

Hen alen Apudyus

Balangao New Testament

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Mateo	4
Marcos.....	46
Lucas	72
Juan.....	114
Hen enkaman anchichay	143
eRoma	183
1 eCorinto	202
2 eCorinto	220
iGalacia.....	232
iyEfeso	239
iFilipos	246
eColosas.....	251
1 eTesalonica	256
2 eTesalonica	260
1 Timoteo	262
2 Timoteo	267
Tito.....	271
Filemon	273
eHebreo	275
Jaime.....	290
1 Pedro	295
2 Pedro	300
1 Juan.....	304
2 Juan.....	309
3 Juan.....	310
Juda.....	311
Hen nepaka-ammu.....	313

Mateo

Hen iha hen anchichay cha nangam-among ah furor wat ah Mateo way ah Levi hen agwan ngachanna. Ngém angkay ommafurot, penelen Jesus hiya ah ihay pasorotna yag hiyaat agé hen nensorat hen yatoy libnu hen anchi tawén way 67 ménat. Yag hen nensoratana, wat ah manot-owaan hen kacharaana way Judio way ah Jesus tot-owa hen anchi Cristu way empopostan Apudyus way umale way hiya hen anchi Are way na-ale hen anchi nesosorat way alen Apudyus.

Hen nangingganà an Jesu Cristu

Luc. 3:23-38

1 Chichato hen natontonan hen nangingganà an Jesu Cristu way ganà Arey David way narpon Abraham.

² Ummanà ah Abraham wat ah Isaac way nangenanà an Jacob. Yag anat umanà ah Jacob wat cha Juda way masosnod. ³ Ah Juda, enahawana ah Tamar wat inyanàcha cha Fares an Zara. Ah Fares, inyanàna ah Esrom way nangen-anà an Ram. ⁴ Ah Ram, inyanàna ah Aminadab. Ah Aminadab, inyanàna ah Naason, yag ah Naason, inyanàna ah Salmon. ⁵ Cha Salmon way hen-ahawa an Rahab, inyanàcha ah Boaz. Yag cha Boaz way hen-ahawa an Ruth, inyanàcha agé ah Obed way nangen-anà an Jesse. ⁶ Yag ah Jesse, inyanàna ah David way nan-are.

Ah David way annag enahawa hen ahawan Urias, chicha hen nangen-anà an Solomon. ⁷ Yag ah Solomon, inyanàna ah Roboam, yah Roboam, inyanàna ah Abias, yah Abias, inyanàna ah Asa. ⁸ Ah Asa, inyanàna ah Josafat. Ah Josafat, inyanàna ah Joram way nangen-anà an Ozias. ⁹ Ah Ozias, inyanàna ah Jotam way nangen-anà an Ahaz, ya ah Ahaz, inyanàna ah Ezekias. ¹⁰ Ah Ezekias, inyanàna ah Manasse way nangen-anà an Amon, yah Amon, inyanàna ah Josias. ¹¹ Ah Josias, inyanàna cha Jeconias way masosnod. Yag hen hiyachiy tempo, yachi hen niyéyan hen anchichay ganà Israel ad Babilonia way nan-alepan.

¹² Angkay hiyachi way wachacha ad Babilonia, ummanà ah Jeconias wat ah Sealtiel way nangen-anà an Zorobabel. ¹³ Ah Zorobabel, inyanàna ah Abiud way nangen-anà an Eliakim, yah Eliakim, inyanàna ah Azor. ¹⁴ Ah Azor, inyanàna ah Sadoc way nangen-anà an Akim, yah Akim, inyanàna ah Eliud. ¹⁵ Angkay ummanà ah Eliud wat ah Eleazar way nangen-anà an Matan, ya ah Matan, inyanàna ah Jacob. ¹⁶ Ah Jacob, hiyan nangen-anà an Jose way ahawan Maria way inan Jesus. Ya ah Jesus, hiya hen anchi Cristu way empopostan Apudyus way epalena hen antoy lota way mantoray.

¹⁷ Wat hiyachi, nanepod an Abraham ingganah David wat ma-ahemporo ya opat way apo. Yag nanepod agé an David inggana hen anchi niyéyan hen anchichay ganà Israel ad Babilonia, wat na-ahemporo ya opat

agé way apo. Yag nanepod hen anchi niyéyan ad Babilonia inggana hen anchi niyana-an Cristu way empopostan Apudyusat na-ahemporo ya opat way apo agé.

Hen niyana-an Jesu Cristu

Luc. 2:1-7

¹⁸ Yato hen nekaman hen niyana-an Jesu Cristu. Ah Maria way inana, netotorag way man-ahawacha an Jose, ngém cha-ancha mantepon yag fin-énat Maria way nafugi peet way gapo hen kafaellan hen Espiritun Apudyus. ¹⁹ Ngém ah Jose way katoragna, na-ammuwana way nafugi ah Maria ngém maid innilana hen nekaman, wat gapo ta annag sosolloton yanggay hen orchincha, ekatnéén masapor achina etoroy. Ngém gapo agé ta achina laychén way maustan ah Maria wat ekatnéén iyanapna hen ekamanna way achi mangentoroy way achi ma-am-ammuwan. ²⁰ Ngém angkay hiyachi way chana ham-éham-én hen ekamanna, nampàilaat agé hen ihay anghel Apudyus hen nan-in-inpana way mangaliyén, "Heay Jose way ganà David, achia cha mafiinan way mangen-ahawa an Maria, te hen anchi finuginaat maid kasen narpowana no faén yanggay hen kafaellan hen Espiritun Apudyus. ²¹ Wat iyanàna hen larae way ngadnanyu ah Jesus te hiya hen mangenharà an chàyu way ahentaguna hen machusaanyu gapo hen fasoryu."

²² Na-ammaan amin chato ah tommot-owaan hen anchi imfagan Apudyus ad namenghan way ensorat hen profetana, ekatnéén,

²³ "Ammag an mafugi hen ihay fafarasang way cha-an matmatchà, yag iyanàna hen larae way mangadnan ah Emmanuel way hen laychén nadchiy aryénat i ne-tape ah Apudyus an chitaaw ad uwan."

²⁴ Angkay hiyachi way fummangon ah Jose, enafurotna hen imfagan hen anchi anghel wat enteponna ah Maria. ²⁵ Ngém iggayna paat tadtad-én hiya ingganah ummanà. Yag angkay ummanà, ngenadnan Jose hen anchi utteng ah Jesus.

Hen anchichay narpoh achawwéyway i nangila an Jesus

2 Angkay hiyachi way tempon hen ka-aren Herod, niyanà tot-owa ah Jesus ad Bethlehem way ihay fabrèy hen anchi provinsiyan hen Judea. Angkay hiyachi yag wachacha hen nalgwat hen achawwéy way fabrèy way nan-apet hen cha fùnagan hen init way chicha hen anchichay nan-araeng way cha mangachar hen cha isinyar hen taraw.

Angkay inumchahcha ad Jerusalem, henanhanancha way mangaliyén, ²“Chuud hen anchi onga way niyanà way man-are an chàyu way Judio, te innilani hen anchi taraw way sinyar hen miyana-ana way fummùnag hen nan-apetan hen cha fùnagan hen init. Wat yachi hen ummaliyannihto ta ini chayawén hiya.”

³Angkay hiyachi way chengngar are way Herodchi, ammag naguru way térén hen hamhamàna ya umat agé hen tapen anchichay eJerusalem. ⁴Wat hen enkaman Are Herod, empa-ayagna hen amin anchichay anap-apon hen papachin hen Judio ya hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin, yag inimohna an chicha no chuud hen nesosorat way miyana-an hen anchi Cristu way hahadchén hen Judio way umale way mantoray. ⁵Yag anchaat ifaga an hiya way mangaliyén, “Ad Bethlehem way sakop hen provinsiyan hen Judea hen miyana-an Cristu te yaha chillu hen ensorat hen anchi profeta ad namenghan way ekatnéén,

⁶“Hen anchi aketttoyay fabrèy way Bethlehem way fabrèy hen provinsiyan hen Judea, mamfalin peetchi ah kangatowan way fabrèy hen aminay fabrèy ad Judea, te ahchi hen miyana-an hen anchi man-ap-apo way hiya hen manalimun hen tatagù way ganà Israel.’ Yaha hen nesosorat.”

⁷Wat angkay chengngar Herodchi, entat-allingébna way nempa-ayag hen anchichay nangachar hen taraw, yag inimohna an chicha no kamana paat hen ustoy fummùnagan hen anchi taraw. ⁸Angkay imfagacha an hiya yag annaat paligwatén chicha way éméy ad Bethlehem, yag imfagana way mangaliyén, “No éméy-ayuhchi, emamadyu way manganap hen anchi onga ta no ichahanyu, masapor umaleayu way mangimfaga an haén ta éméyà agé way manayaw an hiya.”

⁹Angkay hiyachi yag nalgwatcha way éméy ad Bethlehem. Yag angkay chacha éméy, ammag amchan hen laylayadcha te kasencha innila hen anchi tarawanchi way innilacha hen anchi pés-éy nalgwatancha. Wat hen anchi taraw, chana epangpango ah umunuchancha, yag iggayna etàtáchég ingganah nemamang hen ininggawan hen anchi onga.

¹¹Angkay hiyachi way inumchahcha hen hiyachiy faréy, hinénggépcha yag innilacha hen anchi onga way ah Jesus yah inana way Maria, yag chachaat mampalentomang way manayaw an hiya. Yag anchaat agé epafùnag hen idchatcha an hiya way pahig nan-angina way faletò ya fangfangru way incienso ya mira.

¹²Angkay hiyachi yag epahelap Apudyus an chicha way achicha engwa ah faréy Herod no mamfangad-

cha, wat safali hen chinarancha way namfangad ah fabrèycha.

Hen nangimfakwitancha an Jesus ad Egipto

¹³Angkay hiyachi way lommayaw hen anchichay nangachar hen taraw, kasen nampàila hen anghel Apudyus an Jose hen nan-in-inpana, yag imfagana way mangaliyén, “Fumangon-ayu ta elayawnowat hen annay onga yah inana te anapén angkay Are Herod hen annay onga ta pédténa. Wat mamfakwit-ayu ad Egipto yag ahchin i-inggawanyu ingganah ifagà hen lommayawanyu.” ¹⁴Yag yachi, fummangon ah Jose yag inligwatna chicha way hen-ina hen hiyachiy lafi way éméy ad Egipto, ¹⁵yag anchag ini-inggaw ahchi ingganah natéy hen anchi are way Herod.

Na-ammaanchi ah tommot-owaan hen anchi imfagaggan Apudyus ad namenghan way ensorat hen anchi profeta way ekatnéén, “Ayagà hen anào way malgwat ad Egipto.”

Hen nangempapchitan Herod hen anchichay ungunga

¹⁶Angkay hiyachi way enlasin Are Herod way lenepat peet hen anchichay nangachar hen taraw hiya te safali hen enengwacha, wat ammag ommaningrangar way térén, wat annag inyurchin way mepapchit amin hen ungunga way larae ad Bethlehem ya hen senakopna way fafabrèy way hen mepapchitat amin hen anchichay anat niyanà ingganah mantawén ah chuwa, te yachi hen tawnén hen onga nanepod hen nail-an hen taraw way henaphapet hen anchichay nangachar hen taraw.

¹⁷Wat yaha hen tommot-owaan hen enalen hen anchi profetay Jeremias ad namenghan hen nangaryanéén,

¹⁸“Mamagngar hen usengar ad Rama way ammag pararo hen ifil ya kela. Chichachi hen ganà Raquel way chacha ifilan hen anchichay a-anàcha way natéy. Ya ammag maid maka-à-arò an chicha te nan-atéycha hen anchichay a-anàcha.”

Hen lommayawancha ad Egipto

¹⁹Angkay hiyachi way émémé-éméméy hen tawén, natéy ah Are Herod yag kasen nampàila hen anchi anghel Apudyus an Jose ad Egipto hen nan-in-inpana way ekatnéén, ²⁰“Fumangon-ayu agé ta ifangadno chillu cha Maria way hen-ina hen anchi lotayu way Israel, te nan-atéycha hen anchichay manlayad way mamchit hen annay onga.” ²¹Angkay hiyachi, enlayaw tot-owa Jose hen anchi onga yah inana wat namfangadcha chillu ad Israel.

²²Ngém angkay chengngar Jose way ah Arkelao peet hen neparég an amana way Herod way mantoray hen provinsiyan hen Judea, ammag émémégyat way fumabrèy ahchi. Wat anat kasen epahelap Apudyus an hiya way hen provinsiyan hen Galilea hen minyapetancha. ²³Wat hiyachi, incha fummabrèy hen ihay fabrèy ahchi way ekatchéén Nazaret. Yato hen nekaman ah

tommot-owaan hen ensorat hen anchichay profeta ad namenghan way ekatchéén, "Ah hamhamà hen tatagu, anchag ekatén hiya hen ihay eNazaret."

Hen intudtuchun Juan way chan funfunyag

Mar. 1:1-8; Luc. 3:1-18; Juan 1:19-28

3 Angkay hiyachi way émméy hen kamanay tawén, wacha hen ihay tagu way hen ngachannaat ah Juan way nangadnan ah chan funfunyag. Émméy hen anchi chanak yag inlugina way mangintudtuchu hen anchichay tatagu way cha ummunud an hiya, ekatnéén, ²"Masapor manchùganyu hen aminay laweng way chayu ammaan, te tég-angay angkay milugi hen mantorayan Apudyus an chitaaw." ³Ah Juananto, hiya hen cha aryén hen anchi profeta way Isaias ad namenghan hen nangaryanéén,

"Wacha hen anchi ini-inggaw hen anchi chanak way chana èngaèngaw hen anchichay tatagu way mangaliyén, 'Naway hen Ap-apo, wat iyam-ammayu hen chayu am-ammaan ya manggadngényu hen hamhamàyu.'"

⁴Hen lumfong Juananchi way chan funfunyag, wat an lawa ammag enafar way chotchot chi animar way kemér, ya nansesentoron agé ah gadchang. Yag hen chana agé iyatagu wat chuchun ya chilu. ⁵Wat ancha ammag cha émé-éméy hen tatagu way mangngar hen chana itudtuchu way narpocha ad Jerusalem ya hen aminay sakopon hen provinsiyen hen Judea, ya anat agé hen amin anchichay fafabréy way nehag-én hen anchi wangwang way ekatchéén Jordan. ⁶Yag chacha tot-owa epudnu hen fasorcha ya anat funyagan Juan chicha hen hiyachiy wangwang way Jordan.

⁷Ngém hen émméyan hen anchichay nan-angato way Fariseo ya Saduceo an Juan way mampafunyag koma, wachan narasenna yag annaat ifaga an chicha way mangaliyén, "Chàyu way ammag nan-asilib, ay ammoh ekatyuwén hen mafunyaganyu hen manginlisianyanyu hen chusan Apudyus an chàyu. ⁸Te masapor angkay atofunyu paat hen a-ammayu ah mempàilanyu way imfafawiyu tot-owa hen fasoryu. ⁹Yag achiyu agé ekatén gapo ta ganà chàyu an Abraham wat achi chàyu chuséén an Apudyus, te hen ifagà an chàyu, uray hen antochay fatowat mafalin mamfalinén Apudyus chicha ah ganà Abraham no laychéna. ¹⁰Ya hen anchi miyaligan hen manusaan Apudyus hen tatagu wat kaman hen na-a-awid way potaw. Wat aminay away way achi mamunga ah ammayay funga wat marngoh ta ma-apoyan."

¹¹Entoroy Juan way mangaliyén, "Haén, chanum yanggay hen chà ifunyang an chàyu ah mepàil-an hen namfafawiyanyu. Ngém wacha hen meparég an haén way nangatngato way térén no haén te uray lawa anà an man-alepan an hiyéén achi karébféngan. Yag hiya, ifunyagna an chàyu hen Espiritun Apudyus ya hen apoy. ¹²Yag no umale, henhenéna hen anchichay ammayay tatagu hen anchichay laweng way kaman hen anchi mantéép way henhenéna hen anchi nafégahan hen anchi maid féghana. Yag hen anchi nafégahan,

tarpénéna ah arangna. Waman hen anchi maid féghana, etongona hen anchi apoy way ammag achi madmachép."

Hen nafunyagan Jesus

Mar. 1:9-11; Luc. 3:21-22

¹³Angkay hiyachi yag lummigwat ah Jesus ad Galilea way éméy hen anchi wangwang way Jordan way mampafunyag an Juan. ¹⁴Ngém ah Juan, ommachi te ekatnéén, "Ammoh mafalin way haén hen mamunyag an hea way hea koma hen mamunyag an haén." ¹⁵Ngém senongfatan Jesus way mangaliyén, "Tàén wat hea chillu hen mamunyag an haén, te yato hen mangammaanta hen aminay laychéen Apudyus." Yachi yag ommafun ah Juan wat finunyagana ah Jesus.

¹⁶Angkay hiyachi way nafunyagan ah Jesus, tom-màchangat yag ammag namfuat ad uchu yag innilana hen Espiritun Apudyus way cha émhép an hiya way kaman karopate. ¹⁷Yag hen hiyachi agé, wacha hen nanale ad uchu way mangaliyén, "Yaton anào way laylaychê paat ya chana agé eparaylayad haén."

Hen namachasan Chumunyu an Jesus way fumasor

Mar. 1:12-13; Luc. 4:1-13

4 Angkay hiyachi yag enetnod hen Espiritun Apudyus ah Jesus hen anchi chanak ta ahchi hen mamachasan Chumunyu way mangawis an hiya. ²Wat angkay ini-inggaw ahchi ah opatporoy ag-agaw way ammag iggay nangnangan, wat ammag hommengaang way térén. ³Yag yachi way ammag amchan hen henaangna, émméy ah Chumunyu way i mangawis an hiya way mangaliyén, "No hea hen tot-oway anà Apudyus paat wat mamfaliném hen antoy fato ah aném." ⁴Yag senongfatan Jesus hiya way mangaliyén, "Nesorat hen alen Apudyus way ekatnéén, 'Achi ummat hen ma-an ah iyatagun hen tatagu, te masaporcha agé chillu hen aminay enalen Apudyus ah mataguwancha ah ing-inggana.'"

⁵Angkay hiyachi yag inyéy Chumunyu hiya ad Jerusalem way i nangempatùchu hen tabfongan hen anchi faréy Apudyus way ekatchéén Templo. ⁶Yag annaat agé ifaga an hiya way mangaliyén, "No tot-owa way anàcha-a an Apudyusat mampêchag-a udpay, te nesosorat met hen anchi alena way ekatnéén, 'Ifagan Apudyus hen anchichay anghelna ta halimunanacha-a wat ancha-ag hèmatén way ammag uray hen he-emat achi mepetag hen anchi fato.'"

⁷Yag sommongfat agé ah Jesus way mangaliyén, "Oo a, ngém wacha chillu hen nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén, 'Achiyu cha padpachasén hen kafaellan Apudyus way Apoyu.'"

⁸Angkay hiyachi way narpas agéchi, inyéy Chumunyu hiya hen ammag akayyang way filig, yag empàilana hen aminay namfinafinab-én way toray hen antoy lota ya hen kaenammaycha. ⁹Yag annaat ifaga way mangaliyén, "Idchat-o aminto an hea no an-a mampaléntomang way manayaw an haén." ¹⁰Yag senongfatan

Jesus way mangaliyén, “Lomayaw-aat Chumunyu te hen nesosorat chillu hen alen Apudyus way ekatnéén, ‘Ammag maid kasen chayawényu no faén yanggay hen apoyu way ah Apudyus, ya maid agé kasen afurotonyu no faén yanggay hiya.’”

¹¹ Hiyachi yag lommayaw tot-owa ah Chumunyu, yag émméycha hen anchichay anghel way i manorong an Jesus.

Hen nanginlugiyan Jesus way mantudtuchu

Mar. 1:14-15; Luc. 4:14-15

¹² Angkay hiyachi way chengngar Jesus way nifarud ah Juan way chan funfunyag, lommayaw way namfangad hen anchi provinsiyan hen Galilea. ¹³ Ngém iggay inggaw ad Nazaret te nanchakpos ad Capernaum way nehag-én hen anchi fayfay way ekatchéén Galilea way nan-apet hen sakopon hen Zabulon ya Neftali.

¹⁴ Yachi hen nekaman ah tommot-owaan hen enalen hen anchi profeta way Isaias ad namenghan hen nangaryanéén,

¹⁵ “Matorongancha hen anchichay tatagu ad Zabulon yad Neftali way fafabréy hen chumang hen anchi wangwang way Jordan way nan-apet hen anchi fayfay way chicha hen anchichay faén Judio way ini-inggaw hen anchi provinsiyan hen Galilea. ¹⁶ Hen cha nadchih tatagu, kamancha ini-inggaw hen helang te ammag nahehellangan hen hamhamàcha gapon fasorcha, yag yachi agé hen nesenaancha an Apudyus. Ngém ammay ad uwan te cha mahelawan hen hamhamàcha te inumchah hen anchi napegsay Helaw an chicha.”

¹⁷ Yag nanepod hen hiyachi, inlugin Jesus way manginwarawag hen itudtuchuna, ekatnéén, “Masapor etagayyu hen annay laweng way a-ammayu te téng-angay hen milugiyan hen mantorayan Apudyus an chàyu.”

Hen nangayagan Jesus hen anchichay mangagadchiwah mampasorotna

Mar. 1:16-20; Luc. 5:1-11

¹⁸ Angkay hiyachi way cha manaran ah Jesus hen penget hen anchi fayfay way Galilea, innilana hen chuway hen-agi way cha Simon way mamPedro yah Andres way chacha manafukor te mangagadchiwcha chillu. ¹⁹ Yachi yag imfagan Jesus an chicha way mangaliyén, “Ehàfayu chaha ta metnod-ayu an haén ta falewà hen hiyahay chunuyu ta hen tatagu hen atenglényu ah omafurotancha an haén.” ²⁰ Wat enhàfacha tot-owa hen anchi tafukorcha yag netnodcha an Jesus.

²¹ Angkay nàràéycha yag innilan Jesus hen kasen hen-agi way cha Jaime an Juan way nitutùchucha an amacha way Zebedeo hen anchi fangkacha way chacha taramanéén hen tafukorcha. Yachi yag enayagan Jesus chicha agé. ²² Wat anchag tenaynan ah amacha ya hen anchi fangkacha way netnod an cha Jesus.

Hen nantudtuchuwan Jesus ya hen nanga-anana hen saket

Luc. 6:17-19

²³ Angkay hiyachi, cha émé-éméy ah Jesus hen kafabréfabréy hen provinsiyan hen Galilea way cha i mantudtutudtuchu hen anchichay chacha ma-am-amongan way Judio way ekatchéén sinagoga way yachi hen chana minwarawagan hen anchi ammayay chamag mepanggép hen mantorayan Apudyus. Ya chana agé etape way manga-an hen anchichay namfinafinab-én way saket ya ligat hen tatagu. ²⁴ Yachi yag ammag nanhemamag hen mepanggép an hiya hen aminay fabréy hen anchi lota ad Siria, wat hen anchichay tatagu, inyéycha an hiya amin hen anchichay chan saket way namfinafinab-én hen ligatcha, te wachacha hen anchichay nahurugan ya hen chan orchah ya umat agé hen anchichay napàroy hen acharna. Yag cha natto way ligatat ammag kena-an Jesus amin. ²⁵ Wat hiyachi, chuarcha hen anchichay tatagu way cha umunu-unud an hiya way narpon provinsiyan hen Galilea ya Judea ya anat ad Decapolis ya ad Jerusalem ya umat agé hen anchichay fabréy way chumang hen anchi wangwang way Jordan.

Hen intudtuchun Jesus

Luc. 6:20-23

5 Angkay hiyachi way innilan Jesus hen anchi ammag chuar way tatagu, émméy hen anchi tagétytéy yag tummùchu wat enamongan hen anchichay pasorotna hiya. ² Yag annaat tudtuchuwan chicha way mangaliyén,

³ “Lomaylayad-ayu, chàyu way maka-awat way maid kafaelayu way mangamma hen ammayén Apudyus no achi chàyu torongan an hiya, te chàyu hen metape hen mantorayana.”

⁴ “Lomaylayad-ayu agé, chàyu way chan totokar gapon anchi cha ma-ammaan way laweng, te ah Apudyus hen mangemparaylayad an chàyu.”

⁵ “Lomaylayad-ayu, chàyu way cha mangempafafa hen acharna, te idchat Apudyus an chàyu hen anchichay empopostana.”

⁶ “Lomaylayad-ayu agé, chàyu way maid kasen laychéna no faén yanggay hen laychén Apudyus, te totolongan Apudyus chàyu way mangamma an cha nahha ah kapnekanyu.”

⁷ “Lomaylayad-ayu agé, chàyu way cha manég-aség-ang ah ifana, te séség-angan chàyu agé an Apudyus.”

⁸ “An-ayu agég lomaylayad, chàyu way cha mangamma hen laychén Apudyus way nacharos chi pontosna, te ilanyu ah Apudyus ah pegwana.”

⁹ “Lomaylayad-ayu agé, chàyu way cha manginyornos hen katornosan hen tatagu, te ifilang Apudyus chàyu ah anàna.”

¹⁰ “Lomaylayad-ayu agé, chàyu way cha mapap-aligatan gapon chay mangammaan hen laychén Apudyus, te etapena chàyu hen mantorayana ad uchu.”

¹¹ “An-ayu ammag lomaylayad yanggay no insortuwén chàyü ya paligatén chàyü ya ustan chàyü hen anchichay tatagu gapon sommorotanyu an haén.

¹² Uray no yaha hen ammaan cha an chàyü, an-ayu yanggay ammag lomaylayad chillu, te chakar hen gunggunayu ad uchu. Yag yaha agé chillu hen nekanan hen anchichay profetan Apudyus ad namenghan.”

Hen ninyaligan Jesus hen cha omafurot ah ahin ya helaw

Mar. 9:50; Luc. 14:34-35

¹³ Yachi yag entoroy Jesus hen chana itudtuchu, ekatnéén, “Hen ahin hen mangempa-ammay hen missa. Wat chàyü, kaman-ayu agé ahin te chàyü hen cha mangintudtuchu hen omammayan hen tatagu hen antoy lota. Ngém non an umat way maka-an hen anchi paket hen ahin, ay ammoh mafalin way papaketém kasen. Achi met, te ammag metap-ar yanggay way gategatenan hen tatagu te maid chillu sérfiná.”

¹⁴ “Yag chàyü agé hen kaman helaw way manelaw hen hamhamà hen aminay tatagu hen antoy lota. Hen miyaligana, kaman-ayu hen ihay fabrèy way ininggaw hen tagétyéy way mamàila way achi mafalin way malenglengfan. ¹⁵ Ya maid agé tatagu ah mamasgéd ah helaw yag henàufana, te no pasgéchana, anna an epatang ta mahelawan hen aminay wachah faréy.

¹⁶ Wat kaman agéchi koma hen homelawanyu ah mangil-an hen tatagu, te hen mangil-ancha hen anchi ammay way chayü ammaan, yachi hen manayawan-cha an Apudyus way Amataaw ad uchu.”

Hen mepanggép hen anchi orchin Apudyus way ensorot Moses

Mat. 24:34-35; Mar. 13:30-31; Luc. 21:32-33

¹⁷ Yachi yag entoroy Jesus agé way mangaliyén, “Achiyu ekatén anà ummale way an mamakas hen anchichay orchin way ensorat Moses ya hen intudtuchun hen anchichay profeta, te hen ganchat-o paat way umaliyat ah tomot-owaan hen imfagan hen amin anchichay nesosorat way orchin. ¹⁸ Yag tot-owa hen antoy ifagà way achi mafalin miyat-atob hen anchi orchin Apudyus. Te uray mamaid hen antoy lota yad uchu, achi chillu mamaid hen uray anchi ka-ak-akettoyan way orchin ingganah ma-ammaan amin. ¹⁹ Wat hiy-achi, heno way manlabseng hen anchi uray kafafaan way lentég yag yachi agé hen itudtuchuna hen tapena, wat hiya hen mifilang ah kafafaan hen mantorayan Apudyus. Ngém heno way mangafurot amin hen anchi orchin Apudyus yag yachi agé hen itudtuchuna hen tapena, wat hiya hen mifilang ah nangato hen anchi mantorayana. ²⁰ Ngém hen ifagà an chàyü, achiayu angkay metape hen mantorayan Apudyus no achiyu ammaan hen laychéna, te achi ummat hen cha ekanan hen anchichay Fafariseo ya hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen anchi orchinanchi. Wat masapor wadwadcha hen ekamanyu no hen chacha ekamkaman.”

Hen nangempa-am-amchan Jesus hen anchi orchin

Mar. 11:25; Luc. 12:57-59

²¹ “Innilayu way nanepod ad namenghan, nitudtuchu an chitaaw hen anchi orchin way ekatnéén, ‘Achiayu cha pomatéy te hen anchi pomatéy, mauwis yag nachusa.’ ²² Ngém hen ifagà an chàyü ad uwan, uray hen anchi ammag an omaningarngar ah ifana wat mauwis angkay agé. Ya hen anchi mameloh ah ifana, ammag michérém hen anchichay nan-angato way konsel. Ya hen anchi tagu way mangaleh ifanéén, ‘Heaat ammag maid sérsérfim,’ hen anchi nangalehchi wat lébféngna way metap-ar hen anchi apoy ad imférno. ²³ Wat hiyachi, no wachay cham iyéy hen Templo Apudyus ah ekatnowén ichatonno an hiya, yag hemhemmàno way wacha uwa hen lawengén hen anchi ifam an hea, ²⁴ annog man-ehàfa unna hen anchi ekatnowén ichatonno ta éméy-aat way i mètagépfar hen ifamanchi ta manchinnaros-ayu unna. Yag no narpaschi, yachin mangentoroyam way manginchaton hen anchi ekatnowén ichatonno an Apudyus.”

²⁵ “Yag mag-ay ta wachay mangincherém an hea, éméy-a an hiya unna way mètagépfar ta no mafalin, achia koma mepasango hen uwis. Te no loohcha-a epasango hen uwis, awni yag idchatna hea hen anchi poles yag imfarudcha-a. ²⁶ Wat maid angkay meparufusam hen pagfaruchan ingganah fayacham amin hen anchi mortam.”

Hen intudtuchun Jesus mepanggép hen chagchagas

Mat. 18:8-9; Mar. 9:43-47

²⁷ “Innilayu agé hen anchi nitudtuchu way ekatnéén ‘Achiayu cha chumagchagas.’ ²⁸ Ngém hen ifagà an chàyü ad uwan, heno way tagu way mangila ah fufae yag hemhemmàna way manòyong, chummagchagaschi ah hamhamàna. ²⁹ Wat hiyachi, no oma-annig hen ilan hen matayu ah chayü fumasoran, un-unnina no okatényu yag entap-aryu. Te un-unnina angkay hen makorangan hen achar no hen wacha amin yag ad imférno hen metap-aranyu. ³⁰ Yag no oma-annig agé hen cha ammaan hen limayu ah chayü fumasoran, un-unnina no porhanyu yag entap-aryu. Te un-unnina angkay way an makorangan hen lima no hen anchi wacha amin yag ad imférno hen iggawanyu.”

Hen intudtuchun Jesus mepanggép hen manhiyanan hen hen-ahawa

Mat. 19:3-12; Mar. 10:2-12; Luc. 16:18

³¹ “Siguchay nitudtuchu an chitaaw way no ihian hen larae hen ahawana, masapor idchatna an hiya hen papel way mangempàila hen manhiyanancha. ³² Ngém hen ifagà an chàyü ad uwan, heno way larae way manginhiyan an ahawana, fasornachi, manongad no an chummagchagas hen anchi ahawana. Fumasor te chana ammaan hen chumagchagasan hen anchi inhiyanna no kasen mangahawa, te faén chillu ahawana hen anchi kasenna ahaw-én te chagchagasnachi. Ya

umat agé hen anchi nangahawa an hiyaat anna agé an chinagchagas.”

Hen intudtuchun Jesus mepanggép hen sapata

³³ “Innilayu agé way nanepod ad namenghan, intudtuchun hen anchichay anap-otaaw way ekatchéén, ‘Achiyu cha labsengén hen empostayu te masapor ammanyu way ammaan hen heno way ensapatayu an Apudyus.’ ³⁴ Ngém hen antoy ifagà an chày ad uwan, achiyu chan sapsapata ah uray heno way epostayu. Achiyu ammag ekatén meorob ad uchu ya hen antoy lota no faén tot-owa hen enaleyu, te ad uchu, yachi hen tummutùchuan Apudyus, ya hen antoy lota, yato hen kaman pommapatangana. Ya achiyu agé esapata hen anchi fabrèy way Jerusalem way machachael agé no faén tot-owa hen enaleyu, te hen hiyachiy fabrèy hen fumaryan hen anchi kangatowanay Are. ³⁶ Ya achiyu agé cha esapata way pomokaw hen fuèyu no faén tot-owa hen enaleyu, te ay ammoh kafaelayu way mangempapokaw ya mangempangétég hen uray himféras way fuèyu. ³⁷ Wat hen ekamanyu, anyu yanggay ammag ekatén, ‘Oo’ no oo, ya ‘achi’ no achi. Te no taptapyanyuchi, ah Chumunyu angkay hen narpowan hen anchi entaptapeyu.”

Hen intudtuchun Jesus mepanggép hen farés

Luc. 6:29-30

³⁸ “Innilayu agé hen anchi nitudtuchu an chitaaw way ekatnéén, ‘Heno way tagu way manachael hen matan hen ahentaguna, masapor machachael agé hen matana. Yag heno way tagu agé way manachael hen fub-an hen ahentaguna, masapor machachael agé hen fub-ana.’ ³⁹ Ngém hen ifagà an chày ad uwan, achiyu cha fumab-arés ah uray heno way ma-ammaan an chày. Wat no wachay manappet hen apengyu, uray etayayu hen anchi chumangna ta tapeténa agé. ⁴⁰ Yag no wachay manginchérém an chày yag menortana chày ah ihay lumfong, uray iyuyayu agé hen anchi agwana. ⁴¹ Yag no wacha agé hen mangempapelet way mempachén hen kargana ah ihay lometor, uray icharanyu ah chuway lometor. ⁴² Adchanyu hen anchichay chan ochaw an chày, ya pafuruchanyu agé hen anchichay cha fumurud an chày.”

Hen intudtuchun Jesus way masapor na-anohta hen anchi mangura an chita

Luc. 6:27-28, 32-36

⁴³ “Innilayu hen anchi nitudtuchu way ekatnéén, ‘Masapor laylaychényu hen ifayu yag hen anchi gumura an chày, guréenyu agé.’ ⁴⁴ Ngém hen ifagà an chày ad uwan, masapor epàilayu hen layadyu hen anchi uray gumura an chày, ya masapor agé iluwaruwanyu hen anchi cha mamaligat an chày. ⁴⁵ Te no yahan ammanyu, cha-ayu komaman an Amataaw way Apudyus ad uchu. Te hiya, eparufusna hen uminitan hen init ah pagsaya-atan hen aminay tatagu way uray hen anchichay laweng ya hen anchichay ammay.

Yag umat agé hen uchan, idchatna ah pagsaya-atan agé hen aminay tatagu way uray hen anchichay mangamma hen laweng ya hen anchichay mangamma hen ammay. ⁴⁶ Te ay ammoh gungguna chày an Apudyus no ammag hen anchi yanggay manlayad an chày hen laylaychényu. Achi angkay, te uray hen anchichay cha mangam-among hen furor way chan lokop wat chacha met ammaan chaha. ⁴⁷ Ya maid agé manlahyanyu no anggay hen anchichay ifayu yanggay hen chayu tagépfarén, te uray hen anchichay achi omafurot wat chacha met ammaan chaha. ⁴⁸ Masapor usto paat hen ekamanyu way kaman hen kenauston hen cha ekaman Amataaw way Apudyus ad uchu.”

Ar-arwachan hen pàpàila

6 Entoroy Jesus way mantudtuchu, ekatnéén, “Ararwachanyu ta faén ah mangil-an hen tatagu hen chayu mangammaan ah ammay. Te no hen machayawanyu yanggay hen mangammaanyu hen ammay, maid angkay idchat Amataaw way Apudyus ah gunggunayu ad uchu. ² Wat no wachay idchatyu ah etorongyu hen anchi makasapor ah torong, achiyu koma ammag eparangchi hen kachùran hen tatagu way kaman hen cha ekaman hen anchichay senang a-afurot way éméycha hen anchi sinagoga way chacha ma-am-amongan ya hen korsa way mangempadpadcha hen chacha ammaan ah machayawancha. Tot-owa hen antoy ifagà an chày way ammag nanarpas angkay hen aminay gunggunacha. ³ Ngém chày, hen ekamanyu koma, no wachay idchatyu ah etorongyu, ilanyu ta uray hen anchi gayyémyu paatén achina koma changchangrén way wachan inidchatyu, ⁴ ta anyu an etat-allo way mangidchat. Wat ah Amataaw way Apudyus way mangi-ila hen egachay achi maila, idchatna hen gunggunayu.”

Hen ekaman way manluwaru

Luc. 11:2-4

⁵ “No manluwaruayu, achiyu torachén hen cha ekaman hen anchichay senang a-afurot way incha tomatàchég way manluwaru hen anchi chacha ma-am-amongan ya hen penget hen korsa ah an yanggay mangil-an hen tatagu an chicha. Tot-owa hen antoy ifagà an chày way ammag nanarpas angkay hen aminay gunggunacha. ⁶ Ngém chày, no manluwaruayu, yato hen ekamanyu, éméy-ayu ah faréy yag nan-énéb-ayu ta achiyu maila way manluwaru an Amataaw way Apudyus way achi agé maila. Yag ah Apudyus way makaila hen egachay achi maila, idchatna hen gunggunayu ah pegwana.”

⁷ “Ya no manluwaruayu agé, achiyu ammag ararkosan way mangempa-anchu hen luwaruyu way kaman hen cha ekaman hen anchichay maid afurotna te chicha, ekatchéén changrén ano Apudyus chicha gapon kena-anchun hen luwarucha. ⁸ Achiyu torachén hen chacha ekaman way manluwaru, te ah Amataaway Apudyus, inni-ilana chillu hen masaporyu uray

hen cha-anyu mangimfag-an. ⁹ Wat yato hen eka-manyu way manluwaru.

“Amani ad uchu, ta machachayaw hen ngachanno. ¹⁰ Ya ta umchah koma hen mantorayam. Ya ta ma-amaan agé hen laychém hen antoy lota way kaman agé ad uchu. ¹¹ Idchatno hen man-érégnah anénni ah ka-ag-a-ag-agaw. ¹² Ya pakawaném agé chànì hen anchi laweng way enammaanni way kaman hen chani makawanan hen anchichay nangamma hen laweng an chànì. ¹³ Ya achim koma eparufus hen ma-awisanni way achini makaya ya torongam agé chànì ta achi chànì lokopon an Chumunyu.”

¹⁴ Entoroy Jesus way mangaliyén, “No pakawanényu hen anchi nangamma ah laweng an chàyù, pakawanén agé chàyù an Amataaway Apudyus ad uchu. ¹⁵ Ngém no achiyu pakawanén chicha, achi chàyù agé pakawanén an Apudyus.”

Hen intudtuchun Jesus mepanggép hen manlanganan way mangan

¹⁶ “No manlangan-ayu way mangan gapo hen manluwaruwanyu an Apudyus, achiyu ammag epàpàila way cha-ayu manhenaang way kaman hen cha eka-man hen anchichay senang a-afurot. Te chicha, iyang-gayancha hen acharcha ah mangil-an hen tatagu way chachan langan. Tot-owa hen antoy ifagà an chàyù way ammag nanarpas angkay hen aminay gunggunacha. ¹⁷ Ngém chàyù, no manlangan-ayu, manchar-op-ayu ya mansasaggaysay-ayu ¹⁸ ta maid makelasin ah tatagu way cha-ayu manlangan, ta anggay ah Amataaw way Apudyus ah mangammu. Wat ah Apudyus way achi maila, i-illana chillu hen aminay netataro way na-amaan, wat idchatna hen gunggunayu ah pegwana.”

Hen ma-amongan hen kafinaknang ad uchu

Luc. 12:33-34

¹⁹ “Achiyu ammag patpatigén hen fumaknanganyu hen antoy lota way cha mangamoamong hen egad, te amin cha nahha wat machachaelcha chillu te ancha yanggay ammag maropà ya mabfufù ya mafalin amin akawén hen mangakaw. ²⁰ Ta hen ekamanyu komaat patpatigényu paat hen anchi laychén Apudyus ta hiya hen mangentarpén hen tot-oway kafinaknangyu ad uchu. Te ahchi, ammag maid makachachael ya maid agé maka-akaw. ²¹ Ya ah kenatot-owana agé, heno way patpatigényu, kapeletan way yachi hen haham-ényu.”

Hen helaw hen achar

Luc. 11:34-36

²² Yachi yag nampani ah Jesus way mangaliyén, “Hen mata, hiya hen helaw hen achar. Wat no iggay nakorafuwan hen mata, nahehellawan hen aminay achar. ²³ Ngém no nakorafuwan hen anchi mata, ammag helang hen achar. Hiyachi, no helang hen anchi karpowan koma hen omenpapaway, ammag pararo tot-owa hen ngéngét hen achar. Hen miyaligana, no usto

hen patigén paat hen hamhamà, achita mèfat. Ngém no nat-én hen patigén hen hamhamà, ammag pararo hen mèfatan.”

Hen ekat Jesus mepanggép hen kok-owa

Luc. 12:22-31; 16:13

²⁴ “Maid tatagu ah mafalin chuwa hen omapowana te kapeletan way laylaychéna hen iha yag achina laychén hen iha. Ya pelet way afurotona agé hen iha ya achina agé hen anchi iha. Pachongna agé an Apudyus ya hen pelak, te no ammag hen pelak hen napatpateg an hea, achi mafalin way patigém hen laychén Apudyus.”

²⁵ “Wat yato hen ifagà an chàyù. Achiayu machanagan hen mepanggép hen iyataguyu way anényu ya ilumfongyu, te ay ammoh faén wadwadcha hen ataguwanyu no hen anényu, ya hen acharyu no hen ilumfongyu. ²⁶ Ilanyu ngén hen anchichay kasole way ancha lawag chan tat-ayap way achichan mura ya mamfatà ya maid agé chacha etarpén ah usaréncha. Yag pakay chacha chillu matagu nò. Oo, te ah Amataaw ad uchu hen cha manalimun an chicha. Wat ay ammoh achi kaskasen hen hamhamàna an chàyù no hen kasole. ²⁷ Ya maid chillu etorong hen chanag te tàén machachannagan-ayu, ay ammoh pa-anchuwén lawa hen anchi chanagyu hen ataguwanyu ah uray ihay uras.”

²⁸ “Ya pakay agé cha-ayu machanagan ah ilumfongyu. Te ilanyu ngén hen anchi charoh way cha lomtà. Achicha met chan amma ya man-afar ²⁹ ngém hen ifagà an chàyù, anam-ammay chillu hen sabsafongcha no hen anchi ka-a-ammayan way cha inlumfong hen anchi kafafaknangan way are way Solomon. ³⁰ Wat no yaha hen ekaman Apudyus way mangempa-ammay hen charoh way uray wacha ad uwan, ammag màrong ah wakas yag nahèlan, ay ammoh achi kaskasen hen hamhamàna ah ilumfongyu way tatagu. Ammag korang peet hen pammateyu.”

³¹ “Wat hiyachi, achiayu koma machanagan mepanggép hen anényu ya hen ilumfongyu, ³² te chichachi hen ammag cha ham-éham-én hen anchichay pagano. Ngém chàyù, inni-ilan chillu Amataaw ad uchu way masaporyu amin chaha. ³³ Isonga hen haham-ényu koma, wat mepanggép hen mantorayan Apudyus ya anat hen ekamanyu way mangamma hen laychéna. Te no hiyachi hen patpatigényu, egad hiya way manmanmà hen masapor hen acharyu.”

³⁴ “Ya achiayu agé machanagan mepanggép hen mepasamak ah wakas te para agé ah wakas ya anat ma-amaan cha nadchi. Te pakay inyu héphépén hen anchi ligatyu ad uwan ta inyu etape hen ligat para ah wakas.”

Achi arkorowén hen kenaraweng hen tapena

Luc. 6:37-38, 41-42

7 Entoroy Jesus way mantudtuchu, ekatnéén, “Achiyu ammag pafasoron hen tapena wat achi chàyù agé pafasoron an Apudyus. ² Te hen chayu ekaman hen tapena, kaman agéhchi hen ekaman

Apudyus an chày. Wat amin way ekamanyu hen ahentaguyu, yachi agé hen ekaman Apudyus an chày. ³ Hen miyaligana, narawag hen mangil-anyu hen uray aginnà way finutan hen ifayu yag achiyuwat agé elasin way wachan liniéy way nampopoggar ah matayu. Te pakay paat chayü aryéaryén hen akettoy way fasor hen tapena yag anyug achi cha elasin hen chakar way fasoryu. ⁴ Ay ammoh mafalin ekatnowén, 'Ayé ta ka-anê hen annay aginnà way finutam' yag wà-achaat peet hen liniéy ah matam. ⁵ Anyug cha paparangén hen kaenammayyu. Wat masapor ka-anényu unna hen annay liniéy ah matayu ta lomawag hen mangil-anyu way manga-an hen finutan hen ifayu."

⁶ "Achiyu ammag cha epagngapagngar hen alen Apudyus hen anchichay tatagu way ammag térény achi manlayad way mangngar. Hen miyaligana, kaman hen aho, te uray adchan hiya hen anchi ka-ammayan, fangtén chày chillu. Ya achiyu agé cha idchat hen anamay way haleppon hen fafuy, te anchag iwa-at yag inchayachayahchahcha."

Achi iyanggayan way manchawat an Apudyus

Luc. 11:9-13

⁷ "No wachay masaporyu, chawatényu an Apudyus wat idchatna. Ana-anapényu hen anchi chayü anapén wat ichahanyu. Mankogkokogkog-ayu hen anchi hawang wat mafutan an chày. ⁸ Te aminay manchawat an Apudyusat wacha hen midchat an hiya, ya hen anchi cha manganap ah anapéna, wat wachan ichahana. Ya umat agé hen anchi chan kogkokogkog, mafutan hen anchi hawang an hiya. ⁹ Hamham-ényu ngén te uray chày way anam-ama, no mamfaga hen anàyu ah ma-an, ay ammoh fatowat agé hen idchatyu. ¹⁰ Yag no mamfaga agé ah gachiw, ay ammoh farakkan agé hen idchatyu. ¹¹ Isonga, chày way menangfasor way tatagu, no innilayu way mangidchat hen ammay hen a-anàyu, ay ammoh achi kaskasen hen ekaman Amataaw ad uchu way mangidchat hen ammay hen anchichay chan chawat an hiya."

¹² "Hen heno way laychényu way ammaan koma hen tatagu an chày, yachi agé hen ammaanyu an chicha, te yaha chillu hen pontos hen aminay inyurchin Moses ad namengan ya hen intudtuchun hen anchichay profeta."

Hen anchi akettoy way hawang

Luc. 13:24

¹³ "Engwayu paat hen anchi nalepet way hawang ta faén hen anchi narawa, te hen ayan hen anchi naraway hawang wat ad imférno. Yag gapo ta naraka hen hiyachiy charan, wat chuarcha hen mangéy. ¹⁴ Ngém gapo ta nalepet hen anchi hawang way éméy ad uchu ya nalgat agé hen hiyachiy charan, wat aketcha yang-gay hen mangéy."

Hen a-amman hen ihay tagu hen mangimfaga hen ke-natataguna

Luc. 6:43-44

¹⁵ "Ar-arwachanyu hen anchichay tatagu way ah kenasilibcha, ekatchéén alen Apudyus ano hen chacha itudtuchu yag faénat agé. Te ah kail-ana, na-anohcha, ngém ah katot-owana, ancha i chachaelén hen afurotyu. ¹⁶ Maelasinyu chicha te hen anchi chacha ekamkaman wat yachi hen mangimfaga hen ke-natatagucha way hen kepaniyana, kaman hen pagat way achi mafalin mamunga ah pagéy. Ya hen tufu, achi agé mamunga ah ma-an. ¹⁷ Ya hen iha, amin hen ammayay away wat ammay agé hen ifungana. Waman hen anchi laweng way away, laweng hen ifungana. ¹⁸ Te maid ammay ah marpo hen laweng, yag maid agé laweng ah marpo hen ammay. ¹⁹ Yag hen anchi away way achi mamunga ah ammayay funga, ammag marngoh ta metongo. ²⁰ Yachi, hen mangenlasinanyu hen anchi ustoy mangintudtuchu ya hen faén, wat hen anchi a-ammacha."

Hen anchichay achi metape hen mantorayan Apudyus

Luc. 13:25-27

²¹ Entoroy Jesus way mantudtuchu, ekatnéén, "Chuarcha hen tatagu way miya-apo an haén, ngém achicha angkay amin makaghép hen mantorayan Apudyus, te hen metape yanggay wat hen anchichay cha mangamma hen layché Amataaw ad uchu. ²² Wat no umchah hen anchi ag-agaw way manguwisan Apudyus hen tatagu, lonaycha hen mampaségség-ang an haén way mangaliyén, 'Apo, Apo, paghépém chàni te gapon kafaalam wat chani intudtuchu hen mepang-gép an Apudyus, ya chani amin emparyaw hen anchichay nihurug way ongtan, ya enammaanni agé hen chuar way kaskascha-aw, wat paghépém paat chàni.' ²³ Ngém hen esongfat-o an chicha, ekat-owén, 'Chày way nangéttém, maid angkay chillu innilà an chày wat lomayaw-ayuwat te laweng-ayu.'"

Hen anchi naham-an way manà-ad ah faréyna ya hen anchi nawéngwéng

Luc. 6:47-49

²⁴ "Heno way tagu way cha mangngar hen antochay chà ifaga yag chana ammaan, wat kaman hen anchi naham-an way tagu way senà-adna hen faréyna hen fato. ²⁵ Wat uray no cha umuchauchan ya chan churuchurun hen wangwang ya cha fumalifali, achi chillu meorob hen anchi faréyna te kénéng hen anchi fato way nanà-achana. ²⁶ Waman hen anchi tagu agé way cha mangngar hen antochay chà ifaga yag achina chillu ammaan, wat kaman hen anchi nawéngwéng way tagu way ammag hen anchi paginahar hen nanà-achana hen faréyna. ²⁷ Yag angkay hiyachiy way cha umuchauchan yag nanchurun hen wangwang ya cha fumalifali, ammag neorob hen anchi faréyna way ammag maid poros nehàfa."

²⁸ Angkay hiyachi way narpas hen nangaryan Jesus amin an cha natto, ancha ammag nahahaang way téréen hen anchichay na-a-among way tatagu gapon enkamanna way nantudtuchu. ²⁹ Te hen enkamanna, faén hen cha ekaman hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin te maila way wachan karébféngana way mantudtuchu.

Hen nanga-anan Jesus hen konet way saket

Mar. 1:40-45; Luc. 5:12-16

8 Angkay hiyachi way nan-éhég ah Jesus hen anchi tagétyéy way nantudtuchuwana, chuarcha hen tatagu way cha umunud an hiya. ² Yag hen hiyachi, wachan ihay tagu way nakkonet hen acharna, yag ém-méy an Jesus way nampalentomang hen henagongna way mangaliyén, “Apo, afurotò way kafaalam way manga-an hen antoy saket-o wat ka-asiyam koma haén.” ³ Yachi yag tenchá Jesus hiya way mangaliyén, “Oo, ka-asiyà hea, wat maka-an hen annay saketno.” Yag hen hiyachi naka-anat tot-owa hen anchi ag-garémha way saketna. ⁴ Yag anat téngténgén Jesus hiya way mangaliyén, “Masapor achim paat cha haphapetén ah uray heno way tagu hen antoy enamaà an hea, ngém éméy-aat ta in-a mampàila hen anchi pachi ta ilana way naka-an hen anchi saketno yag an-aat manchaton an Apudyus hen anchi inyurchin Moses way michaton ah manot-owaan hen tatagu way naka-an hen hiyahay saket.”

Hen naka-anan hen saket hen anchi alepan hen kapetan hen sorchachu

Luc. 7:1-10

⁵ Angkay narpaschi, émméy ah Jesus ad Capernaum yag hen anchi échahna, wachan ihay faén Judio way eRoma way kapetan hen sorchachu, yag ina hinib-at ah Jesus way chan pangpanga-ase way mangaliyén, ⁶ “Apo, wachan anchi alepan-o ah faréyni way ammag amchan hen saketna way achi amin maka-iwi, wat ammag napàgangay téréen.” ⁷ Yag anat ekat Jesus an hiyéén, “Wat no yaha, umaliyà ah faréyyu way i manga-an hen saketna.” ⁸ “Apo,” way ekat hen anchi kapetan, “achi ménat masapor umalea ah faréyni te chaà mafiinan way manmangili an hea. Wat uray ud-ay annog iyale wat maka-an hen saketna. ⁹ Te kaman an haén way masapor afurotò hen aryén hen apò. Yag hen anchichay sorchachu way chà etorayan, afurotoncha agé hen aryê, te no ekat-o hen ihéén ‘in-a’ wat éméy, yag no ekat-owén ‘umalea’ wat umale agé. Ya umat agé hen anchi alepan-o, no ekatowén ‘ammaamto’ wat ammaana agé. Wat kaskasen a, way ma-ammaan hen aryém te wachan kafaalam.”

¹⁰ Ammag nahaang ah Jesus hen nangngaranan nadchi, yag annaat ekat hen anchichay tatagu way cha umunud way mangaliyén, “Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way maid inchahà ah afurot an chitaaw way ganà Israel ah kaman hen afurot nahhay tagu. ¹¹ Wat tot-owa hen ifagà an chàyu way chuarcha angkay hen anchichay faén Judio way marpo hen karotarota way i

mèlagsak an cha Abraham an Isaac yah Jacob hen anchi mantorayan Apudyus. ¹² Waman hen anchichay Judio paat way penelen Apudyus way mètape koma hen mantorayana, kachùran an chicha hen metap-ar hen anchi iggaw hen pararoy helang way ahchi, magénén mankelacha ya manngangalitféncha hen fub-acha ah kaligatna.” ¹³ Yachi yag, anat ifagan Jesus hen anchi kapetan way mangaliyén, “Wat no hiyaha, homàyat-a te hen anchi afurotom way ma-ammaan an chàyu wat na-ammaanat ad uwan.” Yag tot-owa, te hen hiyachi, naka-anat hen saket hen anchi alepanna.

Hen nanga-anan Jesus hen saket hen chuaray tatagu

Mar. 1:29-34; Luc. 4:38-41

¹⁴ Angkay hiyachi yag émméy ah Jesus ah faréy cha Pedro yag innilana hen anchi atogangan Pedro way iné-émféng te chan saket. ¹⁵ Wat ina tenchá hen limana yag naka-anat hen saketna, wat fummangon way hiyaat agé hen i nan-alekatto way mamangan an cha Jesus.

¹⁶ Yag hen hiyachi agéy lafi, inyéy hen tatagu an Jesus hen chuaray nan-ahurugan ah ongtan. Wat anggay hen man-aryanéén lommayawcha hen anchichay nihuhurug way ongtan, yag kena-an Jesus agé hen saket amin hen anchichay chan sasaket. ¹⁷ Enammaana amin chachi ah tomot-owaan hen enalen hen anchi profeta way Isaias ad namenghan hen nangaryanéén, “Hiyaat kena-anna hen aminay sakettaaw yag finnéhna hen ligattaaw.”

Hen kenaligat hen somorotan an Jesus

Luc. 9:57-62

¹⁸ Angkay hiyachi way innilan Jesus hen anchichay chuaray tatagu way cha mangamoamong an hiya, imfagana hen anchichay pasorotna ta éméycha amin hen chumang hen anchi fayfay. ¹⁹ Yag hen hiyachi, umaliyat agé hen ihay siguchay cha mintudtuchu hen orchin, yag imfagana an Jesus way mangaliyén, “Apo, umu-unnochà angkay an hea hen uray heno way ayam.” ²⁰ Senongfatan Jesus way mangaliyén, “Hen motet, wacha hen orobna ah omanamotana ya hen kasole, wacha agé hen hòfotna ah omanamotana. Ngém haén way Pangorowan hen Tatagu, maid angkay faréy-o ah omanamotà. Wat ay umunud-a chillu.”

²¹ Yachi yag wacha agé hen ihay pasorot Jesus way mangalen hiyéén, “Apo, awni kayya ah hen-aketan ta ana-at somorot an hea, ta iyà koma milufù an Ama unna.” ²² Yag ekat Jesus an hiyéén, “Umunud-aat an haén ta hen anchichay maid afurotna way kaman nanattéy an Apudyus, egadcha way i manginlufù hen anchi kapachongcha way natéy.”

Hen nangempaginangan Jesus hen fali

Mar. 4:35-41; Luc. 8:22-25

²³ Angkay hiyachi yag hinénggép cha Jesus ya hen anchichay pasorotna hen anchi fangka ta gumchangcha hen anchi fayfay. ²⁴ Yag angkay cha éméy

hen anchi fangka, inluginaat agé way fumali way ammag séréd. Wat cha hàfongan hen chanum hen anchi fangka yag tég-angay malihéd. Ngém ah Jesus, ammag nanasséy. ²⁵ Wat i finangon hen anchichay pasorotna hiya way mangaliyén, “Apo, homarà-a te antoy maofortaaw.” ²⁶ Nanlèna ah Jesus yag ekatnéén, “Pakay ammag pararo hen égyatyu. Ay ammoh achiyu peet chillu manchinlan haén.” Yachi, fummangon yag menancharna hen anchi fali ya hen anchi chanum ta guminangcha, wat nafég-as hen anchi fali yag ommalenanà hen anchi fayfay. ²⁷ Yag anchichay pasorotna, ancha ammag nahahaang way mangaliyén, “Heno ay paat hen katatagun nattowa, way magénén uray hen fali ya chanumén enafurotcha hiya.”

Hen nemparyawan Jesus hen chuaray nihurug way ongtan

Mar. 5:1-20; Luc. 8:26-39

²⁸ Angkay hiyachi way inumchahcha hen chumang hen anchi fayfay way sakopon hen Gadareno, wachan i nihib-at way chuway tatagu an Jesus way narpochoh palinufù. Nahuhulluganacha ah ongtan wat anchag aggaégyat way térén, wat maid makatorod way mangéy hen hiyachiy charan. ²⁹ Yag angkay hen nangil-ancha an Jesus, anchaat agég nan-ongaw way mangaliyén, “Heay anà Apudyus, nokay hen ammaam an chàni. Ay ad uwanat hen mamàgangam an chàni way cha-an umchah hen ustoy tempona.”

³⁰ Yachi yag netongpo way wachacha hen ê-éyna hen ammag chuaray fafuy way chan garab. ³¹ Wat anchaat mampangpanga-ase hen anchichay ongtan way mangale an Jesusén, “No eparyawno chillu chàni, eparufusno koma ta hen anchichay fafuy hen ayanni.” ³² “Wat in-ayu,” way ekat Jesus, yag tenaynancha hen anchi tatagu way nihuruganacha yag émméycha hen anchichay fafuy. Yachiyat agé yag amin hen anchichay fafuy, anchag hetatagtag wat napoligcha amin hen anchi chéprah yag nepesokcha hen fayfay wat anchag naofor amin.

³³ Yag hen anchichay nanginya-achug hen fafuy, ancha agé ammag ommawid way émméy ah fabrèy, yag henaphapetcha amin hen na-ammaan hen anchichay fafuy ya umat agé hen anchichay nahurugan way tatagu. ³⁴ Hen hiyachi, lummiwatcha amin hen anchichay tataguh fabrèy way i manib-at an Jesus. Yag angkay inchahancha hiya, anchag nampangpanga-ase way lomayaw koma hen hiyachiy fabrèycha.

Hen nanga-anan Jesus hen saket hen anchi napàroy way tagu

Mar. 2:1-12; Luc. 5:17-26

9 Angkay hiyachi yag kasen nanlugan cha Jesus hen anchi fangka way kasen gumchang hen anchi fayfay way mamfangad ah fabrèycha. ² Angkay hiyachi way hommàyatcha, ummalecha hen anchichay tatagu way ninya-atang hen ihay tagu way ammag napàroy hen acharna yag inyéycha an Jesus. Angkay enlasin Jesus way anchag manchinlan amin hiya, wat imfagana

hen anchi napàroy way mangaliyén, “Heay sonod, pasémém hen hamhamàno te napakawan hen fasorno.”

³ Hen yachiy tempo, wachacha agéhchi hen tapen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses, yag hen nangngarancha hen anchi enalen Jesus, ekatchah hamhamàchéén, “Apay annag cha pérhén hen kena-Apudyus Apudyus a, way annag cha epachong hen kafaelana hen kafaelan Apudyus.”

⁴ Ngém ah Jesus, a-ammuna hen anchi chacha hamham-én yag annaat ekatén, “Pakay kaman ahnay hamhamàyu way ammag laweng. ⁵ Ah hamhamàyu, ay narakraka hen mangaryaén napakawan hen fasorno no hen mangaryaén tomàchég-a ta manaran-a.

⁶ Ngém haén way Pangorowan hen Tatagu, ah manotowaanyu way wachan lébféng-o hen antoy lota way mamakawan hen fador, wat ka-anê hen saket hen taguwanna.” Yag annaat ekat hen anchi napàroyén, “Fumangon-a yag innaram hen annay allakwangno ta omanamot-a. ⁷ Yag fummangonat tot-owa hen anchi tagu yag ommanamot.” ⁸ Yag hen anchichay chuaray tatagu, hen nangil-ancha an nadchi, anchag nahaang way amchanat agé hen égyatcha. Wat chinayawcha ah Apudyus gapon nangidchatana hen kafaelan hen tatagu way mangamma hen kaman an nadchi.

Hen nangayagan Jesus an Mateo ah mampasorotna

Mar. 2:13-17; Luc. 5:27-32

⁹ Angkay cha lomayaw ah Jesus an nadchi, innilana hen ihay cha mangam-among ah furor way tummutùchu ah opesenana way ah Mateo hen ngachanana. Yag anat ifagan Jesus an hiya way mangaliyén, “Umaleaat ta somorot-a an haén.” Yag naranigwat totowa ah Mateo way somorot an hiya.

¹⁰ Angkay na-awni way cha mangan cha Jesus ya hen anchichay pasorotna ah faréy cha Mateo, émméy mèan agé hen chuar way ifan Mateo way cha mangam-among ah furor ya anat agé hen anchichay tapenay tatagu way menangfasor amin. ¹¹ Yachi way innilan hen tapen anchichay Fariseo chicha, ekatcha hen anchichay pasorot Jesusén, “Ay ammoh ammag cha mèan peet hen annay Apoyu hen annachay tatagu way kaman an cha nahha.” ¹² Yachi way chengngar Jesus hen anchi chacha aryén, yag annaat songfatan ah pani way mangaliyén, “Hen anchichay tatagu way maid saketna, achicha masapor hen choktor. Waman hen anchichay wacha hen saketna, chicha hen mansapor ah choktor. ¹³ Wat hamham-ényu ngén no nokay hen laychén hen anchi nesosorat way alen Apudyus way aryén hen nangaryanéén, ‘Faén hen chayuy ichatochaton an haén hen chà patigén, te hen chà patigénat hen manga-asiyanyu paat hen ifayu.’” Yag anat ekat Jesus agéén, “Iggayà ummale hen antoy lota way manudtuchu hen anchichay ammay way tatagu, te hen ummaliyà, ta iyà tudtuchuwan hen anchichay menangfasor.”

Hen mepanggép hen manlanganan way mangan

Mar. 2:18-22; Luc. 5:33-39

¹⁴ Angkay hiyachi yag émméycha an Jesus hen anchichay pasorot Juan way chan funfunyag, yag senarudsudcha way mangaliyén, “Pakay chàni ya hen anchichay Fariseo wat chani met amin soroton hen gagangaytaaw way Judio mepanggép hen chan langanan way mangan. Ngém hen anchichay pasorotno wat achicha.” ¹⁵ Yag nampani ah Jesus way sommongfat, ekatnéén, “Ay ammoh ekatyuwén mantotokarcha hen anchichay tatagu way i mèkasar no mawawà-acha hen komasar. Achi met. Ngém umchah chillu hen agagaw way melayaw hen anchi komasar, wat yachi hen umchahan hen manlanganancha way achicha mangan.”

¹⁶ Entoroy Jesus agé way mangaliyén, “Maid tagu ah ammag mangid-op hen anchi faru way lopot hen anchi naropà way lumfong. Te no yachi hen ma-ammaan, émhén hen anchi faru way lopot yag enagamidna hen anchi nid-opana, wat ammag kaskasenat hen magisayana. ¹⁷ Yag umat agé hen anchi fayah way finanar, achi mafalin way ifongofongchi hen anchi nausar way gadchang way amoto, te achi matantan hen anchi nausar way gadchang, wat fumtà yag ayyua amin hen anchi finanar ya hen anchi gadchang agé. Wat hen ekaman métat ifongofong hen finanar hen anchi gadchang hen anat naparte way karnero wat maid masayang.”

Hen nanga-anan Jesus hen saket hen anà Jairo ya hen anchi in-ina way nanchà hen lumfongna

Mar. 5:21-43; Luc. 8:40-56

¹⁸ Yachi way étég Jesus way cha mangale hen chana ifaga, yag ummaliyat agé hen ihay okom hen Judio way nampalentomang hen henagongna way mangaliyén, “Apo, anat naumpoh hen fùfuoh hen anchi anào way fafarasang, wat ay achi mafalin ta umalea ta tad-ém ta kasen matagu.” ¹⁹ Yachi yag lummigwatat cha Jesus ya hen anchichay pasorotna way umunud hen anchi okom way éméy ah faréycha.

²⁰ Hen hiyachi, niyaphor way wacha agé hen ihay in-ina way ammag hempo ya chuway tawén hen chana chumar-achar-an. Yag ekatna ah hamhamanéén, “No an-o koma paat an tad-én hen uray anchi lumfongnaat maka-an hen antoy saket-o.” Yachi yag anat i mehnop hen échég Jesus way inna tenchà hen pongton hen lumfongna. ²² Yag namfiliwit ah Jesus way nangila an hiya yag annaat ekatén, “Heay sonod, pas-émém hen hamhamàno, te gapo hen pammatem an haénat naka-an hen annay saketno.” Yag hen hiyachi, naka-anat tot-owa hen anchi saketna.

²³ Angkay inumchah cha Jesus hen faréy hen anchi okom way hinénggépcha, yag ammag amchan hen hometang hen anchichay chan i-ifil ya cha mamarachong. ²⁴ Yag annaat ifaga an chicha way mangaliyén, “Gumhad-ayu amin te cha-an angkay matéy hen annay ongaanna te an yanggay nanasséy.” Yag ammag

enam-amrang hen anchichay tatagu hiya. ²⁵ Angkay ginumhadcha hen anchichay tatagu, émméy ah Jesus hen kowarton hen anchi natéy, yag inégnanana hen li mana yag ammag fummangonat agé. ²⁶ Wat hen hiya-toy enammaan Jesusat ammag nanhemamag hen kafabréfabréy hen hiyachi lugar.

Hen nanga-anan Jesus hen finurag hen chuway tagu

²⁷ Angkay hiyachi way lommayaw ah Jesus an nadchi, cha manadchad-aran yag chaat agé umunud hen chuway nabfurag way chan o-ongaw way mangaliyén, “Heay ganà David, pangpanga-aseem paat ta ka-asiyam chàni.” ²⁸ Yachi way hinénggép ah Jesus ah faréy, yag nì-ighépcha agé hen anchi chuway nabfurag. Yag anat ekat Jesus an chichéén, “Ay afurotonyu way makakanà tot-owa hen annay finuragyu.” Yag sommongfatcha way mangaliyén, “Oo Apo, afurotonni.” ²⁹ Wat anat tad-én Jesus hen matacha way mangaliyén, “Ma-ammaan an chàyu hen annay chay afuroton way ma-ammaan.” ³⁰ Wat hen hiyachi, makailachaat tot-owa. Yachi yag anat téngtéténgténngén Jesus chicha way mangaliyén, “Ilanyu ta achiyu paat cha haphapeténto ah uray heno way tagu.” ³¹ Ngém angkay ginumhadcha, chachaat agé iwarawarawag hen anchi enammaan Jesus an chicha hen amin anchi sakop hen hiyachi lugar.

Hen nanga-anan Jesus hen tenongong hen ihay tagu

³² Angkay hiyachi way cha lomayaw hen anchi chuway nabfurag, chachaat agé iyéy an Jesus hen ihay tagu way ammag tenongong hen anchi nihuhurug way ongtan. ³³ Yachi way emparyaw Jesus hen anchi ongtan, yag ammag naka-aleyat agé hen hiyachi tagu. Wat anchag nahahaang hen anchichay na-among way tatagu yag ekatchéén, “Ay ammoh wachay nangil-antaaw way ganà Israel ah kaman an natto.” ³⁴ Ngém anchag sommongfat hen anchichay Fariseo an nadchi way mangaliyén, “Kafaelana kagé way mangemparyaw hen ongtan te hen ap-apon hen ongtan hen nangidchat hen kafaelana.”

Hen nanég-angan Jesus hen nangil-ana hen anchichay tatagu

Luc. 10:2

³⁵ Angkay hiyachi yag ginégga-ay Jesus hen kafabréfabréy ahchi way i mantudtuchu hen anchichay sinagoga way chacha ma-am-amongan te chana iwarawag hen anchi ammayay chamag mepanggép hen mantorayan Apudyus. Ya chana agé ka-anén hen saket hen anchichay heno way cha masaket. ³⁶ Yag yachi way innilana hen anchichay ammag chuar way tatagu, ammag naség-angan way térén, te anchag kaségség-ang, ya maid agé innilacha ah manginyapetancha ah tomorong an chicha, te ancha yanggay ammag kaman karnero way maid manalimun an chicha. ³⁷ Yachi yag inyalig Jesus hen anchichay chuaray tatagu ah nagghan way pagéy way mabtà koma, te maila way oma-

furotcha non an wachay i mangintudtuchu hen omafurotancha. Wat ekatnan anchichay pasorotnéén, “Amag chuar hen mabtà ngém achi ummat hen anchichay i mamfatà.”³⁸ Wat chawatényu an Apudyus way nangen-awa hen antoy fatà ta hénagéna hen tapena way i mamfatà.

Hen impiyar Jesus hen anchichay pasorotna

Mar. 3:13-19; 6:7-13; Luc. 6:12-16; 9:1-6; 10:1-2

10 Angkay hiyachi yag enamong Jesus hen anchichay hemporoy ya chuway pasorotna yag inidchatna hen kafaelancho way mangemparyaw hen nihuhurug way ongtan ya anat hen kafaelancho way manga-an hen aminay karasey saket.² Chichato hen ngachan hen anchichay hemporoy ya chuway aposelna. Ah Simon way nangadnan ah Pedro ya ah Andres way enawchina, cha Jaime an Juan way hen-agi way anà Zebedeo,³ cha Felipe an Bartolome, ah Tomas, ah Mateo way cha nangam-among hen furor, ah Jaime way anà Alfeo, ah Tadeo,⁴ ya anat ah Simon way ekatchéén “Selot”, ya anat agéh Judas Iscariote way hiyan anchi nangenlao an Jesus hen ummawni.

⁵Yachi yag hennag Jesus amin chicha way mangaliyén, “Éméy-ayu ta iyu iwarawag hen anchichay ahentaguyu way ganà Israel way téng-angay milugi hen anchi mantorayan Apudyus way hahadchéna. Yag ilanyu agé ta achiayu cha ém-éméy hen heno way fabréy hen anchichay faén Judio way uray ad Samaria ta hen kacharaanyu yanggay hen ayanyu, te chicha, anchag kaman nattafaw way karnero.⁸ Inidchat-o hen kafaelancho wat ka-anényu hen sasaketcha way uray hen anchi ka-aggaremhaan way saket way konet. Man-uchiyényu hen natéy ya eparyawyu agé hen anchichay nihurug way ongtan. Maid finab-ayachanyu ah aminay nidchat an chàyu wat achiyu agé epafayad hen heno way etorongyu.⁹ Achiayu mamfaron ah pelak¹⁰ ya achiyu agé mampah-eng. Achiayu amin omentatàen ah mansokatanyu way lumfong ya sapatos, ya achiyu agé aran hen uray hor-od, ta egad hen tatagu an chàyu, te karébfénganyu way ma-adchan ah aminay masaporyu gapon chayuy ammaan.”

¹¹Entoroy Jesus way mangaliyén, “No umchah-ayu hen ihay fabréy, anapényu hen anchi tagu way manlayad way manginfisita an chàyu ta hiya hen mì-iggawanyu inggana hen lomayawanyu.¹² Yag no hénggép-ayu hen faréycha, ifagayu way bibindisyunan Apudyus chicha.¹³ Yag no laychéen chàyu way mì-iggaw an chicha, bindisyunan tot-owa Apudyus chicha. Ngém non an umat way achi chàyu laychéen, man-awayu chillu hen anchi bindisyun Apudyus.¹⁴ Yag mag-ay ta maid mangempaghép an chàyu ya ancha agég achi changrén hen ifagayu, anyug pòpoan hen tapok ah he-eyu hen lomayawanyu ah mangenlasinancha way egadcha hen machusaancho.¹⁵ Yag tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way no umchah hen anchi ag-agaw way manguwisan Apudyus hen katagutagu, wat améd angkay hen kachusaan cha nadchi no hen

manusaana hen anchichay lawengay tatagu ad Sodoma yad Gomora.”

Hen ligat way umchah

Mar. 13:9-13; Luc. 12:11-12, 15-17; 21:12-17

¹⁶Entoroy Jesus hen imfagana hen anchichay pasorotna, ekatnéén, “Changrénnyu hen antoy ifagà an chàyu, te hénagé chàyu hen anchichay laweng way tatagu way kaman-ayu yanggay karnero way éméy hen iggaw hen anchichay aggaégyat way tanan way aho. Wat masapor ar-arwachanyu paat hen chacha ekaman an chàyu, ngém anyu chillug iyam-amma paat hen ekamanyu an chicha.¹⁷ Ar-arwachanyu te awni yag wachacha hen tapenay tatagu way manelew an chàyu yag inchérem chàyu, yag awni agé yag anchag epapagoh chàyu hen iggaw hen chacha ma-am-amongan.¹⁸ Yag gapo agé hen afurotyu an haén an chàyug epasango hen anchichay nan-angato way chan totoray. Ngém hiyachi hen wayayu way mangimfaga an chicha ya uray hen anchichay faén Judio hen anchi ammayay chamag mepanggép an haén.¹⁹ Yag no nepasangoayu, achiayu cha machanagan mepanggép hen aryényu ya hen ekamanyu way somongfat, te hen hiyachiy urasat midchat an chàyu hen ustoy aryényu.²⁰ Te faén chillu chàyu hen marpowan hen anchi iya-leyu te hen anchi Espiritun Amataaway Apudyus hen mangempahpahmà an chàyu.”

²¹“Yag hen hiyachiy tempo agé wat uray hen masosnochéen man-ahetennocharcha ah mapchitan hen ifacha. Yag umat agé hen ekaman hen ama hen a-anàna, ya kaman agé hen a-anà hen chinàcha-arna, wat man-ahepennochitcha.²² Yag chàyu agé, an chàyug agororan hen aminay tatagu gapo hen afurotyu an haén. Ngém heno way mangempapate hen afurotna chillu ingganah anongohna, mahara-an way mì-iggaw an Apudyus ah ing-inggana.²³ Wat no paligatén chàyu hen ihay fabréy, omawid-ayu way man-aton ah safali. Yag tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way achiayu angkay makarpas hen antoy chà epa-amma an chàyu way manginggéggga-ay hen aminay fabréy hen ganà Israel yag inumchahat hen mamfangchà way Pangorowan hen Tatagu.”

²⁴Yachi yag penanin Jesus mepanggép hen mepasamak an chicha, ekatnéén, “Maid cha matudtuchuwan ah nangatngato no hen anchi cha manudtuchu an hiya, ya maid agé alepan ah nangatngato no hen apona.²⁵ Wat kapeletan way heno way ma-ammaan hen anchi mantudtuchu, ma-ammaan agéchi hen anchi chana tudtuchuwan. Umat agé hen alepan, te heno way ma-ammaan hen apona, sigurachu way ma-ammaan agéchi an hiya. Wat haén way apoyu, no ustanà hen tatagu way ekatchéén haén ah Beelzebub ano way ap-apon hen chumunyu, ay am-moh achi kaskasen hen mangsotancha an chàyu way pasorot-o.”

Hen ustoy émégýatan hen tatagu

Luc. 12:2-7

²⁶ Entoroy Jesus way mangaliyén, “Achiayu cha émégýat koma hen an yanggay an tatagu. Te amin way achi maila ad uwan, mepàila chillu ah awni. Ya amin agé way netataro ad uwan, mepagngar chillu no umchah hen tempona. ²⁷ Wat amin hen anchichay chà in-tudtuchu an chàyu hen ka-anggayyu ya hen chà inyut-utiyam, masapor epagngaryu hen aminay katagutagu way uray èngawyu. ²⁸ Ya achiayu agé cha émég-égyat hen anchichay makapchit yanggay hen achar te achicha chillu makapchit hen lennawa. Ta hen émégýatanyu yanggay komaat ah Apudyus, te hiya, kafa-elana way mangentap-ar hen achar ad imfèrno way nelarammong hen lennawa. ²⁹ Ilanyu ngén hen hamhamà Apudyus an chàyu, te uray hen anchichay tolen way ammag an tanso yanggay hen laon hen chuwaat maid chillu matéy ah uray ihà-an an chicha no achi parufusun Amataaway Apudyus. ³⁰ Yag kaskasen chàyu, te uray hen kabras hen fuüyuwén finifilang Apudyus. ³¹ Wat yaha, achiayu koma émég-égyat ah uray heno te kaskasen hen matatigan Apudyus an chàyu no hen kasole.”

Faén naraka hen omafurotan an Jesus Cristu

Mar. 8:38; Luc. 9:26; 12:8-9, 51-53; 14:26-27

³² Entoroy Jesus way mangaliyén, “Heno way tagu way mangentàchég hen sangwanan hen tatagu way haén hen apona, tàchégà agé hiya an Amay Apudyus ad uchu. ³³ Waman hen anchi tagu way mangenhoot an haén hen sangwanan hen ahentaguna, ehoot-o agé hiya an Amay Apudyus ad uchu.”

³⁴ “Awni yag ekatyuwén ummaliyà hen antoy lota way mangempatornos hen tatagu, ngém faén angkay tornos hen inyalè te guru. ³⁵ Te inyalè hen man-sosongelan hen hen-anamma ya hen-ininna ya umat agé hen ma-at-atoganga. ³⁶ Yag hen téréen way kafusor hen ihay tagu wat maid kasen no faén hen ahimfaryanna.”

³⁷ “Heno way tagu way pawadwad-éna hen layadna hen chinàcha-arna no hen layadna an haén, wat maid karébféngana way mifilang ah pasorot-o. Ya umat agé hen anchi tagu way pawadwad-éna hen layadna hen a-anàna no hen layadna an haén, wat maid agé karébféngana way mifilang ah pasorot-o. ³⁸ Ya heno agé way tagu way ekatnéén somorot an haén, ngém annag achi anohan hen ligatna way uray iyatéyna, wat maid angkay agé karébféngana way mifilang ah pasorot-o. ³⁹ Te hen anchi tagu way ammag mangempangég hen ataguwana hen antoy lota wat matéy chillu. Ngém hen anchi tagu way achina epangég hen matéyana gapon afurotna an haén, midchat an hiya hen mannanayun way ataguwana an Apudyus.”

Hen ekaman Apudyus way mangungguna hen tatagu

Mar. 9:41

⁴⁰ Entoroy Jesus way mangaliyén, “Heno way tagu way mangimfilang an chàyu, chana angkay agé ifilang haén. Yag hen anchi cha mangimfilang an haén, chana agé ifilang hen anchi nannag an haén. ⁴¹ Ya heno agé way mangimfilang hen anchi cha mangintudtuchu hen alen Apudyus gapo ta yachin chununa, midchat an hiya hen gunggunana way kaman agé hen gunggunan hen anchi cha mangintudtuchuwanchi. Yag umat agé hen heno way mangimfilang hen anchi tot-oway ammayay tagu gapon kena-ammayna, wat midchat an hiya agé hen gunggunana way kaman hen gunggunan hen anchi ammayay taguwanchi. ⁴² Yag umat agé hen heno way tagu way an lawag an mangempainum hen ténéng way chanum hen uray anchi kafafaan way cha omafurot an haén ah gapon ommafurotana, wat idchat agé Apudyus way idchat hen gunggunana.”

Hen nannagan Juan hen pasorotna an Jesus

Luc. 7:18-35

11 Angkay hiyachi way lempas Jesus way manugun hen anchichay hempo ya chuway pasorotna, lommayaw ahchi way émméy hen anchichay nehag-ényay fabrèy way i manudtuchu an chicha.

² Hen hiyachiy tempo, nifafarud ah Juan way chan funfunyag. Angkay chengngarna ah pagfaruchan hen cha enamma-ammaan Jesus, yag annaat hénagén hen tapenay pasorotna way i mangimoh an Jesus way mangaliyén, ³ “Ay hea tot-owa hen anchi mamahhéd way imfagan Apudyus way umale, ono manhééd-ani ah safali.” ⁴ Yag anat ekat Jesus an chichéén, “Mamfangad-ayu an Juan ta haphapetényu hen chayu chengngar ya hen chayu innila way chà enammaan ⁵ way hen anchichay nabfuragén, makailacha, ya hen anchichay nattorangén, makagngarcha, ya hen anchichay nakkonetén, ommamay hen acharcha, ya hen anchichay nappelayén, makacharancha. Ya uray hen natéyén nepauchicha, ya hen anchichay maid mafalina way tatagu, cha miwarawag an chicha hen anchi ammayay chamag. ⁶ Ya ifagayu an hiya agé way ammag lomaylayad hen anchi tagu way achin chuwachuwa hen afurotna way haén hen anchi hennag Apudyus.”

⁷ Angkay hiyachi way chacha lomayaw hen anchichay pasorot Juan, inlugin Jesus way mangimfaga hen anchichay tatagu hen mepanggép an Juan, ekatnéén, “Hen anchi iyu nangil-an an Juan ah chanak, nokay hen ekatyuwén inyu ilan. Ay amMoh ekatyuwén hiya hen kaman gurun way ammag maid achina omadyugan no hapochén hen yawyaw. ⁸ No faénchi, pakay ém-méy-ayu nò way nokay hen inyu innila. Ay amMoh anyu an i innila no nanlumfong ah ammayay lumfong. Iggay a, te ah faréy hen Are hen iggaw cha nadchi way faén ah chanak. ⁹ Wat nokay ngarud hen tot-owa way pontosyu way i nangila nò. Ah katot-owana, anyu chillu an i innila hen profetan Apudyus. Wat hen ifagà

an chàyü, wadwadcha angkay ah Juananchi no hen profetan Apudyus ¹⁰ te hiya paat hen anchi tagu way ena-allen hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén, 'Wacha hen ihay tagu way faarê way mangpango no hea, ta ina esasaggana hen anchichay tatagu ta changréncha-a.' ¹¹ Tot-owa hen antoy ifagà an chàyü," way ekat Jesus, "way maid kasen tagu ah niyanà hen antoy lota ah nangatngato no ah Juan way chan funfunyag. Ngém nangatngato chillu hen anchi uray kafafaan way tagu way metape hen mantorayan Apudyus. ¹² Nanepod hen laprapon hen nantudtuchuwan Juananchi ingganad uwan, chuar hen cha mangempapelet way metape hen mantorayan Apudyus, ya kaskasen agé hen cha ekaman hen tapena way mangempapelet way metape. ¹³ Hen anchi mantorayan Apudyus chillu hen pontos hen cha aryén hen amin anchichay profeta way nanepod ad namenghan inggana hen ummaliyan Juananchi. Ya yachi agé hen pontos hen anchi orchin way ensorat Moses. ¹⁴ Wat non anyu an afuroton hen chacha amin imfaga wat ma-awatanyu way ah Juananchi, hiya angkay ah Elias way nifafagga way mamfangad."

¹⁵ "Chengngaryu hen antoy chà ifaga te naingaan-ayu wat ma-awatanyu koma hen laychényay aryén."

¹⁶ Entoroy Jesus way mangaliyén, "Nokay lawa hen mangempaniyà an chàyü way tatagu ad uwan way ammag maid ma-ara an chàyü. Iyalig-o chàyü ah kaman ungunga way omachi way man-ay-ayam uray no cha chàyü ongawén ah tapena ta mèay-ayam-ayu. ¹⁷ Te hen namattopattongancha ah mèhalepanyu koma, anyug iggay lenyad way mètape. Yag yachi way emparégcha way nan-ib-ifil ah metapyanyu koma, anyu chillug achi mètape. ¹⁸ Yaha hen cha mekaman an chàyü way ammag maid ma-ara. Te hen ummaliyan Juananchi way chan langrangan way mangan ya achi amin uminum ah fayah, wat penelohyu hiya way mangaliyén an nahurugan ah ongtan. ¹⁹ Wat angkay ummaliyà agé way Pangorowan hen Tatagu way achiyà manlangrangan way mangan ya chaà amin mì-inum, wat anyu agég cha pelohon haén way mangaliyén anà ammag fukatot ya amfutangén, ya chayü amin ekatén chà gayyémén hen anchichay cha mangam-among hen furor ya hen anchichay tapenay menangfasor. Ngém tàén yaha, mepàila chillu hen kenaraeng Apudyus te hen halenonot hen ekamanna, yachi hen manot-owaan hen kenaustona."

Hen anchichay ammag achi omafurot

Luc. 10:13-15

²⁰ Angkay hiyachi yag anat agé ilugin Jesus way mangingar hen tatagu hen anchichay fabrèy way nangempàil-ana hen kachùran way kaskascha-aw te uray innilacha, anchag achi chillu manchùgan hen anchi laweng way chacha am-ammaan. ²¹ Ekatnéén, "Anyu ammag kàka-ase, chàyü way eCorazin ya iBetsaida. Ka-as-aseayu no hen anchichay faén Judio way eTiro ya eSidon, te non an umat yag ahchi hen nangammaà hen kaskascha-aw way kaman hen enam-

maà ah fabrèyü, wat ancha angkay ammag nan-chapchapor ya nanlumfong ah sako ah mam-fafawiyancha. ²² Wat tot-owa hen antoy ifagà an chàyü way mangmanghan angkay hen machusaan hen eTiro ya eSidon no chàyü hen anchi ag-agaw way manguwisan Apudyus hen aminay katagutagu."

²³ "Ya chàyü agé way eCapernaum, magénén ekatyuwén machachayaw-ayu ingganad uchu. Ngém achiayu angkay te an-ayu ammag mepesok ad im-férno gapon achiyu mamfafawiyán. Te non an umat yag ad Sodoma hen nangammaà hen kaskascha-aw way kaman hen enammaà ah fabrèyü wat nam-fafawicha angkay way é-éttégcha ad uwan way cha-an nèopoh. ²⁴ Wat tot-owa antoy ifagà agé an chàyü way mangmanghan angkay hen machusaan hen eSodoma no chàyü hen umchahan hen anchi ag-agaw way manguwisan Apudyus hen katagutagu."

Hen katornosan hen anchichay maka-awat mepanggép an Jesu Cristu

Luc. 10:21-22

²⁵ Angkay hiyachi yag nanluwaru ah Jesus way mangaliyén, "Manyamanà an hea Amay Apudyus way Apapo ad uchu ya hen antoy lota, te annog empaka-ammu hen katot-owaan mepanggép an haén hen antochay cha-an na-achar way achi ma-awatan hen anchichay nan-araeng ya naka-achar. ²⁶ Wat saramat paat Ama te yaha hen enammaam way yaha chillu hen laychémm."

²⁷ Yachi yag anat agé ifagan Jesus hen anchichay pasorotna way mangaliyén, "Impiyar Amay Apudyus hen egachay wacha an haén way haén, maid nangila hen kenatatagù ya hen kena-apudyus-o no faén yanggay ah Amay Apudyus. Ya maid agé nangila an Amay Apudyus no faén yanggay haén way anàna ya anat hen anchichay tatagu way piliyè ah mangempaka-ammuwà hen mepanggép an hiya."

²⁸ "Amin-ayu way napoproblemaan ya nau-ungar gapon ligat, umaleayu an haén, wat man-inungarè chàyü. ²⁹ Yag changrényu hen tugun-o ta acharényu paat hen wachan haén, wat matornos-ayu ya yumagpaw hen hamhamàyu. Te haén, na-anohà ya achi èmehan hen tatagu. ³⁰ Ya achiayu agé maligatan way mangamma hen epa-ammà an chàyü te faén naligat."

Hen mepanggép hen ngilin way Senafachu

Mar. 2:23-28; Luc. 6:1-5

12 Angkay hen-argawan way Safachu way ngilin chillu hen Judio, cha manaran cha Jesus ya hen anchichay pasorotna hen ihay chacha murmur-an ah pagéy. Yag angkay gapo ta chachan henaang hen anchichay pasorotna, wat ancha lawag ummara an nachi ah chacha ot-ottemén. ² Angkay innilan hen anchichay Fariseo chicha way chan ottem, chinumsekcha way mangalen Jesusén, "Ilam ngén hen annay cha ammaan hen pasorotno, chacha angkay labsengén hen orchintaaw way mangempawa hen mamfat-an hen ngilin way Safachu." ³ Senongfatan Jesus chicha way

mangaliyén, “Pakay. Ay ammoh maid finasayu hen anchi enammaan hen anchi apotaaw way David ad namenghan ya hen anchichay ifana hen hommenga-gancha. ⁴ An met ammag hinénggép hen anchi faréy Apudyus yag innarana hen anchi tenapay way nichachatón an Apudyus way ekat hen orchintaawén anggay hen papachi hen mangan an nadchi. Ngém enan David chillu ya ummidchat agé hen anchichay ifana. Wat gapoh kena-arena, maid met ekattaawén fasornachi. ⁵ Yag ay ammoh iggayyu agé faséén hen anchi orchin way ensorat Moses mepanggép hen anchichay papachi agé way chan chunu ah Templo, wat Senafachu met way chacha agé labsengén hen anchi ngilin way man-inungaran te uray Safachu way ngilinén, chacha chillu manchunu ahchi. Ngém achi met mifilangchi ah fador gapo hen kenapateg hen anchi Templo way chacha manchunuwan. ⁶ Yag tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way ad uwananto, wacha hen inumchah an chàyu way napatpateg no hen anchi Templo. ⁷ Hen anchi nesosorat way alen Apudyus, ekatnéén, ‘Faén hen anchi chay ichaton an haén hen patpatigé te hen patpatigé paatat hen manég-anganyu hen ifayu.’” Yachi yag ekat Jesusén, “Non anyu an na-awatan koma hen laychén nadchi way aryén, wat iggayyu koma pafasoron hen antochay cha-an fummasor. ⁸ Te haén way Pangorowan hen Tatagu, haén hen nangimfiyang way mangimfaga hen ma-ammaan hen ngilin.”

Hen nangempagadngan Jesus hen anchi nàis-is way li-ma

Mar. 3:1-6; Luc. 6:6-11

⁹ Angkay lommayaw ah Jesus an nadchi yag émméy hen ihay sinagoga way chacha ma-am-amongan way Judio. ¹⁰ Yag niyaphor way wacha agéhchi hen ihay tagu way ammag nàis-is hen ihay limana. Yag wachacha agé hen anchichay tapena way cha manganap ah manginchérémancha an Jesus, wat incha imfaga an hiya way mangaliyén, “Ay marabseng ngén hen anchi orchintaaw no tàén Safachu way ngilin yag kena-an hen saket hen tagu.” ¹¹ Senongfatan Jesus chicha ah pani way mangaliyén, “Chàyu ngay, no wachay nag-ah ah karneroyu hen fito hen tempon hen ngilin, ay ammoh achiyu chillu i aran. ¹² Wat ay ammoh faén napatpateg hen tatagu no hen karnero. Isonga achi an cha labsengén hen orchintaaw no torongan hen tatagu uray Safachu way ngilin.” ¹³ Yachi way enalen Jesuschi yag annaat ifaga hen anchi taguwanchi way mangaliyén, “Uyachém hen annay limam.” Inuyadna yag ammag ommamayyat agé way nepachong hen anchi iha. ¹⁴ Wat hen anchichay Fariseo, ancha ammag lommayaw way incha man-atopàpà ah ekamancha way mamchit an Jesus.

Hen anchi nesosorat way mepanggép an Jesus

¹⁵ Angkay hiyachi way chengngar Jesus hen anchi chachan a-atopàpa-an, ammag lommayaw an nadchi. Ngém chacha at ma-atiguuguy chillu hen anchichay

chuaray tatagu way umunud an hiya yag kena-anna hen aminay sasaketcha, ¹⁶ yag annaat téngténgén chicha ta achicha koma cha haphapetén ah tapena hen mepanggép an hiya. ¹⁷ Hiyaha hen enkamkaman Jesus ah tomot-owaan hen anchi alen Apudyus way ensorat hen anchi profeta way Isaias ad namenghan way ekatnéén,

¹⁸ “Hiyato hen anchi penepelè ah chà fabfaarén way hiya hen anchi laylaychê paat ya hiya agé hen cha mangemparaylayad an haén. Idchat-o hen Espiritù an hiya ta hiya hen manginwarawag hen anchi ammayê hen anchichay faén Judio ah karotarota. ¹⁹ Achi mesngel ya achina agé an èngaw hen ifagana. Ya achi agé ammag an manchischiskorso hen iggaw hen tatagu. ²⁰ Ya achina agé ammag héphépén hen anchichay nakapsot hen pammatena, ya ammag n-anoh agé hen ekamana hen anchichay aggarayos, ya achina agé iyanggayan hen chana amma-ammaan ingganah mangafà hen anchi usto way afaéna hen aminay laweng. ²¹ Yag hiya yanggay hen manchinlan hen aminay tatagu ah kahara-ancha.” Yaha hen ensorat Isaias ad namenghan.

Hen nangempachonganchan Jesus an Chumunyu way Beelzebub

Mar. 3:20-30; Luc. 11:14-23

²² Angkay hiyachi yag inyéycha an Jesus hen ihay tagu way nabfurag ya nattongong te naruyawan. Yag angkay emparyaw Jesus hen anchi ongtan, nan-aleyat agé hen taguwanchi yag mafalin makaila. ²³ Wat amin hen anchichay lonay way tatagu, ancha ammag naha-haang way mangaliyén, “Ay hiyato ngata hen anchi ganà David way hahadchéntaaw.”

²⁴ Angkay chengngar hen anchichay Fariseo hen enalen hen anchichay tatagu, senongfatancha way mangaliyén, “Ayong-ang, ah Beelzebub angkay way ap-apon hen ongtan way Chumunyu hen nangidchat hen kafaalan nattoy tagu way mangemparyaw hen ni-huhurug way ongtan.” ²⁵ Ngém ah Jesus, inni-ilana chillu hen chacha hamham-én wat senongfatana chicha ah pani way mangaliyén, “Uray heno way toray, no maid tetempoyug hen anchichay tataguna way anchag chan sososongel, ammag naraka hen ma-afa-an-cha. Ya umat agé hen himfafaryan ono hen umili, no maid tetempoyugcha ta anchag chan sososongel, wat anchag mahihiyan amin yag na-afàcha. ²⁶ Wat pachongna agé no ekatyuwén hen anchi ap-apon hen ongtan hen nangidchat hen kafaèl way mangemparyaw hen ongtan, te anna agé cha gufatén hen anchichay kapachongnay ongtan. Yag no yahaat ay ammoh faén ag-aggah hen machachaelan hen mantorayana. ²⁷ Yag no ekatyu chilluwén ah Beelzebub way ap-apon hen ongtan hen nangidchat hen kafaèl way mangemparyaw hen anchi nihurug way ongtan, achi pay ongtan agé hen nangidchat hen kafaèlan hen an-nachay pasoroty way cha mangemparyaw agé hen cha mihurug way ongtan. Wat hen cha ammaan hen annachay pasoroty, yachi hen mangempàila way

enomfat hen annay chayu aryén an haén. ²⁸ Wat faén ah Beelzebub hen nangidchat hen kafaélà way mangemparyaw hen anchichay ongtan te hen Espiritun Apudyus. Wat yachi hen manot-owaanyu way looh niluruggi peet hen mantorayan Apudyus hen antoy lota.”

²⁹ “Ah katot-owana, ammag maid makaghép hen faréy hen orhe way tagu way i mangara hen kok-owana no achina unna faruchun hen orheyanchi yag annaat mafalin aran hen kok-owana. Orhe tot-owa ah Chumunyu, ngém ena-afão chillu hiya yag a-allà agé hen kok-owana.”

³⁰ “Heno way tagu way achi mangifa an haén wat chana angkay fusoron haén. Ya heno agé way achi cha manorong an haén hen chà ammaan, annaat angkay cha kontaréén haén. ³¹ Wat hiyachi, tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way uray heno way fador way ammaan hen tatagu ya uray agé hen mangsotancha an Apudyus wat mafalin mapakawan. Ngém hen anchi ammag achi mapakawan way fador wat hen anchi mangsot hen Espiritun Apudyus. ³² Wat hiyaha, heno way mangsot an haén way Pangorowan hen Tatagu, mafalin chillu mapakawan. Ngém hen anchi mangsot paat hen anchi Espiritun Apudyus, achi poros mafalin mapakawan way uray ad uwan yah pegwana.”

Hen cha aryén hen tatagu hen mangelasinan hen kenatatagucha

Mat. 7:16-20; Luc. 6:43-45

³³ Yachi yag kasen nampani ah Jesus way mangaliyén, “No ammay hen away, ammay agé hen anchi ifungana. Ngém no laweng hen anchi away, kapeletan way laweng agé hen anchi ifungana, te hen fungana hen mangimfaga hen kena-away hen away. ³⁴ Yachi hen manot-owaan way an-ayug kaman farakkan, te ay ammoh mafalin laway aryényu hen ammay no an-ayu chillug laweng. Te tot-owa angkay way hen anchi wacha ah hamhamà, yachi agé hen iyalen hen tapà.

³⁵ Wat hen anchi tagu way ammay ya usto hen hamhamàna, ammay agé hen a-ammana. Waman hen anchi tagu way ammag laweng chillu hen chana hamham-én, laweng agé hen a-ammana.”

³⁶ “Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way no umchah hen anchi ag-agaw way mauwisan hen egachay katagutagu, wéhchiyén songfatana an Apudyus hen aminay enammaana way uray hen anchichay enalena way maid gutokna. ³⁷ Te hen aminay chayu aryén, yachi hen mangchat ah machusaanyu ah pegwana ono achiayu.”

Hen nempapeletancha way epàilan Jesus hen kaskascha-aw

Mar. 8:11-12; Luc. 11:29-32

³⁸ Angkay hiyachi yag nan-ale hen anchichay tapen hen siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses ya hen anchichay Fariseo, yag ekatchan Jesusén, “Apo, omenpàila-a kaya ah kaskascha-aw ah manot-owaanni no henoa.” ³⁹ Yag senongfatan Jesus chicha way man-

galiyén, “Chàyu way tatagu ad uwan, an-ayug laweng way anyug nanchùgan ah Apudyus. Yag pakay paat hen kaskascha-aw hen epapeletyu way ammaà. Maid angkay kaskascha-aw ah epàilà an chàyu no faén yanggay hen anchi sinyar way na-ammaan hen anchi profeta way Jonas ad namenghan. ⁴⁰ Te ah Jonas, ini-inggaw hen poton hen anchi chakaray gachiw ah toroy ag-agaw. Yag umat agé haén way Pangorowan hen Tatagu wat milufuà hen lota ah toroy ag-agaw. ⁴¹ Wat no umchah hen anchi ag-agaw way mauwisan hen aminay katagutagu, an chàyug pafasoron hen anchichay tinudtuchuan Jonas way eNineve te chichaat namfafawicha way téréen hen nangngarancha hen imfagan Jonas. Ngém chàyu, nat-én-ayu te tàen antoy-anà ad uwan way nangatngato no ah Jonas, anyug achi chillu changrén hen chà itudtuchu an chàyu. ⁴² Ya hen hiyachi agéy tempo way kauwisan hen tatagu, fùnag hen anchi arey fufae way narpod Seba way mangempafador an chàyu agé, te hiyaat ammag achawwéy hen namfiahiyana way i paat mangngar hen anchi kenaraeng way itudtuchun Arey Solomon. Ngém chàyu, tàen antoyanà ad uwan way nangatngato no ah Solomon, anyug achi chillu changrén hen chà itudtuchu an chàyu.”

Hen ma-ammaan hen anchi mangentagay hen laweng no maid ustoh sorotona

Luc. 11:24-26

⁴³ Entoroy Jesus way nampani, ekatnéén, “No lo-mayaw hen nihuhurug way ongtan hen tagu, ina gé-ga-ayén hen anchi lugar way maid fummabréy way i man-anap ah fumaryana. Ngém mag-ay ta maid ichahana, ⁴⁴ mamfangad chillu hen anchi tagu way narpowana. Yag angkay no mamfangad yag innilana way ammag maid peet ininggaw ya nacharos ya niyam-amma amin hen egad, ⁴⁵ wat i man-ayag ah pitu ah ifana way mas kaskasen hen kenarawengcha no hiya, yag fummaréycha amin an hiya. Wat hen na-ammaan hen anchi taguwanchi hen anongohna, ammag kaskasen way kàka-ase no hen anchi pès-éyna.” Yachi yag inyanongoh Jesus way mangaliyén, “Kaman an nadchi hen mekaman an chàyu way tatagu ad uwan way ammag laweng.”

Hen mifilang ah chinàcha-ar Jesus ya sosnodna

Mar. 3:31-35; Luc. 8:19-21

⁴⁶ Étég Jesus way chan tudtuchu hen anchichay tatagu yag inumchahchaat agé cha inana ya hen anchichay enawchina way chacha epa-ayag hiya te wachan ifagacha. ⁴⁷ Yag anat i ifagan hen ihay tagu an Jesus way mangaliyén, “Anchian cha inam ya hen enawchim ah chara way chacha-a epa-ayag te wacha anon ifagacha.” ⁴⁸ Yag senongfatan Jesus way mangaliyén, “Oo a, ngém faén yanggay chicha hen ifilangoh chàcha-ar-o ya sosnod-o.” ⁴⁹ Yag annaat tuchuwén hen anchichay paserotna way mangaliyén, “Chichato agé hen ifilang-o ah sosnod-o ya chinàcha-ar-o, ⁵⁰ te

heno way tagu way mangamma hen laychén Ama ad uchu, chichachi agé hen sosnod-o ya chinàcha-ar-o.”

Hen nangempaniyan Jesus hen anchi lota way nawalehan ah fukar

Mar. 4:1-9; Luc. 8:4-8

13 Angkay hen hiyachiy ag-agaw chillu, ginumhad ah Jesus yag i tummùchu hen anchi penget hen fayfay way i mantudtuchu hen tatagu. ² Yag gapo ta anchag chuar hen anchichay nangamong an hiya, i tummùchu hen anchi fangka yag atàtàchégcha hen anchichay tatagu hen anchi tarantag. ³ Yachi yag inlugina way mampani way chuar hen intudtuchuna an chicha hen nampaniyana. Ekatnéén,

“Wacha anon ihay tagu way i nanmura hen anchi lotana. ⁴ Yag hen anchi chana minwalehan hen fukar, ammag nemamang hen tapena hen anchi charan. Yag anchaat éméy hen anchichay kasole yag enancha amin hen anchi ininggaw hen charan. ⁵ Yag hen tapen hen anchi fukar way niwaleh, nemamangcha agé hen anchi pafinatto way yapet hen lotana, yag cha-an nahan-awniyan yag hommangawcha gapo hen anchi aketay lotana. ⁶ Ngém yachi way ummini-init, anchaat agég nàrong te akettyo hen anchi lota wat maid lomamotancha, wat anchag narango amin. ⁷ Yag hen tapen anchi fukar agé, nemamangcha hen anchi pape-nagat yag lenomtàcha. Ngém angkay lommafang hen anchichay charoh way napagatan, anchag henyong hen anchi mura. ⁸ Ngém hen anchichay tapen hen fukar, nemamangcha hen anchi ammayay lota yag tummufucha wat penémhéd. Wat namungacha amin way magénén hingagsot hen fungan hen tapena, ya hen-én-ém poporo hen tapena, ya hentotlon poporo hen tapena.”

⁹ Yachi yag anat ekat Jesus hen anchichay tataguwén, “Chengngaryu hen antoy penani te naingaan-ayu, wat hamham-ényu koma hen laychéna way aryén.”

Hen pontos Jesus way mangusar hen pani way mantudtuchu

Mar. 4:10-12; Luc. 8:9-10

¹⁰ Angkay hiyachi yag émméycha hen anchichay pasorot Jesus an hiya way mangaliyén, “Pakay ammag pahig pani hen cham ekaman way manudtuchu hen anchichay tatagu.” ¹¹ Ya annaat esoplekar way mangaliyén, “Amin hen anchichay cha-an ma-ammuwan way mepanggép hen mantorayan Apudyusat chàyu yanggay hen mepaka-ammuwana way achi mepaka-ammu hen tapena. ¹² Te ilanyu ngén, hen anchichay tatagu way cha omafurot yag wacha tot-owa hen maawatancha, tapyatapyan Apudyuschi ta chumùchùar. Waman hen anchi tagu way ammag achi omafurot, ammag maonghor hen uray anchi aket way na-awatana. ¹³ Wat hen pontos-o way mangempani hen itudtuchù an chicha wat yato, te chicha, uray féfétégéncha, anchag achi chillu emamad. Ya uray agé no chachangréncha, ancha chillug cha linglingégén wat achicha ma-awatan. ¹⁴ Wat chicha hen tommot-owaan

hen anchi enalen Apudyus way ensorat hen anchi profeta way Isaias way ekatnéén,

‘Tàén anchag cha changréchangrén, achicha chillu ma-awatan. Yag tàén anchag féfétégén hen chà epàila, achicha chillu elasin no henochi. ¹⁵ Te cha nattoy tatagu, ammag looh chinumgat hen anchi laweng ah hamhamàcha yag kamancha agé henohorat hen ingacha ya kenekemetcha hen matacha. Te non faén koma umat hena, wat makagngarcha hen chà ifaga, ya makailacha hen chà epàila, yag ma-awatancha agé hen usto, wat kapeletan way yahan manhagongancha an haén ah manga-anà hen fasorcha.’

Yahan enalen Apudyus way ensorat Isaias.” ¹⁶ Yachi yag entoroy Jesus hen anchichay chana aryén hen anchichay pasorotna way mangaliyén, “Ngém chàyu, ngasat-ayu te makaila-ayu ya makagngar-ayu te chayuma-awatan hen tot-owa. ¹⁷ Yag tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way chuarcha hen anchichay profeta ad namenghan ya anat hen anchichay na-apudyusan way tataguna way anchag laychényay térény way mangila hen antoy chayy ilan ya mangngar koma hen antoy chayy changrén ad uwan, ngém iggaycha eman maparufusan.”

Hen laychén anchi penanin Jesus way aryén

Mar. 4:13-20; Luc. 8:11-15

¹⁸ “Wat changrényuto,” way ekat Jesus, “te yato hen laychén hen anchi penani way aryén mepanggép hen anchi i nanwaleh. ¹⁹ Hen anchi charan way nemamangan hen tapen anchi fukar, chichachi hen anchichay tatagu way nangngar mepanggép hen mantorayan Apudyus ngém anchag achi pagan-ano way manman-mà ta ma-awatancha, wat émméy ah Chumunyu yag ina menaid hen anchi chengngarcha. ²⁰ Yag hen anchi pafinatto way nemamangan hen tapen hen anchi fukar agé, chichachi hen anchichay tatagu way layyalayyad way nangafun hen alen Apudyus hen anchaat nangngaran. ²¹ Ngém ammag iggay inggaw ah hamhamàcha, te an yanggay hen-aketan hen nannanma-ancha an nadchi. Te angkay inumchah hen naproblemancha ya hen napaligatancha gapon ommafurotancha, wat anchag entagay, te iggay peet lomamot hen anchi alen Apudyus ah hamhamàcha. ²² Ya hen anchi papenagat way nemamangan hen anchi tapen hen fukar, chichachi hen anchichay tatagu way nangngar hen alen Apudyus ngém ammag nahyong hen chengngarcha. Te gapoh pangégcha ah mangarancha hen masaporcha hen antoy ataguwan ad uwan ya gapo agéh layadcha way fumaknang, wat yachi hen kaman nanyong hen hamhamàcha an Apudyus, wat ammag maid nafalinan hen afurotcha. ²³ Ngém hen anchi ammayay lota way nemamangan hen tapen hen anchi fukar, chichachi hen anchichay tatagu way nangngar hen alen Apudyus yag enafurotcha, wat wachan imfungacha way magénén hingagsot hen tapena ya hen-én-ém poporo hen tapena ya hentotlon poporo hen tapena.”

Hen miyaligan hen anchi faén usto hen afurotna ah haphapog

²⁴ Kasen agé nampani ah Jesus way mangaliyén, "Hen mepaniyan hen anchi mantorayan Apudyus wat kaman hen ihay tagu way i nangenhamar hen anchi ammayay pagéy hen lotana. ²⁵ Ngém angkay hen-lafiyan way nanasséycha amin hen tatagu, émméy agé hen anchi kafusorna yag annag i winalehan ah haphapog hen anchi nahamar ah pagéy yag lommayaw. ²⁶ Yachi way chachan fugi hen anchi pagéy, yag maelasinat agé hen anchichay haphapog way nè-eltà. ²⁷ Wat hen anchichay alepan hen anchi nangenlota, incha imfaga an hiya way mangaliyén, 'Apo, ay ammah faén ustoy pagéy hen enhamartaaw hen anchi lotam, te pakay ammag chuar chi haphapogna nò no nokay hen narpowan cha nadchi.' ²⁸ Wat anat ifagan hen anchi ap-apo way mangaliyén, 'Wacha ngatay kafusor ah i nanginwaleh hen anchi haphapog.' Yachi yag ekat hen anchichay alepannéén, 'Wat ay laychém ta ini hònoton hen anchi haphapog.' ²⁹ Ngém sommongfat hen anchi ap-apo way mangaliyén, 'Aù, achiyu te awni yag wachay mehlam hen anchi pagéy way mahònot. ³⁰ Wat yasa ta metatappecha hen anchi haphapog hen pagéy ingganah ahebtà. Yag no ahebtà, an-owat ifaga hen anchichay i mamfatà ta incha unna ka-anén hen anchi haphapog yag finédfédfédcha way mangapoy yag anchaat i fat-én hen anchi pagéy way mangentarpén ah arang-o.' "

Hen mepaniyan hen chumakran hen mantorayan Apudyus way ak-akettoy hen pés-éyna

Mar. 4:30-32; Luc. 13:18-19

³¹ Yachi yag kasen nampani ah Jesus way mangaliyén, "Hen mepaniyan hen mantorayan Apudyus wat kaman hen chumakran hen anchi ka-akettoyan way fukar way i inmuran hen ihay tagu ah garchinna. ³² Yag tàén no ka-ak-akettoyanchi no hen aminay fukarat ammag an chummakar way yachiyat agé hen kachakkaran way mura way ammag ommaway yag i hommòfotan hen anchichay kasole hen pangapan-gana."

Maid lugar ah achi mepagngaran hen mantorayan Apudyus

Luc. 13:20-21

³³ Narpaschi yag kasen agé nampani ah Jesus way mangaliyén, "Hen iha agé way mempaniyan hen mantorayan Apudyus wat kaman hen anchi tenòtò way mangempabnar hen tenapay. Angkay inyipon hen anchi fufae hen tenòtò hen ihay awit way arina, annag empabnar hen amin anchi arina."

Hen pontos Jesus way nangusar hen pani hen aminay intudtuchuna

Mar. 4:33-34

³⁴ Ammag pahig pani hen inyusar Jesus way nangintudtuchu hen aminay intudtuchuna hen tatagu, te maid intudtuchuna an chicha ah iggayna an epani. ³⁵ Yahan enkamanna ah tomot-owaan hen anchi imfagan hen profeta ad namenghan way ekatnéén, "No wachan ifagà an chichéén anà an mampani way mangimfaga way yachi hen ekaman-o way mangintudtuchu hen anchichay cha-an ma-am-ammuwan nanepod hen na-ammaan hen antoy lota ingganad uwan."

Hen nensoplekaran Jesus hen laychén anchi haphapog way aryén

³⁶ Angkay hiyachi way tenaynan Jesus hen anchichay tatagu, hinénggép ah faréy yag ummunudcha agé hen anchichay pasorotna way mananhan an hiya way mangaliyén, "Heno man hen laychén hen anchi penanim way aryén mepanggép hen anchi haphapog way niwaleh hen anchi lota." ³⁷ Yag anat esoplekar Jesus an chicha way mangaliyén, "Hen miyaligan hen anchi i nanhamar hen anchi ustoy pagéyat haénchi way Pangorowan hen Tatagu. ³⁸ Yag hen anchi minur-ana, yachi hen antoy lota. Ya hen anchi ustoy pagéy agé, chichachi hen anchichay ustoy metape hen mantorayan Apudyus. Waman hen anchi haphapog, chichachi hen anchichay tatagu way metape an Chumunyu. ³⁹ Yag hen anchi kafusor way nanginwaleh hen anchi haphapog, wat yachi ah Chumunyu. Yag hen miyaligan agé hen anchi ahebtà wat yachi hen kaman anongoh hen ag-agaw hen antoy lota. Ya anat agé hen anchichay mamfatà, chichachi hen anchichay anghel Apudyus. ⁴⁰ Yag hen anchi nekaman hen anchi haphapog way ammag na-among yag netap-ar hen iggaw apoy, wat kaman agéhchi hen ma-ammaan hen tatagu hen anchi anongoh hen ag-agaw. ⁴¹ Te haén way Pangorowan hen Tatagu, hénagê hen anchichay a-anghel-o way i mangamong amin hen anchichay tatagu way cha mangamma hen fumasoran hen tapena ya hen anchichay cha mangam-amma hen laweng ta mat-éncha ⁴² way incha metap-ar hen anchi ammag cha gumilagilab way apoy, ta ahchi hen mapàpàngangancha way magénén mankelakelacha ya manngangalitféncha hen fub-acha ah kaligatna. ⁴³ Waman hen anchichay tatagun Apudyus, anchag kaman init way cha humili hen mì-iggawancha hen mantorayan Amacha way Apudyus."

"Chengngaryu hen antoy chà ifaga te naingaan-ayu wat papannaagényu koma."

Napatpateg hen metapyan hen mantorayan Apudyus no heno way fumaknangan

⁴⁴ Kasen agé nampani ah Jesus way mangaliyén, "Hen miyaligan hen anchi mantorayan Apudyusat ka-

man hen anchi faletò way netataro hen ihay lota. Angkay inchahan hen ihay taguchi, annag inép-épan way ammag lommaylayad yag ina enlao hen aminay kok-owana yag annaat i làwan hen hiyachi paat way lota."

⁴⁵ "Ya hen ihay mepaniyan hen anchi mantorayan Apudyus agéat, kaman hen anchi chan ah-ahente ah haleppon way chan ana-anap ah làwana ah am-ammay way perlas. ⁴⁶ Yag yachi way inchahana hen ihay perlas way ammag napateg way térén, annag i enlao amin hen anchi kok-owana yag ina lenàwan hen hiy-achi paat way perlas."

Achi ammag metape hen mantorayan Apudyus hen aminay mangaliyén metape

⁴⁷ Entoroy Jesus way mangaliyén, "Hen mepaniyan hen anchichay metape hen mantorayan Apudyus agéat kaman hen mangempetla-ancha hen tafukor hen fayfay yag ammag maid achi wachah gachiw ah nàna. ⁴⁸ Angkay hiyachi way napno, finugwahcha way nanginyéy hen anchi tarantag yag intùchucha way mamele hen anchichay anammay way gachiw yag iniggacha ah awit. Waman hen anchichay laweng, anchag entap-ar. ⁴⁹ Wat kaman agéhchi hen ma-ammaan hen anchi anongoh chi ag-agaw, te umalecha hen anchichay a-anghel way mangamong hen anchichay laweng way tatagu ta mat-éncha hen anchichay ammayén Apudyus, ⁵⁰ yag entap-archa chicha hen iggaw hen anchi ammag cha gumilagilab way apoy way yachi hen mapàpàngancha way magénén manke-lakelacha ya manngangalitféncha hen fub-acha ah kaligatna."

Hen anchi intudtuchun hen orchin Moses ya hen anchi kabfùnag way mepanggép an Apudyus

⁵¹ Angkay hiyachi yag anat ekat Jesus hen anchichay pasorotnéén, "Ay na-awatanyu amin cha nadchi." "Oo," way ekatcha, "na-awatanni." ⁵² Yag annaat ekat agéén, "Hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses, non paat ancha afuroton hen chà itudtuchu mepanggép hen mantorayan Apudyus wat anchag kaman hen anchi tagu way kompleto hen kok-owana way nangila hen ekamanna way mangusar hen anchichay chacha-an way tenawidna, yag innilana agé way mangusar hen anchichay kà-ara."

Achi mangiggéén hen kailiyan Jesus hiya

Mar. 6:1-6; Luc. 4:16-30

⁵³ Angkay hiyachi way narpas hen anchichay penanin Jesus, lommayaw an nadchi ⁵⁴ yag hommàyat ah fabréycha ad Nazaret. Yag angkay ahchi, émméy nantudtuchu hen anchi sinagoga way chacha ma-amamongan. Yag hen anchichay na-among way tatagu, anchag nahahaang hen nangngarancha an hiya, yag ekatchéén, "Heno ay hen i nangacharan nahha ah kenaraengna, ya pakay agé amin maka-amma ah kaskascha-aw. ⁵⁵ Te ay ammoh faén anà hen an lawag

karapenteroha way ah Maria agé hen inana ya cha Jaime an cha Jose an Simon yah Judas hen sosnodna. ⁵⁶ Ya antochayan kay agé yà hen aminay sosnodna way finufae. Wat nokay lawa hen ina nangar-an an cha nahha nò." ⁵⁷ Wat ancha ammag achi mangiggéén hiya.

Yachi yag anat ekat Jesus an chichéén, "Tot-owa way uray heno way fabréy way ayan hen profetan Apudyus wat ririspituwén hen tatagu hiya way manongad yanggay hen anchichay kakailiyana ya hen ahimfaryanna paat ah achi manrispitu an hiya." ⁵⁸ Wat hiyachi, ammag an aket yanggay hen enammaan Jesus way kaskascha-aw ahchih fabréycha te anchag achi chillu omafurot.

Hen namchitancha an Juan way chan funfunyag

Mar. 6:14-29; Luc. 9:7-9

14 Angkay hen hiyachiy tempo, chengngar Herod way toray hen Galilea hen mepanggép hen anchi cha ammaan Jesus, ² yag annaat ifaga hen anchichay opisyarna way mangaliyén, "Ah Jesusanna, hiyaha angkay ah Juananchi way chan funfunyag way an nan-uchi, te pakay magénén makafael way mangamma hen annachay kaskascha-aw nò." ³ Hen nangaryan Herod an nadchi, te hiya hen nangan-a an Juan way hen nekaman, enamhew Juan ah Are Herod way mangaliyén, "Maid karébféngam way ammag mamréh an Herodiasanna te hiyan ipagno way ahawan enawchim way Felipe." Ngém ah Arey Herod, gapo ta laychéna chillu way mangahawa an Herodias, annag empatelew ah Juan yag imfarudna. ⁵ Yag annag laychén paat way mangempapchit an hiya hen hiyachi, ngém cha-anna gapoh pangégna hen anchichay Judio, te hen kachùran hen anchichay Judio, ekatchéén profetan Apudyus ah Juananchi.

⁶ Ngém angkay hiyachi way inumchah hen anchi ag-agaw way manayawancha hen niyana-an Are Herod, émméy hen anchi anà Herodias way fafarasang way i nansas-ara hen sangwanan cha Herod ya hen anchichay ifana way nan-angato. Ammag naragsakan way térén ah Herod, ⁷ wat annag emposta hen anchi fafarasang way mangaliyén, "Esapatà an hea way uray heno way chawatém an haénat idchat-o way idchat." ⁸ Wat hen anchi fafarasang, gapon anchi intugun inana, yag annaat ekat an Areyén, "Idchatno an haén ad uwananto paat hen fat-ag Juan way chan funfunyag way mepapatang hen hachang." ⁹ Ammag ngom-mehpéy ah Are Herod, ngém gapo ta loohna ensapata yag chana agé ifiin hen amin anchichay mangilina, wat annag imfaga way midchat hen anchi cha chawatén hen anchi fafarasang. ¹⁰ Yag annaat epahiwat ah Juananchi ah pagfaruchan, ¹¹ yag inyéycha hen anchi fat-agna way nahahadchang way i nangidchat hen anchi fafarasang. Yag hen anchi fafarasang agé, inyéyna an inana.

¹² Yachi yag émméy hen anchichay pasorot Juan way i nangara hen anchi acharna yag incha inlufù yag anchaat i haphapetén an Jesus hen anchi na-ammaan.

Hen namanganan Jesus hen nasorok ah lemanlifu way tatagu

Mar. 6:30-44; Luc. 9:10-17; Juan 6:1-15

¹³ Angkay hiyachi way chengngar cha Jesus hen anchi nekaman an Juan, lommayawcha an nadchi way incha nanlugan hen fangka way gumchang hen fayfay ta icha koma omanggay hen anchi lugar way maid tatagu. Ngém hiyachi, nanhemamag chillu ah kafabré-fabréy hen émméyancha, wat anchag ummunud hen anchichay tatagu way ancha an chinaran way nangwa hen tarantag.

¹⁴ Angkay cha tomàchang cha Jesus hen anchi fangka yag innilanaat agé hen anchichay ammag chuar way tatagu, yag ammag naség-angan way térén an chicha, wat annaat ka-anén hen sasaket hen amin anchichay cha masaket. ¹⁵ Angkay hiyachi way cha madhém, imfagan hen anchichay pasorotna an hiya way mangaliyén, "Aù, ammag cha madhém yag maid fabréy ahto, wat ammay ménat no ifagam hen annachay tatagu ta homàyatcha hen annachay fafabréy ta inchan ilah manganancha." ¹⁶ Ngém hen ekat Jesus, ekatnéén, "Achi koma masapor chicha hen i man-anap, ta uray chàyu koma hen mamangan an chicha." ¹⁷ "Oo a," way chacha ekat, "ngém an yanggay lemay tenapay hen antoyan ya anat hen antoy chuway files." ¹⁸ Yag ekat Jesusén, "Wat iyaliyuhto hen annay wacha." ¹⁹ Yag annaat ifaga hen anchichay tatagu ta tumùchucha hen anchi ngudngud. Yachi yag innarana hen anchi lemay tenapay ya anat hen anchi chuway files yag nantangad ad uchu way manyaman an Apudyus, yag annaat petpet-angén amin way mangidchat hen anchichay pasorotna ta iwarascha hen anchichay tatagu. ²⁰ Yachi yag nangancha amin hen anchichay tatagu ingganah nagipohcha amin. Yag angkay nagipohcha, enamong hen anchichay pasorotna hen fay-ancha yag ammag napnowat agé hen hempo ya chuway awit. ²¹ Yag hen anchichay tatagu way nangan, émméy ah lemanlifu way anggay yanggay hen anchichay larae ah nafilang te iggaycha ne-tape hen anchichay finufae ya unguna way nafilang.

Hen nanaranan Jesus hen uhun chanum

Mar. 6:45-52; Juan 6:15-21

²² Angkay narpas hen namanganan Jesus hen anchichay tatagu, imfagana hen anchichay pasorotna ta manlugancha hen anchi fangka ta uray epangpan-gocha way gumchang ta an umunud no epaligwatna hen anchichay tatagu. ²³ Angkay hiyachi way lommayawcha hen anchichay tatagu wat ommanggay ah Jesus way i manluwaru hen anchi tagéytéy. Yag yachi way cha homelang, é-éttég Jesus hen anchi tagéytéy. ²⁴ Waman hen anchichay pasorotna way nanlugan hen anchi fangka, ommachawwéycha te nan-agginawacha hen anchi fayfay. Yachi yag hinib-atça hen anchi séréçhay fali, wat ammag cha mihibyahibat hen anchi fangkacha.

²⁵ Angkay hiyachi way chan penen-et, cha umunud ah Jesus an chicha way annag cha charanén hen uhun hen chanum. ²⁶ Yag hen nangil-an hen anchichay pasorotna hen chana manaranan hen anchi uhun hen chanum, anchag émmégyatay térén te ekatchéén fanig, wat nan-ongawcha. ²⁷ Yag nan-aleyat ah Jesus way mangaliyén, "Achiayu cha émégyat te haénto, wat papegséényu hen hamhamàyu."

²⁸ Sommongfatat agéh Pedro way mangaliyén, "Apo, no hea tot-owaha, wat idchatno hen kafaèlà ta charanê agé hen antoy chanum way umale an hea." ²⁹ "Umalea kaÿ," way ekat Jesus. Yag nampangagéhad tot-owa ah Pedro yag nanaran hen anchi uhun hen chanum way éméy an Jesus. ³⁰ Ngém yachi way nalè-nana hen kaséréd hen anchi fali, ammag narmuwat agé hen égyatna yag chanaat agé ilugi way malihéd, wat ammag nan-ongaw way mangaliyén, "Apo, aranà!" ³¹ Yachi yag lenapchuat Jesus hiya yag ekatnéén, "Ay korang peet hen pammatem an haén te pakay cha-an chuwachuwa." ³² Yachi way hinénggépcha way chuwa hen anchi fangka yag nafég-asat hen anchi fali. ³³ Yag amin hen anchichay pasorotna way wachah fangka, hen nangil-ancha an nadchi, ancha amin ammag chinayaw ah Jesus way mangaliyén, "Hea tot-owa hen anchi hahadchénni way anà peet Apudyus."

Hen nanga-anan Jesus hen sasaket hen anchichay i Genesaret

Mar. 6:53-56

³⁴ Angkay hiyachi way ginumchangcha hen anchi fayfay way inumchahcha ad Genesaret, ³⁵ wat enlasin hen anchichay tataguhchi way yachi ah Jesus yag anchaat i tarontonon hen egachay fabréy achi ta iyéycha hen anchichay chan sasaket an hiya. ³⁶ Yag chachan pang-panga-ase an Jesus agé ta no mafalin, eparufusna koma ta uray lawa hen anchi penget hen lumfongnéén epatchàna hen anchichay chan saket. Wat amin hen anchichay cha tenomchà naka-an hen saketcha.

Hen nanginwalinan hen gagangay hen anchi orchin

Apudyus

Mar. 7:1-13

¹⁵ Yachi yag wachacha hen anchichay narpod Jerusalem way tapenay Fariseo ya hen siguchay cha mintudtuchu hen orchin, yag incha imfaga an Jesus way mangaliyén, ² "Apay nga cha labsengén hen annachay pasorotno hen anchi gagangaytaaw way intudtuchun hen anap-otaaw ad namenghan, te anchag an achi unuchun hen liglamenton hen mamfuruwan yag chachaat mangan." ³ Yag senongfatan Jesus chicha way mangaliyén, "Yag pakay agé chàyu nò wat chay labsengén hen anchi orchin Apudyus ta hen anchi gagangay hen anyug é-égnanan. ⁴ Kaman hen anchi inyurchin Apudyus way ekatnéén, 'Masapor ririspituwén hen chinàcha-ar,' yag 'Hen anchi man-laweng hen chinàcha-arna, masapor mepapchit.' ⁵ Yachin niyurchin ngém chàyu, chayuw iwalinchi te chayuw itudtuchu way uray no wachan anchi etorongna

koma hen chinàcha-arna, no annag an ekatén loohna ini-idchatchi an Apudyus, ⁶ wat mapasinsiya way uray ud-ay achina rispituwén hen chinàcha-arna way to-morong an chicha. Hen hiyaha way ma-ammaanat anyug cha iwalin hen orchin Apudyus ta hen gagan-gayyu paat hen é-égnananyu. ⁷ Wat an-ayu peet ammag senang a-afurot. Yag ammag tot-owa hen anchi enalen Apudyus ad namenghan mepanggép an chàyu way ensorat hen anchi profetay Isaias way ekatnéén, ⁸ Chichatoy tatagu, ammag ah tapàcha yanggay hen iggaw hen manayawancha an haén ngém ammag maid awanwani ah hamhamàcha. ⁹ Wat ammag maid sérfina hen chacha manayawan an haén, te chacha itudtuchu hen anchi narpo yanggay ah hamhamà hen tatagu way anchag penarang way ekatchéén narpochi an haén.’”

Hen mangidchat hen manlawengan Apudyus hen tatagu

Mar. 7:14-23

¹⁰ Yachi way enalen Jesuschi yag annaat ayagan hen anchichay chuaray tatagu yag ekatnéén, “Papan-naagényu hen antoy ifagà ta ma-awatanyu koma.

¹¹ Faén angkay hen anchi éméy ah tapà hen tatagu way maùmun hen mangemparaweng an hiya an Apudyus, te hen mangemparaweng hen tatagu an Apudyusat hen anchi marpoh tapàna way miyale.”

¹² Angkay na-awni yag émméy hen anchichay pasorot Jesus an hiya way mangaliyén, “Anchag nasugatan angkay hen anchichay Fariseo hen nangngaran-cha hen annay enalem.” ¹³ Yag senongfatan Jesus ah pani way mangaliyén, “Hen heno way mura way faén ah Ama ad uchu hen nanginmura wat mahònot chachi chillu. ¹⁴ Wat hiyachi, achiayu machanagan an chicha te ancha chillug kaman nabfurag way cha pachangén hen nabfurag agé. Yag kapeletan no tudtuchuan hen anchi maid innilana hen anchi maid agé innilanaat anchag omfat amin way yachi hen mekobfangancha.”

¹⁵ Yachi yag nan-ale agéh Pedro way mangaliyén, “Nokay uwa hen laychényay aryén hen anchi penanim mepanggép hen mangemparaweng hen tatagu an Apudyus.” ¹⁶ Yag anat ekat Jesusén, “Ay kaman-ayu peet hen annachay tapena way iggayyu agé ma-awatan. ¹⁷ Ilanyu ngén, hen aminay éméy ah tapà yag inùmun hen tagu, éméy ah poto yag ah awni, fùnag chillu. ¹⁸ Waman hen anchi iyalen hen tatagu, narpochi ah hamhamàna yag yachi hen mangemparaweng an hiya an Apudyus. ¹⁹ Te hen hamhamà, yachi hen marpowan hen aminay laweng way kaman hen pomatáy ya chumagchagas ya hen mangammah lenoroko. Ya umat agé hen mangakaw ya mankétém ya anat agé hen man-usot. ²⁰ Chichato hen mangemparaweng hen tatagu an Apudyus way faén agé hen anchi achi manorachan hen liglamenton hen mamfuruwan, te achi lawengén Apudyuschi.”

Hen nanorongon Jesus hen ihay faén Judio

Mar. 7:24-30

²¹ Angkay hiyachi way lommayaw ah Jesus an nadchi, émméy hen anchi lugar way sakopon hen Tiro ya Sidon. ²² Yag wachan ihay in-ina way eCanaan way faén Judio way fummabréy ahchi, yag émméy an Jesus way chan pangpanga-ase way mangaliyén, “Apo way ganà Arey David, ség-anganà koma te wachan anchi anào way fafarasang way nahurugan ah ongtan wat cha maligatan.” ²³ Ngém iggay senongsongfatan Jesus hiya. Yachi yag i enà-arò hen anchichay pasorot Jesus hiya way mangaliyén, “Uray ud-ay ammaam hen chana chawatén ta lomayaw te ammag hometang way cha umunu-unud an chitaaw.” ²⁴ Yag anat somongfat ah Jesus way mangaliyén, “Oo a, ngém hen pontos hen nahnagà hen antoy lota, wat hen anchichay ganà Israel yanggay te anchag kaman nattafaw way karnero, yag faén hen anchichay safaliy tatagu way faén Judio.” ²⁵ Ngém inlurud chillu hen anchi in-ina wat ammag i nampalentomang hen henagong Jesus way mangaliyén, “Apo, toronganà paat.” ²⁶ Senongfatan Jesus ah pani way mangaliyén, “Ay ammoh mafalin way ammag aran hen anén hen a-anà yag inidchat hen anchichay aho ta chicha hen pés-éy mangan.” ²⁷ Yachi yag na-awatan hen anchi in-ina way achi koma matorongan hen anchichay faén Judio unna, te hen Judio paat hen pés-éy matorongan koma. Yag annaat ekatén, “Oo, tot-owa Apo hen annay enalem, ngém mafalin ménat chillu anén hen aho hen anchi lawa fugtan hen a-anà.” ²⁸ Yag anat ekat Jesusén, “Ammag chakar tot-owa hen pammatem an haén, wat ma-ammaan hen annay cham chawatén.” Yag hen hiyachiyat agé lommayaw tot-owa hen anchi nihuhurug hen anchi anàna wat ommammay.

Hen nanorongon Jesus hen chuaray tatagu

²⁹ Angkay lommayaw ah Jesus an nadchi, enengwana hen anchi penget hen fayfay way Galilea, yag nane-ed hen ihay tagétyéy way i tummùchu. ³⁰ Yachi yag ummunudcha hen anchichay ammag chuaray tatagu way manginyéy hen anchichay ifacha way namfinafinab-én hen saketcha, te wacha ay nappelay ya wacha ay nabfurag ya wacha ay nattongong ya wacha ay nappèlod. Wat amin cha natto, empasangocha an Jesus yag kena-anna amin hen anchichay sasaketcha. ³¹ Wat ancha ammag nahahaang amin hen anchichay na-a-among way tatagu, te innilacha way hen anchichay nan-atton-gongén maka-alecha, ya hen anchichay nan-appelay ya nan-appèlochén makacharan-cha, ya hen anchichay nabfuragén makailacha. Wat amincha, anchag chinayaw ah Apudyus way hiya chillu hen ommapowan hen anchichay ganà Israel.

Hen namanganan Jesus hen nasorok ah opatlifu way tatagu

Mar. 8:1-10

³² Yachi yag enayagan Jesus hen anchichay pasorotna way mangaliyén, “Chaà maség-angan way mangi-ila hen antochay tatagu te ammag petlona ad uwan way ag-agaw ah nì-i-iggawancha an chitaaw, yag namin hen faroncha wat maid anéncha. Yag achì laychén way ammag mangempaligwat an chicha way homàyat no achicha mangan unna, te magat lawa mahingnéncha hen charan.” ³³ “Oo tot-owa Apo,” way ekat hen anchichay pasorotna, “ngém nokay lawa hen intaaw umar-an ah érégnah epangantaaw hen antochay ammag chuar way tatagu, te maid met fabrèy hen antoy ini-inggawantaaw.” ³⁴ Yachi yag senarudsud Jesus an chicha way mangaliyén, “Kamana hen tenapay way wachan chàyu.” “An yanggay pitu ya anat hen aketay files way a-anakettoy,” way ekat hen anchichay pasorotna. ³⁵ Yachi yag imfagan Jesus hen anchichay tatagu ta tumùchucha, ³⁶ yag annaat aran hen anchi pituy tenapay ya hen anchi files yag nanyaman an Apudyus. Yachi yag penetpet-angna yag inidchatna hen anchichay pasorotna ta iwarascha hen anchichay tatagu. ³⁷ Yag nanganan amin hen anchichay tataguingganah nagipohcha. Yachi yag enamong hen anchichay pasorot Jesus hen anchi fay-ancha, yag ammag napnowat agé hen pituy awit. ³⁸ Ya hen anchichay nangan, émméy ah opatlifu hen anchichay lenarae yanggay way cha-an mafilang hen anchichay finufae ya unguna.

³⁹ Angkay hiyachi yag empaligwat Jesus hen anchichay tatagu, yag anchaat manlugan cha Jesus hen anchi fangka way émméy hen sakopon hen Magadan.

Hen nangempapeletancha hen sinyar

Mar. 8:11-13; Luc. 12:54-56

16 Angkay hiyachi yag wachacha hen émméy an Jesus way Fariseo ya Saduceo way hen gagaracha, icha pachasén way manlokop an hiya. Wat imfagacha ta omenpàila ah kaskascha-aw ah manot-owaancha no ah Apudyus hen nannag an hiya. ² Ngém senongfatan Jesus chicha ah pani way mangaliyén, “No cha madhém yag nanlidlidchaga, elasinyu hen laychénay aryén way ammay hen ag-agaw ah wakas, yag ammay tot-owa. ³ Yag no pomaway agé, no cha manlidlidchaga yag chan lomot, wat elasinyu agé hen chana isinyar way umuchan, yag umuchan tot-owa. Wat pakay makelasin-ayu hen sinyar hen ka-ammay hen ag-agaw yag an-ayug achi makelasin hen cha isinyar Apudyus hen antoy cha mepasamak ad uwan. ⁴ Chàyu way tatagu ad uwan, an-ayug térén way laweng te anyug nanchùgan ah Apudyus, yag chàyuwat agé hen cha manganap hen kaskascha-aw way manginsinyar hen kasasa-ad-o. Ngém maid angkay mepàila an chàyu ah sinyar no faén yanggay hen anchi kaman hen na-ammaan an Jonas ad na-

mengan.” Enalen Jesuschi yag anat lomayaw way nanaynan an chicha.

Hen ninyaligan Jesus hen anchi lawengay mitudtuchu ah tenòtò way miyipo hen ammay

Mar. 8:14-21

⁵ Angkay hiyachi way ginumchang cha Jesus hen chumang hen anchi fayfayanchi, hemhemmà hen anchichay pasorotna way naliw-ancha uwa way ummara ah faroncha. ⁶ Yachi yag ekat Jesus an chichéén, “Ar-arwachanyu hen tenòtò hen anchichay Fariseo ya Saduceo ta achiayu maipowan.” ⁷ Yag hen anchichay pasorotna, hemhemmàcha hen anchi tenòtò way mausar ah tenapay wat chachan a-atopàpà way mangaliyén, “Aw enalena ménatha te naliw-antaaw way umarah farontaaw.” ⁸ Ngém ammun chillu Jesus hen anchi chachan a-atopàpa-an yag annaat ekatén, “Pakay lawa anggay hen maid anéntaaw yag in-ayu machanagan ta anggay haén chayun atopàpa-an. Ay anyug achi peet chillu manchinlan haén. ⁹ Ay ammo achiyu peet chillu ma-awatan hen kafaèlà. Ay naliw-anyu hen anchi lemay tenapay way empangan-o hen anchichay nasorok ah lemanlifu way tatagu. Yag kamanay awit hen enamongyu way nahawar. ¹⁰ Ya umat agé hen anchi pituy tenapay way empangan-o hen anchichay nasorok ah opatlifu way tatagu, yag kamana agé chillu hen enamongyu way nahawar. ¹¹ Wat pakay anyug achi chillu ma-awatan way faén ma-an hen chà aryén. Te hen laychê way aryén an chàyu wat hen mangarwachanyu hen anchi kaman tenòtò way cha iyipon hen anchichay Fariseo ya Saduceo hen anchi ustoy mitudtuchu.”

¹² Yag hen hiyachi, na-awatan hen anchichay pasorot Jesus way faén peet hen anchi tenòtò way miyipo ah ma-an hen cha aryén Jesus, te hen laychénay aryénat ar-arwachancha hen anchi nat-én way cha itudtuchun hen anchichay Fariseo ya Saduceo way chacha ahrangan hen anchi ustoy cha mitudtuchu.

Hen nangimfag-an Pedro no heno paat ah Jesus

Mar. 8:27-30; Luc. 9:18-21

¹³ Angkay hiyachi way inumchah cha Jesus hen sakopon hen anchi chakaray fabrèy ad Cesarea Filipos, yag annaat hanhanan hen anchichay pasorotna way mangaliyén, “Nokay hen hamhamà hen tatagu an haén way Pangorowan hen Tatagu no henowà ngata.” ¹⁴ Yag anchaat ekatén, “Hen ekat hen tapena, hea ano ah Juananchi way chan funfunyag way an nan-uchi. Waman hen tapena, ekatchéén hea ano ah Elias way kasen ummale. Ya ekat hen tapenéén hea ano ah Jeremias no faén hea hen ihay safaliy profeta way an kasen natagu.” ¹⁵ Yag anat ekat Jesus an chichéén, “Ngém chàyu kay, nokayà agé nò ah manmanmàyu.” ¹⁶ Yag sommongfat ah Simon Pedro way mangaliyén, “Hea hen anchi Cristu way empopostan Apudyus way umaley mantoray, te hea hen anà paat hen anchi natatagu way Apudyus.” ¹⁷ Yag sommongfat ah Jesus way mangaliyén, “Heay Simon way anà Juan, lomay-

layad-a te faén tatagu hen nangempaka-ammun nah-a an hea, te ah Amay Apudyus way wacha ad uchu hen nangempahpahmà. ¹⁸ Yag heay Pedro, kaman-a fato. Te hen annay inyalem way mepanggép an haénat, yachi hen kaman pégnad te yachi hen masapor afuroton hen aminay tatagu. Wat yachi hen manà-achà hen egachay omafurot an haén. Yag gapon kenakénég hen nasà-achancha, wat ammag maid maka-afà an chicha way uray hen matéyan. ¹⁹ Yag piyarè agé hea way mangchén hen torfek way mam-at hen anchi mantorayan Apudyus ad uchu. Wat hen anchi epawam hen antoy lota, mepawa agé ad uchu. Yag hen anchi eparufusno hen antoy lota, meparufus agéchi ad uchu.”

²⁰ Yachi hen imfagan Jesus yag annaat téngténgén hen anchichay pasorotna ta achicha ifagfaga way hiya hen anchi Cristu way empopostan Apudyus way umale.

Hen nangimfag-an Jesus hen mapàgangana ya hen matéyana

Mar. 8:31-9:1; Luc. 9:22-27

²¹ Nanepod hen hiyachiy tempo, inlugin Jesus way mangimfaga hen anchichay pasorotna hen ma-ammaan an hiya. Ekatnéén, “Masapor éméyà ad Jerusalem yag mapàpàngangà ahchi, te pàpàngangénà hen anchichay anam-ama way ponò hen Judio ya anap-apon hen pachi ya hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses, yag ana-at agé epapchit. Ngém hen anchi ma-atlo way ag-agaw wat manuchiyà chillu.”

²² Yachi yag nan-iyéyat Pedro hiya hen ê-éyna yag an-nag enamhew way mangaliyén, “Apo, achi paat koma mafalin parufusun Apudyus way ma-ammaanha an hea.” ²³ Yachi yag nanhagong ah Jesus an Pedro way mangaliyén, “Lomayaw-aat Chumunyu, te annog cha awiséen haén way achì mangamma hen laychén Apudyus. Te hen hiyahay hamhamàno, faén hamhamà Apudyus te ammag hamhamà yanggay hen tatagu.”

Hen ekaman way somorot an Jesus

²⁴ Yachi yag anat ifagan Jesus hen anchichay pasorotna way mangaliyén, “Heno way tagu way manlayad way somorot an haén, masapor faén hen ataguwana hen antoy lota hen epapangégna, te masapor ammaana paat hen laychê way uray yachin iyatéyna. ²⁵ Te heno way tagu way mangempapangég hen ataguwana hen antoy lotaat matéy chillu. Waman hen anchi tagu way ammag achi mangempangég hen matéyana gapon afurotna an haén, wat uray matéy, midchat an hiya hen kasen ataguwan way mananayun. ²⁶ Te nokay lawa hen sérфина no ammag kokowéén hen ihay tagu hen aminay ininggaw hen antoy lota no ah awni yag etatap-ar chillu Apudyus hiya. Te maid angkay narégna ah uray heno way kafinaknang hen tatagu ah ifayadna hen mètaguwana an Apudyus. ²⁷ Te haén way Pangorowan hen Tatagu, kasenà mamfangad ah pegwana way etnochà hen anchichay a-

anghel-o ya humiliyà agé hen kaenammay Amay Apudyus. Yag hiyachi hen mangidchatà hen assong hen aminay enammaan hen katagutagu. ²⁸ Yag tot-owa hen antoy ifagà way wachacha hen tapena an chày ad uwananto way achi matéy ingganah ilanchna hen manginlugiyà way mantoray, haén way Pangorowan hen Tatagu.”

Hen sommafaliyan hen achar Jesus hen nangil-an hen tapen pasorotna

Mar. 9:2-13; Luc. 9:28-36

17 Angkay hiyachi way nanlooh hen énémay ag-agaw, enayagan Jesus cha Pedro an cha Jaime an Juan way hen-agi, yag incha ommanggay hen anchi akayyang way filig. ² Angkay hen ininggawancha ahchi, ammag sommafali hen achar Jesus hen nangil-ancha an hiya way ammag cha humili hen féharna way kaman init, ya hen anchi lumfongna agé wat ammag pommokaw way térén way cha humili way kaman helaw. ³ Yag hen hiyachi, innilacha way ammag niyahachat agé cha Moses an Elias way chacha mètagépfar an hiya. ⁴ Yag ammag nan-ale agé ah Pedro way mangalen Jesusén, “Apo, ammay ta wachataaw ahto, wat no laychém, omamma-ani ah toroy fawi ta màràchang-ayu an cha Moses yah Elias.” ⁵ É-éttég Pedro way chan ale yag anchag nanépnépan ah cha humili way funat. Yag chengngarcha hen anchi chan ale way narpon anchi funat way ekatnéén, “Yato hen anchi laylaychê way Anào way cha mangemparaylayad an haén, wat changrényu hiya.” ⁶ Hen nangngaran hen anchichay pasorot Jesus hen anchi nan-ale, anchag nanlufub gapoh amchan hen égyatcha. ⁷ Yachi yag émméy ah Jesus way i nanchà an chicha way mangaliyén, “Fumangon-ayu ta achiayu cha émégyat.” ⁸ Yag anchaat mammuhwat yag ammag anggayat agéh Jesus ah wà-acha.

⁹ Angkay hiyachi way chachan éhég, cha tugunun Jesus chicha way mangaliyén, “Achiyu kay paat cha ifagfaga ah tapena hen anchi innilayu ingganah manuchiyà way Pangorowan hen Tatagu.”

¹⁰ Yachi yag anat agé hanhanan hen anchichay pasorot Jesus an hiya way mangaliyén, “Pakay uwa ekat hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchinén, ‘Masapor kasen umale ano unna ah Elias way profeta yag an-aat agé umale way Cristu way empopostan Apudyus.’ ” ¹¹ Yag ekat Jesusén, “Oo, tot-owa way mamangpango ah Elias way mangensagana hen hamhamà hen tatagu ta elasincha ah Cristu. ¹² Ngém ah katot-owana looh angkay namangpango ah Elias way ummale, ngém iggay ematonan chillu hen tatagu hiya, wat anchag enammaan hen laylaychéncha an hiya. Yag yachi agé hen ekamancha an haén way Pangorowan hen Tatagu.” ¹³ Yachi way enalen Jesuschi yag anat ma-awatan hen anchichay pasorotna way ah Juan peet way chan funfunyag hen chana aryén.

Hen nemparyawan Jesus hen anchi cha omenpa-adhar way ongtan

Mar. 9:14-29; Luc. 9:37-43

¹⁴ Angkay hiyachi way inumchah cha Jesus hen iggaw hen anchichay na-a-among way tatagu, wacha hen ihay am-ama way émméy an hiya yag nampaléntomang hen anchi henagongna way mangaliyén,

¹⁵ “Apo, ség-angam koma hen anchi anào te cha màor-chah ya cha mapaligatanay térén, te kankanayén way mantap-ar hen apoy ya hen chanum no ginéénachi.

¹⁶ Inyéy-o hiya hen anchichay pasorotno ngém anchag achi makaka-an hen saketna.” ¹⁷ Sommongfat ah Jesus way mangaliyén, “Chàyu way tatagu ad uwan, ammag pararo hen enomfatanyu. Te pasagchi ah nì-i-iggawà an chàyu ya an chillug maid afurotyu. Kamana kay ah anoh-o an chàyu yag an-ayu chillug achi omafurot. Iyaliyuhto hen annay onga.” ¹⁸ Yachi yag menanchar Jesus hen anchi nihuhurug way ongtan wat lommayaw yag naka-anat tot-owa hen sakét hen anchi onga.

¹⁹ Angkay na-awni way anggay ah Jesus, i henanhanan hen anchichay pasorotna an hiya way mangaliyén, “Pakay iggay-ani nakeparyaw hen anchi nihuhurug.” ²⁰ Yag anat ekat Jesusén, “Oo, te korang hen pammateyu. Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way no wachay pammateyu ah uray lawa akettoy way kaman hen ka-akettoy hen anchi fukar hen mostasa wat ammag maid achi mafalin an chàyu te uray anyug ekat hen antoy filigén màéy-a wat màéy tot-owa.” ²¹ Ngém hen nihuhurug way kaman an nadchi, maid chillu makeparyaw ingganah manlangan way mangan ya manchawachawat an Apudyus.”

Hen kasen nangimfag-an Jesus hen matéyana

Mar. 9:30-32; Luc. 9:43-45

²² Angkay na-amongcha hen amin anchichay pasorot Jesus hen provinsiyan hen Galilea, imfagana an chicha way mangaliyén, “Haén way Pangorowan hen Tatagu, tég-angay umchah hen midchatà hen anchichay tatagu ²³ way mamchit an haén. Ngém uray no pédténà, man-uchiyà chillu hen anchi ma-atloy ag-agaw.” Yag anchag tenomkar way térén hen anchichay pasorotna hen nangngaranchan yachi.

Hen namayachan Jesus hen furor

²⁴ Angkay hiyachi way émméy cha Jesus ya hen anchichay pasorotna ad Capernaum, wachan ihay cha mangam-among ah furor hen Templo way émméy an Pedro way mangaliyén, “Hen annay apoyu, ay achina cha fayachan hen furor hen antoy Templo way faréy Apudyus.” ²⁵ “Aù chana met fayachan,” way ekat Pedro. Yag angkay ommanamot ah Pedro, yag nan-aley-at ah Jesus way mangaliyén, “Simon, nokay hen hamhamàno way mekaman. Heno hen mansengelán hen a-are hen antoy lota ah furor. Ay hen anchichay siguchay tataguna ono hen anchichay tatagu way funag.” ²⁶ Ekat Pedrowén, “Hen anchichay tatagu way fu-

nag hen mansengelana.” “Oo tot-owa,” way ekat Jesus, “wat hen laychény aryén, maid koma fab-ayachan hen anchichay siguchay tataguna. ²⁷ Ngém tàén no faénta funag, achi fali, fayachanta chillu ta achi lomaweng hen hamhamà hen annachay tatagu. Wat éméy-a ta in-a mamangwit hen anchi fayfay. Yag hen anchi pès-éy éném, ta-angém hen tapàna wat wacha hen ilam way pelak way érégna ah mamayadno hen furorta way chuwa. Wat aramchi yag ino finayachan.”

No heno hen nangatngato ad uchu

Mat. 5:29-30; Mar. 9:33-37; Luc. 9:46-48

18 Angkay hen hiyachi, émméycha hen anchichay pasorot Jesus an hiya way mananhan no henokay hen anchi kangatngatowan hen anchichay tatagu way etorayan Apudyus. ² Yachi yag enayagan Jesus hen ihay onga yag annaat epasango an chicha way mangaliyén, ³ “Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way masapor falewanyu hen hamhamàyu ta koman hen hamhamà hen antoy onga way maid hamham-éna ah ngomatowana. Te no achiyu, wat achi angkay mafalin metapeayu hen mantorayan Apudyus. ⁴ Te hen anchi kangatowan way tagu hen mantorayan Apudyus wat hiya hen anchi mangempafafa hen acharna way kaman hen antoy onga. ⁵ Yag heno way tagu agé way gapon afurotna an haén yag chana ifilang hen anchichay nafafa way tatagu way kaman hen antoy onga, wat chanaat angkay agé ifilang haén. ⁶ Ngém heno way tagu way mangamma ah fumasan hen kaman antoy onga ta manchùgana haén, wat ammag wadwadcha angkay hen machusaana ah pegwana no hen metàchan hen fato ah fagangna yag nepetlà hen fayfay ta maofor.”

⁷ “Anchag kàka-ase hen tatagun antoy lota way mawis yag nanchùganha ah Apudyus, ngém cha chillu ma-ammaan chaha. Ngém ammag kaskasen way kas-ase hen anchi tagu way ommawis ah manùgan hen pachongnay tagu an Apudyus. ⁸ Wat hiyachi, mag-ay ta hen laychény hen limayu way aran ono he-eyu way ayan, yag yachi hen mangammah manùganyu an Apudyus, anyug porhan yag entap-aryu. Te un-unnina angkay hen uray ud-ay an ihà-an hen lima ono he-e no antaat an mètagu an Apudyus no hen anchi wachan chuway lima ya he-e yag anta chillug metap-ar hen anchi apoy way achi madmachép ah ing-inggana. ⁹ Yag no mag-ay hen i-illanyu hen mangammah manùganyu an Apudyus, anyug okatén hen matayu yag entap-aryu. Te un-unnina angkay hen uray ud-ay maid hen ihay mata no antaat an mètagu an Apudyus no hen anchi wachan chuway mata yag antag metap-ar hen anchi apoy ad imféno.”

¹⁰ “Wat ar-arwachanyu paat ta achiyu cha pelohon hen uray heno way nafafa way tatagu way kaman hen antochay ungunga, te tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way hen anchichay anghel way manginya-achug an chicha, chacha mèsangosango an Amay Apudyus ad uchu. ¹¹ Te haén way Pangorowan hen Tatagu, hen

ummaliyà hen antoy lotaat ta hara-à hen menangfasor ta achicha metap-ar hen apoy.”

Hen nempaniyan Jesus hen anchi natarà way karnero

Luc. 15:3-7

¹² Angkay enalen Jesus amin chachi, yag anat mampani way mangaliyén, “Nokay hen hamhamàyu non an umat yag wachan ihay tagu way hinggasot hen karnerona yag natarà hen iha. Ay ammoh achina taynan hen anchi siyamporo ya siyam way cha mangan ta ina anapén hen anchi ihà-an way natarà. ¹³ Yag no ichahana hen anchi ihà-an way natarà, yachi paat hen memparaylayad an hiya way faén hen anchichay siyamporo ya siyam way cha-an matarà. ¹⁴ Yag pachongna agé an Amataaw way Apudyus ad uchu te achina paat laychén way wachan uray ihà-an ah metap-ar way uray hen anchi kafafaan way tatagu.”

Hen ekamantaaw hen ifa way fummasor an chitaaw

¹⁵ Entoroy Jesus way mangaliyén, “No wachay ifayu ah fummasor an chày, omanggay-a way éméy an hiya way i mètagépfar way mangimfaga hen anchi enammaana. Ngém ilam ta chày yanggay way chuwa way maid kasen. Yag no mag-ay changréna, ammay te namfangchém hen ustoy hamhamàna. ¹⁶ Ngém mag-ay ta achina changrén hea, man-ayag-a ah chuwa ono iha ah man-ifam ta kasen-ayu éméy ta ma-ammaan hen anchi nesosorat way masapor wachay toro ono chuwa ah manàchég hen tot-owa. ¹⁷ Yag no mag-ay annag achi chillu changrén chày, ifagayu hen amin anchichay tapenay cha omafurot hen anchi chay ma-amonggan ta tomorongcha agé. Ngém no mag-ay annag achi chillu changrén hen amin anchichay ifayu, anyug ifilang hiya ah ihay achi omafurot ono kaman hen ihay nangakkaw way cha mangam-among hen furor. ¹⁸ Te tot-owa hen antoy ifagà an chày way heno way epawayu hen antoy lota, mepawa agé ad uchu. Yag hen anchi eparufusyu hen antoy lota, meparufus agéchi ad uchu.”

¹⁹ “Yag hen ihay ifagà an chày agé, no wachan chawatényu an Apudyus way uray an-ayug chud-uwa, no mantempoyuganyu hen hamhamàyu way manawat, wat ammaan Amataaw ad uchu hen anchi laychényu way chawatén. ²⁰ Te uray no an yanggay toro ono chuwa hen ma-among gapoh afurotcha an haén, wat wachaà agé way nìya-among an chicha.”

Hen mekaman hen anchi achi mamakawan hen ifana

²¹ Angkay hiyachi yag henanhanan Pedro an Jesus way mangaliyén, “Apo, kamana kay hen masapor anog cha mamakapakawanan hen fummasoran hen ifà an haén. Ay ingganah mangappitu.” ²² “Achì ekatén an yanggay ammag mangappitu,” way ekat Jesus, “te mangappiappitu hen mamakawanam an hiya. ²³ Te ya-to hen ekaman hen anchi mantorayan Apudyus ad uchu way hen mepaniyana, kaman hen ihay Are way

nannanmà way manotar hen utang hen anchichay o-opisyarna.”

²⁴ “Angkay hiyachi way chana ilugi way mantotar, in-yécha an hiya hen ihay opisyar way nan-utang an hiya ah kalifulifuna. ²⁵ Yag gapo ta achi makafayad hen anchi utangna, imfagan hen anchi are way masapor melaocha amin way himfafaryan ah alepan, ya melao agé hen aminay kok-owacha ta yachi hen manobfotna hen utangna. ²⁶ Wat ammag nampalentomang hen anchi opisyaranchi hen henagong Are way mampang-panga-ase way mangaliyén, ‘Apo, pangpanga-ase paat ta wayanà way man-anap ah mamayad-o, wat fayachà amin hen utang-owanchi.’ ²⁷ Ngém ammag gapoh ség-ang Are an hiya, annag penakawan amin hen anchi utangna way ammag nilibli.”

²⁸ “Ngém angkay hiyachi way lommayaw hen anchi opisyaranchi ah faréy Are, hinib-atnaat agé hen ihay ifana way opisyar way nakautang an hiya ah hinggasot yanggay. Yag annaat agég lenapchù hiya way mankar way mangaliyén, Masapor fayachamat amin hen anchi inutangno an haén. ²⁹ Ammag nampalentomang agé hen anchi ifana way mampangpanga-ase way mangaliyén, ‘Panga-ase paat ta wayanà way man-anap ah mamayad-o wat fayachà tot-owa.’ ³⁰ Ngém annag achi ség-angan hiya te hen enkamanna, empafarudna ta inggana anoh fayachana amin hen anchi utangna.”

³¹ “Angkay innilan hen anchichay ifana way o-opisyar hen enkamanna hen anchi ihay ifana, ammag lom-maweng hen hamhamàcha yag anchaat i elepot an Are hen aminay enkamanna. ³² Yag anat epa-ayag Are hiya way mangaliyén, ‘An-ag laweng way tagu way ammag maid sérfin hen kenasérfisyum. Te haén, penakawan-o amin hen anchi chakaray utangno gapo yanggay hen chawatno, ³³ wat pakay annog iggay ség-angan hen ifamanto way kaman hen enkaman-o an hea.’ ³⁴ Ammag amchan hen aningarngar hen anchi are wat empafarudna hiya ta mapap-aligatan ingganah fayachana amin hen anchi utangna.”

³⁵ Yachi yag anat ekat Jesusén, “Kaman agéhchi hen ekaman Ama ad uchu an chày no achiyu pakawanén hen fummasoran hen ifayu an chày way masapor ammag maid un-unongonyu.”

Hen intudtuchun Jesus mepanggép hen manhiyanan hen hen-ahawa

Mat. 5:31-32; Mar. 10:1-12; Luc. 16:18

19 Angkay narpas way intudtuchun Jesus amin cha nadchi, lommayaw hen hiyachiy provinsiyan hen Galilea yag ginumchangcha hen anchi wangwang way Jordan way éméy hen anchi provinsiyan hen Judea. ² Yag anchag chuar agé hen tatagu way ummunud an hiya, wat kena-anna hen saket hen anchichay cha masaket.

³ Angkay hiyachi, émméycha agé hen tapenay Fariseo way i mamachas way manlokop an hiya. Wat henanhanancha way mangaliyén, “Ay marabseng ngata hen orchintaaw no ihiyan hen larae hen ahawana way uray farangna hen gapona.” ⁴ Yag senongfatan Je-

sus chicha way mangaliyén, “Ay iggayu peet faséén hen anchi nesosorat way alen Apudyus ad namengan way ekatnéén, ‘Hen laprapona way hen nangammaan hen anchi namayang hen tatagu, enammaana hen larae ya anat hen fufae,’⁵ yag annaat ekatén, ‘Gapon hiyaha, wat taynan hen larae hen chinàcha-arna ta i metepón an ahawana way yachin mamfalinan cha ah ihà-an way achar.’⁶ Yag nanepod hen hiyachi, faén chuwa hen acharcha te nanteponcha ah ihà-anay achar.’ Wat hiyaha, maid karébféngan hen tatagu way ammag manginhiyan hen anchi looh nanteponon Apudyus.”⁷ “Oo a,” way ekat hen anchichay Fariseo, “ngém pakay emparufus Moses nò, te inyurchinna met way hen larae, no ammag omensorat ah papel ah manginhiyanana an ahawana wat mafalin ihiyanna.”⁸ Yag anat ekat Jesusén, “Hen pés-éyna, maid kaman an nadchi, ngém gapoh kenasongelyu wat ammag emparufus Moses hen manginhiyananyu hen ahawayu.”⁹ Ngém hen ifagà an chàyu, heno way larae way ammag manginhiyan hen ahawana way faén gapoh chummagchagasan hen anchi fufae, fummasor chillu te no kasen mangahawa hen anchi laraeyan chi, kaman chagchagasnachi te ahawana chillu hen anchi pés-éy ahawana.”

¹⁰ Yachi yag anat ekat hen anchichay pasorot Jesusén, “Wat no yaha peet hen mekaman hen hen-ahawa, un-unninaat no achita ud-ay mangah-ahawa.”¹¹ “Oo tot-owa,” way ekat Jesus, “ngém achi maka-ara hen aminay tatagun nadchi, te anggay yanggay hen anchichay mangidchatan Apudyus.”¹² Te nankarakarase hen lason hen anchi achi mangahawan hen larae. Te hen tapena, nisissigud an chicha, yag hen tapena agé, gapo ta nabraan cha. Yag hen tapena, anchag anohan way achi mangah-ahawa gapo ta anchag pa-annongan way manginwarawag hen mepanggép hen mantorayan Apudyus. Wat heno way maka-anoh an nadchi, ammaana koma.”

Hen mamindisyunan Jesus hen ungunga

Mar. 10:13-16; Luc. 18:15-17

¹³ Angkay hiyachi yag wachacha hen anchichay nanginyéy hen a-anàcha an Jesus ta ichàépna koma hen limana an chicha yag inluwaruwana, ngém ammag iningar hen anchichay pasorotna chicha.¹⁴ Ngém ekat Jesusén, “Masapor eparufusyu hen miyalian hen annachay ungunga an haén ta achiyu an epawa, te chacha manchinlan haén, ya hen kaman an cha nadchi yanggay hen mètape hen mantorayan Apudyus ad uchu.”¹⁵ Wat in chàépna hen limana hen anchichay ungunga yag anat lomayaw.

Hen anchi faknang way patpatigéna hen kenafaknangna

Mar. 10:17-31; Luc. 18:18-30

¹⁶ Angkay hen-argawan, wacha hen ihay larae way émméy an Jesus way mangaliyén, “Apo, nokay ngata hen ammay way ammaà ta midchat an haén agé hen mannanayun way mètaguwà an Apudyus.”¹⁷ Yag ekat

Jesusén, “Pakay hanhanam an haén hen mepanggép hen ammay, te an met ihà-an hen ammay way hiyah Apudyus yanggay. Wat no laychém tot-owa way mètagu an hiya ah ing-inggana, ammaam amin hen anchichay inyurchinna.”¹⁸ “Henochi hen anchi inyurchinna way masapor ammaà,” way ekat hen anchi laraeyan chi. Yag anat ekat Jesusén, “Masapor achita cha pomatéy, achita cha chumagchagas, achita cha mangakaw ya achita cha istiguwan hen faén tot-owa.”¹⁹ Ya masapor agé rispituwénta hen chinàcha-ar, ya masapor epadchata agé hen layadta hen ahentaguta way kaman hen manlaychanta hen acharta.”²⁰ Yag sommongfat agé hen anchi larae way mangaliyén, “Tenongpar-o met amin cha nadchi, wat nokay ngata hen kenakorang-o chillu.”²¹ Yag anat ekat Jesusén, “No laychém way mangamma hen ustousto paat, im elao amin hen kok-owam yag inidchatno hen laona hen anchichay maid mafalinna, yag an-aat umale way somorot an haén. Wat ad uchu hen marmuwana hen tot-oway kafinaknangno.”²² Ngém hen nangngaran hen anchi larae an nadchi, ammag lommayaw way chan totokar te ammag faknang way téréen.

²³ Yachi yag anat ekat Jesus hen anchichay pasorotnéén, “Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way ammag naligatay téréen hen metapyan hen anchichay faknang hen mantorayan Apudyus.”²⁴ Ammag narakrakaat agé hen homroan hen kafayu hen abfot hen chagum no hen metapyan hen faknang hen mantorayan Apudyus.”²⁵ Yag anchag nahaang hen anchichay pasorotna hen nangngaran cha an nadchi yag anchaat ekatén, “Wat no yaha, ay nanggila ah wachay tatagu ah mahara-an.”²⁶ Finéfétég Jesus chicha way mangaliyén, “No an yanggay tatagu hen mangamma hen mètaguwancha an Apudyus wat ammag achi tot-owa mafalin. Ngém no ah Apudyus hen mangamma, wat mafalin te maid achi mafalin an hiya.”

²⁷ Yachi yag nan-aleyat ah Pedro way mangaliyén, “Apo chàni kay way anni met ammag tenaynan hen aminay wachan chàni ah sommorotanni an hea, wat ay magunggunaan-ani ngata.”²⁸ Yag anat ekat Jesusén, “Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way haén way Pangorowan hen Tatagu, no umchah hen anchi kachachayawan way tumùchuwa way mantoray ah pegwana, wat chàyu way pasorot-o, tumùchuway agé hen anchi hemporoy ya chuway tùchu way mètoray an haén. Yag chàyu agé hen manguwis hen aminay ganà hen anchichay hemporoy ya chuway anà Israel.”²⁹ Yag amin agé way tatagu way ammag manaynan hen fabréycha ya sosnodcha, chinàcha-archa, hen a-anàcha ya hen lorotacha gapo hen sommorotancha an haén, wat ammag chùchùar hen midchat an chicha no hen anchi tenaynan cha. Yag faén agé yanggaychi te mètagucha agé an Apudyus ah ing-inggana.”³⁰ Ngém chuarcha hen anchichay kaman nan-angato ad uwan way anchag nafafa ah pegwana. Yag chuarcha agé hen anchichay kaman nafafa ad uwan way anchag ngomato ah pegwana.”

Hen ekaman Apudyus way manlabfu hen tatagu

20 Kasen nampani ah Jesus way mangaliyén, "Hen mantorayan Apudyus wat kaman hen anchi ihay tagu way ammag chuar chi murana. Wat fummigat way i man-anap ah mèlabfu an hiya. ² Angkay hiyachi way wachacha hen inchahana, nètorag an chicha way idchatna hen anchi larabfuwan hen ihay ag-agaw yag annaat epééy chicha way i man-amma."

³ "Angkay nà-argaw yag kasen agé émméy hen anchi cha um-umfunan hen tatagu yag innilana hen anchichay tapenay atàtáchég way maid chacha am-ammaan. ⁴ Yag annaat ifaga an chicha way mangaliyén, 'In-ayu agé miyamma hen anchi murà wat idchat-o hen ustoy labfuyu.' Yag émméycha tot-owa."

⁵ "Angkay nanggawa, i kasen nan-ila ah tapen chi manlabfuwéna, yag umat agé hen fummatangan."

⁶ "Yag angkay hen fummatangan ah attè, kasen agé émméy hen anchi cha um-umfunan hen tatagu yag inchahana agé hen anchichay tapena way maid chacha am-ammaan. Yag annaat ekat an chichéén, 'Pakay anayug omen-enargaw way ammag chan ufu-ufun way maid chayu am-ammaan.' ⁷ Yag sommongfatcha way mangaliyén, 'Oo kagé te maid umpay mèlabfuwanni.' 'Wat in-ayu kagé miyamma hen anchichay chà epamma,' way ekat hen anchi chan anap ah man-amma."

⁸ "Angkay hiyachi way nadhém yag anat ifagan hen anchi nanginmura hen anchi kapatasna way mangaliyén, 'Ayagam hen anchichay nan-amma ta idchatno hen labfucha, yag ilugim way mangidchat hen labfun hen anchichay uchi inggana hen anchichay pès-éy ummale hen figfigat.' ⁹ Wat yachi, hen anchichay nanginlugi way nan-amma hen fummatangan ah attè, anchag narabfuwan ah kaman hen labfun hen ihay ag-agaw. ¹⁰ Yag angkay hiyachi way inumchah hen marabfuwan hen anchichay pès-éy nan-amma hen figfigat, ekatcha ah hamhamàchéén awniyat chùchùar ménat hen labfucha. Ngém faénat agé peet te ammag napapchong amin. ¹¹ Wat chachan ngangayutongot hen nangawatancha hen labfucha yag anchaat manlili hen anchi namparabfu way mangaliyén, ¹² 'Ammag ihay uras yanggay hen nan-ammaan hen antochay anongoh way ummale, yag pakay ammag nepachong hen labfucha an chàni way ammag nififillag ah ihay ag-agaw way nan-amma-amma.' ¹³ Yachi yag sommongfat hen anchi nanginmura yag ekatnan anchi ihéén, 'Sonod-o, cha-an-o met lugiyén chàyu te yaha met chillu hen enafunanyu ah labfuyu way larabfuwan chillu hen ihay ag-agaw. ¹⁴ Wat aranyu hen annay ustoy labfuyu ta homàyat-ayu, te ammag ah layad-o yanggay yag an-owat papchongon amin hen labfuyu hen uray antochay anongoh way ummale. ¹⁵ Ay ammoh epawayu lawa no yaha hen ekaman-o way mangastos hen pelak-o. Ono cha-ayu omapar gapon nanga-asiyà an chicha.'"

¹⁶ Yachi yag inyanongoh Jesus way mangaliyén, "Wat hen anchichay kaman nafafa ad uwan, awni yag chicha hen nangato ah pegwana. Yag hen anchichay

kaman nangato ad uwan, awni yag chicha agé hen nafafa ah pegwana."

Hen kasen nangimfag-an Jesus hen matéyana

Mar. 10:32-34; Luc. 18:31-34

¹⁷ Angkay hiyachi way cha mane-ed cha Jesus way éméy ad Jerusalem, enayangana hen anchichay hempo ya chuway pasorotna ta omanggaycha. Yag hen chacha manaranan, imfagana an chicha way mangaliyén, ¹⁸ "Changrényu ngén hen antoy ifagà te hen antoy ayantaaw ad Jerusalem ad uwanat yato hen manpapancha an haén way Pangorowan hen Tatagu. Yag meporangà hen anchichay anap-apon hen papachi ya hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin way chicha hen mangimfaga hen matéyà. ¹⁹ Yag ana-at eporang hen anchichay faén Judio way manénséna ya manaphaprat an haén, yag ana-at agé elansa hen koros ta matéyà. Ngém hen anchi petlon hen ag-agaw, man-uchiyà chillu."

Hen chawat hen inan cha Jaime an Juan an Jesus

Mar. 10:35-45

²⁰ Angkay hiyachi yag émméycha an Jesus hen anchichay hen-ininna way ahawan Zebedeo ya hen anchi chuway a-anàna way pasorot Jesus. Yag nampalento mang ah inacha hen henagong Jesus way mangimfaga hen anchi laychéna way chawatén.

²¹ Yachi yag ekat Jesus an hiyéén, "Nokay hen ifagam." Yag annaat ifaga way mangaliyén, "Ay achi mafalin ta no umchah hen mantorayam wat ilam paat ta hen antoy chuway a-anào hen mitùchu an hea way epatùchum hen iha hen pachawananno ya hen iha ah pachawigim." ²² "Aw," way ekat Jesus, "achiyu angkay ma-awatan hen annay chayu chawatén." Yag annaat ifaga hen anchi chuway hen-agi way mangaliyén, "Ay mafalin way ma-anohanyu hen anchi ligat way kaman hen anchi ligat way mepachah an haén." Yag ekatchéén, "Oo, ma-anohanni." ²³ Yag anat ekat Jesus agéén, "Tot-owa way ma-anohanyu cha nadchi te umchah agé hen mapap-aligatanyu. Ngém faén chillu haén hen mampele no heno hen tumùchu ah pachawanano ya ah pachawigi, te ah Amay Apudyus hen nangensasagga hen hiyachiy tùchuwan ah para hen anchichay mangidchatana."

²⁴ Hen nangngaran hen anchichay hempo way tapen hen pasorot Jesus hen anchi cha chawatén hen anchi chuway hen-agi, ammag lommaweng hen hamhamàcha an chicha. ²⁵ Wat enamong Jesus chicha amin yag annaat tugunun way mangaliyén, "Innilataaw met hen ekaman hen anchichay anap-apon hen antoy lota, wat anchag cha manchamancharén hen anchichay chacha etorayan. Ya umat agé hen anchichay o-okom, chacha agé mancharén hen anchichay ahentagucha. ²⁶ Ngém chàyu, achi mafalinha ah ekamanyu te no wachay manlayad an chàyu way man-ap-apon, masapor mamfalinéna hen acharna ah katorongan hen anchichay tapena. ²⁷ Yag no wacha agéy manlayad way ngomato an chàyu, masapor

angkay mamfalinéna hen acharna ah kafafaan way kaman alepan hen anchichay tapena. ²⁸ Te kaman an haén way Pangorowan hen Tatagu, iggayà ummale hen antoy lota way i mampatorong hen tatagu, te ummaliyà way anà i tomorong an chicha. Ya ummaliyà agé way i matéy ah sobfot hen fasor hen chuar way tatagu."

Hen nanga-anan Jesus hen finurag hen anchi chuway tagu

Mar. 10:46-52; Luc. 18:35-43

²⁹ Angkay hiyachi way cha lomayaw cha Jesus hen anchi fabrèy ad Jerico, anchag chuar hen anchichay tatagu way cha metnod. ³⁰ Yag niyaphor agé way wachacha hen chuway nabfurag way tummutùchu hen penget hen anchi korsa way chacha engwa. Yag angkay chengngarcha way ah Jesus peet hen manlooh, anchaat ilugi way man-ongaw way mangaliyén, "Heay ganà Are David, panga-aseem paat ta ség-angam chàni." ³¹ Yag hen anchichay tatagu, anchag hi-i-ingar an chicha way mangempaginang koma, ngém chachaat ekaskasen way mangèngaw way mangaliyén, "Heay ganà Are David, panga-aseem paat ta ség-angam chàni." ³² Yachi yag entàchég Jesus yag ekatnan chichéén, "Nokay hen laychényu way ammaà an chàyu." ³³ Yag anchaat ekatén, "Apo, ta makaila-ani koma." ³⁴ Wat sinég-angan Jesus chicha yag tenchàna hen matacha wat naka-anat tot-owa hen finuragcha yag netnodcha an hiya.

Hen anongoh way ayan Jesus ad Jerusalem

Mar. 11:1-11; Luc. 19:28-40; Juan 12:12-19

21 Angkay hiyachi way cha homag-én cha Jesus ad Jerusalem way téng-angaycha umchah hen anchi fabrèy way Betfage wat entàchégcha hen pénad hen anchi filig ad Olivo, yag hennag Jesus hen chuway pasorotna way mangaliyén, ² "Epangpangoyu hen annay fabrèy way chuchummangéntaaw wat ichahanyu hen ihay kafayu way netatàéd way wacha hen ubfuna. Úfachényu yag inyaliyu chichahto. ³ Yag mag-ay ta wachay mangaliyén pakay úfachényuha, ifagayu way masapor hen ap-apo wat man-eparufusna hen mangar-anyu."

⁴ Hen hiyachiy na-ammaan, na-ammaan ah tommotowaan hen anchi imfafaggan hen anchi profeta ad namenghan hen nangaryanéén,

⁵ "Ifagayu hen anchichay tatagu ad Jerusalem way manSion way naway hen Arecha way empafafana hen acharna way ammag ubfun laway kafayu hen nansakayana."

⁶ Angkay hiyachi yag émméycha hen anchichay pasorot Jesus yag enammaancha amin hen imfagana an chicha. ⁷ Wat innaracha hen anchi hen-ina way kafayu yag anchaat iyap-ap hen agwan hen lumfongcha hen échégna yag nansakay ah Jesus. ⁸ Yag ammag chuar hen anchichay tatagu way nenhaprà hen lumfongcha hen anchi korsa way engwana ah manayawancha an hiya. Yag hen anchichay tapena, incha sommongpat

ah arumfanga ah ehapràcha hen korsa agé. ⁹ Wat amin hen anchichay cha mamangpango ya cha umunud, anchag heo-ongaw way mangaliyén, "Chayawéntaaw hen antoy ganà Are David. Chayawéntaaw hen antoy ummale way narpon Apudyus. Ya chayawéntaaw hen anchi kangatowan way Apudyus."

¹⁰ Angkay hiyachi way inumchah cha Jesus ad Jerusalem, anchag na-ateb-ar hen amin anchichay tatagu yag ekatchéén, "Heno man paat ah naha."

¹¹ Yag sommongfat hen anchichay nenetnod way mangaliyén, "Hiyato ah Jesus way profetan Apudyus way narpod Nazaret way ihay fabrèy hen provinsiyen hen Galilea."

Hen nangemparyawan Jesus hen anchichay chan elao ah Templo

Mar. 11:15-19; Luc. 19:45-48; Juan 2:13-22

¹² Angkay hiyachi yag émméy ah Jesus hen fatawan hen anchi Templo way faréy Apudyus yag annag emparyaw amin hen anchichay chan elàrao ya cha lomao ah michaton an hiya. Yag anna agég tenokang hen anchichay lamesa-an hen anchichay chan soksoakat ah pelak ya umat agé hen tùchun hen anchichay chan elaoah karopate. ¹³ Yag annaat ekat an chicha way mangaliyén, "Nesorat hen alen Apudyus way ekatnéén, 'Hen faréy-o wat mausar ah manluwaruwan hen tatagu an haén.' Yaha hen imfagan Apudyus ngém chàyu, anyug namfalinén hen antoy faréyna ah chayui i manlokkowan hen ahentaguyu."

¹⁴ Angkay hiyachi yag émméy hen anchichay nan-abfurag ya nan-appelay ah Templo way i mampàilla an Jesus, wat kena-anna hen sasaketcha. ¹⁵ Ngém hen anchichay anap-apon hen papachi ya hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin, anchag ommaningarngar hen nangil-ancha hen anchi chana ammaan way kaskascha-aw, ya kaskasen hen nangngarancha hen cha èngaw hen anchichay ungunga ahchih Templo way mangaliyén, "Chayawéntaaw hen antoy ganà David." ¹⁶ Wat anchaat ifaga an Jesus way mangaliyén, "Ay ammoh achim cha changrén hen annay cha èngaw hen annachay ungunga." "Chachangrè met," way ekat Jesus. Yag annaat ekat agéén, "Ay ammoh iggayyu faséén hen anchi nesorot way alen Apudyus way ekatnéén, 'Tinudtuchuan Apudyus hen anchichay ungunga way manginchayaw an hiya hen anchi nènong paat.'"

¹⁷ Yachi way enalen Jesuschi yag annag tenaynan chicha way lommayaw ad Jerusalem yag émméy ad Betania way i ummiyan ahchi.

Hen nàrongan hen anchi away way maid fungana

Mar. 11:12-14, 20-24

¹⁸ Angkay nfigat way chachan fangad ad Jerusalem, chan henaang ah Jesus. ¹⁹ Yag yachi way innilana hen ihay away way ekatchéén fig hen penget hen charan yag inna innila no wachay fungana. Yag ammag maid te an yanggay tangrèb chi tufuna. Yag annaat iyaryan hen anchi away way mangaliyén, "Achia kasen ma-

mub-unga ah ing-inggana, yag ammag nàrongat agé hen anchi away."

²⁰ Hen anchichay pasorotna, anchag nahahaang hen nangil-ancha hen anchi na-ammaan yag anchaat ekatén, "Ané, pakay ammag pegachi yag nàrongat hen annay away." ²¹ Yag ekat Jesusén, "Tot-owa hen antoy ifagà an chàyü way no ah Apudyus yanggay hen manokchunyu way achiayu chan chuwachuwa, wat mafalin ammaanyu agé hen changan antoy enammaà hen antoy awayanto. Ya faén yanggay agéha te uray agé anyug ifaga hen anchi fillig way marabten yag nepetlà ah fayfay, wat ma-ammaan tot-owa. ²² Te no anyu yanggay ammag manokchun ah Apudyusat, id-chatna an chàyü hen amin way chawatényu."

Hen namistigarancha hen karébféngan Jesus

Mar. 11:27-33; Luc. 20:1-8

²³ Angkay hiyachi way namfangad ah Jesus ah Templo yag inlugina way mantudtuchu. Yag hen chana mantudtuchuan, hinénggépcha agé hen anchichay anap-apon hen pachi ya hen anchichay anam-ama way ponò hen Judio, yag émméycha an Jesus way i mamistigar an hiya way mangaliyén, "Henon pam i ammaan hen annay cham ammaan. Yag heno ay paat hen nangidchat hen karébféngam way mangammahna." ²⁴ Yag senongfatan Jesus chicha way mangaliyén, "Wacha unna hen hanhanà an chàyü yag no masongfatanyu wat ifagà agé an chàyü no heno hen nangidchat hen antoy karébféngà way mangamma hen antochay chà ammaan." ²⁵ Yag annaat ekatén, "Heno ngarud hen nangidchat hen karébféngan Juan way mamfunyag. Ay ah Apudyus ono tatagu." Yag chacha mahalifunuwun hen tapena way man-ahetennopà te ekatchéén, "No ekattaawén ah Apudyus hen nangidchat hen karébféngan Juan, awniyat ifagan Jesus agé an chitaaw no pakay iggaytaaw agé afuroton hen imfagan Juan. ²⁶ Waman no ekattaaw agéén an yanggay tatagu hen nangidchat hen karébféngan Juan, aggaégyat agé ah wachay ammaan hen antochay tatagu an chitaaw, te afurotoncha amin way tot-oway profetan Apudyus ah Juananchi." ²⁷ Wat anchag senongfatan ah Jesus way mangaliyén, "Tawwan te maid innilani." "Wat no yaha," way ekat Jesus, "achì agé ifaga an chàyü no heno hen nangidchat hen karébféngà way mangamma hen antochay chà ammaan."

Maid sérfin hen mangafunan no achi ammaan

²⁸ Yachi yag anat mampani ah Jesus an chicha way mangaliyén, "Nokay hen manmàyu an natto. Wachan ihay am-ama way chuwa hen anàna way lenarae. Yag yachi, imfagana hen anchi pango way mangaliyén, 'Anào, in-a ta homepot-a ad uwan.' ²⁹ Gapo ah achi maryana, ekatnéén, 'Innà angkay éméy.' Ngém angkay na-awni way nanhamahamà, namfafawi yag émméy chillu. ³⁰ Yachi yag émméy agé hen anchi am-ama way i nangimfaga hen anchi enawchina ta éméy agé homepot. Yag ekat hen anchi enawchiyén, 'Oo kay Ama, éméyà.' Ngém ammag iggay émméy." ³¹ Yachi yag anat

ekat Jesusén, "Henokay an cha nadchi way chuwa hen nangamma hen laychén hen anchi amacha." Yag sommongfatcha way mangaliyén, "Hen anchi pango kagé." Yag anat lawrawagén Jesus an chicha way mangaliyén, "Tot-owa hen antoy ifagà an chàyü way hen anchichay lawengay tatagu way kaman hen anchichay cha mangam-among hen furor ya hen anchichay fufae way cha menlao ah acharna, wat mamangpangocha no chàyü way mètape hen mantorayan Apudyus. ³² Te chàyü, ummale ah Juan way chan funfunyag way mangintudtuchu hen ustoy ekamanyu ta mifilang-ayu ah ammayay tatagu, ngém anyug iggay enafurot hiya. Waman hen anchichay manga-akaw way cha mangam-among hen furor ya hen anchichay fufae way cha menlao hen acharcha, wat enafurotcha hiya. Yag kaskasen agé te uray no enlasinyu hen namfalewancha, anyug iggay chillu fab-alewan hen hamhamàyu ah omafurotanyu."

Hen nempaniyan Jesus hen anchichay anap-apo ah chan afang hen lota

Mar. 12:1-12; Luc. 20:9-18; 1 Ped. 2:6-8

³³ "Changrényu ngén hen antoy kasen paniyé," way ekat Jesus. "Wachan ihay tagu way minur-ana hen lotana ah greps way mafayah hen fungana. Yachi yag enaradna hen anchi minurana yag anat agé mampatoktok ah fato ah manlechehana hen fungana. Yag anaat agé epa-amma hen akayang way paranha ah iggawan hen anchichay mangguwarcha. Yachi yag anaat epa-afang ah safaliy tagu yag lommayaw way i namfiyahi ah safaliy lota."

³⁴ "Angkay inumchah hen tempon hen mamungaan hen anchi inmurana, hennagna hen tapen hen alepanna ta icha aran hen penakafingayna. ³⁵ Ngém hen anchichay cha mangafang, anchag chinpap hen anchichay alepan yag penagohcha hen iha, yag pinchitcha agé hen iha, yag anchaat agé funfunto-on hen anchi iha. ³⁶ Ngém uray, kasen chillu hennag hen anchi nangenlota hen chùchùar way alepanna no hen anchi pés-éyna. Yag ammag pachongna chillu hen enkamancha an chicha. ³⁷ Angkay hen anongohna, annaat hé-nagén hen anchi mismoy anàna te ekatnah hamhamànéén, 'Ta éhéd yag ifiincha hiya te anào paat tot-owa.' ³⁸ Ngém angkay innilan hen anchichay cha mangafang way hen anchi anànaaat hen naway, anchaat mantatagépfar way mangaliyén, 'Ayé, annayan hen anchi ustoy mangentawid hen antoy lotaanto wat antaawat pédtén ta chitaaw hen mangen-awa.' ³⁹ Wat chinpapcha tot-owa hen anchi anàna yag inilhincha hen anchi arad way i mamchit."

⁴⁰ "Wat ad uwan," way ekat Jesus an chicha, "nokay hen hamhamàyu way ammaan hen anchi nangenlota hen anchichay cha mangafang no homàyat." ⁴¹ Yag sommongfatcha way mangaliyén, "Anna yanggay ammag pédtén hen anchichay cha mangafang te anchag lawengay térén, yag annaat epa-afang hen nalimpiyu way tatagu way nangidchat hen ustoy penakafingayna." ⁴² Yag anat ekat Jesus an chicha agéén, "Wat ay

ammoh iggayyu faséén hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén,

'Hen anchi fato way enachin hen anchichay chan sà-ad ah faréy way ekatchéén maid sérфина, wat ammag yachiyat agé hen anchi kapatpatigan way mepégnad. Ah Apudyus hen nangamman natto, yag ammag kaha-haang tot-owa.'

⁴³ Entoroy Jesus way mangaliyén, "Wat tot-owa hen antoy ifagà an chàyù way faén angkay chàyù way Judio hen etorayan Apudyus te eh-atna chàyù hen anchichay safaliy tatagu way cha mangafurot hen layché-na. ⁴⁴ Yag hen anchi fatowanchi agé, no wachay màchég an hiyaat ammag mapmaptén. Ngém no hen anchi fato agé hen meposet hen ihay tagu, wat ammag matampò way kaman chapor."

⁴⁵ Yachi way chengngar hen anchichay anap-apon hen papachi ya hen anchichay Fariseo hen anchichay empanin Jesus, wat na-awatancha way chicha hen chana paniyén. ⁴⁶ Yag anchag laychén paat way manelew an hiya hen hiyachi, ngém iggaycha chillu gapo ta iyégyatcha hen anchichay chuaray tatagu, te hen anchichay tatagu, afurotoncha way profetan Apudyus ah Jesus.

Hen anchichay maid namnamana way metape hen mantorayan Apudyus

Luc. 14:15-24

22 Kasen nampanih Jesus hen nanudtuchuwana hen anchichay tatagu, ekatnéén, ² "Hen mepaniyan hen mantorayan Apudyus wat kaman hen anchi ihay Are way nangensasaggana hen anchi lagsak way mankasaran hen anàna. ³ Angkay hiyachi way nesagana hen egad, hennagna hen anchichay alepanna way i mangayag hen anchichay tatagu way loohna ini-imfitar. Ngém hen anchichay naimfitar, anchag achi peet éméy. ⁴ Wat annaat kasen hénagén hen anchichay tapen hen alepanna way mangaliyén, 'Inyu kasen ifaga hen anchichay looh-o ini-imfitar way napa-parte hen anchichay faka ya hen tatanabfa way ubfu, yag nesasaggana amin hen egad wat umalechaat koma way mèkasar.' ⁵ Ngém hen anchichay naimfitar way tatagu, anchag hentot-orangén hen cha ifagan hen anchichay alepan. Yag chachaat éméy ah ay-ayancha way hen tapena, icha homepot, ya hen tapena, éméycha agé man-amma hen chacha am-ammaan. ⁶ Yag anat hen tapena agé, anchaat agég chinpap hen anchichay alepan way maid achicha enammaan an chicha yag anchaat pédtén."

⁷ "Angkay hiyachi way chengngar Are hen anchi nekaman, ammag ommaningarngar way téréen yag annaat hénagén hen anchichay sorchachuna way incha pinchit hen anchichay pommatéy yag anchaat poran hen anchi fabrýcha. ⁸ Yachi yag anat ifagan Are hen anchichay tapenay alepanna way mangaliyén, 'Nesagasaggana hen aminay egad hen antoy lagsak, ngém hen annachay looh-o inimfitar, achicha karébféngan way mèlagsak. ⁹ Wat éméy-ayu hen anchichay korsa yag aminay tatagu way ilanyu, ayaganyu chicha amin

way umaley mèlagsak.' ¹⁰ Yachi yag émméycha tot-owa hen anchichay alepanna hen kakorsakorsa, yag aminay tatagu way inchahancha, enayagancha amin way uray hen anchichay laweng ya ammay, wat napno hen faréy Are ah i mèkasar."

¹¹ "Angkay hiyachi way émméy ah Are way i mangila hen anchichay tatagu way na-among, yag nanmatanaat agé hen ihay tagu way annag iggay inlumfong hen ustoy lumfong way para hen kasar. ¹² Yag anat éméy an hiya way mangaliyén, 'Ayong hea, henon pa-a umalehto way mèkasar yag an-ag iggay nanlumfong ah lumfong para hen kasar.' Yag ammag chan tomtomaà hen taguwanchi way maid elasonna. ¹³ Yag anat ifagan Are hen anchichay alepanna way mangaliyén, 'Faruchunyu hen antoy taguwanto yag sértényu hen farud hen limana ya he-ena yag entaparyu ah chara way ammag ngéngét, ta ahchi hen mankelaana way magénén manngangalitféna hen fub-ana ah kaligatna.'"

¹⁴ Yachi yag henalenonot Jesus way mangaliyén, "Anchag chuar tot-owa hen naimfitar ngém otonna hen mapele."

Hen mangil-ancha no mèfat ah Jesus mepanggép hen furor

Mar. 12:13-17; Luc. 20:20-26

¹⁵ Angkay hiyachi yag anchag lommayaw hen anchichay Fariseo way incha mantetennopà ah ekaman-cha way manlokop koma an Jesus ta wachay manginchérémancha an hiya. ¹⁶ Wat hen enkaman-cha, hennagcha hen tapen hen pasorotcha ya tapen hen anchichay ifan Are Herod ta incha ifaga an Jesus way mangaliyén, "Apo, innilani way maid tot-owa kétkétémno way tagu, ya cham agé itudtuchu hen anchi tot-owa way laychén paat Apudyus way ma-ammaan, ya annog achi agé iyég-égyat hen uray heno way aryén hen tagu an hea te ammag maid wahigém way uray hen nan-asa-achan. ¹⁷ Wat ifagam kaÿ no heno hen manmanmàno an natto, no ay achitaaw ngata cha labsengén hen orchintaaw way Judio no fayachantaaw hen furor hen anchi Are ad Roma." ¹⁸ Ngém ah Jesus, enlasinna chillu hen kenasilibcha yag annaat ekatén, "Chàyù way senang a-afurot, pakay pachasényu way manlokop an haén. ¹⁹ Ilà kayya hen annay pelak way mifayad ah furor." Yag empàilacha hen ihay pelak. ²⁰ Yag ekat Jesusén, "Nokay hen antoy nepepetchor an natto yag nokay agé hen nangenngachan hen antoy nesosorat." ²¹ "Hen anchi Are ad Roma," way ekatcha. Yag anat ekat Jesus agéén, "Wat no yaha way hen Are hen nangen-awa, idchatyu kagé an hiya hen para an hiya. Ngém ilanyu agé ta idchatyu an Apudyus amin hen para agé an hiya." ²² Hen nangngaran-cha an nadchi, anchag naleletag yag lommayawcha way nanaynan hiya.

Hen mepanggép hen man-uchiyan hen natéy

Mar. 12:18-27; Luc. 20:27-40

²³ Angkay hen hiyachi agé way ag-agaw, émméycha hen anchichay Judio way Saduceo an Jesus way chicha hen achi mangafurot way kasen man-uchi hen natéy. Yag imfagacha way mangaliyén, ²⁴ "Apo, hen intudtuchun Moses ad namenghan, ekatnéén no omma-hawa hen ihay larae yag natéy way maid anàna, masapor ahaw-én hen sonodna hen anchi nafaro ta umanàcha koma ah kaman penaka-anà hen anchi natéyanchi way sonodna. ²⁵ Wat hanhanannito an hea, te ad namenghan, wachacha anohto hen pituy larae way masosnod. Yag angkay nangahawa hen anchi pango, cha-ancha umanà yag natéy. Yag gapo ta maid anàcha, enahawan hen anchi metéb hen anchi nafarowanchi. ²⁶ Ngém yachi agé hen nepasamak an hiya. Yag umat agé hen anchi ma-atlo inggana hen anchi enawchi way ma-apitu way maid ummanà an chicha yag natéycha amin. ²⁷ Yag hen ommanongoh, natéy agé hen fufaeyanchi. ²⁸ Wat hen man-uchiyan hen tatagu ah pegwana te ekatyuwén man-uchicha, nokay ngarud hen ustoy mangan-ahawa hen fufaeyanchi nò, te amincha met way pitu wat enahawa amin hiya."

²⁹ Senongfatan Jesus chicha way mangaliyén, "Oo a, ngém an-ayug nêfat way térén ya korang hen innilayu mepanggép hen anchi nesosorat way alen Apudyus ya achiyu agé ma-awatan hen mannakafalinna. ³⁰ Te hen man-uchiyan hen nan-atéy, maid angkay man-ahawa te kamancha hen anchichay anghel Apudyus ad uchu. ³¹ Yag hen mepanggép hen man-uchiyan hen natéy, ay ammoh iggayu faséén hen anchi nesosorat way alen Apudyus an chàyu way ekatnéén, ³² 'Haén ah Apudyus way cha chayawén cha Abraham an cha Isaac yah Jacob,' way hen laychén nahhay aryénat uray nanatéycha cha Abraham hen hiyachiy tempo, é-éttégcha chillu way natatagu ad uchu, te pakay wachacha ad uwan way cha manayaw an Apudyus nò." ³³ Hen nangngaran hen anchichay chuaray na-a-among way tatagu an nadchi, anchag nahahaang way manmanmà hen chana itudtuchu.

Hen anchi kapatpatigan way orchin Apudyus

Mar. 12:28-34; Luc. 10:27

³⁴ Angkay hiyachi way chengngar hen anchichay Fariseo way ancha peet ammag nasokok hen anchichay Saduceo wat anchaat ammag mantetepon way éméy an Jesus. ³⁵ Yag hen iha an chicha way ihay cha mintudtuchu hen orchin Moses, penachasna way manlokop an Jesus way mangaliyén, ³⁶ "Apo, nokay ngata hen anchi kapatpatigan paat way orchintaaw." ³⁷ Senongfatan Jesus hiya way mangaliyén, "Masapor laychényu ah Apudyus ah patinggan hen aminay hamhamàyu ya ah aminay a-ammayyu ya ah aminay kenaraengyu. ³⁸ Yato hen anchi kangatowanay orchin Apudyus way kapatpatigan. ³⁹ Ya hen metéb, kaman agé te ekatnéén masapor laychényu hen ahentaguyu

kaman hen manlaychanyu hen acharyu. ⁴⁰ Chichato way chuway orchin Apudyus, enahapna amin hen anchichay orchin way ensorat Moses ya hen intudtuchun hen anchichay profeta."

Heno hen anchi empalen Apudyus way mantoray

Mar. 12:35-37; Luc. 20:41-44

⁴¹ Angkay hiyachi way na-a-amongcha chillu hen anchichay Fariseo, nansarudsud ah Jesus an chicha way mangaliyén, ⁴² "Nokay hen manmàyu mepanggép hen anchi empopostan Apudyus way epalena way Cristu no nokay hen nangingganà an hiya." Yag ekatcha way sommongfatén, "Ah Cristu wat hiya hen ganà Are David." ⁴³ "Oo a, ngém no yaha," way ekat agé Jesus, "pakay agé imfagan Are David way ah Cristuwat hiya agé hen Ap-aponanò. Te hen enalen David way empahmà hen Espiritun Apudyus, ekatnéén,

⁴⁴ 'Ah Apudyus way Ap-apo, imfagana hen anchi apapò way mangaliyén, Tumùchua hen antoy pachawan-an-o ingganah epa-afàò an hea hen anchichay aminay kafusorno.' "

⁴⁵ Entoroy Jesus way mangaliyén, "Wat no yaha way uray ah Are Davichén enawagana hen anchi umale way mantoray ah ap-aponanò, wat nokay agé hen ekamanna way hiya hen mangingganà hen anchi ap-aponanò." ⁴⁶ Yag ammag maid poros makasongfat an Jesus. Wat nanepod hen hiyachi, maid makatorod way kasen mamachas way manlokop an hiya.

Ar-arwachan hen anchichay cha mangempàpàila hen afurotna

Mar. 12:38-39; Luc. 11:43-46; 20:45-46

23 Angkay hiyachi yag imfagan Jesus hen anchichay chuaray tatagu ya hen anchichay pa-sorotna way mangaliyén, ² "Hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses ya hen anchichay Fariseo, chicha hen napiyar way mangintudtuchu hen anchichay orchin Apudyus way ensorat Moses. ³ Wat masapor afurotonyu way mangamma hen aminay chacha itudtuchu, ngém achiyu paat cha torachén hen a-ammacha te anchag achi ammaan hen anchi chacha itudtuchu. ⁴ Yag ancha agég cha sorsorfatan hen orchin yag anchaat epapelet hen tatagu way somorot an cha nadchi. Ngém ammag maid agé etorongcha hen anchichay tatagu way cha manorot. Te kaman paat chacha epakarga hen ammag chinaghén way karga hen tatagu, ngém anchag achi paat fumnéh. ⁵ Yag aminay chacha ammaan, ammaanacha yanggay ah mangempàpàil-ancha hen tatagu ah machayawan-cha, te ancha agég cha pachakarén hen anchi mangi-iggaanacha hen anchi nesosorat way alen Apudyus way chacha ifédféh ah etongcha ya hen tàraycha. Ya chacha agé pa-anchuwén hen paraypay hen pan-chilengcha. ⁶ Ya ancha agég laylaychén way chicha paat hen machayaw hen heno way lagsak, ya chicha agé paat hen i tumùchu hen anchichay am-ammay way tùchu hen chacha ma-am-amongan. ⁷ Yag no ay éméycha agé hen cha um-umfunan hen tatagu, am-

may no rispituwén paat agé hen tatagu chicha, ya ammay agé paat no ma-awagancha ah Apo. ⁸ Yaha hen wachan chicha. Ngém chàyü, achiyu parufusun way ma-awagan-ayu ah Apo, te napapchong-ayu way masosnod ya an ihà-an yanggay chillu hen apoyu te anggayà. ⁹ Ya achiyu agég cha awagan hen an lawag tatagu hen antoy lota ah amayu, te an ihà-an yanggay chillu hen amataaw way hiyah Apudyus ad uchu. ¹⁰ Ya achiyu agé parufusun way ma-awagan-ayu ah ap-ayo, te haén yanggay hen Ap-apoyu way haén hen anchi empopostan Apudyus way ummaley mantoray. ¹¹ Ya hen anchi kangatowan an chàyü, masapor hiya agé hen katorongan hen tapena. ¹² Ya heno way tagu agé way mangempangato hen acharnaat epafafan Apudyus hiya. Waman hen anchi tagu way mangempafafa hen acharna wat pangatowén Apudyus hiya.”

Hen nangenlawagan Jesus hen kenaraweng hen anchichay senang a-afurot

Mar. 12:40; Luc. 11:39-51; 20:47

¹³ “An-ayug ka-ase, chàyü way siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses ya chàyü agé way Fariseo, te an-ayug senang a-afurot way anyug cha sellaan peet hen metapyan hen tatagu hen mantorayan Apudyus, yag gapo hen anchi achiyu ketapyan yag chayuwat agé lengalengén hen anchichay chan anap ah ketapyana.”

¹⁴ “An-ayu lawag ka-ase, chàyü way siguchay cha mintudtuchu hen orchin ya chàyü agé way Fariseo way an-ayug senang a-afurot. Te pakay chayü saoron hen anchichay faro way anyug cha aran hen kok-owacha, yag ah mangempàpàil-anyu ah kena-ammayyu, chayü anchuanchwén hen manluwaruwanyu. Wat gapon yaha, ammag kaskasen hen manusaan Apudyus an chàyü.”

¹⁵ “An-ayu ka-ase, chàyü way siguchay cha mintudtuchu hen orchin ya chàyü agé way Fariseo way an-ayug senang a-afurot. Te magénén ginchangyu hen chakaray fayfay yag ginégga-ayyu hen chakaray lota ah mangawisanyu ah uray ihà-anay pasoroty. Yag angkay enawisyu, enammaanyu hiya ah am-améd no chàyü ta kaskasen agé hen kachusaana no hen kachusaanyu.”

¹⁶ “An-ayu ammag ka-ase, te kaman-ayu nabfurag way maid innilayu yag chayuwat agé tudtuchuan hen anchichay maid agé innilana. Kaman hen anchi chayü itudtuchu way no mag-ay hen anchi Templo hen esapatan hen anchi mansapata, wat yasa no achina ammaan hen imfagana te achi ano chillu makafasor. Ngém ekatyuwén no mag-ay hen anchi faletò paat way ininggaw hen anchi Templo hen esapatana, masapor yanggay ammaana way ammaan te fasorna ano no achina. ¹⁷ An-ayu tot-owa ammag nawéngwéng way nabfurag, te nokay hen napatpateg, hen anchi faletò ono hen anchi Templo way nanaém hen anchi faletò ta ma-apudyusan.”

¹⁸ “Ya chayü itudtuchu agé way no mag-ay hen anchi cha mepatpatngan hen michaton an Apudyus hen

esapatan hen anchi mansapata, wat yasa no achina ammaan hen empostana te achi ano chillu makafasor. Ngém mag-ay ta hen anchi cha michaton paat hen esapatana, masapor yanggay ammaana way ammaan te fasorna ano agé no achina. ¹⁹ Wat an-ayu tot-owa ammag nabfurag way maid innilayu, te ay ammoh napatpateg hen anchi cha michaton no hen anchi chana mepatpatngan way nanaém hen na-apudyusan nadchi. ²⁰ Wat hen ifagà an chàyü, henoy tagu way mangensapata hen anchi cha mepatpatngan hen michaton an Apudyusat ma-awatanyu way faén yanggaychi hen ensapatana, te henaémna agé hen aminay nepapattang an nadchi. ²¹ Ya umat agé hen anchi Templo way faréy Apudyus, no yachi hen esapatan hen tatagu, wat ma-awatanyu agé way faén yanggay hen anchi Templo hen chana esapata te henaémna agé ah Apudyus paat way ini-inggaw an nadchi. ²² Pachongna agé hen uray heno way tagu way mangensapata ad uchu, te annag henaém agé hen mantorayan Apudyus ya anat agé ah Apudyus paat way chan toray ahchi.”

²³ “An-ayug ka-ase, chàyü way siguchay cha mintudtuchu hen orchin ya chàyü agé way Fariseo way an-ayug senang a-afurot. Te ammag maid lawrawhanyu hen anchichay faén napatpateg way liglamenton hen orchin, kaman hen anchi chayü mangidchatan hen pagkaporon hen uray lawa hen anchichay charoh way omenparamnaw hen missa. Achiyu lawrawhan chachi, ngém chayuwat agé iwalin hen anchichay napateg paat way inyurchin Apudyus way masapor malilimpiyu hen a-ammayu ya masapor ség-anganyu hen ifayu ya masapor agé matalek-ayu way tatagu. Chichato hen masapor ammaanyu koma way uray achiyu agé lawhan hen annachay tapena.”

²⁴ “An-ayu tot-owa ammag kaman nabfurag yag chayuwat agé iwichén hen tapena. Anyug cha iyamma paat way mangamma hen anchichay kafafaan way orchin ngém an-ayug natorod way manmaid hen anchichay napatpateg paat.”

²⁵ “An-ayu ammag ka-ase, chàyü way siguchay cha mintudtuchu hen orchin ya chàyü agé way Fariseo way an-ayug senang a-afurot. Te hen miyaligana, anyug chachallosan hen mamàila way achar hen tasayu ya hen pengganyu, ngém ad char-ém way achi maila, ammag aggarémha way kaman yachi hen chayü manlugiyan hen tapena ya hen chayü mangamgaman hen egad. ²⁶ An-ayu tot-owag kaman nabfurag, chàyü way Fariseo. Wat masapor charosanyu unna hen annay aggarémha way achi maila wat kapeletan way ma-ahap agé hen anchi mamàila way nacharos.”

²⁷ “An-ayu ammag ka-ase, chàyü way siguchay cha mintudtuchu hen orchin ya chàyü agé way Fariseo way an-ayug senang a-afurot. Te hen ihay miyaliganyu, an-ayug kaman napepenteran way lufù way ah mangilan hen tataguwat fub-urúan. Ngém ah katot-owana, ammag nanapno ad char-ém ah aggarémha way tongar ya chérang chi natéy. ²⁸ Wat yachi hen pachongyu, te ah sangwanan hen tataguwat am-ammay-ayu, ngém ah hehemmayuwat ammag pahig kétém ya laweng.”

²⁹ “An-ayug ka-ase, chàyu way siguchay cha mintudtuchu hen orchin ya chàyu agé way Fariseo way an-ayug senang a-afurot. Te a-anammay tot-owa eman hen anchichay lufù way enammaanyu para hen anchichay tongar hen profeta way napchit ad namenghan, ya enar-arkosanyu agé hen lufù hen anchichay anammay way tatagu. ³⁰ Yag ekatyu agé way mangaliyén, ‘Non an-ayu wà-acha hen natatagguwan hen anchichay profetaat iggay-ayu nì-ipchit hen namchitan hen anap-oyu an chicha.’ ³¹ Wat chayu peet tot-owa epudnu way ganà chàyu hen anchichay namchit hen anchichay profeta ad namenghan. ³² Wat ayéat kay lопасényuwat hen anchi looh inlugin hen anchichay anap-oyu. ³³ An-ayug kaman tot-owa farakkan way kaman tenatawidyu hen ammag pahig laweng. Wat ay ammoh ekatyuwén mailisiyanu hen ketap-aranu ad imférno. ³⁴ Ifafaggà an chàyu hen ammaanyu, te wachacha hen epalè an chàyu way profeta ya nan-araeng way tatagu ya anat agé hen anchichay manudtuchu an chàyu. Ngém awniyat anyug pédtén angkay hen tapena ya ekorosyu hen tapena, yag pagohonyu hen tapena hen chayu ma-am-amongan, yag unu-unuchonyu chicha agé ah heno way fabréy way omawichancha. ³⁵ Wat hen halenonot hen hiyatoy ammaanyu, chuséén Apudyus chàyu ta chàyu hen mangara hen chusan hen napchitan amin hen anchichay tatagu way maid karébféngana way mapchit way manepod hen namchitancha hen anchi ustoy tagu way Abel inggana hen anchi profeta way Zacarias way anà Barakias way napchit hen namfattanan hen Templo ya hen anchi cha mepatpatngan hen michaton an Apudyus. ³⁶ Tot-owa hen antoy ifagà way chàyu way tatagu way cha matagu ad uwan, chàyu angkay hen mangenkaro hen chusan hen amin cha nadchi way nammaan.”

Hen hamhamà Jesus hen anchichay ijerusalem

Luc. 11:34-35

³⁷ Angkay hiyachi way hemhemhà Jesus hen a-amman hen anchichay ijerusalem, annaat ekatén, “Ani lawa chàyu way ijerusalem, ammag sigab hen hamhamào an chàyu, chàyu hen namchit hen anchichay profeta ya chàyu hen namuntofuntò hen anchichay hennag Apudyus way manudtuchu an chàyu. Hen laychè koma, an-og hahallimunan yanggay chàyu way kaman hen anchi cha ekaman hen manò way manafu hen a-anàna, ngém anyug a-adchiyén. ³⁸ Wat ad uwan, an-ayug egad way ammag maid manalimun an chàyu. ³⁹ Yag manepod ad uwan, maid kasen mangil-il-anyu an haén ingganah pegwana way yachi hen mangaryanyuwén, ‘Chayawéntaaw hen annay ummale way narpon Apudyus.’”

Hen machachaelan hen anchi Templo

Mar. 13:1-2; Luc. 21:5-6

24 Angkay hiyachi way ginumhad ah Jesus hen anchi Templo, hinib-at hen anchichay pasorotna hiya yag inlugicha way mangale hen ka-ammay hen

anchi Templo ya hen anchichay hengehengena. ² “Oo, mamàila tot-owa hen ka-ammay hen annay Templo,” way ekat Jesus. “Ngém tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way umchah hen anchi ag-agaw way ammag meorob amin chaha, wat maid mehàhàfa ah uray anchi natentenor-og way fato te ammag miwakas amin.”

Hen ligat way mepasamak ah tapen chi ag-agaw

Mar. 13:3-13; Luc. 21:7-19

³ Angkay hiyachi way tummutùchu ah Jesus hen anchi filig way Olivo, ommanggaycha hen anchichay pasorotna way émméy an hiya, yag anchaat hanhanan way mangaliyén, “Ay achi mafalin ta ifagam man paat an chànì no kamana hen umchahan hen anchi imfagam ad annad, yag heno agé hen sinyar hen kasenno umaliyan ya hen sinyar agé hen anongoh chi ag-agaw.” ⁴ Sommongfat ah Jesus way mangaliyén, “An-ayu yanggay ammag man-ar-arwad ta achiayu marokop, ⁵ te fùnagcha angkay hen chuaray tatagu way ammag mangaliyén chicha ano agé hen hennag Apudyus way mantoray, wat ammag chuar tot-owa hen lokoponcha. ⁶ Yag awniyat changrényu agé hen a-anihéb hen gufat, ya chamagényu agé hen anchichay chan ahéginnufat hen anachawwéy way lota. Ngém achiayu kay cha émégyat te masapor chillu ma-ammaan chachi, ngém cha-an chillu hen anongoh chi ag-agaw. ⁷ Te hen mekaman wat man-ahéginnufatcha hen chan totoray hen antoy lota. Ya hen ihay lota, gufaténa agé hen henlomota. Yag maid agé achina manlunigan ya umchah hen pararo way fitel. ⁸ Ngém an yanggay lugrugin hen ligat amin cha natto way kaman hen anchi pés-éy émtéfan hen anchi cha umanà.”

⁹ “Ya ammag agorgoran chàyu hen tatagu hen antoy lota gapon afurotyu an haén, wat telewén chàyu ya pap-aligatén chàyu way tapena ya pédtén chàyu agé way tapena. ¹⁰ Wat gapo hen hiyachi, chuarcha tot-owa hen mangentagay hen afurotcha. Wat man-aheten-nocharcha hen tatagu yag man-ahéginnuracha. ¹¹ Yag fùnagcha agé hen chuaray senang poprofeta way manlokop hen chuar way tatagu. ¹² Yag gapo ta omam-améd hen laweng way ma-ammaan hen antoy lota wat kachùran hen tatagu, ammag matarà hen layadcha hen ifacha. ¹³ Ngém hen anchi mangempapate hen afurotna ingganah anongohnaat mahara-an yag nì-iggaw an Apudyus. ¹⁴ Yag hen anchi ammayay chamag mepanggép hen mantorayan Apudyus, wat mepagngar hen aminay karotarota ah mangamuwan hen egachay katagutagu yag anat umchah hen anchi anongoh chi egad.”

Hen fùnagan hen anchi aggaégyatay térén

Mar. 13:14-23; Luc. 21:20-24

¹⁵ Entoroy Jesus way mangaliyén, “Wacha agé hen imfagan hen anchi profeta way Daniel ad namenghan way fùnag hen ammag aggaégyatay térén. Chàyu way mamasan natto, ma-awatanyu koma hen laychényay aryén. Yag no ilanyu hiya way inggaw hen anchi maid poros karébféngan hen tatagu way inggaw te ah

Apudyus yanggay koma, ¹⁶ no ilanyuchi, an-ayug omawid way i mantaro ah filig, chàyü way ijudea. ¹⁷ Ya hen anchichay niyaphor way wachah chara hen yachiy uras, achicha koma hamham-én way hénggép way i mangara ah uray heno way alekaméncha, te masapor anchag omawid yanggay. ¹⁸ Yag umat agé hen anchichay niyaphor way hommepot, ammag maid agé hamham-éncha ah homàyat way i mangara ah uray lawa lumfongcha, te anchag an omawid amin. ¹⁹ Wat ammag ka-as-ase lawa hen anchichay nafufugi ya hen anchichay chan pasoso hen hiyachiy tempo. ²⁰ Wat anyu yanggay ammag chawatén an Apudyus ta achi koma metongpochi hen agilé ya hen anchi ngilin way Safachu. ²¹ Te ammag pararo angkay tot-owa hen ligat hen yachiy tempo way ammag maid mepaniyana nanepod hen lugrugin hen egad ingganad uwan. Ya ah ing-inggana, maid agé kasen mepachah hen antoy lota ah kaman an nadchiy ligat. ²² Yag no an iggay looh finifilang Apudyus hen ag-agaw way ma-ammaan cha nadchi, anchag matéy hen egachay katagutagu. Ngém gapoh ség-angna hen anchichay tatagu way penepele-na, annag empa-aket chillu hen ag-agaw way ma-ammaan cha nadchi.”

²³ “Yag mag-ay agé ta wachay tagu ah mangalen chàyuwén, ‘Ilanyu ngén, antoyan hen anchi hennag Apudyus way mantoray,’ ono ekatchéén, ‘Ayé, anchayan ahchi,’ wat achiyu ammag cha afuroton. ²⁴ Te fùnagcha angkay hen senang Cicristu ya senang poprofeta way mangaliyén chicha ano hen piniyar Apudyus. Yag chicha, kafaelanacha way ammag mangamma hen chuar way kaskascha-aw ya sinyar way omempahaang ah manlokopancha hen tatagu ta non an mafalin, lokoponcha hen uray anchichay penepele-n Apudyus. ²⁵ Wat hamham-ényu ngén, te hen nangimfagaà amin an cha natto an chàyü ya anat ma-ammaan, ta achiayu koma marokop.”

²⁶ “Yag mag-ay ta wachay mangalen chàyuwén, Wacha ano ah tanap hen anchi penelen Apudyus way mantoray, achiyuwat ammag cha éméy way i mangila. Ya no ekatchéén wacha ano ah fabréy way cha-an mampàila, achiyuwat ammag cha afuroton. ²⁷ Te hen miyaligan hen umaliyà way Pangorowan hen Tatagu, wat kaman hen anchi kolyapyap way no sumgid, maid achi mangila te helawana hen fùnagan hen init inggana hen malihnugana.”

²⁸ “Ya uray heno way iggaw hen natéy, amongan way amongan hen anchichay kasole way cha manginy-atagu hen natéy.”

Hen sinyar hen mamfangchan Jesus

Mar. 13:24-27; Luc. 21:25-28

²⁹ Entoroy Jesus way mangaliyén, “No marpas chachiy ligat, ammag makorkor hen aminay maila ad uchu ya ammag machép hen init ya ammag achi homelaw agé hen hérag. Yag umat agé hen anchichay tarawat anchag maya-ayà. ³⁰ Ya anat agé hen hiyachi, fùnag ad uchu hen sinyar hen umaliyà way Pangorowan hen Tatagu. Wat anchag mankela hen ami-

nay tatagu gapoh pararo way égyatcha hen mangil-ancha an haén way haén, iyaliyà hen funat way marpod uchu yag maila agé hen mannakafalin-o way anà ammag humili way téréen ah kena-Apudyus-o. ³¹ Yag hen hiyachi agé, mepa-ale hen anchi tangguyub way ammag chakar hen alena, yag an-owat hénagén hen anchichay a-anghel-o way éméy hen egachay karo-tarota ta incha amongon amin hen anchichay penepele-n Apudyus way maid lawrawhancha ah uray heno way penget chi lota.”

Hen na-ar-an hen anchi fig ah pani

Mar. 13:28-31; Luc. 21:29-33

³² “Ilanyu hen annay away way fig te wachan acharényun nadchi koma ah mangar-anyu ah hamhamàyu. Te inni-ilayu met way mag-ay no chana ilugi way umutar ya pomenge, téng-angay hen ti-yargaw. ³³ Wat pachongna agé, no ilanyu way cha ma-ammaan amin hen anchichay enalè, maelasinyu koma agé way téng-angay hen mamfangchà hen antoy lota. ³⁴ Tot-owa hen antoy ifagà an chàyü way achicha matéy amin hen antochay tatagu way cha matagu ad uwan ya anat ma-ammaan amin hen imfagà. Ma-ammaan amin chachi way ma-ammaan, ³⁵ te uray maumah hen antoy lota ya hen aminay maila ad uchu, wat ammag achi chillu ma-at-atob hen antochay chà enale ah ing-inggana te masapor ma-ammaan amin.”

Maid nangila hen mamfangchan Jesus

Mar. 13:32-37; Luc. 17:26-30, 34-36

³⁶ Entoroy Jesus way mangaliyén, “Maid nangila hen anchi ag-agaw ya uras paat hen ka-ammaan amin hen anchichay imfagà. Te uray hen anchichay a-anghel ad uchu ya haén way anà Apudyus wat maid agé nangila te ah Ama yanggay hen nangila. ³⁷ Ya hen mekaman hen antoy lota hen mamfangchà way Pangorowan hen Tatagu, wat kaman hen nekaman hen anchi tempon Noe ad namenghan, ³⁸ way hen hiyachiy tempo, maid ekat hen anchichay tataguwén wachan mepasamak, te anchag cha mangmangan ya umin-inum ya ma-ah-ahawa inggana hen anchi hinénggépan paat cha Noe hen anchi papor. ³⁹ Yag ammag maid enlasincha ah ma-ammaan yag chaat map-ong hen antoy lota wat naoforcha amin. Wat kaman agéhchi hen mekaman hen mamfangchà way Pangorowan hen Tatagu. ⁴⁰ Te hen hiyachiy tempo, no chuway larae hen hommepot, ammag aran hen anchichay anghel-o hen iha yag nehàfa hen iha. ⁴¹ Yag umat agé no chuway fufae hen chan fayü, ammag ma-ara hen iha yag nehàfa agé hen iha. ⁴² Wat ar-arwachanyu ta an-ayug mansasaggana te maid innilayu hen ag-agaw way mamfangchà way apoyu. ⁴³ Hen miyaligana, no innilan hen anchi nangin-faréy hen ustoy uras hen aliyan hen anchi i mangakaw ah faréyna, kapeletan way ammag achi masmasséy te hihimnéna hen umchahana ta maid ma-akaw ah faréyna. ⁴⁴ Wat yachi agé hen ekamanyu koma way mansasaggana te haén way Pangorowan hen Tatagu,

ekatyuwén cha-acha-an hen ustoy uras way mamfangchà yag inumchaha-at.”

Hen nekaman hen anchi natalek ya hen anchi achi

Luc. 12:41-48

⁴⁵ Entoroy Jesus way mampani, ekatnéén, “Heno hen mangenlasinanyu hen anchi natalek ya naham-an way alepan. Hiya hen anchi piniyar hen ap-aponay way mangemponò hen anchichay ifana way alepan ya mamangan an chicha hen tempon hen manganancha.

⁴⁶ Yag ammag laylayad hen hiyachiy alepan no aphoran hen apona hiya way cha mangamma amin hen anchi nipiyan an hiya. ⁴⁷ Te tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way ah kenataleknaat ammag piyarén hen anchi ap-aponay hiyah mangi-ila amin hen anchichay kokowana. ⁴⁸ Ngém non an umat yag ammag achi matalek hen anchi alepan way annag ekat ah hamhamanéén maid ménat awanwani ah homàyan hen anchi apona, ⁴⁹ yag inluginaat way mamàpàngang hen anchichay ifana way alepan ya ammag cha i mèmèan ya cha i mì-in-inum hen anchichay amfutangén. ⁵⁰ Ngém ammagat agég hen-argawan yag hommàyatat hen anchi apona way iggay pòpo-otan hen anchi alepananhi hen uras way hàyatana, ⁵¹ wat kapeletan way annag chuséén hiya ah pararo way chusa way annag etape hiya hen manusaana hen anchichay senang a-afurot. Yag ahchi, ammag pararo hen ligat te mankelakela ya magénén manngangalitféna hen fub-ana ah kaligatna.”

Hen anchichay fafarasang way iggay nansagana hen tapena

25 Entoroy Jesus way mangaliyén, “Hen mepaniyan hen mantorayan Apudyus no mamfangachà, wat kaman hen anchichay hemporoy finafallasang way wéhchiyén ummara ah helawna way i manib-at hen anchi omahawa way larae. ² Hen anchichay lema, anchag kaman nàong-ong. Waman hen anchichay ifacha way lema, naham-ancha. ³ Te hen anchichay kaman nàong-ong, anchag inligwat hen helawcha way maid innaracha ah risérfacha ah petoryu. ⁴ Waman hen anchichay naham-an, umma-aracha ah risérfan hen helawcha. ⁵ Yag gapo ta nataktak hen anchi icha hib-atén, nahéyamancha way mamannéd yag nasséy-cha.”

⁶ “Angkay hiyachi way gawan chi lafi, wachan cha mangèngaw way mangaliyén, ‘Naway hen anchi omahawa way larae wat inyu hib-atén hiya.’ ⁷ Wat fumman-gon hen anchichay finafallasang yag inyam-ammacha hen helawcha. ⁸ Yag hen anchi lema way kaman nàong-ong, chachan ochaw hen anchichay ifacha way mangaliyén, ‘Aù adchan chàni paat hen tapen annay petoryuyu te antoy cha ma-amin an chàni.’ ⁹ Ngém sommongfat agé hen anchichay lema way mangaliyén, ‘Aù kaman paat achi ummatto an chitaaw amin, wat éméy-ayuwat ah tencha-an ta in-ayu lo-maoh usarényu.’ ¹⁰ Wat lummigwatcha hen anchichay kaman nàong-ong way i lomao ah usaréncha.”

“Ngém hiyachi way chacha éméy, inumchahat agé hen anchi hahadchéntcha. Wat hen anchichay lema way nansasaggana, nì-ighépcha an hiya way i mèlagsak yag naumfanat hen anchi hawang.”

¹¹ “Angkay na-awni way namfangadcha hen anchichay i lomao yag chachan harahag way mangaliyén, ‘Apo, apo fùtamto te antoyan-ani.’ ¹² Ngém ammag sommongfat hen anchi ommahawa way mangaliyén, ‘Oo a, ngém maid met innilà an chàyu.’ ”

¹³ Yachi yag inyanongoh Jesus way mangaliyén, “Wat yaha, masapor an-ayug mansasaggana te maid innilayu hen uras ya hen ag-agaw way mamfangchà.”

Hen nekaman hen anchichay wachan nipiyan an chicha

Luc. 19:11-27

¹⁴ Entoroy Jesus agé way mangaliyén, “Hen mepaniyan agé hen anchi mantorayan Apudyus no mamfangachà, wat kaman hen anchi ihay ap-aponay way i mamfiyahi ah achawwéy. Angkay hen lummigwatana, enayagana hen anchichay alepanna yag piniyarna chicha way mangchén hen kokowana ¹⁵ way empàchangna an chicha hen kafaellan hen ihaiha way ég-nan. Wat hen anchi iha, impiyarna hen lemanlifu te yachi hen kafaelana. Ya hen anchi iha, impiyarna agé hen chuwanlifu te yachi agé hen kafaelana. Yag hen anchi miyatlo, impiyarna an hiya hen henlifu te yachi agé hen kafaelana. Yag yachi way narpas yag anat lummigwat.”

¹⁶ “Angkay hen anchi alepan way nipiyan hen anchi lemanlifu, inyéynaat way i mangentencha wat émméy ah lemanlifu agé hen garansiyana. ¹⁷ Yag umat agé hen anchi nipiyan hen anchi chuwanlifu, wat yachi agé hen enkamanna, wat émméy agé hen chuwanlifu hen garansiyana. ¹⁸ Waman hen anchi nipiyan hen anchi henlifu, annag i enkaub way nangentaro hen anchi nipiyan an hiya.”

¹⁹ “Angkay nafayafayag yag namfangad hen anchi nangimpiyan an chicha yag annaat epa-ayag hen anchichay alepanna ta ilana hen enkamancha hen anchi impiyarna an chicha. ²⁰ Yachi yag émméy hen anchi nipiyan hen lemanlifu yag ina emporang hen anchi iné-égnana way mangaliyén, ‘Apo, antoyan hen anchi lemanlifu way impiyarno an haén, yag antoyan agé hen anchi kasen lemanlifu way inyanàna.’ ²¹ Yag anat ekat hen anchi apochéén, ‘Aù, usto paat hen annay enkamanno. Wat ammay-a tot-owa way alepan te natalek-a. Yag gapo hen kenatalekno way nangchén hen uray akettoy, wat an-og talekén hea way mangchén ah chakchakkar. Wat umalea ta mèlam-a hen antoy laylayad-o.’ ”

²² “Angkay hiyachi yag émméy agé hen anchi nipiyan hen chuwanlifu, yag ina agé emporang hen anchi iné-égnana way mangaliyén, ‘Apo, antoyan hen anchi impiyarno an haén way chuwanlifu, ya antoyan agé hen kasen chuwanlifu way inyanàna.’ ²³ Yag anat ekat hen anchi apocha agéén, ‘Aù usto paat agé hen annay enkamanno, wat ammay-a agé way alepan te natalek-a. Yag gapo hen kenatalekno way nangchén hen uray

akettoy, wat an-og talekén hea way mangchén ah chakchakkar. Wat umalea agé way metape an haén ta mèlam-a agé hen antoy laylayad-o.' "

²⁴ "Yachi yag émméy agé hen anchi nipiyan hen henlifu yag ekatna way manlasonén, 'Apo, innilà way an-ag térén way tagu, te an-ag cha mèawa hen enlengatan hen tapena way kaman paat annog cha fat-én hen iggayno enhamar. ²⁵ Wat yaha hen émmégyatà an hea wat an-og i enkaub way nangentaro hen anchi impiyarno an haén ta achi matarà. Wat antoyan kagé chillu hen anchi ustoy pelakno.' ²⁶ Yag ammag somongfat hen anchi apocha way mangaliyén, 'An-ag laweng way alepan way ammag nasachot, te no innilam mampay way anà ammag cha mèawa hen enlengatan hen tapena way an-og cha fat-én peet hen iggay-o enhamar, ²⁷ wat pakay iggayno lawa i imfango hen antoy pelak-o ta wacha laway aket ah anàna ah arà hen antoy mamfangchà.' ²⁸ Yag annaat ifaga hen ihay alepanna way mangaliyén, 'Aram hen anchi impiyar-o an hiya yag inidchatno hen anchi nangchén hen anchi hemporoy lifu. ²⁹ Te hen anchi natalek way tagu, an matapayan hen midchat an hiya ingganah homawahawar. Waman hen anchi achi matalek, ammag maonghor hen anchi uray aket way wachan hiya. ³⁰ Wat hen ekamanyu hen annay maid sérfina way alepan, anyug etap-ar hiya hen anchi lugar way ngéngét ta ahchi hen mankelakelaana way magénén manngangalitféna hen fub-ana ah kaligatna.' "

Hen anongoh way mauwisan hen tatagu

³¹ Entoroy Jesus way mangaliyén, "Haén way Pangorowan hen Tatagu, hen mamfangchà hen antoy lota, etnochà hen amin anchichay a-anghel way mamàila hen kenachayaw-o. Yag yachi, tumùchuwà way mantoray ya manguwis hen amin, ³² wat mepasangocha an haén hen egachay katagutagu hen antoy lota. Yachi yag an-og henhenén chicha amin way kaman hen cha manenhenan hen chan pastor hen karnero ya hen gancheng. ³³ Wat hen anchichay ammay way tatagu way kaman karnero, tènê chicha ah pachawanan-o. Waman hen anchichay laweng way kaman gancheng, tènê chicha ah pachawigi."

³⁴ "Angkay hiyachi, haén way Are, ifagà hen anchichay tatagu ah pachawanan-o way mangaliyén, 'Umaleayu, chàyu way binindisyunan Amay Apudyus ta mètapeayu hen antoy mantorayà way nesasaggana chillu para an chàyu nanepod hen na-ammaan hen antoy lota. ³⁵ Te hen enkamanyu an haén, hen hommenangà wat penanganà an chàyu. Ya hen nàwawà, penainumanà agé an chàyu. Yag tàén anà funag ah fabréyyu, menangiliyà an chàyu. ³⁶ Yag angkay maid agé lumfong-o yag linumfonganà an chàyu. Yag hen nansaketà, henalimunàn an chàyu. Yag hen nifaruchà, finisitaà an chàyu.' ³⁷ Yachi yag hen anchichay tatagu way ammayén Apudyus, manhanhancha way mangaliyén, 'Apo, maid met innilani ah hommenangam yag penanganni hea. Yag maid agé innilani ah nàwawam yag penainumanni hea. ³⁸ Yag nokay agé

hen nangil-anni hen kenafunagno yag menangilini hea ono ah maid lumfongno yag wachan inidchatni way lumfongno. ³⁹ Ya maid met agé nangil-anni ah nansaketam yag henalimunanni hea, ya ah nifarucham yag finisitani hea.' "

⁴⁰ "Wat haén way man-are, somongfatà an chicha way mangaliyén, 'Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way uray heno way enammaanyu hen anchi uray lawa ka-arohaehan way cha omafurot an haénat, kaman haén chillu hen nangammaanyu an cha nadchi.' "

⁴¹ "Angkay hen anchichay ten-én-o ah pachawigi, ifagà agé an chicha way mangaliyén, 'Lomayaw-ayuwat, chàyu way machudchusa, te an-ayug metapar hen anchi mannanayun way apoy way nesasaggana ah metap-aran Chumunyu ya hen anchichay a-anghelna. ⁴² Te tàén chaà manhenaang, iggayà penangan an chàyu, yag hen nàwawà, iggayà agé penainuman an chàyu. ⁴³ Yag angkay hen kenafunag-o ah fabréyyu, iggayà agé menangili an chàyu. Yag ah kommorangan hen lumfong-o, iggayà adchan ah lumfong. Yag iggayu agé halimunan haén hen nansaketà ya iggayu agé fisitèén haén hen nifaruchà.' ⁴⁴ Yachi yag anchaat somongfat way mangaliyén, 'Apo, maid ay innilani ah hommenangam ono ah nàwawam. Ya maid ay agé amin innilani ah kenafunagno ono ah nansaketam ono ah nifarucham ah iggayni mangasekasowan an hea. Ya maid agé innilani ah kommorangan hen lumfongno yag iggayni adchan hea.' "

⁴⁵ "Yag songfatà chicha way mangliyén, 'Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way hen anchi nangachiyanyu way tomorrow hen uray anchi ka-arohaehan way cha mangafurot an haén, yachi angkay agé hen nanga-adchiyanyu way tomorrow an haén.' ⁴⁶ Wat hiyachi, mepéy amin cha nadchi hen anchi mannanayun way ligat ah machusaancha ah ing-inggana. Ngém hen anchichay ammayén Apudyus, mètagucha an hiya ah ing-inggana."

Hen chacha manginyanapan ah ekamancha way mamchit an Jesus

Mar. 14:1-2; Luc. 22:1-2; Juan 11:45-53

26 Angkay lempas Jesus way nangintudtuchu amin an cha nadchi, imfagana hen anchichay pasorotna way mangaliyén, ² "Innilayu way ah hin-uchumat milugi hen anchi lagsak way manmanma-an hen iggay namchitan hen anghel hen a-anà hen anap-otaaw ad Egipto. Wat hen tempon hen hiyachiy lagsak, haén way Pangorowan hen Tatagu, midchatà hen anchichay tatagu way mangenlansa an haén hen koros."

³ Yag hen anchichay ap-apon hen papachi ya anamama way ponò hen Judio, na-amongcha tot-owa ah faréy hen anchi kangatowanay pachi way ah Caifas ⁴ ta man-a-atopàpàcha no heno hen ekamancha way manelew an Jesus ah achi ma-am-ammuwan yag pinchitcha. ⁵ Ngém hen ekatcha, achi koma paat metongpo hen anchi lagsak te awni yag magurucha hen tatagu.

Hen nempàil-an hen ihay in-ina hen layadna an Jesus

Mar. 14:3-9; Juan 12:1-8

⁶ Angkay hiyachi yag wacha cha Jesus ad Betania ah faréy cha Simon way nakkonet hen anchi ar-argaw.

⁷ Yag hen chacha manganan, ammag hinénggép hen ihay in-ina way nan-é-édchan ah pichuru way na-ammaan ah fato way alebastér way natatarwan ah ammag nanginay lana, yag annag inhiyat ah urun Jesus.

⁸ Angkay hen nangil-an hen anchichay pasorotna an nadchi, ammag lomaweng hen hamhamàcha yag anchaat mangngorongor way mangaliyén, "Pakay lawa annag lamraménha, ⁹ ta annaat koma an enlao ah pelak ta wacha laway midchat hen anchichay maid mafalinna." ¹⁰ Ngém ah Jesus, ammuna chillu hen anchi chacha aryén yag annaat ekatén, "Pakay iyu chumsekén hen antoy in-inaanto, te usto met ya ammay hen antoy enammaana an haén. ¹¹ Ya no mepanggép hen manoronganyu hen anchichay maid mafalinna, anchag mawawà-acha met. Ngém haén, achi mafayag hen mì-iggawà an chàyü hen antoy lota. ¹² Te hen annay nanginhiyatana hen anchi lana hen achar-o, yaha angkay hen nangensaganaana hen milufuà. ¹³ Yag totowa hen antoy ifagà an chàyü way amin hen antoy lota way mitudtuchuwan hen anchi ammayay chamag wat mahaphapet agé hen enammaan hen antoy in-inaanto ah manamham-an hen tatagu an hiya."

Hen nangenlàwan Judas an Jesus

Mar. 14:10-11; Luc. 22:3-6

¹⁴ Angkay hiyachi agé yag ah Judas Iscariote way ihay pasorot Jesus, émméy hen anchichay anap-apon hen papachi way mangaliyén, ¹⁵ "Kamana kay paat hen mamayadyu an haén no etochar-o ah Jesus an chàyü." Yag finilangcha hen toronporo way pelak yag imfayadcha an hiya. ¹⁶ Yag nanepod hen hiyachi, inluginat Judas way manginyanap hen wayana way mangentochar an Jesus.

Hen anongoh way mèanan Jesus hen anchichay pasorotna

Mar. 14:12-21; Luc. 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30

¹⁷ Angkay hiyachi way inumchah hen anchi pés-éy ag-agaw hen anchi lagsak way manganan hen Judio hen anchi tenapay way achi mepabnar, yag i henanhanan hen anchichay pasorot Jesus an hiya way mangaliyén, "Chuud hen laychémm way mangensaganaanni hen manganantaaw hen anchi lagsak way manmanma-an hen iggay napchitan hen a-anà hen anapotaaw." ¹⁸ Yag anat ifagan Jesus an chicha way homàyatcha ah fabrèy ta icha ifaga hen anchi ihay tagu way mangaliyén, "Imfagan hen anchi aponi way téng-angay umchah hen matéyana, wat antoy faréyyu ano hen mangananni hen antoy lagsak way Manmanma-an."

¹⁹ Yachi yag lummigwatcha tot-owa hen anchichay pasorot Jesus way icha enammaan hen aminay chana imfaga yag ensaganacha hen manganancha hen hiyachi yag lagsak.

²⁰ Angkay hiyachi nadhém, naliliub cha Jesus ya hen anchichay pasorotna way mangan. ²¹ Yag hen chacha manganan, imfagan Jesus an chicha way mangaliyén, "Tot-owa hen antoy ifagà an chàyü way wacha angkay hen iha an chàyü way mangentochar an haén." ²² Wat ammag ngommehpéy hen hamhamàcha amin yag wéhchiyén chana hanhanan way mangaliyén, "Ay haén ngata, Apo." ²³ Yag anat ekat Jesusén, "Hen anchi migsan an haén way mangensawsaw hen anchi anéna wat hiya hen mangentochar an haén. ²⁴ Haén way Pangorowan hen Tatagu, pédténà chillu te yachi hen looh nesosorat way mekaman an haén. Ngém kàka-ase hen anchi ammag mangentorod way mangentochar an haén, te un-unninaat non an iggay koma niyanàchi way tagu." ²⁵ Yachi yag nan-ale ah Judas way hiya chillu hen mangentochar yag ekatnéén, "Ay ammoh haén, Apo." Yag ekat Jesusén, "Oo, enalem kayyà."

Hen lugrugin hen Manmanma-an an Jesus

Mar. 14:22-26; Luc. 22:15-20; 1 Cor. 11:23-25

²⁶ Angkay hiyachi way chacha mangan, innaran Jesus hen ihay tenapay yag anat manyaman an Apudyus yag penetpet-angna, yag annaat iwaras hen anchichay pasorotna way mangaliyén, "Anto, aranyu ta anényu te yato hen achar-o." ²⁷ Yachi yag annaat agé aran hen hentasa way fayah yag kasen nanyaman an Apudyus, yag annaat agé idchat an chicha way mangaliyén, "Mì-inum-ayu amin an natto ²⁸ te yato hen charà way mifufù ah macharosan hen fador hen chuaray tatagu way yato agé hen manot-owaan hen anchi kà-amma way torag Apudyus. ²⁹ Yag tot-owa hen antoy ifagà an chàyü way achiyà kasen umin-inum ah fayah ingganah umchah hen anchi ag-agaw way mantorayan Apudyus way yachi hen mì-inumà an chàyü hen anchi faru way fayah."

³⁰ Angkay hiyachi way nankankantacha yag ginumhadcha way éméy hen anchi tagétyéy ad Olivo.

Hen nangimfag-an Jesus hen mangenhootan Pedro an hiya

Mar. 14:27-31; Luc. 22:31-34; Juan 13:36-38

³¹ Angkay na-awni yag imfagan Jesus hen anchichay pasorotna way mangaliyén, "Awniyat anà ammag taynan an chàyü amin hen yatoy lafi, te an-ayug omawid amin gapon ma-ammaan an haén. Te yaha chillu hen laychén hen anchi nesosorat way alen Apudyus way aryén way ekatnéén, 'Pédtén Apudyus hen anchi minya-achug wat anchag miwa-at amin hen anchichay karnerona.' ³² Ngém no man-uchiyà, mamangpan-gowà hen provinsiyen hen Galilea ta ahchi hen man-ahèil-antaaw."

³³ Yachi yag nan-aleyat ah Pedro way mangaliyén, "Aww, uray angkay taynancha-a hen antochay tapenaat achi angkay mafalin way taynà hea." ³⁴ Ngém ekat Jesus an hiyéén, "Tot-owa angkay hen antoy ifagà an hea way achi manollaò hen manò hen yato paatay lafi yag mametluwémat way mangenhoot an haén." ³⁵ Ngém ammag tenlén Pedro way mangaliyén, "Aww achi chillu

ehoot hea, tàen yachi hen miyatéyà an hea." Yag yachi agé hen enalen amin hen anchichay tapena.

Hen nanluwaruwan Jesus ad Getsemani

Mar. 14:32-42; Luc. 22:39-46

³⁶ Angkay hiyachi yag émméy cha Jesus ya hen anchichay pasorotna hen anchi lugar way ekatchéén "Getsemani," yag annaat ifaga an chicha way mangaliyén, "Itùchuyu an natto ta iyà manluwaru hen anchi ê-éyna." ³⁷ Yag entàtaenna cha Pedro ya hen anchi chuway a-anà Zebedeo way cha Jaime an Juan, yag inlugina way tomkar way ammag chémméghénay téréen hen hamhamàna. ³⁸ Yag annaat ekat an chichéén, "Ammag amchan hen antoy hamhamào way kaman paat ammag narégna ah iyatéy-o, wat inggaw-ayu an natto ta i-illanà." ³⁹ Yag anat kasen éméy hen ê-éyna way ammag nanlufub way manluwaru way mangaliyén, "Amay Apudyus, no mafalin koma, achi meparufus hen antoy ligat way téng-angay mepachah an haén. Ngém uray no yahan chawat-o, laychê chillu way ma-ammaan yanggay hen laychém way faén hen laychê."

⁴⁰ Yachi yag namfangad ah Jesus hen iggaw hen anchi toroy ifana yag inchahana chicha way nanasséy. Yag annaat ekat an Pedro way mangaliyén, "Ay achi mafalin ta i-illanà ah uray lawa ihay uras. ⁴¹ Achiayu koma cha masséy ta an-ayuwat an manluwaru agé ta achiayu ma-awis way fumasor. Tot-owa way wachan layadyu ah hamhamàyu way mangamma hen usto, ngém an-ayu cha ma-afà ah kenakapsot hen acharyu."

⁴² Yachi yag kasen émméy chillu way i manluwaru way mangaliyén, "Amay Apudyus, no achi mafalin way mafalewan hen antoy mepasamak an haén way an-o yanggay ammag harémén, wat ta ma-ammaan chillu hen laychém." ⁴³ Yachi yag anat kasen agé mamfangad yag inchahana agé chillu hen anchichay toro way nanasséy te ammag amchan hen héyépcha.

⁴⁴ Yachi yag annaat kasen taynan chicha way émméy-na epetlo way manluwaru ah ina nangimfag-an an Amana hen anchichay chana chillu imfaga. ⁴⁵ Yag angkay namfangad kasen hen iggaw hen anchichay ifana yag ekatnan chichéén, "Ay étéggyu chillu way nanasséy way chan inungar. Ilanyu ngénat inumchah angkay hen anchi uras way haénay Pangorowan hen Tatagu wat midchatà hen anchichay lawengay tatagu. ⁴⁶ Wat fangon-ayuwat ta intaaw te ilanyu ngén, naway-at hen anchi mangentochar an haén."

Hen nanelewancha an Jesus

Mar. 14:43-50; Luc. 22:47-53; Juan 18:3-12

⁴⁷ Ammag étég Jesus way chan ale yag inumchahat ah Judas way iha hen anchichay hempo ya chuway pasorotna yag wachacha agé hen anchichay ene-etn-odna way ammag chuaray tatagu way namfangangidcha amin ya nampapang-orcha way chicha hen anchichay hennag hen anap-apon hen papachi ya hen anam-ama way ponò hen Judio. ⁴⁸ Yag imfafaggan chillu Judas an chicha way mangaliyén, "Hen anchi tagu way mangentomoà hen tapào hen apengna ah

mangempàil-à hen rispitù, hiya hen chayu anapén wat telewényu." ⁴⁹ Yachi yag émméyat ah Judas an Jesus way mangaliyén, "Apo, ay hea peetha." Yag entomò-naat hen tapàna hen apeng Jesus. ⁵⁰ Yag ekatnat Jesusén, "Ayéat sonod, ammaamat hen anchi ganchatno." Yachiyat yag émméy hen anchichay tatagu way i namchéng an Jesus.

⁵¹ Yag hen hiyachi agé, ammag nan-ohfùat hen anchi ihay ifan Jesus hen fangidna way fuma-ag yag fina-ag-naat hen ihay alepan hen anchi kangatowan way pachi, yag naporhan hen ingana. ⁵² Yag enamhewat Jesus hiya way mangaliyén, "Ichùchunowat man hen an-nay fangidno, te no fangid hen eharà wat fangid agé hen iyatéy. ⁵³ Yag ammoh maid peet innilam way non an-o an chawatén an Ama wat man-epalena hen kalifulifu way anghel way manarà an haén. ⁵⁴ Ngém non an yaha hen ammaà, achi ma-ammaan hen anchi nesosorat ad namenghan way ekatnéén masapor ma-ammaanto."

⁵⁵ Angkay hiyachi yag imfagan Jesus agé hen anchichay chuaray tatagu way mangaliyén, "Ammoh futangelowà ta masapor mamfangangid-ayu ya mampapang-or-ayu way i manelew an haén. Ammag enag-agay met way nitutùchuwà an chàyuh ahchih Templo way mantudtuchu yag pakay iggayà telewén hen hiyachi nò. ⁵⁶ Ngém yato chillu hen mekaman ah tomtowaan hen ensosorat hen anchichay profeta ad namenghan." Yachi yag anchag ommawid amin hen anchichay pasorot Jesus way anchag tenaynan hiya.

Hen nepasangowan Jesus hen anchi konsel

Mar. 14:53-65; Luc. 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24

⁵⁷ Angkay hen anchichay nanelew an Jesus, inyéycha hiyah faréy cha Caifas way kangatowan way pachi, te ahchi hen na-a-ammongan hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses ya hen anchichay anam-ama way ponò hen Judio. ⁵⁸ Ngém ah Pedro, chinumchum-ang way cha umunud inggana hen anchi fatawan hen faréy hen pachiyanchi, yag anat i mitùchu hen anchichay chan guwarcha ta ilana no nokay hen mekaman an Jesus.

⁵⁹ Yag angkay ah faréy, cha iyanap hen anchichay anap-apon hen papachi ya amin hen anchichay okom way konsel hen mangempafasorancha an Jesus ta wachay lasoncha way mangempapchit an hiya. ⁶⁰ Ngém ammag maid chillu inchahancha, tàen anchag chuar hen cha manginchérem an hiya ah kétéem. Ngém angkay hiyachi yag tommàchéng hen chuway tatagu way mangaliyén, ⁶¹ "Hen yahay tagu wat ekatnéén kafaalana ano way mamakas hen anchi Templon Apudyus yag annaat kasen sà-achén hen unig hen matloy ag-agaw."

⁶² Hiyachi yag tommàchéngat hen anchi kangatowan way pachi way mangalen Jesusén, "Ayé, pakay achim songfatanha. Ay tot-owa hen anchi enalecha." ⁶³ Ngém ammag gummiginnang chillu ah Jesus. Yag anat kasen man-ale hen anchi kangatowanay pachi way mangaliyén, "Ah kenasa-ad-o, an-o yanggay ammag man-

charén hea way manongfat an natto ah mangngaran hen anchi natattagu way Apudyus, wat ay hea tot-owa hen anàna paat way Cristu way hahadchénni way umale.”⁶⁴ Yag anat somongfat ah Jesus way mangaliyén, “Tot-owaha hen annay enalem. Ngém hen ifagà an chàyu amin, no marpas hen antoy mekaman an haén, wat ilanyu haén way Pangorowan hen Tatagu way tumutùchu hen pachawanan hen anchi manakafalin way Apudyus. Yag ilanyu agé hen kasen-o umaliyan way marpod uchu way iyaliyà hen funat.”

⁶⁵ Hen nangngaran hen anchi kangatowan way pachi hen nangaryan Jesus an nadchi, annag entanong way nangissay hen lumfongna gapoh pararo way aningarngarna way cha mangaliyén, “Ammag mam-pachinarto way mamréh hen kena-apudyus Apudyus, wat ay ammos masapor wachay kasen anapén ah man-istigu hen farsorna. Te chengngartaaw met amin hen anchi aggaégyat way enalena.”⁶⁶ Wat nokay hen hamhamàyu ah ekaman an hiya nò.” Yag ekatchéén, “Narégnaha ah iyatéyna.”⁶⁷ Yag chachaat toptoppaan hen féharna yag chacha lopropagén. Yag hen tapena agé, finongotcha hen matana ya anchaat tappetéén way mangaliyén,⁶⁸ “Ayé ang, ifagam no heno hen nanappet an hea no hea tot-owa hen hennag Apudyus.”

Hen nangenhootan Pedro an Jesus

Mar. 14:66-72; Luc. 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27

⁶⁹ Angkay ah Pedro, étégna way nìtutùchu ah fatawa yag émméy an hiya hen ihay fufae way katorong hen anchi kangatowan way pachi yag ekatnéén, “Uray met agé heaat, hea hen iha way cha netnetnod an Jesu-sanchi way narpod Galilea.”⁷⁰ Ngém ammag enhoot Pedro hen sangwanancha amin way mangaliyén, “Maid angkay innilà hen annay cham aryénanna.”

⁷¹ Yag lommayaw way émméy hen liwangan hen anchi fatawa. Ngém hiyachi, nnilan agé hen ihay katorong way fufae hiya, yag annaat ifaga hen anchichay tatagu way atàtáchég way mangaliyén, “Annayan angkay agé hen ihay cha netnetnod an Jesusanchi way eNazaret.”

⁷² Yag kasen agé enhoot Pedro way annag ensapata way mangaliyén, “Maid angkay tot-owa innilà hen annay taguwanna.”⁷³ Angkay na-awni agé, émméycha an hiya hen tapen anchichay lenarae way atàtáchég way mangaliyén, “Aww hea kayyà hen ihay ifana te mamab-én met hen ayug hen alem.”⁷⁴ Yag ammag kaskasen hen nangenhootan Pedro te annag ensapata way mangaliyén, “Uray anà ammag chuséén an Apudyus no faén tot-owa hen antoy chà ifaga way maid poros innilà hen annay taguwanna.” Yag hen hiyachi, napolaoat tot-owa hen anchi manò.⁷⁵ Yag hemhemma-at agé Pedro hen anchi imfagan Jesus an hiya hen nangaryanéén, “Achi manollaò hen manò yag penetlomat way mangenhoot an haén.” Yag lommayawat ah Pedro way ammag paket hen kelana.

Hen nepasangowan Jesus an Pilato

Mar. 15:1; Luc. 23:1-2; Juan 18:28-32

27 Angkay hiyachi way cha pomaway, namongcha amin hen anchichay anap-apon hen papachi ya anam-ama way ponò hen Judio way manto-topà no nokay hen ekamancha way mangempapchit an Jesus.² Wat hen enkamancha, kenanselancha hiya yag inyéycha way i mangemporang an Pilato way gubérnador.

Hen natéyan Judas

Apos. 1:18-19

³ Angkay hiyachi yag ah Judas way hiya hen anchi nangentochar an Jesus, hen nangammuwana way ancha peet epapchit ah Jesus, ammag lommayaw hen hamhamàna yag nan-a-amuyu hen enammaana, wat ina imfangad hen anchi toronporo way pelak hen anchichay anap-apon hen papachi ya anam-ama way ponò hen Judio way mangaliyén,⁴ “Aww, fummasorà peet te an-og empatelew hen anchi tagu way ammag maid fasorna.” Ngém anchag senongfatan hiya way mangaliyén, “Maid ay fiyangnihna wat egad-a.”⁵ Wat ammag enhapowà Judas hen anchi pelak ah Templo yag lommayaw way ammag i namfit-ar.

⁶ Yag hen anchichay anap-apon hen papachi, incha tenomtoman hen anchi pelak yag ekatchéén, “Marab-seng met hen orchin Apudyus no elamongtaawto hen anchi pelak ah Templo, te hen hiyato wat laon hen fiyag chi tagu.”⁷ Wat hen nahalenonotan hen nantatagéparancha, ancha i enlao ah lota way lotan hen anchi chan chid-iwin ah fanga ta wachay chacha manginlufuan hen funag way tatagu way faén Judio.⁸ Wat ingganad uwan, nangadnan hen anchi lota anchi ah nachar-an way lota gapo hen anchi narpowan hen laona.⁹ Wat yachi hen tommot-owaan hen ena-allen hen anchi profeta way Jeremias ad namenghan hen nangaryanéén,

“Hen anchi toronporo way pelak way yachi hen enafunan hen anchichay ganà Israel ah ustoy laona, in-narachachi¹⁰ yag imfayadcha hen anchi lotan hen anchi chan chid-iwin ah fanga way yaha chillu hen im-fafaggan Apudyus an haén way ma-ammaan.”

Hen namistigaran Pilato an Jesus

Mar. 15:2-5; Luc. 23:3-5; Juan 18:33-38

¹¹ Angkay hiyachi yag empasangocha ah Jesus an gubérnador way Pilato, yag anat hanhanan Gubérnador way mangaliyén, “Ay hea ano hen Aren hen Judio.” Yag ekat Jesúsén, “Oo, tot-owa hen annay enalem.”¹² Ngém ammag achi songsongfatan Jesus hen anchichay ap-apon hen papachi ya anam-ama way ponò hen Judio hen chacha mangempafasoran an hiya.¹³ Yag anat ekat Pilatowén, “Pakay achim songfatan hen annay chacha epafasoran an hea.”¹⁴ Ngém ammag gummiginnang chillu ah Jesus way maid senongsongfatana ah uray ihà-an hen anchi chacha epafasoran

an hiya, wat yachi hen ammag nahahaangan Gubérnador.

Hen nangimfag-ancha hen matéyan Jesus

Mar. 15:6-15; Luc. 23:13-25; Juan 18:39-19:16

¹⁵ Tenawén way no tempon hen anchi lagsak way Manmanma-an, ammag nigangay an Gubérnador way mangemparufus hen ihay farud way chawatén hen anchichay tatagu. ¹⁶ Yag hen hiyachiy tempo, netongpo way wacha hen ihay farud way ammag nanhemamag hen kenarawengna way ah Jesus Barabas hen ngachanna. ¹⁷ Angkay na-amongcha hen anchichay chuaray tatagu, imfagan Gubérnador an chicha way mangaliyén, “Heno hen laychényu way eparufus-o, ay ah Jesus way ekatchéén Barabas ono ah Jesusanto way ekatchéén Cristu.” ¹⁸ Yahan imfagan Gubérnador te nadlawna way oma-annig hen apés yag inchéremcha ah Jesus. ¹⁹ Ya hen iha agé, hen anchi tumutùchuwana hen anchi tùchu way chana manguuwwisan hen tatagu, ammag enawatnaat agé hen sorat ahawana way ekatnéén, “Achim paat cha fib-iyangan hen yahay tagu way maid poros fASFASORNA, te anà ammag émmégyat hen anchi in-inép-o ad arubyan mepanggép an hiya.”

²⁰ Ngém hen anchichay anap-apon hen papachi ya anam-amma way ponò hen Judio, ancha peet ammag sinubsufan hen anchichay na-a-among way tatagu ta ifagacha way ah Barabas hen meparufus ta ah Jesus hen mepapchit. ²¹ Wat hen nangimohan Gubérnador no heno hen laychénya way eparufusna an chicha way chuwa, anchag ekat aminén ah Barabas. ²² Yag ekat agé hen anchi Gubérnadorén, “Oo a, ngém nokay hen ekaman-o an Jesus nò way ekatchéén hennag Apudyus.” Yag anchaat agé ekat aminén, “Anyug elansa hiya hen koros.” ²³ Yag anat ekat Gubérnador agéén, “Pakay, nokay paat hen enammaana way laweng ah ina melansaan hen koros.” Yag ammag kaskasen way anchag heo-ongaw amin hen anchichay tatagu way mangaliyén, “Elansayu man hiya hen koros.”

²⁴ Angkay hiyachi way mailan Gubérnador Pilato way maid sérfin hen chana ifaga te awni yag magurucha hen tatagu, wat ammag nampa-arachanum yag namfuru hen sangwanan amin hen anchichay tatagu way mangaliyén, “Yato hen mangil-anyu way maid angkay fib-iyang-o hen mangempapchitanyu hen hiya toy tagu wat an-ayug egad.” ²⁵ Yag anchaat ammag hesosongfat hen anchichay tatagu way mangaliyén, “Yasa ta an-anig egad ya hen ganàni no hen mepapchitana hen kachusaanni.” ²⁶ Wat hiyachi yag emparufus Gubérnador Pilato ah Barabas yag empahapratna ah Jesus ya annaat eporang hiya hen anchichay mangenlansa hen koros.

Hen nanénsénaancha an Jesus

Mar. 15:16-20; Juan 19:2-3

²⁷ Angkay hiyachi yag inyéy hen anchichay sorchachun Gubérnador Pilato ah Jesus ah faréy Gubér-

nador yag enamongan amiamin hen anchichay sorchachu hiya. ²⁸ Yag anchaat farchan yag emparumfongcha hen anchi chittakan ah manging-inghancha hen lumfong chi are. ²⁹ Yag anchaat agé fumallengawngaw ah pagat ah kaman koronan chi are yag inhùrubcha ah uruna, ya anchaat agé epachén hen lunu ah awanna way yachi ano hen hor-od hen are. Yag anchaat sénsén-én hiya way magénén namparpalento mangcha lawa hen henagongna way mangaliyén, “Ta matattagua ah ing-inggana, heay aren hen Judio.” ³⁰ Ya anchaat agé toppatoppaan hiya ya ancha agé lenapchù hen anchi lunu way inégnanana yag enhapratcha hen uruna. ³¹ Angkay narpas way sensenacha, kasencha senokatan hen anchi emparumfongcha yag iniggacha hen anchi siguchay lumfongna yag anchaat iyéy way i mangenkoros.

Hen nelansaan Jesus hen anchi koros

Mar. 15:21-32; Luc. 23:26-43; Juan 19:17-27

³² Angkay hiyachi way chacha iyéy ah Jesus, hinibatcha hen ihay tagu way eCirene way ah Simon hen ngachanna, yag anat ammag peletén hen anchichay sorchachu hiya way mamu-ud hen anchi koros Jesus.

³³ Angkay inumchahcha hen anchi lugar way ekatchéén “Golgota” way hen laychényu aryénat alentutugun chi uru, ³⁴ yag anchaat idchat an Jesus hen fayah way na-ahangan ah apgu. Yag angkay hen emhemana, annag iggay inumun. ³⁵ Yachi yag anchaat elansa hiya hen koros yag anchaat mamfunfunnot way manginyàchang hen anchichay lumfongna, ³⁶ yag anchaat itùchu way manguwarcha an hiya. ³⁷ Yag empòatcha agé hen petchayan hen uruna hen anchi ekatchéén fasorna way hen ensoratcha, ekatnéén, “Yato ah Jesus way Aren hen Judio.” ³⁸ Yag hen hiyachi agé, enkoroscha hen chuway futangelo way nanggagaw-éncha ah Jesus te ah pachawananna hen iha ya ah pachawigina hen iha.

³⁹ Yag hen anchichay chan looh way tatagu, chachan wigigiwig way mangensorto an Jesus way mangaliyén, ⁴⁰ “Ayé kay umpaya, anggayhaat ekatnowén fakasém hen Templo yag senà-adno hen petlon hen ag-agaw, wat hara-am kay mampay hen annay acharno. Yag no hea tot-owa hen anà Apudyusat gumhad-a umpay hen annay korosanna.” ⁴¹ Yag umat agé hen anchichay anap-apon hen papachi ya hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses ya hen anchichay anam-ama way ponò hen Judio, chacha amin agé sénsén-én hiya way mangaliyén, ⁴² “Annag tenorongan hen tapena yag achi makatorong hen acharna. Yag hiya met ano agé hen Aren hen ganà Israel. Non an gumhad paat hen annay koros wat afurotontaaw kay way ah Apudyus hen narpowana. ⁴³ Chana agé ano manokchun ah Apudyus, yag ah Apudyus agé ano hen nangen-anà paat an hiya. Wat ilantaaw kaya no laychén Apudyus way mangenharà an hiya ad uwan.” ⁴⁴ Yag uray agé hen anchi chuway futangelo way nekokollosén yachi agé hen enkamancha way cha manénséna an hiya.

Hen natéyan Jesus

Mar. 15:33-41; Luc. 23:44-49; Juan 19:28-30

⁴⁵ Angkay hiyachi way ustoy nanggawa, ammag hommelangat agé amin hen lota ingganah fummatangan. ⁴⁶ Yag yachi way fummatangan, nan-ongaw ah Jesus way mangaliyén, "Eli eli lama sabaktani," way hen laychéney aryénat, "Amay Apudyus, pakay manchùganà." ⁴⁷ Ngém hen nangngar hen tapen anchichay atàtáchég, kaman ah Elias hen enalena yag anchaat ekatén, "Chana peet fagaan ah Elias." ⁴⁸ Yag anat managtag hen iha way inna ensawsaw hen lopot hen anchi ommelém way fayah yag annaat epa-at hen lunu way manginchawchaw an Jesus ta sosopona. ⁴⁹ Ngém enamhew hen anchichay tapena way mangaliyén, "Awni ta hahadchéntaaw kaya ta ilantaaw no umale tot-owa ah Elias way mangenharà an hiya." ⁵⁰ Hiyachi yag kasen nan-ongaw ah Jesus yag anongohnachi hen fùfuohna.

⁵¹ Yag hen hiyachi, ammag nan-agwa hen anchi ammag séchar way kortena way horchà hen iggaw Apudyus paat ah Templo way ammag nanlugi ad uchu yag nanadnad ad char-ém. Yag nanlunig agé ya ammag natémtémang hen uray anchichay chéprah.

⁵² Yag umat agé hen anchichay lufù wat anchag nafùtan yag chuarcha hen anchichay tatagun Apudyus way nan-atéy way anchag nan-uchi, ⁵³ wat lommayawcha hen anchi lurufùcha. Yag hen karpasan hen nan-uchiyen Jesus, émméycha ad Jerusalem way chuar hen nangila an chicha ahchi. ⁵⁴ Yag hen anchi kapetan ya hen anchichay sorchachuna way cha manguwarcha an Jesus, hen nangil-ancha hen aminay nekaman ya hen nanginaancha amin hen anchi lunig, anchag émmégyat way térén yag ekatchéén, "Tot-owa peet way hiya hen anà Apudyus."

⁵⁵ Yag hen hiyachi agé, wachacha hen ê-éyna hen chuar way finufae way nangi-ila hen cha mekaman way chichachi hen nenetnod way tomorong an Jesus hen narpowancha ad Galilea. ⁵⁶ Hen wachan nadchi wat ah Maria way eMagdalena yah Maria way inan cha Jaime an Jose ya anat agé hen anchi ahawan Zebedeo.

Hen nilufuan Jesus

Mar. 15:42-47; Luc. 23:50-56; Juan 19:38-42

⁵⁷ Angkay cha madhém, ummale hen ihay faknang way iyArematea way ah Jose hen ngachanna way hiya agé hen ihay sommorot an Jesus. ⁵⁸ Yachi yag émméy an Pilato way i manawat hen achar Jesus, yag imfagan Pilato way mafalin arana. ⁵⁹ Yachi yag namfangad ah Jose yag ina lenaharah hen achar Jesus ya annaat funifunah ah am-ammayay uroh, ⁶⁰ yag ina enehlò way nangempabféng hen anchi anat na-ammaan way lufù way yachiy lufù, chéprah way anna an empatoktok way manlufùna koma. Yag yachi way iniggana hen anchi natéy yag annaat allinén hen chakaray fato way tépà ah entangébna yag anat lomayaw. ⁶¹ Yag cha Maria way eMagdalena ya anat hen anchi ihay Maria,

wachacha way tummutùchu hen ê-éyna way nanahagang hen anchi lufù.

Hen nanguwarchaancha hen lufù Jesus

⁶² Angkay hiyachi way nafigat way ngilin te Safachu, incha na-among ah faréy Gubérnador Pilato hen anchichay anap-apon hen papachi ya hen anchichay Fariseo, yag imfagacha an hiya way mangaliyén, ⁶³ "Apo, hemhemmàni uwa hen enalen hen anchi nangéttémànchi hen cha-anna matéyan way ekatnéén man-uchi ano hen petlon hen ag-agaw. ⁶⁴ Wat ammay ménat no homnag-a koma ah éméy manginyam-amma paat way manguwarcha hen anchi lufù inggana hen miyatloy ag-agaw, te awni yag anchag éméy hen anchichay pasorotna way ammag mangenlayaw hen acharna yag anchaat lawa ammag ekatén an nan-uchi. Yag no yachi wat ammag kaskasen, a, way chùchùar hen marokop way tatagu no hen anchi pès-éyna."

⁶⁵ Wat emparufus Pilato way mangaliyén, "Okay, anachayan hen sorchachu wat iyéyyu chicha ta incha guwarchaan ah péppég chi kafaelanacha." ⁶⁶ Yachi yag inyéycha tot-owa hen anchichay sorchachu yag lenetaletacha hen tangéb hen anchi lufù yag anchaat lomayaw way enhàfacha hen anchichay sorchachu way mangguwarcha an nadchi.

Hen nan-uchiyen Jesus

Mar. 16:1-10; Luc. 24:1-12; Juan 20:1-10

28 Angkay narpas hen anchi ngilin way Safachu yag cha pomaway hen Chuminggu, lummigwat cha Maria way eMagdalena ya hen anchi ihay Maria way éméy ah lufù. ² Yag hen hiyachiyat ammag nanlunig ah napegsa yag ammag enémhép hen ihay anghel Apudyus way narpod uchu yag inna enallin hen tangéb hen anchi lufù yag tinùchuwana. ³ Yag hen itchurana, ammag cha humiliiy térén way kaman kolyapyap, yag hen lumfongna agé, ammag pokkawan way térén. ⁴ Wat hen nangil-an hen anchichay guwarcha an hiya, anchag chan papayagpag ah égyatcha yag ancha ammag narangad way kaman-cha natéy.

⁵ Ngém hen anchichay finufae, tenagépfar hen anchi anghel chicha way mangaliyén, "Achiayu cha émmégyat te innilà chillu hen inyu ilan way hiya ah Jesus way nelansa hen koros. ⁶ Ngém maid angkay hiyahto te nan-uchi met way yachi chillu hen imfafaggana an chàyu. Wat umaleayu ngén ta inyu ilan hen anchi nepabféngana. ⁷ Wat in-ayuwat ta inyu ifaga hen anchichay pasorotna way nan-uchi tot-owa hiya wat epangpangona agé ad Galilea way ahchi hen mangil-ancha an hiya. Ilanyuwat ta achiyu aliw-an hen antoy imfagà an chàyu." ⁸ Yachi yag tenaynanchaat hen anchi lufù way chacha émégyatén lommaylayadcha. Yag chacha managtag way i mangimfaga hen ifagacha hen anchichay pasorot Jesus. ⁹ Ngém hen chacha lomayawan, anchag hinib-atat agéh Jesus yag annaat ekat an chichéén, "Nokay hen ayanyu." Yag anchaat ammag mampalentomang hen henagongna way inég-

nanancha hen he-ena way manayaw an hiya. ¹⁰ "Achi-ayu cha émégýat," way ekat Jesus, "in-ayuwat ta inyu ifaga hen anchichay sosnod-o ta éméycha ad Galilea way ahchi hen mangil-ancha an haén."

Hen lason hen anchichay nanguwarcha an Jesus

¹¹ Angkay hiyachi way chacha éméy hen anchichay finufae, hommàyatchaat ah fabrý hen tapen anchichay chan guwarcha yag henaphapetcha hen aminay na-ammaan ah lufù hen anchichay anap-apon hen papachi. ¹² Wat hen anchichay papachi, enayagancha hen anchichay anam-ama way ponò hen Judio yag nantatagépfarcha no heno hen ekamancha. Yachi yag anchag penasoksokan hen anchichay sorchachu way nanguwarcha ah ammag chakaray pelak way mangaliyén, ¹³ "Hiyato hen haphapetényu hen tatagu. Ifagayu way ummalecha hen anchichay pasorotna hen lafi yag incha enakaw hen anchi acharna hen nanasséyanyu. ¹⁴ Yag achiayu agé machanagan no changrén Gubérnador chato te egad-ani way mangensoplekar hen amin an hiya wat achi chàyù chillu pafasoron." ¹⁵ Yachi yag enawat hen anchichay sorchachu hen anchi pelak yag enafurotcha paat tot-owa hen an-

chi nifaga an chicha. Yag ingganad uwan, yachi hen cha iwarawarawag hen anchichay Judio.

Hen nampàil-an Jesus hen anchichay pasorotna

Mar. 16:14-18; Luc. 24:36-49; Juan 20:19-23

Apos. 1:6-8

¹⁶ Angkay hen anchichay hempo ya ihay pasorot Jesus, émméycha hen anchi tagéytéy hen provinsiyan hen Galilea way ekat Jesusén manib-atana an chicha. ¹⁷ Yag yachi way innilacha hiya, chachaat chayawén. Ngém wachacha chillu hen tapena way chan chuwachuwa hen hamhamàna no tot-owa way ah Jesuschi. ¹⁸ Yachi yag hommag-én ah Jesus an chicha way mangaliyén, "Nipiyar an haén hen fiyang hen egachay wacha ad uchu ya hen antoy lota ¹⁹ wat hé-nagà chàyù way éméy hen aminay kafabréfabréy hen antoy lota ta tudtuchuwanyu hen aminay tatagu ta omafurotcha an haén ah mampasorot-o. Yag funyaganyu chicha ah mangempàila way nètetempoyugcha an Amay Apudyus ya an haén way anàna ya hen Espirituna. ²⁰ Ya tudtutudtuchuwanyu agé chicha ta afurotoncha hen aminay imfagà an chàyù. Yag achiyu agé cha ar-aliv-an way anà ammag mawawà-acha an chàyù ah ing-inggana."

Marcos

Hen intudtuchun Juan way chan funfunyag

Mat. 3:1-12; Luc. 3:1-18; Juan 1:19-28

1 Yato hen anchi ammayay chamag way mepang-gép an Jesu Cristu way anà Apudyus. ² Hen nilugiyana wat hen tommot-owaan hen anchi ensorat hen anchi profeta way Isaias way yachi hen ena-allen Apudyus an anàna, ekatnéén,

“Wacha hen ihay tagu way faarê way mamangpango no hea ta ina esasaggana hen anchichay tatagu ta changréncha-a. ³ Hiya hen anchi ini-inggaw hen anchi chanak way chana èngaèngaw hen anchichay tatagu way mangaliyén, ‘Naway hen ap-apo, wat iyam-ammayu hen chayu am-ammaan ya manggadngényu hen hamhamàyu.’”

⁴ Yag angkay hiyachi yag fummùnag tot-owa ah Juan hen anchi chanak ah tommot-owaan hen anchi nesosorat, yag chana funyagan hen tatagu ya chana epanggar an chicha way mangaliyén, “Masapor ifafawiyu hen fasoryu ya mafunyagan-ayu ah mangempàil-anyu way nanchùganyu tot-owa hen anchi laweng way a-ammayu, wat pakawanén Apudyus chàyü.”

⁵ Yachi yag anchag chuar hen anchichay tatagu way narpod Jerusalem ya hen kafabréfabréy way provin-siyan hen Judea way cha ummunud an Juan way i mamanggar hen anchi chana itudtuchu. Ya anchaat agé epudnu hen fasorcha yag anat funyagan Juan chicha hen anchi wangwang way ekatchéén Jordan.

⁶ Hen lumfong Juananto way chan funfunyag, ammag na-afar way chotchot hen anchi animar way kemér ya gadchang agé hen sentoronna. Yag hen chana agé iyatagu wat chuchun ya chilü. ⁷ Yag imfagana agé hen anchichay tatagu way mangaliyén, “Wacha hen anchi meparég an haén way ammag nangatngato no haén te uray lawa hen anà man-alepan an hiyéén achi karébféngan. ⁸ Te haén, chanum yanggay hen infunyag-o an chàyü. Waman hiyaat hen Espiritun paat Apudyus hen ifunyagna an chàyü.”

Hen nafunyagan Jesus ya hen namachasan Chumunyu way mangawis an hiya

Mat. 3:13-4:11; Luc. 3:21-22-4:1-13

⁹ Angkay hiyachi way chan funyag ah Juan, ummale tot-owa ah Jesus way narpod Nazaret way fabréyna way provinsiyan hen Galilea, yag émméy an Juan way i mampafunyag hen anchi wangwang way Jordan.

¹⁰ Yag angkay tommàchang ah Jesus, innilana way ammag nanfuatat agé ad uchu yag cha émhép hen anchi

Espiritun Apudyus an hiya way kaman karopate. ¹¹ Yag wachaat agé hen nan-ale ad uchu way mangaliyén, “Hea hen anchi laylaychê way anào, yag hea agé hen mangemparaylayad an haén.”

¹² Hen hiyachi, hennagat hen anchi Espiritun Apudyus ah Jesus way éméy hen ihay lugar way maid fummabréy. ¹³ Yag yachi way émméy, ini-inggaw ahchi ah opatporo way ag-agaw, yag cha awiawiséen Chumunyu way ap-apon hen ongtan ta fumasor. Yag wachacha agé hen hiyachiy lugar hen ammag aggaé-gyat way nanka-atap way animar. Ngém wachacha chillu agé hen anchichay anghel way émméy mangi-ila an hiya.

Enayagan Jesus hen anchichay mangagadchiw ah man-ifana

Mat. 4:12-22; Luc. 4:14-15; 5:1-11

¹⁴ Angkay hiyachi way nifarud ah Juan way chan funfunyag, namfangad ah Jesus hen provinsiyan hen Galilea yag inlugina way mangintudtuchu hen anchi ammayay chamag way narpon Apudyus. ¹⁵ Intudtuchuna way mangaliyén, “Inumchah ad uwan hen manot-owaan Apudyus hen imfafaggana, wat tég-angay hen manorayana hen amin. Wat manchùganyu hen aminay laweng way a-ammayu ya afurotonyu paat hen antoy ammayay chamag.”

¹⁶ Angkay hiyachi way cha manaran ah Jesus hen penget hen anchi fayfay way Galilea, innilana hen henagi way mangagadchiw way cha Simon an Andres hen ngachancha way chacha eporwak hen tafukorcha hen anchi fayfay. ¹⁷ Yachi way innilan Jesus chicha, imfagana way mangaliyén, “Ehàfayu chaha ta metnod-ayu an haén, wat sokatà hen annay chunuyu ta hen tatagu hen atenglényu ah omafurotancha an haén.” ¹⁸ Yag hen hiyachi, anchag enhàfa hen anchi tafukorcha yag netnodchaat an Jesus.

¹⁹ Angkay hiyachi way nànéycha, innilan agé Jesus hen kasen hen-agi way cha Jaime an Juan way anà Zebedeo way tummutùchucha hen anchi fangkacha way chacha taramanén hen tafukorcha. ²⁰ Yag hen nangil-an Jesus an chicha, enayagana wat netnodcha agé an hiya way tenaynancha ah amacha hen anchi fangka ya hen anchichay tatagu way cha mèlabfu an hiya.

Hen nemparyawan Jesus hen anchi nihuhurug way ongtan
Luc. 4:31-37

²¹ Angkay hiyachi, émméy cha Jesus ya hen anchichay pasorotna ad Capernaum. Yag angkay yachi way Safachu way ngilinha chillu way Judio, hinénggépcha hen anchi chacha ma-am-amongan way sinagoga yag inlugin Jesus way mantudtuchu. ²² Yag anchaat agég nahaang amin hen anchichay tatagu te hen anchi enkamanna way nantudtuchu, faén kaman hen cha ekaman hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses, te maila way wachan karébféngana way mantudtuchu.

²³ Yag hen hiyachi, wachaat agén hinénggép way ihay am-ama way nahurugan ah ongtan way ammag nan-ongaw way mangaliyén, ²⁴ "Heay Jesus way eNazaret, heno hen ammaam an chàni. Ay an-a an ummale way i manachael an chàni, te inni-ilà angkay hea way hea hen anchi nepoposta way na-apudyusan way empalena." ²⁵ Yag menancharat Jesus hen anchi ongtan way mangaliyén, "Guminang-aat man ta lomayaw-a hen annay nihuhullugam." ²⁶ Yag ammag empa-adhar hen anchi ongtan hen anchi am-ama yag nan-ongaw way lommayaw. ²⁷ Yag hen nangil-an hen anchichay tatagun nadchi, ancha ammag nahaang way térén. Yag chachan pepennoot way mangaliyén, "Apay henoto, ay kadchachatoto way tudtuchu, te pakay wachan kafaelana nò way manmanchar way uray ongtanén afurotonchaat hen ifagana."

²⁸ Yachi yag ammag nanhemamagat hen mepanggép an Jesus hen anchichay kafabréfabréy hen anchi provinsiyen hen Galilea.

Hen nanga-anan Jesus hen sakét hen chuaray tatagu
Mat. 8:14-17; Luc. 4:38-41

²⁹ Angkay hiyachi way lommayaw cha Jesus hen anchi sinagoga way cha ma-am-amongan hen Judio yag émméycha ah faréy cha Simon an Andres yag nàyéy agé cha Jaime an Juan way hen-agi. ³⁰ Angkay inumchahcha, imfagachaat an Jesus way ammag chan sakét hen anchi atogangan Simon way ammag amchan hen pochotna. ³¹ Wat émméy ah Jesus an hiya yag inégnanana hen limana way namangon ya ammag naka-anat hen sakétna, yag ammag hiyaat agé hen nan-alekatto hen nanganan cha Jesus.

³² Angkay nalihnug hen init, inyéy hen anchichay tatagu an Jesus hen aminay masakét ya hen anchichay nahurugan ah ongtan. ³³ Wat aminay tatagu hen hiyachiy fabréy, anchag na-among amin hen anchi faturan cha Simon, ³⁴ yag kena-an Jesus hen nankarakarase way sakét hen anchichay ammag chuar way tatagu ya emparyawna agé hen anchichay nihuhurug way ongtan, yag empawana agé hen mangaryanacha mepanggép an hiya te chicha, innilacha no henoh Jesus.

Hen nantudtuchuwan Jesus hen kafabréfabréy ad Galilea
Luc. 4:42-44

³⁵ Angkay nawakas, fummangon ah Jesus hen napeh yag ginumhad way i manluwaru hen ihay lugar way maid tatagu. ³⁶ Angkay pommaway way fummangon cha Simon ya hen anchichay ifana, émméycha way i manganap an hiya. ³⁷ Yag angkay inchahancha, ekatchéén, "Lonaycha angkay hen tatagu way cha mangimoh an hea." ³⁸ Ngém ekat Jesus an chichéén, "Uray te masapor éméytaaaw chillu hen tapen hen fabréy ta iyà agé tudtuchuwan chicha, te yaha chillu hen ganchat-o way ummale hen antoy lota." ³⁹ Wat yachi yag ginéggégga-aycha amin hen anchichay kafabréfabréy hen provinsiyen hen Galilea. Yag aminay fabréy way émméyanha wat nantudtuchu ah Jesus hen anchi cha ma-am-amongan hen Judio, yag emparyawna agé hen anchichay nihuhurug way ongtan.

Hen nanga-anan Jesus hen anchi sakét way konet
Mat. 8:1-4; Luc. 5:12-16

⁴⁰ Angkay hiyachi, wachan ihay tagu way chan sakét hen anchi aggaéyatatay sakét way konet, wat émméy an Jesus yag nampalentomang way mampangpangase way mangaliyén, "Afurotò way wachan kafaalam way manga-an hen antoy sakét-o no anno an kasiyan haén." ⁴¹ Wat ammag naség-angan ah Jesus yag annaat tad-én hiya way mangaliyén, "Ka-asiyà tot-owa hea, ta maka-an hen annay sakétno." ⁴² Yag hen hiyachi ammag naka-anat tot-owa hen anchi sakétna way ommammay hen acharna. ⁴³ Yag anat téngtéténgtégén Jesus hiya way mangaliyén, "Achim paat cha haphapetén ah uray heno way tatagu hen antoy enammaà an hea. Yag manidchiwéh-aat way i mamparang hen anchi pachi ta ilana way naka-an hen sakétno. Yag an-aat manchaton an Apudyus hen anchi inyurchin Moses way michaton ah manot-owaan hen tatagu way naka-an hen anchi sakétno."

⁴⁵ Yachiyat agéy lommayaw hen anchi tagu, annaat agég an inwarawarawag way manaphapet hen anchi enkaman Jesus an hiya. Wat gapon yachi, achi mafalin eparang Jesus hen acharna way hénggép hen anchichay fabréy. Wat annag cha iyapet way éméy hen lugar way maid fummabréy, yag yachin cha mangunuchan hen tatagun hiya way maid achicha narpowan.

Hen nanga-anan Jesus hen penelay hen ihay tagu
Mat. 9:1-8; Luc. 5:17-26

2 Angkay hiyachi way nanlooh hen kamanay agagaw, namfangad ah Jesus ad Capernaum yag nanchinngar way hommàyat. ² Wat ammag enamongan hen chuar way tatagu hiya ingganah anchag hommortot hen tatagu ah faréy yah hawang. Yag cha itudtuchun Jesus an chicha hen anchi chamag mepanggép an Apudyus. ³ Yachi way chan tudtuchu, inumchahcha hen opatay tatagu way nangimfulig

hen ihay am-ama way napàroy hen acharna. Ichidchi-wéhcha koma an Jesus, ⁴ ngém maid én-énnéncha way hénggép gapoh kachuar hen tatagu, wat anchag inyéy ah tabfongan yag tenòwapcha hen anchi atép way nemamangan Jesus, yag inuy-uycha hen anchi pelay ah faréy way iné-émféng hen anchi allakwangna. ⁵ Yag angkay enlasin Jesus way anchag nanchinlan amin hiya, imfagana hen anchi napàroy way mangaliyén, “Heay sonod, napakawan hen fasorno.” ⁶ Niyaphor way wachacha agé hen niya-among way tapen hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses. Yag yachi way chengngarcha hen yachi, chinumsekcha ah Jesus ah hamhamàcha way mangaliyén, ⁷ “Nokay paat ano hen lébféng nahha way annag cha pérhén hen kena-apudyus Apudyus, te ah Apudyus met paat yanggay hen mafalin mamakawan hen fasor.” ⁸ Ngém hen hiyachi enlasinat chillu Jesus hen anchi wachah hamhamàcha yag anna ekatén, “Pakay peet kaman henay hamhamàyu. ⁹ Ay ammoh wachay ekatyuwén narakraka. Te ammoh wachay kafaelan hen tagu way mamakawan hen fasor. Yag ay ammoh wacha agéy kafaelan hen tagu way manga-an hen penàroy hen tagu. ¹⁰ Ngém ah manot-owaanyu way haén way Pangorowan hen Tatagu, wachan lébféng-o hen antoy lota way mamakawan hen fasor wat ka-ané hen penàroy-na.” Yag anna ifaga hen anchi napàroy way mangaliyén, ¹¹ “Hen ifagà an hea, fumangon-a yag inaram hen annay allakwangno yag ommanamot-a.” ¹² Yag yachi way cha ilan amin hen anchichay tatagu hiya, ammag tommàchégat agé hen anchi napàroy yag inarana hen anchi allakwangna yag chaat manaran way lomayaw. Wat anchag nahaang way térén hen anchichay tatagu yag chinayawcha ah Apudyus way mangaliyén, “Nanepod hen natatagguwanni, maid paat innilani ah kaman an cha natto.”

Hen nangayagan Jesus an Levi way somorot an hiya

Mat. 9:9-13; Luc. 5:27-32

¹³ Angkay hiyachi way lommayaw cha Jesus ad Capernaum, kasen émméy ah Jesus hen penget hen anchi fayfay way Galilea, yag enamongan hen ammag chuar way tatagu hiya, wat tinudtuchuwana chicha. ¹⁴ Yag angkay na-awni way cha manadchad-aran, innilana hen ihay cha mangam-among ah furor way tummutùchu hen opesenana way ah Levi hen ngachanna way anà Alfeo. Yag anat ifagan Jesus an hiya way mangaliyén, “Umaleaat ta somorot-an haén.” Yag naranig-wat tot-owa ah Levi way somorot an Jesus.

¹⁵ Angkay na-awni way cha mangan cha Jesus ya hen anchichay pasorotna ah faréy cha Levi, ummunudcha an hiya hen anchichay chuaray cha mangam-among hen furor ya anat agé hen anchichay tapenay menangfasor, wat chuarcha way nèofong an chicha.

¹⁶ Yag angkay hen tapen anchichay Fariseo way siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses, hen nangil-ancha hen nèofongan Jesus hen anchichay cha mangam-among hen furor ya hen tapenay menangfasor, chinumsekcha hen anchichay pasorotna way man-

galiyén, “Ay ammoh mèofong peet hen annay apoyu hen tatagu way kaman an cha nahha way laweng.”

¹⁷ Yachi way chengngar Jesuschi yag anat mampani way mangaliyén, “Hen anchichay wachan saketna, yachi hen kasaporan hen choktor way hen miyaligana, haén, iggayà ummale way manudtuchu hen anchichay ammayay tatagu te ummaliyà way manudtuchu hen anchichay menangfasor.”

Mepanggép hen manlanganan way mangan

Mat. 9:14-15; Luc. 5:33-35

¹⁸ Angkay hen-argawan, chacha amin manlangan way mangan hen amin anchichay pasorot Juan way chan funfunyag ya anat agé hen anchichay Fafariseo. Ngém hen anchichay pasorot Jesus, achicha chan langan. Wat émméycha hen tapenay tatagu an Jesus way mangaliyén, “Pakay amin hen anchichay pasorot Juan ya umat agé hen anchichay pasorot hen Fariseo wat chacha amin manlangan, ngém pakay hen annachay pasorotno way anchag achin langan nò.” ¹⁹ Senongfatan Jesus ah pani way mangaliyén, “Ay ammoh manlangan cha hen anchichay tatagu way i mèkasar hen anchi ifacha way komasar. Achi met. Yag kaskasen no mawawà-acha agé hen anchi komasar wat sigurachu way mamangngan cha. ²⁰ Ngém umchah chillu hen ag-agaw way melayaw hen anchi komasar, wat yachi hen umchahan hen manlangan cha way achicha mangan.”

Safali hen anchi siguchay nitudtuchu no hen cha itudtuchun Jesus ad uwan

Mat. 9:16-17; Luc. 5:36-39

²¹ Yachi yag kasen nampanih Jesus way mangaliyén, “Maid tagu ah ammag mangid-op hen anchi faru way lopot hen anchi naropà way lumfong. Te no yachin ammaana, émhén hen anchi faru way lopot yag enagamidna hen anchi nid-opana yag kaskasenat agé hen kagissayana. ²² Yag umat agé hen anchi faru way fayah way finanar, wat achi mafalin way ifongofongchi hen anchi nausar way gadchang way amoto, te achi matantan hen anchi nausar way gadchang wat ammag fumtà yag ayyua a hen finanaranchi ya hen anchi gadchang agé. Wat hen anchi faru way fayah, masapor agé hen anchi faru way gadchang hen mifongofongana.”

Hen ekat Jesus mepanggép hen Senafachu way ngilin

Mat. 12:1-8; Luc. 6:1-5

²³ Angkay hen-argawan way Safachu way ngilin chillu hen Judio, cha manaran cha Jesus ya hen anchichay pasorotna hen ihay chacha murmur-an ah pagéycha. Yag hen anchichay pasorotna, chacha umarah otteméncha. ²⁴ Yag anat fistigarén hen anchichay Fariseo ah Jesus way mangaliyén, “Ilam ngén hen annay cha ammaan hen pasorotno, chacha labsengén hen anchi orchintaaw way epawana hen mamfat-an hen ngilin.” ²⁵ Yag anat somongfat ah Jesus way mangaliyén, “Ay ammoh maid finasayu hen enkaman hen anchi

apotaaw way David ad namenghan hen tempon hen hommenaangana ya hommenaangan agé hen anchichay ifana. ²⁶ Te anna met ammag hinggép hen anchi faréy Apudyus hen tempon Abiatar way kangatowan way pachi yag innarana hen anchi tenapay way nichachatón an Apudyus way ekat hen orchintaawén anggay hen pachi hen mangan. Ngém enan chillu David ya ummidchat agé hen anchichay ifana. Wat maid met ekattaawén fasornachi.”

²⁷ Wat henalenonot Jesus way mangaliyén, “Masapor ma-awatanyu way wadwadcha hen tatagu no hen ngilin, te enammaan Apudyus hen ngilin ah pagsaya-atan hen tatagu way iggayna an enammaan hen tatagu ah pagsaya-atan hen ngilin. ²⁸ Yag haén way Pangorowan hen Tatagu, haén hen nangimfiyang way mangimfaga hen ma-ammaan hen ngilin.”

Hen nempagachangan Jesus hen nàis-is way lima, tàén ngilin

Mat. 12:9-14; Luc. 6:6-11

3 Angkay hen-argawan way Safachu way ngilin chillu, nì-ighép ah Jesus hen anchi cha ma-amongan hen Judio yag niyaphor way wacha agéhchi hen ihay tagu way nàis-is hen limana. ² Ngém wachacha agé hen tapenay tatagu way ancha paat ammag seseppotan ah Jesus no ka-anéna hen inis-is hen anchi taguwanchi way tàén ngilin ta wachay minchérémancha koma an hiya. ³ Yachi yag enayagan Jesus hen anchi nàis-is hen limana way mangaliyén, “Umaleahto ah sangwanan.” ⁴ Yag annaat agé hanhanan hen anchichay tatagu way mangaliyén, “Nokay hen eparufus hen orchintaaw way ma-ammaan hen tempon hen ngilin. Ay ammaantaaw hen ammay ono hen laweng. Ay taguwéntaaw hen ifa ono pédténtaaw.” Ngém anchag achi somongsongfat. ⁵ Yachi yag ommaningarngar ah Jesus way nangila an chicha ngém chaat agé chillu maség-ang an chicha, te anchag térény way achi matudtuchuan. Yachi yag annaat ifaga hen anchi nàis-is hen limana way mangaliyén, “Uyachém hen annay limam.” Inuyadna yag ammag ommamayay agé hen anchi limana. ⁶ Wat ginumhadcha hen anchichay Fariseo way inchaat man-a-atopàpà hen anchichay ifan Are Herod ta anapéncha hen ekamancha way mamchit an Jesus.

Hen émméyan hen chuar way tatagu way i nangila an Jesus

⁷ Angkay hiyachi yag émméy cha Jesus ya hen anchichay pasorotna hen penget hen anchi fayfay way Galilea, yag ammag chuar hen anchichay tatagu way cha mangunu-unud an hiya way maid achicha narpowan. Te wachacha hen narpon anchichay provinsiyan hen Galilea ya Judea. ⁸ Ya narpocha hen tapena ad Jerusalem ya anat hen tapena hen sakopon hen Idumea ya hen sakopon agé hen fafabréy way Tiro ya Sidon. Ya wachacha agé hen anchichay narpo hen fafabréy way lahin hen anchi wangwang way Jordan. Amin cha natto way tatagu, chengngarcha hen an-

chichay enammaan Jesus wat yachi hen ummunuchancha way mangila an hiya. ⁹ Yag gapo hen karonay hen anchichay tatagu, imfagan Jesus hen pasorotna ta esaganacha hen fangka ah iggawana ta achicha ammag ipetén hiya. ¹⁰ Te gapon nanga-anana hen sasaket hen chuar way tatagu wat chachan eporyoh amin hen anchichay tapena ah homag-énancha paat an hiya ta tad-éncha koma agé. ¹¹ Yag hen anchichay nahurugan agé ah ongtan, no mag-ay ilan-cha ah Jesus wat anchag manlufub hen henagongna way man-ongaw way mangaliyén, Hea hen anà Apudyus. ¹² Ngém menanchar Jesus hen anchichay nihuhurug way ongtan ta achicha paat ifagfaga ah uray heno way tatagu way hiya hen anà Apudyus.

Hen nameleyan Jesus hen hemporoy ya chuway way man-aposelna

Mat. 10:1-4; Luc. 6:12-16

¹³ Angkay hiyachi, enayagan Jesus hen anchichay tatagu way laychény ayagan yag inyéyna chicha hen anchi ihay tagétyéy. Yag angkay enamongancha hiya ahchi, ¹⁴ penelena hen hemporoy ya chuway ta manifana paat ya ta wacha agéy chana hénagén way i manudtuchu hen tatagu. Yag ngenadnana chicha ah aposel ¹⁵ yag inidchatna agé an chicha hen kafaelan-cha way mangemparyaw hen nihuhurug way ongtan.

¹⁶ Hen anchichay hemporoy ya chuway penelena, wat ah Simon hen iha way ngenadnana ah Pedro, ¹⁷ ya anat cha Jaime an Juan way anà Zebedeo way ngenadnana chicha ah Boanerges way hen laychény nadchiy ngachan way aryénat kaman hen echor. ¹⁸ Ya hen anchichay tapena wat cha Andres an Felipe, ah Bartolome ya ah Mateo, ah Tomas ya ah Jaime way anà Alfeo, ah Tadeo ya anat ah Simon way ekatchéén “Selot,” ¹⁹ ya anat agé ah Judas Iscariote way hiyan anchi nangenlao an Jesus hen ommawni.

Hen nangempachongancha an Jesus an Chumunuy way Beelzebub

Mat. 12:22-32; Luc. 11:14-23; 12:10

²⁰ Angkay hiyachi way hommàyat cha Jesus, ammag kasen agé enamongan hen chuaray tatagu hiya wat ammag maid én-énéncha way mangan. ²¹ Yag angkay chengngar hen anchichay ahimfaryan Jesus hen nekaman, émméycha ta icha koma ehàyat, te hen ekat hen anchichay tatagu wat an nattagar ano ah Jesus.

²² Yag hen tapen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin agé way narpod Jerusalem, chacha agé ekatén, “An nahurugan ah Jesus hen anchi ap-apon hen chumunuy way ah Beelzebub, wat hiya ano hen cha mangidchat hen kafaelana way mangemparyaw hen tapen hen nihuhurug way ongtan.”

²³ Yachi yag anat amongan Jesus hen anchichay tatagu yag nampani way mangaliyén, “Ay ammoh mafalin eparyaw chumunuy ah chumunuy. ²⁴ Hamham-ényu ngén, te no maid tetempoyug hen tatagu hen ihay lota way anchag chan sososongel, ay ammoh achi afaén

hen henlomota chicha. ²⁵ Yag no maid agé tetempoyug hen ihay himfafaryan way anchag chan sososongel, ay ammoh achicha mahihiyan. ²⁶ Yag umat agé ah chumunyu, no maid tetempoyugcha way ekatyuwén ah chumunyu hen cha mangemparyaw hen ahenchumunyuna, kapeletan way anchag ma-afà amin yag mapéppég hen kafaelanचा.”

²⁷ “Ah katot-owana, maid makaghép hen faréy hen anchi orheorhe way i mangara hen ginaona no achina unna tawichén hen anchi orheyanchi yag annaat mafalin aran hen anchichay kok-owana. Orhe tot-owa ah Chumunyu ngém ena-afào chillu hiya, yag a-allà agé hen kok-owana.”

²⁸ “Tot-owa way tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way aminay karasen hen fador way ammaan hen tatagu wat mafalin mapakawan way uray hen mangsotancha an Apudyus. ²⁹ Ngém heno way mangaliyén Chumunyu hen nangidchat hen kafaelan way ah katot-owanaat Espiritun Apudyus hen nangidchat, yachi hen fador way ammag achi mapakpakawan ah ing-ing-gana.” ³⁰ Yachi hen imfagan Jesus te wachacha hen mangaliyén ah Chumunyu ano hen niyachar an hiya way cha mangidchat hen kafaelana yag faénat agé te hen Espiritun Apudyus.

Nokay hen inan Jesus ya hen sosnodna

Mat. 12:46-50; Luc. 8:19-21

³¹ Angkay hiyachi way inumchah ah inan Jesus ya hen anchichay sosnodna, tommatàchégcha ah chara way cha mangempa-ayag an Jesus. ³² Yag hen anchichay chuar way tatagu way niya-among an Jesus, ekatchéén, “Anchichayan cha inam ya hen sosnodno ah chara way chacha-a epa-ayag.” ³³ Yag sommongfat ah Jesus way mangaliyén, “Faén yanggay chicha hen ifilang-o ah inà ya sosnod-o.” ³⁴ Yag lenangranganat hen anchichay tatagu way nanliliub an hiya way mangaliyén, “Cha natto agé hen chàcha-ar-o ya sosnod-o, ³⁵ te heno way tagu way mangamma hen laychén Apudyus wat chichachi hen chàcha-ar-o ya sosnod-o.”

Hen nempaniyan Jesus hen anchi lota way nawalehan ah fukar

Mat. 13:1-9; Luc. 8:4-8

4 Angkay hiyachi, kasen agé émméy cha Jesus hen penget hen anchi fayfay way Galilea ta i mantudtuchu. Yag gapon kachuar hen anchichay tatagu way na-among, ammag hinénggép ah Jesus hen ihay fangka yag yachin tummùchuwana way chinumchumang ah aket. Yag hen anchichay tatagu, anchag ahetàtáchég hen anchi tarantag. ² Yachi yag anat mampani way chuar hen intudtuchuna an chicha hen chana nampaniyan. Ekatnéén, ³ “Changrényu ngén hen antoy ifagà way hen-argawan ano, wacha hen ihay tagu way i nanmura hen lotana. ⁴ Yag hen chana minwalehan hen fukar, ammag nemamang hen tapena hen anchi charan. Yag émméy chaat hen anchichay kasole way i nangan amin. ⁵ Yag hen tapena, anchag nemamang hen anchi pafinatto way ammag aket hen

lotana. Yag cha-an mahen-awniyan yag hommangawcha tot-owa te wachan aket way lotana. ⁶ Ngém angkay yachi way ummini-init, anchaat agég nàrong te akettoy hen anchi lota wat maid lommamotancha yag anchag narango amin. ⁷ Yag hen tapen agé hen anchi fukar way niwaleh, nemamangcha hen anchi papenagat. Manowat te lenomtàcha ngém angkay lommafang hen anchi pagat, anchag henyong hen anchi mura. Wat anchag iggay mamunga. ⁸ Ngém hen tapen hen anchi niwaleh, nemamangcha hen anchi ammayay lota yag penémhéd hen tummufuwancha. Wat namungacha amin way magénén hingagsot hen fungan hen tapena ya hen-én-ém poporo hen tapena ya hentotlon poporo agé hen tapena.”

⁹ Yahan penanin Jesus yag annaat ekatén, “Chengngaryu hen antoy penani te naingaan-ayu, wat hamham-ényu koma hen laychényay aryén.”

Hen nensoplekaran Jesus hen niyaligan hen anchi penanina

Mat. 13:10-23; Luc. 8:9-15

¹⁰ Angkay na-awni way anggay ah Jesus, émméy cha hen anchichay hemporoyu ya chuway pasorotna ya anat agé hen anchichay tapena way nangngar hen anchi penanina, yag henanhanancha no henon laychén natchiy aryén. ¹¹ Yag anat ekat Jesus an chichéén, “Chàyu way cha somorot an haén wat mifaga an chàyu yanggay hen anchichay cha-an mepaka-ammu mepanggép hen anchi mantorayan Apudyus. Waman hen anchichay tapena way achi omafurot, an lawag pahig panpani hen ifagà an chicha. ¹² Te ilanyu ngén, ‘Uray ta i-illancha, ancha chillug achi elasin. Yag uray agé ta chachangréncha, ancha chillug achi ma-awatan. Te non an paat ancha anapén ta ma-awatancha, manhagongcha an Apudyus yag penakawanna agé chicha.’”

¹³ Yachi yag anat ekat Jesus an chicha way mangaliyén, “Ay iggayyu peet agé ma-awatan hen anchi penani mepanggép hen anchi i nanwaleh ah fukar. Wat no yahaat ay nanggilah ma-awatanyu hen tapenay paniyê.” ¹⁴ Yag annaat esoplekar an chicha way mangaliyén, “Hen miyaligan hen anchi fukar, yachi hen alen Apudyus. Ya hen anchi chan waleh, hiya hen anchi cha manginwarawag. ¹⁵ Yag hen niyaligan hen anchi charan way émméyan hen anchi tapen hen fukar, chichachi hen anchichay tatagu way nangngar hen alen Apudyus, yag émméyat ah Chumunyu yag ina menaid hen chengngarcha. ¹⁶ Yag hen anchi pafinatto agé way émméyan hen tapena, wat chichachi hen anchichay tatagu way nangngar hen alen Apudyus way layyalayyadcha hen pés-éyna. ¹⁷ Ngém ammag achi lomamot ah hamhamàcha te an hen-aketan yanggay hen ommafunancha. Te no umchah hen problemacha ya mapaligatancha gapon ommafurotancha, anchag iyanggayan. ¹⁸ Yag umat agé hen anchi papenagat way émméyan hen tapen anchi fukar, wat yachin anchichay tatagu way nangngar agé hen alen Apudyus, ¹⁹ ngém ammag nahyong hen chengngarcha. Te gapon

pangégcha ah mangar-ancha hen masapor hen antoy ataguwan ad uwan ya gapo agé hen layadcha way fumaknang ya anat hen chuar agé way laychéncha way mangamoamong hen antoy lota, wat chichachi hen kaman nanyong hen chengngarcha way alen Apudyus, wat ammag maid nantongparan hen chengngarcha. ²⁰ Ngém hen anchi ammay way lota way émméyan hen tapen hen fukar, chichachi hen anchichay tatagu way nangngar hen alen Apudyus yag enafurotcha. Wat wachan imfungacha way magénén hingagsot hen tapena ya hen-én-ém poporo hen tapena ya hentotlon poporo agé hen tapena."

Achi mahàufan hen helaw

Luc. 8:16-18

²¹ Entoroy Jesus way mampani, ekatnéén, "No wachay mamasgéd ah helaw, ay ammoh hàufana ono anna i igga ah selok hen kama. Achina met, te anna an epatang hen anchi ustoy mepatngana ta mahelawan amin. ²² Hamham-ényu ngén te aminay netataro, umchah hen meparangana. Ya umat agé hen amin way achi ma-ammuwana ad uwan, umchah hen mepaka-ammuwana chillu."

²³ "Chengngaryu hen antoy penani te naingana-ayu, wat hamham-ényu koma hen laychénay aryén."

²⁴ Yachi yag anat ekat Jesus agéén, "Masapor papan-naagényu hen antoy chà aryén, way heno way ekamanyu hen tapena, kaman agéhchi hen ekaman Apudyus an chàyu yag am-améd chillu hen ekamanna an chàyu. ²⁵ Yag hen anchi tagu way mangamma hen chana changrén, wat mataptapyan hen ma-awatana. Waman hen anchi tagu way annag achi ammaan hen chana changrén, wat uray hen anchi aket way na-awatana wat ammag maonghor."

Hen nempaniyan Jesus hen mantorayan Apudyus ah lomta-an hen fukar

²⁶ Kasen agé nampani ah Jesus way mangaliyén, "Hen miyaligan hen mantorayan Apudyus wat kaman hen ihay tagu way inna minur-an hen lotana. ²⁷ Yachiy narpas, yag no madhémén nasséy. No ag-agawén i hommepot. Yachiyat agé, lenomtà hen anchi minura yag chacha lomafang. Ngém achina ma-awatana no nokay hen enkamancha way lenomtà ya hen chacha ekaman way lomafang. ²⁸ Te hen anchi lota hen nangempatufu hen anchi mura ah mamungaana way hen pés-éy fùnagat hen anchi tufuna yag inlugina way mamfugi, yag kasen agé yag hen mafégahana. ²⁹ Yag angkay naggahan, émméy hen anchi nanginmura yag ina fintà te inumchah hen mabta-ana."

Hen nempaniyan Jesus hen mantorayan Apudyus ah akettoy way fukar

Mat. 13:31-32, 34; Luc. 13:18-19

³⁰ Entoroy Jesus way mantudtuchu yag ekatna way manarudsuchén, "Nokay ngata hen mempachongan-taaw hen mantorayan Apudyus ya nokay agé hen

kasentaaw manginyaligan. ³¹ Hen ihay miyaligana, wat kaman hen anchi ka-ak-akettoyan way fukar hen antoy lota way i inmuran hen ihay tagu hen garchinna. ³² Yag angkay lenomtà, ammag hiyaat agé hen kachachakaran way mura ah garchin. Wat ah kachanakkar hen pangana, incha hommòfot hen anchichay kasole."

³³ Intudtutudtuchun Jesus hen alen Apudyus hen anchichay tatagu way chuar hen empanina way kaman an cha nadchiy pani. Yag intudtuchuna an chicha hen patinggan hen mafalin ma-awatancha. ³⁴ Maid intudtuchuna an chicha ah iggayna penani. Ngém no omanggaycha hen anchichay pasorotna, anna paat an esoplekar an chicha hen amin way laychén hen anchichay penanina way aryén.

Hen nempaginangan Jesus hen fali

Mat. 8:23-27; Luc. 8:22-25

³⁵ Angkay cha madhém hen hiyachiy ag-agaw, imfangan Jesus hen anchichay pasorotna way mangaliyén, "Gumchangtaaw hen antoy fayfay ta intaaw ad chumang." ³⁶ Yachi yag hinénggépcha hen anchi fangka way tummutùchuwan chillu Jesus, yag inligwatcha way tenaynancha hen anchichay ammag chuar way tatagu. Yag wachacha agé chillu hen tapena way namfangka way nàyéy. ³⁷ Yag angkay hen nanlurugganancha, inluginaat agé way fumali yag ammag séréd. Wat ammag napegsa hen anchi challuyun wat cha mahàchuwan hen anchi fangka way téng-angay mali-héd. ³⁸ Ngém ah Jesus, namopongngan way nanasséy ah chugun hen anchi fangka. Yag anchaat fangonon hiya way mangaliyén, "Ayong Apo, ay ammoh yasa ud-ay ta maofortaaw." ³⁹ Fangofangon ah Jesus yag menancharna hen anchi fali way mangaliyén, "Ginang-aat." Yag annaat agé ifaga hen anchi fayfay way mangaliyén, "Anggay, omalenanà-a." Wat ammag nafég-as hen anchi fali yag ommalenanà hen anchi fayfay. ⁴⁰ Yachi yag anat ekat Jesus hen anchichay pasorotnéén, "Pakay amchan hen égyatyu. Ay anyu chillug achi peet manchinlan haén." ⁴¹ Wat anchag nahaang amin hen anchichay pasorotna way chacha manahetennopà way mangaliyén, "Heno ay paat hen kenatatagun nattowa way magénén uray hen fali ya chanumén afurotoncha hiya."

Hen nemparyawan Jesus hen anchichay nihurug way ongtan hen anchi ihay tagu

Mat. 8:28-34; Luc. 8:26-39

5 Angkay hiyachi way ginumchang cha Jesus ya hen anchichay pasorotna hen anchi fayfay way Galilea, tommàchangcha yag sakoponat hen Geraseno. ² Angkay ginumhad ah Jesus, i nihib-at hen ihay tagu way nahuhullugan ah ongtan. Hen hiyachiy tagu, narpo hen anchi palinufù ³ te yachin i-iggawana. Yag hiya agéat ammag orhe way térén way ah kenorhena, maid makafarud an hiya, tàén kawad hen usaréncha. ⁴ Te namen-ano way penachascha way marud ngém anna chillug cha géhgéhtén hen kawad

hen limana ya gumugum-un agé hen farud hen he-ena. Wat ammag maid makafael way mangafà an hiya. ⁵ Ammag enag-agaw ya lenafi way chan fangngafangngad hen anchi palinufù ya hen anchichay fibilig way chan ongaongaw, ya chana amin tégtégén hen acharna ah fato.

⁶ Ngém angkay hen nangil-ana an Jesus hen achawwéy, ammag nanagtag way i nampalentomang hen henagongna way manayaw an hiya. ⁷ Yachi yag menanchar Jesus hen anchi nihuhurug way ongtan way mangaliyén, “Lomayaw-aat hen annay tagu.” Yag nan-ongaw hen anchi ongtan way mangaliyén, “Heay Jesus way anà hen kangatowan way Apudyus, nokay hen ammaam an haén. Panga-asem paat gapon Apudyus ta achiyà koma pap-aligatén.” ⁹ Yachi yag anat hanhanan Jesus way mangaliyén, “Nokay hen ngachanno.” Yag sommongfat hen anchi nihuhurug way mangaliyén, “Ah Kachuaran hen ngachan-o te ananig chuar.” ¹⁰ Yag chan pangpanga-ase hen anchi tagu an Jesus ta achina koma eparyaw chicha hen hiyachiy lugar.

¹¹ Hen hiyachi, netongpo agé way wachacha hen chuar way fafuy way nehahag-én way chan garab hen anchi tagétyéy. ¹² Wat nampangpanga-ase hen anchichay ongtan an Jesus way mangaliyén, “Panga-asem ta parufusum chàni way éméy hen anchichay fafuy ta wachay iggawanni.” ¹³ Yag emparufus Jesus chicha. Wat tenaynancha hen anchi tagu way nihuhulugancha yag incha nihurug hen anchichay fafuy way éméychah chuwan lifu. Wat amin hen anchichay fafuy, hen hiyachi way nahurugancha, anchag hetatagtag way maid pootoncha ah ayancha, yag nichawangcha amin hen anchi chéprah wat nepesokcha hen anchi fayfay yag naoforcha amin.

¹⁴ Angkay hen nangil-an hen anchichay nanginya-achug hen fafuy hen nepasamak, anchag ommawid amin. Ya chacha hapehabetén hen aminay chacha hibahib-atén hen charan ingganah fabréycha. Yachi yag émméycha agé hen anchichay tatagu way i mangila hen anchi na-ammaan. ¹⁵ Angkay inumchahcha hen kawad Jesus, inchahancha agé hen anchi tagu way tenaynan hen anchichay chuaray ongtan way ammag tummutùchu ya nanlurumfong yag ustousto agé hen hamhamàna, yag chachaat agé émégyat. ¹⁶ Yachi yag henaphapet hen anchichay ustoy nangila hen anchi aminay innilacha way na-ammaan hen anchi nahurugan way tagu ya hen anchichay fafuy. ¹⁷ Wat chacha amin mampangpanga-ase an Jesus ta lomayaw koma hen hiyachiy fabréycha.

¹⁸ Angkay hiyachi way cha hénggép cha Jesus hen anchi fangka way lomayaw, émméy hen nahurugananchi way i mampang-ase an hiya ta metnod koma.

¹⁹ Ngém empawan Jesus way mangaliyén, “Un-unnina no homàyat-a ah fabréyyu ta im haphapetén hen anchichay ahimfaryanno hen enkaman Apudyus way nanorong an hea ya hen nanég-angana an hea.” ²⁰ Wat lummigwat hen anchi tagu way cha émé-éméy hen anchichay kafabréfabréy ad Decapolis way i manaphapet

hen enkaman Jesus an hiya. Yag hen anchichay tatagu way nangngar, anchag nascha-aw amin.

Hen nanga-anan Jesus hen sakét hen anà Jairo ya hen anchi in-ina way nanchà hen lumfongna

Mat. 9:18-26; Luc. 8:40-56

²¹ Angkay hiyachi way kasen ginumchang cha Jesus hen anchi fayfay way namfangad ad chumang, enamongan agé hen ammag chuar way tatagu hiya hen anchi tarantag. ²² Yag anat umchah hen ihay am-ama way ap-apon hen anchi cha ma-am-amongan hen Judio ahchi way ah Jairo hen ngachanna. Yachi way innilana Jesus yag émméy nampalentomang hen henagongna, ²³ yag chan pangpanga-ase way mangaliyén, “Anchi téng-angay matéy hen anào way fufae, wat panga-asem paat ta umalea way manchà ta maka-an hen anchi sakétna ta matagu koma.” ²⁴ Wat niligwat cha Jesus an hiya. Yag anchag chuar agé hen anchichay nàyéy wat anchag chan in-inippet.

²⁵ Yag hen hiyachi agé, wacha hen ihay in-ina way nansaket ah hempo ya chuway tawén way ammag cha chumarachara. ²⁶ Yag chuar agé way choktor hen chana nampa-aga-agahan yag annag imfayad amin hen kok-owana, ngém anna chillug cha iyam-améd hen sakétna. ²⁷ Ngém gapo ta chengngarna hen mepanggép an Jesus, i nifurug hen anchichay tatagu. Wat i nehnop ah échég Jesus ²⁸ te ah hamhamàna, ekatnéén, “No an-o koma paat tad-én hen uray lumfongnaat maka-an hen antoy sakét-o.”

²⁹ Yachi way tenchàna tot-owa hen anchi lumfong Jesus, yag ginsan hen anchi chara way natchù, ya nalè-nana agé way naka-an hen sakétna. ³⁰ Yag ah Jesus agé, nalènaat way nausar hen kafaelana, wat nanehagongna ah échégna way mangaliyén, “Heno hen nanchà hen lumfong-o.” ³¹ Yag sommongfat hen anchichay pasorotna way mangaliyén, “Innilam way anchag chuar hen antochay tatagu way chan sensenetak gapon hea, yag in-a anapén hen nanchà an hea.”

³² Yag chaat chillu langrang-én Jesus no heno hen nanchà an hiya. ³³ Wat hen anchi in-ina, gapo ta enlasinna hen nekaman an hiya, émméy nampalentomang hen henagong Jesus way chan papayagpag ah égyatna yag annaat haphapetén hen kenatot-owan hen na-ammaan. ³⁴ Wat ekat Jesus an hiyéén, “Heay sonod, gapo hen pammatem an haénat naka-an tot-owa hen annay sakétno. Wat ta sém-ém hen hamhamàno te achi kasen fùfùnag hen sakétno.”

³⁵ Étég Jesus way chan ale yag inumchahchaat hen anchichay i mamfêang way narpoh faréy cha Jairo, yag imfagacha an hiya way mangaliyén, “Uray achitaaw ud-ay haliw-én hen annay ap-apowanna te looh angkay narpas hen fiyag hen anchi onga.” ³⁶ Ngém iggay pagan-anon Jesus hen imfagacha an Jairo, te anag ekatén, “Achiat an machanagan ta annowat an manokchun haén.” ³⁷ Yachi yag annaat epawa hen metnochan hen anchichay tatagu ta anggay yanggay cha Pedro an cha Jaime an Juan way hen-agi ah emparufusna. ³⁸ Yag yachi way inumchahcha ah faréy cha

Jairo, innilan Jesus hen nakorkoran hen tatagu, yag ammag maid achangchangrana hen ifilcha ya hen kekelacha. ³⁹ Yachi yag hinénggépcha ah faréy yag ekat Jesus hen anchichay tataguwén, “Pakay an-ayug nakorkor ya an-ayug an hi-i-ifil amin, te cha-an angkay natéy hen annay ongaanna te an yanggay nanasséy.” ⁴⁰ Yag anat agég cha am-amrangén hen anchichay tatagu hiya. Wat imfagana ta gumhadcha amin yag annaat ayagan hen aman ya inan hen anchi natéy ya anat agé hen anchichay pasorotna yag émméycha hen anchi iné-émfégan hen anchi natéy. ⁴¹ Yachi yag inég-nanana hen limana yag ekatnéén, “Talita koum,” way hen aletaawat “Anào, hen ifagà an hea wat fumangona.” ⁴² Yachi yag fummangonat tot-owa hen anchi natéy way fafarasang yag nanaran te hempo-ro ya chuwa hen tawénna. Yag hen anchichay nangila, anchag nahaang way téréén. ⁴³ Ngém tenéngténg Jesus chicha amin way mangaliyén, “Ilanyu ta achiyu paat cha haphapeténto ah uray heno way tatagu.” Yag annaat ifaga ta panganéncha hen anchi onga.

Achi mangiggéén hen anchichay atògong Jesus hiya ad Nazaret

Mat. 13:53-58; Luc. 4:16-30

6 Angkay hiyachi way lommayaw ah Jesus an natchi, namfangad ah fabréyna way nàyéycha agé hen anchichay pasorotna. ² Yag angkay Safachu way ngilin, émméy ah Jesus way i mantudtuchu hen anchi chacha ma-am-amongan way Judio. Yag hen anchichay chuar way na-among, anchag nahaang amin hen nangngarancha hen anchi chana ekaman way mantudtuchu. Yag anchaat ekatén, “Heno ay hen nangacharan nahha ah chana itudtuchu. Yag heno ay agé hen nangar-an nahha ah kenaraengna ya hen kafa-elana way mangamma kaskascha-aw. ³ Ay ammoh faénha hen anchi karapentero tà way anà cha Maria way pangorowan cha Jaime, Jose, Judas yah Simon. Yag ammoh faén agé sosnodna hen antochay tapen hen finufae way niya-ahrang an chitaaw tà.” Yaha hen ekat hen anchichay tatagu yag anchag achi mangiggéén ah Jesus. ⁴ Wat ekat Jesus an chichéén, “Uray heno way fabréy way ayan hen profetan Apudyus wat ririspituwén hen tatagu hiya way manongad yanggay hen anchichay tatagu ah fabréyna paat ya hen anchichay totorangna ya hen ahimfaryanna.” ⁵ Wat gapoh achicha mangiggéén hiya, maid én-énnéna way mangamma hen kaskascha-aw ahchi, te an yanggay aket hen chana tenchà yag naka-an hen saketcha. ⁶ Ammag nascha-aw ah Jesus way mangi-ilan cha natchi way tatagu te ammag maid pammatecha.

Hen nannagan Jesus hen anchichay pasorotna way i mantudtuchu

Mat. 10:5-15; Luc. 9:1-6

Angkay hiyachi yag émméy cha Jesus hen aminay fabréy way panigib Nazaret way i mantudtuchu. ⁷ Yag enamongna hen anchichay hempo-ro ya chuway pasorotna yag inidchatna hen kafa-elancha way mangem-

paryaw hen nihuhurug way ongtan, yag annaat hinchudwéén chicha way mangempééy hen anchichay kafabréfabréy. ⁸ Imfagana agé way maid etàtaencha ah uray heno way masaporcha hen anchi mam-fiyahiyancha ta ancha yanggay ammag manhorhor-od, ya achichan pahpah-eng ya umarah anéncha, ya achicha agé omentàtaen ah pelak, ⁹ ta ancha yanggay an mansasappatos way achicha agé umara ah mansokatancha ah lumfong. ¹⁰ Yag imfagana agé an chicha way mangaliyén, “Heno way fabréy way ayanyu, epahigyay way i-inggaw hen faréy hen anchi mangempaghép an chàyu ingganah lomayawanyu hen hiy-achiy fabréy. ¹¹ Ya mag-ay ta wachay fabréy ah ayanyu yag achi chàyu epaghép hen anchichay tatagu ya ancha agé achi changrén hen itudtuchuyu, taynanyu hen hiyachiy fabréy yag penòpoanyu hen tapok hen he-eyu ah mangelasinancha way egadcha hen machusaancha.”

¹² Angkay narpas way imfagan Jesuschi yag lum-migwatcha tot-owa hen anchichay pasorotna way i mangintudtuchu hen tatagu way masapor manchù-gancha hen a-ammacha way laweng. ¹³ Yag hen chacha mantudtuchuan, chacha agé emparyaw hen chuar way nihurug way ongtan, ya chacha agé lenana hen anchichay chuar way chan sakét wat naka-an hen saketcha.

Hen nepapchitan Juan way chan funfunyag

Mat. 14:1-12; Luc. 9:7-9

¹⁴ Angkay hiyachi yag uray ah Are way Herochén chengngarna hen mepanggép an Jesus te ammag hiya hen cha hapehapetén hen tatagu. Yag hen ekat agé hen tapen anchichay tatagu, ekatchéén, “Ah Jesusanto wat hiya ah Juan way chan funfunyag way an nan-uchi, wat yachi hen wachan kafa-elana way mangamma hen kaskascha-aw.” ¹⁵ Waman hen tapena, ekatchéén hiya ah Elias. Yag hen tapena agé, ekatchéén hiya hen ihay profeta way kaman chillu hen anchichay tapen hen profeta ad namenghan. ¹⁶ Ngém hen nangngaran Are Herod, anna yanggay ammag ekatén, “Hiya tot-owa ah Juananchi way chan funfunyag way empahiwat-o way an peet nan-uchi.”

¹⁷ Yaha hen ekat Are te hen enkamanna, empadpapna ah Juananchi way chan funfunyag way nangempatelew yag empafarudna, te yachi hen lenyad Herodias way ah Herodiasanto, hiya hen ahawan Felipe way sonod Are Herod, ngém penléh Herod hiya yag enahawana. ¹⁸ Yag hen nempafaruchan Herod an Juan, te ammag cha enamheamhew Juan hiya way mangaliyén, “Maid karébféngam way mamrén hen ahawan sonodno.” ¹⁹ Yag gapon hiyachi, ammag achi poros laychén Herodias ah Juan, te hen laychénaat epapchitna koma. Ngém gapon Are, ammag maid én-énnéna, ²⁰ te ah Are Herod, ammag cha émégayat an Juan te enlasinana way na-apudyusan ya ammag ammay way tagu, wat annag hahallimunan. Yag uray agé ta cha makorkor hen hamhamàna no changréna hen cha

itudtuchun Juan, annag laychén chillu way mamangngar hen chana itudtuchu.

²¹ Ngém angkay hen-argawan, inchahanat agé Herodias hen wayana way mangempapchit an Juan. Te hen hiyachiy ag-agaw wat yachin manayawancha hen anchi niyana-an Are Herod. Wat empasaganan Herod hen chakar way lagsak yag inimfitarna hen amin anchichay ifana way anap-apon hen o-okom ya hen anchichay anap-apon hen sorchachu ya anat agé hen anchichay nan-angato way tatagu ad Galilea. ²² Yag yachi way chachan pop-orogram, émméy hen anchi anà Herodias way fafarasang yag nansas-ara hen sangwanancha amin, yag ammag naragsakan ah Are Herod ya umat agé hen anchichay fisitana. Wat anat ekat Are an hiyéén, "Ifagam hen uray heno way laychémméy wat idchat-o an hea." ²³ Yag annag ensapata an hiya way mangaliyén, "Uray heno way laychémméy wat idchat-o an hea way ichtat way uray hen lagudwan hen kena-arè wat idchat-o no yachi hen laychémméy." ²⁴ Yachi yag ginumhad hen anchi fafarasang way i mangimoh an inana way Herodias way mangaliyén, "Nokay ngata hen ifagà way idchat Are an haén." Yag ekat inanéén, "Ifagam way hen anchi fat-ag Juan way chan funfunyag hen idchatna an hea."

²⁵ Yachi yag enag-aggag hen anchi fafarasang way namfangad an Are yag imfagana way mangaliyén, "Hen laychémméy wat idchatno an haén ad uwananto paat wat hen anchi fat-ag Juan way chan funfunyag way mepatang hen hachang." ²⁶ Yag ammag ngommehpéy way térén hen hamhamà Are, ngém gapo ta looh nansapata hen sangwanan hen anchichay mangilina, achi mafalin way iyachina. ²⁷ Wat hennagna hen ihay sorchachuna way guwarcha way i mangara hen fat-ag Juan. Wat ginumhad hen anchi sorchachu yag ina hini-wat hen urun Juan ah pagfaruchan, ²⁸ yag annaat epatang hen anchi hachang ya annaat idchat hen anchi fafarasang. Yag hen anchi fafarasang agé, inyéyna an inana.

²⁹ Angkay hiyachi way chengngar hen anchichay pasorot Juan hen nekaman an hiya, émméycha way i nangara hen acharna yag incha inlufù.

Hen namanganan Jesus hen nasorok ah lemanlifu way tatagu.

Mat. 14:13-21; Luc. 9:10-17; Juan 6:1-15

³⁰ Angkay hiyachi way namfangad hen anchichay aposel hen anchi namfiahiancha, émméycha an Jesus way nanaphapet amin hen enammaancha ya hen intudtuchucha. ³¹ Yag gapo ta anchag chuar hen anchichay tatagu way chan penpenarég way i mangila an Jesus, ammag maid wayacha way mangan. Yag anat ekat Jesus hen anchichay pasorotnéén, "Intaaw ta intaaw omanggay ta wachay man-inungaranyu." ³² Wat anchaat manlugan hen fangka way gumchang hen anchi fayfay way éméy hen anchi lugar way maid tatagu. ³³ Ngém chuarcha chillu hen nangi-ila hen lum-migwatancha yag enlasincha way cha Jesuschi. Wat hen enkaman hen anchichay tatagu way narpoh

kafabréfabréy, nanagtagcha way enengwacha hen tarantag yag namangpangocha way éméy hen anchi lugar way cha ayan cha Jesus. ³⁴ Yag angkay tom-màchang cha Jesus, inu-umchahchaat hen anchichay chuar way tatagu. Yag ammag naség-angan ah Jesus way nangi-ila an chicha te anchag kaman karnero way maid manalimun an chicha. Yachi yag inlugina agé way mangintudtuchu hen chuar an chicha. ³⁵ Angkay yachiy cha madhém, ekat hen anchichay pasorotna an hiya way mangaliyén, "Annay cha madhém yag maid met fabréy ahto, ³⁶ wat ammay ménat no hénagém hen antochay tatagu ta éméycha hen anchichay fafabréy ta icha lomao ah anéncha." ³⁷ Ngém tenomfar ah Jesus yag ekatnéén, "Chàyu koma hen mamangan an chicha." Yag ekatcha agéén, "Ay lasoy pangan cha nahha, te uray ay non an umat yag wachay labfu ah makatawénat achina chillu narég ah elao anéncha."

³⁸ Yag anat ekat Jesus an chichéén, "Umpayat inyu ilan no kamanay hangat hen wacha an chàyu." Yag yachi way incha innila, yag ekatchéén, "An yanggay lemay tenapay ya anat hen chuway files." ³⁹ Yachi yag anat ifagan Jesus hen anchichay pasorotna ta ifagacha hen anchichay tatagu ta matpomatponcha way tumùchu hen anchi pachinaroh. ⁴⁰ Wat tummùchucha tot-owa way natponatpon way hingagsot hen topon hen tapena ya hen leلمان poporo hen tapena. ⁴¹ Yachi yag innaran Jesus hen anchi lemay tenapay ya hen anchi chuway files yag nantangad ad uchu way manyaman an Apudyus, yag annaat petpet-angén hen anchi tenapay yag empayàchangna hen anchichay pasorotna ta iwarascha hen tatagu. Yag annaat agé aran hen anchi chuway files yag penpenhetna yag empawarasna agé. ⁴² Wat nanganangancha hen anchichay tatagu ing-ganah nagipohcha amin.

⁴³ Angkay nagipohcha, enamong hen anchichay pasorotna hen anchi nafay-anan way tenapay ya files, yag napno hen hempo ya chuway awit. ⁴⁴ Yag hen fi-lang hen anchichay larae yanggay way nangan wat lemanlifu.

Hen nanaranan Jesus hen uhun hen chanum

Mat. 14:22-33; Juan 6:16-21

⁴⁵ Angkay hiyachi way narpas hen namanganan Jesus hen anchichay tatagu, yag emparuganna hen anchichay pasorotna hen anchi fangka ta mamangpangocha way gumchang way éméy ad Betsaida. Yag ah Jesus, nantaynan way mangempaligwat hen anchichay tatagu. ⁴⁶ Angkay empaligwatna chicha, émméy hen ihay tagétyéy way i manluwaru.

⁴⁷ Angkay hiyachiy nadhém way é-éttég Jesus hen anchi tagétyéy, neppégcha hen anchichay pasorotna hen agginawan hen anchi fayfay way chacha gumchangan. ⁴⁸ Yag innilan Jesus way chacha maligatan way manginchurun hen anchi fangka te napegsa hen anchi falí way cha manib-at an chicha. Angkay na-apeh, ummunud ah Jesus way ammag nanaran hen uhun hen chanum way hen ekatna, ammag manidchiwéh ad chumang. ⁴⁹ Ngém hen nangil-ancha an hiya way cha

manaran hen uhun hen chanum, anchag nan-ongaw ah égyatcha te ekatchéén fanig ⁵⁰ te ammag pararo hen égyatcha amin. Yag anat man-ale ah Jesus way mangaliyén, “Achiayu cha émégyat te haénto.” ⁵¹ Yachi yag hinénggép ah Jesus hen anchi fangka way nilugan an chicha, yag nafég-asat agé hen anchi fali. Wat anchag nahahaang amin hen anchichay pasorotna, ⁵² te tàén innilacha hen namanganana hen anchichay chuaray tatagu ah an yanggay lemay tenapay, iggaycha chillu ma-awatan no heno hiya, yag kaman paat achi éméy ah hamhamàcha hen anchichay chacha innila.

Hen nanga-anan Jesus hen saket hen tatagu ad Genesaret

Mat. 14:34-36

⁵³ Angkay hiyachi way ginumchang cha Jesus hen anchi fayfay yag inumchahcha ad Genesaret. Yachi yag entaédcha hen anchi fangka ⁵⁴ yag tommàchangcha, yag enlasinat hen anchichay tatagu way cha Jesus peetchi. ⁵⁵ Wat chacha at managtag way i mantaronton hen anchichay fafabréy way manaphapet way wachah Jesus. Wat hen anchichay tatagu, no changréncha hen cha ayan Jesusén chacha at iyunud hen anchichay chan sasaket way nangimfulig. ⁵⁶ Ya uray heno way lugar way ayan Jesus way chakar man way fabréy ono akettoy, anchag amongan hen aminay masaket hen anchi cha um-umfunan hen tatagu yag chacha at mampangpanga-ase an Jesus ta epatchàna hen uray lawan penget hen lumfongna. Yag aminay tenomchà wat naka-an hen saketcha.

Hen nanginwalinan hen gagangay hen anchi orchin Apudyus.

Mat. 15:1-9

7 Angkay hen-argawan, ummalecha hen anchichay narpod Jerusalem way Fafariseo ya hen tapen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses way i nangila an Jesus. ² Yag namatmatancha at agé hen anchichay pasorot Jesus way anchag achi cha tongparén hen anchi gagangaycha way Judio mepanggép hen ekamancha way mamfuru yag chacha at mangan. ³ Te hen anchichay Fariseo ya uray amin hen anchichay Judio wat chacha tongparén hen anchi gagangaycha way intudtuchun hen anap-ocha ad namenghan way masapor paat u-unnuchuncha hen liglamenteon hen mamfuruwancha ya ancha at mangan. ⁴ Ya achicha agég anén hen uray heno way maràwan ingganah ammaan cha hen anchi gagangaycha unna ah kacharoson nadchi. Yag chuar agé hen tapen hen liglamenteon hen gagangaycha way chacha tongparén, te wacha amin hen masapor way ekamancha way mangurah ah uray tasa ya fanga ya hen gamfang way ganchilucha.

⁵ Angkay hiyachi, hen anchichay Fariseo ya hen siguchay cha mintudtuchu hen orchin, imfagacha an Jesus way mangaliyén, “Pakay ammag achi tongparén hen annachay pasorotno hen liglamenteon hen gagan-

gaytaaw way intudtuchun hen anap-otaaw ad namenghan mepanggép hen ekaman way mamfuru yag chacha at mangan.” ⁶ Senongfatan Jesus chicha way mangaliyén, “Usto paat tot-owa hen anchi ensorat hen profeta way Isaias ad namenghan mepanggép an chàyu way an-ayug senang a-afurot. Te ensoratna hen enalen Apudyus way ekatnéén,

‘Hen antochay tatagu, ammag ah tapàcha yanggay hen manayawancha an haén, ngém ammag maid awanwani ah hamhamàcha. ⁷ Wat ammag maid sérfina hen anchi chacha manayawan an haén te hen chacha itudtuchu wat hen anchi narpo hamhamà hen tatagu way anchag penarang yag ekatchéén narpon haén.’”

⁸ Entoroy Jesus way mangaliyén, “Anyu peet ammag cha iwalin hen anchi inyurchin Apudyus ta hen anchi paat gagangayyu way narpo hamhamà hen tatagu hen chayu tongparén. ⁹ An-ayug naraeng tot-owa way manginwalin hen orchin Apudyus ta hen anchi paat gagangayyu hen é-égnananyu. ¹⁰ Te ilanyu ngénat, kaman hen ihay orchin way ensorat Moses way ekatnéén, ‘Masapor ririspituwén hen chinàcha-ar, ya hen anchi ammag mangsot hen chinàcha-arna wat masapor mepapchit.’ ¹¹ Ngém chàyuwat agé, chayu maichénchi te chayu itudtuchu hen gagangayyu ah manlasonyu ah achiyu manorotan hen inyurchin Apudyus, te ekatyuwén, ‘Henoy tagu way makatorong koma hen chinàcha-arna, no loohna ekatén para an Apudyusto, ¹² wat mafalin mapasinsiya way achi ano masapor torongana hen chinàcha-arna.’ ¹³ Wat hen anay chayu itudtuchu, chana huligén hen enalen Apudyus. Yag chuarcha agé hen tapena way kaman an cha nahha way chayu amma-ammaan.”

Faén hen ma-an hen mangemparaweng hen tatagu an Apudyus

Mat. 15:10-20

¹⁴ Angkay hiyachi yag kasen enayagan Jesus hen anchichay chuaray tatagu yag ekatnéén, “Papan-naagényu amin hen antoy ifagà ta ma-awatanyu.

¹⁵ Faén angkay hen anchi éméy ah lenoang hen tatagu hen mangemparaweng an hiya an Apudyus, te hen anchi marpo hen tagu, yachi hen mangemparaweng an hiya.”

¹⁶ “Changrényu koma hen antoy chà ifaga te naingaan-ayu.”

¹⁷ Angkay na-awni way tenaynan Jesus hen anchichay tatagu yag hinénggép ah faréy, émméy hen anchichay pasorotna way i mananhan no heno hen laychén hen anchi penanina way aryén. ¹⁸ Yag annaat ekat an chichéén, “Ay ammoh uray peet agé chàyuwén cha anyu ma-awatan. Ilanyu ngén, heno way ma-an way éméy ah tapà yag inùmun hen tagu, achi mafalin way chichachi hen mangemparaweng an hiya an Apudyus.

¹⁹ Te achina met engwa ah hamhamàna te ah potona hen ayana yag an fumùnag ah awni.” (Hen yatoy enalen Jesus wat empaka-awatna way aminay ma-an wat maid lawengna an Apudyus.) ²⁰ Yag annaat etoroy

way mangaliyén, “Hen anchi mangemparaweng hen tatagu an Apudyus wat hen anchi marpo paat ah hamhamàna. ²¹ Te hen anchi hamhamà, yachi hen marpowan hen egachay laweng way achi laychén Apudyus, te yachi hen karmuwan hen mangakaw ya hen pomatéy ²² ya hen chumagchagas. Ya hen hamhamà agé hen manligwatan hen gamgam ya hen laweng way a-amma ya hen lokop. Ya hen hamhamà agé hen karpowan hen layos ya hen apés, hen usot ya pasekat ya aminay lenoroko way a-amma. ²³ Amin chato wat ah hamhamà hen tatagu hen marpowana, yag chichato hen mangemparaweng hen tatagu an Apudyus.”

Hen nanorongan Jesus hen ihay faén Judio

Mat. 15:21-28

²⁴ Angkay hiyachi way lommayaw ah Jesus an nadchi, émméy hen anchi sakopon hen Tiro yag hinénggép hen ihay faréy way hen gagarana, ta man-inungar way achi koma ma-am-ammuwan. Ngém maid chillu mafalin te chengngar hen tatagu. ²⁵ Ya hen ihay nangngar wat ihay in-ina way faén Judio way niyanà ad Sirofenicia way sakopon hen Siria. Ammag nahurugan ah ongtan hen anchi anàna way fafarasang. Wat angkay chengngarna way wachah Jesus, émméyat nampalentomang hen henagongna way chan pangpanga-ase ta eparyawna koma hen anchi nihuhurug hen anàna. ²⁷ Ngém senongfatan Jesus hiya ah pani way mangaliyén, “Masapor panganén unna hen anchichay a-anà ya anat hen aho, te faén usto no aran hen anén hen a-anà yag inidchat hen aho.” Yachi yag na-awatan hen anchi in-ina hen anchi penanin Jesus way hen anchichay Judio hen matorongan unna ya anat hen anchichay faén Judio. ²⁸ Wat sommongfat way mangaliyén, “Tot-owa hen annay enalem Apo, ngém ammoh faén usto no anén hen aho hen anchi laway fugtan hen a-anà.” ²⁹ Yag anat ekat Jesus an hiyéén, “Nèngong paat tot-owa hen annay songfatno, wat omanamot-aat te lommayaw hen anchi nihuhurug way ongtan hen anchi anàno.” ³⁰ Yag angkay omanamot hen anchi in-ina, inchahana hen anchi anàna way iné-émfég way maid tot-owa hen anchi nihuhurug an hiya.

Hen nanga-anan Jesus hen tenorang ya tenongong hen ihay tagu

³¹ Angkay hiyachi way lommayaw cha Jesus hen sakopon hen Tiro, enengwacha ad Sidon ya hen sakopon hen anchi ekatchéén Decapolis yag anchaat manakpos way éméy hen anchi penget hen fayfay way Galilea. ³² Yag angkay ahchi, wacha hen ihay tagu way nattorang ya nattongong, yag inyéy hen anchichay tatagu hiya an Jesus yag chachan pangpanga-ase ta tad-éna koma ta maka-an hen anchi saketna. ³³ Yachi yag inyéy Jesus hiya hen ê-éyna ta ommanggaycha, yag annaat epahrò hen gammatna hen nanchumang way ingan hen anchi nattorang, yag annaat agé top-paan hen limana yag enetchàna hen chilan hen

taguwanchi. ³⁴ Yag anat mantangad ad uchu yag om-maghéy way mangaliyén, “Eppata,” way hen laychénay aryén, metogwang-ayu. ³⁵ Yachi yag naka-anat hen tenorangna ya hen tenongongna wat makangngar ya warahwah chi man-aryana. ³⁶ Yachi yag tenéngténg Jesus hen anchichay tatagu ta achicha paat cha haphapetén hen anchi enammaana. Yag anchaat agég henhorhoryachén way cha manapehapet. ³⁷ Wat amin hen anchichay nangngar, anchag nahaang way téréen yag ekatchéén, “Ammag ammay hen aminay chana ammaan te uray hen nattorangén makangngar ya hen nattongongén maka-ale.”

Hen namanganan Jesus hen opatlifu way tatagu

Mat. 15:32-39

8 Angkay hen-argawan way cha-an unay paat mafayag, kasen enamongan hen chuar way tatagu ah Jesus. Angkay na-amin hen faroncha, enayagan Jesus hen anchichay pasorotna yag imfagana way mangaliyén, ² “Maség-angà hen antochay chuar way tatagu te ma-atlo ad uwan ah ag-agaw ah anchag nì-iggawan an chitaaw yag na-amin hen faroncha. ³ Yag no epaligwat-o chicha way hommehennaang, magat anchag mahingngén hen charan, kaskasen te anachawwéy hen ayan hen tapena.” ⁴ “Oo a,” way ekat hen anchichay pasorotna, “ngém nokay lawa hen omar-antaaw ah epangantaaw an chicha way maid met nehag-én ah fabrèy hen antoy ini-inggawantaaw.” ⁵ Yag anat hanhanan Jesus an chicha way mangaliyén, “Wat kamana hen faron way wachan chàyu.” Yag ekatchéén, “An yanggay pituy tenapay.” ⁶ Yachi yag imfagan Jesus hen anchichay tatagu ta tumùchucha hen anchi pachinaroh yag annaat aran hen anchi pituy tenapay yag nanyaman an Apudyus yag annaat petpet-angén yag inidchatna hen anchichay pasorotna ta iwarascha hen anchichay tatagu, yag inwarascha tot-owa. ⁷ Yag wacha agé hen anchi aketay files wat inyaman Jesuschi an Apudyus yag imfagana hen anchichay pasorotna ta iwarascha agé. ⁸ Wat nangananganha hen anchichay tatagu ingganah nagipohcha amin. Angkay narpascha way nangan, enamong hen anchichay pasorotna hen finay-anancha yag napno hen pituy awit. ⁹ Ya hen filang hen anchichay tatagu way nangan wat émméy ah opatlifu. ¹⁰ Yachi yag anat epaligwat Jesus chicha yag anat mì-ighép hen anchichay pasorotna hen anchi fangka ta manluganacha way éméy hen sakopon Dalmanuta.

Hen nanarcharan hen anchichay Fariseo an Jesus ta omenpàila ah sinyar

Mat. 12:38-39; 16:1-4; Luc. 11:29-32

¹¹ Angkay hiyachi yag émméycha hen tapen anchichay Fariseo an Jesus way i mamachas way manlokop an hiya. Wat inlugicha way manarchar ta omenpàila ah kaskascha-aw ah manot-owaanacha way ah Apudyus tot-owa hen nannag an hiya. ¹² Yag ammag ommaghéy ah Jesus way mangaliyén, “Pakay hen tatagu way cha matagu ad uwan, ammag hen

kaskascha-aw paat hen laychéncha way ilan. Achi a, te hen ifagà an chàyü wat ammag maid angkay mepàila an chàyü ah kaskascha-aw way sinyar ah manot-owaanyu an haén.”¹³ Yachin imfagana yag tenay-nanaat chicha way kasen nanlugan hen anchi fangka way gumchang ad chumang.

Hen nempaniyan Jesus hen anchi laweng ah kaman tenòtò

Mat. 16:5-12

¹⁴ Angkay hiyachi way chacha gumchang, ammag naliw-an hen anchichay pasorot Jesus way ummara ah faroncha te an ihà-an yanggay hen anchi tenapay way wacha an chicha hen anchi fangka. ¹⁵ Yag anat ekat Jesus an chicha way mangaliyén, “Ar-arwachanyu ta achiayu maipowan hen anchi tenòtò Herod ya hen anchichay Fariseo.” ¹⁶ Yachi yag hemhemmachà hen tenòtò way mausar ah tenapay yag chachaat agén ahetotopà way mangaliyén, “Hen nangaryana ngata hen tenòtò te naliw-antaaw way omentàtaen ah farontaaw.” ¹⁷ Enlasin Jesus hen anchi chacha tatagép-farén yag annaat ekatén, “Pakay inyu man-a-atopàpa-an mepanggép hen kamaichan hen anéntaaw. Ammoh ammag kenémnég hen hamhamàyu ta maid chillu ma-awatanyu ya maelasinyu hen mepanggép hen kafaèlà.” ¹⁸ Annachayan hen matayu yag an-ayug achi makaila hen chà enammaan. Ya hen ingayu, ay achiayu agé makagngar hen chà enale. Ay ammoh naliw-anyuwat ¹⁹ hen anchi nametpet-angà hen an lemay tenapay way namangan hen anchichay lemanlifü, wat kamana kay hen anchi nahawar way enamongyu.” Yag ekat hen anchichay pasorotnéén, “Hempero ya chuway awit.” ²⁰ “Yag hen anchi ngay nametpet-angà hen anchi an pituy tenapay way namangan hen anchi opatlifu way tatagu, kamana agé awit hen nahawar way enamongyu.” Yag ekatcha agéén, “Pitu.” ²¹ “Wat no yaha,” way ekat Jesus, “ay ammoh achiyu peet chillu ma-awatan way achiayu koma machanagan mepanggép ah anén.”

Hen nanga-anan Jesus hen finurag hen ihay tagu ad Betsaida

²² Angkay hiyachi way inumchah cha Jesus ad Betsaida, wachacha hen nanginyéy an hiya hen ihay nabfurag. Yag chachan pangpanga-ase ta tad-éna koma ta maka-an hen anchi finuragna. ²³ Yachi yag pinchén Jesus hen anchi nabfurag yag inyéyna ah fúnagan hen anchi fabrýy, yag annaat toppaan hen matana yag tenchàna. Yag annaat hanhanan way mangaliyén, “Ay wachay ilam.” ²⁴ Nanmuhwat hen anchi nabfurag yag ekatnéén, “Oo, mailà hen anchichay tatagu, ngém anchag kaman away way cha manaran.” ²⁵ Wat kasen tenchà Jesus hen matana, yag yachi way nan-ifétégna way nangila yag lommawagat agé hen mangil-ana hen angamin te naka-an way térén hen finuragna. ²⁶ Yachi yag tenéngténg Jesus hiya ta manchakpos way homàyat ah fabrýycha way achina engwa hen anchi fabrýyanchi way anchaat narpowan.

Hen enalen Pedro no henoh Jesus

Mat. 16:13-20; Luc. 9:18-21

²⁷ Angkay hiyachi way cha manaran cha Jesus ya hen anchichay pasorotna way éméy hen anchichay fafabréy way sakopon hen Cesarea Filipos, henanhanana an chicha way mangaliyén, “Nokayà ngata ah hamhamà hen tatagu.” ²⁸ Yag ekatchéén, “Hen ekat hen tapena, hea ah Juananchi way chan funfunyag way an nanchi. Ya hen tapena, ekatcha agéén hea ano hen anchi profeta ad namenghan way Elias way kasen ummale. Yag hen tapena agé, ekatchéén hea hen iha hen anchichay profeta ad namenghan way kasen natagu.” ²⁹ Yag anat ekat Jesus an chichéén, “Chàyü kay, nokay agé hen ekatyü an haén.” Yag nan-aleyat ah Pedro way mangaliyén, “Hea hen anchi Cristu way empopostan Apudyus way umale way mantoray.” ³⁰ Yag anat téngténgén Jesus chicha way mangaliyén, “Ilanyu ta achiyu paat cha haphapeténha hen tatagu.”

Hen nimfag-an Jesus mepanggép hen matéyana

Mat. 16:21-23; Luc. 9:22

³¹ Angkay hiyachi yag inlugin Jesus way mangimfaga hen anchichay pasorotna hen mekaman an hiya, ekatnéén, “Haén way Pangorowan hen Tatagu, wat masapor mapap-aligatanà way térén. Yag achiyà mangigéén hen anchichay anam-ama way ponò hen Judio ya hen anchichay anap-apon hen papachi ya umat agé hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses. Yag ana-at agé epapchit, ngém hen petlon hen ag-agaw, man-uchiyà chillu.” ³² Enlawarawagna way nangensoplekar amin an cha nadchi an chicha. Wat ah Pedro, annag enayagan ah Jesus hen anchi ê-éyna yag chanaat agé amhiwén hiya way achi koma mafalin maammaan hen enalena. ³³ Yag nanhagong ah Jesus hen anchichay pasorotna yag iningarna ah Pedro way mangaliyén, “Lomayaw-aat Chumunyu, te hen annay hamhamàno, narpoaha hen tagu way faén narpon Apudyus.”

Hen ekaman way somorot an Jesus

Mat. 16:24-28; Luc. 9:23-27

³⁴ Angkay hiyachi yag enayagan Jesus hen anchichay chuar way tatagu ya hen anchichay pasorotna, yag imfagana an chicha way mangaliyén, “Heno way tagu way manlayad way somorot an haén, masapor faén hen antoy ataguwana ad uwan hen haham-éna te masapor sorotona hen ifagà, tàén yachi hen iyatéyna. ³⁵ Te hen anchi tagu way ammag mangempapangég hen ataguwana hen antoy lotaat matéy chillu. Waman hen anchi tagu way achi mangempangég hen matéyana gapon afurotna an haén ya hen anchi ammay way chamag, wat uray ta matéy, midchat chillu an hiya hen kasenna ataguwana way maid péppégna. ³⁶ Yag ay ammoh wachay sérфина no ammag awéén hen ihay tagu hen egachay ininggaw hen antoy lota no ah awni yag entap-ar chillu Apudyus hiya. ³⁷ Te maid chillu kafinaknang ah uray heno ah éréngna way

ifayad ta mètagu an Apudyus. ³⁸ Amchan hen kenaraweng hen tatagu ad uwan way ammag maid afurot hen kachùran an chicha. Wat heno way tagu way miyahrang an chicha ya ammag mafiinan way manàchég an haén ya hen intudtuchù, wat mafiinanà agé way manàchég an hiya ah tapen chi ag-agaw hen anchi mamfangchà. Te haén way Pangorowan hen Tatagu, etnochà hen anchichay anghel Apudyus hen mamfangchà way humiliyà ah kenangaton Ama way yachi chillu hen kenangato.

9 Yag entoroy Jesus way mangaliyén, "Tot-owa hen antoy ifagà way wachacha hen tapena an chàyu ahto ad uwan way achi matéy ingganah ilanchna hen mantorayan Apudyus way chakar hen mannakafalinna."

Hen sommafaliyan hen achar Jesus

Mat. 17:1-13; Luc. 9:28-36

² Angkay hiyachi way narooch hen énémay ag-agaw, enayagan Jesus cha Pedro an Jaime yah Juan yag inyénna chicha hen ihay akayyang way filig way omanggay ahchi. Yag hen nangi-il-ancha an Jesus, ammag nafalewan hen acharna ³ way ammag cha humili hen lumfongna ah pommokawana way maid mepachongan hen kenapokawna hen amin antoy lota. ⁴ Yag hen hiyachi, innilacha at agé cha Elias an Moses way niya-ahad way cha mètagépfar an Jesus. ⁵ Yag ammag nan-aleyat ah Pedro way ekatnan Jesusén, "Apo, ammag ammayat ta wachataaw ahto wat ayé, ta omama-ani ah toroy fawi ta para an hea hen iha, ya para an Moses hen iha, ya para agé an Elias hen iha." ⁶ Ammag yachi lawan inyalen Pedro te maid innilana ah aryéna gapo hen anchi pararoy égyatcha. ⁷ Yag hen hiyachi, anchag nanépnépan ah funat yag wachan nanale way narpon anchi funat way ekatnéén, "Yato hen laylaychê way anào wat changrényu hiya." ⁸ Yag hiyachiyat agé way langrangéén cha Pedro yag anggayat agé ah Jesus ah wacha.

⁹ Angkay hiyachi way chachan éhéng hen anchi filig way lomayaw, tenéngténg Jesus chicha way mangaliyén, "Ilanyu ta achiyu paat cha haphapetén hen anchi innilayu ingganah marpas way matéyà ya manuchiya, haén way Pangorowan hen Tatagu." ¹⁰ Wat enafurotcha tot-owa way iggaycha haphapeténchi, ngém chacha chillu man-ahetennopà no heno hen laychén Jesus way aryén hen anchi enalena way matéy ya man-uchi. ¹¹ Yag anchaat imohon an hiya way mangaliyén, "Pakay ekat hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchinén, 'Masapor umale unna ah Elias way profeta ad namenghan ya anat umale hen anchi empopostan Apudyus way Cristu nò.'" ¹² Yag ekat Jesusén, "Oo, tot-owa way umale unna ah Elias way mangensagana hen hamhamà hen tatagu ta elasincha koma ah Cristu. Ngém ah katot-owana, looh angkay umma-ale ah Elias way ammag maid amsédna ah enamaan hen tatagu an hiya, te yaha chillu hen nesosorat way ma-ammaan an hiya. Yag wacha agé hen anchi nesosorat way imfafaggana agé way haénay

Pangorowan hen Tatagu, wat masapor mapap-aligatanà agé way achiyà amin mangiggéén hen tatagu."

Hen nemparyawan Jesus hen anchi cha omenpa-adhar way ongtan

Mat. 17:14-21; Luc. 9:37-43

¹⁴ Angkay hiyachi way inumchah cha Jesus hen iggaw hen anchichay tapen hen pasorotna, innilacha way ena-ammongan hen chuar way tatagu chicha. Yag wachacha agé hen tapen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses way cha mè-esngel hen anchichay tapen hen pasorot Jesus. ¹⁵ Yag hen nangil-an hen anchichay tatagu an Jesus, anchag lommaylayad wat nanagtagcha way i manib-at an hiya. ¹⁶ Yag anat hanhanan Jesus hen anchichay pasorotna way mangaliyén, "Pakay, nokay hen chayumansosongelan." ¹⁷ Yag ammag sommongfat hen iha hen anchichay tatagu way ekatnéén, "Apo, hea koma hen manginyaliyà hen antoy anào way fummafaru te nahurugan ah ongtan way yachi hen nattongongana. ¹⁸ Yag mag-ay ta umchah hen man-ancharan hen anchi nihuhurugén ammag mantap-ar ya cha tomarfutab hen tapàna way chana manngalitféén amin hen fubana yag cha amin omadhar. Imfagà hen antochay pasorotno ta eparyawcha koma, ngém anchag achi peet kafaelan." ¹⁹ Yag anat ekat Jesus hen anchichay tataguwén, "Ammag pasagchi ah ni-iggawà an chàyu way tatagu ad uwan yag ammag maid chillu afurotyu. Ammoh kamana hen ekaman-o way manganoh an chàyu way ammag naligat hen omafurotanyu. Iya-leyuhto hen annay onga." ²⁰ Wat inyéncha hen anchi onga, yag hen nangil-an hen anchi nihuhurug an Jesus, annag empa-adhar hen anchi onga wat nantap-ar way cha omalepodpod ya cha tomarfutab agé hen tapàna. ²¹ Henanhanan Jesus hen anchi aman hen onga way mangaliyén, "Kamana hen nanginlugiyan hen yatoy chana ginéén." Yag ekatnéén, "Nanepod hen anchi kaong-ongana chillu. ²² Yag ammag kankanayén way cha pachasén hen anchi ongtan way mamchit an hiya way annag cha etap-ar hiya hen anchi apoy ya hen chanum. Wat no kafaalam way mangemparyaw hen annay nihuhurug, panga-asem paat ta torongam chàni." ²³ Yag ekat Jesus an hiyéén, "Pakay ekatnowén no kafaèlè. Ay achim peet afuroton way kafaèlè, te maid achi mafalin ah ma-ammaan hen tatagu nonat an omafurot. Wat ay omafurot-a." ²⁴ Yag ammag tenomfar hen anchi am-ama way mangaliyén, "Oo, wachan afurot-o ngém toronganà te ammag korang chillu." ²⁵ Ngém angkay hiyachi way innilan Jesus way chacha chumuar hen anchichay tatagu way cha maamoamong, menancharna hen anchi nihuhurug way mangaliyén, "Heay tommongong ya tommorang way ongtan, lomayaw-aat hen annay onga ya achia kasencha mihuh-urug an hiya." ²⁶ Yag ammag nan-ongaw hen anchi ongtan yag empa-adharna way téréén hen anchi onga yag anat lomayaw. Yag ammag kaman natéy hen anchi onga. Yag ekat hen anchichay tataguwén, "Anggay a, te natéy hen annay onga."

²⁷ Ngém inégnanan Jesus hen limana way namuhwat yag tommàchég hen anchi onga.

²⁸ Yag yachi way hinénggép cha Jesus ya hen anchichay pasorotna hen ihay faréy way anggaycha, henanhanancha way mangaliyén, “Pakay ngata iggay-ani nakeparyaw hen anchi nihuhurug.” ²⁹ Yag ekat Jesusén, “Hen kaman an cha nadchi, egad angkay epapate way manluwaru ya anat mafalin meparyaw.”

Hen kasen nangimfag-an Jesus hen mepanggép hen matéyana

Mat. 17:22-23; Luc. 9:43-45

³⁰ Angkay hiyachi way lommayaw cha Jesus an nadchi, nanchakposcha way nangéy hen provinsiyan hen Galilea te achi laychén Jesus way ma-ammuwan hen iggawana, ³¹ te wacha hen chana itudtuchu hen anchichay pasorotna way hen chana itudtuchu, ekatnéén, “Haén way Pangorowan hen Tatagu wat midchatà hen anchichay tatagu way mamchit an haén, ngém hen anchi petlon hen ag-agaw wat man-uchiya chillu.” ³² Chechengngar hen anchichay pasorotna hen anchi enalena, ngém anchag iggay ma-awatan no heno hen laychénay aryén, ya chacha agé émégayat way kasen mangimoh.

Hen ekaman hen anchi manlayad way ngomato

Mat. 18:1-5; Luc. 9:46-48

³³ Angkay hiyachi way inumchah cha Jesus ya hen anchichay pasorotna ad Capernaum, hinénggépcha hen ihay faréy yag anat hanhanan Jesus an chicha way mangaliyén, “Nokay hen anchi chayun sosongelan hen charan.” ³⁴ Ngém iggaycha somongfat, te hen chachan sosongelan wat mepanggép hen ngomatowan no heno hen nangatngato an chicha. ³⁵ Yachi way tumùchu ah Jesus yag imfagana way tumùchucha agé hen anchichay hempo ya chuway pasorotna, yag anaat ekat an chichéén, “Henoy tagu way manlayad way ngomato, masapor epafafana hen acharna way kaman annag ifilang hen acharna ah alepan ah katorongan hen ifana.” ³⁶ Yachi yag anat ayagan Jesus hen ihay onga hen sangwanancha amin yag annaat hàliyén way mangimfaga hen anchichay pasorotna, ekatnéén, ³⁷ “Hen onga, kaman maid filangna. Ngém henoy tagu way gapon afurotna an haén yag chana chillu ifilang hen anchichay kaman hen antoy onga, wat chana agé ifilang haén. Yag heno agéy mangimfilang an haén, wat chana agé ifilang hen anchi nannag an haén.”

Hen anchi achi komontara wat hiya hen ifa

Luc. 9:49-50

³⁸ Yachi yag nan-aleh Juan yag ekatnéén, “Apo, wachan innilani way tagu way chana eparyaw hen anchi nihurug way ongtan way hea ano hen nangidchat hen kafaelana. Yag empawani te faén met tapetaaw hiya.” ³⁹ Ngém ekat Jesusén, “Aw, achiyu cha epawa hen kaman an cha nadchi, te henoy tagu way haén hen narpowan hen kafaelana way mangamma ah

kaskascha-aw, wat faén naraka ah mangaryana hen laweng an haén. ⁴⁰ Te heno way achi mangontara an chitaaw, wat ifataaw chilluchi. ⁴¹ Yag tot-owa hen antoy ifagà way uray henoy tagu way tomorong an chàyu way an lawa umidchat ah chanum gapon chayu omafurotan an haén way Cristu, wat sigurachu way mangugunaan.”

Hen émégwatan way omawis ah fumasan

Mat. 18:6-9; Luc. 17:1-2

⁴² “Heno way tagu ah ammag mangintudtuchu ah fumasan hen anchi cha omafurot an haén way kaman hen antoy onga, wat wadwadcha hen machusana ah pegwana no hen metàchan hen fatoh fagangna yag netap-ar hen fayfay.”

⁴³ “Wat mag-ay no hen a-amman hen limayu ah mangamma hen manùganyu an Apudyus, un-unnina no porhanyu. Te un-unnina angkay hen uray ud-ay an ihà-an hen lima hen antoy ataguwan no hen anchi kompeleto hen lima yag ad imfèrno hen ayan way ahchi, ammag achi madmachép hen anchi apoy ah ing-inggana. ⁴⁵ Yag mag-ay agé ta hen laychényu way ayan hen mangammah manùganyu an Apudyus, un-unnina no porhanyu hen he-eyu. Te un-unnina angkay hen uray ud-ay an ihà-an hen he-e hen antoy ataguwan no hen anchi kompeleto hen he-e yag ad imfèrno hen metap-aran. ⁴⁷ Yag mag-ay ta hen i-illanyu hen mangamma ah manùganyu an Apudyus, un-unnina no okatényu hen matayu. Te un-unnina angkay hen uray ud-ay korang hen mata hen antoy ataguwan no hen anchi kompeleto hen mata yag ad imfèrno chillu hen metap-aran. ⁴⁸ Te ahchi, ammag achi matmatéy hen anchichay figis way cha mangissaissa hen achar ya maid agé makachép hen anchi apoy way cha manangchachangchang hen achar.”

⁴⁹ “Hen aminay michaton an Apudyus wat ma-ahinan ah mangammayan Apudyus. Ya kaman agéhchi hen ma-ahinan hen aminay tatagu ah apoy. ⁵⁰ Ammay hen ahin te epawana hen kabruan. Ngém no maka-an hen kenapaketna, ammag maid poros sérfinna te maid énnén way kasen mangempapaket. Wat ilanyu ta man-anchar hen anchi kaman kena-ahinyu wat matotornos-ayu.”

Hen intudtuchun Jesus mepanggép hen hen-ahawa

Mat. 5:31-32; 19:1-12; Luc. 16:18

10 Angkay hiyachi way lomayaw cha Jesus ad Capernaum, enengwacha hen anchichay fafabréy hen provinsiyan hen Judea yag anchaat gumchang hen anchi wangwang way ekatchéén Jordan. Yag ahchi, cha amoamongan hen anchichay tatagu hiya, yag chana tudtuchuwan chicha te yachi chillu hen chana ekamkaman.

² Angkay hiyachi yag éméméycha agé hen tapen hen anchichay Fariseo way icha pachasén way manlokop an Jesus. Yag hen henarudhudcha, ekatchéén, “Nokay hen ma-awatam hen orchintaaw, ay wachay karébféngan hen larae way manginhiyan hen ahawana.” ³ Yag

senongfatan Jesus ah harudhud agé, ekatnéén, "Nokay hen inyurchin Moses way ma-ammaan nò." ⁴ Yag ekatchéén, "Emparufusna met te hen ekatna, 'No ammag omentorat hen larae ah papel ah mangimfaga hen manhiyanancha wat mafalin ihiyanna hen ahawana.'" ⁵ "Oo a," way ekat Jesus, "ngém hen nanginyurchinan Moses an nahha, te gapon kenatérén hen uruyu way an-ayug achi matudtuchuwan. ⁶ Te hen anchi lugrugin hen egad way hen pés-éy nangammaan Apudyus hen angamin, enammaana hen larae ya fufae. ⁷ Yag gapon hiyaha wat taynan hen larae hen chinàcha-arna ta metepón an ahawana. ⁸ Wat yachi hen mamfalinéncha ah ihà-anay achar way manepod hen hiyachi, faéncha chuwa te anchag ém-méhà-an ah matan Apudyus. ⁹ Ah Apudyus hen nangamman nadchi, wat maid karébféngan hen tatagu way mangempahiyán hen anchi looh nanteponon Apudyus." ¹⁰ Angkay hiyachi way hinénggép cha Jesus ah faréy, henanhanan hen anchichay pasorotna no henon laychén hen anchi enalena way aryén. ¹¹ Yag annaat ekat an chichéén, "Henoy larae way manginhiyan hen ahawana yag kasen nanga-hawa, fummasor hiya hen anchi pés-éy ahawana te chagchagasna hen anchi inyatobna. ¹² Yag maid agé nat-énana hen fufae way manginhiyan hen ahawana yag kasen nangahawa, te ancha chumagchagas agé."

Hen namindisyunan Jesus hen anchichay ungunga

Mat. 19:13-15; Luc. 18:15-17

¹³ Angkay hen-argawan, wachacha hen anchichay cha manginyéy hen ungunga an Jesus ta tad-éna way mamindisyun, ngém chaat agé amhiwén hen anchichay pasorotna chicha. ¹⁴ Yachi way innilan Jesuschi, iningarna hen anchichay pasorotna way mangaliyén, "Masapor eparufusyu hen umaliyan hen ungunga an haén way achiyu cha epawa, te hen anchichay kaman an chicha, wat chichachi hen metape hen mantorayan Apudyus. ¹⁵ Te tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way henoy tagu way achi mangempafafa hen acharna ah omafurotana an Apudyus way kaman hen cha ekaman hen antochay ungunga, wat achi angkay mafalin way metape hen mantorayan Apudyus." ¹⁶ Yachi yag henàlena hen anchichay ungunga yag inchàépna hen limana an chicha way mamindisyun.

Hen anchi tagu way mamatpateg hen kenafaknangna

Mat. 19:16-30; Luc. 18:18-30

¹⁷ Angkay hiyachi way cha lumigwat agé cha Jesus, nanagtag hen ihay tagu way i nampalentomang hen henagongna way mangaliyén, "Heay ammay way Apo, nokay hen ammaà ta ma-adchanà ah mannanayun way ataguwan an Apudyus." ¹⁸ Yag ekat Jesus an hiyéén, "Pakay ekatnowén ammayà, te maid met safalih ammay no faén yanggay ah Apudyus. ¹⁹ Yag innilam chillu hen anchichay orchin Apudyus way achita cha pomatéy ya achita cha chumagchagas, achita cha mangakaw ya achita cha istiguwan hen faén tot-owa, achita lomokop, ya masapor rispituwén hen chinàcha-

ar." ²⁰ Yag anat ekat hen anchi taguwén, "Oo Apo, tenongpar-o amin chaha nanepod ah kaong-ongà." ²¹ Yag ammag nasékét hen matan Jesus ah layadna an hiya yag ekatnéén, "An ihà-an yanggay hen korang an hea, wat hen ammaam, im elao amin hen anchichay kok-owam yag inidchatno hen laona hen anchichay publi, wat marmu hen tot-oway kafinaknangno ad uchu, yag yachi, an-aat umale way somorot an haén." ²² Ngém hen nangngarana hen anchi imfagan Jesus, ammag ngommehpéy hen hamhamàna yag cha lomayaw way chan totokar te ammag faknang way térén.

²³ Angkay lommayaw hen taguwanchi, henagong Jesus hen anchichay pasorotna yag ekatnéén, "Ammag naligat way térén hen metapyan hen faknang hen mantorayan Apudyus." ²⁴ Yag anchag nahaang way térén hen anchichay pasorotna hen nangngarancha hen anchi enalena. Ngém entoroy Jesus chillu way mangaliyén, "Sosnod, ammag naligat tot-owa hen ketapyan hen tatagu hen mantorayan Apudyus. ²⁵ Ngém kaskasen hen anchichay faknang, te ammag narakrakaat hen homroan hen kafayu hen matan hen chagum no hen metapyancha an Apudyus." ²⁶ Yag ammag kaskasen hen nahaangan hen anchichay pasorotna, yag anchaat man-ahetoptopà way mangaliyén, "Wat no yaha, ay nanggilah wachay ihà-an lawah mahara-an." ²⁷ Finéfétég Jesus chicha way mangaliyén, "No hen tatagu hen mangamma ah kahara-ancha, achi tot-owa mafalin. Ngém no ah Apudyus hen mangamma, wat mafalin te maid achi mafalin an hiya."

²⁸ Hiyachi yag anat man-ale ah Pedro way mangaliyén, "Ilam ngén chàni, wat annig tenaynan hen aminay wacha an chàni ah sommorotanni an hea." ²⁹ "Tot-owaha," way ekat Jesus, "yag hen ifagà an chàyu, henoy tagu way manaynan hen fabrénna ya sosnodna ya chinàcha-arna ya hen a-anàna ya hen lotana gapon haén ya hen minwarawagana hen anchi ammayay chamag, ³⁰ wat midchat agé an hiya hen antoy matatagguwana hen chùchùar no hen tenaynana. Te midchat an hiya hen chùchùar way fumaryana ya hen mansosnodna ya hen manchinàcha-arna ya hen man-a-anàna ya uray agé hen manlotana, ngém yanggay te wacha chillu hen mapap-aligatana. Ngém ah pegwana, mètagu an Apudyus ah ing-inggana. ³¹ Ngém hen ihay ifagà agé," way ekat Jesus, "wat hen anchichay kaman nangato ad uwan, anchag nafafa ah pegwana. Waman hen anchichay kaman nafafa ad uwan, wat chicha agé hen ngomato ah pegwana."

Hen kasen nangimfag-an Jesus hen matéyana

Mat. 20:17-19; Luc. 18:31-34

³² Angkay hiyachi yag lumigwat cha Jesus way mane-ed hen anchi charan way éméy ad Jerusalem. Cha mamangpango ah Jesus way cha umunud hen anchichay pasorotna way ancha amin ammag nahaang. Yag chacha agé émégyat hen anchichay tapenay tatagu way cha umunud.

Yag angkay hiyachi, kasen enet-én Jesus hen anchichay hempo ya chuway pasorotna, yag kasenna agé imfaga an chicha hen anchi mepasamak an hiya. ³³ Ekatrén, "Changrényu ngén hen antoy ifagà. Hen antoy ayantaaw ad Jerusalem ad uwan wat haén way Pangorowan hen Tatagu, yato hen kadpapà yag ana-at meporang hen anchichay kangatowan way pachi ya hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses. Yag uwisenà an chicha ah mamchitanà ya ana-at midchat hen anchichay faén Judio. ³⁴ Yag ana-at agé sénsén-én an chicha ya magénén tenoppaanà ya henapratanà yag ana-at pédtén. Ngém man-uchiya chillu hen anchi petlon hen ag-agaw."

Hen chawat cha Jaime an Juan an Jesus

Mat. 20:20-28

³⁵ Angkay hiyachi yag hommag-én an Jesus hen anchi chuway a-anà Zebedeo way cha Jaime an Juan way mangaliyén, "Apo, wacha koma hen laychénni way ifaga an hea no mafalin." ³⁶ Yag anat ekat Jesusén, "Nokaychi hen laychényu." ³⁷ Yag anchaat ekatén, "No umchah hen anchi machachayaw way mantorayam, parufusum koma chàni way mitùchu an hea way hen iha, ah pachawananno ya hen iha agé, ah pachawigim." ³⁸ Ngém ekat Jesus an chichéén, "Maid angkay innilayu hen annay chayuwatén. Te ay mafalin ma-anohanyu hen ligat way kaman hen anchi ligat way mepachah an haén. Yag ay maetorodyu hen anchi miyatéy way kaman hen anchi iyatéy-o." ³⁹ Yag ekatchéén, "Oo, mafalin maetorodni chaha." Yag ekat Jesusén, "Oo, tot-owa way ma-anohanyu hen ligat way kaman agé hen mepachah an haén, ya etorodyu agé hen miyatéy way kaman hen iyatéy-o." ⁴⁰ Ngém hen tumùchu ah pachawanano ya ah pachawigi wat faén haén hen mamele, te ah Apudyus hen nangensasaganan cha nadchi way tumùchuwan ah para hen anchichay mangidchatana."

⁴¹ Angkay hiyachi way chengngar hen anchichay tapenay pasorot Jesus hen anchi cha chawatén hen ifacha way cha Jaime an Juan, ammag lomaweng hen hamhamàcha. ⁴² Wat enamong Jesus amin chicha yag ekatna way manugunén, "Innilayu hen cha ekaman hen anchichay chan toray hen antoy lota, te anchag cha manchamancharén hen anchichay chacha etorayan. Ya umat agé hen anchichay o-okom, ancha agég cha manchamancharén hen anchichay ahen-tagucha. ⁴³ Ngém achi mafalinha ah ekamanyu. Te chàyu, no heno hen manlayad way man-ap-apo, masapor epafafana hen acharna ah katorongan hen anchichay tapena. ⁴⁴ Yag heno agé hen manlayad way ngomato an chàyu, masapor mamfalinéna hen acharna ah kaman alepan hen aminay ifana. ⁴⁵ Te uray haén way Pangorowan hen Tatagu wat iggayà ummale hen antoy lota ta mamfaliné hen tatagu ah alepan-o. Te ummaliyà ta an-og mamfalinén hen achar-o ah kaman alepan ah katorongan hen tatagu, ya ta idchat-o agé hen ataguwà ah sobfot hen chuaray tatagu."

Hen nanga-anan Jesus hen finurag Bartimeo

Mat. 20:29-34; Luc. 18:35-43

⁴⁶ Angkay hiyachi, inumchah cha Jesus ya hen anchichay pasorotna ad Jerico, yag hen chacha lomayawan, anchag chuar hen anchichay tatagu way cha metnod. Yag wacha hen ihay furag way tummutùchu way chan pap-alemmos hen penget hen chacha charanén. Ah Bartimeo hen ngachanna way anà Timeo. ⁴⁷ Yag angkay chengngarna way ah Jesus peet way eNazaret hen naway, inlugina way manongaw way mangaliyén, "Jesus way ganà David, panga-asep paat ta ség-anganà." ⁴⁸ Yag chuar hen anchichay cha mangingar an hiya ta guminang koma. Ngém an-nag inyam-améd way mangèngaw way mangaliyén, "Heay ganà David, panga-asep paat ta ség-anganà." ⁴⁹ Yachi yag entàchég Jesus yag ekatrén, "Ayaganyu hiyahto." Wat enayagancha hen anchi furag way mangaliyén, "Wat lomaylayad-a yag tomàchég-a te anchi chacha-a epa-ayag." ⁵⁰ Yag ammag nan-eparàwin Bartimeo hen anchi funnafunna hen tommàchégana way éméy an Jesus. ⁵¹ Yag ekat Jesus an hiyéén, "Nokay hen laychémm way ammaà an hea." Yag ekat anchi nab-furagén, "Apo, ta makailaà koma." ⁵² Yag ekat Jesusén, "Wat in-a ah ayam te gapo hen annay pammatem an haén wat naka-an hen finuragno." Yag hen hiyachi, naka-anat tot-owa hen anchi finuragna yag netnod an cha Jesus hen anchi chacha ayam."

Hen inumchahan Jesus ad Jerusalem

Mat. 21:1-11; Luc. 19:28-40; Juan 12:12-19

11 Angkay cha homag-én cha Jesus ad Jerusalem way téng-angaycha umchah hen anchi fabrèy ad Betfage ya ad Betania yag entàchégcha hen pénad hen anchi tagétyéy ad Olivo yag anat hénagén Jesus hen chuway pasorotna way mangaliyén, ² "Epangpan-goyu hen fabrèyanchi way chuchummangéntaaw, yag no umchah-ayu wat wacha hen ilanyu way netatàéd way ubfun chi kafayu way cha-an masaksakayan. Úfachényu yag inyaleyuhto. ³ Yag mag-ay ta wachay mangaliyén, 'Pakay aranyuha,' ifagayu way masapor hen anchi ap-apo wat man-ifangadna no marpas." ⁴ Angkay hiyachi way émméycha hen anchi chuwa, wacha tot-owa hen inchahancha way ubfu hen anchi korsa way netatàéd hen mamang hen hawang hen ihay faréy yag émméycha way mangúfad. ⁵ Yag hen chacha mangúfachan, ekat hen anchichay tatagu way tommatàchég an nadchiyén, "Payu úfachén hen annay ubfuwanna." ⁶ Yag anchaat ifaga hen anchi imfagan Jesus an chicha yag emparufuscha. ⁷ Yachi yag inyéycha hen anchi ubfu an Jesus yag anchaat iyap-ap hen anchi agwan lumfongcha hen échég hen ubfuwanchi yag nansakay ah Jesus. ⁸ Yag umat agé hen anchichay chuar way tapen hen tatagu wat enhapràcha hen anchi agwan lumfongcha hen anchi korsa. Ya hen tapena, enhapràcha hen anchichay tufu way incha senongpat. ⁹ Yag hen anchichay tatagu way cha mangempangpango ya cha umunud an Jesus, chacha amin èn-

gaw way mangaliyén, “Machachayaw hen antoy Are-taaw, chayawéntaaw hen antoy ummale way narpon Apudyus. ¹⁰ Chayawéntaaw hiya te hiya hen anchi mangentoroy hen penaka-aren hen Apotaaw way David, wat chayawéntaaw hen anchi kangatowan way Apudyus.”

¹¹ Angkay hiyachi way inumchahcha ad Jerusalem, émméy ah Jesus ah Templo. Yag angkay lenan-grangana hen amin, lommayaw te cha madhém, yag netnodcha hen anchichay hemporoy ya chuway pasorotna way i ummiyan ad Betania.

Hen nekaman hen anchi away way ammag maid fun-gana

Mat. 21:18-19

¹² Angkay nafigat way chachan fangad ad Jerusalem way narpod Betania, hommengaang cha Jesus. ¹³ Yag gapo ta innilan Jesus hen ihay away way fig hen anchi ê-éyna way ammag tangréb chi tufuna, émméy way i nangila no wachay fungana. Ngém ammag maid te an yanggay tangréb chi tufuna, te faén chillu tempon hen mamungaana. ¹⁴ Yag anat iyaryan Jesus hen anchi away way mangaliyén, “Manepod ad uwan, maid kasen mangmangan hen fungan nattoy away.” Yag chengngar hen anchichay pasorotna hen anchi enale-na.

Hen nangadchugan Jesus hen anchichay chan elao ah Templo

Mat. 21:12-17; Luc. 19:45-48; Juan 2:13-22

¹⁵ Angkay hiyachi way inumchah cha Jesus ad Jerusalem, émméy hen fatawan hen anchi Templo yag inlugina way mangadchug amin hen anchichay tatagu way chan elao ya cha lomao ah michaton an Apudyus. Yag tenokangna agé amin hen lamesa-an hen anchichay chan soksoakat ah pelak, ya umat agé hen tûchun hen anchichay chan elao ah karopate. ¹⁶ Yag empawana agé hen anchichay nankakarga way cha manginyarawah hen charancha ah Templo. ¹⁷ Yag an-naat ifaga hen anchichay tatagu way mangaliyén, “Nesosorat ad namenghan hen enalen Apudyus way ekat-néén, ‘Hen faréy-o wat mausar ah manluwaruwan hen egachay katagutagu an haén.’ Yaha hen imfagan Apudyus ngém châyuy, anyug namfalinén hen antoy faréyna ah manlugiyanyu hen ahentaguyuy.”

¹⁸ Angkay hiyachi, hen anchichay anap-apon hen pachi ya hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses, chengngarcha hen anchi enkaman Jesus yag chachaat agé éméggyat an hiya. Wat nantatagéparcha no heno hen ekamancha way mamchit an hiya. Ngém pomangégcha chillu hen anchichay chuaray tatagu te laylaychéna way mamangngar hen anchi chana itudtuchu.

¹⁹ Angkay hiyachi way cha madhém, kasen lommayaw cha Jesus ya hen anchichay pasorotna ad Jerusalem.

Hen ma-achar mepanggép hen anchi away way inyaryan Jesus

Mat. 21:20-22

²⁰ Angkay nafigat way cha manaran cha Jesus, innilan hen anchichay pasorotna hen anchi away way fig way ammag nàrong manepod ah guwisna ingganah pongarna. ²¹ Yachi yag hemhemmà Pedro hen anchi enalen Jesus hen anchi away yag annaat ekat an hiyéén, “Apo, ilam ngén hen anchi away way inyaryam, wat ammag narango.” ²² Yag ekat Jesusén, “Anyu yanggay ammag a-abfuroton ah Apudyus. ²³ Te tot-owa hen antoy ifagà an châyuy way henoy tagu way ammag mangimfaga hen anchi filig way marabten yag nepetlà ah fayfay, no annag afuroton way ma-ammaanchi way maid chuwachuan hen hamhamàna, wat ammag ma-ammaan tot-owa. ²⁴ Wat hen ifagà an châyuy, henoy chawatényu hen manluwaruwanyu, anyug afuroton way ninidchatchi an châyuy wat midchat tot-owa. ²⁵ Ngém no manluwaruayu, masapor pakawanényu hen henoy tagu way nangamma ah laweng an châyuy ta pakawanén agé Apudyus way Amayu ad uchu hen enammaanyu way laweng. ²⁶ Te no achiyu pakawanén hen anchichay nangamma ah laweng an châyuy, wat achi agé pakawanén Apudyus châyuy.”

Hen namistigarancha hen karébféngan Jesus

Mat. 21:23-27; Luc. 20:1-8

²⁷ Angkay kasen namfangad cha Jesus ad Jerusalem, chacha manadchad-aran hen fatawan hen Templo yag émméycha an Jesus hen anchichay anap-apon hen pachi ya hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin ya anat agé hen anchichay anam-ama way ponò hen Judio. ²⁸ Yag finistigarcha hiya way mangaliyén, “Henon pam ammaan hen anchi enammaam. Yag heno ay paat agé hen nangidchat hen karébféngam way mangammahna.” ²⁹ Yag sommong-fat ah Jesus way mangaliyén, “Wacha unna hen sarud-suchù an châyuy, yag no masongfatanyu wat ifagà agé no heno hen nangidchat hen karébféngà way mangamma hen anchichay chà ammaan. ³⁰ Wat ifagayuy ngén no heno hen nangidchat an Juan hen karébféngana way mamfunyag. Ay ah Apudyus ono tatagu.” ³¹ Yag chacha mahalifunuwan hen anchichay tapena way man-ahetennopà te ekatchéén, “No ekat-taawén ah Apudyus hen nangidchat hen karébféngan Juan, awniyat ifagana no pakay iggaytaaw agé afurot hiya. ³² Yag no ekattaaw agéén tatagu hen nangidchat, aggaégyat hen annachay tatagu te aminchaat afurotoncha way narpon Apudyus paat hen anchi kenaprofetan Juan.” ³³ Wat anchaat songfatan ah Jesus way mangaliyén, “Tawwan te maid innilani.” Yag anat ekat Jesus agéén, “Wat no yaha, achi agé ifaga an châyuy no heno hen nangidchat hen karébféngà way mangamma hen anchichay chà ammaan.”

Hen nempaniyan Jesus hen anchichay nan-angatoy tatagu

Mat. 21:33-46; Luc. 20:9-19

12 Angkay hiyachi yag empanin Jesus hen anchichay cha mamistigar an hiya way mangaliyén, “Wacha hen ihay tagu way i nanmura hen lotana ah greps yag annaat arachén yag ommenpatoktok ah mamaliwésan hen greps no fayahéncha. Yachi yag empa-ammana agé hen akayyang way paranha ah iggawan hen anchi mangguwarcha. Angkay narpas aminchi yag annaat epa-afang ah tapena yag lommayaw way émméy ah achawwéyay lota.”

²“Yachi way inumchah hen tempon hen namungaan hen anchichay nimura, yag hennagna hen ihay alepana way i mangara hen penakafingayna. ³ Angkay hiyachi way inumchah hen anchi alepanna, ammag lenapchù hen anchichay cha mangafang hen lota yag penagopagohcha yag anchaat eparyaw way maid inidchatcha ah penakafingay hen anchi nangenlota.

⁴ Yachi yag kasen agé hennag hen anchi nangenlota hen ihay alepanna. Wat hen enkamancha agé, anchag chinunor hen uruna yag enammaanacha hen aminay afiini an hiya. ⁵ Ngém uray ta yachi, kasen chillu hennag hen anchi nangenlota hen ihay alepanna, yag anchag pinchit. Wat yachiyachi hen chacha enkamkaman hen amin anchichay nahnag way alepan way penagopagohcha hen tapena ya pinchitcha hen tapena.

⁶ Wat hen anchi anongohna, an yanggay ihà-an hen nehàfa ah hénagén hen anchi nangenlota way yachin anchi laylaychéna paat way anàna. Yag annaat ekat ah hamhamanéén, ‘Awni yag ifiinha hiya te anàna paat.’ Yag annaat hénagén hen anchi anàna way éméy.

⁷ Ngém hen nangil-an hen anchichay cha mangafang hen lota way naway hen anchi anàna, nan-ahetennopàcha way mangaliyén, ‘Annayan hen anchi ustoy mangentawid hen antoy lota, wat ayéat ta pédténtaaw ta chitaaw hen mangan-awa hen antoy lota.’ ⁸ Wat anchaat chupapén yag pinchitcha ya anchaat etap-ar hen acharna hen lahin hen anchi arad.”

⁹ Narpas way penanin Jesuschi yag annaat hanhanan an chicha way mangaliyén, “Nokay ngata hen ekaman hen anchi nangenlota hen anchichay chan afang. Kapeletan a way mamfangad way i mamchit an chicha yag empa-afangna ah safali. ¹⁰ Pachongna hen anchi nesosorat way alen Apudyus, yag ay ammoh iggayyu faséénchi way ekatnéén,

‘Hen anchi fato way enachin hen anchichay chan sà-ad ah faréy way ekatchéén maid sérфина, wat ammag yachiyat agé hen kapatigan ah mepégnad. ¹¹ Ah Apudyus hen nangamman natto, yag ammag kahaang tot-owa.’”

¹² Hen nangngaran hen anchichay ponò hen Judio hen anchi penanin Jesus, na-awatancha way chicha hen chana paniyén, wat anchag laychén way manelew an hiya hen hiyachi, ngém an gapo yanggay ta iyéyatcha hen anchichay tatagu, anchag lommayaw way cha-an mangentoroy.

Hen mepanggép hen mamayachan hen furor

Mat. 22:15-22; Luc. 20:20-26

¹³ Angkay hiyachi, wachacha hen nahnag an Jesus way tapen hen anchichay Fariseo ya hen tapen hen anchichay ifan Are Herod way icha pachasén way manlokop an hiya ta no mèfat hen aryéna yag yachin mepafasorancha. ¹⁴ Yachiy émméycha, imfagacha way mangaliyén, “Apo, innilani way pahig tot-owa hen cham itudtuchu way maid ég-égyatno hen tatagu. Te uray nangato ya nafafa wat ammag napapchong chillu hen ekamanno way mintudtuchu an chicha hen laychén Apudyus, te maid epohowam ah tatagu. Wat hen laychénni paat way changrén an hea wat yato, ay ammoh achitaaw labsengén hen anchi orchintaaw way Judio no fayachantaaw hen furor an Are ad Roma. Wat ay fayachantaaw ono achitaaw.” ¹⁵ Ngém enlasin Jesus hen kenasilibcha, wat ekatnéén, “Pakay chayu pachasén way manlokop an haén. Uminyaleayu ah pelak ta ilà.” ¹⁶ Yachi way inidchatcha hen anchi pelak, innilana yag annaat ekatén, “Nokay hen antoy nepepetchor an natto, yag nokay agé hen nangengachan hen antoy nesosorat.” Yag ekatchéén, “Ah Are ad Roma.” ¹⁷ Yag ekat Jesusén, “Umpayat no yaha way hiya hen nangen-awa, idchatyu kagé an hiya. Yag ilanyu agé ta idchatyu an Apudyus hen anchichay para an hiya.” Wat anchag nahahaang amin hen anchichay nanangngar hen anchi ensongfat Jesus.

Hen mepanggép hen man-uchiyan hen natéy

Mat. 22:23-33; Luc. 20:27-40

¹⁸ Angkay hiyachi, wachacha hen anchichay tapen hen Judio way ekatchéén Saduceo way chicha hen anchichay achi mangafurot way man-uchi hen natéy ah pegwana. Yachi yag émméycha an Jesus yag imfagacha way mangaliyén, ¹⁹ “Apo, hen anchi ensorat Moses ad namenghan way orchintaaw, ekatnéén, ‘No wachay laxae ah ommahawa yag natéy way maid anàcha, masapor ahaw-én hen anchi sonod hen natéy hen anchi fufae way nafaro, ta no wachay anàcha yag yachin kaman penaka-anà hen anchi natéy ah metoroyan hen ganàna.’ ²⁰ Angkay hen-argawan ano, wachacha hen pituy lenarae way masosnod, yag hen anchi pango, ommahawa ngém cha-ancha ummanà yag natéy. ²¹ Wat hen anchi metéb an hiya, enahawana hen anchi nafaro. Ngém cha-ancha agé ummanà yag natéy agé hen anchi laxae. Yachi yag neparég agé hen anchi miyatlo yag natéy chillu way maid agé anàcha. ²² Yag nansasarunucha hen anchichay pituy masosnod way nangahawa amin hen anchi ihay fufae, ngém natéycha amin way maid anàcha. Yachiy ommanongoh yag natéy agé hen anchi fufae. ²³ Wat non an umat way man-uchicha hen natéy, nokay hen ustoy mangan-ahawa hen anchi fufae nò, te amincha met way pitu wat enahawacha hiya.”

²⁴ Yachi yag senongfatan Jesus chicha way mangaliyén, “Ammag yaha tot-owa hen mepàil-an hen nè-fatanyu way téréén. Te ammag korang hen innilayu

mepanggép hen alen Apudyus, ya korang agé hen inilayu mepanggép hen kafaalana. ²⁵ Te hen manuchiyan hen natéy, anchag kaman hen anchichay anghel ad uchu way maid man-ah-ahawa. ²⁶ Yag mepanggép hen man-uchiyan hen natéy, ay ammoh iggayu faséén hen anchi ensorat Moses hen nekanman hen anchi cha gumilafan hen away way iggay maghéb. Te ensoratna hen enalen Apudyus an hiya way ekatnéén, 'Haén ah Apudyus way cha chayawén cha Abraham an Isaac ya ah Jacob.' ²⁷ Wat hen laychén natto way aryénat, uray nan-atéycha cha Abraham hen hiyachiy tempo, é-éttégcha chillu way natattagu ad uchu, te pakay wachacha ad uwan way cha manayaw an Apudyus nò. Wat nêfat-ayu angkay way téréén."

Hen napatpateg way orchin Apudyus

Mat. 22:34-40; Luc. 10:25-28

²⁸ Hen hiyachi, wacha agé hen ihay tagu way siguchay cha mintudtuchu hen orchin way nanangngar hen cha mîchiskasan hen anchichay Saduceo. Yag angkay chengngarna hen anchi usto way ensongfat Jesus an chicha, wat émméy agé an hiya way manarud-sud, ekatnéén, "Hen amin anchichay orchin Apudyusat nokay ngata hen anchi kapatpatigan paat." ²⁹ Yag ekat Jesusén, "Hen anchi kapatigan way orchin, ekatnéén, 'Changrényuto way ganà Israel, te ah Apudyus way apoyu wat anggay yanggay hiya ah Apudyus way manap-apoyu. ³⁰ Masapor laylaychényu hiya ah patinggan hen aminay hamhamàyu ya ah aminay a-ammayu ya ah aminay kenaraengyu ya ah aminay kafaalanyu.' ³¹ Yag hen anchi miyagwa way napatég way orchinnaat, 'masapor agé laylaychényu hen ahentaguyu way kaman hen manlaychanyu hen acharyu.' Maid kasen napatpateg way orchin Apudyus no faén cha natto."

³² Yachi yag anat ekat hen anchi cha mintudtuchu hen orchinén, "Apo, tot-owa hen annay enalem, te tot-owa way hen anchi Apotaaw yanggay wat ah Apudyus yag maid kasen Apudyus no faén yanggay hiya. ³³ Yag tot-owa way masapor laylaychéntaaw hiya ah aminay hamhamàtaaw ya ah aminay kenaraengtaaw ya ah aminay kafaalantaaw. Yag masapor agé laychén hen ahentagu kaman hen manlaychan hen achar. Tot-owa way wadwadcha paat hen mangafurotan hen anachay orchin no hen minchatonan hen amin way michaton an Apudyus."

³⁴ Yachi yag enlasin Jesus way naham-anchi way tagu gapon kenauston hen songfatna, yag annaat ekat an hiyéén, "Maila way faén naligat hen mantorayan Apudyus an hea."

Yag nanepod hen hiyachi, maid makatorod way kasen mansarudsud an Jesus.

No henoichi hen anchi empalen Apudyus way mantoray

Mat. 22:41-46; Luc. 20:41-44

³⁵ Angkay hiyachi way kasen chan tudtuchu ah Jesus ahchih Templo, senarudsudna way mangaliyén, "Pakay cha itudtuchun hen anchichay siguchay cha

mintudtuchu hen orchin Moses way hen anchi epalen Apudyus way mantoray way Cristu, wat an yanggay ganà Are David. ³⁶ Te uray ah Are David, hen nempah-pahma-an hen Espiritun Apudyus an hiya, ekatnéén, 'Ah Apudyus way Ap-apo, imfagana hen anchi Ap-apò way mangaliyén, tumùchua hen antoy pachawanano ingganah epa-afào an hea hen anchichay aminay kafu-sorno.'"

³⁷ Entoroy Jesus way mangaliyén, "Wat no yaha way uray ah Davichén enawagana hen anchi Cristu ah Ap-apon, wat nokay agé hen ekamanna way hiya agé hen mangingganà hen anchi Ap-apo nò."

Hen nempacha-anan Jesus mepanggép hen anchichay siguchay chan tudtuchu

Mat. 23:6-7, 14; Luc. 20:45-47

Hen anchichay chuaray way tatagu, anchag laylayad way mamangngar hen anchichay cha itudtuchun Jesus. ³⁸ Yag hen anchi chana manudtuchuwan an chicha, ekatnéén, "Ar-arwachanyu ta achiayu koman hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses. Te chicha, anchag laylaychén way manginggéga-ay hen anchichay a-anammay way lumfongcha. Yag laylaychéntaaw agé way maririspitu paat wat anchag chan paraparamanu hen u-umfunan hen tatagu. ³⁹ Yag no éméycha agé hen anchi chacha ma-am-amongan, icha tumùchu hen anchi ammay paat way tùchuwan. Yag kaman agé no incha mèlagsak, hen anchi tùchun agé paat hen nan-angato hen tumùchuwan. ⁴⁰ Ngém chacha at angkay agé pérhén hen kok-owan hen anchichay nà-amfaro. Yag chacha at pa-anchuanchwén hen luwarucha ah manlengébcha hen anchi kenarawengcha. Wat ammag chuséén Apudyus chicha ah chakchakkar way chusa."

Hen anchi ak-akettoy way napatpateg peet no hen anchi chakar

Luc. 21:1-4

⁴¹ Angkay hiyachi way tummutùchu ah Jesus hen chumang hen anchi chacha mangententennagan hen pelak way midchat an Apudyus, innilana hen anchichay tatagu way cha omentennag. Yag enlasin Jesus way chuarcha hen anchichay fafaknang way ammag chachanakkat hen pelak way chacha etennag. ⁴² Yag hen hiyachi, hinénggép agé hen ihay publi way nà-amfaro yag an yanggay chuway sentemos hen entennagna. ⁴³ Yachi yag anat ayagan Jesus hen anchichay pasorotna yag ekatna an chichéén, "Tot-owa hen antoy ifagà an chày way hen anchi publi way nà-amfaro wat hiyan kachachakkar hen entennagna no hen anchichay amin way nantennag. ⁴⁴ Te hen anchichay tapena wat inidchatcha yanggay hen anchi hommawar an chicha. Waman hen anchi nà-amfaro, ammag anggay paatchi ah pelakna yag enonghorna way nangidchat an Apudyus."

Hen nimfag-an Jesus way machachael hen anchi Templo

Mat. 24:1-2; Luc. 21:5-6

13 Angkay hen-argawan way cha gumhad cha Jesus hen anchi Templo, ekat hen ihay pasorot-néén, “Apo, ilam ngén hen ka-ammay hen antoy Templo ya hen hengehengena. Yag ammag kaskascha-aw agé hen annachay fato way nausar te ancha ammag chachanakkar ya a-anammay.”² Yag ekat Jesusén, “Oo, anammaycha tot-owa ya chachanakkar, ngém tot-owa hen antoy ifagà an chàyü way umchah hen ag-agaw way anchag machachael aminto way ammag maid maila ah mantentenor-og ah fato, te ammag meorob amin.”

Hen ligat way mepasamak ah tapen chi ag-agaw

Mat. 10:17-22; 24:3-14; Luc. 21:7-19

³ Angkay hiyachi yag émméy ah Jesus hen anchi tagéytéy ad Olivo yag tummutùchu way nangu-ughong hen anchi Templo. Yachi yag tommanig cha Pedro an Jaime yah Juan ya ah Andres way émméy an hiya yag henanhanancha way mangaliyén,⁴ “Ay achi mafalin ta ifagam no kamana hen umchahan hen anchi imfagam ad annad way mepasamak. Yag nokay ngata agé hen sinyar way ma-ammaan ah mangen-lasinan way tég-angay hen umchahan cha nadchi.”⁵ Yag sommongfat ah Jesus way mangaliyén, “Anyu yanggay ammag ar-arwahan ta achiayu marokop.⁶ Te chuarcha angkay hen tatagu way fùnag way ancha ammag ekatén chicha ano hen hennag Apudyus way mantoray. Wat ammag chuar agé hen lokoponcha.⁷ Ya achiayu agé cha émégyat no changrényu hen anihéb hen gufat ya chamagényu agé hen gufat hen anchichay anachawwéy way lota. Te masapor chillu ma-ammaan cha natto. Ngém cha-an chillu hen umchahan hen anchi péppégan hen ag-agaw.⁸ Te hen mekaman wat man-ahégugufatcha hen chan totoray hen antoy lota. Ya hen ihay lota agé, gufaténa hen henlomota. Yag maid agé achina manlunigan ya umchah hen pararo way fitel. Ngém amin cha nadchi wat an yanggay an lugrugin hen ligat way kaman hen anchi pés-éy sumigfan hen poton hen anchi chan pànot.”⁹ “Yag chàyü, masapor man-ar-arwad-ayu te telewén chàyü way manginchérem ya pangpang-oron agé chàyü hen kawad hen anchichay cha ma-am-amongan hen tatagu. Yag mepasangoayu agé hen anchichay chan totoray kaman hen anchichay gubérnador ya Are. Ma-ammaan amin cha nadchi an chàyü gapon afurotyu an haén, ngém yachiyat agé hen wayayu way mangempaka-ammu an haén.¹⁰ Te masapor chillu mepagngar hen antoy ammayay chamag hen katagutagu ah karotarota ya anat umchah hen péppég hen ag-agaw.¹¹ Ngém mag-ay ta matelew-ayu ya michérem-ayu, achiayu machanagan ah esongfatyu, te no umchahchi wat midchat an chàyü hen ustoy iyaleyü. Te faén chillu chàyü hen marpowana te an epah-mà hen Espiritun Apudyus.”

¹² “Yag hen tapen agé hen mekaman, wat man-ahetennocharcha hen ma-an-anag-i way mangempapchit hen iha ya iha. Ya uray agé hen hen-anamma ya hen-ininna wat man-ahetennocharcha way mangempapchit hen iha ya iha.¹³ Yag aminay tatagu wat agor-gorancha chàyü gapo hen afurotyu an haén. Ngém hen anchichay mangempapate chillu hen afurotna ingganah anongohna wat mahara-an.”

Hen fùnagan hen anchi aggaégyat way térén

Mat. 24:15-28; Luc. 21:20-24

¹⁴ Entoroy Jesus way mangaliyén, “Awniyat ammag hen-argawan ilanyu hen anchi aggaégyatay térén way ammag tumùchu hen anchi achi koma mafalin tumùchuwana. (Chàyü way mamasa an natto, ma-awatanyu koma hen laychényay aryén.) No ilanyuchi, chàyü way wacha hen provinsiyan hen Judea, omawid-ayuwat way i mantaro ah filig.¹⁵ Yag uray agé hen anchichay wachah chara, wat achicha hénggép ah fa-faréycha way i mangara hen kok-owacha te anchaat an omawid.¹⁶ Yag umat agé hen anchichay hommepot, wat achicha homàyat way mangalekam hen lum-fongcha, te anchag manlapon nadchi yag ommawid-chaat.¹⁷ Yag anchag kàka-ase lawa hen anchichay nafufugi ya hen anchichay chan pasoso hen hiyachiy tempo.¹⁸ Wat chawatényu an Apudyus ta achi koma ma-ammaanchi hen tempon hen agilé.¹⁹ Te hen ligat way fùnag hen hiyachiy tempo wat ammag maid mepaniyan hen kenaligatna nanepod hen lugrugin hen nangammaan Apudyus hen angamin ingganad uwan, ya uray agé ah ing-inggana wat maid kasen mepachah hen antoy lota ah kaman an nadchiy ligat.²⁰ Te no achi aketén Apudyus hen ag-agaw way ka-ammaan hen hiyachiy ligat, wat sigurachu way anchag matéy hen aminay tatagu. Ngém gapo ta ka-asiyana hen anchichay tatagu way penepelena, annag im-fafagga way aket hen ag-agaw way ka-ammaan hen yachiy ligat.”

²¹ “Yag mag-ay ta wachay mangalen chàyuwén, ‘Antoyan hen anchi hennag Apudyus way mantoray,’ ono ekatchéén, ‘Anchayan way wachahchi,’ achiyuwat ammag cha afurotonchi.²² Te fùnagcha angkay hen chuar way tatagu way senang Cicristu way ammag mangaliyén chicha ano hen hennag Apudyus. Ya chuar agé hen senang poprofeta way mangaliyén chicha ano agé hen profetan Apudyus. Yag kafaelanacha agé way mangamma hen kaskascha-aw ya hen anchichay sinyar way omenpahaang, ta no an mafalin wat uray hen anchichay tatagu way penepelen Apudyusat lokoponcha.²³ Wat ar-arwachanyu te hen nangimfag-à amin an cha natto an chàyü ya anat ma-ammaan, ta ah mansasagganaanyu.”

Hen mamfangchan hen Pangorowan hen Tatagu

Mat. 24:29-31; Luc. 21:25-28

²⁴ Entoroy Jesus agé way mangaliyén, “Yag no marpas hen hiyachiy ligat wat ammag makorkor hen egad ad uchu ya ammag machép hen init, yag achi

agé homelaw hen hérag ya anchag maya-ayà hen anchichay taraw. ²⁶ Yag hen hiyachi, mampàllaà way Pangorowan hen Tatagu te umaliyà way marpo ad uchu way iyaleyà hen funat yag humiliyà ah kaenammay-o yag maila agé hen mannakafalin-o. ²⁷ Yag hen hiyachi agé, hénagê hen anchichay a-anghel-o ta éméycha hen péppég hen karotarota way i mangamong hen anchichay aminay tatagu way penepelen Apudyus."

Hen mepaniyan hen anchi away way fig

Mat. 24:32-35; Luc. 21:29-33

²⁸ Yachi yag anat ekat Jesus agéén, "Ilanyu hen annay away way fig te wachan acharényun nadchi koma ah mangar-anyu ah hamhamàyu. Te inni-ilayu met way no chana ilugi way umutar ya pomenge, téng-angay hen tiyargaw. ²⁹ Wat pachongna agé, no ilanyu way cha ma-ammaan hen annachay imfagà, ma-awatanyu agé koma way téng-angay hen mamfangchà. ³⁰ Yag totowa hen antoy ifagà an chàyu way achi matéy hen tapen hen tatagu way cha matagu ad uwan yag nammaanamin amin hen anchichay imfagà. ³¹ Te uray maumah amin hen maila ad uchu ya hen antoy lota wat achi chillu miyat-atob hen antochay chà enale te masapor ma-ammaan amin."

Maid nangila hen mamfangchan Jesus

Mat. 24:36-44

³² Ekat Jesus agéén, "Maid tagu ah nangila hen anchi ag-agaw ya uras way ma-ammaan hen anchichay imfagà. Yag uray haénay anà Apudyus ya umat agé hen anchichay a-anghel wat maid nangila, te hen nangila yanggayat ah Ama ad uchu. ³³ Wat hiyachi, anayu yanggay ammag mansasaggana way kaman mamah-ag, te maid innilayu hen umchahan cha nadchi. ³⁴ Hen mepaniyanaat kaman hen anchi ihay tagu way i namfiyahi. Yag hen anchi lommayawana, impiyarna hen egad hen anchichay alepanna way wéhchiyén na-adchan ah fiyang way ammaana. Yag tinugutugunna agé hen anchi guwarcha ta an yanggay ammag mamah-ag way manguwarcha hen chana guwarchaan. ³⁵ Wat kaman agé an chàyu, an-ayu yanggay ammag kaman mamah-ag way kaman agé guwarcha. Te hen anchi guwarcha, maid innilana no henoy uras hen mamfangchan hen anchi ap-apon, no cha madhém ono gawan chi lafi ono cha ma-apeh ono cha pomaway. ³⁶ Wat mansasaggana-ayu agé ta no umaliyà, achi koma aphoran chàyu way ammag kaman nanasséy hen afurotyu. ³⁷ Chà ifagato an chàyu ta masapor sasagganényu hen mamfangchà. Yag faén agé yanggay chàyu hen chà mangimfag-an te uray agé hen aminay tatagu."

Hen manginyanapan hen anchichay anap-apo hen ekamancha way mamchit an Jesus

Mat. 26:1-5; Luc. 22:1-2; Juan 11:45-53

14 Yachi way chuway ag-agaw yanggay wat umchah hen anchi lagsak way manmanma-an hen anchi iggay namchitan hen anghel hen a-anà hen

ganà Israel ad Egipto way hen yachiy lagsak agé hen manganancha hen anchi tenapay way cha-an fumnar. Yag hen hiyachi agé way tempo, chachan totopà hen anchichay anap-apon hen papachi ya hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin no heno hen ekamancha way menlepot way manelew an Jesus ah mangempapchitancha. ² Yag hen ekatcha, achicha telewén hiya hen anchi tempon hen yachiy lagsak te awni yag anchag gumabfor hen anchichay tatagu.

Hen naranaan Jesus

Mat. 26:6-13; Juan 12:1-11

³ Hen hiyachi, wacha cha Jesus ad Betania ah faréy cha Simon way hiyan anchi nakkonet hen ar-argaw. Angkay hen chacha manganan ahchi, hinénggép hen ihay in-ina way nan-é-édchén ah am-amma way futilya way na-ammaan ah fato way ekatchéén alebastér way natatarwan ah kanginaan way fangfangru way ekatchéén nardo. Yachi yag penténna hen fagang hen anchi futilya yag inhiyatna ah urun Jesus. ⁴ Ngém hen tapen hen anchichay nitutùchu an Jesus, ammag lom-maweng hen hamhamàcha, wat chachan tetennopà way manumsek hen anchi in-ina, ekatchéén, "Pakay ammag lamramén nahha hen annay lana. ⁵ Ammoh achi un-unnina no anna enlao ta midchat koma hen laona hen anchichay maid mafalinna. Te non an umat yag nelaohaah narégnah elabfu ah nesorok ah ihay tawén." Yag chacha ingarén hen anchi in-ina. ⁶ Ngém ekat Jesusén, "Pakay ingarényu. Yasa ta egad hiya hen antoy chana ammaan, te usto met ya ammay hen antoy enammaana an haén. ⁷ Yag no mepanggép hen anchichay maid mafalinna, farangna hen tomoronganyu an chicha no ekatyuwén tomorong-ayu te ancha met ammag mawawà-acha. Ngém haén, achi mafayag hen mi-i-iggawà an chàyu. ⁸ Yag hen antoy in-ina, enammaana hen patinggan hen kafaalana ya layadna, te penangpangona way nanlana hen achar-o ah mesaganaan hen milufuà. ⁹ Yag tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way henoy lugar hen amin antoy lota way mitudtuchuwan hen antoy ammayay chamag, wat mahaphapet agé hen enammaan hen antoy in-ina ah manamham-an an hiya."

Hen nangenlâwan Judas an Jesus

Mat. 26:14-16; Luc. 22:3-6

¹⁰ Angkay hiyachi, ah Judas Iscariote way iha hen anchichay hempo ya chuway pasorot Jesus, émméy hen anchichay anap-apon hen papachi way i mangentorag ah manelewancha an Jesus. ¹¹ Wat anchag layalayad way térén hen nangngarancha hen anchi imfagan Judas, yag empostacha way fayachancha hiya. Wat nanepod hen hiyachi, inlugin Judas way manginyanap hen ekamanna way mangempadpap an Jesus.

Hen anchi anongoh way mèanan Jesus hen anchichay pasorotna

Mat. 26:17-25; Luc. 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30

¹² Angkay hiyachi, inumchah hen anchi pès-éy hen ag-agaw hen anchi lagsak way manganancha hen anchi tenapay way cha-an fumnar. Yag yachi agé hen martiyancha hen anchi karnero way issacha hen anchi lagsak way manmanma-ancha hen anchi iggay namchitan hen anghel hen a-anà hen anchichay ganà Israel. Angkay hiyachi, henanhanan hen anchichay pasorot Jesus an hiya way mangaliyén, "Chuud hen laychém way mangensaganaanni hen anchi manganantaaw hen antoy lagsak way Manmanma-an." ¹³ Yachi yag hennag Jesus hen chuway pasorotna way mangaliyén, "In-ayu hen hiyachiy fabrèy wat hib-atényu hen ihay am-ama way namfufu-ud ah nahahàchuwan way fanga yag inunudyu hiya ¹⁴ hen anchi faréy way hénggépána. Wat ifagayu hen anchi nangimfaréy way mangaliyén, 'Hen imfagan hen anchi aponi, chuud anohto hen anchi kowarto way mèanana an chàni way pasorotna hen antoy lagsak way Manmanma-an.' ¹⁵ Yag no ifagayuha, wat itudtuchuna an chàyu hen anchi chakar way kowarto hen pegwan hen garachu way wacha amin hen masapor. Yag yachi hen mangensaganaanyu hen manganantaaw." ¹⁶ Hiyachi yag lumigwat tot-owa hen anchi chuwa way émméy hen anchi fabrèy yag inchahancha amin hen imfagan Jesus, wat ensaganacha hen manganancha hen hiyachiy lagsak.

¹⁷ Angkay hiyachi way cha madhém, ommanamot cha Jesus ya hen anchichay hempo ya chuway pasorotna hen hiyachiy faréy. ¹⁸ Yag hen chacha mangan, ekat Jesus an chichéén, "Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way wacha angkay hen iha way cha mèan ad uwan way mangentochar an haén." ¹⁹ Wat anchag ngommehpéy amin way wéhchiyén chana ifaga an Jesus way mangaliyén, "Ay haén ngata." ²⁰ Yag ekat Jesusén, "Hian iha an chàyuwanna way hempo ya chuwa way cha paat mèofong an haén." ²¹ Haén way Pangorowan hen Tatagu, pédténà chillu te yachi hen nesosorat ad namengan ah ma-ammaan an haén. Ngém ammag kàka-ase lawa hen anchi tagu way ammag mangentorod way mangentochar hen atéyà. Ammag un-unnina non an iggay koma niyanà hen hiyahay tagu."

Hen anchi pès-éy Manmanma-an an Jesus

Mat. 26:26-30; Luc. 22:14-20; 1 Cor. 11:23-26

²² Hen hiyachi way chacha mangan, innaran Jesus hen ihay tenapay yag nanyaman an Apudyus yag annaat petpet-angén yag inwarasna hen anchichay pasorotna way mangaliyén, "Anényuto te yato hen acharo." ²³ Yachi yag annaat agé aran hen ihay tasa way fayah, yag kasen nanyaman an Apudyus yag annaat idchat an chicha ta mantebtebyanancha amin. ²⁴ Yag annaat ekat way mangaliyén, "Yato hen charà way miwàwà ah macharoson hen fador hen chuaray tatagu.

Yag hen antoy charà agé hen manot-owaan hen anchi kà-amma way torag Apudyus hen tatagu. ²⁵ Yag tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way achiyà kasen uminum hen kaman annatto way fayah ingganah umchah hen anchi mantorayan Apudyus ya ana-at uminum hen anchi faru way fayah."

²⁶ Angkay hiyachi yag nankankantacha yag anchaat gumhad way éméy hen anchi tagéytéy ad Olivo.

Hen nangimfag-an Jesus hen mangenhootan Pedro an hiya

Mat. 26:31-35; Luc. 22:31-34; Juan 13:36-38

²⁷ Imfagan Jesus hen anchichay pasorotna way mangaliyén, "No aw-awniyat anà ammag taynan an chàyu te an-ayug omawid amin, te yaha chillu hen imfagan hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén, 'No pédté hen anchi minya-achug hen karnero wat anchag omawid amin hen anchichay karnero.' ²⁸ Ngém no man-uchiyà wat mamangpangowà no chàyu hen anchi provinsiyen hen Galilea ta ahchi hen man-ahail-antaaw." ²⁹ Yachi yag nan-ale ah Pedro way mangaliyén, "Uray no taynancha-a hen antochay ifà wat achì chillu taytaynan hea." ³⁰ Ngém ekat Jesus an hiyéén, "Tot-owa hen antoy ifagà an heay Pedro way achi epegwan hen manò way manollaò hen hiyatoy lafi wat mamentluwémat way mangenhoot an haén." ³¹ Yag tenlén chillu Pedro way mangaliyén, "Achi mafalin way ehoot-o hea, uray yachi hen miyatéyà an hea." Yag nètemfuruycha agé amin hen anchichay pasorotna way yachi agé hen enalecha.

Hen nanluwaruwan Jesus ad Getsemani

Mat. 26:36-46; Luc. 22:39-46

³² Angkay hiyachi yag émméy cha Jesus hen anchi lugar way ekatchéén Getsemani yag imfagana hen anchichay pasorotna way mangaliyén, "Itùchuyu an natto ta iyà manluwaru." ³³ Yag annaat etàtaen cha Pedro an Jaime yah Juan. Yag yachi, inluginay way tomkar way ammag pararo way térén hen hamhamàna. ³⁴ Yag annaat ifaga hen anchichay ifana way mangaliyén, "Ammag pararo hen antoy hamhamào way kaman paat yatowat agé hen iyatéy-o. Wat inggaw-ayu an natto way achiayu cha masséy ta i-illanà koma." ³⁵ Yachi yag émméy hen anchi ê-éyna yag ammag nanlufub way manluwaru. Yag chana chawatén an Apudyus ta no mafalin, achi koma metoroy hen anchi ligat way téngangay mepachah an hiya. ³⁶ Yag ekatna way manluwaruwén, "Ama, maid achi mafalin an hea, wat achim koma parufusun hen antoy ligat way téngangay mepachah an haén. Ngém uray no yaha hen chawaté, layché chillu way ma-ammaan yanggay hen laychém." ³⁷ Yachi yag namfangad ah Jesus hen iggaw hen anchichay ifana yag inchahanaat agé chicha way nanasséy. Yag annaat ekat an Pedrowén, "Simon, ay nanasséy-ayuwat. Ay achi lawa mafalin ta i-illanà ah uray ihay uras. ³⁸ Achiayu cha masséy ta an-ayuwat manluwaru agé ta achiayu koma ma-afà gapon anchi mepasamak. Innilà way ah hamhamàyu wat laychényu

way mangamma hen usto, ngém an-ayu yanggay ammag cha ma-afà ah kenakapsot hen acharyu.”³⁹ Yachi yag kasen agé émméy ah Jesus way i nanluwaru way nangempegwa way mangimfaga an Apudyus hen anchi chinawatna chillu.⁴⁰ Yag anat kasen mamfangad yag innilana agé cha Pedro way nanasséy chillu te ammag pararo hen héyéпча. Finangon Jesus chicha yag ammag maid innilacha ah esongfatcha an hiya.

⁴¹ Angkay na-awni agé way petlon hen namfangchana way manluwaru, ekat Jesus an chichéén, “Ay étégyu chillu way nanasséy way man-inungar. Nonghamchi te antoy inumchahat hen tempo way haén way Pangorowan hen Tatagu wat midchatà hen anchichay lawengay tatagu.”⁴² Wat fumangon-ayuwat ta intaaw te ilanyu ngén, nawayat hen anchi mangingtochar an haén.”

Hen natelewan Jesus

Mat. 26:47-56; Luc. 22:47-53; Juan 18:1-14

⁴³ Angkay hiyachi way étég Jesus way chan ale yag inumchahat ah Judas way iha hen anchichay hemporoy a chuway pasorotna. Yag wachacha agé hen anchichay chuar way tatagu way enetnodna way namfawangid hen tapena ya nampapang-or hen tapena. Cha nadchiy tatagu hen hennag hen anchichay anap-apon hen papachi ya hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses ya anat hen anchichay anam-ama way ponò hen Judio.⁴⁴ Hen imfafanggan Judas hen anchichay enetnodna, ekatnéén, “Hen anchi tagu way mangempàil-à hen rispità an hiya hen mentomòà hen tapàò hen apengna, yachi hen telewényu ya elayawyu way masapor maguguwarchaan.”

⁴⁵ Yachi yag émméy ah Judas an Jesus yag ekatnéén, “Apo,” yag annaat etomò hen tapàna hen apengna.

⁴⁶ Yag hen hiyachi, ammag finchéngat hen anchichay tatagu ah Jesus.⁴⁷ Ngém hen ihay ifana way nètatachéng an nadchi, annag inuhfù hen fangidna yag finatà-agna hen alepan hen anchi kangatowan way pachi yag naporhan hen ingana.⁴⁸ Yachi yag imfagan Jesus hen anchichay namchéng an hiya way mangaliyén, “Pakay, ay futangelowà ta masapor mamfangangid-ayu ya mampapang-or-ayu way i manelew an haén.

⁴⁹ Ammag enag-agaw met way niyamoamongà an chàyu ah Templo hen anchi chà nantudtuchuwan, yag pakay faén ahchi hen nanelewanyu an haén nò. Ngém yato chillu hen masapor mekaman ah tomot-owaan hen anchi nesosorat way alen Apudyus.”⁵⁰ Yag hen hiyachi, anchag ommawid amin hen anchichay pasorotna yag tenaynancha hiya.⁵¹ Yag wacha agé hen hiyachi hen ihay fafaru way ammag iggay nanlumfong hen nangunuchana an Jesus, te an yanggay nan-akrang ah yapet way lopot. Wat entakorong hen anchichay tatagu way mampap an hiya.⁵² Ngém an yanggay hen anchi akrangna hen empagudcha te pommorhapoh way ommawid way ammag namfalfalad.

Hen nepasangowan Jesus hen anchi konsel

Mat. 26:57-68; Luc. 22:63-71; Juan 18:13-14, 19-24

⁵³ Angkay hiyachi yag inyéycha ah Jesus hen faréy hen anchi kangatowan way pachi te ahchi hen namongan amin hen anchichay anap-apon hen papachi ya hen anchichay anam-ama way ponò hen Judio ya hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses.⁵⁴ Wat ah Pedro, chinuchum-ang way cha umunud yag nanlahin hen anchi fatawan hen faréy hen anchi kangatowan way pachi yag nitùchu hen anchichay guwarcha way mèanichu.

⁵⁵ Angkay hen anchichay na-a-among ah faréy way anap-apon hen papachi ya amin hen anchichay anam-ama way ponò way ekatchéén konsel, chacha amin anapén hen epafasorcha an Jesus ah érégnah mepapchitancha, ngém ammag maid inchahancha.⁵⁶ Anchag chuar hen anchichay i man-istigu way mangenlémrém an hiya, ngém ammag nanhinafà-ar hen chacha enale.

⁵⁷ Hiyachi yag anat tomàchéng hen anchichay tapen hen anam-ama way mangenlémrém an hiya way mangaliyén,⁵⁸ “Chengngarni angkay hen enalen hen antoy tagu way chachaeléna ano hen antoy Templotaaw way tatagu hen nangamma yag anna agég sà-achén hen iha hen anchi ma-atloy ag-agaw way faén anoh tagu hen mangamma.”⁵⁹ Ngém uray agé chichaat ammag achi chillu agé mètémfuruy hen chacha aryén.

⁶⁰ Angkay hiyachi yag tommàchéng hen anchi kangatowan way pachi hen sangwanancha amin way mamistigar an Jesus yag ekatnéén, “Ay achia maka-songfat hen antochay chacha epafasor an hea. Ay totowa hen chacha aryén.”⁶¹ Ngém ammag gummigin-nang chillu ah Jesus way achin ar-ale. Wat entoroy hen anchi chan fistigar way mangaliyén, “Ay hea hen anchi Cristu way anà hen anchi machachayaw way Apudyus ta hea hen anchi empostana way umale way mantoray.”⁶² “Oo haén,” way ekat Jesus, “yag awniyat ilanyu amin haén way Pangorowan hen Tatagu way tumutùchu hen pachawanan Apudyus way man-nakafalin. Yag ilanyu agé haén hen anchi mamfangchà way marpod uchu way iyalen hen funat.”⁶³ Yag hen hiyachi, ammag entanong hen anchi kangatowan way pachi way nangissay hen lumfongna gapon anchi enalen Jesus, yag ekatnéén, “Ay ammoh kasentaaw anapén hen man-istigu ah fasorna.”⁶⁴ Chengngartaaw met amin hen anchi enalena way annag cha pérhén hen kena-apudyus Apudyus. Wat nokay hen ekamantaaw an hiya nò.” Yag tenomfarcha amin hen anchichay na-a-among way mangaliyén, “Karébféngana way mepapchit.”

⁶⁵ Yachi yag inluginat hen tapena way manoppatop-pa an hiya. Yag hen tapena, ancha an finongot hen uruna ta maid ilana yag anchaat loproppagén way mangaliyén, “Ayé, ifagam man no heno hen nanlopog an hea.” Ya uray agé hen anchichay guwarcha, anchag lapchù-un hiyéén tenappetappetcha.

Hen nangenhootan Pedro an Jesus

Mat. 26:69-75; Luc. 22:54-62; Juan 18:15-18, 25-27

⁶⁶ Ah Pedro agé, étégna ah fatawa, yag émméy hen ihay fafarasang way alepan hen anchi kangatowan way pachi. ⁶⁷ Yachi way innilana ah Pedro way cha mèanichu, enméschagana hiya yag annaat ekatén, "Hean samet hen ihay ifan Jesusanchi way eNazaret." ⁶⁸ Ngém enhoot Pedro way mangaliyén, "Tawwan hen annay cham aryén te maid innilà." Yag chaat lomayaw ah Pedro way éméy hen anchi penget hen fatawa way nanag-én hen charan. Yachi yag nanollaò hen manò te pés-éy tollaòchi. ⁶⁹ Yachi yag kasen agé innilan hen anchi fafarasang hiya yag imfagana hen anchichay ahètàtchèg way tatagu way mangaliyén, "Yaha angkay agé hen ihay ifana." ⁷⁰ Ngém kasen agé enhoot chillu Pedro. Yag yachi agé way iggay nahen-awniyan yag ekat agé hen anchichay ahètàtchègén, "Aw, hea eman hen ihay ifana, a, te afab-én way iGalilea, a, met." ⁷¹ Yag ammag nansapata ah Pedro way mangaliyén, "Uray ud-ay pédténà an Apudyus no faén tot-owa hen antoy chà ifaga an chàyu te tot-owa angkay way maid poros innilà hen annay taguwanna way chayú aryén." ⁷² Yag hen hiyachi, kasenat agé nanollaò hen manò way yachin pegwan hen tollaò, yag hemhemma-at Pedro hen anchi imfafaggan Jesus an hiya way achi manollaò hen pegwan tollaò yag nametluwénaat way mangenhoot an hiya. Yag chaat mankela gapoh hamhamàna.

Hen nepasangowan Jesus an gubérnador way Pilato

Mat. 27:1-2, 11-14; Luc. 23:1-5; Juan 18:28-38

15 Angkay hiyachi way cha pomaway, kasencha na-among hen anchichay anap-apon hen papachi ya anam-ama way ponò ya hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses ya amin agé hen anchichay konsel, yag nantatagépfarcha way mamananoh no henon ekamancha an Jesus. Wat tenawidcha hen limana yag inyéycha way i mangemporang an Gubérnador Pilato.

² Yachi way inumchahcha yag finistigar Pilato ah Jesus way mangaliyén, "Ay hea ano hen Aren hen Judio." Yag ekat Jesusén, "Oo, tot-owa hen annay enalem." ³ Yachi yag ammag chuar hen cha epafasor hen anchichay anap-apon hen papachi an Jesus. ⁴ Yag anat ekat Pilato an hiyéén, "Ay achia makasongfat hen anachay chacha epafasor an hea way an peet ammag chuar." ⁵ Ngém ammag gummiginnang chillu ah Jesus. Wat ammag nahaang ah Pilato.

Hen nimfag-ancha hen matéyan Jesus ya hen milufusan Barabas

Mat. 27:15-26; Luc. 23:13-25; Juan 18:39-19:16

⁶ Hen nigagangay an Gubérnador Pilato, no umchah hen hiyatoy lagsak hen Judio way Manmanma-an, wat wachay wacha hen ilufusna way ihay farud way egad hen piliyén hen anchichay Judio. ⁷ Angkay hen hiyachiy tempo, wachacha hen nifafarud way tot-oway pom-

matéy way nangabfor hen gubérno, yag hen ihan chicha wat ah Barabas hen ngachanna. ⁸ Angkay hiyachi yag na-among hen anchichay tatagu way i nangimfaga an Pilato way ammaana koma hen anchi chana ekamkaman chillu way mangemparufus hen ihay farud. ⁹ Wat ekat Pilato an chichéén, "Ay lay-chényu ta hen antoy Areyu way Judio hen ilufus-o." ¹⁰ Yahan imfagana te nadlawna way ammag gapo yanggay hen apés hen anchichay anap-apon hen papachi yag anchaat epafarud ah Jesus. ¹¹ Ngém hen enkaman peet agé hen anchichay anap-apon hen papachi, ancha ammag senubsufan hen anchichay na-among way tatagu te ammag ah Barabasad agé hen imfagacha way ilufusna. ¹² "Oo a," way ekat Pilato an chicha, "ngém nokay hen mangammaà hen antoy ekatyuwén Areyu way Judio nò." ¹³ Yag anchag aheongaw amin way mangaliyén, "Anyuwat an ekoros hiya." ¹⁴ Yag ekat Pilato agéén, "Oo a, ngém chuud chi laweng ah enammaana ah narégna ah mekorosana." Ngém chachaat ehorthyad way mangèngaw way mangaliyén, "Ekorosyuwat hiya." ¹⁵ Yag gapo ta patigén Pilato hen kapnekan hen anchichay tatagu, wat annag inlufus ah Barabas ah pagfaruchan. Waman ah Jesus, empahapratna yag annaat eporang way melansa hen koros.

Hen nanénsénaan hen anchichay sorchachu an Jesus

Mat. 27:27-31; Juan 19:1-5

¹⁶ Angkay hiyachi yag inighad hen anchichay sorchachu ah Jesus hen anchi fatawa hen faréy Gubérnador Pilato yag enayagancha hen anchichay aminay ifacha way sorchachu. ¹⁷ Yag anchaat lumfongan ah Jesus ah kaman hen lumfong chi are ah manénsénaancha. Yag anchaat agé falengawngawén hen pagat ah kaman koronana yag inhùrubcha ah uruna. ¹⁸ Yag anchag cha sèn-ésén-én way magénén senaruchucha hiya way mangaliyén, "Ta mataguah ing-inggana, heay Aren hen Judio." ¹⁹ Yachi yag anchaat agé pagpag-gohon hen uruna yag tenoppatoppaancha hiya, yag magén aminén nampap-alentomangcha way manadayaw an hiya.

²⁰ Angkay hiyachiy narpas way sensennacha, kasencha senokatan hen anchi emparumfongcha yag inig-gacha hen anchi siguchay lumfongna yag anchaat iyéy hiya hen anchi mekorosana.

Hen nelansaan Jesus hen koros

Mat. 27:32-44; Luc. 23:26-43; Juan 19:17-27

²¹ Angkay hen chacha manginyéyan an Jesus, hinibatcha hen ihay tagu way iCerene way cha homàyat way i hommepot. Ah Simon hen ngachanna way aman cha Alejandro an Rufo. Yag ammag penolet hen anchichay sorchachu ta fu-uchuna hen anchi koros Jesus. ²² Yachi yag inyéycha ah Jesus ad Golgota way hen lay-chénay aryénat, "Hen alentutugun chi uru." ²³ Yag enadchancha hiyah fayah way na-ahrangan ah agah way mira ngém achina chillu inumun. ²⁴ Yachi yag enlansan hen anchichay sorchachu hiya hen anchi koros,

yag anchaat mamfub-unnot way manginyàchang hen lumfongna. ²⁵ Nà-argaw hen anchi nangenlansaancha an hiya. ²⁶ Yag wacha agé hen empòatcha hen uhun hen uruna way nesoratan hen anchi ekatchéén fasona way ekatnéén, "Yato hen Aren hen Judio." ²⁷ Hen hiyachi, wachacha agé hen chuway futangelo way nigsan way nekoros way hen iha, ah pachawananna ya hen iha, ah pachawigina.

²⁸ Hen na-ammaan cha nadchi wat ah tomot-owaan hen anchi nesosorat ad namenghan way ekatnéén, "Metakorong hiya hen anchichay futangelo."

²⁹ Yag aminay tatagu way manloohén chacha amin manwigwigiwig way manmanna an Jesus, yag chacha agé insortuwén way mangaliyén, "Ayé kay umpaya, ammag anggayhaat ekatnowén fakasém hen anchi Templo yag kasenno senà-ad hen petlon hen ag-agaw. ³⁰ Yag ayé kay umpay, gumhad-a ta hara-am hen acharno." ³¹ Yag uray agé hen anchichay anap-apon hen papachi ya hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Mosesat chachan tatagépfar way manmanna an hiya way mangaliyén, "Ammag anggayhaat tenorongana hen tapena yag ammag achiyat agé peet makatorong hen acharna. ³² Ilantaaw kay anga hen Aretaawanna way ganà Israel non an gumhad ta mangil-antaaw ah mangafurotantaaw way hiya tot-owa hen empalen Apudyus way Cristu."

Yag uray agé hen anchi chuway ifana way nelaransa wat chacha agé metaptape way mangmangsot an hiya.

Hen natéyan Jesus

Mat. 27:45-56; Luc. 23:44-49; Juan 19:28-30

³³ Angkay hiyachi way ustoy nanggawa, ammag hommelangat agé hen aminay lota ingganah fummatangan. ³⁴ Yag yachi way fummatangan, enèngaw Jesus way mangaliyén, "Eli, Eli, lama sabaktani," way hen laychényay aryénat, "Amay Apudyus, pakay manchùganà." ³⁵ Chengngar hen tapen hen anchichay tatagu hen anchi enalena yag ekatchéén, "Changrén-taaw ngén, te kaman paat chana ayagan ah Elias."

³⁶ Yag nanagtagat hen iha an chicha way i mangempainum, wat ensawsawna hen anchi lopot hen omelém way fayah yag annaat pa-atén way minchawchaw an Jesus ta sosopona. Yag chana ekatén, "Hahad-chéntaaw éggaya ta ilantaaw no umale tot-owa ah Elias way tomorong an hiya." ³⁷ Yag kasen nan-ongaw ah Jesus yag natéyat.

³⁸ Wat hen hiyachi, ammag nan-agwaat agé way nagissay hen anchi séchar way kortena way horchè hen iggaw Apudyus paat ah Templo way ammag nanlugi ad uchu inggana ad char-ém.

³⁹ Yag hen anchi kapetan hen sorchachu way nana-hagang an Jesus, hen nangil-ana hen enkamanna way natéy, ekatnéén, "Aù, yato peet tot-owa hen anà Apudyus, a."

⁴⁰ Yag hen anchi ê-éyna agé, wachacha hen anchichay inin-ina way nangi-ila hen nekaman. Hen tape-na an chichaah ah Maria way eMagdalena ya anat ah

Salome, ya ah Maria agé way inan anchi ihay Jaime way ong-onga yah Joses. ⁴¹ Chichachi hen anchichay cha netnonetnod an Jesus way tomorong an hiya hen kawad-ana ad Galilea. Yag wachacha agé an nadchi hen anchichay chuar way tapenay finufae way netnod an Jesus hen émméyana ad Jerusalem.

Hen nilufuan Jesus

Mat. 27:57-61; Luc. 23:50-56; Juan 19:38-42

⁴² Hen hiyachiy ag-agaw wat yachi hen mangensaganaan hen Judio hen aminay masaporcha para hen Safachu way ngilin. Wat hiyachi way téng-angay malih-nug hen init ah milugiyen hen anchi ngilin hen Senafachu, wachan ihay iyArimatea way ammag nangentorod way émméy an Gubérnador Pilato way mangimfaga hen anchi achar Jesus no mafalin. Ah Jose hen ngachanna way hiyan ihay maririsputu way membron hen anchi konsel hen Judio, ya hiya agé hen ihay mamannéd hen milugiyen hen mantorayan Apudyus. ⁴⁴ Angkay émméy ah Jose an Gubérnador way i mangimfaga hen achar hen anchi natéy, yag ammag nahaang ah Gubérnador hen nangngarana te pegachi yag natéyat. Wat empa-ayagna hen anchi kapetan hen sorchachu ah manot-owaana way natéy ah Jesus.

⁴⁵ Yag imfagan hen anchi kapetan way natéy tot-owa. Yachi yag anat parufusun Gubérnador ah Jose way i mangara hen achar Jesus. ⁴⁶ Wat i lommao ah Jose ah am-ammay ya pokkawan way uroh yag annaat i upahén hen achar Jesus yag infunifunna hen anchi lenàwana, yag annaat iyéy way manginlufù hen anchi lufù way an napasorag way natoktokan hen chéprah. Yachi yag annaat agé allinén hen anchi chakaray tépà way etangébna hen anchi lufù.

⁴⁷ Yag cha Maria way eMagdalena ya ah Maria way inan cha Joses, ini-ilacha hen nekaman hen nilufuan Jesus.

Hen nan-uchiyan Jesus

Mat. 28:1-10; Luc. 24:1-12; Juan 20:1-10

16 Angkay hiyachi way cha madhém way narpas hen anchi Safachu way ngilin, émméy cha Maria way eMagdalena yah Salome ya ah Maria way inan cha Jaime way icha lomao ah fangfangru way melana hen natéy ta incha koma lanéén hen anchi achar Jesus ah lufù.

² Angkay nafigat way Chuminggu, fummigatcha way émméy hen anchi nilufuan Jesus. ³ Yag hen anchi chacha manaranan, chachan tatagépfar way mangaliyén, "Nokay ngata hen mangallin hen tangéb hen anchi lufù ⁴ te ammag chakar way térén hen anchi tépà way tangébna." Angkay hiyachi way chacha homag-én yag innilacha hen anchi lufù way ammag na-a-allinat agé hen anchi tépà way nafufutan hen anchi lufù. ⁵ Wat henomròcha hen anchi lufù yag innilachaah agé hen ihay kaman fafaru way tummutùchu hen ommapet ah pachawanancha way ammag pokkawan hen lumfongna. Wat anchag émmégyat way nangila an hiya. ⁶ Yag nan-ale hen anchi tagu way

mangaliyén, “Achiayu cha émégyat te innilà way ah Jesus way eNazaret hen inyu ilan way enlansacha hen koros. Ngém maid angkay ahto te nan-uchi. Ilanyu ngén hen annay nepabfégana wat maid hiya. ⁷ Wat homàyat-ayuwat ta inyu ifaga hen amin anchichay pasorotna ya ah Pedro paat way ah Jesus, mamangpan-go ad Galilea ta ahchi hen mangil-ancha an hiya, te ya ha chillu hen imfafaggana an chicha.” ⁸ Yachi yag anchag hetatagtag hen anchichay inin-ina way lomayaw hen anchi lufù way chacha amin mampapayagpag ah égyatcha. Yag maid agé henaphapetcha gapon égyatcha.

Hen ihay anongoh way ensorat Marcos

[⁹ Angkay émméy hen anchichay inin-ina an cha Pedro ya hen anchichay ifana, [¹⁰ Angkay hiyachi yag hennag Jesus hen anchichay pasorotna way éméy ah karotarota way i mangempanggar hen anchi chamag way narpon Apudyus way yachin mepanggép hen miiggawan an hiya ah ing-inggana.]

Hen nampàil-an Jesus an Maria way eMagdalena

Mat. 28:9-10; Juan 20:11-18

[⁹ Angkay hiyachi way nan-uchi ah Jesus hen cha pomaway hen Chuminggu, hen anchi pès-éy nampàil-ana wat an Maria way eMagdalena way hiya hen anchi nemparyawana hen anchi pitu way nihuhurug way ongtan. ¹⁰ Yag yachi way innilan Maria ah Jesus, innaat henaphapet hen anchichay ifan Jesus way chachan to-tokar ya chachan kela amin. ¹¹ Ngém chicha, uray chengngarcha hen anchi henaphapetna way nan-uchi ah Jesus yag innilana paat agé hiya, ancha chillug achi afuroton.

Hen nampàil-an Jesus hen anchi chuway tatagu

Luc. 24:13-35

¹² Angkay hiyachi yag kasen agé nampàila ah Jesus hen chuway ifana hen chacha manaranan way éméy hen ihay fabréy, ngém safali hen enkamanna way nampàila an chicha. ¹³ Yachi yag namfangadcha way i

nanaphapet hen anchichay ifacha agé, ngém tàén, anchag achi chillu afuroton.

Hen nampàil-an Jesus hen anchichay pasorotna

Mat. 28:16-20; Luc. 24:36-49; Juan 20:19-23; Apos. 1:6-8

¹⁴ Angkay hiyachi way ommanongoh yag nampàila agé ah Jesus hen anchichay hemporoyahay pasorotna hen chacha manganan. Yag enamolichana chicha te anchag songsongellan way achi mangafurot hen henaphapet hen anchichay nangila an hiya hen anchi annaat nan-uchiyah. ¹⁵ Yachi yag annaat ifaga an chicha way mangaliyén, “Éméy-ayu hen aminay lota ta inyu epanggar hen egachay katagutagu hen anchi ammayay chamag mepanggép an haén. ¹⁶ Yag heno way omafurot ya anat mafunyagan wat mètagu an Apudyus ah ing-inggana. Ngém heno way achi mangafurot wat etap-ar Apudyus hiya hen anchi machusaana ah ing-inggana. ¹⁷ Yag hen anchichay tot-oway omafurot wat midchat an chicha hen kafaellan way mangamma hen kaskascha-aw, te gapon kafaèlà, makeparyawcha hen nihurug way ongtan ya mafalin agé man-ale ah safaliy ale. ¹⁸ Ya uray agé égnanancha hen farakkan ono inumuncha hen gamot wat ammag maid ekatna an chicha. Yag no ichàépcha hen limacha hen anchichay chan saket wat maka-an agé hen saketcha.”

Hen émméyan Jesus ad uchu

Luc. 24:50-53; Apos. 1:9-11

¹⁹ Angkay hiyachi way narpas hen anchi imfagan Jesus an chicha, ammag cha matarok way éméy ad uchu, yag i tummùchu hen anchi pachawanan Apudyus. ²⁰ Yag hen anchichay pasorotna, émméycha agé hen kafabréfabréy way i mangintudtuchu hen anchi ammayay chamag. Yag mawawà-acha agé ah Apo Jesus way cha manorong an chicha way chana agé idchat hen kafaellan way mangamma hen kaskascha-aw ah manot-owaan hen tatagu hen kenatot-owan hen chacha itudtuchu.]

Lucas

1 Antoyan hen sorat-o an hea Apo Teofilo. Chuarca hen tatagu way namachas way nangensorat hen anchichay aminay nekaman hen antoy iggawtaaw. ² Yag hen anchi ensoratcha wat hen anchichay nahaphapet an chàni way henaphapet hen anchichay nangi-ila paat way chicha, innilacha hen anchichay nekaman nanepod hen anchi laprapona yag anchaat epagngar. ³ Wat yaha, Apo Teofilo, gapo ta inyam-ammà paat way nangachar amin hen anchichay na-ammaan nanepod hen ninlugiyancha ingganad uwan, ekat-owén ammay ménat no haén hen mangensorat an cha nadchi an hea ta mafafatéy hen male. ⁴ Yato hen ekaman-o ta ma-awa-awatam hen katot-owan hen anchichay nitudtuchu an hea.

Hen nifag-an hen miyana-an Juan way chan funfunyag

⁵ Hen anchi lugrugina, yachi hen tempon hen karen Herod ad Judea. Yag wacha agéhchi hen ihay pachi way ah Zacarias hen ngachanna way hiyan ihay ganà hen anchi pachi way ah Abias hen ngachanna. Ya ah ahawana agé, ah Elisabet hen ngachanna way hiyan ihay ganà Aaron way ap-apon chi pachi. ⁶ Chicha way hen-ahawa, ammaycha an Apudyus te totongparéncha amin hen orchinna ya hen tugunna wat maid mepafasorancha. ⁷ Ngém maid anàcha te lopat ah Elisabet yag loohcha narakay way térén way hen-ahawa.

⁸ Angkay hen-argawan yag wachah Zacarias ah Templo te inumchah hen tempon hen mangammaana hen a-ammaan hen pachi. ⁹ Yag hen gangaycha way pachi, chachan funfunnot ta maila no heno hen mangamma hen ma-ammaan. Yag ah Zacarias hen namunot way éméy hen anchi kowarton Apudyus way i manginyapoy hen anchi fangfangru. ¹⁰ Angkay hiyachi way hinénggép ah Zacarias ah Templo yag wachacha agé hen chuaray tataguh chara way chan luwaru hen hiyachiy uras way manginyapoyana hen anchi fangfangru. ¹¹ Yag hen chana manginyapoyan, ammag niyahad an hiya hen ihay anghel Apudyus yag tom-màchég ah pachawanan hen anchi chacha mempatpatngan hen anchi chacha manginyapoyan hen anchi fangfangru. ¹² Wat ammag naégyay ah Zacarias hen nangil-ana yag émmégyat. ¹³ Yachi yag nan-ale hen anchi anghel way mangaliyén, "Achia cha émégyat, Zacarias, te chengngar Apudyus hen chawatyu wat mafugi angkay ah ahawam wat wacha hen iyanàna way larae, wat ngadnanyu hiya ah Juan. ¹⁴ An-ayug lomaylayad gapon hiya ya lomaylayadcha agé hen

chuaray tatagu. ¹⁵ Wat ah Apudyus, ifilangna hiya ah nangato way tagu. Ngém masapor achi umin-inum hiyah fayah ya uray heno way fumutang. Yag manepod hen miyana-ana, machachà-an hen mamangché-nan hen Espiritun Apudyus hen hamhamàna. ¹⁶ Yag gapon hiyaat mepahagong hen hamhamà hen chuar way kacharaana way ganà Israel an Apudyus ta omapocha an hiya. ¹⁷ Ya hen anchi iyanàyu agé, hiya hen anchi mamangpango no hen anchi nepoposta way Cristu way hen ekamanna, kaman hen anchi profeta way Elias ad namenghan way pachong agé hen kafaelana. Te mantempoyuguna hen hamhamà hen himfafaryan, ya manggédngéna agé hen hamhamà hen anchichay achi omafurot ta komaman hen hamhamàcha hen anchichay ammayay tatagu. Yachi hen mangensaganaana hen anchichay tatagu ah mangngarancha hen anchi ap-apocha no umale." Yaha hen imfagan hen anchi anghel an Zacarias.

¹⁸ Yachi yag anat ekat Zacarias hen anchi anghelén, "Oo a, ngém ay nanggilah mafalinha, te narakay-ani met way térén way hen-ahawa, wat nokay hen manot-owaà nò." ¹⁹ Yachi yag sommongfat hen anchi anghel way mangaliyén, "Haén ah Gabriel way nì-i-iggaw hen sangwanan Apudyus, way hiya hen namaar an haén way i mangimfaga hen antoy karaylayad way chamag an hea. ²⁰ Ngém gapo ta achim afuroton hen enalè, an-ag mattongong way achi maka-ale ingganah ma-ammaan hen antoy imfagà, te tot-oway umchah way umchah hen anchi ustoy tempona wat ma-ammaan chillu."

²¹ Angkay hen anchichay tatagu ah chara, anchag nahédchan hen gumhachan Zacarias, yag chacha anapén no pakay ammag nafayag ah faréy. ²² Angkay na-awni way ginumhad ah Zacarias, anat agég achin ale te ammag nattongong, wat na-awatan hen tatagu way wachan empàilan Apudyus an hiya ah Templo. Yag gapo ta achi maka-ale, annag cha sinyaran chicha.

²³ Angkay narpas hen anchi fiyang Zacarias ah Templo, hommàyat ah fabrýchcha. ²⁴ Yag yachi agé way chahan mafayag, nafugi tot-owa ah ahawana way Elisabet, wat iggay gumgumhad ah chara hen unig hen lemay furan. ²⁵ Yag ekatnéén, "Inumchah tot-owa hen nanorongan paat Apudyus an haén, wat naka-an hen fiin-o hen ahentagù te antoyan hen narmu way anào."

Hen nifag-an hen miyana-an Jesu Cristu

²⁶ Angkay hen anchi maénémay furan hen nafugiyán Elisabet, kasen hennag Apudyus hen anchi anghel way

ah Gabriel ta éméy ad Nazaret way ihay fabrèy hen provinsiyan hen Galilea,²⁷ te wachan ina ifaga hen ihay fafarasang ahchi way hen fafarasanganchi, neto-torag way mangahawa an Jose way ganà Are David. Ah Maria hen ngachanna.²⁸ Yachi yag émméy hen anchi anghel an Maria way mangaliyén, “Antoyanà way um-male way mangimfaga way nabindisyunan-a paat te wacha ah Apudyus an hea.”²⁹ Yag ammag nahaang ah Maria hen nangngaranan nadchi, yag chana anapén no heno hen laychéney aryén.³⁰ Yag anat ekat hen anchi anghelén, “Achia cha émégyat Maria, te enlaychan-cha-a an Apudyus.”³¹ Wat hen ifagà an hea, mafugia wat iyanàno hen larae way ngadnanyu ah Jesus.³² Ammag nangato way téréen hen annay iyanàno ya awagan hen tatagu hiya ah anà hen kangatowanay Apudyus ya epatawid Apudyus an hiya hen kena-aren David way apona ad namenghan.³³ Wat hiya hen man-aren hen amin anchichay Judio way ganà Jacob ah ing-inggana way ammag maid péppég hen kena-arena.” Yachi hen imfagan hen anchi anghel an Maria.

³⁴ Yag anat ekat Maria hen anchi anghelén, “Oo a, ngém nokay hen énnê way mafugi way ammag poros met chi nanchà an haén.”³⁵ Yag ekat hen anchi anghelén, “Umale hen Espiritun Apudyus an hea, ya umchah hen kafaalana way ancha-ag lichuman yag nafugia. Yag gapo ta hiyachi hen mekaman, wat ma-ammuwan way na-apudyusan hen anchi iyanàno, yag ma-awagan ah anà paat Apudyus.”³⁶ Entoroy hen anchi anghel agé way mangaliyén, “Ya ah agim way Elisabet way ekatchéén lopat, wat nafugi agé hen antoy narakayana, wat énémay furan ad uwan hen anchi finugina way larae.”³⁷ Wat yachin kail-ana way ammag maid achi mafalin an Apudyus.”³⁸ Yachi yag anat ekat Mariéén, “Haén, wat anà lawa an alepan Apudyus, wat ma-ammaan amin hen annay enalem an haén.” Yachi yag lommayaw hen anchi anghel.

Hen i nangil-an Maria an Elisabet

³⁹ Angkay narhawan yag nansagana ah Maria way lumigwat way mane-ed way éméy ah fabrèy cha Zacarias way ini-iggaw hen anchi pafinilig hen provinsiyan hen Judea.⁴⁰ Yachi way inumchah ah faréy cha Zacarias, nan-ale ah Maria an Elisabet.⁴¹ Yag hen nangngaran Elisabet hen alena, ammag namfalihhochong hen finugina. Yag empahmà hen Espiritun Apudyus an Elisabet,⁴² yag chinakarna way mangaliyén, “Hea hen anchi téréen way nabindisyunan hen aminay fufae, ya nabibindisyunan paat agé hen anchi iyanàno.”⁴³ Wat pakay paat enlaychanà ta umalea way mamisita an haén, hea way man-inan hen Ap-apò.⁴⁴ Te hen nangngarà hen alemat ammag namfalihhochong hen finugi ah laylayadna.⁴⁵ Kapeletan laylayad-a te enafurotno way tomot-owa amin hen anchi imfagan Apudyus an hea.”

Hen nanayawan Maria an Apudyus

⁴⁶ Yachi yag ekat Mariéén,

“An-og chayawén ah Apotaaw way Apudyus,⁴⁷ ya anà agég laylayad gapon hiya way nangenharà an haén,⁴⁸ ya inna paat hemhemà haén way nafafa way alepanna. Wat manepod ad uwan, ekat amin hen tataguwén, enlaychanà⁴⁹ gapo hen anchi kahahaang way enammaan hen anchi mannakafalin way Apudyus an haén. Ammag ka-ammayan tot-owa ah Apudyus.⁵⁰ Ya chana ség-angan hen amin way tatagu way cha manginyafiin an hiya way manepod hen anchi pés-éy tatagu inggana hen amin anchichay chan paréparég way miyanà.⁵¹ Empàilana hen kafaalana way mangamma hen ammaana yag kenorkorna hen planon hen anchichay chan pahih-ya.⁵² Annag empafafa hen anchichay nan-angato way toray yag anna agég empangato hen anchichay nafafa.⁵³ Ya hen anchichay cha mamfaga ah torong, chuar hen inidchatna an chicha way ammay. Waman hen anchichay nanapnek ah kaenammaycha, emparyawna chicha way maid inidchatna.⁵⁴ Yag enammaana hen anchi empopostana hen anchichay anap-otaaw ad namenghan ya totollongana chitaaw way ganà Israel.⁵⁵ Iggayna tot-owa aliw-an ah Abraham ya chitaaw way ganàna te séség-angana chitaaw ah ing-inggana.”

Yachi hen enalen Maria hen nanayawana an Apudyus.

⁵⁶ Angkay hiyachi yag ni-iggaw ah Maria an cha Elisabet ah unig hen toroy furan yag anat lommayaw.

Hen niyana-an Juan way chan funfunyag

⁵⁷ Angkay hiyachi way inumchah hen umana-an Elisabet, inyanàna tot-owa hen larae.⁵⁸ Wat amin hen anchichay atògongna ya hen totorangna, anchag laylayad amin hen nangngarancha hen anchi chakar way ség-ang Apudyus an hiya.

⁵⁹ Angkay hen anchi ma-awaru way ag-agaw hen anchi utteng, incha empasinyar ah manongparanchara hen orchin way yachi agé hen manngadnancha. Ya ah gagangaycha agé, ammay no an manZacarias te yachi hen ngachan amana.⁶⁰ Ngém ammag ommachi ah inana way mangaliyén, “Faénha hen engachantaaw ta ah Juan hen manngachanna.”⁶¹ “Oo a,” way ekat hen anchichay tatagu, “ngém maid met nangenggachan ah Juan an chày.”⁶² Yag anchaat sinyaran ah amana way mangimoh no heno hen laychéna way epan-gachan hen anchi onga.⁶³ Yag anat isinyar Zacarias hen papel yag ensoratna way hen manngachannaat ah Juan. Yag anchag nascha-aw hen anchichay tatagu.⁶⁴ Yag hen hiyachi, naka-anat hen tenongong Zacarias yag nan-aleyat way manayaw an Apudyus.⁶⁵ Wat anchag nascha-aw amin hen anchichay atògongna. Yachi yag nanhemamag hen anchi nekaman hen amin hen hiyachiy lugar ad Judea.⁶⁶ Yag amin hen anchichay nangngar, chacha ham-éham-én no heno ngata hen mamfalinan nahha way onga te narawag way wacha tot-owa hen kafaalan Apudyus an hiya.

Hen nangimfag-an Zacarias hen empahpahmà Apudyus

⁶⁷ Angkay hiyachi, ah Zacarias way aman hen anchi onga, na-adchan ah Espiritun Apudyus yag annaat aryén hen empaka-ammun Apudyus, ekatnéén,
⁶⁸ "Antaaw yanggay ammag chayawén ah Apudyus way Apotaaw, chitaaw way ganà Israel, te ummale way manorong an chitaaw way tataguna ya manobfot an chitaaw. ⁶⁹ Te ensasagganana hen anchi mannakafael way mangenharà an chitaaw way hiyan ganà hen anchi omma-abfurot way Are David. ⁷⁰ Yag empaka-ammun agé hen anchichay na-apudyusan way profetana ad namenghan hen empostan Apudyus, ⁷¹ ekatnéén hara-ana chitaaw hen anchichay kafusortaaw ya anat agé hen kafaellan hen anchichay achi manlayad an chitaaw. ⁷² Yag hen empostan Apudyus agé, ekatnéén séség-angana chitaaw nanepod hen anchichay anapotaaw ad namenghan, ya achina agé aliw-an hen anchi entotoragna an chicha. ⁷³ Yag nansapata ah Apudyus way nangemposta hen empostana an apotaaw way Abraham ⁷⁴ way hen empostana, hara-ana chitaaw amin hen kafusortaaw ta wachay én-én-néntaaw way mangamma hen laychéna way achitaaw cha émég-égyat way mangamma. ⁷⁵ Ya ta ma-apudyusantaaw hen antoy matatagguwantaaw way achi agé ma-ahrangan ah laweng hen chataaw ekamkaman."
⁷⁶ Entoroy Zacarias way mangale agéén,
 "Ya heay anào, ma-awagan-a ah ihay profetan hen anchi kangatowan way Apudyus. Ya hea hen mamangpango no hen anchi apotaaw ta esaganam hen tatagu hen umaliyana. ⁷⁷ Wat hea hen mangimfaga hen anchichay tataguna way mafalin mètagucha an Apudyus ah ing-inggana no mapakawan hen fisorcha. ⁷⁸ Te ah Apotaaw way Apudyus, ammag menangség-ang ya na-anoh way térén, ya hen anchi mangenhara-ana an chitaaw, wat kaman yanggay hen cha fùnagan hen init hen karpasan hen lafi. ⁷⁹ Te no umale, helawan chitaaw way ininggaw hen helang way cha éméggyat way matéy, ya tudtuchuwana chitaaw agé hen ekamantaaw way mèttempoyug an Apudyus."
 Yachi hen empahpahmà hen Espiritun Apudyus an Zacarias.

⁸⁰ Angkay hiyachi yag hommeéheén hen anchi anà cha Zacarias ya chummuar hen hamhamàna an Apudyus. Yag ammag ini-inggaw hen anchi chanak way iggay fùfùnag ingganah inumchah hen anchi tempón hen manginlugiyana way manudtuchu hen anchichay ganà Israel.

Hen niyana-an Jesus

Mat. 1:18-25

2 Angkay hen hiyachiy tempo, inyurchin hen anchi Are ad Roma way Augusto way masapor mam-palestacha amin hen egachay tatagu hen yachiy lota way chana etorayan. ² Yag ah Kirenio hen gubérnador ad Siria hen anchi pès-éy mepalestaan hen tatagu. ³ Wat hen nekaman, éméméycha amin hen tatagu anchi

fabréy way nangingganà an chicha way i mepalesta hen ngachancha.

⁴ Wat ah Jose, gapo ta hiya hen ihay ganà Are David ad namenghan, wat ad Betlehem hen ayana. Wat lum-migwat ad Nazaret way fabréycha way sakopon hen provinsiyan hen Galilea yag nane-ed way éméméy hen anchi fabréy apona way David ad Betlehem way provinsiyan hen Judea. ⁵ Yag nàyéy agé ah Maria way netorag way man-ahawana way nafufugi ta i mam-palesta agé. ⁶ Angkay hen kawad-ancha ad Betlehem, yachi hen netongpowan hen umana-ana, ⁷ wat inyanàna hen féhégy chi anàna way larae. Yag finunnafunana ah uroh yag empabfégya hen cha manganan hen animar te maid iggawancha hen anchi faréy way chachag-ohan.

Hen nampàil-an hen anghel hen anchichay chan pastor

⁸ Hen hiyachiy lafi, wachacha agé hen anchichay chan pastor hen anchi nehahag-énay péchag way anchag lommabرافي way minya-achug hen karnerocha. ⁹ Yachi yag ammag niyahad hen ihay anghel Apudyus an chicha, wat nachilangancha ah ka-ammay Apudyus yag anchag émémégyat way térén. ¹⁰ "Achiayu cha émémégyat," way ekat anchi anghel, "te ummalìyà way mangempagngar an chàyù hen ammag ammayay chamag way mangemparaylayad hen aminay tatagu. ¹¹ Te hen hiyato paat way lafi, wacha hen niyanà ah fabréy Are David way mangenharà an chàyù, way hiya hen anchi Ap-apo way Cristu way empopostan Apudyus way epalena way mantoray. ¹² Yag hen man-ot-owaanyu, ichahanyu hen anchi onga way nafunna-funan ah uroh way nepapabfégy hen cha manganan hen animar."

¹³ Hiyachi yag ammag napnowat ad uchu ah chuaray anghel yag chachaamin chayawén ah Apudyus way mangaliyén,

¹⁴ "Ta machachayaw ah Apudyus ad uchu ya hen antoy lota, ta matornoscha hen tatagu way mangemparaylayad an hiya."

¹⁵ Angkay hiyachi way lommayaw hen anchichay anghel way namfangad ad uchu, nantatagépfar hen anchichay chan pastor way mangaliyén, "Intaaw ad Betlehem ta intaaw ilan hen anchi na-ammaan way empagngar Apotaaw way Apudyus an chitaaw." ¹⁶ Wat enag-aggagcha way éméméy yag inchahancha cha Maria an Jose ya hen anchi utteng way empapabfégya hen anchi cha mangmanganan hen animar. ¹⁷ Angkay innilacha hen anchi utteng, henaphapetcha amin hen imfagan hen anchi anghel mepanggép an hiya. ¹⁸ Yag anchag nahaang amin hen anchichay nangngar hen henaphapet hen anchichay chan pastor. ¹⁹ Ngém ah Maria, annag inliméd ah hamhamàna hen aminay nekamkaman way cha mamamanmà. ²⁰ Yachi yag namfangadcha hen anchichay chan pastor way chacha chayachayawén ah Apudyus gapo hen anchi innilacha ya chengngarcha, te na-am-

maan tot-owa amin hen imfagan hen anchi anghel an chicha.

Hen nanngadnancha an Jesus

²¹ Angkay hen anchi ma-awaru way ag-agaw way inumchah hen tempon hen masinyaran hen anchi ut-teng, yag ngenadnancha agé hiya ah Jesus way yachi chillu hen imfafaggan hen anchi anghel hen cha-anna marmuwan.

Hen nanginyéyancha an Jesus ah Templo

²² Angkay hiyachi way inumchah hen ag-agaw way ekat hen orchin Mosesén wachan ma-ammaan ah macharoson hen anchichay umanà, lummigwat cha Maria an Jose way éméy ad Jerusalem. Yag inyéycha agé hen anchi onga ta icha agé eparang hiya an Apudyus, ²³ te nesosorat chillu hen orchin way amin way pés-éy chi anà way larae, wat masapor midchat an Apudyus. ²⁴ Wat cha Maria an Jose, incha inchaton an Apudyus hen ekat hen anchi orchin way masapor géb-héncha hen chuway karopate no faén chuway ginapachay tuggu.

²⁵ Hen hiyachi yag wacha agé ahchid Jerusalem hen ihay makorang way ah Simeon hen ngachanna. Ammayay tagu ah Simeon ya amchan hen layadna an Apudyus, ya hiya agé hen ihay mamannéd hen kahara-an hen anchichay kacharaana way ganà Israel. Wawà-acha hen Espiritun Apudyus an hiya ²⁶ way nangempaka-awat way achi matéy ingganah ilana hen anchi Cristu way empopostan Apudyus way umale. ²⁷ Hen hiyachiy tempo, empahpahmà hen Espiritun Apudyus an Simeon way éméy ah Templo. Yag hen hiyachi agéy ag-agaw, yachi hen nanginyéyan hen chinàcha-ar Jesus an hiya ah Templo agé way mangamma hen niyurchin mepanggép hen anat niyanà. ²⁸ Yachi way innilan Simeon hen anchi onga, yag annaat fénhén yag nanyaman an Apudyus way mangaliyén,

²⁹ "Apo way Apudyus, uray eparufusno ad uwan hen atéyà way alepanno te ammay hen atéyà te na-ammaan tot-owa hen anchi empostam an haén. ³⁰ Te innilan paat hen matà hen antoy mangenharà hen tatagu hen kachusaanacha ³¹ way ensaganam para hen aminay tatagu. ³² Yato pe-et hen anchi manelaw hen hamhamà hen anchichay safaliy tatagu way faén ganà Israel, way hiya hen mangintudtuchu an chicha hen laychém. Yag hiya agé hen mangempachayaw an chàni way tatagum way ganà Israel."

³³ Yachi yag anchag nahahaang hen chinàcha-ar Jesus hen nangngarancha hen enalen Simeon mepanggép an Jesus. ³⁴ Yag anat bindisyunan Simeon chicha yag ekatna an Maria way inanéén, "Hen antoy anàno, chinuchuttokan Apudyus hiya, wat gapon hiya, chuar-cha an chitaaw way ganà Israel hen machachael ya metap-ar ya chuar agé hen mahara-an. Wat hiya hen sinyar Apudyus way ammag kontaréén hen chuaray tatagu ³⁵ way yachi agé hen mepàil-an hen anchi ne-

tataro way lawengay hamhamàcha. Ya heay inana, ammag mapàgang way térén hen hamhamàno gapo hen ma-ammaan an hiya." Yaha hen imfagan Simeon.

³⁶ Wacha agéhchi hen ihay profeta way mad-an way narakay way térén way ah Ana hen ngachanna way anà Fanuel way ganà Aser. An yanggay pituy tawén hen nan-a-ahhaw-ancha ³⁷ yag natéy ah ahawana, yag émméy ah warunporo ya opat hen tawénna. An agéy achi lomaylayaw ah Ana hen anchi Templo te enag-agaw ya lenafi way chana chayachayawén ah Apudyus way chan luwaluwaru way magénén achi mangan no hen-argawan. ³⁸ Hen hiyachiy uras, inchahan agé Ana cha Jesus wat kaskasen hen nanyamanana an Apudyus. Yag nanepod hen hiyachi, henaphapetna mepanggép an Jesus hen amin anchichay tatagu way mamannéd hen anchi mangenharà an chicha way ganà Israel.

Hen namfangchancha ad Nazaret

³⁹ Angkay hiyachi way lempas cha Jose an Maria hen aminay ekat hen orchin Apudyus, namfangadcha ah fabréycha ad Nazaret way provinsiyan hen Galilea.

⁴⁰ Yag hommeéheén hen anchi onga ahchi way cha pomegsapegsa hen acharna ya cha chumuachuar hen hamhamàna, yag enlaychan paat Apudyus hiya.

Hen nantaynanan hen anchi onga way Jesus ah Templo

⁴¹ Tenawén way cha émé-éméy hen chinàcha-ar Jesus ad Jerusalem way i mèlagsak hen anchi lagsak way ekatchéén Manmanma-an ah manmanma-ancha hen anchi nanlawhan hen anghel hen ganà Israel way mamchit. ⁴² Yachi way hemporu ya chuway tawén Jesus, nàyéy way i mèlagsak te yachi chillu hen chacha amma-ammaan ah tenawén. ⁴³ Angkay narpas hen anchi lagsak, inligwatcha way mamfangad ad Nazaret, ngém hen anchi onga way ah Jesus, nantaynan ad Jerusalem. Ngém hen chinàcha-arna, achicha ammu way nantaynan ⁴⁴ te hen ekatchaat an netnod ah Jesus hen anchichay tapena. Wat enar-argawcha way naranan yag anchaat imohon hiya hen anchichay atò-gongcha ya totorangcha way narpohchi. ⁴⁵ Ngém ammag maid inchahancha. Wat anchaat mamfangad ad Jerusalem way icha taratéén. ⁴⁶ Yag hen ma-atloy ag-agaw, inchahancha hen anchi onga ah Templo way nì-tutùchu hen anchichay anap-apo way cha mangintudtuchu mepanggép an Apudyus way hiya, anna peet cha changrén hen chacha aryén ya anna agé cha imohon hen tapena. ⁴⁷ Yag nascha-awcha amin hen anchichay nìya-among ah kenaraengna agé way somongfat hen aminay imohoncha an hiya. ⁴⁸ Yag anchag nahaang hen chinàcha-arna hen nangil-ancha an hiya, yag anat ekat inanéén, "Anào, pakay yato hen enammaan an chàni. Te an-anig nachanagan way térén an amam way cha manganap an hea." ⁴⁹ "Oo," way ekat Jesus, "ngém pakay masapor anapénà, te no maichà kapeletan way wachaà ahtoh faréy Ama." ⁵⁰ Ya-

ha hen enalen hen anchi onga way Jesus ngém iggay-cha ma-awatan hen laychényay aryén.

⁵¹ Angkay hiyachi yag nifangad ah Jesus hen chinàcha-arna ah fabrýchcha ad Nazaret yag enafurot-na amin hen laychénycha. Yag ah inana, annag inliméd way cha manmamanmà hen amin anchichay cha mekamakaman. ⁵² Ya ah Jesus, cha homeéheén way cha chumuachuar agé hen hamhamàna. Ya cha omam-améd hen layad hen tatagu an hiya, ya umat agé hen layad Apudyus an hiya.

Hen nangempagngaran Juan hen epagngarna

Mat. 3:1-12; Mar. 1:1-8; Juan 1:19-28

3 Angkay hiyachi way émmé-émméy hen tawén yag nan-are ah Tiberio ad Roma way ma-ahemporo ya lemay tawén hen nan-areyana. Ya hen gubérnador ad Judea hen hiyachi, wat ah Poncio Pilato way eRoma, ya ah Herod way ihay Judio hen nantoray ad Galilea, ya ah Felipe way sonodna hen nantoray ad Iturea ya ad Traconite. Ya ah Lisianas way Judio agé hen nantoray ad Abilene. ² Ya hen anchichay kangatowan way pachi hen hiyachiy tempo, wat cha Anas an Caifas.

Angkay hiyachi, wacha hen imfagan Apudyus an Juan way anà Zacarias way ini-inggaw hen anchi chanak, ³ yag yachi hen nanginlugiyana way mantudtuchu. Wat émméy hen aminay sakopon hen anchi wangwang way Jordan way cha mangimfaga hen tatagu way mangaliyén, "Masapor ifafawiyu ya manchùganyu hen anchi laweng way a-ammayu, ya mampafunyag-ayu ah mangempàil-anyu way nanchùganyu tot-owa, wat pakawanén Apudyus chàyu." ⁴ Ya ha hen intudtuchuna te yaha chillu hen imfagan hen anchi profeta way Isaias ad namenghan hen nangen-soratana way ekatnéén,

"Wacha hen anchi ini-inggaw hen anchi chanak way mangéngaw hen anchichay tatagu way mangaliyén, 'Naway hen Ap-apo wat iyam-ammayu hen hamhamàyu ya manggadngényu hen ekamanyu, kaman hen anchi manginyam-ammaan hen charan non an umat yag naway hen Are. ⁵ Hen ammaanyu, kaman afafényu amin hen tappo, ya tòyapanyu amin hen tagéytéy ya filig ta mantanapcha. Manggadngényu hen anchichay nanteko way charan ya iyam-ammayu hen anchichay na-ag-agitortor, ⁶ ta aminay katagutagu hen antoy lotaat ilanchna amin hen anchi homarà way marpon Apudyus.'" Yachi hen ensorat Isaias mepanggép hen ammaan Juan.

⁷ Angkay hiyachi, anchag chuar hen anchichay tatagu way émméy an Juan way mampafunyag. Yag ah nangenlasinana hen hamhamàcha, ekatnéén, "Pakay chàyu way ammag nan-asilib, ay ammoh ekatyuwén anggay hen mampafunyaganyu yag ilisiyanyu hen chusan Apudyus way tég-angay mepachah. ⁸ Achi, te masapor angkay atofunyu paat hen a-ammayu ah mangempàil-anyu way nanchùganyu tot-owa hen chayy fumasaran. Yag achiy agé ekatén gapo ta ganà

chàyu an Abraham wat achi chàyu chuséén an Apudyus, te hen ifagà an chàyu, uray hen antochay fa-to wat mamfalinén Apudyus ah ganà Abraham no laychéna. ⁹ Yag hen miyaligan hen manusaan Apudyus hen tatagu, wat kaman hen na-a-awid way potaw way aminay away way achi mamunga ah ammayay funga, annag longhon yag enapoyana."

¹⁰ Yachi yag senarudsud hen anchichay tatagu an Juan way mangaliyén, "Wat nokay hen ammaanni nò." ¹¹ Yag imfagana way mangaliyén, "Hen anchi tagu way chuwa hen lumfongna, idchatna hen iha hen anchi maid lumfongna. Ya umat agé hen anchi wachay anéna, umidchat agé hen anchi maid anéna."

¹² Yachi yag wachacha agé hen émméy an Juan way i mampafunyag way chicha hen anchi cha mangam-among ah furor, yag ekatchéén, "Apo, chàni kay, nokay agé hen ammaanni nò." ¹³ Yag ekatnéén, "Achiy ammag cha sorokan way mangamong hen ustoy furor hen tatagu." ¹⁴ Ya hen anchichay tapen hen sorchachu way i mampafunyag, ekatchéén, "Chàni kay agé, nokay hen ammaanni agé nò." Yag ekat Juan an chichéén, "Achiy ammag cha ilémrém hen tatagu ah maid katot-owana, ya achiy agé ilémrém chicha ah mangar-anyu ah laylaychényu, ta nongham hen lab-fuyu yag napnek-ayu."

¹⁵ Angkay hiyachi, gapo ta hahahadchéén hen anchichay tatagu hen umaliyan hen anchi empopostan Apudyus way umale way mantoray, chacha ekat ah hamhamàchéén, "Ay hiyato ngata hen anchi hahadchéntaaw way Cristu." ¹⁶ Ngém senongfatan Juan chicha way mangaliyén, "Haén, chanum yanggay hen ifunyg-o an chàyu, ngém wacha hen meparég an haén way nangatngato way térén no haén way uray lawa anta man-alepan an hiyéén achi karébféngan. Te hiya, ifunygana an chàyu hen Espiritun Apudyus ya hen apoy. ¹⁷ Yag no umale, henhenéna hen anchichay ammay way tatagu hen anchichay laweng way kaman hen anchi mantéép way manenhen hen anchi nafégahan hen anchi maid féghana. Yag hen anchi nafégahan, tarpénéna ah arangna. Waman hen anchi maid féghana, etongona hen anchi apoy way ammag achi madmachép."

¹⁸ Maid achi enkaman Juan way nangintudtuchu hen anchi ammayay chamag mepanggép an Apudyus hen tatagu ah mangafurotancha koma. ¹⁹ Yag anna agég enamhew ah Gubérnador Herod gapon namréhana an Herodias way ahawan hen sonodna ya gapo agé hen anchichay tapenay enammaana way laweng. ²⁰ Yachi yag ammag henéphép Herod hen fasorna te annaat agég imfarud ah Juan.

Hen nafunyagan Jesus

Mat. 3:13-17; Mar. 1:9-11

²¹ Angkay hiyachi way nafunyaganchna amin hen anchichay tatagu yag nafunyagan agé ah Jesus. Yag hen chana manluwaruwan, ammag namfuat ad uchu ²² yag inémhép hen Espiritun Apudyus an hiya way kaman karopate. Yag wacha agé hen nan-ale ad uchu

way mangaliyén, “Hea hen anchi laylaychê paat way anào ya hea hen cha mangemparaylayad an haén.”

Hen nangingganà an Jesus

Mat. 1:1-17

²³ Hen nanginlugiyan Jesus way mantudtuchu, nantoronporo hen tawénna. Ya ah hamhamà hen tatagu, anchag ekatén hiya ano hen anà Jose. Ya ah Jose, hiyan anà Eli ²⁴ way anà Matat. Ya ah Matat, hiyan anà Levi. Ya ah Levi, hiyan anà Melki way anà agé Jane way hiya agé hen anà Jose. ²⁵ Ya ah Jose, hiyan anà Matatias way anà Amos. Ya ah Amos, hiyan anà Nahum way anà Esli way hiya agé hen anà Nage. ²⁶ Ah Nage, hiyan anà Maat way anà Matatias. Ya ah Matatias, hiyan anà Semei way anà Jose ya ah Jose, hiyan anà Juda. ²⁷ Ya ah Juda, hiyan anà Joana way anà Resa. Ya ah Resa, hiyan anà Zorobabel way anà Sealtiel way hiya agé hen anà Neri. ²⁸ Ya ah Neri, hiyan anà Melki way anà Addi. Ya ah Addi, hiyan anà Cosam way anà Elmodam way hiya agé hen anà Er. ²⁹ Ya ah Er, hiyan anà Josue way anà Eliezer way anà agé Jorim. Ya ah Jorim, hiyan anà Matat way anà Levi. ³⁰ Ah Levi, hiyan anà Simeon way anà Juda ya ah Juda, hiya agé hen anà Jose. Ya ah Jose, hiyan anà Jonan way anà Eliakim. ³¹ Ah Eliakim, hiyan anà Melea way anà Mena way hiya agé hen anà Matata. Ya ah Matata, hiyan anà Natan way anà David. ³² Ya ah David, hiyan anà Jesse way anà Obed. Ya ah Obed, hiyan anà Boaz way anà Salmon way hiya agé hen anà Naason. ³³ Ah Naason, hiyan anà Aminadab way anà Admin way anà Arni. Ya ah Arni, hiyan anà Esrom way hiyan anà Fares way hiya agé hen anà Juda. ³⁴ Ah Juda, hiyan anà Jacob way anà Isaac ya ah Isaac, hiyan anà Abraham. Ya ah Abraham, hiyan anà Tare way anà Nacor. ³⁵ Ah Nacor, hiyan anà Serug way anà Ragau way hiya agé hen anà Peleg. Ya ah Peleg, hiyan anà Heber way anà Sara. ³⁶ Ah Sara, hiyan anà Cainan way anà Arfaxad way hiya agé hen anà Sem. Ya ah Sem, hiyan anà Noe way anà Lamec. ³⁷ Ah Lamec, hiyan anà Metusela way hiyan anà Enoc way hiya agé hen anà Jared. Ya ah Jared, hiyan anà Mahalaleel way anà Cainan. ³⁸ Ya ah Cainan, hiyan anà Enos way anà Set. Ya ah Set, hiya agé hen anà Adam way anà Apudyus.

Hen namachasan Chumunyu way mangawis an Jesus

Mat. 4:1-11; Mar. 1:12-13

4 Angkay hiyachi way nafunyagan ah Jesus, lommayaw hen anchi wangwang ad Jordan way ammag iné-égnan hen Espiritun Apudyus hen hamhamàna. Yachi yag enetnod hen Espiritu hiya hen anchi lugar way maid fummabréy ² yag hen unig hen opatporo way ag-agaw, cha pachapachasén Chumunyu way mangawis an hiya. Wat iggay mangmangan ah Jesus hen ini-inggawana ahchi. Angkay ommanongoh yag ammag amchan hen henaangna.

³ Yachi yag anat ekat hen anchi ap-apon hen ongtan way Chumunyu an Jesusén, “No hea tot-owa hen anà paat Apudyus, wat mamfaliném hen antochay fato ah aném.” ⁴ Ngém senongfatan Jesus way mangaliyén,

“Nesorat hen alen Apudyus way ekatnéén, ‘Achi ummat hen ma-an ah iyatagun hen tatagu.’”

⁵ Angkay hiyachi yag anat ete-ed Chumunyu ah Jesus hen anchi akayyang way filig yag yachi way iggay nahen-emad, empailanaat an hiya hen egachay toray hen katagutagu hen antoy lota, ⁶ yag annaat ekatén, “Mafalin man-ap-apowê hea hen annachay aminay tatagu ya idchat-o agé an hea hen kenafaknangcha, te ilamat, lébféng-o way mangidchat an cha nahha hen heno way laychê te looh ninidchat chillu an haén. ⁷ Wat ayé, ta man-awam amin cha nahha no annawat an chayawén haén.” ⁸ Ngém senongfatan Jesus way mangaliyén, “Hen nesorat way alen Apudyus, ekatnéén, ‘Ammag maid chillu kasen chayawényu no faén yanggay ah Apudyus way Apoyu, ya hiya yanggay agé hen afurotonyu.’”

⁹ Yachi yag anat iyéy Chumunyu ah Jesus ad Jerusalem yag empatùchuna hen anchi tabfongan hen Templo yag annaat ekatén, “No hea tot-owa hen anà Apudyus wat mampêchag-a, ¹⁰ te nesorat hen alen Apudyus way ekatnéén, ‘Ifagan Apudyus hen anchichay a-anghelna ta ayuwanan cha-a,’ ¹¹ yag ekatna agéén, ‘Ancha-ag hèmatén way uray hen he-emén achi mepetag hen fato.’” ¹² Ngém senongfatan Jesus way mangaliyén, “Oo a, ngém ekat agé hen alen Apudyusén, ‘Achihu cha padpachasén hen kafaellan Apudyus way Apoyu.’”

¹³ Angkay hiyachi way maid achi empachas Chumunyu way mangawis an Jesus, yag ammag lommayaw way i agé nanhééd ah kasen tempona.

Hen nanginlugiyan Jesus way mantudtuchu

Mat. 4:12-17; Mar. 1:14-15

¹⁴ Angkay hiyachi way namfangad ah Jesus hen provinsiyan hen Galilea, ammag nawawà-acha hen kafaellan hen Espiritun Apudyus an hiya. Ya nanhema-mag hen chamag mepanggép an hiya hen amin hen yachiy lugar. ¹⁵ Yag chan tudtuchu hen anchichay sinagoga way cha ma-am-amongan hen Judio, wat aminay tatagu, chacha chayawén hiya.

Achi mangiggéén hen kailiyan Jesus hiya

Mat. 13:53-58; Mar. 6:1-6

¹⁶ Angkay hiyachi, émméy ah Jesus ad Nazaret way yachin fabrèy way chummakrana, yag hen anchi ngilin way Safachu, i niyamong hen anchi chacha ma-am-amongan way Judio te yachi chillu hen gagangaycha. Yag tommàchég ah Jesus way mamasa hen alen Apudyus. ¹⁷ Wat inidchatcha an hiya hen anchi libnu way ensorat profetay Isaias yag annaat füyagén way manganap hen anchi faséena yag annaat ifasa way ekatnéén,

¹⁸ “Wà-acha hen Espiritun Apudyus an haén te penele-na haén way i mangimfaga hen anchi ammayaw cham-ag hen anchichay tatagu way maid mafalinna. Hen-nagà way i mangempagngar hen anchichay kaman nifafarud way mahara-ancha, ya hen anchichay kaman nabfurag way maka-an hen finuragcha, ya hen an-

chichay nèmehana agé, wat matàchéganca. ¹⁹ Yag hen ifagà agé, inumchah hen tempon hen manorongan Apudyus hen tataguna."

²⁰ Narpaschi way finasan Jesus yag inumfana hen anchi libnu yag imfangadna hen anchi nangidchat an hiya yag anat tumùchu way ammag finéfétég amin hen tatagu hiya. ²¹ Yachi yag annaat ekat an chicha way mangaliyén, "Hen yahay enalen Apudyus ad namenghan way an-owat finasa, cha angkay tomot-owa ad uwananto hen antoy nangngaranyu." ²² Yag amin hen anchichay tatagu way nangngar, enafunanca hen kenaham-an Jesus yag nahaangcha agé hen kenammay hen anchi enalena. "Oo a," way chacha ekat, "ngém ay ammoh faénto hen anchi anà Jose tà."

²³ Yachi yag anat ekat Jesus an chichéén, "Oo a, kapeletan way aryényu hen anchi ma-alelyu mepanggép an haén way no choktorà, agahà unna hen acharo ta an-owat agahan hen tapena. Yag ifagayu agé ta ammaà ahtoh fabrèy-o hen kaskascha-aw way kaman hen anchichay chengngaryu way enammaà ad Capernaum. ²⁴ Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way achi tot-owa mangiggéén hen kailiyan hen profeta hiya. ²⁵ Wat chàyu, an-ayug kaman hen anchichay anapotaaw ad namenghan hen kawad Elias. Te iggay umud-uchan ahtod Israel hen unig hen toroy tawén ya kagudwa, wat anchag nabtél amin hen tatagu hen antoy lota. Wat kapeletan chuarcha hen anchichay ka-ase way nà-amfaro hen hiyachiy tempo, ²⁶ ngém faén chicha hen imfagan Apudyus way matorongan, te hen nagna ah Elias hen safali way lota ta ina torongan hen anchi nà-amfaro way faén Judio ad Serepta way sakop hen Sidon. ²⁷ Ya hen iha, hen kawad-an hen anchi profeta way Eliseo agé, chuarcha hen Judio way nakkonet ahtod Israel, ngém maid naka-an ah saketcha, te naka-an yanggay hen sakét hen anchi faén Judio way ah Naaman way iSiria."

²⁸ Hen nangngaran hen anchichay tatagu hen anchi penanin Jesus, anchag ommaningarngar way téréen te na-awatancha way chicha hen chana aryén. ²⁹ Wat hililigwacha way i manlàéy an Jesus way mangenlayaw hen hiyachiy fabrèy. Wat lenakrakcha hiya way manginyéy hen anchi napoayan hen chéprah way penget hen fabrèy ta epég-ahcha koma. ³⁰ Ngém ammag namfiliwit ah Jesus yag chaat lomaylayaw way nanwa-awà an chicha.

Hen nemparyawan Jesus hen anchi nihuhurug way ongtan

Mar. 1:21-28

³¹ Angkay hiyachi yag nan-éhég ah Jesus way éméy ad Capernaum way fabrèy hen provinsiyan hen Galilea. Yag hen anchi ngilin way Senafachu, hinénggép hen anchi chacha ma-am-amongan way i manudtuchu hen tatagu. ³² Yag hen anchichay tatagu, nascha-awcha way nangngar hen enkamanna way mangintudtuchu te naelasin hen katot-owaan hen chana aryén. ³³ Yachi agé yag wacha an nadchi hen ihay am-ama way nahurugan ah ongtan. Yag ammag

nan-ongaw way mangaliyén, ³⁴ "Aw, nokay hen ammaam an chàni, heay Jesus way eNazaret. Ay ummalea way i manachael an chàni. Te inni-ilà angkay hea way hea hen anchi na-apudyusan way empopostan Apudyus way umale." ³⁵ Yag menancharat Jesus hiya way mangaliyén, "Iginangno man ta lomayaw-aat ta taynam hen annay nihurugam." Yachi yag empa-adhar hen ongtan anchi am-ama way nempafàtad hen sangwanan hen tatagu, yag anat lomayaw way maid sinugatana. ³⁶ Wat anchag nahahaang amin hen anchichay nangila yag chachan ahetennojà way mangaliyén, "Nokay lawatoh chan tudtuchu way kafaelana amin, te tàén ongtanéen menancharna way mangemparyaw yag lommayaw tot-owa." ³⁷ Wat nanhemamag hen mepanggép an Jesus hen amin hen hiyachiy lugar.

Hen nanga-anan Jesus hen sakét hen chuaray tatagu

Mat. 8:14-17; Mar. 1:29-34

³⁸ Angkay hiyachi way lommayaw ah Jesus hen anchi chacha ma-am-amongan way Judio yag éméméy ah faréy cha Simon way mamPedro. Yachi yag imfagacha way chan sakét ah atogangan Simon way amchan hen pochotna. ³⁹ Wat i inughongan Jesus hiya hen anchi ébfégna yag imfagana way maka-an hen anchi pochotna, yag naka-an tot-owa. Wat fummangon yag hiyaat agé hen i nan-alekatto ah anéncha.

⁴⁰ Angkay hiyachi way nalihngug hen init, aminay tatagu way wacha hen masakét an chicha way uray heno way sakét, inyéycha amin an Jesus. Wat tenchána amin chicha wat naka-an hen aminay saketcha. ⁴¹ Yag emparyawna agé hen anchichay nihuhurug way ongtan hen chuaray tatagu, yag hen anchichay cha lomayawan hen anchichay nihuhurug, chacha èngaw way mangaliyén, "Hea hen anchi anà paat Apudyus." Ngém menanchar Jesus chicha way mangempawa hen manginhughchayanca te chicha, inni-ilacha way hiya tot-owa hen Cristu way empopostan Apudyus way umale.

Hen nantudtuchuwan Jesus hen kafabrèfabrèy ad Galilea

Mar. 1:35-39

⁴² Angkay na-apeh, fummangon ah Jesus yag lommayaw ad Capernaum way i ommanig way éméméy hen anchi lugar way maid tatagu. Yag na-awni, anchag chuar hen tatagu way i manganap an hiya. Yag hen nangchahancha, peneletcha way achi koma lomayaw ahFabrèycha. ⁴³ Ngém imfagan Jesus an chicha way mangaliyén, "Achiyà koma lomayaw ahFabrèyyu, ngém masapor éméyà chillu hen anchichay tapenayFabrèy agé way i mangempagngar hen anchi ammayay chamag mepanggép hen mantorayan Apudyus, te yachi chillu hen gachat Apudyus way nannag an haén hen antoy lota." ⁴⁴ Wat hiyachi, cha tarontonon Jesus hen anchichay cha ka-am-amongan hen tatagu hen hiyachiy provinsiyan hen Galilea way i mangintudtuchu hen chana itudtuchu.

Hen nangayagan Jesus hen anchichay mangagadchiwah mampasorotna

Mat. 4:18-22; Mar. 1:16-20

5 Angkay hen-argawan, tommatàchég ah Jesus hen penget hen anchi fayfay way ekatchéén Gene-saret way chana itudtuchu hen alen Apudyus, yag hen anchichay lonay way tatagu, chacha yémyémén hiya ah mangngarancha koma hen chana itudtuchu. ² Yachi yag innilan Jesus hen chuway fangka way nepapat-tàchang hen tarantag way ginugumhad hen anchichay nangimfangka te incha inurahan hen tafukorcha. ³ Wat hinénggép ah Jesus hen anchi iha way awan Simon yag imfagana ta iturturchunna koma ah aket. Yag anat tumùchu way manudtuchu hen anchichay tatagu.

⁴ Angkay narpas hen nantudtuchuwana yag annaat ifaga an Simon way mangaliyén, "Epàpàéyyu hen antoy fangka hen anchi iggaw hen anchi ka-adcharéman hen chanum yag emporwakyu hen anchi tafukor wat wachay aranyu ah gachiw." ⁵ "Oo a, Apo," way ekat Simon, "ngém enlabrafini met ad arubyan way nanafukor yag maid paat ennani ah ihà-an, ngém no hea hen mangale wat tàén yag emporwakni." ⁶ Wat emporwakcha yag ammag pommeltangat agé hen anchi tafukorcha wat ammag téng-angay magissay. ⁷ Wat enayagancha hen ifacha way ininggaw hen anchi ihay fangka ta umalecha way tomorong way manlapchù. Yachi way tommorongcha yag ammag napno hen anchi chuway fangka way téng-angaycha lémnéd ah kachaghén hen anchichay gachiw. ⁸ Yachi yag nawatan Simon Pedro hen nekaman, yag anat ammag nampalentomang hen henagong Jesus way mangaliyén, "Apo, achia cha homag-én an haén te anà ammag menangfasor way tagu." ⁹ Te cha Pedro ya hen anchichay ifana, anchag nahahaang amin ah kachuar hen anchichay gachiw way tenafukorancha. ¹⁰ Yag umat agé hen anchichay ifana way cha Jaime an Juan way anà Zebedeo, nahahaangcha agé. Yachi yag ekat Jesus an Simonén, "Achia cha émégyat, Simon, te manepod ad uwan, falewà hen yahay chunum ta hen tatagu hen atenglém ah omafurotanacha an haén."

¹¹ Yachi way entàchangcha hen fangkacha yag anchag tenaynan hen angamin yag netnodchaat an Jesus.

Hen nanga-anan Jesus hen anchi sakét way konet

Mat. 8:1-4; Mar. 1:40-45

¹² Angkay hen-argawan, wachah Jesus hen ihay fabréy way kawad-an agé hen ihay tagu way nakkonet. Yag hen nangil-ana an Jesus, ammag nampalentomang hen henagongna way nampangpanga-ase way mangaliyén, "Apo, afurotò way wachan kafaalam way manga-an hen antoy sakét-o no anno paat an kasiyan haén." ¹³ Yachi yag tenchà Jesus hiya way mangaliyén, "Oo, ka-asiyà hea ta maka-an hen annay sakétno." Yag hen hiyachi, ammag naka-anat tot-owa. ¹⁴ Yag anat téngténgén Jesus hiya way mangaliyén, "Achim kay paat cha haphapeténto ah uray heno way tagu ta in-aat mampàila hen anchi pachi ta ilana way

naka-an tot-owa hen annay sakétno. Yag an-aat i manchaton hen anchi inyurchin Moses way michaton ah manot-owaan hen tatagu way naka-an tot-owa hen annay sakétno." ¹⁵ Ngém ammag kaskasenat hen niwarawagan hen chamag mepanggép an Jesus, wat chummùchùarcha hen anchichay cha ma-amoamong way i mangngar hen aryéna ya hen cha i mangempa-ka-an hen sasaketcha. ¹⁶ Ngém hen aw-awniyanén ém-méy ah Jesus way i omanggay way manluwaru.

Hen nanga-anan Jesus hen penelay hen ihay tagu

Mat. 9:1-8; Mar. 2:1-12

¹⁷ Angkay hen-argawan way chan tudtuchu ah Jesus, wachacha agé way nitutùchu hen tapen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin ya anat hen anchichay na-achar way ekatchéén Fariseo way anchag nahibhib-at way narpod Jerusalem ya anat hen kafabréfabréy hen provinsiyan hen Galilea ya Judea. Ya hen hiyachi agé, wacha hen kafaalan Apudyus an Jesus way manga-an hen sakét.

¹⁸ Yachi yag inumchahcha hen anchichay nanginya-atang hen ihay tagu way napàroy hen acharna. Yag chacha pachasén way mangempaghép ta epasangocha koma an Jesus, ¹⁹ ngém ammag maid én-énnéncha te naposekcha hen tatagu. Wat incha tenòwap hen atép hen anchi faréy yag inuy-uycha hiya hen henagong Jesus way ginagawan hen tatagu. ²⁰ Yag hen nangil-an Jesus way anchag nanchinlan amin hiya, imfagana hen anchi napàroy hen acharna way mangaliyén, "Heay sonod, napakawan hen fasorno."

²¹ Ngém hen anchichay Fariseo ya siguchay cha mintudtuchu hen orchin, ekatcha ah hamhamàchéén, "Heno ay paat hen katatagun nahha way annag cha pérhén hen kena-apudyus Apudyus, te ah Apudyus met yanggay hen mafalin way mamakawan ah fasor." ²² Yag yachi way enlasin Jesus hen anchi chacha hamham-én, yag annaat ekatén, "Pakay kaman ahnay hamhamàyu. ²³ Ay ammoh ekatyuwén narakraka hen maka-anan hen fasor no hen kaka-anan hen sakét.

²⁴ Ngém ta wachay manot-owaanyu way haén way Pangorowan hen Tatagu, wacha hen lébféng-o hen antoy lota way mamakawan hen fasor hen tatagu, wat ka-anè agé hen antoy sakétna." Yachi yag annaat ifaga hen anchi napàroy hen acharna way mangaliyén, "Hen ifagà an hea, fumangon-a yag inaram hen annay allakwangno yag ommanamot-a." ²⁵ Yag hen hiyachi, ginsannaat way tommàchég hen sangwanancha amin yag innarana hen anchi allakwangna yag ommanamot way cha manayachayaw ah Apudyus. ²⁶ Yag amin hen anchichay na-a-among way tatagu, anchag nahahaang way térén ya chachaat agé émégyat. Yag chacha agé chayawén ah Apudyus way mangaliyén, "Maid mempaniyan hen innilataaw ad uwananto way ag-agaw."

Hen nangayagan Jesus an Levi way somorot an hiya

Mat. 9:9-13; Mar. 2:13-17

²⁷ Angkay narpaschi way lommayaw ah Jesus yag inilana hen ihay cha mangam-among ah furor way tummutùchu ah opisina way ah Levi hen ngachana. Yag anat ifagan Jesus an hiya way mangaliyén, "Waynowat ta somorot-a an haén." ²⁸ Yag ammag nal-anigwat ah Levi way inyanggayana hen egad yag sommorot an Jesus.

²⁹ Yachi yag namparte cha Levi ah faréycha ah chakaray lagsak ah mangempàil-ana ah layadna an Jesus, yag niyamongcha agé hen chuaray ifana way cha mangam-among hen furor ya hen anchichay tapenay tatagu.

³⁰ Angkay hiyachi, hen anchichay tapen hen Fariseo ya hen anchichay tapen hen ifacha way siguchay cha mintudtuchu hen orchin, chachan ngangayutongot way mangimfaga hen anchichay pasorot Jesus way mangaliyén, "Henon pa-ayu mèan hen annachay cha mangam-among ah furor ya hen annachay tapena way menangfasor." ³¹ Yachi yag senongfatan Jesus chicha ah pani way mangaliyén, "Hen anchichay tatagu way maid saketna, achicha masapor hen choktor. Waman hen anchichay chan saket, chichachi hen makasapor ah choktor ah ka-agahan hen saketcha.

³² Yag hen miyaligana, haén, iggayà ummale hen antoy lota way manudtuchu hen anchichay ammay way tatagu te hen ummaliyà, ta iyà tudtuchuwan hen anchichay menangfasor ah mangentagayanha hen anchi lawengay a-ammacha."

Hen nampaniyan Jesus way hiya hen anchi nahéed way komasar

Mat. 9:14-15; Mar. 2:18-20

³³ Wachacha hen anchichay tapenay tatagu way ém-méy an Jesus way mangaliyén, "Pakay hen anchichay pasorotno wat achichan langan way mangan hen chachan luwaluwaruwan. Waman hen anchichay pasorot Juanat kankanayén way chachan langan ya umatcha agé hen anchichay pasorot hen Fariseo."

³⁴ Yachi yag nampani ah Jesus way mangaliyén, "Ay ammah achicha mangan hen anchichay tatagu way i mèkasar no wà-acha hen anchi komasar. Mamangngancha met. ³⁵ Ngém umchah chillu hen anchi tempo way melayaw hen anchi komasar, wat yachi hen manlanganancha way mangan."

Achi miyahrang hen anchi nisissigud way tudtuchu hen anchi itudtuchun Jesus

Mat. 9:16-17; Mar. 2:21-22

³⁶ Kasen nampani ah Jesus agé way mangaliyén, "Maid tagu ah ammag mangissay hen kà-amma way lumfong ta wachay id-opna hen anchi nagigissay. Te no yachi, ayyua hen anchi ammay yag achina agé chillu epaknég hen anchi nagigissay. ³⁷ Ya hen iha, maid agé mangimfongofong ah finénar hen anchi nausar way gadchang way amoto te achi met kasen

matantan hen anchi nausar, wat ammag fumtà yag ayyua hen anchi finénar ya hen anchi gadchang agé. ³⁸ Te hen finénar, masapor mifongofong yanggay hen anchi gadchang hen kappaparte way mafalin matantan. ³⁹ Ya hen anchi nangempaengha hen anchi chacha-an way fayah, achina agé laychén hen anchi kà-amma, te ekatnéén am-ammay ano hen anchi nafayag."

Hen mepanggép hen ngilin way Senafachu

Mat. 12:1-8; Mar. 2:23-28

6 Angkay hen-argawan way Safachu way ngilin chillu hen Judio, cha manaran cha Jesus hen ihay chacha murmur-an ah pagéycha way terigo, yag hen anchichay pasorotna, chacha umarah otteméncha. ² Yag anat ekat hen tapenay Fariseo an chichéén, "Pakay chayu labsengén hen anchi orchintaaw way Judio way mangempawa hen mamfat-an hen tempon hen ngilin." ³ Yag senongfatan Jesus way mangaliyén, "Ay ammah iggayu faséén hen enammaan Are David way apotaaw ad namenghan hen hommengaana ya hen anchichay sorchachuna. ⁴ Anna met ammag hing-gép hen anchi faréy Apudyus yag innarana hen anchi tenapay way nichachaton an Apudyus way anggay koma hen pachi ah mangan an nadchi, yag annag entàén yag enanna, yag enadchana agé hen anchichay ifana. Wat maid met ekattaawén fasornachi." ⁵ Yachi yag inyanongoh Jesus way mangaliyén, "Haén way Pangorowan hen Tatagu, haén hen nangimfiyang way mangimfaga hen ma-ammaan hen ngilin way Senafachu."

Hen nangempagachangan Jesus hen anchi nàis-is way lima, tàén ngilin

Mat. 12:9-14; Mar. 3:1-6

⁶ Angkay kasen Safachu agé way ngilin chillu, hinénggép ah Jesus hen anchi chacha ma-am-amon-gan way Judio way i mantudtuchu. Yag niyaphor way wacha agéhchi hen ihay larae way nàis-is hen anchi awanay limana. ⁷ Yag wachacha agé an nadchi hen tapen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin ya hen anchichay Fariseo agé way chacha amin iyanap hen ekamanha way mangempafasor an Jesus ta wachay lasoncha way manginchérem an hiya, wat chacha sepsepotan no tàén ngilin yag kena-anna hen anchi inis-is hen anchi taguwanchi. ⁸ Ngém ah Jesus, inni-ilana hen hamhamàcha ngém ekatna chillu hen anchi nàis-isén, "Tomàchég-a yag ummaleahtoh sangwanà." Wat émméy hen anchi tagu. ⁹ Yag anat ekat Jesus hen anchichay mangi-ila an hiyéén, "Wacha hen sarudsuchù an chàyu no heno hen eparufus hen orchintaaw way ma-ammaan hen tempon hen ngilin. Ay ammaantaaw hen ammay ono hen laweng. Ay tomagutaaw ono antaaw pomchit." ¹⁰ Yachi way finéfétég Jesus chicha yag annaat ekat hen anchi nàis-isén, "Uyachém hen annay limam." Yag inuyadna totowa yag ammag ommamayag agé. ¹¹ Wat hen anchichay Fariseo ya hen anchichay siguchay cha

mintudtuchu hen orchin, anchag pommelang ah aningarngarcha an Jesus yag inlugicha way man-atopàpà no heno hen ekamancha an hiya.

Hen nameleyan Jesus hen anchi hemporu ya chuway aposelna

Mat. 10:1-4; Mar. 3:13-19

¹² Angkay hiyachi yag émméy ah Jesus hen ihay tagéytéy way lommabrafti way manluwaru an Apudyus. ¹³ Angkay pommaway, enayagana hen anchichay cha somorot an hiya yag annaat piliyén hen hemporu ya chuwa way ngenadnana ah aposel, ¹⁴ way hen ngachancha, ah Simon way ngenadnana ah Pedro ya hen anchi sonodna way Andres ya anat cha Jaime an Juan, ah Felipe ya ah Bartolome, ¹⁵ ah Mateo, ah Tomas ya ah Jaime way anà Alfeo, ah Simon way ekatchéén natorod, ¹⁶ ah Judas way anà Jaime ya anat ah Judas Iscariote way nangenlao an Jesus hen nawni.

Hen nantudtuchuwan Jesus ya hen nanga-anana hen saket

Mat. 4:23-25

¹⁷ Angkay hiyachi way nan-éhég cha Jesus ya hen anchichay penelena way aposel, yag entàchégcha hen anchi tanap way na-amongan hen anchichay chuar way cha somorot an hiya way narpocha ad Jerusalem ya hen provinsiyan hen Judea ya anat hen anchichay fabrèy way ahag-én hen fayfay ad Tiro ya ad Sidon. ¹⁸ Wat hen ganchatcha amin way ummale, ta incha changrén hen aryén Jesus ya incha epaka-an hen saketcha. Ya umat agé hen anchichay nahurugan ah ongtan, wat neparyaw hen anchichay nihuhurug an chicha. ¹⁹ Yag amin hen anchichay tataguwén chacha esellasel hen acharcha way i manchà koma an Jesus te wachan kafaelana way uray anchag tad-énén naka-an hen saketcha. Wat naka-an amin hen sasaket hen anchichay tatagu.

Hen tot-owa way lommaylayad ya hen anchi ka-ase

Mat. 5:1-12

²⁰ Angkay hiyachi yag nanhagong ah Jesus hen anchichay pasorotna yag ekatna way mangintudtuchuwén, "Lomaylayad-ayu, chàyu way kaman maid mafalinna, te ma-awatanyu way maid kafaelanyu way mangamma hen ammayén Apudyus no achi chàyu torongan an hiya. Wat chàyu hen metape hen mantorayana. ²¹ Lomaylayad-ayu agé, chàyu way kaman chan henaang way mangamma hen laychén Apudyus te totollongan Apudyus chàyu way mangamma an cha nadchi ah kapnekanyu. Ya lomaylayad-ayu agé, chàyu way chan lulluruwa ad uwan gapon anchi laweng way cha mekaman te hêtan Apudyus hen luwayu ah laylayad ah pegwana. ²² An-ayu yanggay ammag lomaylayad no agorogan chàyu hen tatagu ya no achi chàyu ifilang ya no insortuwén chàyu agé ya uray no ekatchéén laweng-ayu, te no yaha hen ma-ammaan an chàyu gapon

afurotyu an haén way Pangorowan hen Tatagu, ²³ wat an-ayug lomaylayad way uray pay an-ayug manalep ah layadyu te ammag chakar hen gunggunayu ad uchu. Yag hen anchichay chacha ekaman an chàyu, yachi chillu hen enkaman hen anchichay anap-ocha ad namenghan hen anchichay profetan Apudyus.

²⁴ Ngém chàyu way faknang ad uwan, an-ayug ka-ase te hen antoy lota ad uwan hen péppég hen manlamram-ayanyu. ²⁵ Ya ka-as-aseayu agé, chàyu way kaman mamabhug ad uwan, te ginéenyu hen amchan way henaangyu ah pegwana. Yag an-ayug ka-as-ase agé, chàyu way ammag layyalayad ad uwan, te ah pegwanaat pahigényu hen kela ya tokar.

²⁶ "An-ayu tot-owa ammag ka-as-ase no an chàyug chayawén hen aminay tatagu ad uwan, te hen anchichay cha manayaw an chàyu ad uwan, ganà hen anchichay nanayaw hen anchichay senang poprofeta ad namenghan."

Hen ekamantaaw hen anchi mangura an chitaaw

Mat. 5:38-48; 7:12

²⁷ Entoroy Jesus way mangaliyén, "Hen ifagà an chàyu, masapor epàilayu hen layadyu, uray hen anchi gumura an chàyu. Ya ammaanyu agé hen ammay hen anchi achi manlayad an chàyu. ²⁸ Masapor chawatényu hen torong Apudyus para hen anchi mangechot an chàyu, ya iluwaruwanyu hen anchichay mamaligat an chàyu. ²⁹ No tappeténcia hen apengyu, etayayu hen anchi chumangna. Yag no arancha hen ihay lumfongyu, iyuyayu agé hen anchi agwana. ³⁰ Adchanyu hen anchi man-ochaw an chàyu, ya no wachay mamrèh hen kok-owayu, achiyu cha ifaga way ifangadna. ³¹ Hen laychényu way ma-ammaan koma an chàyu, yachi hen ammaanyu hen tapena."

³² "Non an umat yag chay epàila hen layadyu hen anchichay manlayad yanggay an chàyu, ay ammoh magunggunaan-ayu. Te uray met hen anchichay lawengay tatagu, laychéncia agé hen anchichay manlayad an chicha. ³³ Ya no ammaanyu hen ammay hen anchichay cha mangamma yanggay hen ammay an chàyu, ay ammoh ekatyuwén magunggunaan-ayu. Te uray hen anchichay menangfasorén chacha met agé ammaan chaha. ³⁴ Yag no chay pafuruchan yanggay hen anchichay sigurachuwényu way mangempafangad hen anchi chacha furuchun, maid angkay gunggunayu te uray hen anchichay menangfasor, wat chacha agé pafuruchan hen ifacha way menangfasor no sigurachu way mifangad amin an chicha. ³⁵ Ngém chàyu, masapor epàilayu hen layadyu hen anchichay achi manlayad an chàyu, ya ammaanyu hen ammay an chicha. Pafuruchanyu hen anchi fumurud an chàyu way uray maid namnama ah ifangadna. Te no yaha hen ekamanyu wat ammag chakar hen gunggunayu, wat an-ayu yanggay ammag mifilang ah anà hen anchi Kangatowan way Apudyus. Te ah Apudyus, ammaana hen ammay hen uray anchichay laweng way tatagu ya hen anchichay achi manyaman an hiya. ³⁶ Masapor

suméség-ang-ayu te menangség-ang ah Apudyus way amataaw."

Achi arkorowén hen kenaraweng hen tapena

Mat. 7:1-5

³⁷ "Achiyu cha uwisén hen karaweng hen tapena wat achi agé uwisén Apudyus hen karawengyu. Achiyu cha pafasoron hen tapena, wat achi chàyu pafasoron agé an Apudyus. Pakawanényu hen ahentaguyu wat pakawanén agé Apudyus chàyu. ³⁸ Adchanyu hen tapena wat adchan chàyu an Apudyus agé way ammag chùchùar hen idchatna an chàyu no hen inidchatyu, te homawar way ingganah achiyu makachén. Te hen ekamanyu way mangidchat ah tapena, yachi hen ekaman agé Apudyus way mangidchat an chàyu."

³⁹ Yag nampani ah Jesus an chicha way mangaliyén, "Achi mafalin way pachangén hen nabfurag hen ihay nabfurag te kapeletan way anchag mekobfang way chuwa. ⁴⁰ Ya maid agé matudtuchuwan ah nangatngato no hen anchi cha manudtuchu an hiya. Ngém no acharéna amin hen mitudtuchu an hiya, komaman hen anchi nanudtuchu an hiya."

⁴¹ Kasen nampani ah Jesus agé mepanggép hen mangarkorowan hen karaweng hen ifa, ekatnéén, "Pakay narawag hen mangil-anyu hen uray aginnà way finutan hen ifayu yag achiyuwat agé elasin way wacha hen liniéy way nampopoggar ah matayu. ⁴² Wat anayug natorod way mangaliyén, 'Ayé ta ka-anê hen anay aginnà way finutam yag wà-achaat peet hen liniéy ah matam.' Paspasekatnoha te masapor ka-aném unna hen annay liniéy ah matam ta lomawag hen mangil-am way manga-an hen finutan hen ifam."

Hen a-amman hen ihay tagu hen mimfaga hen kenatataguna

Mat. 7:16-20; 12:33-35

⁴³ Kasen nampani ah Jesus way mangaliyén, "Hen anchi ammay way away, achi mamunga ah laweng ya hen anchi laweng way away, achi mamunga ah ammay. ⁴⁴ Te hen fungan hen away, yachi hen mangimfaga hen kena-awayna. Te ay ammoh mafalin pogahém hen fungan hen sanggis hen tata. Ya ay ammoh pogahém hen fungan hen agit hen chawar. ⁴⁵ Hen miyaligana, hen anchi ammayay tagu, ammaana chillu hen ammay te yachi hen tenatarpénna ah hamhamàna. Waman hen anchi lawengay tagu, ammaana hen laweng te yachi agé hen tenatarpénna ah hamhamàna. Te kapeletan way hen tagu, aryéna hen anchi tenatarpénna ah hamhamàna."

Hen anchi naham-an way nanà-ad ah faréyna ya hen anchi faén

Mat. 7:24-27

⁴⁶ Entoroy Jesus way mangaliyén, "Pakay ekatyuwén haén hen ap-apoyu yag achiyu chillu ammaan hen chà ifaga. ⁴⁷ Heno way somorot an haén ta changréna hen aryê yag enafurotna, yato hen miyaligana. ⁴⁸ Hiya hen kaman anchi tagu way i nansà-ad ah faréyna, yag

finùana hen lota ingganah inchahana hen fato yag yachi hen nanà-achana. Wat yachi, uray chan churchurun hen wangwang ya henènap hen chanum hen anchi faréy, ammag achi chillu manyuhuhaw te ammag kénéng hen tùchuna. ⁴⁹ Waman hen anchi tagu way annag cha changchangrén hen aryê yag achina chillu afuroton, hiya hen kaman anchi tagu way i nanà-ad ah faréyna hen iggaw hen lapok. Yag angkay chummuar hen chanum way nahènap, ammag neorob wat ammag sayang hen anchi faréyanchi te permi hen nachachaelana."

Hen naka-anan hen saket anchi alepan hen kapetan hen sorchachu

Mat. 8:5-13

⁷ Angkay hiyachi way narpas hen nanudtuchuwan Jesus hen anchichay tatagu, émméy ad Capernaum. ² Yag wachahchi hen ihay faén Judio way kapetan hen sorchachun hen Roma way amchan hen saket hen ihay alepanna way laylaychéna way téng-angay matéy. ³ Yag yachi way chengngarna way wacha ah Jesus, henomnag hen anchichay anam-ama way ponò hen Judio ta incha ayagan ah Jesus ta umale koma way manga-an hen saket hen anchi alepanna.

⁴ Angkay inchahancha ah Jesus, chachan pangpangase paat way mangaliyén, "Ammayay tagu hen anchi kapetan ya karébféngana way matorongan ⁵ te laylaychéna chitaaw way Judio. Ya ah kenamafalinna, empammaana hen ihay chataaw ka-am-amongan."

⁶ Angkay hiyachi yag netnod ah Jesus an chicha. Yag hen téng-angaycha umchahan hen anchi faréy Kapetan, hinib-atcha hen kasenna hennag way incha ifaga hen enalena way ekatnéén, "Apo, achì koma taktakén hea te achì karébféngan way manmangili an hea, ⁷ ya achi agé karébféngan way mèsango an hea. Wat uray anno yanggay ammag iyale wat maka-an hen saket hen alepan-o. ⁸ Te haén, ma-awatà mepanggép hen lébféng, te haén way Kapetan, masapor afurotò hen aryén hen apò. Ya hen anchichay sorchachu way chà etorayan, afurotoncha agé hen aryê, te no ekat-owén in-a, wat éméy, yag no ekat-owén umalea, wat umale agé. Yag umat agé hen anchi alepan-o, no ekat-owén ammaamto, wat ammaana met. Wat kaskasen way masapor ma-ammaan hen aryém te wachan kafaalam."

⁹ Yachi yag ammag nahaang ah Jesus hen nangngaranan nadchi. Wat imfiliwitna hen anchichay chuar way tatagu way cha umunud an hiya way mangaliyén, "Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way uray an chitaaw way Judiowén, maid inchahà ah afurot ah kaman an nahha."

¹⁰ Angkay hiyachi yag hommàyat hen anchichay nah-nag yag inchahancha hen anchi alepan Kapetan way naka-an tot-owa hen saketna.

Hen nempauchiyan Jesus hen anchi natéy

¹¹ Angkay na-awni hen hiyachiy ag-agaw, émméy cha Jesus ya hen anchichay pasorotna ad Nain yag nàyéy-

cha agé hen chuar way tatagu. ¹² Yag hen anchi chacha umchahan hen fùnagan hen anchi fabrèy, hinib-atcha hen chuar way nafufurug way tatagu way chacha iyéy hen natéy way nenetnod agé ah inana way faro. Fafaru hen anchi natéy way anggay agéchi ah anà inana wat naunghor. ¹³ Naség-angan ah Jesus way nangila an inana yag annaat ekat an hiyéén, "Achia chan kela, Ina." ¹⁴ Yachi yag anat homag-én ah Jesus hen anchi lungun yag tenchàna yag entàchég hen anchichay nanginya-atang. Yag annaat ekatén, "Fafaru, hen ifagà an hea, fumangon-aat." ¹⁵ Yag hen hiyachi, ammag tummùchuwat agé hen anchi natéy yag inlugina way man-ale, yag emporang Jesus hiya an inana. ¹⁶ Wat anchag émmégyat way térén hen anchichay tatagu way nangi-ila yag chinayawcha ah Apudyus way mangaliyén, "Fummùnag peet an chitaaw hen nangato way profeta, wat ummale peet tot-owa ah Apudyus way manorong hen tataguna." ¹⁷ Yag nanhemamag hen mepanggép an Jesus hen aminay fabréy hen sakopon nadchi ya hen anchichay tapenay fabrèy agé.

Hen nannagan Juan hen pasorotna an Jesus

Mat. 11:2-19

¹⁸ Angkay hiyachi yag émméy hen anchichay pasorot Juan way chan funfunyag an hiya ah pagfaruchan way i manaphapet hen amin way mepanggép an Jesus. ¹⁹ Yachi yag anat hénagén Juan hen chuwa an chicha way i mangimoh an Apo Jesus no hiya hen anchi empopostan Apudyus way umale ono manhédcha chillu ah safali. ²⁰ Angkay émméycha an Jesus, imfagacha way mangaliyén, "Hennag Juan way chan funfunyag chàni ta ini ifaga an hea no hea ano hen anchi chana aryén way umale ono hahadchénni chillu hen safali." ²¹ Yag hen hiyachi paat way tempo, kena-an Jesus hen nankarakarasey saket hen chuaray tatagu, yag emparyawna agé hen anchichay nihuhurug way ongtan, ya kena-anna agé hen finurag hen chuaray nabfurag. ²² Yag annaat songfatan hen anchi chuway nahnag way mangaliyén, "Mamfangad-ayu an Juan yag haphapetényu hen aminay innilayu ya hen chengngaryu way chà enammaan way hen anchichay nabfuragén makailacha, ya hen anchichay nappelayén makacharancha, ya hen anchichay nakkonetén omammay hen acharcha, ya hen anchichay nat-torangén makagngarcha, ya uray hen natéyén nepauchicha, ya hen anchichay maid mafalinnéén cha mepagngar hen anchi ammayay chamag an chicha. ²³ Yag ifagayu an hiya agé way ammag lomaylayad hen anchi tagu way achi manchuwachuwa hen afurotna way haén hen anchi hennag Apudyus."

²⁴ Angkay hiyachi way lommayaw hen anchichay hennag Juan, inlugin Jesus way mangimfaga hen anchichay tatagu mepanggép an hiya, ekatnéén, "Hen anchi iyu nangil-an an Juan ah chanak, nokay hen ekatyuwén inyu ilan. Ay ammoh ekatyuwén hiya hen kaman gurun way maid achina manyongyongan no hapochén hen yawyaw. ²⁵ No faénchi, nokay hen payu

i ilan nò. Te ay ammoh anyu an i innila no nanlurum-fong ah am-ammayay lumfong. Iggay a, te hen anchichay am-ammay hen lumfongna way naram-ay hen ataguwancha, faén chanak hen iggawancha te ah faréy hen are. ²⁶ Wat nokay hen tot-oway ganchatyu way i nangila nò. Ay anyu i innila hen profetan Apudyus. Oo yachi, ya ah katot-owana, faén ammag profeta yanggay ah Juananchi, ²⁷ te hiya paat hen anchi tagu way ena-allen hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén,

'Wacha hen ihay tagu way faaré way mamangpango no hea ta ina esasaggana hen anchichay tatagu ta changréncha-a.'

²⁸ Yachi yag entoroy Jesus way mangaliyén, "Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way maid kasen tagu ah niyanà hen antoy lota ah nangatngato no ah Juan. Ngém tàén hiyachi, nangatngato chillu hen anchi kafafana way tagu way netape hen mantorayan Apudyus."

²⁹ Ammag laylayad hen anchichay kachùran way tatagu way nangngar hen imfagan Juan way uray agé hen anchichay cha mangam-among ah furor. Te chicha hen nangafun hen imfagan Apudyus wat nampafun-yagcha an Juan. ³⁰ Waman hen anchichay Fariseo ya siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses, anchag enachi hen laychén Apudyus an chicha wat iggaycha mampafun-yag an Juan.

³¹ Entoroy Jesus agé way mangaliyén, "Nokay lawa hen mangempaniyà hen tatagu way cha matagu ad uwan way ammag maid ma-ara an chicha way nokay hen mepachongancha. ³² Iyalig-o chicha ah kaman hen anchichay ammag ommachi way ungunga way chan ay-ayam ah fatawa. Hen tapena, imfagacha hen anchichay ifacha way mangaliyén, 'Namattopattong-ani ah metapyanyu way manalep koma yag an-ayug achi. Wat emparégni way man-ib-ifil ah metapyanyu koma, yag an-ayu agég achi chillu.' ³³ Hen laychénay aryén, ummale ah Juananchi way chan funfunyag way chan langarangan way mangan ya achina amin hemheman hen fayah yag chayu pelohon hiya way mangaliyén, nahurugan ah ongtan. ³⁴ Yag angkay ad uwan way um-maliyà way Pangorowan hen Tatagu way achi manlangrangan way mangan ya chaà amin mì-inum, yag ekatyuwat agéén anà ammag fukatot ya amfutangén, ya nì-i-ibfaà hen anchichay cha mangam-among ah furor ya hen anchichay tapenay menangfasor. ³⁵ Ngém tàén yaha, te hen anchichay tatagu way cha omafurot an Apudyus, elasincha chillu hen kenaraeng Apudyus, te hen halenonot hen ekamanna, yachi hen mangimfaga hen kenaustona."

Hen nangayagan Simon way Fariseo an Jesus

³⁶ Angkay hen-argawan, wacha hen ihay Fariseo way ah Simon hen ngachanna, yag enayagana ah Jesus way i mèan ah faréycha. Wat émméy ah Jesus yag hinénggép way i tumùchu way mangan. ³⁷ Yag wacha agé hen hiyachiy fabrèy hen ihay in-ina way ammag pota hen anchi ar-argaw. Yag hen nangngarana way

wachah Jesus ah faréy hen anchi Fariseo, lummigwat way entàtaenna hen pichuru way na-ammaan ah fato way ekatchéén alebastér way natatarwan ah ammag nangina way fangfangru. ³⁸ Yachi way hinénggép hen anchi fufae yag i tommàchég hen échég Jesus way chan kela ya cha tomedted hen luwana hen he-en Jesus, yag penonahana ah fuùna ya chaat omafaya hen he-ena ah layadna, yag annaat ihiyat hen anchi fangfangru hen he-ena. ³⁹ Ngém hen nangil-an hen anchi nangayag an Jesus hen cha mekaman, ekatna ah hamhamanéén, "Até, faén peet profeta ah Jesusanto te non an profeta komaat innilana koma hen kenatatagun hen annay fufaeyanna way cha manchà an hiya yag empawana." ⁴⁰ Yachi yag senongfatan Jesus hen hamhamà hen anchi Fariseo way mangaliyén, "Simon, wacha hen ifagà an hea." "Oo, nokaychi Apo," way ekat hen anchi Fariseo. ⁴¹ Yag nampani ah Jesus way mangaliyén, "Wachan ihay tagu way nan-utang hen chuway tatagu an hiya way lemanporo hen inutang hen iha ya lemmangasot hen inutang hen anchi iha. ⁴² Yag gapo ta achicha makafayad way chuwa, ammag empasinsiyan hen anchi nampautang an chicha way uray achicha sokatan." Yag anat ekat Jesusén, "Nokay an chicha way chuwa hen ekatnowén chakchakar hen layadna hen anchi nampautang nò." ⁴³ Yag ekat Simonén, "Awniyat hen anchi chakchakar hen nepasinsiya an hiya." "Oo," way ekat Jesus, "yachi." ⁴⁴ Yag anat manhangong ah Jesus hen anchi fufae yag ekatna an Simon chilluwén, "Yachi hen miyaligan hen antoy fufae, te ilam ngén, hen hinénggépà hen antoy faréyyu, maid empa-aram ah chanum ah mangurah-o hen he-è ah gagangaytaaw. Waman hiya, inyurahna hen luwana ah he-è yag emponahna hen fuùna. ⁴⁵ Yag hea, iggayno agé fàwarén haén hen hinénggépà. Waman hiya, ingganad uwan, é-éttégna way omma-abfaya hen he-è. ⁴⁶ Yag hea agé, iggayno amin lanéén hen urú way nigagangay an chitaaw. Waman hiya, lenanana hen he-è ah nangina way fangfangru. ⁴⁷ Wat hen ifagà an hea, hen anchi chakar way layad hen antoy fufaeyanto an haén, yachi hen manot-owaan way napakawan hen anchichay chuaray fasorna. Ngém hen anchi tagu way an yanggay aket hen napakawan way fasorna, aket agé hen epàilana way layadna an haén." ⁴⁸ Yachi yag anat ekat Jesus hen anchi fufaeyén, "Wat naka-an tot-owa hen fasorno." ⁴⁹ Ngém hen anchichay tapena way cha mèan, ekatcha ah hamhamàchéén, "Heno ay paat ah nahhay tagu way ammag mam-pachinar way mamakawan ah fasor." ⁵⁰ Yag chaat ekat Jesus hen anchi fufaeyén, "Gapo ta manokchum haén wat naka-an tot-owa hen fasorno ah kahara-am wat mapanoh hen hamhamàno."

Hen anchichay fufae way nangetnod an Jesus

8 Angkay hen-argawan yag kasen éméy ah Jesus ya hen anchichay hempo ya chuway pasorotna ah kafabréfabréy way i mangintudtuchu hen anchi cham-ag mepanggép hen mantorayan Apudyus. ² Yag netnod agé hen anchichay inin-ina way nangemparyawan

Jesus hen ongtan ya nanga-anana hen sasaket. Ah Maria way eMagdalena hen iha way hiya hen anchi nangemparyawan Jesus hen pituy ongtan. ³ Ya wacha agé ah Juana way ahawan Cusa way ah Cusaanchi, hiya hen anchi mamfantay hen kok-owan Are Herod. Ya wacha agé ah Susana ya anat hen chuar way tapenay finufae way chacha amin torongan cha Jesus ah heno way kafalinancha.

Hen nempaniyan Jesus hen anchi lota way mawalehan ah fukar

Mat. 13:1-9; Mar. 4:1-9

⁴ Angkay hiyachi yag émméycha an Jesus hen ammag chuaray tatagu way narpo ah kafabréfabréy. Yag yachi way enamongancha hiya, nampani way mangaliyén, ⁵ "Hen-argawan ano wacha hen ihay tagu way i nanmura hen anchi lotana. Yag hen anchi chana manwalehan hen fukar, nemamang hen tapena hen charan yag anchag nagategatenan yag enan hen kaso. ⁶ Yag hen tapen hen anchi fukar way niwaleh, nemamangcha hen pafinatto. Manowat te hommangawcha ngém anchag nàrong te maid chanum. ⁷ Yag hen tapena agé, nemamangcha hen anchi papenagat yag lenomtàcha. Ngém angkay lommafang hen anchi charoh way napagatan, anchag henyong hen anchi mura. ⁸ Yag hen tapen anchi niwaleh, nemamangcha hen anchi ammayay lota yag tummufu wat penémhéd yag namunga ah chuar." Narpaschi way enalen Jesus yag annaat ekatén, "Chengngaryu hen antoy penani te naingaan-ayu, wat hamham-ényu koma hen laychényay aryén."

No pakay inyusar Jesus hen pani

Mat. 13:10-17; Mar. 4:10-12

⁹ Angkay hiyachi yag inimoh hen anchichay pasorot Jesus no heno hen laychényay hen anchi penanina way aryén. ¹⁰ Yag annaat ekatén, "Amin hen anchichay chaan ma-ammuwan mepanggép hen mantorayan Apudyusat chàyuy yanggay hen mepaka-ammuwan way achi mepaka-ammu hen tapena, te pani yanggay hen mifaga an chicha. Te uray féféttégéncha, anchag achi chillu emamad. Yag uray chachangréncha, achicha chillu pachasén way manganap ta ma-awatancha."

Hen nensoplekaran Jesus hen niyaligan hen anchi penanina

Mat. 13:18-23; Mar. 4:13-20

¹¹ Entoroy Jesus way mangaliyén, "Yato hen laychényay hen anchi penani way aryén. Hen miyaligan hen anchi fukar, yachi hen alen Apudyus. ¹² Yag hen miyaligan hen anchi charan way nemamangan hen tapena, chichachi hen anchichay tatagu way chengngarcha hen alen Apudyus, ngém émméy ah Chumunyu way ina menaid amin hen anchi chengngarcha ta achicha afuroton hen kahara-ancha an Apudyus. ¹³ Ya hen anchi pafinatto way nemamangan hen tapen hen fukar, chichachi hen anchichay tatagu way layyalayyadcha

way nangafun hen alen Apudyus hen anchaat nangngaran. Ngém ammag achi inggaw ah hamhamàcha te an yanggay hen-aketan hen ommafurotancha, te no mapaligatancha, anchag iyanggayan. ¹⁴ Yag hen miyaligan agé hen anchi papenagat way nemaman-gan hen tapena, chichachi hen anchichay tatagu way nangngar hen alen Apudyus ngém nahyong hen chengngarcha, te ammag gapoh pangégcha ah mataguwan hen antoy lota ya hen hamhamàcha ah mangar-ancha ah pelak ya hen manlamram-ayancha koma hen antoy ataguwan ad uwan, wat ammag achi fumlah an chicha hen anchi chengngarcha. ¹⁵ Yag hen miyaligan agé hen anchi ammayay lota way nemaman-gan hen tapen anchi fukar, chichachi hen anchichay tatagu way nangngar hen alen Apudyus yag empapatecha way mangafurot, te tàén chacha maligatan, ancha chillug inyahà-an hen hamhamàcha an Apudyus, wat finumlah hen alen Apudyus an chicha.”

Achi mahàufan hen helaw

Mar. 4:21-25

¹⁶ Kasen nampani ah Jesus way mangaliyén, “Maid tagu ah mamasgéd hen helaw yag annaat hàufan ono anna an igga hen selok hen kama, te anna an epatang hen ustoy mepatngana ta mahelawancha hen anchichay hénggép.” ¹⁷ Ekat Jesus agéén, “Hamham-ényu ngén te amin way netataro ad uwan, umchah chillu hen meparangana. Ya umat agé hen aminay naleleng-fan ad uwan, wat umchah chillu hen mepafùnagana. ¹⁸ Wat papannaagényu paat way mamangngar hen aryê, te hen anchi tagu way mangamma hen chana changrén, mataptapyan hen ma-awatana. Waman hen anchi tagu way annag achi ammaan hen chengngar-na, uray hen anchi aket way na-awatana wat ammag maonghor.”

Hen imfilang Jesus ah inana ya sosnodna

Mat. 12:46-50; Mar. 3:31-35

¹⁹ Angkay hiyachi yag inumchah ah inan Jesus ya hen anchichay sosnodna, ngém achicha makahag-én an Jesus gapon anchichay chuaray tatagu. ²⁰ Wat wacha hen ihay nangimfaga an Jesus way mangaliyén, “Wacha cha inam ya hen sosnodno ah chara way chacha-a epa-ayag.” ²¹ Yachi yag anat ekat Jesus an chicha aminén, “Hen anchichay tatagu way mamangngar hen alen Apudyus yag enammaan-ancha, chichachi agé hen ifilang-o ah inà ya sosnod-o.”

Hen nempaginangan Jesus hen fali

Mat. 8:23-27; Mar. 4:35-41

²² Angkay hen-argawan, ekat Jesus hen anchichay pasorotnéén, “Intaaw ta intaaw hen chumang antoy fayfay.” Wat hinénggépcha hen anchi fangka yag lum-migwatcha. ²³ Yag hen nanlurugganancha, nasséy ah Jesus. Angkay na-awni yag annag empàrat way fum-mali way ammag séréd. Wat cha mihibat hen chanum yag cha map-ong hen anchi fangka wat ammag ag-gaégyat ah anchag malihéd. ²⁴ Yag i finangon hen an-

chichay pasorot Jesus hiya way mangaliyén, “Ayong Apo, antoy maofortaaw.” Yachi yag fummangon ah Jesus yag menancharna hen anchi fali ya hen chanum way cha makérékéréd, wat nafég-as hen anchi fali ya ammag ommalenanà hen anchi fayfay. ²⁵ Yag annaat ekat hen anchichay pasorotnéén, “Pakay chan finfi-nafang hen pammateyu way achiyu manokchun haén.” Ngém chicha, anchag nahahaang ya chacha agé éméggyat wat nan-ahetennopàcha way mangaliyén, “Heno ay paatha ah tagu way uray hen fali ya chanumén enafurotcha hiya no mancharéna.”

Hen nemparyawan Jesus hen chuar way nihuhurug hen ihay tagu

Mat. 8:28-34; Mar. 5:1-20

²⁶ Angkay hiyachi yag entoroy cha Jesus ya hen anchichay pasorotna way namfangka way éméy hen anchi sakopon hen Gerasa way ninidmang ad Galilea. ²⁷ Yag hen chacha tomàchangan, i nihib-atat an Jesus hen ihay larae way iGerasa way nahuhullugan ah ong-tan way nafayag way ammag namfapallad ya ammag achi oman-anamot te ah palinufù yanggay hen i-ing-gawana. ²⁸ Te hen anchi taguwanchi, namen-ano way cha um-umchah hen anchi ongtan an hiya, yag uray no faruchuncha way magénén kenakawwachancha hen limana ya hen he-ena, anna chillug cha géhténén empatagtag hen anchi ongtan hiya ah chanak. Yag hen nangil-ana an Jesus, ammag nan-ongaw yag nan-lufub hen henagongna ah égyatna way mangaliyén, “Heay Jesus way anà hen Kangatowan way Apudyus, nokay hen ammaam an haén. Pangpanga-asem paat ta achiyà koma chuséén.” Yaha hen enalena te menan-char Jesus hen anchi ongtan way lomayaw. ³⁰ Yachi yag anat hanhanan Jesus way mangaliyén, “Nokay hen ngachanno.” Yag sommongfat hen anchi nihuhurug way mangaliyén, “Ah Kachuaran hen ngachan-o.” Yaha hen imfagana te anchag chuar way nihuhurug. ³¹ Yachi yag anchaat mampangpanga-ase ta achicha koma mepéy hen anchi fito way maid péppég hen ka-ad-charémna ah machusaan-ancha. ³² Hen hiyachi, netongpo way wachacha hen chuaray fafuy way chan garab hen anchi nehahag-én way tagétyéy. Wat nampangpanga-ase hen anchichay ongtan ta icha koma mihurug lawa hen anchichay fafuy. Wat emparufus Jesus. ³³ Yachi yag lommayaw hen anchichay ongtan hen anchi tagu yag incha nihurug hen anchichay fafuy. Yag anchaat agég hetatagtag hen anchichay fafuy yag nichawangcha amin hen anchi chéprah yag omàfawcha hen fayfay wat anchag naofor amin.

³⁴ Angkay hen anchichay nanginya-achug hen fafuy, hen nangil-ancha hen anchi nepasamak, anchag om-mawid amin way hehahapet hen nekaman hen aminay chacha hib-atén hen charan ingganah fabréycha. ³⁵ Yachi yag éméméy amin hen anchichay nangngar way i mangila hen anchi na-ammaan, yag hen inum-chahancha an Jesus, inchahancha hen anchi tagu way lommayawan hen anchichay ongtan way ammag tum-mutùchu hen chapat Jesus way nanlurumfong ya om-

mammay hen hamhamàna. Yag anchaat agég émmégyat hen anchichay tatagu. ³⁶ Yachi yag anat kasen haphapetén hen anchichay ustoy nangi-ila hen aminay nekaman hen nemparyawana hen anchichay ongtan hen anchi tagu. ³⁷ Wat amin hen anchichay iGerasa, anchag chinawat ta lomayaw ah Jesus hen fabrýchcha te ammag amchan hen égyatcha. Wat hinénggép cha Jesus hen anchi fangka way lomayaw. ³⁸ Yag hen anchi tagu way lommayawan hen anchichay nihuhurug, chan pangpanga-ase ta màyéy koma. Ngém empawan Jesus way mangaliyén, ³⁹ "Uray yag homàyat-a ahFabrèyyu ta im haphapetén hen tatagu amin hen enkaman Apudyus way nanorong an hea." Hiyachi yag hommàyat tot-owa hen anchi tagu way ammag maid iggayna ayan hen anchi fabrèyna way manaphapet amin hen enammaan Jesus an hiya.

Hen nanga-anan Jesus hen saket hen anà Jairo ya hen anchi in-ina way nanchà hen lumfongna

Mat. 9:18-26; Mar. 5:21-43

⁴⁰ Angkay hiyachi way namfangad cha Jesus hen anchi chumang hen fayfay, laylayadcha hen anchichay chuar way tatagu te nahédchancha an hiya. ⁴¹ Yag hen hiyachi, inumchah agé hen ihay ap-apon hen anchi chacha ma-am-amongan way Judio way ah Jairo hen ngachanna. Yag i nampalentomang hen henagong Jesus way mampangpanga-ase ta éméy ah faréycha, ⁴² te téng-angay matéy hen anchi ih-ihà-anay anàna way fufae way hempo-ro ya chuwa hen tawénna.

Angkay hiyachi way lummigwacha, ammag chuar agé hen anchichay tatagu way nàyéy wat chachan sensenettak. ⁴³ Yag hen iha an chicha, ihay in-ina way émméy ah hempo-ro ya chuway tawén hen chana chumar-achar-an, yag annag imfayad amin hen kokowana hen kamanay choktor, ngém maid chillu nakafael hen manga-an hen saketna. ⁴⁴ Yachi yag i nehnop hen échéng Jesus way inna tenchè hen pongton hen lumfongna yag ginsanat hen charana way natchù. ⁴⁵ Wat ekat Jesusén, "Henochi hen nanchà an haén." Ngém ammag maid nangimfaga. Yag anat ekat Pedrowén, "Apo, hen kachuar hen tatagu, yachi hen chacha michillichilan an hea." ⁴⁶ Ngém ekat Jesusén, "Oo a, ngém wacha chillu hen iha way i nanginggagtà paat way nanchà an haén, te lenènà way nausar hen kafaèlà." ⁴⁷ Yachi yag na-awatan hen anchi in-ina way na-ammuwan peet hen anchi enammaana, wat i nampalentomang hen henagong Jesus way chan papayag-pag ah égyatna. Yag uray chachangrén hen aminay tatagu, imfagana hen lasonna way nanchà an hiya ya hen naka-anan hen saketna. ⁴⁸ Yachi yag anat ekat Jesus an hiyéén, "Heay sonod, gapo ta annog nanokchun haén wat naka-an tot-owa hen saketno, wat ta mapanoh hen hamhamàno."

⁴⁹ Étég Jesus way chan ale yag inumchahat agé hen anchi i nangimfèang way narpoh faréy cha Jairo, yag imfagacha an Jairo way mangaliyén, "Uray achitaaw ud-ay haliw-én hen annay ap-apowanna te looh angkay narpas hen fiyag hen anchi onga." ⁵⁰ Ngém

yachi way chengngar Jesuschi, ekatnan Jairowén, "Achia cha émégyat ta annog manokchun haén wat matagu chillu hen anchi anàno."

⁵¹ Angkay hiyachi way inumchahcha ah faréy hen anchi natéy, anchag an hi-i-ifil amin hen anchichay tatagu. Yag anat ekat Jesus an chichéén, "Anggay, achi-ayu ammag chan kelakela te cha-an angkay natéy hen annay ongaanna te an yanggay nanasséy." Yachi yag hinénggép ah Jesus yag empawana hen mì-ighépan hen tatagu te anggay yanggay cha Pedro an Jaime yah Juan ya anat hen chinàcha-ar hen anchi natéy ah emparufusna way mì-ighép. ⁵³ Yag hen anchichay tatagu, anchag cha am-amrangén ah Jesus te innilacha way natéy tot-owa. ⁵⁴ Yachi way émméy ah Jesus hen anchi natéy yag inégnanana hen limana yag annaat ekatén, "Anà ta fumangon-a." ⁵⁵ Wat ammag namfangachat hen fùfuohna yag fummangon, yag anat ifagan Jesus ta panganéncha. ⁵⁶ Yag anchag nahahaang way térén hen anchichay chinàcha-arna, ngém tenéngténg Jesus chicha ta achicha paat cha haphapetén hen nekaman.

Hen nannagan Jesus hen anchichay pasorotna way i mantudtuchu

Mat. 10:5-15; Mar. 6:7-13

⁹ Angkay hiyachi yag enayagan Jesus hen anchichay hempo-ro ya chuway pasorotna yag inidchatna an chicha hen kafaèlanha way mangemparyaw hen nihuhurug way ongtan ya manga-an hen heno way saket hen tatagu. ² Yag annaat hénagén chicha ta icha itudtuchu hen mepanggép hen mantorayan Apudyus ya ta incha ka-anén hen saket hen tatagu. ³ Yag intugunna an chicha way mangaliyén, "Achiayu chan tàtaen ah uray heno hen mamfiahianyuu. Achiayu chan pah-eng, achiayu chan horod, achiayu omentàtaen ah pelak ya uray anényu ya agwan hen lumfongyu. ⁴ Yag no epaghép chàyu hen ihay faréy, epahigyu way i-inggay hen hiyachiy faréy ingganah lomayawanyu hen hiyachiy fabrèy. ⁵ Yag mag-ay ta wachay fabrèy ah achi mangempaghép an chàyu, an-ayug lomayaw yag penòpoanyu hen tapok hen he-eyu ah mangil-ancha way egadcha hen machusaancha."

⁶ Angkay hiyachi yag lummigwacha tot-owa yag émméycha ah kafabrèfabrèy way i nangintudtuchu hen anchi ammayay chamag ya cha i agé manga-an hen saket hen tatagu.

Hen nakorkoran hen hamhamà Herod

Mat. 14:1-12; Mar. 6:14-29

⁷ Angkay hiyachi, ah Herod way chan toray ad Galilea, chengngarna amin hen enammaan cha Jesus yag ammag nakorkor hen hamhamàna te hen ekat hen tapenay tatagu, nan-uchi ano ah Juan way chan funfunyag. ⁸ Yag hen tapena, ekatcha agéén an namfangad peet hen anchi profeta way Elias. Yag wacha agé hen tapena way mangaliyén magat wachay kasen natagu way profeta ad namenamenghan. ⁹ Ngém ah Herod, ekatnéén, "Empahiwat-o met ah Juan, wat heno

ay paat ah nahhay tagu way chacha hapehabetén nò." Yag chana iyana-anap hen ekamana way mangila an Jesus.

Hen namanganan Jesus hen nasorok ah lemanlifu way tatagu

Mat. 14:13-21; Mar. 6:30-44; Juan 6:1-14

¹⁰ Angkay hiyachi way namfangad hen anchichay aposel way hennag Jesus, henaphapetcha amin hen enammaancha. Yachi yag enayagan Jesus chicha ta icha koma omanggay ad Betsaida way i man-inungar. Wat lummigwacha. ¹¹ Ngém chengngar chillu hen anchichay chuaray tatagun nadchi, wat anchaat umunud yag lenyad agé Jesus chicha chillu. Wat tinud-tuchuwana chicha mepanggép hen mantorayan Apudyus, yag annaat agé ka-anén hen sasaket hen anchichay aminay cha masaket.

¹² Angkay cha malihnug hen init, i imfagan hen anchichay pasorot Jesus an hiya way mangaliyén, "Am-may ménat no ifagam hen annachay chuaray tatagu ta incha man-ila ah anéncha ya umiyanancha hen anchichay nehag-én way fabrèy te maid met ma-an ah-to." ¹³ Ngém ekat Jesus an chichéén, "Chàyu koma hen mamangan an chicha." "Oo a," way chacha ekat, "ngém maid met epanganni, te an yanggay lemay tenapay ya anat hen antoy chuway files hen wacha, yag ay ammoh in-ani lomao ah anén hen annachay ammag chuaray tatagu." ¹⁴ Te hen filang hen anchichay larae yanggay way wachahchi wat émméy ah lemanlifu. Yachi yag anat ifagan Jesus hen anchichay pasorotna ta tumùchucha hen anchichay tatagu way matpomatpon ah henlelman poporo. ¹⁵ Yag yachi way tummùchucha amin, ¹⁶ innaran Jesus hen anchi lemay tenapay ya chuway files yag entangadna ad uchu way manyaman an Apudyus, yag annaat petpet-angén yag inidchatna hen anchichay pasorotna ta iwarascha hen tatagu. ¹⁷ Wat nangancha amin hen anchichay chuaray tatagu, yag yachi way nagipohcha, enamong hen anchichay pasorot Jesus hen fay-ancha yag ammag nap-nowat agé hen hempo-ro ya chuway awit.

Hen nenlasinan Pedro no heno paat ah Jesus

Mat. 16:13-20; Mar. 8:27-30

¹⁸ Angkay hen-argawan way ommanggay ah Jesus way chan luwaru, émméy hen anchichay pasorotna an hiya, yag ah Jesus, henanhanana an chicha way mangaliyén, "Nokayà ngata ah hamhamà hen tatagu."

¹⁹ Yag ekatchéén, "Hen tapena, ekatchéén hea ano ah Juan way chan funfunyag way an nan-uchi. Ya hen tapena, ekatchéén hea hen anchi profeta way Elias way kasen ummale. Yag hen tapena agé, ekatchéén hea hen ihay profeta ad namenghan way kasen natagu." ²⁰ "Ngém chàyu kay," way ekat Jesus, "nokay agé hen mangaleyu an haén nò." Yachi yag tenomfar ah Pedro way mangaliyén, "Hea hen anchi Cristu way empopostan Apudyus way umale way mantoray."

²¹ Hiyachi yag tenéngténg Jesus chicha way mangempawa hen manaphapetancha an nadchi ah tapena.

Hen nangimfag-an Jesus hen matéyana

Mat. 16:21-23; Mar. 8:31-33

²² Angkay hiyachi yag imfagan Jesus agé way mangaliyén, "Haén way Pangorowan hen Tatagu, masapor mapap-aligatanà way térén ya achiyà mangiggéén hen anchichay anam-ama way ponò ya hen anchichay anap-apon hen pachi ya umat agé hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses. Yag ana-at agé epapchit, ngém hen anchi ma-atloy ag-agaw, man-uchiya chillu."

Hen ekaman way somorot an Jesus

Mat. 16:24-28; Mar. 8:34-9:1

²³ Yachi yag imfagan Jesus an chicha amin way mangaliyén, "Heno way tagu way manlayad way somorot an haén, masapor faén hen antoy ataguwana ad uwan hen epapangégna te masapor ammaana hen imfagà, tàén yachi hen iyatéyna. ²⁴ Te hen anchi tagu way an-nag epapangég hen ataguwana hen antoy lotaat matéy chillu. Waman hen anchi tagu way achina epangég hen matéyana gapon afurotna an haén, wat uray matéy, midchat chillu an hiya hen kasenna ataguwan way mannanayun. ²⁵ Te nokay paat chillu hen sérfina no ammag kok-owéén hen ihay tagu hen uray aminay ininggaw hen antoy lota yag ah awni yag entap-ar chillu Apudyus hiya way ammag sayang amin. ²⁶ Yag heno agé way tagu way mafiinan way mangempàila hen layadna an haén ya hen chà itudtuchu, mafiinanà agé way mempàila hen layad-o an hiya no mamfangachà. Te haén way Pangorowan hen Tatagu, no mamfangachà, humiliyà ah kaenam-may-o ya hen kaenammay Amay Apudyus, ya metape agé hen anchichay chana fabfaarén way anghel. ²⁷ Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way wachacha hen tapena an chàyuwanto ad uwan way ilanlancha hen mantorayan Apudyus yag anchaat matéy."

Hen sommafaliyan hen achar Jesus hen nangil-an hen tapena

Mat. 17:1-8; Mar. 9:2-8

²⁸ Angkay émméy ménat ah ihay chuminggu nane-pod hen nangaryan Jesus an nadchi yag enayagana cha Pedro an Juan yah Jaime yag émméycha ah filig way manluwaru. ²⁹ Yag hen cha manluwaruwan Jesus, ammag sommafali hen féharna yag pommokaw way térén hen lumfongna ingganah cha humili. ³⁰ Yag hen hiyachi, ammag niyahachat agé hen chuway larae way chicha cha Moses an Elias way apocha ad namenghan, yag chacha mètagépfar an Jesus ³¹ way chacha agé humili amin. Yag hen chacha aryénat mepanggép hen anchi matéyan Jesus ad Jerusalem ah ma-ammaan hen aminay laychén Apudyus. ³² Ngém ah Pedro ya hen anchi chuway ifana, anchag nasséy te amchan hen héyépcha. Ngém angkay na-awni way fummangoncha, innilacha agé hen anchi cha humiliyan Jesus ya anat agé hen anchi chuway tatagu way nètatachég an hiya. ³³ Yachi way cha lomayaw hen anchi chuwa, yag

ekat Pedro an Jesus way mangaliyén, "Apo, ammay te wacha-anihto, wat ta omamma-ani ah toroy fawi ta mààmàchang-ayu an cha Moses an Elias." Yachin enale-na te ammag maid pootona ah ustoy aryéna. ³⁴ Yag hen chanan aryan, anchaat agég nanépnépan ah funat yag chacha émég yat way térén hen nannafunafan hen anchi funat an chicha. ³⁵ Yachi yag wacha hen nan-ale way narpon anchi funat way ekatnéén, "Yaton anàò way penepelè way mantoray wat changrényu paat hiya." ³⁶ Yag yachi way narpas hen anchi nan-ale, yag ammag anggayat agé ah Jesus ah wà-acha. Wat hen anchichay pasorotna, anchag enetmé g way maid nanaphapetancha mepanggép hen innilacha.

Hen nemparyawan Jesus hen anchi cha omenpa-adhar way ongtan

Mat. 17:14-18; Mar. 9:14-27

³⁷ Angkay nawakas way nan-éhég ah Jesus ya hen anchi toroy ifana hen anchi filig, hinib-atat agé hen chuaray tatagu chicha. ³⁸ Yachi yag nan-ongaw hen ihay am-ama way niyahrang an chicha way mangaliyén, "Apo, pangpanga-asem paat ta ilam hen antoy fugtong way anàò, ³⁹ te cha mahuh-urugan ah ongtan. Yag no umchah ayén, nan-ongaw ya ommadhar ya nantatarafutab hen tapàna, yag annag cha chunuchunoron hen acharna way ammag naligat hen lomayawana. ⁴⁰ Yag nampangpanga-asiyà hen an-nachay pasorotno ta eparyawcha koma ngém achicha kafaalan." ⁴¹ Yachi yag ekat Jesusén, "Chàyu way tatagu ad uwan, ammag pararo hen enomfatanyu, te pasag chi ah ni-i-iggawà an chàyu ya ngotoh anoh-o an chàyu yag ammag maid chillu pammateyu an haén." Yachi yag ekat Jesus hen anchi am-améén, "Iyalem hen annay anànohto." ⁴² Ngém hen anchi chana minyalian, ammag entap-ar hen anchi ongtan hiya yag annaat epa-adhar. Wat menancharat Jesus hen anchi nihuhurug ta lomayaw yag ommamayay hen anchi onga, yag anat eparang Jesus hiya an amana. ⁴³ Wat amin hen anchichay tatagu, anchag nahahaang hen nangil-ancha hen anchi kafaalan Apudyus way maid mepaniyana.

Hen kasen nangimfag-an Jesus hen matéyana

Mat. 17:22-23; Mar. 9:30-32

Angkay hiyachi way é-éttég hen anchichay tatagu way nahahaang gapon innilacha, yag cha agé ifagan Jesus hen anchichay pasorotna way mangaliyén, ⁴⁴ "Achiyu cha aliw-an hen antoy ifagà an chàyu way haén way Pangorowan hen Tatagu, té g-angay umchah hen midchatà hen anchichay tatagu way mangamma an haén hen heno way laylaychéncha." ⁴⁵ Ngém hen anchichay pasorotna, ammag maid pootoncha no heno hen laychénay aryén te iggaycha ma-awatan way térén, yag chacha agé émég yat way mananhan.

Hen mifilang ah nangato

Mat. 18:1-5; Mar. 9:33-37

⁴⁶ Hen-argawan, nansosongelcha hen anchichay pasorot Jesus no heno hen nangatngato an chicha. ⁴⁷ Yag yachi way enlasin Jesus hen chacha hamham-én, enayagana hen ihay onga way i michapat an hiya, ⁴⁸ yag annaat ekat an chichéén, "Ilanyu ngén hen antoy onga way kaman maid filangna. Ngém heno way tagu way gapon afurotna an haén yag chana chillu ifilang hen anchi kaman hen antoy onga, wat chana agé ifilang haén. Yag heno agé mangimfilang an haén, wat chana agé ifilang hen anchi nannag an haén. Wat hen anchi kafafaan an chàyu, hiyaat agé angkay hen nangato."

Hen anchi achi komontara wat hiya hen ifa

Mar. 9:38-40

⁴⁹ Hiyachi yag ekat Juan an Jesusén, "Apo, innilani hen ihay tagu way chana eparyaw hen anchi nihuhurug way ongtan yag hea ano hen cha karpowan hen kafaalana, wat empawani te faén met iha an chitaaw." ⁵⁰ Ngém ekat Jesus an chicha aminén, "Achiyu cha epawa hen kaman an cha nadchi, te heno way achi mangontara an chitaaw wat ifataaw chillu."

Achi peletén Jesus hen anchichay achi manlayad an hiya

⁵¹ Angkay té g-angay hen tempon hen mamfangchan Jesus ad uchu, annag epapate way émég ad Jerusalem, ⁵² wat nanhénag ah mamangpango way i mangensagana hen ayana. Wat lummigwat hen anchichay nahag yag éméméycha hen ihay fabréy way provin-siyan hen Samaria ta icha saganéén hen tatagu ah umchahan Jesus. ⁵³ Ngém hen anchichay tataguhchi, ancha ammag achi laychén way paghépén ah Jesus te narawag way ad Jerusalem hen ayana way fabréy hen Judio. ⁵⁴ Angkay chengngar cha Jaime an Juan hen nekaman, ekatcha an Jesusén, "Apo, ay achitaaw ifaga an Apudyus ta annag epéché g hen apoy ta maghébcha amin." ⁵⁵ Ngém nanhagong ah Jesus yag iningarna chicha. ⁵⁶ Yag anchaat émég hen safaliy fabréy.

Hen kenaligat hen somorotan an Jesus

Mat. 8:19-22

⁵⁷ Angkay hiyachi way chacha manaran way émég, wachan ihay tagu way nangale an Jesusén, "Apo, umu-unnuhà angkay an hea hen uray heno way ayam." ⁵⁸ Yag senongfatan Jesus hiya way mangaliyén, "Hen motet, wacha hen orobna ah omanamotana, ya hen kasole, wacha agé hen hòfotna ah omanamotana. Ngém haén way Pangorowan hen Tatagu, maid angkay faréy-o ah omanamotà wat ay umunud-a chillu."

⁵⁹ Yachi yag ekat Jesus hen ihay tagu agéén, "Somorot-a an haén." Ngém ekat hen anchi taguwén,

"Apo, awni ta iyà ilufù ah Ama unna ta ana-at somorot an hea." ⁶⁰ Ngém ekat Jesus an hiyéén, "Egadcha hen anchichay kaman nanattéy way maid afurotna ah i manginlufù hen anchi kapachongna way natéy. Waman hea, in-a ta im epanggar hen mepanggép hen mantorayan Apudyus."

⁶¹ Yachi yag wacha agén iha way mangaliyén, "Apo, sorotò hea, ngém iyà koma mampakacha unna hen ahimfaryan-o." ⁶² Yag ekat agé Jesus an hiyéén, "Heno way tagu way manginlugi way somorot an haén yag chan chuwachuwa hen hamhamàna, maid angkay misérfiyana hen anchi mantorayan Apudyus."

Hen nannagan Jesus hen anchichay pitunporo ya chuwa

10 Angkay hiyachi, penelen Jesus hen pitunporo ya chuwa way larae yag annaat hinchudchudwéén chicha way mangempangpango hen egachay fabréy way ekatnéén ayana. ² Yag anat mampani an chicha hen nangimfag-ana way chuarcha hen tatagu way omafurot koma non an wachay i manudtuchu an chicha. Ekatna way mampaniyén, "Ammag chuar hen mabtà ngém ancha aket hen anchichay i mamfatà, wat chawatényu an Apudyus way nangen-awa hen antoy fatà ta homnag ah tapena way i mamfatà." ³ Yachi yag empaligwat Jesus chicha way mangaliyén, "Masapor man-ar-arwad-ayu te chà hénagén chàyu hen anchichay nan-araweng way tatagu, way an ayug kaman karnero way cha éméy hen iggaw hen tanan way aho. ⁴ Achiayu omentàtaen ah pelak ya uray hen mansoktanyu ah sapatosyu. Achiayu mampah-eng ya achiayu amin cha mì-ib-ifun hen charan. ⁵ Wat no hénggép-ayu hen ihay faréy, ifagayu hen anchichay ininggaw way bindisyunan Apudyus chicha. ⁶ Yag no laylayadcha way mangempaghép an chàyu, wat mabindisyunanacha totowa. Ngém mag-ay ta achicha laychén, mamfangad chillu an chàyu hen anchi enaleyu. ⁷ Yag no epaghép chàyu, epahigyu way i-inggaw hen hiyachiy faréy way achiayun at-aton, ya anyu agég akseptarén hen heno way ipissacha ya epainumcha an chàyu te yachi hen kaman labfuyu. Te hen anchi man-amma, karébféngana way midchat hen masaporna. ⁸ Wat hiyachi, uray heno way fabréy way homàyatanyu yag empaghép chàyu, issayu hen heno way epasangocha an chàyu. ⁹ Ya ka-anényu hen saket hen aminay masaket hen hiyachiy fabréy, ya ifagayu hen aminay tatagu way téngangay umchah hen mantorayan Apudyus an chicha. ¹⁰ Ngém mag-ay ta homàyat-ayu hen ihay fabréy yag achi chàyu laychén way mempaghép, éméy-ayu hen charancha yag imfagayu an chicha way mangaliyén, ¹¹ Uray hen anchi tapokyu way penom-at hen he-eni wat pòpoanni ah mangil-anyu way an-ayug egad ah machusaanyu. Ngém ma-awatanyu koma chillu way téngangay totowa umchah hen mantorayan Apudyus an chàyu yag an-ayug omachi." ¹² Entoroy Jesus way manugun an chicha, ekatnéén, "Totowa hen antoy ifagà way sigurachu way no umchah hen manguwisan Apudyus hen aminay tatagu, chakchakkar hen ség-

angna hen anchichay iSodoma way ammag neopoh gapoh fasorcha no hen anchi fabréy way mangachi an chàyu."

Hen anchichay térén way achi omafurot

Mat. 11:20-24

¹³ Entoroy Jesus way mangaliyén, "An-ayug ka-as-ase, chàyu way iCorazin ya iBetsaida. Kaségség-ang-ayu no hen anchichay faén Judio way iTiro ya iSidon, te non an umat yag ahchi hen nangammaà hen kaskascha-aw way kaman hen enammaà ah fabréy, wat ancha angkay ammag nanlumfong ah sako ya intùchucha way manchapchapor ah mangempàil-ancha hen namfafawiyancha. ¹⁴ Wat mangmanghan angkay hen machusaan hen anchichay iTiro ya iSidon no chàyu no umchah hen anchi ag-agaw way manguwisan Apudyus hen aminay tatagu. ¹⁵ Ya chàyu agé way eCapernaum, magénén ekatyuwén machachayaw-ayu ingganad uchu. Ngém achiayu te an-ayug mepesok ad imfèrno gapon achiyu mamfafawiyana."

¹⁶ Yachi yag anat ekat Jesus hen anchichay sommorot an hiya agéén, "Heno way mangafurot hen aryényu, chana agé afuroton haén. Waman hen anchi annag achi pagan-ano chàyu, achina agé pagan-ano haén. Ya hen anchi achina pagan-ano haén, achina agé pagan-ano hen anchi nannag an haén."

Hen namfangchan hen anchi pitunporo ya chuwa

¹⁷ Angkay hiyachi yag namfangad hen anchichay pitunporo ya chuwa way hennag Jesus, yag amchan hen laylayadcha. Yag ekatchéén, "Apo, tàén ongtanén emparyawni hen nanginyusaranni hen ngachanno."

¹⁸ Yag ekat Jesus an chichéén, "Oo, tot-owa te inni-ilà hen na-afa-an Chumunyu way ap-apon chi ongtan way kaman kolyapyap way narpod uchu hen nàchéngana. ¹⁹ Manowat te inidchat-o an chàyu hen kafaelayu ta uray igatenyu hen farakkan ya gayyamanén maid ekatna, ya afaényu agé hen kafaelan Chumunyu, wat maid mangafà an chàyu. ²⁰ Ngém faén koma chillu hen kafaelayu way mangafà hen ongtan hen mangemparayad an chàyu, te hen mangemparayad an chàyu koma, hen anchi nelelestaan hen ngachanyu ad uchu."

Hen lommaylaychan Jesus

Mat. 11:25-27; 13:16-17

²¹ Hen hiyachi, emparaylayad hen Espiritun Apudyus ah Jesus yag anat ekat Jesusén, "Amay Apudyus way ap-apo ad uchu ya hen antoy lota, anà ammag manyaman an hea te annog empaka-ammu hen katot-owaan mepanggép an haén hen antochay tatagu way iggay ma-achar yag entat-allingébnoto hen hamhamà hen anchichay naraeng ya na-achar. Enammaamha Ama, te yaha chillu hen laychém."

²² Entoroy Jesus way mangaliyén, "Impiyar Amay Apudyus amin hen egad an haén. Ngém maid nangammu hen kena-apudyus-o no faén yanggay ah

Ama way Apudyus. Ya maid agé nangammu an Amay Apudyus no faén yanggay haén way anàna ya anat hen anchichay tatagu way piliyê ah mangempaka-ammuwà hen mepanggép an hiya."

²³ Yachi yag nanhagong ah Jesus hen anchichay pasorotna way chicha yanggay hen nangempagngarana yag ekatnéén, "Nagasat-ayu gapo hen chayü mangilan hen antochay chayü ilan, ²⁴ te tot-owa way chuar-cha hen anchichay profeta ya are ad namenghan way anchag laylaychén paat koma way mangila ya mangngar hen antochay chayü ilan ya chayü changrén, ngém iggaycha te cha-an hen tempona."

Hen anchi tot-owa way manlayad hen atògongna

Mat. 22:34-38; Mar. 12:28-30; Rom. 13:8-14

²⁵ Angkay hen-argawan, émméy an Jesus hen ihay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Apudyus way ina pachasén way manlokop an Jesus, ekatnéén, "Apo, nokay hen ammaà ta ma-adchanà koma hen anchi mannanayun way ataguwan an Apudyus." ²⁶ Yag ekat Jesusén, "Nokay hen ekat hen anchi nesosorat way orchintaaw no nokay hen na-awatam hen cham namasaan." ²⁷ Yag sommongfat hen anchi tagu way mangaliyén, "Masapor laylaychéntaaw paat ah Apudyus inggana ah patinggan hen aminay hamhamà ya ah aminay a-amma, ah aminay kafaellan ya ah aminay kenaraeng. Yag masapor agé laychéntaaw hen ifataaw kaman hen manlaychantaaw hen achartaaw." ²⁸ "Usto met hen songfatno," way ekat Jesus, "wat yachi hen cham amma-ammaan wat mètagua an Apudyus ah ing-ggana."

²⁹ Ngém hen anchi taguwanchi, laychéna way manàchég hen chana ekamkaman, wat ekatnéén, "Oo a, ngém nokay paat hen anchi ekatchéén man-ifà nò." ³⁰ Yachi yag anat mampani ah Jesus way mangaliyén, "Hen-argawan ano, wacha hen ihay tagu way Judio way narpod Jerusalem way chan éhéng way éméy ad Jerico. Yag hen chana manaranan, annag hinib-atat agé hen anchichay futangelo yag anchag penang-or hiya yag innaracha hen aminay wacha an hiya way uray hen lumfongna, yag anchaat lomayaw way manaynan way téng-angay matéy."

³¹ "Angkay hiyachi yag niyaphor way wacha agé hen chan éhéng hen hiyachiy charan way ihay pachin hen Judio. Ngém hen nangil-ana hen anchi napang-oranchi, ammag hommagigi. ³² Yag angkay na-awni wacha hen kasen nanlooh way ihay Judio agé way ganà Levi way hiya hen ihay cha tomot-orong ah Templo. Yag annag cha wingwingiyén yag hommagigi agé. ³³ Yachi way na-awni agé, nanlooh hen ihay eSamaria way pepellohon hen Judio. Yag hen nangil-ana hen anchi napang-or, ammag naség-angan. ³⁴ Wat émméy way i nangagah hen sugatna ah lana ya fayah yag enoppeopana ya annaat aran hiya way nangempasakay hen kafayuna way manginyéy hen ihay faréy way chachag-ohan hen tatagu, wat henalimunana hiya ahchi hen hiyachiy lafi. ³⁵ Angkay nfigat, inidchatna hen pelak hen anchi nangimfaréy way mangaliyén,

'Anto ta halimunam hiya yag no mamfangachà, fay-achà agé no wachay entaptapem hen gastosna.' "

³⁶ Angkay hiyachi yag ekat Jesus hen anchi tagu way chana mempaniyanén, "Ah hamhamàno hen anchichay torowanchi way nanlooh, nokay hen mangalem ah ustoy ifan hen anchi napang-or." ³⁷ Yag sommongfat hen anchi tagu way mangaliyén, "Hen anchi nanég-ang an hiya." "Oo," way ekat Jesus, "wat in-aat ta yaha agé hen ekamanno."

Hen namisitaan Jesus an cha Marta an Maria

³⁸ Angkay hiyachi way cha émé-éméy ah Jesus ya hen anchichay pasorotna, inumchahcha hen ihay fabrèy yag enayagan hen ihay in-ina chicha way ah Marta hen ngachanna. ³⁹ Ya wacha agé hen ihay sonod Marta way ah Maria hen ngachanna way ammag nitutùchu an Jesus way mamangngar hen chana itudtuchu. ⁴⁰ Yachi yag ammag lommayaw hen hamhamà Marta te an ihà-an hiya way chan alekatto amin hen ma-ammaan. Wat émméy an Jesus way mangaliyén, "Apo, ay en-lasinno way chaà pa-anggayén hen annay ifà way man-alekatto. Wat ay achi mafalin ta ifagam ta toronganà." ⁴¹ Ngém ekat Apo Jesus an hiyéén, "Marta, narafus hen chanagno mepanggép hen annachay chuar way ma-ammaan. ⁴² Ngém faén komaha, te an ihà-an hen masapor paat way yachi hen penelen Maria, wat achi tot-owa maka-anchi an hiya."

Hen nintudtuchuwan Jesus hen ekaman way manluwaru

Mat. 6:9-13; 7:7-11

11 Hen-argawan, chan luwaru ah Jesus hen ihay lugar. Angkay narpas hen nanluwaruwana, ekat hen ihay pasorotna an hiyéén, "Apo, ay mafalin ta tudtuchuwan chànì hen ekamanni way manluwaru way kaman hen nanudtuchuwan Juan hen anchichay pasorotna." ² Yag anat ekat Jesus an chichéén, "No manluwaruayu, yaton ekamanyu, ekatyuwén, 'Ama, ta machachayaw koma hen ngachanno, ya ta umchah koma hen mantorayam hen antoy lota. ³ Id-chatno hen man-érégna ah anénni ah ka-ag-a-ag-agaw. ⁴ Ya pakawaném agé hen fasorni way kaman hen chani mamakawanan amin hen anchichay cha fumasor an chànì. Ya hahallimunam chànì ta achiani mawis way mangamma hen laweng.' "

⁵ Yachi yag nampani ah Jesus way mangintudtuchu mepanggép hen luwaru, ekatnéén, "An chàyu ngay, non an umat yag wachay anat inumchah ah faréyyu way ifayu way namfiyahi, yag niyaphor way maid senior-atyü, wat uray ngata gawan chi lafi wat éméy-ayu ah faréy hen atògongyu way i mamfaga ah epan-ganyu. ⁷ Yag non an umat yag ammag omachi hen anchi atògongyu way mangaliyén, 'Achi chàni koma faragéén te nan-é-énnéb-ani ya nanasséy-ani amin way himfafaryan, wat chaà matokar way fumangon way umidchat an hea.' ⁸ Hen ifagà an chàyu," way ekat Jesus, "tàén atògongyu wat achi chillu fumangon, ngém gapo ta achiayu mafiinan way ammag chan fa-

gafaga, ammag maslat yag ummidchat hen aminay masaporyu. ⁹ Wat hen miyaligana, kaman hen manchawatanyu an Apudyus, te hen ifagà an chàyü, no manchawat-ayu an Apudyus, anyug cha ifagafaga hen ifagayu wat idchatna an chàyü, ya ana-anapényu hen anchi chayü anapén wat ichahanyu way an-ayug mankogkokogkog hen hawang ta mafùtan an chàyü. ¹⁰ Te heno way chan fagafagaat, arana hen anchi chana ifaga. Ya hen anchi cha mangana-anap, ichahana hen chana anapén. Ya hen anchi chan kogkokogkog, mafùtan hen hawang an hiya. ¹¹ Kaman an chàyü way chinàcha-ar, te no mamfaga hen anàyu ah gachiw, achiyu met adchan ah farakkan. ¹² Yag no mamfaga ah etlog, ay ammoh gayyaman hen idchatyu. ¹³ Wat chàyü way nisissigud way menangfasor, no innilayu way mangidchat hen ammay hen a-anàyu, ay ammoh achi kaskasen hen ekaman Amataaw ad uchu way mangidchat hen Espirituna hen anchichay mangimfaga.”

Hen nempachongancha an Jesus an Beelzebub way Chumunyu

Mat. 12:22-30; Mar. 3:20-27

¹⁴ Angkay hen-argawan, emparyaw Jesus hen anchi nihuhurug way ongtan way nangempatongong hen ihay tagu. Yag yachi way lommayaw hen anchi ongtan, wat inluginat agé hen anchi nattongong way man-ale, wat anchag nahahaang amin hen anchichay tatagu. ¹⁵ Ngém ekat hen tapenéén, “Ah Beelzebub way ap-apon hen ongtan, hiya angkay hen nangidchat hen kafaelana way nangemparyaw hen ongtan.”

¹⁶ Angkay hiyachi agé yag wachacha hen tapena way manlayad way manlokop an Jesus, wat imfagacha way omamma ah kaskascha-aw ah manot-owaancha way hiya hen narpon Apudyus. ¹⁷ Ngém ah Jesus, inni-ilana chillu hen chacha hamham-én wat senongfatana chicha ah pani way mangaliyén, “Uray heno way toray, no maid tempoyugcha way anchag chan sososongel, ammag naraka hen ma-afa-ancha. Ya umat agé hen himfaryan, no maid péhédech wat anchag mahihian. ¹⁸ Yag pachongna agé, no gufatén Chumunyu hen kapachongna way chumunyu, ay ammoh achi machachael hen mantorayancha. Yag hen iha, chayü agé ekatén ah Beelzebub way ap-apon hen chumunyu hen nangidchat hen kafaèl way mangemparyaw hen ongtan. ¹⁹ Wat no hiya hen nangidchat hen kafaèl way mangemparyaw hen anchichay nihuhurug, wat achi pay hiya agé hen nangidchat hen kafaèlan hen anchichay pasorotyü agé way cha mangemparyaw. Wat hen cha ammaan hen pasorotyü, yachi hen cha mangempàila way enomfat hen annay chayü aryén an haén. ²⁰ Te ah katot-owana, ah Apudyus hen nangidchat hen kafaèl way mangemparyaw hen ongtan, wat ay ammoh achi ommanayha ah manot-owaanyu way inu-umchah hen mantorayana hen antoy lota.”

²¹ “Ah Chumunyu hen miyaligan hen anchi ammag orhe way nan-a-armas way cha minyachug amin hen faréyna, yag ammag maid makafaèl way i mangara

hen kok-owana. ²² Ngém no umale hen or-orhe no hiya way mangufat yag enafàna, annag elayaw amin hen armasna way ekatnéén iyafàna yag annaat epayàchang hen ifana hen egachay henamhamna.”

²³ Yag ekat Jesus agéén, “Heno way tagu way achi mangifa an haén, wat chana angkay tot-owa fusoron haén. Ya heno agé way achi cha tomorong an haén hen chà ammaan, chana angkay agé kontaréén haén.”

Hen ma-ammaan hen anchi mangentagay hen laweng no maid ustoh sorotona

Mat. 12:43-45

²⁴ Entoroy Jesus way mampani, ekatnéén, “No lommayaw hen anchi nihuhurug way ongtan hen ihay tagu, ina gégga-ayén hen papenotaw way i man-anap ah fumaryana. Yag mag-ay ta maid ichahana, ekatnéén, ‘Aw mamfangachà hen anchi tagu way narpowà.’ ²⁵ Yag yachi way namfangad, inchahana way ammag nacharosat agé peet ya am-ammay no hen anchi nanaynana, ²⁶ wat anat i man-ayag ah pitu way ifana way wadwadcha hen kenarawengcha no hiya, yag fummaréycha amin hen anchi taguwanchi. Wat ammag kaskasen way ka-as-ase hen yachiy tagu hen anchi anongohna no hen anchi pés-éyna.”

Hen tot-oway layad

²⁷ Hen nangaryan Jesus an nadchi, wacha hen ihay in-ina way nangngar way niya-ahrang hen anchichay chuaray tatagu. Yag hen nangngarana ekatnéén, “Laylayad paat hen anchi nanginyanà an hea ya nampasoso an hea.” ²⁸ Yag sommongfat ah Jesus way mangaliyén, “Achi a, te kaskasen hen layad hen anchichay nangngar hen alen Apudyus yag enammaancha.”

Hen nempapeletancha way epàilan Jesus hen kaskascha-aw

Mat. 12:38-42; Mar. 8:11-12

²⁹ Angkay hiyachi way chacha chumuar hen anchichay tatagu way mangamong an Jesus, entoroyna way mantudtuchu, ekatnéén, “Anchag laweng hen tatagu way cha matagu ad uwan, yag chachaat epapelet way mampa-amma ah sinyar way kaskascha-aw ah manot-owaancha way narpowà an Apudyus, ngém ammag maid epàilà an chicha no faén yanggay hen kaman hen anchi sinyar way na-ammaan an Jonas ad namenghan. ³⁰ Te hen anchi nekaman an Jonas, yachi hen nanot-owaan hen anchichay iNineve way ah Apudyus tot-owa hen nannag an hiya. Yag kaman agéhchi hen mekaman an haén ah manot-owaan hen tatagu ad uwan way ah Apudyus agé hen nannag an haén. ³¹ Yag no umchah hen kauwisan hen egachay tatagu, fùnag hen anchi fufae way Are ad namenghan ad Seba, yag annag pafasoron chàyü way tatagu ad uwan, te hiyaat acha-achawwéy yag inggagtàna way i paat mangngar hen anchi kenaraeng way intudtuchun Are Solomon. Wat hen ifagà an chàyü, wà-acha angkay ad uwananto hen nangatngato no ah Solomon, ngém

anyu chillug anchi changrén. ³² Ya hen anchi ag-agaw agé way kauwisan hen tatagu, wat fùnagcha agé hen anchichay iNineve way mangempafasor an chàyü way tatagu ad uwan, te chichaat, namfafawicha hen nangngarancha hen intudtuchun Jonas. Wat hen ifagà an chàyü, wà-acha angkay agé ahto ad uwananto hen nangatngato no ah Jonas, ngém anyu chillug achi changrén."

Hen anchi helaw hen achar

Mat. 5:15; 6:22-23

³³ Entoroy Jesus way mampani, ekatnéén, "Maid masgéd ah helaw yag annag etaro ono hàufan, te ana an epatang hen ustoy mepatngana ta mahelawan amin hen anchichay hénggép. ³⁴ Ya hen mata agé, yachi hen helaw hen achar. Wat no iggay nakorafuwan hen mata, kaman mahehellawan hen aminay achar. Ngém no nakorafuwan hen mata, ammag helang hen achar. ³⁵ Wat ar-arwachanyu, te awni yag ekatyuwén nahelawan hen acharyu yag helangat agé peet. ³⁶ Ngém no mahelawan tot-owa amin hen achar way maid paat akettyoy ah helangna, narawag hen manhamham-anyu way kaman paat nahelawan-ayu ah ammayay helaw."

Hen nempàil-an Jesus hen kenaraweng hen anchichay mangaliyén ammaycha

Mat. 23:1-36; Mar. 12:38-40

³⁷ Angkay hiyachi way narpas hen anchi intudtuchun Jesus, enayagan hen ihay Fariseo hiya way i mèan, wat émméy ah Jesus ah faréyna yag hinénggép way i tum-mùchu way mangan. ³⁸ Ngém nascha-aw hen anchi Fariseo hen nangil-ana an Jesus way iggayna tongparén hen liglamenton hen orchincha mepanggép hen mamfuruwan yag chaat mangan. ³⁹ Wat nampani ah Apo Jesus an hiya way mangaliyén, "Chàyü way Fariseo, anyug chachallosan hen anchi mamàila way achar hen tasayu ya pengganyu, ngém ad char-ém way achi maila, ammag aggarémha te nanapno ah gamgam ya laweng. ⁴⁰ An-ayug nawéngwéng, te ah Apudyus way nangamma hen tatagu, ay ammoh anggay hen anchi mamàila way achar hen ilana yag achina agé ilan hen anchi netataro. Ilana met amin. ⁴¹ Wat iyam-ammayu unna hen hamhamàyu ta toronganyu hen anchichay ahentaguyu, te no omammay hen anchi achi maila, kapeletan way omammay agé hen anchi mamàila."

⁴² "An-ayug ka-as-ase, chàyü way Fariseo te tàèn chayü tongparén amin hen anchichay faén napateg way liglamenton hen orchin, chayü peet iwalin hen anchichay natatpateg. Te pakay paat epapateyu way mandigchat hen pagkaporon hen uray lawa anchichay charoh way omenparamnaw hen missa yag chayuwat agé chillu iyanggayan hen ekat Apudyus way masapor malilimpiyutaaw ya laylaychéntaaw hiya. Ammayha ah ammaan ngém achiyu koma cha iwalin hen anchichay tapena."

⁴³ "An-ayug ka-as-ase tot-owa, chàyü way Fariseo, te hen laychényu paat wat chàyü hen i tumutùchu hen anchichay am-ammay way tùchu hen anchi chayü ma-am-amongan, yag an-ayu agég chan paraparamano ah chayü mampàpàil-an hen cha um-umfunan hen tatagu. ⁴⁴ An-ayug ka-as-ase, te kaman-ayu lufù way maid markana wat achi melasin yag ginatenan hen tatagu way achicha am-ammu yag nehagémcha."

⁴⁵ Angkay hiyachi yag wacha hen ihay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses, ekatna an Jesusén, "Apo, hen cham mangaryan ahna wat cham angkay agé etape chànì way manginsorto." ⁴⁶ Yag senongfatan Jesus way mangaliyén, "An-ayug ka-as-ase agé, chàyü way cha mintudtuchu hen orchin, te chayü sabsab-atan hen orchin way mamap-aligat hen tatagu hen chayü mepapeletan ah somorotancha, ngém achiyu met paat cha tot-orongan chicha way manorot. Kaman paat chayü epakarga hen ammag chinaghén way karga hen tatagu, ngém an-ayug achi paat fumfumnéh."

⁴⁷ "An-ayu tot-owa ammag ka-as-ase te ilanyu ngén, chayü epa-amma hen a-anam-ammay way kelufuan hen tongar hen anchichay profeta ad namenghan way pinchit hen anap-oyu. ⁴⁸ Yag yaha agé hen kail-ana way chayü afunan hen enammaan hen anchichay anap-oyu ad namenghan, te chicha hen namchit hen anchichay profeta ya chàyü agé hen cha mangempa-amma hen kelufuancha. ⁴⁹ Wat yachi hen tommot-owaan hen imfagan Apudyus ah kenaraengna way ekatnéén, 'Hénagê hen anchichay profeta an chicha ya umat agé hen anchichay i mangimfaga hen laychê.' Ngém awniyat pédténcha hen tapena ya paligaténcha hen tapena. ⁵⁰ Wat hiyaha, chàyü way tatagu way cha matagu ad uwan, chàyü hen mangamong way mangenkaro hen chusan hen napchitan hen egachay napchit way profeta nanepod hen na-ammaan hen antoy lota ingganad uwan, ⁵¹ way nanepod hen napchitan Abel way pés-éy napchit inggana hen napchitan Zacarias way anongoh hen profeta way pinchitcha hen fattan hen Templo ya hen anchi cha mepatpatngan hen michaton an Apudyus. Oo, tot-owa hen antoy ifagà way chàyü way tatagu ad uwan hen machusa mepanggép hen napchitan hen egachay profeta nanepod ad namenghan."

⁵² "An-ayug ka-as-ase, chàyü way cha mintudtuchu hen orchin, te chayü sellaan hen hamhamà hen tatagu way manganap hen tot-owa mepanggép an Apudyus te uray chàyü, achiyu cha epaghép hen kenatot-owaan mepanggép an hiya ah hamhamàyu, yag chayuwat agé epawa hen mangempaghépan hen tapena."

⁵³ Angkay hiyachi way narpas hen enalen Jesus yag ginumhad hen anchi faréy hen anchi Fariseo, wat hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin ya hen anchichay Fariseo, anchag achi mahlin way manumsek an hiya. Wat maid achicha sarudsuchun ⁵⁴ ah manlokopancha koma ta wacha paat chi aket ah meh-awan hen alena ta wachay mepafasorancha an hiya.

Hen mepafùnagan chillu hen netataro way hamhamà Mat. 10:26-27

12 Angkay hiyachi way anchag cha makabkabfuraw hen anchichay kalifulifu way tatagu way chachan in-inippet, tenagépfar Jesus hen anchichay pasorotna paat way mangaliyén, “Ar-arwachanyu hen anchi cha iyipon hen anchichay Fariseo ta achiayu malesan hen yachiy senang a-afurot. ² Te tot-owa way amin way achi maila ad uwan, mepadlaw chillu ah pegwana. Ya amin way netataro ad uwan, mepafùnag chillu ah pegwana. ³ Wat amin hen entataroyu way uray anyug inyut-utiyam hen ka-anggayyu, mepagngar chillu hen sangwanan hen aminay tatagu ah pegwana way magénén nèngaw way mepagngar.”

Hen ustoy émégýatan hen tatagu Mat. 10:28-31

⁴ Entoroy Jesus way mangaliyén, “Hen ifagà an chàyu way inib-à, achiayu cha émég-égyat hen anchichay mamchit hen achar way yachi yanggay hen péppég hen kafaelanacha. ⁵ Ta hen émégýatanyu koma, émégý-at-ayu an Apudyus way no pédténa hen achar, wacha chillu hen kafaelana way omentap-ar ad imférno. Wat hiya paat hen iyégyatyu. ⁶ Ngém achiayu machanagan no ah Apudyus tot-owa hen émmégýatanyu te ilanyu ngén hen hamhamàna. Uray hen tolen way kafafaan way kasole way mafalin melao hen lema ah an chuway sentemos, wat achi chillu matarà hen uray ihà-an an Apudyus te innilana amin. Wat achiayu machanagan te am-améd hen hamhamàna an chàyu no hen tolen, te chàyu, uray hen kabras hen fuüyuwén finifilang Apudyus.”

Hen anchi manàchég an Jesus ya hen anchi achi Mat. 10:19-20, 32-33; 12:31-32; Mar. 3:28-29; 8:38

⁸ Entoroy Jesus way mangaliyén, “Yato agé hen ifagà an chàyu. Heno way tagu way manàchég an haén way Pangorowan hen Tatagu hen sangwanan hen anchichay tatagu, tàchégê agé hiya hen sangwanan hen anchichay anghel Apudyus. ⁹ Yag heno agé hen mangenhoot an haén way Pangorowan hen Tatagu hen sangwanan hen tatagu, ehoot-o agé hiya hen sangwanan hen anchichay anghel Apudyus.”

¹⁰ “Heno way tagu way mangsot an haén way Pangorowan hen Tatagu, mafalin chillu mapakawan. Waman hen anchi mangsot hen Espiritun Apudyus, ammag achi poros mafalin mapakawan.”

¹¹ “Mag-ay ta ichérém chàyu hen anchichay chacha ma-am-amongan yag empasango chàyu hen anchichay gubérnador ya nan-angato way chan toray, achiayu machanagan mepanggép hen esongfatyu ya hen ekamanyu way man-ale, ¹² te hen hiyachiy urasat itudtuchun hen Espiritun Apudyus hen ustoy iyaleyu.”

Hen anchi naong-ong way nanapnek ah kafinaknangna

¹³ Angkay hiyachi yag nan-ale hen iha hen anchichay tatagu way nanga-among an Jesus way mangaliyén, “Apo, ay mafalin ta ifagam hen anchi sonod-o ta igudwanà paat hen anchi tawidni.” ¹⁴ Ngém sommongfat ah Jesus way mangaliyén, “Heay tagu, maid met fiyang-o way manguwis an chàyu ya mangimfanag ah fingingayyu.” ¹⁵ Yachi yag entoroy Jesus way mangintudtuchu hen anchichay tatagu, ekatnéén, “Masapor man-arwad-ayu ta achiayu ma-awis way man-amameam, te uray no hommawar hen kafaknang hen ihay tagu, achi angkay ummatchi ah omamayyan hen ataguwana.”

¹⁶ Yachi yag anat mampani ah Jesus way mangaliyén, “Hen-argawan ano, wacha hen ihay faknang way tagu way ammag péhpéhéd chi mura hen lotana. ¹⁷ Yachi yag ekat hen anchi faknang ah hamhamànéén, ‘Nokay lawa hen én-énnê henaý te achi ummat hen antochay a-arang-o ah mangempénpénà hen anchi chuar way fintào. ¹⁸ Wat yato peet uwa hen ammaà. Fakasê hen anchichay arang-o yag pachinakkarê chicha ta yachi hen mangempénpénà hen aminay fintào ya hen kokowà. ¹⁹ Wat anà ammag manlamram-ay te hommawar amin chi egad ah uray kamanay tawén, wat achiya kasen man-am-amma ta anà ammag cha mangmangan ya cha umin-inum ya chan lagragsak.’ ²⁰ Ngém hen hiyachi, ammag ekat Apudyus hen taguwanchi way mangaliyén, ‘An-a ammag naong-ong way tagu, te hen hiyato paat way lafi hen matéyam wat heno ngén hen mangen-awa amin hen annachay entarpénno nò way ekatnowén man-awam.’”

²¹ Yachi yag inyanongoh Jesus way mangaliyén, “Yaha agé hen mekaman hen anchi tagu way ammag cha manarpétarpén hen egad hen antoy lota yag maid hamhamàna an Apudyus.”

Hen ekaman Apudyus hen anchichay mantalek an hiya Mat. 6:25-34

²² Angkay hiyachi yag imfagan Jesus hen anchichay pasorotna way mangaliyén, “Wat hiyachi, achiayu machachannagan hen mepanggép hen iyataguyu hen antoy lota way anényu ya ilumfongyu. ²³ Te ay ammoh faén wadwadcha hen ataguwanyu no hen anényu, ya hen acharyu no hen ilumfongyu. ²⁴ Ilanyu ngén hen gayang way achichan mura ya achichan fatà, ya maid amin mangentarpénancha ah masaporcha, te ah Apudyus hen cha mamangan an chicha. Yag ay ammoh achi kaskasen hen hamhamà Apudyus an chàyu no hen kasole. ²⁵ Ya maid chillu etorong hen chanag te uray machachannagan-ayu, ay ammoh pa-anchuwén lawa hen anchi chanagyu hen ataguwanyu ah uray ihay uras. ²⁶ Wat no achiayu maka-amma hen kaman an cha nadchi way akettyo, ammag maid sérфина hen machanaganyu ah uray heno. ²⁷ Ilanyu ngén hen anchi charoh way ammag cha lomtà, wat achicha met chanamma ya chan afar, ngém hen ifagà an chàyu, anam-

ammay hen sabsafongcha chillu no hen anchi ka-a-ammayan way cha inlumfong hen anchi kafafaknangan way Are Solomon. ²⁸ Yag hen anchi charoh, ammag hen-emad yanggay hen kawad-ancha, te tàén wacha ad uwan, ah wakas ammag narango yag nahèlan. Wat no yachi way cha epa-ammay Apudyus hen an lawag charoh, ay ammoh achi kaskasen hen hamhamàna ah ilumfongyu way tatagu. Wat pakay achiyu manchinlan ah Apudyus nò."

²⁹ "Wat hiyaha, achiyu koma ammag cha ham-éham-én hen masaporyu ah iyataguyu, ya achiayu amin machanagan an cha nadchi, ³⁰ te chichachi hen cha ham-éham-én hen tatagu hen antoy lota way maid afurotcha an Apudyus. Ngém chàyu, inni-ilan chillu Amataaw ad uchu way masaporyu amin cha nadchi. ³¹ Wat hen hamham-ényu koma, hen mepanggép hen mantorayana, te no yachi, egad hiya way manmanmà hen egachay masaporyu."

Hen ma-amongan hen kafinaknang ad uchu

Mat. 6:19-21

³² Entoroy Jesus way mangintudtuchu hen anchichay pasorotna, ekatnéén, "Achiayu cha émégat uray no an-ayu aket, te laylayad ah Apudyus way mangentape an chàyu hen mantorayana. ³³ Wat elaoyu hen wachan chàyu ta idchatyu hen laona hen anchichay maid mafalinna te yachi hen mangentarpénanyu hen kafinaknangyu ad uchu, ya ahchi, achi makàka-anan hen kafinaknangyu te maid makapréh ya maid makachachael. ³⁴ Te ah katot-owana, heno way papatigényu, kapeletan way yachi agé hen haham-ényu."

Hen mepaniyan hen mansasagganaan hen tatagu way mannéd an Jesus

³⁵ Entoroy Jesus way mangaliyén, "Masapor an-ayug mansasaggana ah uray heno way mepasamak way hen mialigana, kaman-ayu hen anchichay alepan way mamannéd hen apocha way i nèkasar way é-éttég hen lumfongcha ya uray hen helawcha, ta no homàyat hen apocha yag nankogkog, finùtanchaat hen hawang.

³⁷ Wat amchan hen laylayad hen anchichay alepan no ichahan hen apocha chicha way nansasaggana way iggaycha masséy. Yag tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way no homàyat hen anchi apocha, ka-anéna hen anchi ammayay lumfongna yag empatùchuna hen anchichay alepanna yag penanganna chicha. ³⁸ Wat anchag laylayad tot-owa no nansasagganacha paat hen umaliyan anchi apocha way uray gawan chi lafi hen umaliyana ono hen téng-angay ma-apeh."

³⁹ Kasen nampani ah Jesus agé way mangaliyén, "Hamham-ényu ngénto agé te no innilan hen anchi nangimfaréy hen anchi ustoy uras hen aliyan hen anchi i mangakaw ah faréyna, kapeletan way annag hi-himnén ta achi makaghép hen anchi mangakaw.

⁴⁰ Wat kaman agé an chàyu, masapor mansasaggana-ayu te haén way Pangorowan hen Tatagu, ekatyuwén cha-acha-an hen mamfangchà yag inumchaha-at agé."

Hen nekaman hen anchi natalek ya hen anchi achi

Mat. 24:45-51

⁴¹ Yachi yag ekat Pedro an Jesusén, "Apo, hen anchi penanim, ay chàni yanggay way pasorotno hen mangaryam an nadchi ono amin hen tatagu." ⁴² Yag senongfatan Apo Jesus hiya ah pani way mangaliyén, "Hen anchi natalek ya naham-an way alepan, hiya hen anchi piniyar hen apona way mangemponò hen anchichay ifana way alepan ya mamangan an chicha hen tempon hen manganancha. ⁴³ Wat ammag laylayad hen hiyachiy alepan no enaphoran hen anchi apona hiya way cha mangamma amin hen nipiyan an hiya. ⁴⁴ Yag tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way ah kenataleknaat ammag piyarén hen anchi ap-apo hiya ah mangi-ila hen aminay kok-owana. ⁴⁵ Ngém non an umat yag ammag ekat hen anchi alepan ah hamhamànéén, maid ménat awanwani ah homàyatan hen anchi ap-apo, yag annaat agég ilugi way mamàpàngang hen anchichay ifana way alepan, yag an yanggay ammag cha mangmangan ya cha umin-inum ya chan fututang. ⁴⁶ Yachi way hen-argawan, ammagat agég hommàyat hen anchi apona way iggay napòpo-otan hen anchi alepan hen uras way hommàyatana. Wat kapeletan way annag chuséén hiya ah pararo way chusa way annag etape hiya hen manusaana hen anchichay achi matalek."

⁴⁷ "Hen anchi tagu way inni-ilana hen laychén hen anchi apona yag achina chillu ammaan way achi amin mansagana, ammag amchan hen kahapratana. ⁴⁸ Waman hen anchi tagu way maid innilana hen laychén hen anchi apona, yag nan-amma agé ah laweng, mangmanghan hen kahapratana. Te tot-owa way heno way tagu way wacha hen nipiyan an hiya, kapeletan way wachan songfatana. Ya hen anchi tagu way chuar hen nipiyan an hiya, chùchùar agé hen songfatana."

Hen achi man-ahékenna-awatan hen tatagu gapon Jesus

Mat. 10:34-36

⁴⁹ Angkay hiyachi yag kasen nampani ah Jesus way mangaliyén, "Hen ummaliyà hen antoy lota, ta iyà iyapoy hen egad. Yag non an mafalin, loohat koma gummigilab ta marpas. ⁵⁰ Ya umchah agé hen pararo way kapàngà, wat an-og ahoopan hen karpasana te amchan hen antoy hamhamào way manmanmà hen hiyachi. ⁵¹ Awni yag ekatyuwén gapo hen ummaliyà hen antoy lota wat maimaid hen problemen hen tatagu ya matornoscha. Ngém faénat angkay, te gapon ummaliyà wat anchag mansesena hen tatagu way achicha mankenna-awatan. ⁵² Wat manepod ad uwan, mankekennontaracha way tàén hen himfaryan, no lemacha, kontaréén hen toro hen anchi chuwa, ya kenontaran agé hen anchi chuwa hen anchi toro. ⁵³ Ya achicha agé mantetempoyug hen hen-anamma, ya umat agé hen hen-ininna ya hen mantoganga, te man-ahéginuracha amin."

Hen anchi achi mangelasinan hen tatagu an Jesus

Mat. 16:2-3

⁵⁴ Angkay hiyachi yag nampani ah Jesus hen anchichay chuaray tatagu way mangaliyén, “No ilanyu way cha chumaghén hen funat, innilayu met way naway hen uchan, yag ummochan tot-owa. ⁵⁵ Ya no lénényu way ad lagud hen marpowan hen yawyaw, ekatyuwén ongag ah wakas, yag ammag ommongag tot-owa. ⁵⁶ Wat chày way senang a-afurot, pakay no ilanyu hen lota yad uchu wat maelasinyu hen ma-amaan ah wakas, yag pakay achiayuwat agé makelasin hen sinyar mepanggép an haén.”

Aligluwén hen achi man-ahékenna-awatan

Mat. 5:25-26

⁵⁷ Entoroy Jesus way mangaliyén, “Pakay achiayu makahkahmà hen ammay way ma-amaan. ⁵⁸ No gag-ara yag wachay mangempafasor an chày, pachasényu ah kafaelayu way mangaliglu ta mifanag ta achiayu koma mepasango hen uwis, te no looh chày epasango hen uwis, awni yag idchatna chày hen polis yag imfarud chày. ⁵⁹ Yag hen ifagà an chày, achiayu angkay meparufus an nadchi ingganah fayachanyu hen aminay kasosyu.”

Hen anchi aggaégyat way halenonot hen fasor

13 Hen hiyachiy tempo agé, wachacha hen anchichay tatagu way cha manaphapet an Jesus hen nangempapchitan gubérnador Pilato hen tapenay iGalilea hen chacha manginchatonan hen animar an Apudyus. ² Yag senongfatan Jesus chicha way mangaliyén, “Pakay. Ay ammoh ekatyuwén gapo ta yachi hen inyatéycha yag kaskasen hen fasorcha no hen amin anchichay tapenay iGalilea. ³ Faén tot-owa. Ngém hen ifagà an chày, no achiyu manchùgan hen anchi laweng way a-ammayu, kaman agéhchi hen karaweng hen iyatéyyu. ⁴ Ya pachongna agé hen natéyan hen anchichay hemporoy ya waru hen neorofan hen anchi akayyangay faréy ad Siloe, ay ammoh ekatyuwén yachi hen manot-owaan way chicha hen kapararowan hen fasorna no hen aminay tapen anchichay ininggaw ad Jerusalem. ⁵ Faén agé, ngém tot-owa hen antoy ifagà an chày way no achiyu manchùgan hen fasoryu, kaman agéhchi hen karaweng hen iyatéyyu.”

Hen anoh Apudyus hen anchichay achi omafurot

⁶ Angkay hiyachi yag kasen nampani ah Jesus way mangaliyén, “Wacha ano hen ihay tagu way lenomtà hen anchi away way fig hen anchi lotana. Yachi yag cha émé-éméy way i mangoh-oh no wacha laway fungana, yag ammag maimaid. ⁷ Wat gapo ta ammag achi mamunga, imfagana hen anchi chan amma hen lotana way mangaliyén, ‘Ilangngén, ma-atlo ad uwan ah tawén ah chà i mangoh-o-oh-ohan way i mangila hen fungan annay awayanna yag ammag maid, wat

longhontaat, te pakay annag papoletégtégén yanggay hen lota.’ ⁸ Ngém sommongfat hen anchi chan amma way mangaliyén, ‘Apo, antag anohan way mamannéd ah ihay tawén lawa ta iyà kaufan hen pongarna yag enafunuwà ⁹ ta éhéd yag mamunga ah tawén. Yag no mamunga, ammay. Ngém mag-ay ta ammag achi chillu, yachi hen manlonghanta.’”

Hen nangempagachangan Jesus hen anchi nayùoh, tàén ngilin

¹⁰ Angkay hen-argawan way Safachu way ngilin chillu, chan tudtuchu ah Jesus hen anchi chacha ma-am-amongan way Judio. ¹¹ Yag niyaphor way wacha agéhchi hen ihay in-ina way nayùoh way téréen hen acharna te ammag penekot hen ongtan yag émméy ah hemporoy ya waru way tawén way achin gachang way tomàchég. ¹² Angkay innilan Jesus hiya, yag annaat fagaan way mangaliyén, “Ina, ta maka-an hen annay saketno.” ¹³ Yag annaat tad-én hiya. Yag hen hiyachi, ammag nanggachangat agé hen anchi acharna, wat chinayawna ah Apudyus. ¹⁴ Ngém hen hiyachi, ammag ommaningarngar hen anchi ponò hen anchi chacha ma-am-amongan, te ngilin paat hen nanganan Jesus hen anchi saket, wat annaat ekat hen anchichay na-a-among way tataguwén, “Apayto, achi koma mafalinto, te énémay ag-agaw met yanggay hen makachuminggu hen meparafus ah man-amaan-taaw. Wat yachi koma hen umaliyanyu way mangempaka-an hen saketyu ta faén paat hen ngilin way Safachu.” ¹⁵ Yag senongfatan Jesus hiya way mangaliyén, “Chày way ammag pàpàila yanggay hen afurotna, pakay tàén ngilinén chay hamham-én hen animaryu way chay met ùfachan way i mepainum. ¹⁶ Yag ammoh maid hamhamàyu hen antoy ganà paat Abraham way hemporoy ya waruy tawén hen namaligatan Chumunyu an hiya. Ay ammoh laweng no maka-an hen saketna hen antoy ngilin.” ¹⁷ Yag hen yachi, gapo hen anchi songfat Jesus, anchag nafiinan hen anchichay kommontara. Waman hen anchichay lonay way tatagu, anchag laylayad gapon amin anchichay kahahaang way enammaana.

Hen mepaniyan hen mantorayan Apudyus

Mat. 13:31-33; Mar. 4:30-32

¹⁸ Angkay hiyachi yag ekat Jesusén, “Nokay hen mepachongan hen mantorayan Apudyus ah mangempaniya. ¹⁹ Hen miyaligana, wat kaman hen chumakaran hen anchi ka-ak-akkettoy way fukar way i inmuran hen ihay tagu hen garchinna. Yag yachi way lenomtà yag ammag ommaway way i hommòfotan hen kasole hen anchichay pangana.”

²⁰ Yachi yag kasen agé nampani ah Jesus way mangaliyén, “Nokay hen manginyaligà hen mantorayan Apudyus. ²¹ Yato, te kaman hen anchi tenòtò way mangempabnar hen tenapay way inyipon hen fufae hen ihay awit way arina wat annag enpabnar amin.”

Hen anchi nalepet way hawang

Mat. 7:13-14, 21-23

²² Angkay hiyachi way cha éméy ah Jesus ad Jerusalem, enengwana hen kafabréfabréy hen charan way manudtuchu hen tatagu. ²³ Yachi yag henanhanan hen ihay tagu an hiya way mangaliyén, “Apo, ay ancha yanggay aket hen tatagu way mahara-an.” Yag anat somongfat ah Jesus ah pani way mangaliyén, ²⁴ “Kakaratényu way hénggép hen anchi nalepet way hawang ah hénggépnyu ad uchu, te tot-owa hen ifagà an chàyu way chuarcha angkay hen tatagu way safali hen ekamancha way mamachas way hénggép ngém achicha makaghép. ²⁵ Te hen anchi nangimfaréy, no loohna i umfan hen anchi hawang wat mataynan way mataynan hen anchichay wacha ah chara. Wat uray anchag tomatàchég way chan kogkokogkog ya chan apoapo way fütamto te chàni, somongfat hen anchi nangimfaréy way mangaliyén, ‘Tawwan te maid angkay innilà an chàyu no chuud hen narpowanyu.’ ²⁶ Yag uray iyà-aròcha way mangaliyén, ‘Chàni angkay hen cham nèanèanan, yag ah fabréyni hen cham i nantudtuchuwan.’ ²⁷ Ngém kasenna chillu ifaga way mangaliyén, ‘Maid angkay innilà ah katataguyu ya ah narpowanyu wat lomayaw-ayuwat, chàyu way ammag laweng hen a-ammana.’ ²⁸ Yag hen mangil-ancha hen anap-otaaw way cha Abraham an Isaac yah Jacob ya anat amin hen anchichay profeta way netatappecha amin hen mantorayan Apudyus, anchag mankela ya magénén nanngangalitféncha hen fub-acha te chicha hen anchi metatap-ar way achi mafalin mètape. ²⁹ Waman hen tatagu way nètape hen mantorayan Apudyus, maid achicha narpowan te marpocha ah karotarota way uray hen anchichay faén Judiowén mè-tapecha way mèlagsak. ³⁰ Wat ilanyu ngén,” way ekat Jesus, “te hen anchichay nafafa ad uwan, chicha hen anchi nangato no ah pegwana. Waman hen anchichay kaman nangato ad uwan, chicha hen nafafa ah pegwana.”

Hen layad Jesus hen anchichay ijerusalem

Mat. 23:37-39

³¹ Hen hiyachiy tempo, émméycha hen tapen anchichay Fariseo yag incha imfaga an Jesus way mangaliyén, “Un-unnina ménat Apo no an-ag manakpos way lomayaw ahto te ammag gagar-én angkay Are Herod way i mangempapchit an hea.” ³² Yachi yag nampani ah Jesus way sommongfat, ekatnéén, “Inyu ifaga hen hay masilifanna way ad uwan ya ah wakasat chà chillu epanyaparyaw hen nihuhurug way ongtan ya chà amin ka-aka-anén hen saket hen tatagu, wat ah hin-uchum, ehènad-o hen chà ammaan. ³³ Wat hiyaha, masapor etoroy-o hen ayà ad uwan ya ah wakas ingganah hin-uchum, te ammah wachay safali ah matéyan hen profeta no faén chillu ad Jerusalem.”

³⁴ Yachi yag hemhemrà Jesus hen a-amman hen anchichay ijerusalem yag annaat ekatén, “Anii lawa, chàyu way ijerusalem, ammag sigab hen hamhamàò

gapon chàyu, te ammag chàyu hen namchit hen anchichay profeta, ya chàyu agé hen namuntò hen anchichay hennag Apudyus way manudtuchu an chàyu. Hen laychê koma, an-og hahallimunah yanggay chàyu way kaman hen anchi cha ekaman hen manò way manahàufu hen anàna, ngém anyu ammag a-achiyén. ³⁵ Wat ad uwan, an-ayug egad te taynan chàyu an Apudyus. Wat hen ifagà an chàyu, manepod ad uwan, maid kasen mangil-il-anyu an haén ingganah pegwana way yachi hen mangaryanyuwén, ‘Chayawéntaaw hen anchi ummale way hennag Apudyus.’ ”

Hen kasen nanga-anan Jesus hen saket hen tempon ngilin

14 Angkay hen-argawan way Safachu way ngilin chillu, na-ayagan ah Jesus ah faréy hen ihay nangato way Fariseo way i mèan an chicha. Ya hen anchichay tataguhchi, chacha i sepsepotan hiya no henon ammaana ² te wacha agéhchi hen ihay larae way natayyungaw. ³ Yachi yag inimoh Jesus hen anchichay Fariseo ya hen anchichay cha mintudtuchu hen orchin way mangaliyén, “Chàyu kay, ay marabseng hen orchintaaw no ka-anén hen saket hen uray ngilin way Safachu.” ⁴ Yag anchag achin ale. Wat inégnanan Jesus hen anchi chan saket yag kena-anna hen saketna yag annaat ifaga way omanamot. ⁵ Yachi yag annaat agé ekat hen anchichay chan sepsepotén, “Hamham-ényu ngén, te no mag-ah hen anàyu ono uray lawa fakayu hen fito way netongpo hen ngilin, ay ammoh achiyu chillu i aran.” ⁶ Wat anchag netopò hen anchichay tatagu way achicha makasongfat.

Hen ekaman way mempafafa ah achar

⁷ Angkay hiyachi, enlasin Jesus way hen tapen anchichay inimfitar hen anchi Fariseo, chacha paat piliyén hen anchi am-ammay way tùchu ah tumùchuwancha. Wat tinugun Jesus chicha amin way mangaliyén, ⁸ “No ma-ayaganta way mèlagsak, achita koma ammag i tumùchu hen anchi kapatigan way tutùchuwan, te magat wachay na-ayagan ah nangatngato no chita, ⁹ yag antag mafiinan way téréen no umale hen anchi nangayag an chita yag ekatnéén, ‘Pasinsiya, a ta iyuyam hen antoy tummutùchuwan ta tumùchuwan hen anchi nangato way tagu.’ Wat ammag kaskasen hen kafiinan way man-aton way i tumùchu hen anchi pengetna. ¹⁰ Wat hen ekaman koma, no ayagan chita way mèlagsak, anta lawa an i pomepenget way tumùchu ta egad hen anchi nanayag way mangaliyén, ‘Umaleahto te antoyan hen am-ammayay tùchuwan.’ No hiyachi hen mekaman, machayawta hen sangwanan hen amin anchichay tapen hen naimfitar. ¹¹ Te heno way mangempachayaw hen acharna, ammag mempafafa chillu. Waman hen anchi mangempafafa hen acharna, hiya hen machayaw.”

¹² Angkay hiyachi yag ekat Jesus agé hen anchi nan-gayag an hiya way mangaliyén, "No mamparteta way manlagsak, achi ammag cha ayagan yanggay hen anchichay inib-a ya sosnod ya hen anchichay fafaknang way atògong, te chicha, érégcha way somofalet wat kaman an mafayachan hen anchi enkaman an chicha. ¹³ Ta hen ekaman no manlagsakta, ayagan hen anchichay maid mafalinna ya hen anchichay nan-appelay an cha nan-abfurag, ¹⁴ te no yachi, wat antag mabindisyunan te achicha makasofalet, wat ah Apudyus hen mangchat ah sofaletna hen anchi man-uchiyan hen ammayay tagu ah pegwana."

Hen anchichay na-ayagan way metape koma an Apudyus
Mat. 22:1-10

¹⁵ Angkay hiyachi way chengngar hen ihay cha mèan an Jesus hen anchi intugunna, annaat ekatén, "Am-chan tot-owa hen layad hen anchichay mèlagsak hen mantorayan Apudyus ad uchu." ¹⁶ Yag anat songfatan Jesus hiya ah pani way mangaliyén, "Hen-argawan ano, wacha hen ihay tagu way ekatnéén ammaana hen ammag chakaray lagsak, wat inimfitarna agé hen chuaray tatagu way umale koma way mèlagsak.

¹⁷ Angkay narpas way nesagana amin hen egad, hennagna hen anchi alepanna way i mangimfaga hen anchichay ini-imfitarna ta umalecha te nesagana hen egad. ¹⁸ Ngém hen anchichay nai-imfitar, an ihéén nanlason ah achina ayan. Hen iha, ekatnéén, 'Wacha hen an-owat lenàwan way lota yag masapor iyà paat ilan hen karotana, wat panga-asep paat ta pasinsiyéén.' ¹⁹ Yag hen iha agé, ekatnéén, 'Haén, an-owat lenàwan hen hemporoy way faka, wat éy-ochi way i mangila hen kafakacha, wat panga-asep paat ta pasinsiyéén.' ²⁰ Yag hen iha agé, ekatnéén, 'Ana-at ommahawa wat yachi hen maid umale an haén.' "

²¹ "Angkay hiyachi yag namfangad hen anchi alepan yag henaphapetna amin chachi hen anchi apona. Yag ammag ommaningarngar hen anchi ap-apo, yag annaat ifaga hen anchi alepanna way mangaliyén, 'Ag-agagém ta éméy-aat hen kacharacharan ya hen korsa hen antoy fabrèy yag uray heno way ichaham, ayagam amin chicha ta umalecha way i mèlagsak way uray hen anchichay maid mafalinna ya nan-abfurag ya nan-appelay.' "

²² "Angkay narpaschi, yag kasen namfangad hen anchi alepan way mangaliyén, 'Apo, na-ammaan tot-owa hen imfagam, ngém wacha chillu hen maggawan non an wachay umale.' ²³ Yag anat agé ekat hen anchi apowén, 'Wat kasen-a éméy way uray hen anchi anachawwéy way lugar ingganah penget chi lota, yag im à-aro-on paat hen tatagu ta umalecha paat way i mèlagsak ta mapno koma hen antoy faréy-o. ²⁴ Te hen ifagà an chàyu, maid angkay paat iha hen anchichay pès-éy naimfitar ah manemhem hen antoy nesagana.' "

Hen kaligatan hen somorotan an Jesus

Mat. 10:37-38

²⁵ Angkay hen-argawan way anchag chuar hen anchichay tatagu way cha metnod an Jesus, ammag nan-hagong ah Jesus an chicha yag ekatnéén, ²⁶ "Heno way tagu way manlayad way mamfalin ah pasorot-o, masapor chakchakkar hen layadna an haén no hen layadna hen chinàcha-arna ya ah ahawana ya hen a-anàna ya hen sosnodna ya uray hen acharna, te no faén, achi mafalin way mampasorot-o. ²⁷ Ya heno way tagu agé way achina maetorochoan hen aminay ligat hen somorotana an haén tàén yachi hen iyatéyna, wat achi agé mafalin way mampasorot-o. ²⁸ Yato hen kapaniyana," way ekat Jesus. "Non an umat yag wachay manlayad way mangempa-amma ah chakaray faréy, ay ammoh achina ham-éham-én unna hen gastosna ta ilana no érégna hen pelakna ah mangenhènad hen hiyachiy faréy. ²⁹ Te non an umat yag inlugina way manà-ad yag na-aminat hen pelakna way achi makarpas, wat ammag am-amrangén amin hen anchichay nangi-ila an hiya te korang hen mafalinna. ³⁰ Yag penelohcha way mangaliyén, 'Hen yatoy taguwat inlugina way mangamma ngém iggay peet makahènad.' ³¹ Ya hen ihay panina agé," way ekat Jesus, "no wacha hen ihay Are way hemporoy lifu hen sorchachuna, achina ammag iligwat way i migufat hen anchi ahen-arena way chuwaporo way lifu hen sorchachuna, no achina ham-éham-én unna no érégna way maka-afà hen anchi kafusorna ono achi. ³² Ngém no elasinna way achicha kafaellan way mangafà, homnag ah iha way i mangentar-éd hen anchichay kafusorcha hen kawad-ancha ah achawwéy ta ifagana no heno hen laychéncha ah mantetempoyugancha. ³³ Wat pachongna agé," way ekat Jesus, "way hen anchi mangaliyén somorot an haén, masapor manhamamà unna, te achi mafalin somorot hen anchi tagu an haén no achina iyanggayan hen amin way wacha an hiya."

Hen mepaniyan hen anchi somorot an Jesus ah kaman ahin

Mat. 5:13; Mar. 9:50

³⁴ Kasen nampani ah Jesus ah miyaligan hen anchichay cha somorot an hiya ah kaman ahin, ekatnéén, "Ammay met hen ahin te wacha hen kausarana. Ngém non an maka-an hen kenapaketna, ammag maid én-énnén way kasen mangempapaket. ³⁵ Wat ammag maid sérfinna te uray iyafunu wat achi mausar, wat an yanggay metap-ar. Chengngaryu hen antoy chà ifaga te naingaan-ayu, wat ma-awatanyu koma hen laychénay aryén."

Hen anchi natarà way karnero

Mat. 18:12-14

¹⁵ Angkay hen-argawan way incha mì-igngar an Jesus hen anchichay cha mangam-among hen furor ya hen anchichay tapenay napepeloh way tatagu, ² wat anchag chan ngangayutongot hen an-

chichay Fariseo ya umat agé hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses, ekatchéén, "Pakay hay taguwanna way ammag cha mì-ib-ifun hen anchichay menangfasor ya cha amin mèan an chicha."

³Yachi yag anat mampani ah Jesus an chicha way mangaliyén, ⁴"Chàyu ngay, non an umat yag wacha an chàyu hen hinggasot chi karnerona yag natarà hen iha, ay ammoh achina ngén taynan hen anchi siyam-poro ya siyam ah péchag ta ina anapén hen anchi ihay natarà ingganah ichahana. ⁵Yag no ichahana ya gapoh laylayadna, annag fu-uchun way mangenhàyat. ⁶Yag yachi way enhàyatna, annag amongon hen anchichay ifana ya atògongna way mangaliyén, 'Lomaylayadtaaw te inchahà hen antoy natarà way karnerò.'"
⁷Yag anat ekat Jesusén, "Pachongna agé way kaskasen hen layad hen anchichay ini-inggaw ad uchu hen mamfafawiyen hen ihà-anay menangfasor no hen layadcha hen anchichay siyam-poro ya siyam way ammayay tatagu way achicha masapor way mamfafawi."

Hen anchi natarà way faletò

⁸Entoroy Jesus way mampani, ekatnéén, "Yag non an umat yag wacha agéy ihay in-ina way hemporo hen faletòna, yag non an gag-ara yag tenêchégna hen iha, ay ammoh achina entég hen helaw yag annaat haga-hagachan hen faréyna ah manganapana ingganah ichahana. ⁹Yag no inchahana agé, ayagana hen anchichay ifana ya atògongna way mangaliyén, 'Antaaw ammag lomaylayad te antoy inchahà hen anchi faletò-o way natarà.' ¹⁰Wat kaman agéhchi," way ekat Jesus, "hen lomaylaychan hen anchichay anghel Apudyus hen mamfafawiyen hen uray ihà-anay menangfasor."

Hen anchi natarà way anà

¹¹Entoroy Jesus way mampani, ekatnéén, "Hen-argawan ano, wacha hen ihay am-ama way chuwa hen anàna way pahig larae. ¹²Yag ekat hen anchi uchichiyén, 'Ama, idchatnowat koma ad uwan hen tawid-o.' Wat hiyachi yag nan-agwéén amacha hen kokowana wat empàchangna hen anchichay chuway anàna."

¹³"Angkay hiyachi way nanlooh hen kamanay ag-agaw, enlaon hen anchi enawchi hen aminay penakafingayna yag lommayaw way émméy ah achawwéy way lota, yag annag lenamram amin hen laon hen kok-owana ah lenoroko. ¹⁴Angkay hiyachi way na-amin hen amin way wacha an hiya, niyaphor way nabtél hen hiyachiy lota way achi mawitwitan wat nakorangan way térén. ¹⁵Yachi yag ammag nepapelet way i mèlabfu hen ihay tagu hen hiyachiy lota, wat piniyarcha hiya way i mampangpangan hen fafuy ah péchag. ¹⁶Yag gapoh henaangna, uray hen anchi fungan hen away way cha anén hen fafuyén laychénay mangan non an mafalin, te ammag maid umidchat an hiya ah ma-an."

¹⁷"Angkay na-awni way inumchah hen hamhamàna, yag annaat ekatén, 'Amin hen anchichay chan labfu an

Amaat homahawar hen chacha anén, yag antoyana-at ahto way ammag tég-angay matéy ah henaangna.

¹⁸Aw, ana-at chillu mamfangad an Ama ayong.' Wat hen ifagà an hiya, ekat-owén, 'Ama, nakafasora an Apudyus ya nakafasora agé an hea, ¹⁹wat uray no achi karébféngan way mifilang ah anàno, anà lawag aran ah mèlabrabfu an hea.' ²⁰Yachi hen ekatna ah hamhamàna yag annaat iligwat way éméy an amana."

"Angkay hiyachi way niya-adchawwéy way cha-an chillu umchah ah fabréy, enlarasinat agé amana way anàna peet hen anchi naway yag ammag naség-angan way nangila an hiya. Wat anat managtag way i nanib-at yag finàwarna ah layadna. ²¹Yachi yag anat man-ale hen anchi anàna way mangaliyén, 'Ama, nakafasora an Apudyus ya hea, wat achi tot-owa karébféngan way mifilang ah anàno.' ²²Ngém chaat agé ekat amana hen anchichay alepannéén, 'Aggagényu way manginyale hen anchi ka-am-ammayan way lumfong ah ilumfong hen antoy anò. Yag iyaleyu agé hen anchi sapatos ta mansapatosna ya hen sengseng ta mansengseng. ²³Yag anyuwat i aran agé hen anchi tabtafà-an way ubfu yag penarteyu ah manlagragsakantaaw. ²⁴Te hen antoy anò, ekat-owat no natéy yag natattagu peet, yag ekat-owat no tarànachi yag antoyan peet way nachahan. Yachi yag inlugicha way manlagragsak.'"

²⁵"Angkay hiyachi, niyaphor way i hommepot hen anchi pangorowana. Yag yachi way cha homàyat way cha homag-én ah faréycha, chengngarnaat agé hen anchichay chan kankanta ya cha mamattong. ²⁶Yag annaat ayagan hen ihay alepancha way mangimoh an hiya no heno hen anchi chacha ammaan. ²⁷Yag ekat hen anchi alepanén, 'Homàyat hen anchi enawchim wat empaparten amayu hen anchi tabtafà-an way ubfu ah laylayadna hen hommàyatana way étégna peet way natattagu ya maid laweng ah nepasamak an hiya.'

²⁸Yachi yag ammag penomtok hen anchi pangorowana yag nanggat wat ammag achi hénggép ah faréy. Wat ginumhad ah amana way i nangà-arò an hiya. ²⁹Ngém annag senongfatan ah amana way mangaliyén, 'Ilam ngén, ah kamanay tawén, anà yanggay ammag kaman alepan an hea way chan amma-amma way maid amin lenabrabseng-o ah imfagam, yag maid paat agé ekatnowén epartiyam haén ah uray lawa an anà chi gancheng ah elagsak-o hen inib-à. ³⁰Ngém angkay hommàyat hen annay naroko way anàno way annag lenamram amin hen kok-owam ah pota yag hiyaat agé hen empartiyam hen anchi tabtafà-an way ubfu.' ³¹'Anò,' way ekat amana, 'hea, an-ag wawà-acha an haén wat amin way wachan haén, awam amin. ³²Ngém ad uwan, masapor manlagsaktaaw ya lomaylayadtaaw te gappiyana ah natagu peet hen anay enawchim way ekat-o nog natéy, ya ammay te namfangad te ekat-owat agé nog tarànachi.'"

Hen enkaman hen anchi nasilib ah pagsaya-atan hen ataguwana

16 Angkay hiyachi yag kasen nampani ah Jesus hen anchichay pasorotna, ekatnéén, "Hen-argawan ano, wachan ihay faknang way tagu way nangimpiyar amin hen egad hen ihay cha mèlabfu an hiya. Ngém chengngar hen anchi faknang way ammag cha lamramramén peet hen anchi piniyarna hen kafinaknangna. ² Wat empa-ayagna hiya yag annaat ekatén, 'Nokay ngata hen annay chà changrén way ekatchéén cham ammaan. Wat ayé ta elestam amin hen enammaam mepanggép hen napiyaram te eparyaw-o angkay hea.' ³ Wat ammag chan hama-hamà hen taguwanchi ah ekamanna. Yag annaat ekatén, 'Nokay lawa hen én-énnê way matagu hen antoy chaà eparyaw hen antoy apò, te nakapotà met way homepot ya affiin met amin hen mampalempos. ⁴ Yato uwa hen ammaà ta uray no eparyawà hen chà mèlabfuwan, mafalin chillu way epaghépà ah tapen chi faréy.' ⁵ Yachi yag annaat ayagan amin hen anchichay nakautang an apona, yag annaat ekat hen anchi ihéén, 'Kamana hen utangno hen anchi apò.' ⁶ Yag imfagana way hinggasot way lata way lana. Wat anat ekat hen anchi neparyawén, 'Yato hen lestaan hen utangno wat pelmaam ta antag késsayan ta an yanggay lemanporo way lata hen utangno.' ⁷ Yag imfagana agé hen anchi iha way mangaliyén, 'Kamana agé hen utangno hen apò.' Yag imfagana way henlifuy futong way féghah. Yachi yag ekat agé hen anchi neparyawén, 'Antoyan hen papel hen utangno wat pelmaamat ta kà-ka-ananta ta an yanggay warunggasot hen fayacham.' "

⁸ "Angkay hiyachi way na-awni yag enlasin hen anchi ap-apo hen kenasilib hen anchi neparyaw wat chinayawna hen kenaraengna way cha manginyanap ah pagsaya-atana ah tapen chi ag-agaw." Yachi yag anat ekat Jesusén, "Tot-owa way hen anchichay achi omafurot an Apudyus, kaskasen hen kenaraengcha mepanggép hen ekamancha hen antoy ataguwan ad uwan no hen anchichay cha omafurot."

Hen tugun Jesus

⁹ Entoroy Jesus way manugun an chicha, ekatnéén, "Hen itugun-o an chàyu, usarényu hen kafinaknangyu hen antoy lota ah mangin-ifaanyu ah tapena ta no marpas hen kausarana wat epaghép chàyu ad uchu."

¹⁰ "Heno way natalek way mangchén hen anchi akettoy way nipiyan an hiya, wat matalek agé way mangchén ah chakar. Ya pachongna agé hen anchi chan kétém ah uray aket, kapeletan way mankétém agé ah chakar. ¹¹ Wat no achiayu matalek way mangchén hen pelak hen antoy lota, wat kaskasen agé way achiayu matalek way mangchén hen tot-oway kafinaknang ad uchu. ¹² Te no an-ayug achi matalek way mangchén hen kok-owan hen tapena, ay ammoh

wachay midchat an chàyu ah mankok-owayu ah pegwana."

¹³ Yachi yag kasen nampani ah Jesus way mangaliyén, "Hen alepan, achi mafalin way chuwa hen omapowana, te kapeletan way laylaychéna hen iha yag agorgorana agé hen iha. Ya pelet way tàchégana hen iha yag penelohna agé hen anchi iha. Wat pachongna agé no pelak hen napateg an hea, achi angkay agé mafalin way patigém hen laychén Apudyus."

¹⁴ Hen nangngaran hen anchichay Fariseo hen anchi intudtuchun Jesus, anchag enam-amrang hiya, te laylaychéna paat hen pelak. ¹⁵ Wat anat ekat Jesus an chichéén, "Chàyu, anyu yanggay an cha epàpàila hen kaenammayyu ah sangwanan hen tatagu, ngém inni-ilan chillu Apudyus hen tot-owa way wachah hamhamàyu. Te hen anchi chayuy patpatigén paat way tatagu, wat ammag aggarémhachi an Apudyus."

¹⁶ Entoroy Jesus way mangaliyén, "Hen orchin Moses ya hen ensorat hen anchichay profeta, wat cha natongpar ingganah ummaliyan Juan way namfunfun-yag. Yag yachi way ummale ah Juan, cha mepagngar hen anchi ammayay chamag mepanggép hen mantorayan Apudyus ya chuarcha hen mangempapelet way metape. ¹⁷ Ngém achiyu ammag cha ekatén miyat-atob hen uray anchi ka-akettoyan way orchin Apudyus, te narakraaat agé hen antoy lota ya ad uchu ah maumah no hen anchi ka-akettoyan way orchin Apudyus."

¹⁸ Yag ekat Jesus agéén, "Heno way larae way manginhiyan hen ahawana yag enahawana hen safali, chagchagasnachi hen anchi inyatobna. Ya heno agé way mangahawa hen anchi inhiyanna, wat chagchagasnachi agé."

Hen anchi faknang yah Lazaro way publi

¹⁹ Angkay hiyachi way cha etoroy Jesus way mantudtuchu, ekatnéén, "Hen-argawan ano, wachan ihay tagu way ammag faknang ya a-anammay way térén hen lumfongna ya ammag chan lamram-ay ah enag-agaw. ²⁰ Yag wacha agéhchi hen ihay kapos way ammag maid paat mafalinna ya ammag nagguligulid hen acharna way ah Lazaro hen ngachanna. Ah Lazaro, enag-agaw way ammag i-inggaw hen anchi hawang hen faknang ²¹ way cha lawa manhéhééd no chichana yag wachay mag-ah ah fugtan hen anchi faknang ta wachay manhah-aliwana ah henaangna. Ya uray agé hen anchichay ahawén, chacha hemotan hen gulidna."

²² "Angkay hen-argawan yag natéy hen anchi maid mafalinna yag enlayaw hen anchichay anghel hiya, wat incha inchat an Abraham way mèlagsak ad uchu. Yachi yag natéy agé hen anchi faknang yag inlufùcha, ²³ wat émméy ad Hades way iggaw hen natéy way ammag cha mapap-aligatan way térén."

"Angkay hiyachi way nantangad hen anchi faknang, enlasinna ah Abraham hen achawwéy ya ah Lazaro way nichachapatat agé an hiya. ²⁴ Yag anat man-on-

gaw way mangaliyén, 'Apo Abraham, ség-anganà paat ta epalem koma ah Lazarowanna ta uray lawa annag esawsaw hen limanah chanum yag empatedtedna hen antoy tapào ah téménéngan lawa hen chilà te anà ammag napàgang way térén hen antoy pétang hen apoy.'²⁵ Ngém ekat Abrahamén, 'Anào, ay naliw-am hen natatagguwam hen lota way pahig ammay hen wacha an hea. Waman hen natatagguwan Lazaro, ammag pahig lawa ligat hen wacha an hiya. Ngém ad uwan, layyalayyad ah Lazaro ahto. Waman hea, an-ag cha mapap-aligatan.²⁶ Yag faén agé anggaychi te maid chillu én-énnéni way umalehna, te annayan hen chakaray téfang way nanohorchà an chitaaw, wat uray wachan manlayad way gumchang ahna, achi chillu mafalin te maid ayéna. Ya umat agé hen heno way wachahna, achi agé makadchang ahto.'²⁷ Yachi yag anat ekat hen anchi faknangén, 'Wat no yaha, Apo, pangpanga-asem paat ta epééyno ah Lazaro ah faréy cha Ama²⁸ te wachacha hen lemey sosnod-o, ta ina koma warnengén chicha ta falewancha hen a-am-macha ta achicha koma mepalehto hen antoy iggaw hen amchanay ligat.'²⁹ Ngém ekat Abrahamén, 'Oo a, ngém wà-acha met hen anchi ensosorat Moses ya hen anchichay profeta ah kawarnengancha koma no ancha an changrén.'³⁰ 'Oo tot-owa Apo,' way ekat hen anchi faknang, 'ngém awni yag achicha afurotonchi. Ngém non an paat wachay nan-uchi ah natéy ah i mangimfaga an chicha, awni yag manchùgancha hen anchi lawengay a-ammacha.'³¹ Ngém ekat agé Abrahamén, 'No achicha afuroton hen ensorat cha Moses ya hen anchichay profeta, tàén no wachay man-uchi ah natéyat achi chillu ma-awis hen hamhamàcha.' "

Mepanggép hen fador

Mat. 18:6-7, 21-22; Mar. 9:42

17 Angkay hiyachi yag ekat Jesus hen anchichay pasorotna way mangaliyén, "Wacha tot-owa hen mekaman ah ma-awisan hen tatagu ah manùgancha an Apudyus. Ngém ammag ka-as-ase way térén hen anchi tagu way ommawis ah fumasoran hen tapena,² te wadwadcha hen machusaana ah pegwana no hen metàchan hen fato ah fagangna yag netap-ar ah fayfay no hen anchi mangammaana ah fumasoran hen anchi uray nakapsot hen afurotna.³ Wat arwachanyu paat hen chayu ammaan."

"No fumasor hen ihay tagu an chàyu, amhiwényu, yag no changréna, pakawanényu.⁴ Ya uray mangappitu hen fumasorana an chàyu hen ihay ag-agaw ya mangappitu agé hen umaliyana way mangimfafawi, masapor pakapakawanényu chillu."

Mepanggép hen afurot

⁵ Angkay hiyachi yag ekat hen anchichay aposel an Jesusén, "Apo, papegséem koma hen afurotni."⁶ Yag anat ekat Apo Jesusén, "No wachay afurotyu ah uray kaman hen kachakar hen fukar hen mostasa, mafalin way ekatyu hen annay awayén, mahònot-a yag nimura-a ah fayfay wat ma-ammaan tot-owa."

Hen fiyang hen alepan

⁷ Entoroy Jesus way mangaliyén, "Non an umat yag wacha an chàyu hen wachay alepanna ah hommàyat way i nan-arachu ono i nan-achug ah karnero, ay am-moh ifagan hen anchi nangen-alepan an hiya way umalea ta in-a mangan.⁸ Faénchi met hen ifagana te hen ifagana, ekatnéén, 'In-an urah yag senokatam hen lumfongno ta ammay hen man-alekattowam ta panganéna unna yag an-aat mangan.'⁹ Yag achi agé manyaman hen anchi nangen-alepan hen nangammaana hen aminay empa-ammana.¹⁰ Wat pachongna agén chàyu no enammaanyu amin hen imfagan Apudyus, achiyu ekatén an-ayug machayaw ta anyug ekatén, 'An-ani lawa an alepan way anni yanggay an enammaan hen fiyangni.' "

Hen nanga-anan Jesus hen konet hen hemporoy way tatagu

¹¹ Angkay hiyachi way cha éméy cha Jesus ad Jerusalem, chacha engwa hen namfattanan hen provinsiyen hen Samaria ya Galilea.¹² Yag hen chacha homàyatan hen ihay fabréy, hinib-atça hen hemporoy way tatagu way nakkonet amin. Omma-adchawwéy hen anchichay hemporoy way cha mangèngaw hen laychéncha,¹³ ekatchéén, "Apo Jesus, ség-angam koma paat chàni."¹⁴ Yachi way innilan Jesus chicha yag ekatnéén, "Inyu epàila hen acharyu hen anchichay papachi ah manot-owaana way naka-an tot-owa hen annachay saketyu." Yag hen chacha manaranan way éméy, ammag naka-anat agé hen anchi saketcha.¹⁵ Yag hen anchi iha, hen nangil-ana way naka-an hen saketna, ammag nampangafangad paat way cha manakar hen ale-na way manayaw an Apudyus.¹⁶ Yag ammag nampalentomang hen henagong Jesus way chan yamayaman an hiya. Yag hen hiyachi paat agé way tagu, wat faén Judio te eSamaria way pepellohon hen anchichay Judio.¹⁷ Yachi yag anat ekat Jesusén, "Ay faéncha ngén hemporoy hen anchichay naka-an hen saketna, wat chuudcha kay hen anchi siyam nõ.¹⁸ Ay anggay yanggay peet hen antoy faén Judio hen namfangad way i manyaman an Apudyus."¹⁹ Yachi yag annaat agé ekat an hiyéén, "Tomàchég-a ta in-a, te gapon afurotno wat naka-an hen saketno."

Hen mekaman hen milugiyen hen mantorayan Apudyus

Mat. 24:23-28, 37-41

²⁰ Angkay hiyachi yag senarudsud hen anchichay Fariseo an Jesus no kamana hen manginlugiyen Apudyus way mantoray. Yag anat ekat Jesusén, "Maid ustoh kail-an hen manginlugiyen hen mantorayana.²¹ Ya maid agé mangaliyén, 'Ilanyu ngén, te antoyan hen mantorayan Apudyus ono anchiyan,' te hen mantorayan Apudyus, wat mantoray ah hamhamà hen tatagu way maid mata ah makaila."

²² Angkay hiyachi yag ekat Jesus hen anchichay pasorotna agéén, "Umchah hen tempo way gapon ligat, anyug laychén way téréen way mangila koma hen mamfangchà, haén way Pangorowan hen Tatagu, ngém achiyu chillu ilan hen hiyachiy tempo. ²³ Wat no wachachay tatagu ah mangaliyén, 'In-ayuhchi te wachahchi,' ono 'umaleayuhto te antoyan peet,' wat achiayu paat cha éméy way i mangila. ²⁴ Te hen mamfangchà way Pangorowan hen Tatagu, ammag maid achi mangila an haén hen hiyachi, te kaman yanggay kolyapayap way annag helawan amin hen egachay lota. ²⁵ Ngém masapor unna pap-aligaténà hen tatagu way cha matagu ad uwan way achiyà mangiggéén an chicha ya anat umchah chachi. ²⁶ Yag hen ekaman hen tatagu hen mamfangchà way Pangorowan hen Tatagu, wat kaman hen nekaman hen tempon Noe. ²⁷ Te hen anchi tempon Noe, anchag cha mangmangan ya umin-inum ya chan ah-ahawa way maid kasen hamham-éncha ingganah hinénggép cha Noe hen anchi papor way ammag maid ekat hen tataguwén wachan mepasamak yag nap-ongat agé amin hen antoy lota yag naoforcha amin. ²⁸ Yag kaman agéhchi hen nekaman hen tempon Lot, te wéhchi agéén cha mangmangan ya cha umin-inum ya chan ahelàràò, ya chacha agé manmumura ya man-am-amma ah faréy ²⁹ inggana hen anchi ag-agaw way lommayawan cha Lot hen fabréyanchi ad Sodoma. Yag yachi way maid ekat hen tataguwén wachay mepasamak, yag ammag niyuchanat agé hen apoy ya fummafara way asufre way narpod uchu, yag ammag neopoh amin hen egad. ³⁰ Wat kaman agéhchi hen mekaman way maid ekat hen tataguwén wachay mepasamak yag namfangacha-at way Pangorowan hen Tatagu."

³¹ "Hen hiyachiy ag-agaw, hen anchichay niyaphor way wachah chara, achicha hénggép unna way mangalekam hen alekaméncha. Ya hen anchichay niyaphor way hommepot agé, achicha agé hamham-én way homàyat ah fabrèy. ³² Te yachi hen enkaman hen ahawan Lot way annag hehemmà paat hen kok-owana wat anchiyat ammag namfalin ah ahin. Wat achiyu cha ar-aliw-an hen nekaman an hiya."

³³ "Hen anchi tagu way mangempapangég hen ataguwana hen antoy lota, matéy chillu. Waman hen anchi tagu way cha mangafurot an haén tàén yachin iyatéyna, midchat an hiya hen mannanayun way ataguwana an Apudyus. ³⁴ Hen ifagà an chàyu, non an umat yag lafi hen mamfangchà yag wacha hen nanchachapat way nanasséy, wat ma-ara hen iha ya mataynan hen iha. ³⁵ Yag mag-ay agé no wachay chan fayu ah chuway fufae, wat ma-ara agé hen iha yag nataynan agé hen iha. ³⁶ Yag no chuway wacha agé hen hommepot, wat ma-ara hen iha yag nataynan agé hen iha."

³⁷ Yachi yag inimoh hen anchichay pasorotna way mangaliyén, "Chuud hen ma-ammaan nahha, Apo." Yag anat mampani ah Jesus way mangaliyén, "Hen anchi iggaw hen natéy, yachi hen ka-amongan hen anchichay kasole way mangissa hen natéy."

Hen anchi nà-amfaro way iggayna iyanggayan way manchawat

18 Angkay hiyachi yag nampani ah Jesus hen anchichay pasorotna hen nangintudtuchuwana way ancha komag chan luwaluwaru way achi koma cha machischismaya hen hamhamàcha. ² Ekatnéén, "Hen-argawan ano, wacha hen uwis hen ihay fabrèy way ammag maid égyatna an Apudyus ya maid agé ifi-inna ah ahentaguna. ³ Yag hen hiyachiy fabrèy agé, wacha hen ihay nà-amfaro way ammag cha émé-éméy an Uwis way i mampatorong way mangaliyén, 'Toronganà paat ta achiyà afaén hen anchi kakontarà.' ⁴ Ammag nafayag way achi pagan-anon Uwis hiya. Angkay hen anongohna way ammag nappég ah Uwis, ekatna ah hamhamànéén, 'Tàén maid égyat-o an Apudyus ya uray maid iyafiin-o ah tatagu, ⁵ an-o chillug torongan hen annay fufaeyanna te ammag homaliwa yag tenémpég agé ah cha umaleale.'"

⁶ Angkay hiyachi yag ekat Apo Jesus way mangaliyén, "Tàén lawengay tagu hen anchi uwis, hamham-ényu ngén hen anchi enkamanna. ⁷ Wat ah Apudyus way ka-ammayan, ay achi kaskasen hen ekamanna way somfoalet hen anchichay penelena way tatagu no anchag iyar-argaw ya enlabraficha way manchawat an hiya. Ay ammoh mampanaag ah Apudyus way manorong an chicha. ⁸ Hen ifagà an chàyu, ag-aggah yag tenoronganaat chicha. Ngém ah pegwana way mamfangchà way Pangorowan hen Tatagu, ay nanggilah wachay ichahà ah nangafurot an haén."

Hen nanluwaruwan hen anchi Fariseo ya hen anchi cha mangam-among hen furor

⁹ Angkay hiyachi yag kasen nampani ah Jesus hen anchichay tatagu way anchag nanapnek ah kaenam-maycha ya chachaat agé peet pelohon hen tapena.

¹⁰ Ekatnéén, "Hen-argawan ano, wachacha hen chuway tatagu way nane-ed ah Templo way i manluwaru way hen iha, Fariseo, ya hen anchi iha, wat ihay cha mangam-among hen furor. ¹¹ Angkay ah faréy, i tomanig hen anchi Fariseo yag inlugina way manluwaru way mangaliyén, 'Apudyus, manyamanà te faénà kaman hen anchichay tapena way anchag cha gamgaman hen heno ya nangéttémcha ya chacha amin chumagchagas. Ya manyamanà agé te faénà laweng way kaman hen annay cha mangam-among hen furor. ¹² Te haénat, chinuminggu way manlanganà ah chuway ag-agaw way achi mangmangan, ya chà amin fayachan an hea hen pagkaporon hen egachay wacha an haén.'"

¹³ "Angkay hen anchi cha mangam-among ah furor, oma-adchawwéy way tommatàchég way achi paat mammuhmuhwat way mantangad te mafiinan, wat annag cha pagpagén hen faro-ongna ah mamfawiyana hen fasorna. Yag ekatnéén, 'Apudyus, anà ammag ség-angan koma paat an hea te menangfasorà.'"¹⁴ Yachi yag inyanongoh Jesus way mangaliyén,

“Hen ifagà an chàyu, hen anchi ammayén Apudyus wat hen anchi cha mangam-among ah furor angkay, yag faénat agé hen anchi Fariseo. Te heno way tagu way mangempachayaw hen acharna, ammag mepafin chillu. Waman hen anchi tagu way mangimpudnu hen karawengna, mepachayaw ah pegwana.”

Hen namindisyunan Jesus hen ungunga

Mat. 19:13-15; Mar. 10:13-16

¹⁵ Angkay hiyachi yag wachacha hen anchichay cha manginyéy hen anàcha an Jesus ta tad-éna koma way mamindisyun. Ngém hen nangil-an hen anchichay pasorotna, anchaat agég cha amhiwén chicha. ¹⁶ Yag chaat chillu ayagan Jesus hen anchichay ungunga, yag annaat ifaga hen anchichay ifana way mangaliyén, “Eparufusyu hen annachay ungunga ta umalecha an haén, te hen anchichay kaman an chicha, wat chichachi hen metape hen mantorayan Apudyus. ¹⁷ Te tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way uray heno way tagu way achi mangempafafa hen acharna hen omafurotana an Apudyus way kaman hen kafafan hen antochay ungunga, wat achi angkay mafalin way metape hen mantorayan Apudyus.”

Hen anchi faknang way annag pawadwad-én hen kafinaknangna

Mat. 19:16-30; Mar. 10:17-31

¹⁸ Angkay hiyachi yag wacha hen ihay ponò hen Judio way émméy an Jesus way mangaliyén, “Heay ammayay Apo, nokay hen ammaà ta mètaguwà an Apudyus ah ing-inggana.” ¹⁹ “Pakay ekatnowén ammayà,” way ekat Jesus, “te maid met kasen ammay no faén yanggay ah Apudyus. ²⁰ Yag innilam met chillu hen orchin Apudyus way achita cha chumagchagas ya achita cha pomatéy, achita cha mangakaw ya achi cha istiguwan hen faén tot-owa, ya masapor rispituwén hen chinàcha-ar.” ²¹ Yag sommongfat hen anchi tagu way mangaliyén, “Oo ngén, tenongpar-o met amin chaha nanepod hen kaong-ongà.” ²² Angkay chengngar Jesus hen ekatna yag annaat ekatén, “An ihà-an peet yanggay hen korangno way masapor ammaam, wat im elao amin hen kok-owam yag inwarasno hen laona hen anchichay maid mafalinna, wat yachi hen marmuwan hen totoway kafinaknangno ad uchu. Yag an-aat umale way somorot an haén.” ²³ Ngém hen nangngaranan nadchi, ammag ngommehpéy te hen hiyachiy tagu, ammag faknang way térén.

²⁴ Hen nangil-an Jesus hen tenomkarana, annaat ekatén, “Ammag naligat way térén hen metapyan hen faknang hen mantorayan Apudyus. ²⁵ Te ammag narakrakaat agé hen homroan hen kafayu hen matan hen chagum no hen metapyan hen faknang an Apudyus.” ²⁶ Yachi yag anat ekat hen anchichay nangngarén, “Wat no yahaat, ay nanggilah wacha paat laway ihah metape an Apudyus.” ²⁷ Ngém ekat Jesusén, “Hen anchi achi mafalin ammaan hen tatagu, mafalin chillu ammaan Apudyus.”

²⁸ Yachi yag anat ekat Pedro an Jesusén, “Ilam ngén chàni, te tenaynanni amin hen fabréyni gapoh sommorotanni an hea.” ²⁹ “Oo tot-owa,” way ekat Jesus, “yag hen ifagà an chàyu, heno way manaynan hen fabréyna ya ahawana ya sosnodna ya hen chinàcha-arna ya a-anàna ah manginwarawagana hen mepanggép hen mantorayan Apudyus, ³⁰ wat chùchùar hen midchat an hiya hen antoy matatagguwana no hen tenaynana. Ya ah pegwana, mètagu agé an Apudyus ah ing-inggana.”

Hen kasen nangimfag-an Jesus hen matéyana

Mat. 20:17-19; Mar. 10:32-34

³¹ Angkay hiyachi yag enet-én Jesus hen anchichay hempo ya chuway pasorotna yag imfagana way mangaliyén, “Changrényu ngén, te hen antoy chataaw ayagan ad Jerusalem wat ma-ammaan an haén way Pangorowan hen Tatagu hen aminay ensorat hen anchichay profeta ad namenghan. ³² Te meporangà hen anchichay faén Judio way anà ammag sénsén-én yag ininsortowà ya tenoppaanà, ³³ henapratana ya ana-at narég pédtén. Yag hen anchi ma-atloy ag-agaw, manuchiya chillu.” ³⁴ Imfagan Jesus aminchi ngém hen anchichay pasorotna, anchag iggay chillu ma-awatan hen imfagana te kaman paat netataro hen laychéyan aryén wat achi éméy ah hamhamàcha.

Hen nanga-anan Jesus hen finurag hen anchi ihay palempos

Mat. 20:29-34; Mar. 10:46-52

³⁵ Angkay hiyachi way cha homag-én cha Jesus ad Jerico, wacha hen ihay nabfurag way tummutùchu hen penget hen korsa way chan pap-alempos. ³⁶ Yag hen nangngarana hen chan lawhan hen anchichay chuar way tatagu, chana imohon no nokay hen cha ma-ammaan. ³⁷ Yag imfagacha way naway ah Jesus way eNazaret way manlooh. ³⁸ Yag nan-ongawat agé hen anchi nabfurag way mangaliyén, “Heay Jesus way ganà David, panga-asem paat ta ség-anganà.” ³⁹ Yag hen anchichay tatagu way cha mamangpango, iningarcha hiya way mangempaginang, yag chanaat chillu chakachakarén way man-ongaw way mangaliyén, “Heay ganà David, panga-asem paat ta ség-anganà.” ⁴⁰ Wat entàchég Jesus yag empa-ayagna hen anchi nabfurag. Yag yachi way hommag-én, ekat Jesusén, ⁴¹ “Nokay hen laychéy way ammaà an hea.” Yag ekatnéén, “Apo ta makailaà koma.” ⁴² Yag anat ekat Jesusén, “Wat ta makaila-aat, te gapo ta manokchum haén wat maka-an hen finuragno.” ⁴³ Yag hen hiyachi, nakailaat hen anchi nabfurag yag anat metnod an Jesus way cha manayachayaw an Apudyus. Wat amin hen anchichay tatagu, chinayawcha agé ah Apudyus hen nangil-anchan nadchi way na-ammaan.

Cha Jesus an Zakeo

19 Angkay hiyachi way enengwan cha Jesus ad Jerico, ² yag wachahchi hen ihay tagu way ah Zakeo

hen ngachanna way hiya hen ap-apon hen anchichay cha mangam-among ah furor, wat faknang. ³Yag ah Zakeo, laychéna paat way mangila an Jesus no heno paat hiya, ngém achi makaila gapon ka-attèna ya ah kachuar chi tatagu. ⁴Yachi yag nanagtag way mangpango hen cha ayan cha Jesus yag ommayat hen ihay away ah mangil-ana koma an Jesus no manlooh. ⁵Yag yachi way nemamang ah Jesus hen anchi awayanchi, ammag nantangad way mangaliyén, “Zakeo, gumhad-aat man ta intaaw te masapor émeyà ah faréyyu ad uwan.” ⁶Yag ginumhachat tot-owa ah Zakeo way ammag amchan hen laylayadna way mangmangili an cha Jesus. ⁷Ngém amin hen anchichay nangi-ila, anchag chan ngangayutongot way mangaliyén, “Pakay ammag cha i mampamangili hen faréy hen ihay nangakkaw.”

⁸Angkay hiyachi way wachacha ah faréy, tom-màchég ah Zakeo yag ekatna an Jesusén, “Apo, an-og idchat hen gudwan hen kok-owà hen anchichay maid mafalinna, yag heno way lenokrokkò way nangara, mangempatê chubliyéy ya an-owat ifangad.” ⁹Yachi yag ekat Jesusén, “Chàyu way himfafaryan, hen hiya-toy ag-agawat nahara-an-ayu ah ketapyanyu an Apudyus, ya chàyu hen ustoy ganà Abraham. ¹⁰Te haén way Pangorowan hen Tatagu, hen ummaliyà hen antoy lota, ta iyà anapén hen anchichay laweng way tatagu ta hara-à chicha.”

Hen nekaman hen anchichay wachan nipiyan an chicha

Mat. 25:14-30

¹¹Angkay hiyachi yag nampani ah Jesus hen anchichay mamangngar hen imfagana, te tég-angaycha umchah ad Jerusalem yag hen ekat hen anchichay tatagu, milugi ad uwan hen mantorayan Apudyus.

¹²Wat ekat Jesusén, “Hen-argawan ano, wacha hen ihay nangato way tagu way émméy ah achawwéy way lota way i mangara hen kena-arena, yag no mamfangad, ilugina way mantoray. ¹³Yachi way tég-angay lumigwat, enayagana hen anchichay hemporoy alepana yag enadchana chicha ah hen-ih-ay faletò way pelak way mangaliyén, ‘Ilanyu a, ta pachuarényuto hen kamaid-o.’ ¹⁴Ngém hen anchichay tapen hen tatagu, anchag achi laychéni hiya way térén, wat empaunudcha hen tapena way i mangimfaga way achicha ano paat laychéni way hiya hen man-arecha.”

¹⁵“Angkay hiyachi way innaran hen anchi nangato way tagu hen kena-arena, namfangad, yag annaat epa-ayag hen anchichay alepanna way nangemporangana hen pelak ta ilana no heno hen enkamancha.

¹⁶Yachi yag ummale hen anchi iha yag ekatna way mangaliyén, ‘Apo Are, inyanà hen anchi ihay faletòno hen hemporoy.’ ¹⁷‘Usto paat hen annay enkamanno,’ way ekat Are, wat hea hen ammayay alepan yag gapo ta natalek-a way nangchéni hen anchi akettoy, ipiyar-an hea ad uwan hen hemporoy fabréy ah man-ap-apowam.”

¹⁸“Angkay hiyachi yag i nèsango agé hen anchi ihay alepanna yag imfagana way mangaliyén, ‘Apo Are, in-

yanà hen anchi ihay faletòno hen lema.’ ¹⁹Yag anat ifagan Are an hiya way mangaliyén, ‘Wat ipiyar-o agé an hea hen lemay fabréy ah man-ap-apowam.’ ”

²⁰“Angkay hiyachi yag i nèsango hen anchi ihay alepanna agé way mangaliyén, ‘Apo Are, antoyan chillu hen anchi pelakno way enoppeopà yag enhahàfà, ²¹te émé-égyatà paat an hea te innilà way an-ag térén way tagu ya an-ag cha mèawa hen enlengatan hen tapena way kaman paat annog cha fat-én hen anchi iggayno enhamar.’ ²²Yachi yag anat ekat Areyén, ‘An-ag laweng way alepan, yag hen annay cham aryén hen cha mangchat ya kail-an hen cham fumasoran te inni-illam met way térénà way tagu way anà ammag cha mèawa hen enlengatan hen tapena yag an-og cha fat-én hen anchi iggay-o enhamar. ²³Wat pakay iggayno lawa i imbangko hen anchi pelak-o ta wacha laway aket ah anàna ah arà hen antoy namfangchá.’ ²⁴Yachi yag anat ifagan Are hen anchichay tommatàchég an nadchi way mangaliyén, ‘Aranyu hen anchi pelakna yag nidchatyu hen anchi nangchéni ah hemporoy.’ ²⁵‘Oo Apo,’ way ekatcha, ‘ngém wacha met hen hemporoy an hiya.’

²⁶‘Oo a,’ way ekat Are, ‘ngém hen ifagà an chàyu, hen anchi tagu way natalek way mangchéni hen anchi wacha an hiya, an mataptapyanchi. Waman hen anchi tagu way achi matalek way mangchéni hen wacha an hiya, ammag maunghor hen uray anchi ak-akettoy way wacha.’ ²⁷Yachi yag anat ekat Are agéén, ‘Ya hen anchichay kafusor-o way achi manlayad way haén hen man-are, iyaleyú chicha ahto ta mepapchittha hen sangwanà.’ ”

Hen anongoh way ayan Jesus ad Jerusalem

Mat. 21:1-11; Mar. 11:1-11; Juan 12:12-19

²⁸Angkay hiyachi way narpas hen penanin Jesus, entoroycha way éméy ad Jerusalem. ²⁹Yag hen chacha homag-énan ad Betfage ya ad Betania way fabréy, entàchégcha hen pénad hen anchi filig way ekatchéni “Olivo,” yag hennag Jesus hen chuway pasorotna way mangaliyén, ³⁰“Epangpangoyu hen fabréyanchi way chichinmangtaaw yag hen homàyatanyu hen anchi fabréy, ichahanyu hen netatàéd way ubfun hen kafayu way cha-an masaksakayan. Ûfachényu yag inyaleyuh-to. ³¹Yag mag-ay ta wachay mangaliyén pakay ùfachénha, ifagayu way mangaliyén, ‘Masapor hen apotaaw.’ ”

³²Angkay hiyachi way émméycha, inchahancha hen aminay imfagan Jesus. ³³Yag hen chacha mangù-fachan hen anchi ubfu, ekat hen anchi nangen-awa way mangaliyén, “Pakay anyug cha ùfachénha.” ³⁴Yag ekatchéni, “Masapor hen Apotaaw.” ³⁵Yag inyéycha an Jesus yag inyap-apcha hen agwan hen lumfongcha hen échég hen anchi ubfu yag empasakaycha ah Jesus. ³⁶Yag hen cha ayan Jesus, enhapnà agé hen anchichay tapenay tatagu hen lumfongcha hen korsa.

³⁷Angkay hiyachi way tég-angaycha umchah ad Jerusalem way chachan éhéng hen anchi filig way Olivo, inlugin amin hen anchichay chuaray cha somorot an Jesus way manayaw an Apudyus ya manyaman amin

an hiya. Yag chinakarcha hen alecha ah layadcha way manayaw gapo hen aminay kaskascha-aw way innilacha way enammaan Jesus. Ekatchéén, ³⁸ “Antaaw ammag chachayyawén hen antoy Aretaaw way hennag Apudyus. Te gapon hiya, nètempoyugtaaw an Apudyus ad uchu, wat antaaw yanggay ammag chayawén ah Apudyus.”

³⁹ Yachi yag nan-ale hen anchichay tapen hen Fariseo way niya-ahrang hen anchichay tatagu, yag imfagacha an Jesus way mangaliyén, “Apo, paginangémat man hen annachay pasorotno te ammoh hea hen hennag Apudyus.” ⁴⁰ Yag senongfatan Jesus chicha way mangaliyén, “Hen ifagà an chàyù, machayawà ad uwan way machayaw, wat tàén no guminangchaat pelet way uray hen annachay fato wat èngawcha way manayaw an haén.”

Hen nangelaan Jesus hen anchichay iJerusalem

⁴¹ Angkay hiyachi way hommagéén ah Jesus ad Jerusalem way maila hen anchi fabrèy, annag kenelaan hen anchichay tataguhchi way mangaliyén, ⁴² “Chàyù way iJerusalem, non anyu koma ma-awatan ad uwan way ag-agaw hen korangyu ah mètempoyuganyu an Apudyus, ngém cha-anyu chillu elasin yag ammag looh nelooch. ⁴³ Awniyat umchah hen mangalekomkoman chàyù hen kafusoryu, yag enakopcha hen nanliwliwéh hen fabrèyyu way maid énnényu way omawid. ⁴⁴ Ya ancha agég chachaelén hen antoy fabrèy ya amin agé way tatagu way ininggaw, wat ammag maid paat ihà-an ah matentenor-og way fato ah mehàfa te metap-archa amin. Ma-ammaan amin cha nahha an chàyù te anyug achi pagan-ano hen ummaliyan Apudyus way manorong an chàyù.”

Hen nemparyawan Jesus hen anchichay chan elao ah Templo

Mat. 21:12-17; Mar. 11:15-19; Juan 2:13-22

⁴⁵ Angkay hiyachi yag émméy ah Jesus hen fatawan hen anchi Templo yag inluginaat way mangemparyaw hen anchichay chan elàrao. ⁴⁶ Yag imfagana an chicha way mangaliyén, “Nesosorat hen inyalen Apudyus way ekatnéén, ‘Hen faréy-owat mausar ah manluwaruwan hen tatagu an haén.’ Yaha hen imfagan Apudyus, ngém chàyù, anyuwat agég namfalinén hen antoy faréyna ah chayù i manlokowan hen ahentaguyu.”

⁴⁷ Yachi yag enag-agaw way cha émé-éméy ah Jesus ah Templo way i mantudtuchu. Yag hen anchichay apapon hen papachi ya hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin ya anat agé hen anchichay ponò hen tatagu, ancha amin ammag cha iyana-anap hen ekamancha way mamchit an hiya, ⁴⁸ ngém maid én-énnéncha te amin hen anchichay tatagu, laylaychéncha way térén way mamangngar hen chana itudtuchu.

Hen namistigarancha hen karébféngan Jesus

Mat. 21:23-27; Mar. 11:27-33

20 Angkay hen-argawan way wacha ah Jesus ah Templo way cha manudtuchu hen tatagu way mangempangngar hen anchi ammayay chamag mepanggép an Apudyus, émméycha an hiya hen anchichay ap-apon hen papachi ya hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses ya anat agé hen anchichay anam-ama way ponò hen Judio, ² yag finistigarcha hiya way mangaliyén, “Henon pam i ammaan hen annay cham ammaan. Yag heno ay paat agé hen nangidchat hen karébféngam way mangamma.” ³ Yag sommongfat ah Jesus way mangaliyén, “Wacha agé hen sarudsuchù an chàyù unna wat songfatanyu. ⁴ Heno agé hen nangidchat hen karébféngan Juan way mamfunyag. Ay ah Apudyus ono ammag tatagu.” ⁵ Yachi yag chacha mahalifunuwan way man-a-atopàpà way mangaliyén, “Nokay lawa hen ekattaaw, te no ekattaawén ah Apudyus hen nangidchat hen karébféngan Juan, wat ma-afàtaaw te awni yag ifagan Jesus no pakay iggaytaaw afuroton hen in-tudtuchun Juan mepanggép an hiya. ⁶ Yag no ekattaaw agéén ammag tagu hen nangidchat hen karébféngan Juan way faén ah Apudyus, wat awniyat an chitaaw ammag funto-on hen annachay tatagu te a-abfurotoncha paat way profeta ah Juan.” ⁷ Yachi yag anchag nanlason an Jesus way mangaliyén, “Tawwan te maid innilani no heno hen nangidchat hen karébféngan Juan.” ⁸ Yag anat ekat Jesus agéén, “Wat no yaha, achì agé ifaga an chàyù no heno hen nangidchat hen karébféngà way mangamma hen chà ammaan.”

Hen nempaniyan Jesus hen anchichay achi manlayad an hiya.

Mat. 21:33-46; Mar. 12:1-12

⁹ Angkay hiyachi yag nampani ah Jesus hen anchichay tatagu, ekatnéén, “Hen-argawan ano, wacha hen ihay tagu way nanmura hen lotana ah greps way chacha fayahén, yag annaat epa-afang hen anchichay tatagu yag anat lomayaw way émméy ah achachawwéy way lota. ¹⁰ Angkay hiyachi way inumchah hen tempon hen namungaan hen anchi nimura, hennagna hen ihay alepanna way i mangara hen penakafingayna. Ngém hen anchichay cha mangafang hen lota, anchag penagoh hiya ya anchaat eparyaw way maid inidchatcha. ¹¹ Yachi yag kasen agé hennag hen anchi nangenlota hen ihay alepanna, yag anchaat agég penagoh yag finibfiincha hiya ya anchaat agé eparyaw way maid inidchatcha. ¹² Tàén chilluchi, yag kasen agé hennag hen anchi nangenlota hen anchi ma-atlo. Ngém ancha agég fina-ag hiya yag entap-archa.”

¹³ “Angkay hiyachi yag anat ekat hen anchi nangenlotéén, ‘Nokay lawa hen én-énnè. Wat yato hen ekaman-o, ta an-og hénagén hen antoy laylaychê way anào ta éhéd yag ifiincha hiya te anào tot-owa.’

¹⁴ Ngém hen nangil-ancha agé hen anchi anàna, nana-atopàpàcha way mangaliyén, 'Ayé, annayan tot-owa hen anchi ustoy mangentawid hen antoy lota, wat antaawat pédtén ta chitaaw hen mangen-awa.' ¹⁵ Wat chinpapcha yag inilhincha hen anchi arad way i mamchit."

Yachi yag ekat Jesus hen anchichay tataguwén, "Nokay ngata hen ekatyuwén ammaan hen anchi nangenlota hen anchichay cha mangafang nò. ¹⁶ Kapeletan, a, way hiya paat hen mamfangad way i mamchit an chicha yag annaat epa-afang ah safali." Yag ekat hen anchichay nangngarén, "Hiyaat koma non an maid ma-ammaan ah pachongnaha." ¹⁷ Yag finéfétég Jesus chicha way mangaliyén, "Wat no achi ma-ammaanha, nokay hen ekatyuwén metorongan hen anchi nesosorat ad namenghan nò way ekatnéén,

'Hen anchi fato way enachin hen anchichay chan sà-ad ah faréy way ekatchéén maid sérfinà, wat ammag yachiyat agé hen kapatpatigan ah mepégnad.'

¹⁸ Heno way tagu way màchég hen hiyachiy fato, ammag mapmaptén. Ngém no hen anchi fato agé hen meposit hen ihay tagu, wat ammag matampò way kamanchapor."

¹⁹ Hen nangngaran hen anchichay ap-apon hen papachi ya hen anchichay cha mintudtuchu hen orchin hen anchi penanin Jesus, anchag laychéen way manelew an hiya hen hiyachi, te enlasincha way chicha hen penanina. Ngém iggaycha chillu te chacha émégyat hen anchichay chuaray tatagu.

Hen namachasanacha way manlokop an Jesus mepang-gép hen furor

Mat. 22:15-22; Mar. 12:13-17

²⁰ Angkay hiyachi yag chacha anapén hen mawayaancha way manlokop an Jesus, wat penasoksokanacha hen tapen hen tatagu way i mangentot-owa way mansarudsud, te hen laychéencha, méfat koma ah Jesus ta wachay énnéncha way manginchéréem hen anchi gubérnador. ²¹ Wat émméy hen anchichay i manem an Jesus way mangaliyén, "Apo, innilani way usto hen cham itudtuchu ya umat agé hen amin way cham aryén, ya innilani agé way achim wahigén hen tatagu, tàén heno hen kasasa-adna, te cham yanggay itudtuchu hen katot-owaan way laychéen Apudyus an chitaaw way tatagu. ²² Wat hen ifagani, ay achitaaw ngata labsengén hen orchintaaw way Judio no fayachantaaw hen furor hen anchi Are ad Roma." ²³ Ngém ah Jesus, enlasinna hen kenasilibcha yag annaat ekatén, ²⁴ "Iyaleyú kay chi ihah pelak ta ila-a." Yachi yag annaat ekatén, "Nokay hen antoy nepepetchor an nato, ya nokay agé hen nangenggachan hen antoy nesosorat." Yag ekatchéén, "Hen anchi Are met." ²⁵ Yag anat agé ekat Jesusén, "Umpayat, no yaha, Are chillu peet hen nangen-awa, wat idchatyu kagé an hiya hen para an hiya. Ngém ilanyu agé ta idchatyu an Apudyus hen para an Apudyus."

²⁶ Wat hen anchichay i manlokop an Jesusat, anchag netopò wat anchag nahahaang way nangngar hen

songfatna. Wat ammag maid én-énnéncha way mangamma ah omfatan hen alena hen sangwanan hen tatagu.

Hen mepanggép hen man-uchiyan hen natéy

Mat. 22:23-33; Mar. 12:18-27

²⁷ Angkay hiyachi yag wachacha hen tapen anchichay Judio way ekatchéén Saduceo way achi mangafurot way man-uchi hen natéy ah pegwana. Yag émméycha an Jesus way mangaliyén, ²⁸ "Apo, hen anchi ensorat Moses ad namenghan way orchintaaw, ekatnéén, 'No wachay lae ah ommahawa yag natéy way maid anàna, masapor ahaw-én hen anchi sonod hen natéy hen anchi fufae way nafaro ta no wachay anàcha, yachi hen kaman penaka-anà hen anchi natéy ah metoroyan hen ganàna.' ²⁹ Angkay hiyachi ano, wachacha hen pituy lae way masosnod. Yag hen anchi pango, ommahawa ngém cha-ancha ummanà yag natéy.

³⁰ Wat hen anchi metéb, enahawana hen anchi nafaro, ngém cha-ancha ummanà yag natéy agé. ³¹ Yag yaha agé hen nekaman hen anchi ma-atlo ingganah amin hen anchi pitu way masosnod, wat natéycha amin way maid anàcha yag yachiy fufae hen enahawacha amin way masosnod. ³² Yag hen anongohna, natéy agé hen anchi fufae. ³³ Wat non an umat yag man-uchicha hen natéy ah pegwana, nokay hen ustoy mangen-ahawa hen anchi fufae, te amincha met way pitu wat enahawacha amin hiya."

³⁴ Yachi yag ekat Jesus an chichéén, "Hen tatagu hen antoy lota ad uwan, man-ah-ahawacha. ³⁵ Ngém hen anchichay mifilang ah karébféngana way man-uchi way éméy ad uchu, achicha ma-ah-ahawa ahchi, ³⁶ te komamancha hen anchichay anghel way achi matmatéy ah ing-inggana. Wat chicha hen anà Apudyus te nan-uchiyéna chicha. ³⁷ Yag mepanggép hen man-uchiyan hen natéy, wacha hen niyale an Moses way tomot-owaan hen man-uchiyan hen natéy. Te hen anchi nesosorat way na-ammaan hen nangil-ana hen gummilafan hen away, ekatnéén, 'Ah Apudyus, hiya hen cha chayawén cha Abraham an Isaac ya ah Jacob.' ³⁸ Wat hen laychéenay aryén, uray nan-atéy cha Abraham hen hiyachiy tempo, é-éttégcha chillu way natatagu ad uchu, te pakay wachacha way cha manayaw an Apudyus hen hiyachi nò."

³⁹ Yachi yag hen tapen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin, ekatcha an Jesusén, "Apo, ammay hen annay songfatno." ⁴⁰ Yaha hen ekatcha te maid torodcha way kasen man-imoh an hiya.

No henochi hen anchi Cristu

Mat. 22:41-46; Mar. 12:35-37

⁴¹ Angkay hiyachi yag ekat Jesus hen anchichay tataguwén, "Henon pacha ekatén, 'Hen anchi epalen Apudyus hen antoy lota way Cristu wat hiyan ganà David.' ⁴² Te uray met ah David, ensoratna hen anchi libnuna way Salmo way mangaliyén, 'Ah Apudyus way Ap-apo, imfagana hen anchi Ap-apò way mangaliyén, Tumùchua hen antoy pachawanano

⁴³ ingganah mangafaê hea hen amin anchichay kafu-sorno.' "

⁴⁴ Entoroy Jesus way mangaliyén, "Wat no uray ah Are Davichén enawagana hen anchi Cristu ah ap-aponá, wat nokay agé hen énnéna way hiya hen ekatchéén ganà David."

Hen nanwarnengan Jesus mepanggép hen anchichay cha mempàpàila hen kaenammaycha

Mat. 23:5-7, 14; Mar. 12:38-40

⁴⁵ Angkay hiyachi way chachan changar amin hen anchichay tatagu, tinugun Jesus hen anchichay pasorot-na way mangaliyén, ⁴⁶ "Ar-arwachanyu ta achiayu komaman hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin, te chicha, anchag laylaychén way cha mang-inggégga-ay hen anchichay anammay way lum-fongcha. Ya anchag chan paraparamano hen u-umfunan hen tatagu ah mempàpàil-ancha way maririspitucha. Yag no miyamongcha hen anchi chacha ka-am-amongan, anchag laylaychén way tumùchu hen anchi am-ammay paat way tùchuwan. Yag umat agé hen incha mèlagsakan wat hen tùchuwan agé paat hen nangato hen tumùchuwancha. ⁴⁷ Yag chacha agé usarén hen kenasa-adcha ah man-lokkowancha hen nà-amfaro ah mamréhancha hen kok-owana. Ya chachaat i mampaspasekat way mangempa-anchu hen luwarucha. Wat anchag cha héphépén hen kachusaancha an Apudyus."

Hen kenapateg hen aket no hen anchi chakchakkar

Mar. 12:41-44

21 Angkay hiyachi way nanlangranga ah Jesus, innilana hen anchichay nan-afaknang way cha omentennag ah pelak hen anchi chacha mangententennagan hen pelak ah Templo. ² Yag annaat agé ilan hen ihay nà-amfaro way maid mafalinna way an yanggay chuway sentemos hen entennagna. ³ Yachi yag ekat Jesusén, "Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way ifilang angkay Apudyus ah chakchakkar hen anchi entennag hen anchi maid mafalinna no hen anchi amin way entennag hen anchichay tapena. ⁴ Te hen anchichay tapena, inidhatcha yanggay hen tapen hen hommawar an chicha. Waman hiya, anna paat ammag enonghor way nangidchat hen amin way wacha an hiya ah usaréna koma ah iyataguna."

Hen nimfag-an Jesus hen machachaelan hen anchi Templo ya hen mepachahan hen ligat

Mat. 10:17-18; 24:1-14; Mar. 13:1-13

⁵ Angkay hiyachi yag cha aryén hen tapen anchichay pasorot Jesus hen ka-ammay hen anchi Templo, te ammag chachanakkar hen challug way nausar hen nangammaancha, ya anat agé hen ka-ammay hen anchichay cha michaton ahchi. Wat ekat Jesusén, ⁶ "Umchah hen ag-agaw way amin hen antoy mailayu wat machachael amin way ammag maid paat mehâfa ah uray ihah matentenor-og ah fato te meorobcha amin."

⁷ Yachi yag ekat hen anchichay pasorotnéén, "Apo, kamana hen umchahan hen anchi imfagam, ya nokay agé hen sinyarna no téng-angay mepachah."

⁸ Yachi yag ekat Jesusén, "Ar-arwachanyu paat ta achiayu marokop. Te fùnagcha angkay hen chuaray tatagu way ammag mangemparang hen acharcha way chicha ano hen anchi mamahhééd way hennag Apudyus way mantoray. Yag ekatcha agéén, 'Inumchahat ad uwan hen tempona.' Ngém achiyu paat cha soroton chicha. ⁹ Ya achiayu agé cha émégyat no changrényu way wachay chan gugufat ya chan guguru. Te masapor chillu ma-ammaan cha nahha ngém cha-an chillu hen umchahan hen péppég chi ag-agaw."

¹⁰ Yag entoroy Jesus way mangaliyén, "Hen mekaman, manggugufatcha hen egachay toray hen antoy lota. Ya hen ihay lomota agé, gufaténa hen henlomota. ¹¹ Yag umchah agé hen ammag amchanay lunig ya hen fitel ya anat agé hen chépar ah karotarota. Yag wachacha agé hen mempàila ad uchu way aggaégyat way sinyar way omenpahaang."

¹² "Ngém ta anat ma-ammaan amin cha nadchi, telewén chàyu ya pap-aligatén chàyu, ya michérémyu agé hen anchichay cha ma-am-amongan hen tatagu yag imfarud chàyu. Yag gapon ommafurotanyu an haén wat mepasangoayu hen a-are ya hen anchichay chan totoray. ¹³ Yag yachiyat agé hen wayayu way mangimfaga hen anchi chamag mepanggép an haén. ¹⁴ Papannohonyu hen hamhamàyu ad uwan ta achiayu cha machanagan ah esongfatyu no umchahchi, ¹⁵ te haén hen mangidchat hen iyaleyú ya ah kenaraengyu wat achicha makasongfat hen anchichay kafusoryu way anyug an afaén chicha amin ta maid én-énnéncha way komontara. ¹⁶ Ngém hen hiyachiy tempo chillu, uray hen chinàcha-aryu ya hen sosnodyu, hen a-anag-iyu ya hen anchichay ifayuwén inlémrém chàyu way manginchéréém. Wat wacha hen tapena an chàyu way mepapchit. ¹⁷ Yag an chàyug agorgoran hen aminay tatagu gapoh afurotyu an haén. ¹⁸ Ngém tàénat achi chillu taytaynan Apudyus chàyu te uray hen himféras way fuùyu wat achi lawhan Apudyus. ¹⁹ Wat epapateyu paat ta mètaguayu an Apudyus ah ing-inggana."

Hen ligat way umchah hen anchichay ijerusalem

Mat. 24:15-21; Mar. 13:14-19

²⁰ Entoroy Jesus way mangaliyén, "No ilanyu way enalekomkom hen chuaray sorchachu ad Jerusalem, ma-awatanyu way téng-angay hen machachaelana ya hen ma-afa-an hen anchichay ininggaw. ²¹ Wat masapor omawidcha ah filig hen anchichay ininggaw hen sakop hen Judea. Ya hen anchichay wacha ad Jerusalem, masapor mamfakwiticha. Ya hen anchichay aminay émméy ah émméyana, achicha homàyat ah fabrý. ²² Te hen hiyachiy tempo hen manusaan Apudyus hen egachay machusa ah tomot-owaan hen anchi nesosorat ad namenghan. ²³ Wat ammag ka-ase lawa hen anchichay nafufugi ya chan pasoso hen hiyachiy tempo te ammag maid achi mepachah ah lig-

at hen hiyachiy tempo, te yachin téréen way manusaan Apudyus an chicha. ²⁴ Wat mepapchitcha hen tapena ya melayawcha hen tapena ah achawwéy way lota way i mifarud. Ya hen antoy fabrèy hen Judio paat ad Jerusalem, ammag a-abfaén hen anchichay faén Judio ingganah péppégén Apudyus hen mantorayanacha.”

Hen sinyar hen mamfangchan Jesus

Mat. 24:29-31; Mar. 13:24-27

²⁵ “Hen hiyachiy tempo agé, aggaégyat hen mekaman hen init ya hen hérag ya umat agé hen taraw. Ya hen antoy lota, maid mepaniyan hen égyat hen katagutagu te somafali hen fayfay way ammag pomegsa hen challuyunna ya magénén chummakar hen usarna. ²⁶ Ammag matarà hen hamhamà hen tatagu ah égyatcha hen mamannéchancha no heno hen kasen umchah hen antoy lota, te ammag makorkor agé hen egachay maila ad uchu. ²⁷ Yag hen hiyachiy tempo, haén way Pangorowan hen Tatagu, mamfangchà wat ilanà ah katagutagu way iyalen hen funat way anà ammag humili ah kena-apudyus-o ya mamàila agé hen mannakafalin-o. ²⁸ Wat no elasinu way cha milugi cha natto way ma-ammaan, sésémémyu ya papegséényu hen hamhamàyu te téngangay hen kahara-anyu hen egachay ligat.”

Hen na-ar-an hen anchi away way fig ah pani

Mat. 24:32-35; Mar. 13:28-31

²⁹ Angkay hiyachi yag nampani ah Jesus an chicha way mangaliyén, “Ilanyu ngén hen annay away way fig ya hen tapen hen away agé, ³⁰ te no ilugicha way umutar, innilayu met way téngangay hen tiyargaw te yachi hen sinyarna. ³¹ Wat umat agé no ilanyu way cha milugi way ma-ammaan hen anchichay imfagà, maawatanyu agé koma way téngangay umchah hen mantorayan Apudyus. ³² Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way achicha amin matéy hen tatagu way cha matagu ad uwan wat ma-ammaan amin hen anchichay imfagà. ³³ Te uray maumah amin hen maila ad uchu ya hen antoy lota, achi chillu miyat-atob hen antochay chà enale ah ing-inggana, te masapor ma-ammaan amin.”

Mansasagganacha hen tatagu ta achicha looh melooh

³⁴ Entoroy Jesus way mangaliyén, “Ar-arwachanyu paat ta achiyu pawadwad-én hen manlagragsakanyu ya hen chayu mì-in-inuman, yag ilanyu agé ta achi marafus hen chanagyu mepanggép hen problema hen antoy ataguwan ad uwan, te awni yag ekatyuwén chacha-an hen mamfangchà yag an-ayug makarégmat. ³⁵ Te hen mamfangchà, ammag mepàrat hen aminay tatagu ah karotarota. ³⁶ Wat anyug hihimnén paat ya chayu chachawatén an Apudyus ta papegsééna hen hamhamàyu ta achiayu ma-afà hen amin anchichay mepasamak, ya ta ammay hen mèsangowanyu an haén way Pangorowan hen Tatagu.”

³⁷ Hen hiyachiy tempo, enag-agaw way cha émé-éméy ah Jesus ah Templo way mantudtuchu. Wat no madhémén émméy hen anchi filig ad Olivo way i umiyan. ³⁸ Ya amin hen anchichay tatagu, anchag fumifiggat way éméy ah Templo way i mamangngar hen chana itudtuchu.

Hen chacha manginyanapan hen ekamancha way mamchit an Jesus

Mat. 26:1-5; Mar. 14:1-2; Juan 11:45-53

22 Angkay hiyachi yag téngangay umchah hen tempon hen anchi lagsak way manganancha hen tenapay way cha-an fumnar way yachi agé hen anchi lagsak way ekatchéén Manmanma-an hen nanlawhan hen anghel hen a-anà hen ganà Israel hen namchitana hen a-anà hen anchichay Egipto. ² Wat hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin ya hen anchichay anap-apon hen pachi, chachan atopàpà no heno hen ekamancha way mamchit an Jesus ah achi koma ma-ammuwan te émmégyatcha ah gumabforan hen anchichay tatagu.

Hen nangenlàwan Judas an Jesus

Mat. 26:14-16; Mar. 14:10-11

³ Angkay hiyachi yag nihurug ah Chumunyu an Judas Iscariote way iha hen anchichay hemporoy ya chuway pasorot Jesus. ⁴ Wat i nètagépfar hen anchichay anap-apon hen papachi ya hen anchichay kapetan hen guwarcha ah Templo ta itudtuchucha no henon ekamanna way mangentochar an Jesus. ⁵ Wat anchag laylayad hen anchichay o-okom yag nantotoragcha way mamfayad. ⁶ Wat enafunan Judas amin yag annaat ilugi way manganap hen ekamanna way mangentochar an Jesus way achi koma ma-ammuwan hen tatagu.

Hen mesaganaan hen anongoh way manganan Jesus

Mat. 26:17-19; Mar. 14:12-16; Juan 13:21-30

⁷ Angkay hiyachi yag inumchah hen ag-agaw hen anchi lagsak way manganancha hen anchi tenapay way cha-an fumnar way yachi agé hen mamartiyancha hen karnero way missa hen anchi Manmanma-an. ⁸ Yachi yag hennag Jesus cha Pedro an Juan way mangaliyén, “In-ayu ta inyu esagana hen manganantaaw hen antoy lagsak way Manmanma-an.” ⁹ Yag ekatcha an Jesusén, “Wat chuud hen laychéem way intaaw manganan nò.” ¹⁰ Yag annaat ekatén, “No an-ayuwat cha homàyat ah fabrèy ad Jerusalem, hib-atényu hen ihay larae way namfufu-ud ah nahahàchuwan way fanga, wat yachi hen umunuchanyu. Yag hen anchi faréy way hénggèpana, ¹¹ ifagayu hen anchi nangimfaréy way mangaliyén, ‘Hen imfagan hen aponi, chuud anohto hen anchi kowarto way mèanana an chàni way pasorotna hen antoy lagsak way Manmanma-an.’ ¹² Wat epàilana an chàyu hen ihay chakar way kowarto hen pegwan hen garachu hen faréyna way wacha hen aminay masapor, wat yachi hen mangensaganaanyu hen manganantaaw.”

¹³ Angkay lummigwat cha Pedro an Juan yag inchancha tot-owa amin hen imfagan Jesus, yag en-saganacha hen manganancha hen hiyachiy lagsak.

Hen anongoh way mèanan Jesus hen pasorotna

Mat. 26:20-25; Mar. 14:17-21; Juan 13:21-30

¹⁴ Angkay hiyachi way inumchah hen tempon hen manganancha hen hiyachiy lagsak, nìtùchu ah Jesus hen anchichay hempo ya chuway aposelna way mangan. ¹⁵ Yag annaat ekat an chichéén, “An-og lay-chén paat way mèan an chàyü hen antoy lagsak ta ana-at mapap-aligatan, ¹⁶ te hen ifagà an chàyü, achiyà kasen mèan hen antoy lagsak way Manmanman ingganah umchah hen tomot-owaan hen kapaniyana ad uchu hen mantorayan Apudyus.”

¹⁷ Yachi yag innaran Jesus hen ihay tasa way fayah yag nanyaman an Apudyus yag annaat ekatén, “Aranyuto ta mantebtebyananyu, ¹⁸ te hen ifagà an chàyü, wat manepod ad uwan, achiyà kasen uminimum ah fayah ingganah umchah hen mantorayan Apudyus.”

¹⁹ Yachi yag innarana agé hen ihay tenapay yag nanyaman an Apudyus, yag annaat petpet-angén yag inwarasna an chicha way mangaliyén, “Yato hen acharo way michaton ah mamaraha an chàyü. Wat chayü amma-ammaan hen antoy mekaman ah manmanmananyu an haén.”

²⁰ Angkay hiyachi agé way narpascha way nangan, inidchatna hen fayah an chicha way mangaliyén, “Hen antoy fayah, yato hen sinyar hen anchi kà-amma way torag Apudyus, wat hen charà hen matéyà, yachi hen manot-owaan hen anchi kà-amma way torag, te hen charà, mifùfù para an chàyü.”

²¹ “Ngém hen ifagà agé, wacha an chitaawanto way cha mèan hen mangentochar an haén. ²² Haén way Pangorowan hen Tatagu, mepapchità te yachi chillu hen nifafagga way ma-ammaan an haén, ngém ammag kasésg-ang lawa hen anchi ammag natorod way mangentochar an haén.”

²³ Yachi yag anchaat ilugi way man-ahepennoot no heno an chicha hen mangamman nadchi.

Hen tatagu way ifilang Apudyus ah nangato

²⁴ Angkay hiyachi yag chachan sosongel hen anchichay pasorot Jesus no heno an chicha hen kangatowan. ²⁵ Wat tinugun Jesus chicha way mangaliyén, “Hen anchichay chan toray hen antoy lota, sigsigurucha te chacha manchamancharén hen anchichay chacha etorayan. Ya hen anchichay o-okom way wachan fiyangcha, anchag cha epachayaw hen acharcha way mangaliyén chicha ano hen cha manorong hen tatagu. ²⁶ Ngém chàyü, achi koma mafalin way yahan inyu tot-orachén, te hen anchi nangatngato an chàyü, masapor mamfalinéna hen acharna ah enawchin hen tapena ta hiya hen katorongancha. Ya hen anchi man-ap-apo an chàyü, hiya hen fafà-arén hen tapena. ²⁷ Nokay ngata hen nangatngato ah hamhamàyü, hen anchi tumùchu way mangan ono

hen anchi katorongna way man-alekatto. Hen anchi tumùchu way mangan, a. Ngém haén, tàén haén hen ap-apoyu, chà chillu ammaan hen katorongan hen tatagu, wat yachi hen torachényu.”

²⁸ “Chàyü, anyu tot-owag ena-annohan aminay ligato. ²⁹ Wat kaman hen nangidchatan Amay Apudyus an haén hen lébféng-o way mantoray, kaman agéchi hen mangidchatà an chàyü hen lébféngyu way mantoray agé. ³⁰ Ya metatappeayu an haén hen mantorayà ya uray hen chà mangmanganan. Ya chàyü agé hen manguwis hen anchichay kacharaanyu way Judio way ganà hen anchichay hempo ya chuway anà Jacob way ekatchéén Israel.”

Hen nangimfag-an Jesus hen mangenhootan Pedro an hiya

Mat. 26:31-35; Mar. 14:27-31; Juan 13:36-38

³¹ Yachi yag ekat Jesus an Pedro way mangaliyén, “Simon changrénà paat te chinawat Chumunyu hen parufus way mamachas amin an chàyü ta ilana no wacha an chàyü hen mahenhen kaman hen mahenhenan hen chugi hen féгах. ³² Ngém inluwaruwà hea Simon, ta achi matarà hen afurotno an haén. Yag no kasen-a manhagong an haén, epas-émno hen afurot hen anchichay ifam.” ³³ Ngém ekat Pedrowén, “Apo, anà angkay ammag nansasaggana way uray mifarud ya miyatéy an hea.” ³⁴ Yag ekat Jesusén, “Oo a, ngém ah katot-owana, Pedro, achi manollaò hen manò hen hiyatoy lafi yag empetlomat way mangenhoot an haén.”

Hen masapor etàtaen way i mantudtuchu

³⁵ Angkay hiyachi yag ekat Jesus hen anchichay pasorotnéén, “Hen nannagà an chàyü way maid entàtaenyu ah pelak ya pah-eng ya uray hen mansokatanyu, ay nakorangan-ayu ah masapor.” Yag ekatchéén, “Cha-an-ani met.” ³⁶ “Ngém safali ad uwan,” way ekat Jesus, “te ad uwan, hen anchi wachan pelakna, masapor etàtaenna, ya masapor mampah-eng-ayu. Yag no wacha an chàyü hen maid fangidna, masapor uray annag elao hen lumfongna ah fangidna. ³⁷ Te hen ifagà an chàyü, tomot-owa angkay ad uwan hen anchi nesosorat ad namenghan mepanggép an haén way ekatnéén, metakorongà hen anchichay futangelo. Ya tomoroychi te cha tomot-owa amin hen anchi nesosorat mepanggép an haén.” ³⁸ Yag anat ekat agé hen anchichay pasorotnéén, “Ílam ngén Apo, antoyan kay hen chuway fangid yà.” “Awè anggay ud-ay,” way ekat Jesus.

Hen nanluwaruwan Jesus ad Olivo

Mat. 26:36-46; Mar. 14:32-42

³⁹ Angkay hiyachi yag lomayaw ah Jesus ya hen anchichay pasorotna way émméy hen anchi filig ad Olivo te yachi chillu hen chacha ay-ayan no madhém.

⁴⁰ Angkay inumchahcha ahchi, ekat Jesus an chichéén, “Manluwaluwaruayu ta achiayu ma-awis way fumasor

gapon annay tég-angay mepasamak." ⁴¹ Yachi yag ém-méy ah Jesus hen ê-éyna, yag nampalentomang way manluwaru. ⁴² Ekatnéén, "Ama, no anno koma laychén, achim koma epachah hen yatoy ligat way tég-angay mepasamak an haén. Ngém uray no yahan chawatê, laychê chillu way ma-ammaan yanggay hen laychém." ⁴³ Yachi yag ammag émméy hen anghel way narpod uchu way i nanorong an hiya. ⁴⁴ Ammag amchan way térén hen hamhamà Jesus way kaman paat ommanay ah annag iyatéy yag ammag kaskasen hen enkamanna way manluwaru. Yag hen lengatna, kaman chara way chan eheeh hen lota.

⁴⁵ Angkay hiyachi way narpas hen luwaruna, tom-màchég yag namfangad hen iggaw hen anchichay pasorotna yag inchahanaat agé chicha way nanasséy te kaman anchag naungar mepo-on ah hamhamàcha.

⁴⁶ Yag annaat ekat an chichéén, "Pakay peet nasséy-ayu. Fangon-ayuwat ta manluwaru-ayu ta achiayu ma-awis way fumasor gapo hen annay tég-angay mepasamak."

Hen nanelewancha an Jesus

Mat. 26:47-56; Mar. 14:43-50; Juan 18:2-11

⁴⁷ Angkay hiyachi way é-éttég Jesus way chan ale, nawaychaat hen anchichay chuaray tatagu. Wat hen anchi nange-etnod an chicha, wat ah Judas way iha hen anchichay hempo ya chuway pasorot Jesus. Wat émméy ah Judas way i nangentomò hen tapàna hen apeng Jesus. ⁴⁸ Yag ekat Jesusén, "Judas, ay hen annay sinyar chi layad peet hen annog finalin ah sinyar chi tochar ah mangentocharam an haén way Pangorowan hen Tatagu." ⁴⁹ Angkay enlasin hen anchichay ifan Jesus hen ma-ammaan, anchaat ifaga an Jesus way mangaliyén, "Apo, ay fuma-ag-ani." ⁵⁰ Yag fumma-agat tot-owa hen iha an chicha yag narungchanat hen awan hen ingan anchi alepan hen anchi kangatowan way pachi. ⁵¹ Ngém empawan Jesus way mangaliyén, "Anggay, achiayu cha fuma-ag." Yag annaat aran hen ingan hen anchi nafa-ag yag entò-opna.

⁵² Yachi yag anat ekat Jesus hen anchichay ummale way mangara an hiya way anap-apon hen pachi ya hen kakapetan hen guwarchan hen Templo ya hen anchichay anam-ama way ponò hen Judio, ekatnéén, "Ay ammoh futangelowà ta masapor mamfafangngid-ayu ya mampapang-or-ayu way i mangara an haén. ⁵³ Ammag enag-agaw way miya-ahrangà an chàyu ah Templo wat maid met ekatyuwén aranà. Ngém ad uwan hen tempon hen mantorayan hen laweng, wat yachi hen meparufusanyu way mangamma hen ammaanyu."

Hen nangenhootan Pedro an Jesus

Mat. 26:57-58, 69-75; Mar. 14:53-54, 66-72; Juan 18:15-18, 25-27

⁵⁴ Angkay hiyachi way tenelewcha ah Jesus, inyéycha hiya hen faréy hen anchi kangatowan way pachi. Yag ah Pedro, chinuchum-ang way cha umunud. ⁵⁵ Yag hen anchichay tatagu, nan-apoycha hen fatawan hen anchi faréyanchi way niyéyan Jesus wat i nèanichu ah Pedro an chicha. ⁵⁶ Yag hen nangil-an hen ihay motmotyu

way fafarasang an Pedro way chan anichu, menatmatana yag annaat ekatén, "Yaha ngata agé hen ihay cha metmetnod an Jesusanchi." ⁵⁷ Ngém enhoot Pedro way mangaliyén, "Heay fafarasang, maid ay paat innilà hen taguwanna way ekatnowa."

⁵⁸ Angkay na-awni agé yag wacha hen ihay larae way nangenlasin an Pedro, yag ekatnéén, "Hean samét hen iha an chicha agé." "Faénà ayé," way ekat agé Pedro.

⁵⁹ Angkay nanlooh hen ihay uras ménat yag wacha agé hen ihay larae way nangenlasin an Pedro, yag empapeletna way mangaliyén, "Hea kayyà hen ihay ifan Jesus te afab-én way iGalilea-a." ⁶⁰ Ngém ekat Pedrowén, "Heay taguwanna, maid ay innilà hen annay cham aryénanna." Yag hen hiyachi way chan ale ah Pedro, yag nanollaòat agé hen manò. ⁶¹ Yag ah faréy, namfiliwit ah Jesus way nangila an Pedro, yag hemhemmà Pedro hen enalen Apona ad annad way achi manollaò hen manò hen hiyahay lafi yag penetlonaat way mangenhoot an hiya. ⁶² Wat lommayaw ah Pedro way ammag chan sigab hen hamhamàna ya amchan chi kelana gapon enammaana.

Hen nanénsénaancha an Jesus

Mat. 26:67-68; Mar. 14:65

⁶³ Angkay hen anchichay chan guwarcha an Jesus, anchag cha sén-ésén-én hiyéén lenopropagcha. ⁶⁴ Yag anchaat fongoton hen matanéén lenopropagcha way mangaliyén, "Ayé, ifagam kaya no henon nanlopag an hea." ⁶⁵ Yag chuar hen enkamakamancha way nangin-sorto an hiya.

Hen nepasangowan Jesus hen anchi konsel

Mat. 26:59-66; Mar. 14:55-64; Juan 18:19-24

⁶⁶ Angkay pommaway, na-amongcha hen anchichay anam-ama way ponò hen Judio ya hen anap-apon hen papachi ya hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin, yag empasangocha ah Jesus hen anchichay konsel. ⁶⁷ Yag ekatchéén, "Ifagam an chàni, ay hea hen anchi Cristu way empopostan Apudyus way umale way mantoray." Yag senongfatan Jesus way mangaliyén, "Tàén no ifagà, achiyu chillu afuroton, ⁶⁸ yag no wacha agéy sarudsuchù, achiyu agé songfatan. ⁶⁹ Ngém no marpas chillu hen antoy ma-ammaan ad uwan, haén way Pangorowan hen Tatagu, tumùchuwà hen pachawanan Apudyus way manakafalin." ⁷⁰ Yag anchaat ekat aminén, "Wat ay ammoh hea hen anà Apudyus tà." Yag annaat ekatén, "Oo, enaleyu met." ⁷¹ Yag ekatchaatén, "Ay ammoh masapor kasentaaw man-anap ah fasorna, te chengngartaaw met amin hen enalena wat narégnachi ah iyatéyna."

Hen nepasangowan Jesus an Pilato

Mat. 27:1-2, 11-14; Mar. 15:1-5; Juan 18:28-38

23 Angkay hiyachi yag inligwatcha amin way manginyéy an Jesus hen anchi gubérnador way Pilato. ² Yag yachi way inumchahcha, inlugichaat way

mangimfaga hen fasorna. Ekatchéén, "Inchahanni hen yatoy tagu way chana subsufan hen anchichay tatagu ya chana amin epawa ah mamfayachancha hen furor an Are. Yag chanaat agé ekatén hiya ano agé hen Are way Cristu way empopostan Apudyus way umale way mantoray." ³ Yachi yag senarudsud Pilato an Jesus way mangaliyén, "Ay hea ano hen Aren hen Judio." Yag ekat Jesusén, "Oo, enalem met." ⁴ Yachi yag anat ifagan Pilato hen anchichay anap-apon hen papachi ya hen anchichay chuaray tatagu way mangaliyén, "Maid met inchahà ah fasor hen yatoy tagu ah érégná way iyatéy." ⁵ Ngém ammag cha ekaskasen hen anchichay tatagu way mangempapelet way mangaliyén, "Chana angkay sinubsufan hen tatagu way inlugina hen provinsiyan hen Galilea ingganad Judea, yag gapon chana in-tudtuchu wat chacha magabfor amin hen tatagu, yag ad uwan, inumchah agéhto ad Jerusalem."

Hen nepasangowan Jesus an Herod

⁶ Angkay chengngar Pilatochi yag annaat imohon no iGalilea peet ah Jesus. ⁷ Yag hen nangngarana way narpo peet ah Jesus hen sakopon hen cha etorayan Herod, annaat epééy ah Jesus an hiya te niyaphor way wacha ah Herod ad Jerusalem agé hen hiyachiy tempo. ⁸ Yag ah Herod, ammag laylayad way mangila an Jesus te nafayag way annag laychén paat way mangila an hiya gapon amin way chana chengngar. Yag hen laychéna paatat ilana koma hen kaskascha-aw way ammaan Jesus. ⁹ Wat ammag maid achi inimoh Herod an hiya, ngém ammag iggay somongsongfat ah Jesus. ¹⁰ Yag hen anchichay anap-apon hen papachi ya hen anchichay cha mintudtuchu hen orchin agé, ammag narafus way térén hen chacha ekaman way mangempafasor an hiya. ¹¹ Yag chaat agé mèpeloh ah Herod ya hen anchichay sorchachuna an Jesus yag senense-nacha agé hiya. Ya anchaat eparumfong hen ammag ammay way lumfong yag empafangadcha an Pilato. ¹² Wat nanepod hen hiyachiy ag-agaw, nanggayyémm cha Herod an Pilato te nafayag way anchag mankokontara.

Hen nangimfag-ancha hen matéyan Jesus

Mat. 27:15-26; Mar. 15:6-15; Juan 18:38-19:16

¹³ Angkay hiyachi yag empa-ayag Pilato hen anchichay anap-apon hen papachi ya hen anchichay anam-ama way ponò ya anat amin hen tatagu, ¹⁴ yag annaat ekat an chichéén, "Empasangoyu hen antoy tagu an haén te ekatyuwén chana subsufan hen tatagu. Wat finistigar-o met hiya hen sangwananyu, ngém maid met inchahà ah enammaana ah kaman hen chayu epafasor an hiya. ¹⁵ Yag umat agé ah Herod, maid agé inchahana te pakay empafangadna an chàni nò. Wat yaha hen kail-ana way maid enam-ammaan hen yatoy tagu ah narégna way iyatéy. ¹⁶ Wat an-og epahaprat yag emparufus-o." ¹⁷ Yachi hen ekat Pilato gapo ta nigagangay way tenawénén wachan eparufus-na way ihay farud no tempon hen yachiy lagsak. ¹⁸ Ngém hen anchichay na-a-among way tatagu, an-

chag aheo-ongaw way mangaliyén, "Pédtenyuha ta ah Barabas hen eparufusyu," ¹⁹ way ah Barabasanhi, sigud way farud te empataropana hen tatagu hen gubérno hen yachiy fabrèy, ya wacha amin hen pinchitna way tatagu.

²⁰ Ngém ah Pilato, laychéna koma way ah Jesus hen meparufus wat penachasna way mangay-ayu hen tatagu. ²¹ Ngém anchag cha èngaèngaw way mangaliyén, "Anyug elansa hiya hen koros, ta elansayu way elansa."

²² Yachi way petlon hen namachasan Pilato way mangà-arò hen anchichay tatagu, ekatnéén, "Pakay. Nokay paat hen enammaana ah laweng, te maid met inchahà ah ustoh fasorna ah érégná way iyatéy. Wat an-og epahaprat yanggay yag emparufus-o." ²³ Ngém ammag cha èngaèngaw chillu hen tatagu way mangempapelet way melansa ah Jesus ingganah ommafún ah Pilato. ²⁴ Wat yachi yag anat eparufus Pilato way ma-ammaan an Jesus hen chacha epapelet way chawatén. ²⁵ Yag emparufusna hen anchi tagu way nifafarud gapon pommatéyana ya hen nempataropana hen tatagu, te hiya hen laychéna way meparufus. Yag emporangna ah Jesus an chicha ta ammaan an hiya hen heno way laychéna.

Hen nelasaan Jesus hen anchi koros

Mat. 27:32-44; Mar. 15:21-32; Juan 19:17-27

²⁶ Angkay hiyachi way chacha elayaw ah Jesus, lenapchùcha hen ihay tagu way niyaphor way cha homàyat way i hommepot way ah Simon hen ngachanna way eCirene, yag empafu-udcha an hiya hen anchi koros Jesus ta iyunudna.

²⁷ Yachi yag anchag chuar hen anchichay tatagu way cha umunud an Jesus, yag wachacha agé hen anchichay finufae way chacha kelaan hiya ya chachan ifil amin. ²⁸ Yachi yag namfiliwit ah Jesus an chicha way mangaliyén, "Chàyu way finufae way iJerusalem, faén koma haén hen kelaanyu ta hen acharyu hen kelaanyu ya hen a-anàyu. ²⁹ Te umchah way umchah hen ammag pararo way ligat ahto, wat ammag ekat hen tataguwén anchag nagasat paat hen anchichay maid anàna way iggay umanà ya achichan pasoso. ³⁰ Te gapon kenapararon hen ligat hen hiyachiy tempo, wat ammag chawatén hen tatagu ta uray hen filig ya tagétyéyén matébcha koma ah matagpénancha ta metarocha paat. ³¹ Te ilanyu ngén, no hiyato hen ammaan an haén ad uwan way maid paat fasorna, ay achi kaskasen hen ma-ammaan an chàyu ya hen ganàyu way menangfasor."

³² Angkay hiyachi yag wachacha agé hen chuway futangelo way inyéycha agé way meparansa hen hiyachiy tempo. ³³ Yag yachi way inumchahcha hen anchi lotta way ekatchéén "alintutugun chi uru," enlansacha ah Jesus hen away way koros, yag enkoroscha agé hen ihay futangelo hen pachawigina ya hen iha ah pachawananna. ³⁴ Narpaschi yag anat man-ale ah Jesus way mangaliyén, "Ama, pakawaném chicha te maid innilacha hen chacha am-ammaan."

Yachi yag anchaat manfunfunnot way manginyàchang hen lumfongna. ³⁵ Yag hen anchichay tatagu, anchag tommatàchég way chan fub-uya way mangi-ila no heno hen mekaman. Ya hen anchichay ap-apon hen Judio, chachaat sèn-ésén-én hiya way mangaliyén, “Tenorongana hen tapena, wat torongana kagé hen acharna no hiya tot-owa hen Cristu way penelen Apudyus.” ³⁶ Yachi yag sensennan agé hen anchichay sorchachu hiya way manginchawchaw hen ommelém way fayah, ³⁷ yag ekatchéén, “Ayé, no hea hen aren hen Judio, wat pakay achim hara-an hen acharno nò.”

³⁸ Angkay hiyachi yag enhabrotcha agé ah petchayan hen uruna hen nesosorot way ekatnéén, “Yato hen Aren hen Judio.”

³⁹ Angkay hiyachi yag nì-insorto agé hen ihay futangelo way nelaransa way mangale an Jesusén, “No hea hen Cristu way empopostan Apudyus, wat pam achi hara-an hen acharno ya chàni agé.” ⁴⁰ Ngém enamhew hen anchi iha way mangaliyén, “Ay ammoh maid paat égyatno an Apudyus. Nelansataaw amin, ⁴¹ ngém chita, lébféngta way melansa te chusan hen enammaanta, ngém hen yahay tagu, maid poros enam-ammaana ah laweng.” ⁴² Yachi yag annaat ekat agé an Jesusén, “Apo Jesus, hamham-énà koma no umchah hen mantorayam.” ⁴³ Yag anat ekat Jesusén, “Tot-owa hen antoy ifagà an hea way hen hiyatoy ag-agaw, mètapea an haén ad uchu.”

Hen natéyan Jesus

Mat. 27:45-56; Mar. 15:33-41; Juan 19:28-30

⁴⁴ Angkay hiyachi way ustoy nanggawa, yag ammag hommelangat agé amin hen lota ingganah fummangan way ammag iggay homelaw hen init. ⁴⁵ Yachi agé yag ammag nan-agwa hen anchi séchar way kortena way horchá hen iggaw Apudyus paat ah Templo. ⁴⁶ Yag chinakarát agé Jesus hen alena way mangaliyén, “Ama, an-og eporang an hea hen lennawà.” Yachi hen ekatna yag natéyat.

⁴⁷ Angkay hen nangil-an hen anchi kapetan hen sorchachu amin hen nekaman, annag chinayaw ah Apudyus way mangaliyén, “Yato peet tot-owa hen ihay tagu way ammag maid poros enammaanah laweng.”

⁴⁸ Ya hen anchichay chuachuar way tatagu agé way na-a-among way chan fub-uya, innilacha amin hen nekaman, wat ancha ammag hommàyat way chan pagpag hen faro-ongcha gapoh hamhamàcha. ⁴⁹ Yag amin hen anchichay ifan Jesus ya hen anchichay finufae way netnod an hiya way narpod Galilea, oma-adchawwéycha way nangi-ila hen amin.

Hen nilufuan Jesus

Mat. 27:57-61; Mar. 15:42-47; Juan 19:38-42

⁵⁰ Angkay hiyachi yag wachan ihay tagu way ah Jose hen ngachanna way ad Arimatea hen fabréyna way sakopon hen provinsiyen hen Judea. Machayaw way tagu ah Jose te na-ammuwan hen kena-ammayna, yag hiya agé hen ihay chan héhhééd hen milugiyen hen

mantorayan Apudyus. Ya tàén hiya hen iha hen anchichay anam-ama way konsel, iggay chillu mètempoyug hen anchichay ifana hen nantetempoyugancha way mangamma hen na-ammaan an Jesus. ⁵² Yachi yag émméy ah Joseyato an Pilato way manawat hen achar Jesus. ⁵³ Yag yachi way neparufus, inna inpah hen achar hen anchi natéy way nelaransa hen koros, yag finunifunana ah am-ammay way uroh yag ina inlufù hen anchi kà-amma way lufù way an napasorag way natoktokan hen chéprah. ⁵⁴ Hen alemana hen na-ammaan nadchi way téng-angay malihnug hen init way yachi agén milugiyen hen ngilin hen Judio way Safachu.

⁵⁵ Angkay hen anchichay finufae way netnod an Jesus hen lummigwatana ad Galilea, inunudcha ah Jose yag innilacha hen iggaw hen anchi lufù ya hen enkamanna way nanginlufù hen achar Jesus, ⁵⁶ yag anchaat homàyat way incha inyam-amma hen anchichay nankarakarase way fangfangru way metape way miyoppeop hen natéy. Yag nawakas way Safachu, nanton-gawcha way man-inungar te yachi chillu hen orchin hen Judio.

Hen nan-uchiyan Jesus

Mat. 28:1-10; Mar. 16:1-8; Juan 20:1-10

24 Angkay hen anchi Chuminggu, nahapacha way térén hen anchichay finufae way lummigwat way éméy hen anchi lufù ta iyéycha hen anchichay fangfangru way ensaganacha. ² Angkay inumchahcha yag ammag na-a-allinat agé hen anchi tépà way tangéb hen lufù, ³ wat henomròcha way i mangila, yag ammag maichat agé hen anchi natéy. ⁴ Wat anchag naleletag, yag hen hiyachi, ammagat agég niyahad hen chuway larae way nètatachég an chicha way ammag cha humili hen lumfongcha. ⁵ Yag hen anchichay finufae, anchag nanyongyong way mampalentomang ah égyatcha. Yag ekat hen anchichay larae an chichéén, “Pakay chayuanapén hen anchi natattagu hen iggaw hen natéy. ⁶ Maid angkay ahto te nan-uchi. Ay naliw-anyuwat peet hen anchi imfagana an chàyu hen kawad-ana ad Galilea, ⁷ way masapor meporang hen anchi Pangorowan hen Tatagu hen anchichay lawengay tatagu ya melansa hen away yag anat manuchi chillu hen anchi petlon hen ag-agaw.” ⁸ Yachi yag hemhemrà tot-owa hen anchichay finufae hen enalena, ⁹ wat lommayawcha hen anchi lufù way incha henaphapet aminchi hen anchichay hemporoy ya ihay pasorot Jesus ya anat agé hen anchichay tapena.

¹⁰ Hen ngachan hen anchichay finufae, wat cha Maria way eMagdalena an Juana yah Maria way inan Jaime ya anat agé hen anchichay tapena way chicha amin hen i nanaphapet hen anchichay aposel. ¹¹ Ngém hen anchichay aposel agé, ekatchéén, maid innilan hen anchichay finufae hen chacha ar-aryén, te kamancha chan in-inép, wat anchag iggay afuroton chicha.

¹² Ngém ah Pedro, lummigwat way nanagtag way i paat mangila hen anchi lufù. Yag nan-eteng-ena paat way nangila ad char-ém, yag ammag anggay hen an-

chi funifun ah wà-acha way ammag maid ininggaw. Yachi yag anat homàyat way ammag nahahaang way cha manmamanmà no nokay peet hen anchi neka-man.

Hen netnochan hen anchi chuwa an Jesus hen nanaranancha ad Emaus

Mar. 16:12-13

¹³ Angkay hen hiyachiy ag-agaw, lummigwat hen chuwa hen anchichay cha somorot an Jesus way éméy ad Emaus way natorok ah hemporoy ya chuway lometor hen ka-achawwéyna ad Jerusalem. ¹⁴ Yag hen chacha manaranan, chachan tagtagépfaran hen aminay na-ammaan.

¹⁵ Angkay hiyachi way chachan ahepennoot ya chacha haphapetén hen anchi na-ammaan, inchahan Jesus chicha yag netnod, ¹⁶ ngém chicha, tawwan no pakay iggaycha elasin way ah Jesus peetchi. ¹⁷ Yachi yag anat ekat Jesusén, “Nokaychi hen chayuy aryénana way cha manaran.” Yag entàchégcha way ammag mamàila hen pararo way tokarcha. ¹⁸ Yag anat ekat hen iha way ah Cleopas hen ngachannéén, “Ay kàéchah-a ménat ad Jerusalem way hea yanggay ménat hen cha-an mangngar hen cha na-ammaan hen hiyatoy tempo.” ¹⁹ Yag anat ekat Jesusén, Henochi. Yag ekatchéén, “Hen anchi na-ammaan an Jesus way eNazaret way hiya, na-ammuwan way profetan Apudyus way ririspituwén Apudyus ya hen tatagu agé, ya nakafael way nangintudtuchu amin hen in-tudtuchuna ya nangamma agé hen kaskascha-aw.”

²⁰ Entoroycha way mangaliyén, “Ngém hen anchichay anap-apon hen pachitaaw ya hen anchichay pond-taaw, anchag emporang hiya an Pilato ah manginyurchinana hen matéyana, wat enlansacha hiya hen koros. ²¹ Waman chàni, ekatniyén hiya koma hen anchi mangenharà an chitaaw way ganà Israel. Ngém ammag solet peet te ad chin-argaw hen na-ammaan amin cha nahha an hiya. ²² Yag an-ani agég nahngang hen anchi henaphapet hen anchichay tapen ifani way finufae, te fummigatcha way émméy hen anchi lufù ²³ yag maid ano hen anchi achar hen natéy, wat namfangadcha way i nangimfaga way innilacha ano hen anghel, yag imfagan ano hen anchichay anghel way nan-uchi ano ah Jesus. ²⁴ Yachi yag ém-méycha agé hen tapen ifani way i nangila hen anchi lufù, yag tot-owa peet hen henaphapet hen anchichay finufae ngém maid chillu innilacha an Jesus.”

²⁵ Angkay hiyachi yag nan-ale ah Jesus way mangaliyén, “Kaman-ayu paat hay chan ligligummu, te pakay ammag naligat ah mangafurotanyu amin hen imfagan hen anchichay profeta ad namenghan. ²⁶ Ay achiyu peet chillu ma-awatan way masapor mapap-aligatan hen anchi empopostan Apudyus way Cristu yag anat umchah hen machayawana.” ²⁷ Yachi yag anat esoplekar Jesus amin hen anchi nesosorat ad namenghan mepanggép an hiya way inlugina hen anchi pé-séy ensorat Moses inggana hen amin way ensorat hen anchichay profeta.

²⁸ Angkay hiyachi way tég-angaycha umchah hen anchi fabrèy way ayancha, yag kaman paat ichakpos Jesus way mangentoroy, ²⁹ ngém entar-éd hen anchi chuwa hiya way mangaliyén, “Panga-asep ta umiyantaaw te nanadhém chillu, te kaysan hen ag-agaw.” Wat enafunan Jesus yag nàyéy an chicha. ³⁰ Yag yachi way tummùchucha way mangan, innaran Jesus hen anchi tenapay yag nanyaman an Apudyus yag annaat pet-pet-angén yag inidchatna an chicha. ³¹ Yag hen hiy-achi, kaman nafùtan hen matacha yag enlasiacha way ah Jesus peetchi, yag ammag naumahat agé.

³² Hiyachi yag nan-ahepennootcha way mangaliyén, “Ay ammoh faén kaman paat cha gumilab way apoy ah lènata hen chana man-aryan hen charan hen chana nangintudtuchuan hen anchi nesosorat ad namenghan.”

³³ Angkay hiyachi, lummigwatchaat hen hiyachiy uras way mamfangad ad Jerusalem, yag inchahancha hen anchichay hemporoy ya ihay pasorot Jesus ya anat hen anchichay tapena agé way na-a-among. ³⁴ Yag ekatat agé hen anchichay na-a-amongén, “Nan-uchi angkay tot-owa ah Apotaaw te nampàila an Simon Pedro.”

³⁵ Yachi yag henaphapet agé hen anchi chuwa hen anchi nekaman hen anchi nanaranancha ya hen nangelasinancha an Jesus hen namet-angana hen anchi tenapay hen chacha manganan.

Hen nampàil-an Jesus hen anchichay pasorotna

Mat. 28:16-20; Mar. 16:14-18; Juan 20:19-23; Apos. 1:6-8

³⁶ Angkay hiyachi way chacha haphapetén hen nekaman hen charan, ammag niyahachat agé ah Apo Jesus way tommatàchég hen gawana, yag annaat ekatén, “Ta mapanoh hen hamhamàyu.” ³⁷ Yag ancha ammag émmégyat way térén te ekatchéén fanig. ³⁸ Yag annaat ekat agéén, “Pakay cha-ayu émégyat ya pakay cha-ayun finfinafang mepanggép an haén. ³⁹ Ilanyu ngén hen antoy limà ya he-è te haénto, wat tad-énà ta mapnek-ayu. Te ay ammoh wachay laman ya tongar chi fanig. Te laman ya tongar met hen achar-o.” ⁴⁰ Yaha hen enalena yag empàilana agé hen limana ya hen he-ena. ⁴¹ Ngém kaman paat chillu achicha afuroton, te ancha lawag naleletag ya tàén amchan hen laylayadcha, kaman paat chillu faén kapapate. Yag anat ekat Jesusén, “Ay wachay enhàfayu ah ma-an ta manganà.” ⁴² Wat inchawchawcha hen nelopò way files, ⁴³ yag innarana yag inissana hen sangwanancha amin.

⁴⁴ Angkay hiyachi yag ekat Jesus an chichéén, “Amin hen anchi na-ammaan an haén, chichachi hen chà imfagafaga hen chà netnonetnochan an chàyuy, te masapor way tomot-owa hen aminay nesosorat mepanggép an haén nanepod hen ensorat Moses ya hen anchichay profeta ya anat agé hen anchi nesosorat hen anchichay kankanta way Salmo.”

⁴⁵ Yachi yag kaman paat finùtan Jesus hen hamhamàcha ta ma-awatancha amin hen anchi nesosorat ad namenghan. ⁴⁶ Yag annaat esoplekar way mangaliyén, “Yato chillu hen nesosorat mepanggép an haén way ekatnéén, ‘Masapor chillu mapàpàngang hen

anchi epalen Apudyus way Cristu ya anat matéy ya anat man-uchi hen petlon hen ag-agaw.⁴⁷ Yag nesosorat agé way masapor mitudtuchu hen antoy chamag mepanggép hen mamfafawiyen hen tatagu ta mapakawan hen fensorcha gapon haén. Wat mitudtuchuchi hen aminay tatagu ah karotarota way milugi ahtod Jerusalem.⁴⁸ Yag chày paat hen manàchég hen katot-owaan hen aminay nekaman.⁴⁹ Yag achi mafayag wat epalè an chày hen anchi Espiritu way empopostan Ama chillu way mepale. Ngém masapor i-ingaw-ayu ahtoh fabrèy ingganah umchahchi an chày te hiya hen anchi mannakafael way marpod uchu.”

Hen émméyan Jesus ad uchu

Mar. 16:19-20; Apos. 1:9-11

⁵⁰ Angkay hiyachi yag enetnod Jesus chicha inggana ad Betania yag annaat etàng hen limana yag binindisyunana chicha. ⁵¹ Yag hen chana mamindisyunan an chicha, chaat agé matarok way éméy ad uchu way manaynan an chicha. ⁵² Yag chicha, chinayachayawcha ah Jesus yag anchaat mamfangad ad Jerusalem way maid kepaniyan hen laylayadcha. ⁵³ Yag kankanayén way chacha émé-éméy ah Templo way manyaman an Apudyus.

Juan

Hen anchi Ale way Tomagu

1 Hen anchi péspés-éyna way cha-an ma-ammaan hen antoy lota, nawawà-acha chillu hen anchi na-awagan ah Ale way hiya hen mangempaka-ammu an Apudyus. Yag hen yachiy na-awagan ah Ale, nelarammong an Apudyus, te hiya chilluh Apudyus ² wat nachachà-an way nelarammong hen anchi Ale an Apudyus. ³ Ya piniyar agé Apudyus hiya way mangamma hen egachay wacha, wat maid kasen nangamma hen na-ammaan no faén yanggay hiya. ⁴ Ya hiya agé hen lugin hen ataguan hen egad. Ya hiya agé hen anchi Helaw way cha manelaw hen hamhamà hen tatagu. ⁵ Yag helawan hen yachiy Helaw hen helang way iggaw hen tatagu, yag hen anchi helang, ammag achi makachép an hiya.

⁶ Wacha hen ihay tagu way finaer Apudyus way ah Juan hen ngachanna. ⁷ Yag hen namaaran Apudyus an hiya, ta ina haphapetén hen aminay katagutagu mepanggép hen anchi na-awagan ah Helaw ta no changrén hen tatagu, omafurotcha koma. ⁸ Faén ah Juan hen anchi manelaw hen hamhamà hen tatagu, te hiya hen anchi an yanggay an ummale way mangimfaga mepanggép hen anchi Helaw. ⁹ Te wacha hen kasen umale way hiya hen anchi tot-owa way Helaw way manelaw hen hamhamà hen aminay tatagu hen antoy lota.

¹⁰ Hen anchi na-awagan ah Ale way ekatcha agéén Helaw, gapon hiya wat na-ammaan amin hen antoy lota ya hen ininggaw. Ngém angkay ummale hen antoy lota, ammag iggayat agé elasin hen tatagu hiya. ¹¹ Ya tàén hen anchichay tatagu ah fabrénéén anchag achi mangiggéén hiya. ¹² Ngém wachacha chillu hen tapena way nangimfilang an hiya yag ommafurotcha. Wat chicha, namfalinén Apudyus chicha ah a-anàna. ¹³ Yag hen enkaman Apudyus way nanganà an chicha, faén kaman hen cha ekaman hen tatagun antoy lota no umànàcha te ah Apudyus, wachan enkamanna ta miyanà hen tatagu an hiya ta hiyan man-amacha.

¹⁴ Angkay hen anchi na-awagan ah Ale, namfalin ah tatagu yag nì-iggaw an chitaaw. Pahig tot-owa hen inyalena ya menangség-ang way tatagu. Yag chàni, innilani hen kena-ammayna way ammag maid mepaniyana way yachi chillu hen ka-ammayna te hiya hen anchi sissiguchay anà Apudyus.

¹⁵ Imfagan Juan hen mepanggép an hiya, ekatnéén, "Hiyaha hen anchi chà aryén hen anchi nangaryaén, 'Hen anchi meparég an haén, ammag nangatngato no

haén te hiya, nawawà-acha chillu uray hen cha-an-o marmuwan.' "

¹⁶ Maid agé mepaniyan hen ség-angna an chitaaw way tatagu te annag séség-angan chitaaw amin ya cha matapyatapyanchi ah ing-inggana. ¹⁷ Ah Moses hen nangimfaga hen orchin Apudyus an chitaaw, ngém ah Jesu Cristu hen nangempàila hen ség-ang Apudyus an chitaaw ya hen katot-owaan mepanggép an hiya.

¹⁸ Maid poros tagu ah nangila an Apudyus, wat maid mangempaka-awat hen tatagu mepanggép an hiya. Waman hen anchi sissiguchay anàna way kapa-chongna paat way nelarammong an hiya, wat hiya hen nangempaka-awat hen tatagu mepanggép an Amana.

Hen imfagan Juan way chan funfunyag

Mat. 3:1-12; Mar. 1:1-8; Luc. 3:1-18

¹⁹ Angkay hen anchichay anap-apon hen Judio ad Jerusalem, hennagcha hen tapen anchichay papachi ya hen tapen agé hen anchichay cha tomorong an chicha way i mananhan an Juan no heno hen kasasadena. ²⁰ Wat maid enhoot Juan te enlawagna way mangaliyén, "Faénà angkay hen anchi Cristu way empopostan Apudyus way umale." ²¹ "Wat nokay-a nò," way chacha ekat, "ono magat hea ah Elias way ekatchéén kasen umale." Ngém ekatna agéén, "Faénà met." Yag anchaat agé ekatén, "Wat awni yag hea ngata hen anchi profeta way chani hadhadchén." Yag ekat Juan chilluwén, "Faénà agé." ²² "Wat no yaha, henoa kay peet nò. Ifagam ngarud ta wacha agé haphapeténni hen anchichay nannag an chàni no heno hen mangalem hen acharno." ²³ Yachi yag ensongfat Juan hen anchi ensosorat hen profeta way Isaias ad namenghan way ekatnéén, "Haén hen anchi ini-inggaw hen anchi chanak way cha mangèngaw hen anchichay tatagu ta iyam-ammacha hen engwan hen Ap-apo."

²⁴ Angkay hiyachi yag hen anchichay hennag hen anchichay Fariseo agé, ²⁵ ekatcha an Juanén, "Wat no faén hea hen anchi Cristu ya faén-a agé ah Elias ono hen anchi profeta way chataaw hadhadchén, pakay cha-an funyag nò." ²⁶ Yag anat somongfat ah Juan way mangaliyén, "An yanggay chanum hen chà ifunyang an chàyu, ngém wacha an chàyu ad uwan hen ihay tagu way cha-anyu elasin ²⁷ way hiya hen meparég an haén. Yag tàén an umunud an haén, ammag nangatngato chillu no haén, te uray lawa non anà an man-alepan an hiyéén achi karébféngan."

²⁸ Amin hen anchichay nekamkaman, na-ammaan amin ad Betania way chumang hen anchi wangwang way Jordan way yachi hen chan funfunyagan Juan.

Hen anchi karnero way michaton an Apudyus

²⁹ Angkay nafigat way innilan Juan ah Jesus way naway, ekatnéén, "Ilanyu ngén, anchiyan hen anchi karnero way inidchat Apudyus way michaton ah mamayadna hen fador hen katagutagu hen antoy lota. ³⁰ Hiya hen anchi chà aryén hen anchi nangaryaén, 'Wacha hen meparég an haén way nangatngato no haén, te hiya, nawawà-acha chillu uray hen cha-an-o marmuwán.' ³¹ Yag uray haén, cha-an-o elasin hiya hen pés-éyna. Ngém hen ganchat-o way mamunyag hen tatagu ah chanum, ta mepaka-ammu an chitaaw way ganà Israel way hiya hen anchi hennag Apudyus."

³² Yachi yag imfagan Juan agé way mangaliyén, "Hen anchi pés-éyna, maid tot-owa enlasin-o an hiya, ngém ah Apudyus way nannag an haén way mangimfunyag ah chanum, imfagana way hen anchi tagu way ilà hen émhépan hen Espirituna yag nì-iggaw, yachi hen anchi mangimfunyag hen Espiritun Apudyus hen tatagu. Wat innilà tot-owa hiya ad uwan te innilà hen enémhépan hen Espiritun Apudyus an hiya way kaman karopate yag nì-iggaw. ³⁴ Wat hiyachi, gapo ta innilà, tàchégà way hiya tot-owa hen anà Apudyus."

Hen anchichay pés-éy somorot an Jesus

³⁵ Angkay nawakas way nètatachég ah Juan hen chuway pasorotna, ³⁶ innilana ah Jesus way chan looh, yag annaat ekatén, "Anchiyan hen anchi karnero way inidchat Apudyus way michaton." ³⁷ Hen nangngaran hen anchi chuway pasorot Juan an nadchi, chachaat umunud an Jesus. ³⁸ Yachi yag namfiliwit ah Jesus yag innilana chicha way cha umunud, yag annaat ekatén, "Nokay hen chayú anapén." Yag sommongfatcha way mangaliyén, "Rabbi, chokkay hen fabréyno." (Hen laychén hen anchi ale way Rabbi way aryénat Apo Mistoro.) ³⁹ Yag ekat Jesusén, "Intaaw kay ta inyu ilan." Yachi yag netnodcha way incha innila hen iggawna, yag nì-iyancha hen hiyachiy lafi te fummatangan chillu.

⁴⁰ Hen iha hen anchichay netnod an Jesus wat ah Andres way sonod Simon Pedro. ⁴¹ Yag innaat nan-yanap ah pangorowana way Simon yag imfagana way mangaliyén, "Inchahanni angkay hen anchi Cristu." (Hen laychén hen anchi ale way Cristu way aryénat hen anchi empopostan Apudyus way umale hen antoy lota way mantoray.) ⁴² Yachi yag enetnodnaat hen anchi pangorowana way Simon an Jesus.

Angkay hiyachi way innilan Jesus hiya, ekatnéén, "Heay Simon way anà Juan, ngadnà heah Cefas." (Hen anchi ngachan way Cefas, pachongna hen Pedro way hen laychénay aryénat fato.)

Hen nangayagan Jesus an cha Felipe an Natanael

⁴³ Angkay nafigat way ekat Jesusén éméy hen provin-siyan hen Galilea, inchahana ah Felipe yag ekatnan hiyéén, "Inta ta metnod-an haén." ⁴⁴ Ah Felipeyanto, hiyan ihay iBetsaida way yachi agé hen fabréy cha Andres an Pedro. ⁴⁵ Yachi yag i enanap agé Felipe ah Natanael, yag angkay inchahana, imfagana way mangaliyén, "Inchahanni angkay hen anchi tagu way enso-rat Moses hen nangensoratana hen orchin way hiya agé hen anchi inyalen hen anchichay profeta ad namenghan, yag hen ngachannaat ah Jesus way eNazaret way anà Jose." ⁴⁶ Yag sommongfat ah Natanael way mangaliyén, "Ay ammoh wachay ammay ah tagu way marpod Nazaret tà." Yag ekat Felipeyén, "Umalea ngén ta inta ilan ya."

⁴⁷ Angkay hiyachi way innilan Jesus ah Natanael way naway ekatnéén, "Antoyan hen ihay onong way ganà Israel way maid tot-owa kétémna." ⁴⁸ Yag ekat Natanaelén, "Nokay hen nangammuwan an haén." Yag ekat agé Jesusén, "Inni-ilà hea way tummutùchu hen pongar hen anchi away way fig hen cha-an mangchahan Felipe an hea." ⁴⁹ "Apo, hea peet hen anà Apudyus," way ekat Natanael, "ya hea agé hen anchi areni way nepoposta way ganà Israel." ⁵⁰ Yag anat ekat Jesusén, "Ay anggay yanggay hen nangimfag-à way innilà hea way tummutùchu hen pongar hen away yag enafurotnowat way haén hen Cristu. Wat chùchùar angkay hen kaskascha-aw way mailayu no yaha." ⁵¹ Yag imfagan Jesus an chicha amin way mangaliyén, "Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way mailayu hen mafùtana ad uchu ya hen mamfangchafangchan hen anchichay anghel Apudyus an haén way Pangorowan hen Tatagu."

Hen na-ammaan hen anchi kasar ad Cana

2 Angkay hiyachi way nanlooh hen chuway ag-agaw, yag wacha hen mankasar ad Cana way sakop hen Galilea, yag i nèkasar ah inan agé Jesus. ² Ya naimfitar agé ah Jesus ya hen anchichay pasorotna.

³ Angkay hiyachi yag ammag na-amin hen anchi mainum way fayah, wat i imfagan inan Jesus an hiya way mangaliyén, "Nokay hen mapoot te antoy na-amin hen anchi mainum." ⁴ Yag anat ekat Jesusén, "Ina, achi koma masapor ifagam hen ammaà ta egachà, te cha-an umchah hen tempon hen mangempàil-à hen kafaèlà." ⁵ Ngém imfagan inana chillu hen anchichay chan ap-apag way mangaliyén, "Anyug ammaan hen uray heno way ifagana an chàyu."

⁶ Angkay hen anchichay Judio, gapo ta chuar hen liglamentecha mepanggép hen ekamancha way man-urah wat wacha tot-owa hen éném way chachanakkar way arangfa way na-ammaan ah fato way chacha mangig-iggaan ah chanum way ihaihéén malemaan lataan. ⁷ Yachi yag ekat Jesus hen anchichay chan ap-apagén, "Ponowényu hen annachay arangfa ah chanum." Wat pennocha ingganah nanenep. ⁸ Yag

anat agé ifagan Jesus an chicha way mangaliyén, “Iya-pagyu hen annay anyuwat henàchu way chanum, yag inyu empahemhem hen anchi cha mangemponponò hen hiyatoy among.” Wat inyéycha hen anchi chanum ⁹ yag namfalinat agé ah fayah yag henemheman hen anchi cha mangemponponò. Yag gapo ta maid innilana hen narpowan hen anchi ammay way fayah, te anggay hen anchichay chan ap-apag ah nangi-ila, wat annaat epa-ayag hen anchi larae way omahawa, yag ekatnéén, ¹⁰ “Pakayto, te gagangay met way miwaras unna hen anchi ammayay fayah ta no loohcha uminum hen tatagu yag anat eparég hen anchi faén unay ammay. Ngém hea, safali hen enkamanno te annog inyanongoh hen antoy am-ammay.”

¹¹ Hen yahay enammaan Jesus, enammaana ad Cana way sakop hen Galilea way yaha hen pès-éy kaskascha-aw way enammaana ah mangempàil-ana hen mannakafalinna. Wat ommafurot hen anchichay pasorotna an hiya.

¹² Angkay narpaschi, émméy ah Jesus yah inana, ya hen anchichay sosnodna ya anat hen anchichay pasorotna ad Capernaum, yag ininggawcha ahchi ah kamanay ag-agaw.

Hen nemparyawan Jesus hen anchichay chan elao ah Templo

Mat. 21:12-13; Mar. 11:15-17; Luc. 19:45-46

¹³ Angkay hiyachi, gapo ta téng-angay umchah hen anchi lagsak hen Judio way Manmanma-an hen iggay mapchitan hen a-anà hen ganà Israel ad Egipto, wat émméy ah Jesus ad Jerusalem. ¹⁴ Yachi way émméy ah Templo, inchahana hen anchichay tatagu way chan elao ah michaton an Apudyus way faka ya karnero ya karopate, ya wachacha agé hen anchichay tum-tumùchu hen lamesa-ancha way chan sokokat ah pelak. ¹⁵ Wat ammag ommamma ah Jesus ah ehapratna yag enadchugna amin hen anchichay faka ya karnero ah Templo yag emparyawna chicha amin yag lenotwadna agé hen lamesa-an hen anchichay chan sokokat ah pelak wat ammag nelòyag hen pepelakcha. ¹⁶ Yag menancharna agé hen anchichay chan elao karopate way mangaliyén, “Elayawyuwat hen annachay chay elao, te ay ammoh anyug mamfalinén hen antoy faréy Ama ah market.” ¹⁷ Hen nangilan hen anchichay pasorot Jesus hen anchi enammaana, hemhemàcha hen anchi nesosorat way alen Apudyus ad namenghan way ekatnéén, “Wacha totowa hen ammag ma-ammaan an haén gapo ta anà ammag mararata way mangi-ila hen chacha ekaman way achi manrispitu hen antoy faréyno, Apudyus.”

¹⁸ Yachi yag anat ekat hen anchichay ap-apo way toray hen Judio an Jesusén, “Heno man paat hen kaskascha-aw way sinyar ah ammaam ah manotowaanni way wachan lébféngno way mangamma an nahay enammaam.” ¹⁹ Yag ekat Jesus way tenomfarén, “No fakkasényu hen antoy Templo wat patàchégê chillu hen ma-atloy ag-agaw.” ²⁰ “Ayongang,” way ekat anchichay Judio, “ay an-ag mampahear

ta an yanggay toroy ag-agaw yag empatàchégnawat hen yatoy Templo way émméy ah opatporo ya éném way tawén hen nangammaan hen anchichay nangamma.”

²¹ Ngém ah Jesus, faén peet anchi Templo way faréy hen chana aryén, te empanina hen anchi Templo ah acharna. ²² Angkay hiyachiy na-awni way narpas hen nan-uchiyah Jesus, hemhemà anchichay pasorotna hen yachiy enalena yag am-améd hen ommafurotancha hen anchi nesosorat way alen Apudyus ya anat agé hen enalena.

Hen innilan Jesus mepanggép hen kenatatagun hen tatagu

²³ Hen kawad-an Jesus ad Jerusalem hen tempon hen anchi lagsak way Manmanma-an, chuar hen ommafurot an hiya gapo hen nangil-ancha hen anchichay kaskascha-aw way enammaana. ²⁴ Ngém iggay chillu mapnek ah Jesus hen ekatchéén ommafurotancha an hiya, te inni-ilana hen hamhamà hen aminay tatagu. ²⁵ Wat achi masapor way wachan mangintudtuchu an hiya hen kenatatagun hen tatagu te inni-ilana chillu hen wachah hamhamàcha.

Hen nangimfag-an Jesus an Nicodemo way masapor kasen miyanà

3 Angkay hiyachi yag wachan ihay Fariseo way toray hen Judio way ah Nicodemo hen ngachanna. ² Angkay henlafiyah, émméy ah Nicodemo an Jesus way mangaliyén, “Apo, innilani way ah Apudyus hen nannag an hea way mantudtuchu, te maid maka-amma hen annachay kaskascha-aw way cham ammaan no maid ah Apudyus an hiya.” ³ Yachi yag sommongfat ah Jesus way mangaliyén, “Tot-owa hen antoy ifagà an hea way achi angkay mafalin metape hen tagu hen mantorayan Apudyus no achi kasen miyanà.” ⁴ Yag anat ekat Nicodemowén, “Ay ammoh mafalin lawa kasen miyanà hen looh ommam-ama, te ay ammoh manfangad ah poton inana yag anat kasen miyanà.”

⁵ Yag ekat Jesusén, “Tot-owa chillu hen antoy chà ifaga an hea way achi mafalin metape hen tatagu hen mantorayan Apudyus no achi miyanà ah chanum ya hen Espiritun Apudyus. ⁶ Te ilamat, hen anchi tagu way iyanà hen tatagu, anà met hen tataguchi. Waman hen anchi tatagu way kasen miyanà way ah Espiritun Apudyus paat hen manginyanà an hiya, hiya agé hen anà Apudyus. ⁷ Wat achia mahaang hen antoy mangimfag-à way masapor kasen-a miyanà. ⁸ Hen miyaligana, kaman hen anchi yawyaw way egad hen laychényay ayan hen chana manyawyawan. Yag tàen chachangréntaaw hen uswarna, maid chillu innilataaw hen chana marpowan ya hen chana ayan. Wat kaman agéhchi hen ekaman hen miyanà ah Espiritun Apudyus.”

⁹ Yag ekat Nicodemowén, “Henoay agén én-énnén nattowa way ammag achi ma-awatan.” ¹⁰ Yag anat ekat Jesus an hiyéén, “Pakay ammag nangatoa way chan

tudtuchu an chitaaway ganà Israel yag achim peet maawatanto. ¹¹ Te tot-owa way hen chani aryénat hen anchi tot-owa way innilani ya hen anchi chani haphapeté-nat hen anchi innilan paat hen matani. Ngém anyug achi chillu afuroton. ¹² Yag ilamat, no achiyu afuroton hen chà ifaga mepanggép hen mekaman hen antoy lota, ay ammoh achi kaskasen no ifagà hen mepanggép ad uchu. ¹³ Yag mepanggép ad uchu, maid poros tagu ah émméy ad uchu no faén yanggay haén way Pangorowan hen Tatagu, te ahchid uchu chillu hen narpowà.”

¹⁴ Yachi yag penanin Jesus hen enkaman Moses, ekatnéén, “Ad namenghan, hen kawad-an cha Moses hen anchi chanak, enammaana hen anchi gamfang ah finab-arakkan yag enhabrotna ah managuwana hen tatagu, wat kaman agéhchi hen mehabrotà way Pangorowan hen Tatagu. ¹⁵ Wat heno way mangafurot an haén, midchat an hiya hen mannanayun way mètaguwana an Apudyus. ¹⁶ Te ah Apudyus, gapon anchi amchan way layadna hen tatagu, empalena hen anchi ih-ihà-an way anàna hen antoy lota way matéy ta heno way mangafurot hen anchi anàna, achi metap-ar te mì-iggaw an hiya ah ing-inggana. ¹⁷ Iggay hennag Apudyus hen anàna hen antoy lota way i manusa hen tatagu, te anna hennag ta wachay kahara-an hen tatagu. ¹⁸ Wat heno way omafurot an hiya, achi machusa. Waman hen anchi achi omafurot, looh nifafagga hen machusaana gapon achina mangafurotan hen anchi anà Apudyus way empalena. ¹⁹ Yag yato hen gaponah machusaan hen tatagu, te ummale hen anchi anà Apudyus hen antoy lota way manelaw hen hamhamà hen tatagu, ngém hen tatagu, anchag achi laychén way mahelawan hen hamhamàcha, te anchag laylaychén hen anchi helang. Ya hen manlaychéncha hen anchi helang, te laweng hen a-ammacha.

²⁰ Kapeletan way heno way tagu way cha mangamma hen laweng, achina laychén hen paway ya achina agé laychén way homag-én hen anchi iggaw hen helaw te maila hen kenarawengna. ²¹ Waman hen anchichay tatagu way cha mangamma hen usto, chichachi hen manlayad way homag-én hen anchi helaw ya yachi agé hen mail-ana way chacha ammaan hen anchi laychén Apudyus.”

Hen henaphapet Juan mepanggép an Jesus

²² Angkay narpaschi yag émméy ah Jesus ya hen anchichay pasorotna hen provinsiyan hen Judea, yag ini-inggawcha ahchi way cha mamunyag hen tatagu.

²³ Yah Juan agé way chan funfunyag, wacha ad Enon way nehag-én ad Salem te chuar hen chanum ahchi wat chana agé funyagan hen anchichay tatagu way cha éméy an hiya way mampafunyag. ²⁴ Hen hiyachi tempo, cha-an mifarud ah Juan.

²⁵ Angkay hiyachi, wachacha hen tapen anchichay pasorot Juan way nèsongel hen ihay kacharaancha way Judio mepanggép hen funyag. ²⁶ Wat yachi agé yag émméy hen anchichay pasorot Juan an Juan yag ifagagacha way mangaliyén, “Apo, ay matancha-anam

hen anchi tagu way nan-ifam hen kawad-antaaw hen chumang hen antoy wangwang ad Jordan way empachamagno an chàni, te cha angkay mamfunyag agé ad uwan, yag hiyaat agé hen cha ayan amin hen tatagu.” ²⁷ Ngém sommongfat ah Juan way mangaliyén, “Achiayu machanagan an nahha te maid chillu tatagu ah maka-amma hen ammaana no achi eparufus Apudyus. ²⁸ Yag chechengngaryu agé hen anchi chà imfagafaga way faén chillu haén hen Cristu, ngém anà yanggay an namangpango way i mangimfaga hen tatagu ta mansaganacha way omafurot an hiya. ²⁹ Hen mepaniyana, kaman hen larae way mangahawa hen fufae way hiya met hen manhagongan hen anchi fufae ta faén agé hen anchi mamatfar. Ya hen anchi mamatfar, chachangréna hen ifagan hen anchi larae, yag ammag laylayad hen mangenteponana an ahawana. Wat kaman haén hen anchi i namatfar yag ana-at ammag laylayad way mangi-ila hen ayan hen tatagu an Jesus. ³⁰ Kapeletan way hiya, an cha ngomato, waman haén, anà an cha fumafa.”

Hen anchi narpod uchu

³¹ Entoroy Juan way mangaliyén, “Hen anchi narpod uchu, hiya hen kangatowan. Waman hen anchi narpon antoy lota, an lawag tatagu yag hen antoy lota yanggay hen péppég hen innilana. Waman hen anchi narpod uchu, nangatngato no hen amin way ininggaw hen antoy lota. ³² Ya hiya, chana haphapeté-nat hen amin way innilana ya chengngarna ngém ancha chillu aket way mangafurot an hiya. ³³ Yag hen anchi mangafurotancha, yachi hen mangempàil-ancha way chacha agé afuroton way tot-owa hen enalen Apudyus. ³⁴ Yag hen anchi empalen Apudyus, maid kasen aryéna no achi yanggay hen anchi inyalen Apudyus, te nawawà-acha hen Espiritun Apudyus an hiya. ³⁵ Ammag pararo hen layad Amay Apudyus hen anchi anàna wat impiyarna hen egad an hiya. ³⁶ Wat heno way mangafurot hen anchi anàna, mètagu an Apudyus ah ing-inggana. Waman hen anchi achi omafurot an hiya, achi mètagu an Apudyus te an chuséén Apudyus hiya ah ing-inggana.”

Hen ommafurotan hen anchi in-ina way eSamaria

4 Angkay hiyachi yag hen anchichay Fariseo, chengngarcha way chùchùar ano hen sommorot an Jesus ya hen finunyagana no hen finunyagan Juan way chan funfunyag. ² Ngém ah katot-owana, maid finunyagan Jesus te hen anchichay pasorotna yanggay hen namfunyag. ³ Ngém angkay na-awatana Jesus hen chacha aryén, lommayawcha hen provinsiyan hen Judea way kasen émméy hen sakop hen Galilea. ⁴ Ya maid agé kasen màwa no faén hen anchi provinsiyan hen Samaria.

⁵ Angkay hiyachi way cha charanén cha Jesus hen sakopon hen Samaria, yag inumchahcha ad Sicar way ihay fabrèy way nehag-én hen anchi lota way inidchat Jacob an anàna way Jose ad namenghan. ⁶ Yag

yachi way nanggawa, tummutùchu ah Jesus hen ig-gaw hen anchi chaghiyan way kenaufan Jacob te naung-gar way nanaran. ⁷ Waman hen anchichay pasorotna, émméycha ah fabrèy way i lommao ah anéncha.

Angkay hiyachi, yag émméy hen ihay fufae way eSamaria way i manàchu an nadchi, yag imfagan Jesus an hiya way mangaliyén, “Ay mafalin ta uminumà hen annay henàchum.” ⁹ Yag ammag nascha-awat agé hen anchi fufae te hen anchichay Judio, chacha marémha way mangusar hen tasan hen eSamaria. Wat annaat ekatén, “Pakay ad uwan yag man-ochaw-a way Judio ah chanum an haén way eSamaria.” ¹⁰ Yag sommong-fat ah Jesus way mangaliyén, “Non anno koma innila hen mafalin idchat Apudyus an hea, ya non anno agé innila no henowà way chan ochaw ah chanum, wat hea hen man-ochaw an haén yag idchat-o hen anchi chanum way no inumun, antag achi màràwaw ah ing-gana.” ¹¹ Yag ekat hen anchi fufaeyén, “Oo Apo, ngém maid met uy-uyum ah iyaram hen annay chanum yag adcharum agé hen antoy chaghiyan, wat nokay lawa hen kasenno i mangar-an hen annay chanum way ekatnowén antag achi màràwaw no inumun. ¹² Te hen antoy chaghiyananto, yato met hen finùan apotaaw way Jacob ad namenghan yag empatawidna an chitaaw. Yag yato met agé hen nanagu an chicha way hen-anamma ya anat agé hen anchichay animarna. Yag ekatnowat agéén nangatngatoa no hiya ta natpateteg hen chanumno.”

¹³ Yachi yag anat ekat Jesusén, “Aminay tatagu way manginum hen chanum hen yatoy chaghiyan, kasenchilla màràwaw. ¹⁴ Waman hen anchi manginum hen anchi chanum way idchat-o, achi kasen màràwaw ah ing-inggana te hen hiyachiy chanum way idchat-o, miyachar an hiya ah kaman fufun way achi mat-matchù, yag idchatna agé hen mannanayun way ataguwana an Apudyus.”

¹⁵ Yachi yag anat ekat anchi fufaeyén, “Apo, umpayat adchanà hen yahay chanum ta achiyà màràwaw ya ta achiyà agé cha umaleale ahto way manàchu.” ¹⁶ Yag anat ekat Jesusén, “Wat in-a ta im ayagan ah ahawam ta umaleayu ahto.” ¹⁷ “Oo a, ngém maid met ahawà,” way ekat hen anchi fufae. Yag ekat agé Jesusén, “Tot-owa hen annay enalem way ekatnowén maid ahawam, ¹⁸ te lemacha hen enahawam, ya hen anchi wacha an hea ad uwan wat faén chillu ustoy ahawam. Wat tot-owa hen annay enalem way maid ahawam.” ¹⁹ Yag tenomfar hen anchi fufae way mangaliyén, “Apo, maelasin-o way profeta-a peet. ²⁰ Wat pakay uwa hen anchichay anap-oni ad namenghan wat hen yatoy filig hen chacha nanayawan an Apudyus. Ngém chàyu way Judio, ekatyuwén ad Jerusalem paat hen ustoy manayawan hen tatagu an Apudyus.” ²¹ Yachi yag ekat Jesus hen anchi fufaeyén, “Afurotom koma hen antoy ifagà way umchah hen tempo way faén hen yatoy filig ya faén agé ad Jerusalem hen manayawan hen tatagu an Apudyus. ²² Chàyu way eSamaria, maid innilayu an Apudyus way ekatyuwén chayuyayawén. Ngém chàni way Judio, innilani hen chani chayawén te hen

Judio hen fùnagan hen anchi manarà hen aminay tatagu. ²³ Yag inu-umchah hen tempona way manepod ad uwan, heno way manayaw an Apudyus ah usto paat, masapor chayawéna hiya ah narpoh tot-oway hamhamàna ta faén yanggay marpoh tapàna, te yachi hen laychén Apudyus way ekaman hen manayaw an hiya. ²⁴ Te ah Apudyus, hiya hen espirtu way achi maila, wat hen anchichay manayaw an hiya, faén ah ancha an epàpàila te masapor marpo ah hamhamàcha paat te yachi hen marpowan hen tot-owa way chayaw.”

²⁵ Yachi yag ekat hen anchi fufaeyén, “Afurotò way ah tapen chi ag-agaw wat umale hen anchi emopostan Apudyus way epalena way ekatchéén Cristu. Yag hiya, itudtuchuna hen aminay maid innilataaw.” ²⁶ Yachi yag anat ifagan Jesus an hiya way mangaliyén, “Haén way cha managépfar an hea, haén hen Cristu.”

²⁷ Hen hiyachiyat agé inumchah hen anchichay pasorot Jesus yag anchag nahahaang way nangchah an Jesus way cha màtagépfar hen anchi fufae. Ngém maid chillu nanarudsud an chicha no heno hen masaporna ya pakay cha tagépfarén Jesus hiya.

²⁸ Angkay hiyachi yag tenaynan hen anchi fufae hen anchi idchanumanna yag hommàyat ah fabrèy way i nangimfaga hen anchichay tatagu way mangaliyén, ²⁹ “Intaaw ngén ta intaaw ilan hen anchi tagu way nangimfaga hen angamin way enam-ammaà, te mag-at hiya hen anchi emopostan Apudyus way Cristu.”

³⁰ Yachi yag naligwacha amin hen anchichay tatagu ah fabrèy way i mangila an Jesus.

³¹ Angkay hen anchichay pasorot Jesus, chacha à-aron hiya way mangaliyén, “Apo, pakay achia mangan.”

³² Ngém tenomfar ah Jesus way mangaliyén, “Oo a, ngém wacha chillu hen enan-o way maid innilayu.”

³³ Yachi yag chachan ahepennoot way mangaliyén, “Ay wacha ngatay nanginyale ah enanna.” ³⁴ Ngém an peet an chan panì ah Jesus, te ekatnéén, “Hen chà anén way cha managu an haén wat hen chà mangammaan hen anchi laychén Apudyus way nannag an haén, ya ta lopusè way mangamma hen anchi impiyarna an haén.”

³⁵ Entoroy Jesus way mampani, ekatnéén, “Wacha hen mangaliyén egad marpas hen opatay furan yag anat ahebtà. Ngém hen ifagà an chàyu, ahebtà angkay ad uwan. Te ilanyu ngén hen annachay tatagu way naway way mafalin omafurot an haén, te kamancha yanggay pagéy way naggahén way masapor koma mabtà ad uwan. ³⁶ Ya hen anchichay tatagu way cha i mangintudtuchu hen omafurotan hen tapena, kamancha hen anchichay i mamfatà, ya chicha, marabfuwan-cha. Ya faén agé anggayha, te mannanayun agé hen anchi fat-éncha. Ya hen anchi i nanhamar, pachongna agé hen anchi i mamfatà te amchan hen laylayadcha amin. ³⁷ Te tot-owa hen anchi ekatchéén, ‘Hen tapena, chicha hen i manmura, ya hen anchichay tapena agé, chicha hen i mamfatà.’ ³⁸ Wat hénagè chàyu way i mamtà hen anchi inmuran hen tapena way yachi hen chayuyayawén hen anchi enammaan-cha.”

³⁹ Angkay hiyachi yag chuar hen ommafurot way eSamaria an Jesus gapo hen nanaphapetan hen anchi fufae way imfagan Jesus hen amin way enam-ammaana. ⁴⁰ Wat yachi way inumchahcha an Jesus, penaudcha hiya ta homàyat koma ah fabrèycha, wat éméméy cha Jesus yag ommargawcha ah fabrèycha. ⁴¹ Yag chummùchùarcha agé hen ommafurot hen nangngarancha hen intudtuchuna. ⁴² Yag imfagacha hen anchi fufae way mangaliyén, "Ommafurot-ani met gapo hen nanaphapetam, ngém kaskasen ad uwan hen nangngaranni paat an hiya wat sigurachuani way hiya tot-owa hen anchi hennag Apudyus way mangenharà hen aminay tatagu."

Hen nanga-anan Jesus hen saket anchi anà hen okom

⁴³ Angkay hiyachi way ommargaw cha Jesus ahchi, lummigwacha way éméméy chillu hen sakopon hen Galilea way chummakran Jesus. ⁴⁴ Yag mepanggép hen ayanchahchi, ekat Jesusén, "Uray heno way profetéén achi tot-owa mangiggéén hen kailiyana hiya."

⁴⁵ Angkay inumchahcha hen provinsiyan hen Galilea, laylayadcha hen tatagu way mangila an hiya, te chicha, nèlagsakcha ad Jerusalem yag innilacha amin hen anchichay kaskascha-aw way enammaana ahchi.

⁴⁶ Angkay hiyachi yag namfangad cha Jesus ad Cana way sakop hen provinsiyan hen Galilea way ahchi agé hen anchi namalinana hen chanum ah fayah. Yag niyaphor way wacha agéhchi hen ihay okom way chan saket hen anchi anàna ad Capernaum. ⁴⁷ Angkay chengngar hen anchi okom way wacha peet ah Jesus hen provinsiyan hen Galilea way narpod Judea, ina enayagan ta éméméy koma ad Capernaum ta ina ka-anén hen saket hen anchi anàna way téng-angay matéy.

⁴⁸ Yag ekat Jesus an hiyéén, "An-ayug achi tot-owa omafurot no maid ilanyu ah sinyar ya kaskascha-aw."

⁴⁹ Yag ekatat hen anchi okomén, "Apo, panga-asetat man ta umaleaat te awni yag matéy hen anchi anàno."

⁵⁰ "Wat in-aat," way ekat Jesus, "te naka-an hen saket hen anchi anàno." Yachi yag enafurot hen anchi okom hen enalen Jesus yag lommayaw. ⁵¹ Yag hen chana homàyatan, hinib-atna hen anchichay alepanna way naway way i mangimfaga way gumminang peet hen saket hen anchi anàna. ⁵² Yachi yag senarudsudna no heno way uras hen gumminangan hen saketna, yag ekatchéén, "Hen cha magéyéed ad ugga hen naka-anan hen saketna ya uray hen pochotna." ⁵³ Yachi yag hemhemrà hen anchi am-ama way yachi paatay uras agé hen nangimfag-an Jesus an hiya way mangaliyén, "Naka-an hen saket hen anàno." Wat amincha way himfafaryan, ommafurotcha amin an Jesus.

⁵⁴ Hen anchi namfangchan cha Jesus hen provinsiyan hen Galilea way narpo ad Judea, yachi hen anchi pegwan hen nangammaana hen kaskascha-aw.

Hen nanga-anan Jesus hen saket ad Betsaida

5 Angkay hiyachi way narpas amin chachi, éméméy cha Jesus ad Jerusalem way i mèlagsak hen ihay

lagsak hen Judio. ² Yag ahchid Jerusalem, wacha hen ihay po-ong way nehag-én hen anchi fùnagan hen fabréy way chacha mangèwaan hen karnero way hen ngachan hen anchi po-ong ah Henebreo wat Betsata. Ya wacha agé hen lemay kaman afong way nampaliwéh hen anchi po-ong ³ way chacha mangempeengan hen anchichay chuaray tatagu way nankarakarase hen saketcha, te wacha ay nabfurag ya nappelay ya napàroy chi acharna. Ya i-inggawcha an nadchi way manmannéd hen omabfuaran ano hen anchi chanum, ⁴ te no hen-argawanén wacha ano hen anghel Apudyus way émhép way i mangelhwar hen anchi po-ong, yag hen anchi pés-éy paat pomassong no mae-hwar, wat maka-an ano hen anchi uray heno way saketna.

⁵ Angkay hiyachi yag wacha an nadchi hen ihay larae way éméméy ah toronporo ya waru way tawén hen nansaketana. ⁶ Angkay innilan Jesus hiya way enlasinna way nafayag hen fummafàtachana yag annaat ifaga way mangaliyén, "Ay laychéem way maka-an hen anay saketno." ⁷ "Oo Apo," way ekat hen anchi chan saket, "ngém maid ampay manorong an haén way mangempassong no omabfuar hen anchi chanum, yag gapo ta solet hen ekaman-o way éméméy, wat achiyà umchahén wachaat hen looh nampassong." ⁸ Yachi yag anat ekat Jesus an hiyéén, "Wat fumangon-a yag leno-otno hen annay annapno te makacharan-aat ad uwan." ⁹ Yag hen hiyachi, naka-anat tot-owa hen anchi saketna, wat lenabtenna hen anchi annapna yag tom-màchég way manaran.

Hen anchi ag-agaw way na-ammaan natto wat Safachu way yachi chillu hen anchi siguchay ngilin hen Judio. ¹⁰ Wat hen anchichay anap-apon hen Judio, iningarcha hen anchi anat naka-an hen saketna way mangaliyén, "Ammag ngilintaaw ad uwan yà. Wat cham angkay labsengén hen orchintaaw hen annay nanlarabtenam hen annapno." ¹¹ Yag sommongfat hen anchi nansaket way mangaliyén, "Oo a, ngém hen anchi tagu way nanga-an hen saket-o, hiya hen nangimfaga an haén way labtenê hen antoy annap-o yag nanaranà." ¹² Yag anchaat imohon way mangaliyén, "Nokay paat hen katatagun nahha way nangimfagan nahha an hea." ¹³ Ngém hen anchi taguwanchi way anat naka-an hen saketna, maid innilana no henoh nadchi hen anchi nanga-an hen saketna, te nekalliwat ah Jesus te ancha chillug chuar hen anchichay tatagu.

¹⁴ Angkay na-awni way inchahan chillu Jesus hiya ah Templo, ekatnéén, "Alamat ammay hen acharno ad uwan te naka-an hen saketno, wat etagayno way cha fumasofasor ta achi am-améd hen kasen mepachah an hea."

¹⁵ Angkay hiyachi yag lommayaw hen anchi taguwanchi yag ina henaphapet hen anchichay anap-apon hen Judio way ah Jesus peet hen nanga-an hen saketna. ¹⁶ Wat hen anchichay anap-apon, gapon nanga-anan Jesus hen saket hen tempon hen ngilin, anchag inlugi way mangan-a an hiya. ¹⁷ Ngém senongfa-

tan Jesus chicha way mangaliyén, “Ah Amay Apudyus, maid man-in-inungarana way mangamma hen chana ammaan, wat yachi agé hen ekaman-o.”¹⁸ Yachi yag ommam-améd hen aningarngar hen anchichay anapapo an Jesus wat anchag térnén paat way mamchit an hiya, te faén yanggay hen chana manlabsengan hen ngilin, te hen iha, hen anchi chana mangempachongan hen acharna an Apudyus hen anchi man-garyanéén, Amana ano ah Apudyus.

Hen fiyang Jesus way anà Apudyus

¹⁹ Angkay hiyachi way entoroy Jesus hen chana ifaga an chicha, ekatna way mangaliyén, “Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way haén way anà Apudyus, maid amammaà no anà ammag anggay, te chà yanggay ammaan hen anchi i-illà way cha ammaan Ama. Wat amin way cha ammaan Ama, yachi agé hen chà ammaan.²⁰ Te ah Ama, laylaychéna haén way anàna, wat amin way chana ammaan, chana agé epàila an haén. Ya wacha agé hen kasenna epa-amma an haén way wadwadcha way kaskascha-aw no hen anchi anyuwat innila ta wachay kahaanganyu.²¹ Te ah Ama, mafalin manuchiyéna hen natéy. Wat umat agé haén way anàna, mafalin agé taguwê hen anchichay tatagu way laychê way taguwén.²² Ya faén agé ah Ama hen manguwis hen tatagu, te piniyarna haén way manguwis hen egachay tatagu,²³ ta way manayawan hen tatagu an haén way kaman hen manayawancha an Ama. Wat heno way achi manayaw an haén, achina angkay agé cha chayawén ah Ama way nannag an haén.”

²⁴ “Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way heno way tagu way mangngar hen chà itudtuchu ya afurotona agé hen anchi nannag an haén, wat mètagu an Apudyus ah ing-inggana. Ya achi agé machusachi te inlisiyana hen metap-arana way ad uwan, metatappe an Apudyus.²⁵ Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way inu-umchah angkay hen tempona way manepod ad uwan, hen anchichay kaman nanattéy an Apudyus, no changréncha hen ifagà way anà Apudyus yag enafurotcha, wat taguwê chicha ta mètaguacha an Apudyus ah ing-inggana.²⁶ Ah Ama, hiya hen pongar hen ataguwan, yag piniyarna haén way anàna ah pongar hen ataguwan agé.²⁷ Yag impiyarna agé an haén hen karébféngà way manguwis hen tatagu te haén hen anchi Pangorowan hen Tatagu.²⁸ Achiayu ma-haang hen antoy chà ifaga way umchah way umchah hen tempona way uray hen anchichay aminay nilurufù, changréncha hen alè,²⁹ wat man-uchicha amin. Wat hen anchichay nangamma hen ammayén Apudyus, mètaguacha an hiya ah ing-inggana. Waman hen anchichay nangamma hen lawengén Apudyus, mètaguacha agé ah ing-inggana hen anchi kachusaancha.”

Hen man-istigu an Jesus

³⁰ Yachi yag entoroy Jesus way mangaliyén, “Haén, ammaà yanggay hen anchi nipiyar ah haén. Wat maid

am-ammaà ah uray heno no iggay midchat hen karébféngà way mangamma. Ya hen manguwisà hen tatagu, chà agé torachén hen imfagan Ama, wat kapeletan nalimpiyu hen manguwisà hen tatagu te faén hen laychê hen chà ammaan te hen laychén hen anchi nannag an haén.”

³¹ “No haén yanggay hen man-istigu hen achar-o, awni yag maid mangafurot an haén.³² Ngém wacha hen anchi iha way cha man-istigu an haén, ya innilà way ifagana hen tot-owa mepanggép an haén te hiyah Apudyus.³³ Yag chàyu, wachacha agé hen anchichay hennagyu way i mangimoh an Juan mepanggép an haén, yag imfagana hen tot-owa.³⁴ Ngém ah katot-owana, achì ekatén masapor-o hen tatagu ah man-istigu an haén, ngém hen mangempahpahma-à an chàyu hen anchi enalen Juan ta omafurot-ayu koma ah kahara-anyu.³⁵ Te hen miyaligan Juan, kaman helaw way napapasgichan way cha homelaw yag lelenyadyu hen hommellowana hen hen-aketaan te ammag hen-aketaan yanggay hen nanlaychanyu hen imfagana.

³⁶ Angkay ad uwan, wacha hen cha man-istigu an haén way wadwadcha no hen nanàchégan Juan an haén, way yachi hen anchichay chà ammaan way impiyar Amay Apudyus way ammaà. Yag chichachi hen manot-owaan way hiya hen nannag an haén hen antoy lota.

³⁷ Ah Amay Apudyus way nannag an haén, chana agé istiguwan haén. Ngém chàyu, maid chengchengngaryu hen alena ya maid agé innilayu hen itchurana.

³⁸ Ya ammag achi paat émtép ah hamhamàyu hen chana ifaga te anyug achi afuroton haén way hennagna.³⁹ Chayu acha-acharén hen anchi nesosorat way alen Apudyus te ekatyuwén yachi hen metapyanyu an hiya, ngém chichachiyat agé peet hen cha mangimfaga hen mepanggép an haén.⁴⁰ Ngém uray no yaha, anyug achi chillu tot-owéén haén ta idchat-o hen ketapyanyu an Apudyus.”

⁴¹ “Haén, achi ammag cha anapén hen manayawanà ah tatagu.⁴² Ngém innilà hen kenatataguyu way maid angkay poros layadyu an Apudyus.⁴³ Haén, ummaliyà hen antoy lota way ah Amay Apudyus paat hen namiyar an haén. Ngém anà ammag achi chillu ifilang an chàyu. Ngém mag-ay ta wachay tagu way annag hemhemma yag piniyarna hen acharna, ammag hiyachiyat agé hen chayy ifilang.⁴⁴ Yag nokay chillu hen én-énnényu way mangafurot an haén way anyug cha anapén hen mangammayan hen tatagu an chàyu yag achiyuwat anapén hen mangammayan Apudyus an chàyu.⁴⁵ Ngém achiyu ekatén haén hen mangempafasor an chàyu an Amay Apudyus, te ah Moses way chayy manchinlan, hiya hen mangempafasor an chàyu te anyug achi afuroton hen ensoratna.⁴⁶ Te non anyu an afuroton hen ensoratna, afurotonyu agé haén, te amin way ensoratna wat mepanggép chillu an haén.

⁴⁷ Ngém gapo ta achiyu afuroton hen ensoratna, kapeletan way achiyu agé afuroton haén.”

Hen namanganan Jesus hen nasorok ah lemanlifu way tatagu

Mat. 14:13-21; Mar. 6:30-44; Luc. 9:10-17

6 Angkay hiyachi yag ginchang cha Jesus hen anchi fayfay way Galilea way ekatcha agéén Tiberias, ²yag ammag chuar way tatagu hen cha umunud gapon nangil-ancha hen kaskascha-aw way enammaana hen nanga-anana hen saket hen anchichay chan sasaket. ³Yachi yag ommabrat cha Jesus ya hen anchichay pasorotna hen ihay tagéytéy yag in-tùchucha. ⁴Hen hiyachiy tempo, anchag chuar hen tatagu te tég-angay hen anchi lagsak hen Judio way ekatchéén, Manmanma-an hen iggay napchitan hen ananà hen anap-ocha ad Egipto. ⁵Yachi yag nanlangranga ah Jesus yag innilana hen anchichay chuar way tatagu way naway yag annaat ekat an Felipe way ihay pasorotnéén, “Chuud ngata hen lomàwantaaw ah érégna ah anén hen annachay tatagu.” ⁶A-ammun Jesus chillu hen ekamana ngém hen nangimohana, ta ilana no nokay hen hamhamà Felipe. ⁷Yag sommongfat ah Felipe way mangaliyén, “Uray ay gastoson hen labfu ah makatawénat achina ay chillu ummat ah uray lawa manemhemancha.” ⁸Yachi yag nan-ale ah Andres way sonod Pedro way mangaliyén, ⁹“Wacha hen ihay cha fumafaru way nanhangat ah lemay tenapay ya chuway files, ngém ay ammoh ummat lawachi ah para hen annachay lonay way tatagu.”

¹⁰Yachi yag anat ekat Jesus an chichéén, “Ifagayu hen annachay tatagu ta tumùchucha.” Yachi yag tumùchucha amin hen anchichay tatagu hen anchi pachinaroh wat émméy ah lemanlifu hen filang hen anchichay lenarae yanggay.

¹¹Angkay hiyachi yag innaran Jesus hen anchi tenapay yag nanyaman an Apudyus yag annaat epiyàchang hen anchichay tatagu. Yag yachi agé hen ekamana hen anchi files wat nanganangancha amin hen anchichay chuaray tatagu ingganah nagipohcha. ¹²Angkay nagipohcha amin yag imfagan Jesus hen anchichay pasorotna way amongoncha amin hen nafayanan ta maid maramram. ¹³Angkay enamongcha hen anchi finay-anan hen tatagu, yag napnowat agé hen hempo ya chuway awit way narpo hen anchi yanggay lemay tenapay.

¹⁴Hen nangil-an hen anchichay tatagu hen anchi kaskascha-aw way enammaan Jesus, ekatchéén, “Hiyato angkay hen anchi profeta way hahadchéntaaw way ekat Apudyusén epalena hen antoy lota.” ¹⁵Yag yachi, gapo ta enlasin Jesus hen hamhamà hen anchichay tatagu way tég-angaycha i peletén hiya way man-are, wat tenaynanaat chicha way i ommanggay hen anchi tagéytéy way futaaw.

Hen nanaranan Jesus hen uhun hen chanum

Mat. 14:22-33; Mar. 6:45-52

¹⁶Angkay hiyachi way cha madhém, émméy hen anchichay pasorot Jesus hen anchi penget hen fayfay, ¹⁷yag hinénggépcha hen anchi fangka way gumchang

way éméy ad Capernaum te hommelang yag achi ihé mamfangad ah Jesus. ¹⁸Angkay hiyachi way nanlurugancha hen anchi fangka yag ammag inumchah hen séréchéy fali, wat ammag chan hibhibyat hen anchi chanum. ¹⁹Tàénchi yag chachaat ichuruchurun hen anchi fangka. Wat angkay ommag-agginawacha way émméy ah énémay lometor ménat, innilachaat agé ah Jesus way cha manaran hen uhun hen anchi chanum way cha homag-én an chicha, yag chachaat agé émégyat way téréén. ²⁰Yag anat man-aleh Jesus way mangaliyén, “Haénto wat achiayu cha émégyat.” ²¹Wat layladcha way nangempaghép an hiya, yag hen hiyachi agé, inumchahchaat peet hen anchi penget hen fabrèy way ayancha.

Hen nanganapan hen tatagu an Jesus

²²Angkay hiyachi way nafigat yag enlasin hen anchichay tatagu way nataynan ad chumang, way an ihà-an yanggay hen anchi fangka way wacha ad arubyan way yachi agé hen nanluganan hen anchichay pasorot Jesus, yag innilacha agé way iggay mìlugan ah Jesus. ²³Angkay hiyachi way inumchahcha hen tapen hen fangka way narpod Tiberias yag tommàchangcha hen hag-én hen anchi namanganan Jesus hen anchichay chuaray tatagu hen narpasan hen nanyamanana an Apudyus. ²⁴Yag yachi, gapo ta na-ammuwan hen anchichay nataynan way tatagu way maid peet ah Jesus ya umat agé hen anchichay pasorotna, wat anchag hinénggép hen anchichay fangka ta gumchangcha ad Capernaum way i manganap an Jesus.

Hen anchi ma-an way iyatagu ah ing-inggana

²⁵Angkay hiyachi way ginumchang hen anchichay tatagu, inchahancha ah Jesus yag anchaat ekatén, “Apo, kamana peet hen ummaliam ahto.” ²⁶Yag ekat Jesus an chichéén, “Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way maid kasen manganapanyu an haén no faén yanggay hen anchi enammaà way mibhug way enanyu yag nabhug-ayu, yag faén ah gapo ta na-awatanyu hen pontos hen anchi enammaà. ²⁷Faén koma hen anchi ma-an way mibhug hen pa-amchanyu te mapéppég chilluchi. Ta hen pa-amchanyu koma, hen anchi ma-an way mannanayun way yachi hen mangchat hen mètaguwan an Apudyus way maid pép-pégna ah ing-inggana. Wat yaha hen anchi ma-an way idchat-on chàyu, haén way Pangorowan hen Tatagu, te yachi hen impiyar Amay Apudyus an haén ah ammaà.”

²⁸Wat ekat hen anchichay tatagu an Jesusén, “Wat nokay hen ekamanni nò ta ammaanni hen laychén Apudyus.” ²⁹Yag sommongfat ah Jesus way mangaliyén, “Hen laychén Apudyus way ammaanyu wat masapor afurotonyu haén te haén hen anchi hennagna.” ³⁰“Oo a,” way chacha ekat, “ngém nokay hen ammaam way kaskascha-aw ta wachay manot-owaanni ah mangafurotanni an hea. Wacha koma hen epàil-am, ³¹te ilamat, hen anchichay anap-otaaw ad namenghan, wacha hen anchi manna way anchag cha

anéanén hen ini-inggawancha hen anchi chanak. Te hen anchi nesosorat met, ekatnéén, 'Hen anchi ma-an way narpod uchu, yachi hen inidchatna an chicha.' "

³² Yachi yag sommongfat ah Jesus way mangaliyén, "Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way hen anchi inidchat Moses, faén angkaychi hen anchi tot-oway ma-an way narpod uchu. Te hen anchi cha idchat Amay Apudyus ad uwan, yachi hen anchi tot-owa way ma-an way narpod uchu. ³³ Ya hen hiyachiy ma-an way inidchatna way ad uchu paat hen narpowana, wat yachi hen managu hen tatagu ah ing-inggana." ³⁴ Yag anat agé ekat hen anchichay tataguwén, "Apo, umpayat adchan chàni hen annay ma-an ta mawawà-acha an chàni."

³⁵ Yachi yag anat lawrawagén Jesus hen anchi enalena way mangaliyén, "Haén hen anchi ma-an way managu hen tatagu ah ing-inggana, wat hen mialigana, heno way mangafurot an haén, achin henhenaang, ya achi agé màwawaw. ³⁶ Ngém tot-owa hen anchi imfaffaggà an chàyu way tàén chayu ilailan hen chà ammaan, anyug achi chillu afuroton. ³⁷ Ngém amin hen anchichay tatagu way penelen Ama way omafurot an haén, wat omafurotcha tot-owa. Ya aminay omafurot an haén, akseptarê chicha amin. ³⁸ Te haén way narpo ad uchu, iggayà chillu ummale hen antoy lota way i mangamma yanggay hen laychê te ummaliyà way i mangamma hen laychén hen anchi nannag an haén. ³⁹ Yag hen laychéna, ta amin hen anchichay penelena way omafurot an haén, ammag maid poros mayagyag an chicha, ya ta man-uchiyê agé chicha amin no umchah hen anchi anongoh chi ag-agaw. ⁴⁰ Ta epegwà way mangale hen laychén Ama, te hen laychéna, ta amin hen anchichay mangafurot way haén hen anàna ya haén agé hen manokchuncha, mèttagucha an haén ah ing-inggana, te man-uchiyê chicha hen anchi anongoh chi ag-agaw."

⁴¹ Hen nanggaran hen anchichay tatagu hen anchi enalen Jesus way hiya hen anchi ma-an way narpod uchu, anchag chan ngangayutongot. ⁴² Yag chachan ahepennoot way mangaliyén, "Ay ammoh faéntoh Jesus tà way anà cha Jose an Maria way innilataaw. Wat pakay annag cha ekatén hiyaat narpod uchu nò."

⁴³ Yachi yag sommongfat ah Jesus way mangaliyén, "Achiayu chan ngayungayutongot, ⁴⁴ te maid chillu omafurot no faén ah Ama way nannag an haén hen manorong hen hamhamàna ah omafurotana. Wat hen anchichay omafurot, chicha hen man-uchiyê hen anchi anongoh chi ag-agaw. ⁴⁵ Wachà agé hen ensorat hen profeta ad namenghan way ekatnéén, 'Tudtuchuwan Apudyus hen aminay tatagu.' Wat hiyachi, heno way tagu way mangngar hen imfagan Ama yag enafurotna, kapeletan way omafurot agé an haén. ⁴⁶ Ngém achi ekatén wacha hen nangila an Ama ad uchu, te haén yanggay hen nangila an hiya, te ahchi chillu hen narpowà. ⁴⁷ Wat yachi, tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way heno way tagu way omafurot an haén, mèttagu an Apudyus ah ing-inggana, ⁴⁸ te haén hen anchi ma-an way mangchat hen mannanayun way

ataguan hen tatagu. ⁴⁹ Hamham-ényu ngén te faén angkay kaman hen anchi manna way enan hen anchichay anap-otaaw ad namenghan hen ini-inggawancha hen anchi chanak, te uray enancha hen yachiy ma-an way ekatchéén narpod uchu, natéycha chillu.

⁵⁰ Ngém heno way mangan hen anchi mannanayun way ma-an way yachin anchi tot-owa way narpod uchu, achi matmatéy ah ing-inggana. ⁵¹ Yag haén hen anchi mannanayun way ma-an way narpod uchu. Wat heno way mangan hen hiyachiy ma-an, mèttagu an Apudyus ah ing-inggana. Yag hen anchi ma-an way idchat-o an hiyaat achar-o way yaha hen midchat ah managu hen aminay tatagu hen antoy lota."

⁵² Angkay hiyachi way enalen Jesuschi, chachan sosongel hen anchichay tatagu way mangaliyén, "Heno ay paat hen én-énnén hen annay taguwanna way mangempangan hen acharna an chitaawa."

⁵³ Yachi yag ekat Jesusén, "Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way no achiyu anén hen achar-o way Pangorowan hen Tatagu, ya no achiyu agé inumun hen charà, wat achi angkay mafalin way mèttaguayu an Apudyus. ⁵⁴ Waman hen anchi tagu way mangan hen achar-o ya manginum hen charà, yachi hen mèttagu an Apudyus ah ing-inggana ya man-uchiyê agé hiya hen anchi anongoh chi ag-agaw. ⁵⁵ Te hen achar-o, yachi hen tot-oway ma-an, ya hen charà, yachi hen tot-oway mainum way yachi hen managu hen tatagu ah ing-inggana. ⁵⁶ Wat heno way mangan hen achar-o ya manginum hen charà, mì-i-iggaw an haén ya mì-i-iggawà agé an hiya. ⁵⁷ Ah Ama way nannag an haén, sigud way natataggu. Yag gapon hiyaat, nisissigud agé hen natatagguwà. Wat kaman agéhchi, heno way mangan hen achar-o, matagu ah ing-inggana agé te haén hen managu an hiya. ⁵⁸ Wat hiyachi, haén hen anchi ustoy ma-an way narpo ad uchu way faén kaman hen anchi ma-an way enan hen anchichay anap-otaaw yag natéycha chillu. Te heno way mangan an haén, mèttagu an Apudyus ah ing-inggana."

⁵⁹ Yachi hen intudtuchun Jesus hen nantudtuchuwana hen anchi sinagoga way cha ma-amamongan hen Judio ad Capernaum.

Hen anchi alen Jesus way managu hen tatagu ah ing-inggana

⁶⁰ Angkay hiyachi way chengngar hen anchichay sommorot an Jesus hen anchi annaat intudtuchu, ammag chuar an chicha hen ngommaya hen hamhamàna yag ekatchéén, "Nokay lawa hen cha i mangngar hen annay chana aryénanna way ammag naligat ah hamham-én." ⁶¹ Ngém ah Jesus, ammuna hen chacha ngayutongotan yag annaat ekatén, "Ay anggayha yag epangayana chàyu. ⁶² Wat nokay agé hen hamhamàyu non an umat yag ilanyu haén way Pangorowan hen Tatagu way ammag matarok ad uchu way mamfangad hen narpowà. ⁶³ Te hen anchi narpowan hen mannanayun way ataguan hen tatagu wat hen Espiritun Apudyus way ammag maid sérsérfin hen aminay ammaan hen tatagu. Ya hen anchichay chà imfaga an

chàyu, yachi hen mangawatanyu hen Espiritun Apudyus ya yachi agé hen managu an chàyu ah inggana. ⁶⁴ Ngém wachacha hen tapena an chàyu way ammag achi chillu omafurot an haén." Enalen Jesuschi te nanepod hen anchi laprapona, inni-ilana chillu no heno hen achi omafurot an hiya ya no heno agé hen anchi mangelao an hiya. ⁶⁵ Wat yachi yag anat ekat Jesus agéén, "Yachi hen nangimfag-à an chàyu way maid ihà-an ah omafurot an haén no faén ah Ama hen manorong hen hamhamàna way omafurot."

⁶⁶ Nanepod hen hiyachi, chuar hen nangentagay way metnod an Jesus way anchag nanchùgan hiya. ⁶⁷ Wat ekat Jesus hen anchichay hempo ya chuway pasorot-néén, "Chàyu kay, ay etagayà agé an chàyu." ⁶⁸ Yag sommongfat ah Simon Pedro way mangaliyén, "Apo, nokay lawa hen kasenni i somorotan nò, te hea met yanggay hen cha mangintudtuchu hen mannanayun way mètaguwan an Apudyus. ⁶⁹ Wat sigurachu hen antoy afurotni way hea hen anchi kapachong Apudyus way empalena hen antoy lota way mantoray." ⁷⁰ Yachi yag ekat Jesusén, "Haén, penelè chàyu way hempo ya chuwa, ngém wacha chillu hen iha way ena-awwan Chumunyu." ⁷¹ Enalen Jesuschi mepanggép an Judas way anà Simon Iscariote te tàén hiya hen iha an chicha way hempo ya chuwa, annag enlao ah Jesus hen nawni.

Hen hamhamà hen sosnod Jesus an hiya

7 Nanepod hen hiyachi, achi i manggégga-ay ah Jesus hen provinsiyen hen Judea te innilana way cha anapén hen anchichay anap-apon hen Judio hen eka-mancha way mamchit an hiya. Wat ammag hen provinsiyen hen Galilea hen chana i manggégga-ayan yanggay.

² Angkay hiyachi way téng-angay hen tempon hen anchi lagsak hen Judio way ekatchéén "Fawi," ³ yag ekat hen anchichay e-enawchin Jesus an hiya way mangaliyén, "Pa-a achi lumigwat way i mèlagsak ad Jerusalem ta im epàila hen kaskascha-aw hen anchichay cha somorot an hea. ⁴ Te ay ammoh wachay tagu ah mangentàlilig hen chana ammaan no laychéna way mempaka-ammu hen acharna. Wat no kaskascha-aw hen cham ammaan, epàilam kagé hen katagutagu." ⁵ Yaha hen enalen hen anchichay e-enawchin Jesus te uray chicha at cha-ancha omafurot an hiya.

⁶ Yachi yag ekat Jesus an chichéén, "Oo a, ngém chan met umchah hen anchi ustoy tempo way mampàil-à. Waman chàyu, mafalin way farangna hen mampàil-anyu, ⁷ te achi chàyu cha agogoran hen tatagun antoy lota. Waman haén, anà ammag agogoran an chicha te chà ifaga hen karaweng hen a-ammacha. ⁸ Wat in-ayu ta in-ayu mèlagsak te maid angkay éméyan an haén te cha-an umchah hen ustoy mampàil-à." ⁹ Yachi hen enalen Jesus yag anat mataynan hen provinsiyen hen Galilea.

Hen éméméyan Jesus way mèlagsak

¹⁰ Angkay hiyachi way lummigwat hen anchichay sosnod Jesus way i mèlagsak, entat-allingéb Jesus way umunud. ¹¹ Angkay ahchi, hen anchichay anap-apon hen Judio, chacha anapén hiya way mangaliyén, "Chuud ngata ah Jesus aya." ¹² Ya ammag chuar agé hen cha manginyut-utiyam hen anchichay tatagu mepanggép an hiya, te hen tapena, ekatchéén, "Ammayay tagu ah Jesus." Waman hen tapena, chachaat agé ekatén, "Faén angkay te chana lokopon hen tatagu." ¹³ Yaha hen chacha aryén ngém chacha etat-allingéb way mangale te chacha émégayat ah mangngaran hen anchichay anap-apon hen Judio.

¹⁴ Angkay hiyachi way agginawan hen anchi lagsak, éméméyan ah Jesus ah Templo way i mantudtuchu. ¹⁵ Yag anchag nahahaang hen anchichay anap-apon hen Judio yag ekatchéén, "Henoay hen nangacharan nahha hen kenaraengna way iggay met man-uswila." ¹⁶ Yag anat ekat Jesus an chicha way mangaliyén, "Hen anchi chà itudtuchu, faén ammag hamhamàna hen narpowana te narpon Apudyus way nannag an haén. ¹⁷ Yag heno way tagu way manlayad way mangamma hen laychéen Apudyus, maelasinna way ah Apudyus tot-owa hen cha marpowan hen anchi chà itudtuchu ya faén fukod yanggay hen hamhamàna. ¹⁸ Te kapeletan, hen anchi tagu way cha mintudtuchu hen anchi narpoh hamhamàna yanggay, anna an cha anapén hen kachayawana. Waman hen anchi cha manganap hen machayawan hen anchi nannag an hiya, hiya hen anchi nalimpiyu way maid kétkétémna. ¹⁹ Tot-owa way inidchat Moses hen anchi orchin Apudyus an chitaaw. Ngém ammag maid angkay cha mangafurot an chàyu hen hiyachiy orchin, te pakay chay anapén hen mamchitanyu an haén nò." ²⁰ Yag sommongfat hen anchichay tatagu way mangaliyén, "Ay an-a cha mattagar te heno ay hen tagu way cha manmanmà way mamchit an hea." ²¹ Yachi yag ekat Jesusén, "Anggay paat hen nanga-anà hen anchi saket hen tempon hen ngilin yag an-ayu paat ammag nah-ag. ²² Ngém chàyuwat, chay met agé markaan hen a-anàyu no tempon hen ngilin no yachi hen miyaphorana te yahan imfagan Moses way mekaman, ngém faén chillu ah Moses hen nanginlugi te an natawid hen anchichay chanakkar. ²³ Wat no mafalin way mepamarka hen anà hen tempon hen ngilin way Safachu ta achi marabseng hen anchi inyurchin Moses, pa-ayu kay omaningarngar gapo hen nanga-anà hen saket hen ihay tagu hen anchi tempon hen ngilin ah omammayan paat hen ataguwana. ²⁴ Achiyu ammag cha tenétnéén way laweng hen enammaà ta anyuwat an anapén hen kammaayna."

Hen cha manganapan hen tapena no narpoh Jesus an Apudyus

²⁵ Angkay hiyachi way chengngar hen anchichay tatagu ad Jerusalem hen cha aryén Jesus, ekat hen

tapenéén, “Ay faénha ngén hen anchi tagu way cha anapén hen anchichay anap-apo ta pédténcha ano. ²⁶Yag pakay annayan nò way chan tudtuchu hen sangwanan hen tatagu yag maid met ammaanacha an hiya. Ono napnekcha ngata way hiya tot-owa hen anchi Cristu way empopostan Apudyus way umale.” ²⁷“Oo a, ngém no umale hen anchi Cristu, maid ano mangamu hen marpowana, ngém hen yahay tagu, innilataaw met hen narpowana.”

²⁸Angkay hiyachi way chan tudtuchu ah Jesus ah Templo, chinakarna way mangaliyén, “Ay nanggila kay ta innilayu tot-owa hen narpowà ya hen kenatatagù. Te faén yanggay ah hamhamàò hen ummaliyà hen antoy lota te anà an hennag hen anchi katot-owaan. Ngém chàyu, maid innilayu an hiya. ²⁹Waman haén, innilà hiya te hiya hen narpowà ya hiya agé hen nannag an haén.”

³⁰Hen nangaryan Jesus an nadchi, ammag laychén paat hen anchichay anap-apo way manlapchù an hiya way manelew, ngém iggaycha chillu te cha-an umchah hen tempona. ³¹Ngém uray chillu yaha hen hamhamà hen tapena, chuarcha chillu hen ommafurot an hiya wat ekatchéén, “Hiyaha man hen anchi Cristu way empopostan Apudyus, te ay ammoh wachay maka-amma ah wadwadcha way kaskascha-aw no hen chana ammaan.”

Hen nannagancha hen i koma manelew an Jesus

³²Angkay hiyachi way cha alengahén hen anchichay Fariseo hen cha aryén hen tatagu mepanggép an Jesus, wat chicha ya hen anchichay anap-apon hen papachi, hennagcha hen anchichay guwarcha way i manelew koma an hiya. ³³Yachi yag ekat Jesusén, “An hen-aketan yanggay hen mì-iggawà an chàyu yag anaat manfangad hen anchi nannag an haén. ³⁴Wat uray anà ammag cha ana-anapén an chàyu, achiayu chillu makachah an haén te achiayu maka-ale hen ayà.”

³⁵Yachi yag chachan ahepennoot hen anchichay anap-apon hen Judio way mangaliyén, “Chuud ngata hen ayana way achitaaw makachah an hiya. Ay an éméy hen iggaw hen anchichay kacharaantaaw way niwa-at ah kafabréfabréy ta ah awni yag tinudtuchuwana agé hen anchichay faén Judio. ³⁶Te pakay ekatnéén anapéntaaw hiya, ya nokay ngata hen laychénay aryén hen annay ekatnéén achitaaw makachah an hiya, ya achitaaw agé makaéy hen ayana.”

Hen nyaligan hen Espiritun Apudyus ah chanum

³⁷Angkay hiyachi way anongoh hen ag-agaw hen anchi lagsak way yachin térénay lagsak, tommàchég ah Jesus yag chinakarna way mampani, ekatnéén, “Heno way nàwaw, umale an haén ta painumê hiya, ³⁸te hen anchi nesosorat way alen Apudyus, ekatnéén, ‘Heno way omafurot an haén, ammag fumufùnag an hiya hen anchi fufun way managu hen tatagu ah ing-ingana.’ ” ³⁹Hen anchi enalen Jesus way chanum way ammag fumufùnag hen tatagu, anna cha paniyén hen

anchi Espiritu way epalen Apudyus way miyachar hen anchichay omafurot an hiya. Ngém hen hiyachiy tempo, cha-an mepale hen anchi Espiritu te cha-an hen kachayawan Jesus way mamfangchana ad uchu.

Achi mapapchong hen hamhamà hen tatagu mepanggép an Jesus

⁴⁰Hen nangngaran hen anchichay tatagu hen anchi anat enalen Jesus, ekat hen tapenéén, “Hiyaha tot-owa hen anchi profeta way antaaw ammag hahadchéén.”

⁴¹Yag hen tapena agé, ekatchéén, “Hiyaha angkay tot-owa hen anchi Cristu way empopostan Apudyus way umale.” Waman hen tapena, ekatchéén, “Ay ammoh hen provinsiyan hen Galileaat agé hen marpowan hen anchi Cristu. ⁴²Te nesosorat met hen anchi alen Apudyus way hen Cristu, ganà David way ad Bethlehem hen miyana-ana, te yachi hen fabréy David.”

⁴³Wat ammag achin tetemfuryu hen hamhamà hen anchichay tatagu mepanggép an Jesus. ⁴⁴Yag ammag laychén paat hen tapena way manelew an hiya, ngém maid chillu iha ah nangempachah hen limana.

Hen anchi achi omafurotan hen anap-apon hen Judio

⁴⁵Angkay hiyachi yag namfangad hen anchichay guwarcha, yag henanhanan hen anchichay anap-apon hen pachi ya Fariseo way mangaliyén, “Payu iggay tenelew ta inyaleyuhto nò.” ⁴⁶Yag sommongfatcha way mangaliyén, “Oo a, ngém nanepod hen nataguwanni, maid chengchengngarni ah nantudtuchu ah kaman an hiya.” ⁴⁷Yag ekatat agé hen anchichay Fariseowén, “Ay an-ayu peet agég narokop. ⁴⁸Arwachanyu te ay wacha paat chi iha an chàniyanto way Fariseo ya anap-apo ah nangafurot hen annay taguwanna. ⁴⁹Ya hen annachay chuaray tatagu, maid ay innilacha mepanggép hen orchin Moses, wat yasa kay ta etap-ar Apudyus chicha.”

⁵⁰Angkay hiyachi yag wachan iha hen anchichay Fariseo way ah Nicodemo hen ngachanna way hiyan anchi éméméy an Jesus hen anchi henlafiyán. Yag imfagana hen anchichay ifana way mangaliyén, ⁵¹“Sosnod, ay ammoh parufusun hen orchintaaw way antaaw ammag epagchat way mepafasor hen ihay tagu no achitaaw unna fistigarén no heno hen enammaana.”

⁵²Yag senongfatan hen anchichay ifana way mangaliyén, “Ay iGalileaat agé. Acharém man hen anchi nesosorat ichaham way manepod hen lugruginaat maid profeta ah narpod Galilea.”

⁵³Yachi yag nafuarcha way wéhchiyén homàyat.

8 Ngém ah Jesus, éméméy hen anchi filig way Olivo.

Hen napakawanan hen anchi fufae way nakafasor

²Angkay nawakas yag fummigatay térén ah Jesus way kasen éméméy ah Templo, yag enamongan amin hen anchichay tatagu hiya, wat intùchuna way manudtuchu an chicha. ³Yachi yag nawaycha hen tapen anchichay Fariseo ya siguchay cha mintudtuchu hen orchin way chacha iyale hen ihay fufae way na-

aphoran way nì-isséy hen faénna ahawa. Yag em-pasangocha hen anchi fufae hen aminay tatagu, ⁴ yag anchaat ifaga an Jesus way mangaliyén, “Apo, antoyan hen ihay fufae way na-aphoran way nì-isséy hen faénna ahawa. ⁵ Wat inyurchin met Moses way mafuntò hen fummasor hen kaman hetoy fador ingganah matéy. Wat hea kaý, nokay hen ekatno nò.” ⁶ Yachi hen enkamancha te laychéncha way sepotan ah Jesus ta wachay mangempafasorancha an hiya. Ngém ammag nanyongyong ah Jesus yag chana esorat hen gammatna hen anchi tapok. ⁷ Yag chachaat hanéhanétan way mananhan no henon esongfatna. Yachi yag nammuh-wat ah Jesus way mangaliyén, “Oo, funto-onyu, ngém hen anchi tagu way maid kasfasorna, hiya hen pès-éy mamuntò.” ⁸ Yag anat kasen manyongyong way mans-orat hen anchi tapok.

⁹ Hen nangngarancha hen anchi enalen Jesus, anchag naéhhaéhha way lomayaw way inlugrugin hen anchi makmakorang an chicha ingganah lommayawcha amin. Wat ammag anggay ah Jesus ah nataynan ya hen anchi fufae way tommatàchég hen henagongna. ¹⁰ Yachi, yag tommàchég ah Jesus way mangalen anchi fufaeyén, “Chuudcha hen anchichay cha mangempafasor an hea way manusa an hea nò.” ¹¹ “Maidcha Apo,” way ekat anchi fufae, “te lommayawcha amin.” Yag anat ekat Jesus agéén, “Uray haénat achì agé chuséén hea, wat in-a, ngém achim cha epeg-pegwa way fummasor.”

Hen miyaligan Jesus ah helaw

¹² Angkay hiyachi way kasen chan tudtuchu ah Jesus, ekatna way mampaniyén, “Haén hen anchi helaw way cha manelaw hen tatagu hen antoy lota. Wat heno way somorot an haén, achi inggaw hen helang te mahellawan hen anchi helaw way tomagu, wat mètagu an Apudyus ah ing-inggana.” ¹³ Yag senongfatan hen anchichay Fariseo hiya way mangaliyén, “Ay an-ag mampachinar ta annog cha tàchégan hen acharno. Wat ay ammoh ma-afurot hen anchi manàchég hen acharna.” ¹⁴ “Faénha,” way ekat Jesus, “te uray no tàchégà hen achar-o, tot-owa chillu hen chà aryén, te haén, innilà hen narpowà ya innilà agé hen ayà. Waman chàyu, maid innilayu hen narpowà ya maid agé innilayu hen ayà. ¹⁵ Yag ammag hen patinggan yanggay hen hamhamàyu hen chayu manguwisan an haén. Waman haén, faén kaman hichi hen ekaman-o way manguwis hen tatagu. ¹⁶ Ngém non an umat yag uwisè hen tatagu, uwisè chicha ah katot-owaan, te faénà ihà-an way manguwis, te chuwa-ani an Ama way hiyan nannag an haén. ¹⁷ Yag nesosorat agé hen anchi orchin Moses way no mantemfuryu hen aryén hen chuway tatagu, wat tot-owa hen chacha aryén. ¹⁸ Wat haén hen iha way cha manàchég hen achar-o, ya chaà agé tàchégan an Ama way nannag an haén.”

¹⁹ Yachi yag anchaat agé ekat an hiyéén, “Chuud ay paat ah Amam hena.” Yag ekat Jesusén, “Maid tot-owa innilayu an Ama ya maid agé innilayu no henowà, te non anyu an innilà no henowà, innilayu agé ah Ama.”

²⁰ Chichachi hen enalen Jesus hen anchi nantudtuchuwana hen anchi iggaw hen chacha mantentennagan ah pelak ah Templo. Yag tàén wachacha hen anchichay anap-apo, maid chillu namachas way manelew an hiya te cha-an umchah hen tempona.

Hen achi makaéyan hen tapena hen ayan Jesus

²¹ Angkay hiyachi yag wacha hen kasen imfagan Jesus an chicha way mangaliyén, “Umchah hen lomayawà yag wacha hen manganapanyu an haén, ngém looh nelooch te achiayu maka-ale hen ayà, wat an-ayug matéy way achi makàka-an hen fasoryu.” ²² Yachi yag nan-ahetennopà hen anchichay anap-apon hen Judio way mangaliyén, “Ay anna ngata pédtén hen acharna, te pakay ekatnéén achitaaw makaéy hen anchi ayana nò.” ²³ Yag ekat agé Jesusén, “Chàyu, an yanggay hen antoy lota hen narpowanyu ya hen antoy lota agé hen patinggan hen innilayu. Waman haén, ad uchu hen narpowà wat faén yanggay antoy lota hen péppég hen innilà. ²⁴ Wat yachi hen nangimfag-à way matéy-ayu way achi makàka-an hen fasoryu, te anchag metatàen ah ing-inggana, yag netap-ar-ayu no achiyu afuroton way haén hen anchi chà aryén.” ²⁵ “Wat henoa kay paat agé nò,” way ekatcha. Yag sommongfat ah Jesus way mangaliyén, “Nanepod hen laprapona, chà met ifagafaga. ²⁶ Ya chuar agé koma hen ifagà mepanggép an chàyu ya chuar agé hen mangempafasora an chàyu, ngém an-o yanggay an cha ifaga hen tatagun antoy lota hen anchi chengngar-o way imfagan chillu hen anchi nannag an haén, yag hiya, tot-owa amin hen chana ifaga.”

²⁷ Angkay hen anchichay Judio, iggaycha ma-awatan way ah Apudyus hen cha aryén Jesus way Amana. ²⁸ Wat anat ekat Jesusén, “Haén way Pangorowan hen Tatagu, no etoochà hen anchi koros, yachi hen men-lasinanyu no henowà way haén hen anchi nawawà-acha, ya yachi agé hen mangawatanyu way maid chà ammaan ah iggay mipiyar an haén, ya maid agé chà aryén no faén ah Ama hen nangintudtuchu. ²⁹ Yag achiyà iyanggayan hen anchi nannag an haén, te hiya, mawawà-acha an haén, ya chà ammaan yanggay hen laychéna.”

³⁰ Angkay hiyachi yag ommafurotcha hen chuaray tatagu an Jesus hen nangngarancha hen anchichay enalena.

Hen alepan Chumunyu ya hen faén

³¹ Angkay hiyachi yag imfagan Jesus hen anchichay cha omafurot an hiya way mangaliyén, “No afurotonyu hen aminay intudtuchù an chàyu, wat chàyu hen tot-owa way pasorot-o, ³² yag ma-awatanyu no heno hen tot-owa. Ya hen yachiy katot-owaan, yachi hen mangemparufus an chàyu hen kena-alepanyu.”

³³ Yachi yag sommongfatcha hen anchichay Judio way mangaliyén, “Oo a, ngém ganà chàn an Abraham wat maid met nan-alepananni, wat nokay hen laychém

way aryén hen annay ekatnowén eparufus chàni hen kena-alepanni, te faén-ani met alepan.”

³⁴ Yachi yag anat ekat Jesusén, “Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way heno way tagu way fumasor, hiya angkay hen alepan Chumunyu way pongar hen fasor.

³⁵ Ya hen alepan, gapo ta faén ahimfaryan, wat mafalin meparyaw no ekat hen anchi nangen-alepanén eparyawna. Waman hen anchi tot-oway anà, achi met meparyaw te hiya hen anà ah ing-inggana.

³⁶ Wat no hen anchi anà paat Apudyus hen mangem-parufus an chàyu hen anchi kena-alepanyu wat meparufus-ayu tot-owa. ³⁷ Innilà way ganà Abraham chàyu, ngém gapo ta ammag achi éméy ah hamhamàyu hen anchi chà itudtuchu chayuwat agé iyanap hen ekamanyu way mamchit an haén. ³⁸ Haén, chà ifaga an chàyu hen anchichay chengngar-o an Ama ad uchu, ya pachongna agé an chàyu, te chayú agé ammaan hen chengngaryu an Amayu.”

³⁹ Yag ekatat agé hen anchichay Judiowén, “Maid ay kasen amani no faén yanggay ah Abraham.” Yag ekat Jesusén, “No ganà chàyu tot-owa an Abrahamat torachényu koma hen enammaana. ⁴⁰ Te ilanyu ngén, maid kasen chà ifaga an chàyu no faén yanggay hen anchi tot-owa way chengngar-o an Apudyus yag yachiyat agé hen gaponah manlaychanyu way mamchit an haén. Wat ay ammoh yachiyat agé hen enammaan Abraham tà. ⁴¹ Ngém ah katot-owana, chayú torachén hen a-ammaan hen amayu.” Yag anchaat agég ekatén, “Ay ammoh an-ani ipos, te an ihà-an met hen amani te ah Apudyus yanggay.” ⁴² Yag ekat Jesus an chichéén, “Non an ah Apudyus tot-owa hen amayu, lenyadyu koma haén te hiya hen narpowà yag ana-at umale hen antoy lota. Te faén yanggay haén hen namiyar hen achar-o te anà hennag an hiya. ⁴³ Wat pakay paat achiyu ma-awatan hen antoy chà ifaga. Oo a, te anyug achi laychén way mangngar. ⁴⁴ Te an-ayug kaman an amayu way Chumunyu way hen laychéna, yachiyat agé hen laychényu. Yag hiya, nanepod hen lapraponaat ammag pattéyan ya maid paat man-hagongana hen tot-owa te pahig silib hen wachan hiya. Wat mag-ay ta mankétém, anna cha ammaan hen anchi nisissigud an hiya te hiya hen sigud way pongar chi kétém. ⁴⁵ Waman haén, pahig tot-owa hen chà ifaga an chàyu, yag yachiyat agé hen achiyu mangafurotan an haén. ⁴⁶ Yag heno chillu an chàyu hen mafalin mangentot-owa way wachay fasor-o. Maid a, te maid met chillu fasor-o. Ngém pakay tàén chà ifaga hen tot-owéén achiyu chillu afuroton nò. ⁴⁷ Oo a, te chàyu, faén-ayu tatagun Apudyus, te hen anchichay tot-oway tatagun Apudyusat, afurotoncha met hen alena.”

Cha Jesus an Abraham

⁴⁸ Yachi yag senongfatan hen anchichay anap-apon hen Judio ah Jesus way mangaliyén, “Ay faén tot-owa hen anchi ekatniyén eSamaria-a way kafusorni way Judio. An cha-a peet tenagar hen ongtan.” ⁴⁹ Yag anat ekat Jesusén, “Achiyà cha mattagar te chà yanggay

pachayawén ah Amay Apudyus. Ngém chàyu, anyu an cha pelohon haén. ⁵⁰ Ya haén, faén agé hen kachayawà hen chà gamgaman, ngém wacha chillu hen cha mangamgam hen kachayawà way hiya ah Apudyus, ya hiya, tàchégana agé haén. ⁵¹ Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way heno way mangafurot hen antoy chà itudtuchu, ammag achi matmatéy ah ing-inggana.”

⁵² Yachi yag ekat hen anchichay Judiowén, “Ilatat, cha-a tot-owa mattagar, te uray ah Abrahamat natéy ya umat agé hen anchichay profetaat natéycha amin, yag heaat agé yag ekatnowén, ‘Heno way mangafurot hen cham itudtuchu wat achicha matmatéy.’ ⁵³ Ay ammoh ekatnowén wadwadcha-a paat no ah Apotaaw way Abraham ya hen anchichay profeta way nan-atéy ad namenghan. Henoa kay paat ah mangalem, aya.”

⁵⁴ Yachi yag sommongfat ah Jesus way mangaliyén, “Non an umat yag haén hen cha mangempachayaw hen achar-o, maid met sérfín nadchi way chayaw. Ngém ah katot-owana, ah Ama hen cha mangempachayaw an haén, yag hiya agé hen ekatyuwén Apudyusyu. ⁵⁵ Maid paat innilayu an hiya. Waman haén, innilà hiya. Yag non an-og ekatén maid innilà an hiya, anà ammag nangéttém way kaman agé an chàyu. Ngém ah katot-owana, innilà tot-owa hiya, ya chà agé afuroton hen ifagana. ⁵⁶ Yah apoyu agé way Abraham, pararo way térén hen layadna ad namenghan hen nangammuwana way ilana hen umaliyà hen antoy lota. Yag ad uwan way innilana tot-owa hen umaliyà, wat kaskasen hen laylayadna.” ⁵⁷ Yachi yag ekat hen anchichay Judiowén, “Ammag cha-an malemanporo hen tawénno yag annog ekatat agéén innilam ah Abraham.” ⁵⁸ Yag ekat Jesusén, “Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way cha-an angkay marmu ah Abrahamat, nawawà-achaà.” ⁵⁹ Yag anchaat agég om-malekam ah fato ta funto-oncha hiya. Ngém ah Jesus, entat-allingébna way lomayaw ah Templo.

Hen nanga-anan Jesus hen siguchay finurag hen ihay tagu

9 Angkay hiyachi way cha manaran cha Jesus, innilacha hen ihay am-ama way nisissigud hen finuragna nanepod hen natatagguwana. ² Yag anat hanhanan hen anchichay pasorotna way mangaliyén, “Apo, heno ngata hen fummasor ah gapoh nabfuran nahhay tagu, ay hiya ono hen chinàcha-arna.”

³ Yag anat ekat Jesusén, “Faén chillu gapoh fasorna ono fasor hen chinàcha-arna hen nabfuragana, te nabfurag ah mepàil-an hen kafaellan Apudyus an hiya.”

⁴ Yachi yag nampani ah Jesus mepanggép hen antoy natatagguwan ya hen matéyan, ekatnéén, “Hen kawad-an hen ag-agaw, yachi hen wayataaw way mangamma hen laychén hen anchi nannag an haén, te no umchah hen lafi, maid kasen wayataaw way mangammaan cha nadchi. ⁵ Wat hen kawad-à hen antoy lota, haén hen helaw way manelaw hen hamhamà hen katagutagu hen antoy lota.”

⁶ Angkay enalen Jesuschi, yag annaat toppaan hen anchi lota yag penelotna yag empalidna hen yachiy

petà hen matan hen anchi nabfurag, ⁷ yag annaat ifaga way mangaliyén, “In-a ta in-an char-op hen anchi po-ong way Siloe.” (Hen laychén hen anchi ngachan way Siloe way aryénat Nahnag.) Angkay hiyachi way émméy hen anchi nabfurag way i nanchar-op, yag namfangad way naka-anat hen finuragna. ⁸ Yachi yag hen anchichay atògongna ya hen anchichay nangila an hiya hen kenapalemnosna, chachan ahepennot way mangaliyén, “Ay ammoh faénto tà hen anchi tagu way ammag tumutùchu way chan pap-alemnos.” ⁹ Yag ekat hen tapenéén, “Hiyan sa met.” Waman hen tapena, ekatchéén, “Faén aya, te an yanggay kapadpachongna.” Yachi yag anat man-ale hen anchi nabfurag way mangaliyén, “Haén kayyà.” ¹⁰ Yag anchaat imohon an hiya way mangaliyén, “Pakay makaila-a ad uwan nò.” ¹¹ Yag annaat haphapetén way mangaliyén, “Wachan ihay tagu way ah Jesus ano hen ngachanna way annag pen-ar hen petà yag empalidna hen matà ya annaat ifaga ta iyà manchar-op ad Siloe. Yag yachi way émméyà way nanchar-op, ammag naka-anat agé hen finurag-o.” ¹² Yag ekat hen anchichay tataguwén, “Wat chuud kay hen anchi taguwanchi nò.” “Tawwan, te maid innilà,” way ekat agé hen anchi nabfurag.

Hen namistigaran hen anchichay Fariseo hen anchi nabfurag

¹³ Angkay hiyachi yag inyéy hen anchichay tatagu hen anchi anat naka-an hen finuragna hen iggaw hen anchichay Fariseo, ¹⁴ te niyaphor way hen nangammaan Jesus an nadchi wat Safachu way siguchay ngilin hen Judio. ¹⁵ Yachi yag anat hanhanan hen anchichay Fariseo no heno hen enkaman hen finuragna way naka-an. Yag annaat ekasen way manaphapet way mangaliyén, “Annag empalid hen petà hen antoy matà, yag angkay inurahà, nakailaa-at agé.” ¹⁶ Yag anat ekat hen tapen anchichay Fariseowén, “Oo a, ngém faén angkay ah Apudyus hen narpowan nahhay tagu, te pakay achina tongparén hen ngilintaaw way Safachu nò.” Yag cha agé ekat hen tapenéén, “Oo a, ngém ay ammoh maka-amma hen menangfasor ah kaskascha-aw way kaman hichi.” Wat ammag nanchuwa hen hamhamàcha. ¹⁷ Yachi yag anchaat ekasen agé way mananhan hen anchi nabfurag way mangaliyén, “Nokay hen manmàno hen yachiy tagu, te annay kenanna hen finuragno.” Yag ekatnéén, “Profeta manchi.”

¹⁸ Ngém hen anchichay anap-apon hen Judio, anchag achi afuroton way sigud hen finurag hen anchi taguwanchi yag anat makaila ad uwan wat empa-ayagcha hen anchi chinàcha-arna, ¹⁹ yag henanhahananhanan an chicha way mangaliyén, “Ay tot-owa way yaton anàyu, yag ay tot-owa way nisissigud hen finuragna. Yag pakay makaila ad uwan nò.” ²⁰ Yachi yag sommongfat hen anchichay chàcha-arna way mangaliyén, “Oo, tot-owa way anànito, ya tot-owa agé way nisissigud hen finuragna. ²¹ Ngém hen enkaman hen finuragna way naka-an, yachi hen maid innilani. Ya maid agé innilani no henoh nadchi hen nanga-an. Ngém mafalin kay way sarudsuchunyu an hiya te om-

mam-ama met, wat érégna way manongfat hen ifagayu.” ²² Yaha hen enalen hen anchichay chàcha-arna te émégyatcha hen anchichay anap-apon hen Judio, te chicha, loohcha imfafagga way heno way mangaliyén ah Jesus hen anchi Cristu way empopostan Apudyusat meparyaw way meparyaw hen anchi chacha ma-amamongan. ²³ Wat yachi hen nangaryan hen chinàcha-arnéén egad hiya way somongfat.

²⁴ Angkay hiyachi yag kasencha agé enayagan hen anchi nabfurag, yag kasencha inimoh an hiya way mangaliyén, “Ah Apudyusat man hen manyamanam, te innilani way ammag menangfasor hen annay taguwanna.” ²⁵ Yag sommongfat hen anchi nabfurag way mangaliyén, “Maid tot-owa innilà no menangfasorha way tagu ono faén, te hen innilà yanggayat hen pès-éyna, nabfuragà, yag ad uwan, makailaà.” ²⁶ Yag chachaat agé ekat an hiyéén, “No man paat hen enkamanna way nanga-an hen finuragno aya.” ²⁷ Yag annaat agé ekatén, “An-og inyam-amma kay way nangimfaga an chàyuyà, yag anyu achi chillu changrén. Yag pakay laychényu agéy kasen mangngar, ono anyu an laychén agé way somorot an hiya.”

²⁸ Yachi yag ammag ininsorton hen anchichay Fariseo hiya way mangaliyén, “Ammag heaat hen pasorotna yà, te chànayat ah Moses paat hen chani soroton, ²⁹ te innilani way tenagépar paat Apudyus ah Moses. Ngém hen annay taguwannaat, maid ay nailah narpowana.” ³⁰ Yachi yag sommongfat hen anchi nabfurag way mangaliyén, “Anà ammag nascha-aw a, te tàén chàyuwén maid peet innilayu ah narpowan hen anchi mannakafael way manga-an hen finurag. ³¹ Te innilataaw amin met way achi changrén Apudyus hen laweng way tatagu, te hen anchi yanggay manayaw an hiya ya cha mangamma hen laychéna hen changréna. ³² Yag nanepod hen na-ammaan hen antoy lota inggana ad uwan, maid chengchengngartaaw ah maka-ka-an hen nisissigud way finurag. ³³ Wat no faén ah Apudyus hen narpowana, maid koma kafaelana way manga-an hen finurag.” ³⁴ Yag anchaat agég cha ichaggat way manongfat way mangaliyén, “Ay anno cha tudtuchuwan chànì, hea way menangfasor nanepod hen nataguwam.” Yag chachaat eparyaw hiya way maméppég hen hénggépana hen anchi chacha ma-amamongan.

Hen anchi finurag way faén mata hen nabfurag

³⁵ Angkay hiyachi way chengngar Jesus hen anchi na-ammaan hen anchi nabfurag, enanapna yag annaat ekatén, “Ay afurotom hen anchi Pangorowan hen Tatagu.” ³⁶ Yag ekat hen anchi nabfuragén, “Henoh nadchi, Apo, ta omafurotà an hiya.” ³⁷ Yag ekat Jesusén, “Inni-ilam hiya te hiya hen cha managépar an hea ad uwananto.” ³⁸ “Apo wat afurotò hea,” way ekat hen anchi nabfurag an Jesus, yag chinayawna hiya.

³⁹ Yachi yag entoroy Jesus way mangaliyén, “Hen ummaliyà hen antoy lota, ta uwisè hen tatagu ta hen anchichay kaman nabfurag way manlayad way mangila wat maka-an hen finuragcha yag makailacha. Waman

hen anchichay mangaliyén makailacha ano te cha-ancha mabfurag, wat chicha angkay hen nanabfurag.”⁴⁰ Yachi yag hen anchichay tapen hen Fariseo way nehahag-én, hen nangngarancha an nadchi, anchaat ekatén, “Ay ammoh anno ekatén nabfurag-ani.”⁴¹ Yag sommongfat ah Jesus way mangaliyén, “Non anyu an afunan koma way nabfurag-ayu, achì pafasoron chàyü, te achiayu makaila hen tot-owa ya mafalin way maka-an hen finuragyü. Ngém gapo ta ekatyuwén makaila-ayu, wat é-éttég hen fasoryu way yachi hen namufurag an chàyü.”

Hen nempaniyan Jesus hen acharna ah pastor

10 Angkay hiyachi yag nampani ah Jesus way mangaliyén, “Tot-owa hen antoy ifagà an chàyü way hen anchi tagu way ammag mangayat hen arad way hénggép hen anchi korongan hen karnero way faén hen anchi ustoy hawang hen ayéna, an i mangakawchi ya chumachael.² Waman hen anchi cha mangéy hen anchi hawang, yachi hen anchi ustoy pastor hen anchichay karnero.³ Wat hen anchi chan guwarcha hen hawang, fütana agé hen anchi hawang no hen anchi ustoy pastor hen hénggép. Yag hiya, éh-éhhéna way mamaga hen ngangachan hen anchichay karnero way mangighad an chicha, ya chicha, féfênécha hen alena.⁴ Yag no ighad hen anchi pastor chicha agé, hiya hen mangempango hen ayancha, wat umunudcha hen anchichay karnero te féfênécha hen alena.⁵ Achicha unuchun hen safaliy tagu te fênécha way faén alen hen ustoy apocha wat ancha an omawid.”⁶ Yato hen penanin Jesus hen anchichay tatagu, ngém iggaycha ma-awatan no heno hen laychény aryén.

Hen anchi ammay way pastor

⁷ Wat hiyachi, kasen nampani ah Jesus way mangaliyén, “Tot-owa hen antoy chà ifaga an chàyü way haén hen anchi hawang hen korongan hen karnero.⁸ Wat amin hen anchichay namangpango no haén way nat-én hen chacha intudtuchu, chichachi hen cha chumachael ya manga-akaw. Ngém chicha, iggay enafurot hen anchichay karnerò.⁹ Haén hen anchi hawang, wat heno way mangéy an haén, hahalla-à hiya, ya awway agé way hénggép ya gumhad way i mangan.¹⁰ Ngém hen anchi manga-akaw, maid kasen ganchatna no achi an i umarah laychéna ya an i pomatéy ya an i chumachael. Waman haén, hen ummaliyà, ta taguwê hen tatagu way idchat-o hen amma-ammay way ataguwancha ingganah kapnekancha.”¹¹ “Haén hen anchi ammayay pastor, yag hen anchi ammayay pastor, annag iyanggayan hen ataguwana ah manalimunana hen karnerona.¹² Faénà kaman hen anchi an marabfuwan way guwarcha way faén ustoy nangen-awa hen karnero. Te hiya, no umale hen aggaéyatay atap way aho, annag iyanggayan hen chana pastoron yag ommawid. Wat issan hen anchi aho hen issana yag anchag mahiyà hen anchichay

tapena.¹³ Ammag omawid chillu hen anchi an marabfuwan te hen labfuna yanggay hen chana gamgaman te achina tot-owa patigén hen karnero.¹⁴ Waman haén, haén hen anchi ammay way pastor, ya kaman hen nangammuwa an Ama ya hen nangammuwana an haén, wat kaman agéhchi hen nangammuwa hen anchichay karnerò ya hen nangammuwancha agé an haén. Ya haén, an-og iyanggayan hen ataguwà ah manalimunà hen karnerò.¹⁶ Wachacha chillu agé hen tapen hen karnerò way cha-ancha melamong hen antochay karnerò ah korongan. Wat masapor ayagà chicha agé, yag no changréncha hen alè, wat umalecha ta éméhà-an hen mateponanacha amin ya ta an ihà-an agé hen mamastor an chicha.”

¹⁷ “Pararo hen layad Amay Apudyus an haén te idchat-o hen achar-o way matéy ah gapoh mataguwan hen anchichay karnero yag uray matéyà, mataguwà chillu.¹⁸ Maid makaprèh hen ataguwà no achi afunan, te haén hen mangemparufus hen katéyà. Wacha hen kafaèlè way mangemparufus hen matéyà, ya wacha agé hen kafaèlè way mamangad hen ataguwà te yachi hen impiyar Ama an haén.”

¹⁹ Hen nangngaran hen anchichay Judio hen enalen Jesus, anchag nan-agwa,²⁰ te chuarcha hen cha mangaliyén nattagar ano ya an nahurugan, wat pakay lawa chachangrén hen anchi chana aryén.²¹ Waman hen tapena, chacha agé ekatén, “Ay ammoh wachay alen chi nahurugan ah umat hena. Ya ay ammoh kafaèlan hen ongtan way manga-an hen finurag.”

Ammag achi mangiggéén hen anchichay okom ah Jesus

²² Angkay hiyachi way agiléé way tempon hen anchi lagsak way manmanma-an hen niyam-ammaan hen anchi Templo ad Jerusalem,²³ yag cha manadchad-aran ah Jesus hen anchi fangsar hen anchi Templo way ekatchéén fangsar Solomon.²⁴ Yachi yag enamongan hen anchichay Judio hiya way mangaliyén, “An-anig nahédchan ya pasagchi ya achim ihéh lawrawagén an chàni no hea tot-owa hen anchi Cristu way empopostan Apudyus way hahadchénni.”²⁵ Yag ekat Jesusén, “An-og cha ifagafaga an chàyü yà, ngém anyu chillug achi afuroton. Yag amin way chà ammaan gapon namiyaranà an Ama, chichachi koma hen manot-owaanyu way hiya hen narpowà.²⁶ Ngém anyug achi chillu afuroton, te faén-ayu chillu karnerò.²⁷ Te hen karnerò, afurotoncha hen ifagà ya unuchuncha agé haén yag innilà agé chicha,²⁸ wat idchat-on chicha hen mannanayun way ataguwancha an Apudyus way achicha metap-ar ah ing-inggana. Ya maid poros agé makaprèh an chicha, te é-égnanà chicha ah ing-inggana.²⁹ Ya ah Ama way hiya hen nangidchat an chicha an haén, maid nangatngato no hiya, wat maid makaprèh an chicha an Ama, te a-ayyuwanana chicha.³⁰ Haén ya ah Amay Apudyus, an-anig nampachong te ihà-an-ani.”

³¹ Hen nangaryan Jesus an nadchi, anchag nangalekam hen anchichay anap-apon hen Judio ah fato

ta funto-oncha yanggay hiya. ³² Yag nan-aleyat ah Jesus way mangaliyén, "Chuar hen enammaà way anamay way kaskascha-aw an chàyu way empa-amman Ama wat henon cha nadchi hen gapoh mamuntoanyu an haén nò." ³³ Yag sommongfat hen anchichay anapapo way mangaliyén, "Faén hen ammay way enammaam hen mamuntoanni an hea, te hen mamuntoanni an hea, hen cham mamréhan hen kena-apudyus Apudyus way an-a met lawa ammag tagu yag chamat agé mamfalinén hen acharno ah Apudyus." ³⁴ Yag anat agé somongfat ah Jesus way mangaliyén, "Oo a, ngém pakay nesosorat hen anchi orchintaaw way ekat Apudyusén, 'Chàyuwat, apudyus-ayu agé.'" ³⁵ Yag inni-ilataaw met way tot-oway tot-owa amin hen anchi nesosorat. Wat hen anchichay anap-otaaw ad namenghan way nangimfag-an Apudyus hen alena an chicha, ngenadnana chicha ah Apudyus. ³⁶ Wat yachi, haén way penepelen Apudyus ya hennagna hen antoy lota, pakay ekatyuwén chà pérhén hen kena-apudyusna hen nangaryaén haén hen anàna. ³⁷ Wat non an umat yag maid enammaà ah kaskascha-aw way anggay yanggay ah Apudyus hen maka-amma, uray ud-ay achiyà afuroton. ³⁸ Ngém gapo ta yachi agé hen chà ammaan, uray no achiyu laychén way mangafurot hen aryê, afurotony koma hen chà ammaan, te yachi hen manot-owaanyu way wacha ah Ama an haén ya wachaà agé an hiya." ³⁹ Yachi yag chacha agé kasen pachasén way manlapchù an Jesus, ngém annag inlisiyan chicha yag lommayaw.

⁴⁰ Angkay hiyachi yag kasen ginumchang ah Jesus hen anchi wangwang way Jordan yag émméy hen anchi lugar way pés-éy namfunyagan Juan hen tatagu, wat ahchi hen ininggawana. ⁴¹ Yag chuarcha agé chillu hen tatagu way ummunud an hiya, te ekatchéén, "Ah Juan way chan funfunyag, maid empàilana ah kaskascha-aw, ngém amin way imfagana mepanggép hen yahay tagu, tommot-owacha amin." ⁴² Wat chuarcha agé hen ommafurot an hiya ahchi.

Hen natéyan Lazaro

11 Angkay ad Betania, wachacha hen toroy masosnod way cha Maria an Marta ya ah Lazaro. Ah Mariaanchi, hiya hen anchi nanginhiyat hen lana hen he-en Jesus yag emponahna hen fuùna. Yachi yag nansaket ah Lazaro ³ wat imfilin cha Maria an Marta ah Jesus way mangaliyén, "Apo, chan saket ah Lazaro way ifam way laylaychém." ⁴ Angkay chengngar Jesuschi yag ekatnéén, "Faén matéy hen kahalenonotan hen anchi saket Lazaro, te an kachayawan Apudyus way yachi agé hen machayawà way anàna."

⁵ Ah Jesus, laylaychéna tot-owa chicha amin way masosnod, ⁶ ngém hen nangngarana hen nansaketan Lazaro, iggay chillu lumigwat hen hiyachi te egad nanlooh hen chuway ag-agaw ⁷ yag annaat ifaga hen anchichay pasorotna way mangaliyén, "Intaaw ta kasentaaw éméy hen sakopon Judea." ⁸ "Oo Apo," way chacha ekat, "ngém téng-angay cha-a funto-on hen anchichay Judio ahchi ad chin-argaw wat ay ammoh

kasentaaw agé éméy." ⁹ Yachi, yag nampani ah Jesus agé way mangaliyén, "Hemporo ya chuway uras hen umi-innitan hen init hen ihay ag-agaw, wat no manaran hen tatagu hen ag-agaw, achi mehagaw te hehellawan hen init hen charanéna. ¹⁰ Ngém no lafi hen manaranana, kapeletan way mehagaw te helang."

¹¹ Enalen Jesuschi yag annaat ekat agéén, "Nanasséy hen anchi ifataaw way Lazaro, wat intaaw ta iyà fangonon hiya." ¹² Yag sommongfat hen anchichay pasorotna way mangaliyén, "Oo a Apo, ngém no an nasséy, kapeletan way cha umun-unnina hen saketna."

¹³ Ngém hen laychén peet Jesus way aryénat, an peet nanattéy ah Lazaro, yag hen na-awatanchaat an nasséy. ¹⁴ Yachi yag anat lawrawagén Jesus way mangaliyén, "An natéy ah Lazaro, ¹⁵ ngém ah pagsaya-atanyu, ammay te maichà hen natéyana ta wachay mangafurotanyu an haén. Wat intaaw ta intaaw ilan hiya." ¹⁶ Yachi yag nan-ale hen ihay ifacha way ah Tomas way kapel, yag ekatnan chichéén, "Antaaw ammag màyéy amin an Apotaaw ta no pédténcha, yag niyatéytaaaw kagé amin an hiya."

Ah Jesus hen anchi managu hen tatagu ya hen mempauchi hen natéy

¹⁷ Angkay hiyachi way inumchah cha Jesus ad Betania, chengngarcha way looh nilurufù ah Lazaro hen opatay ag-agaw. ¹⁸ Yag gapo ta an yanggay toroy lometor ménat hen ka-achawwéy Betania ad Jerusalem, ¹⁹ wat chuarcha hen anchichay iJerusalem way émméy way i mangay-ayu an cha Marta an Maria gapon natéyan hen sonodcha.

²⁰ Angkay hiyachi way chengngar Marta way naway cha Jesus, ina hinib-at chicha. Waman ah Maria, iggay gumhad. ²¹ Angkay inumchah ah Marta an cha Jesus yag ekatnéén, "Apo, non an-a koma wacha wat iggay matéy hen sonodtaaw. ²² Ngém innilà chillu way uray ad uwan, wat heno way ifagam an Apudyusat idchatna an hea." ²³ Yachi yag ekat Jesus an hiyéén, "Man-uchi hen annay sonodno." ²⁴ "Oo, innilà way man-uchi," way ekat Marta, "te afurotò way man-uchicha chillu hen aminay natéy ah pegwana." ²⁵ Yag anat ekat Jesus agéén, "Haén hen mangempauchi hen tatagu te haén hen managu an chicha. Wat heno way mangafurot an haén, tàén matéyat taguwé hiya chillu. ²⁶ Ya heno way natattagu, no omafurot an haén, achi matéy ah inginggana. Ay afurotomto."

²⁷ "Oo Apo, afurotòha," way ekat Marta, "ya afurotò agé way hea hen Cristu way anà Apudyus way empopostana way umale hen antoy lota."

Hen nankelaan Jesus

²⁸ Angkay hiyachi way enalen Martachi, yag ommanamot ah faréycha way i nanget-én an Maria way mangaliyén, "Inumchah ah Apotaaw yag chana imohon hea." ²⁹ Hen nangngaran Mariahchi, enag-agagna way ginumhad way i manib-at an Jesus, ³⁰ te cha Jesus, cha-ancha homàyat ah fabrèy, te é-éttégcha

hen anchi nanaynanan Marta an chicha. ³¹ Yachi yag hen anchichay tatagu way inu-umfun ah faréy, innilacha hen ginumhachan Maria wat ummunudcha, te ekatcha ah hamhamàchéén an ménat éméy ah lufù way i mankela.

³² Angkay inumchah ah Maria hen anchi iggawcha, ammag nampalentomang hen henagong Jesus way mangaliyén, “Apo cha-an angkay matéy hen anchi sonodtaaw non an-a wachahto.” ³³ Yachi way innilan Jesus hen chana mankelaan ya hen anchichay netnod way tatagu way ahekekela agé, yag naség-angan way térén yag ammag ommaghéy ah hamhamàna, ³⁴ yag annaat ekatén, “Chuud hen nanginlufuanyu an hiya.” Yag ekatchéén, “Ahchi Apo, wat intaaw ta intaaw ilan.” ³⁵ Yachi yag nankela agéh Jesus. ³⁶ Wat ekat hen anchichay tataguwén, “Ammag amchan tot-owa hen hamhamàna an Lazaro.” ³⁷ Ngém ekat agé hen tapenéén, “Oo a, ngém no makaka-an hen finurag hen tatagu, wat pakay emparufusna hen natéyan hen ananay ifana nõ.”

Hen nan-uchiyan Lazaro

³⁸ Angkay hiyachi way chengngar Jesus hen anchi enalecha, ammag kaskasen way nahéphép hen hamhamàna. Yag hiyachi way inumchahcha hen anchi lufù way liyang way natangfan ah tépà, ³⁹ yag anat ifagan Jesus way mangaliyén, “Ka-anényu hen annay tangéb hen lufù.” Ngém ommamhew ah Marta way mangaliyén, “Apo, man-agub angkay ad uwan te apatna way ag-agaw hen natéyana.” ⁴⁰ Yag ekat agé Jesus an hiyéén, “Oo a, ngém imfafaggà met an hea way no afurotona-at ilam hen machayawan Apudyus.” ⁴¹ Yachi yag kena-ancha hen anchi tangébna yag nantangad ah Jesus way mangaliyén, “Ama, manyamanà an hea te cham changrén haén. ⁴² Inni-ilà chillu way chachangrénà, ngém aryêto ah mangngaran hen antochay tatagu ta afurotoncha koma agé way hea hen nannag an haén.” ⁴³ Yachi way enalen Jesuschi, yag annaat chakarén way mangaliyén, “Lazaro, fùnag-a.” ⁴⁴ Yag ammag fummùnagat agé hen anchi natéy way napopottepotan hen limana ingganah he-ena way naoppeopan amin hen uruna. Yag anat ekat Jesus hen anchichay tataguwén, “Úfachényu ta wachay én-énnéna way omanamot.”

Hen nantetennopa-ancha ah mamchitancha an Jesus

Mat. 26:1-5; Mar. 14:1-2; Luc. 22:1-2

⁴⁵ Angkay hen anchichay Judio way i nì-ib-ifun an Maria, chuar an chicha hen ommafurot an Jesus hen nangil-ancha hen anchi enammaana. ⁴⁶ Ngém wachacha chillu hen tapena way i nanaphapet hen anchichay Fariseo hen anchi enammaana. ⁴⁷ Yag hen anchichay Fariseo ya hen anap-apon hen papachi, empayagcha hen anchichay toray way konsel, yag nan-atopàpàcha way mangaliyén, “Nokay lawa hen én-énnénaaw hen ihay taguwanna way ammag lonay hen chana ammaan way kaskascha-aw. ⁴⁸ Te no antaaw ammag igiginnang ta chana payépayéén, ah awni yag

hiyaat agé hen somorotan hen katagutagu. Yag no hiyachi hen mekaman, omaningargarcha hen anchichay toray ad Roma wat awni yag anchag chachaelén hen anchi Templotaaw yag kena-ancha agé hen aminay mantorayantaaw.” ⁴⁹ Yachi yag nan-ale hen iha an chicha way ah Caifas hen ngachanna way hiya hen anchi kangatowan way pachi hen hiyachiy tawén, ekatnéén, “Aww ay ammoh ammag maid pèot chi hamhamàyu, ⁵⁰ te ay ammoh achiyu peet elasin way un-unnina hen ihà-an ah matéy ah sobfot hen kachuaran no hen machachaelantaaw amin way Judio.” ⁵¹ Hen hiyachiy enalen Caifas, faén ah hamhamàna hen narpowana te gapo ta hiya hen kangatowanay pachi wat an empahmà Apudyus an hiya way masapor matéy ah Jesus ah sokat hen aminay Judio. ⁵² Ya faén agé yanggay hen anchichay Judio hen masobfot hen matéyan Jesus, te aminay tatagu way niwaras hen antoy lota way anaén Apudyusat masobfotcha ah kateponancha amin.

⁵³ Nanepod hen hiyachi, inlugin hen anchichay anap-apon hen Judio way mantatagépfar ah ekamancha way mamchit an Jesus.

⁵⁴ Wat yachi, ammag maid én-énnén Jesus way manggégga-ay hen kawad-an hen chuaray Judio, wat inyapetna ad Efraim way fabréy way nehag-én hen anchi chanak, wat ahchi hen ini-inggawancha.

⁵⁵ Angkay hiyachi way téng-angay umchah hen anchi lagsak hen Judio way Manmanma-an, wat chacha maamoamong ad Jerusalem hen chuaray tatagu way narpoh kafabréfabréy, ta incha mampacharos ah Templo ya anchaat mèlagsak. ⁵⁶ Yachi way nahibhib-atcha ah Templo chacha langrangéén ah Jesus way manganap ya chachan ahepennoot way mangaliyén, “Nokay ngata hen manmanmàyu, ay umale ngén ah Jesus way i mèlagsak ono achi.” ⁵⁷ Hen anchichay Fariseo ya anap-apon hen papachi, imfilincha hen anchichay tatagu ta no wacha hen mangila an Jesus, masapor ifagacha ta mepatelew.

Hen nanlanaan Maria an Jesus ad Betania

Mat. 26:6-13; Mar. 14:3-9

12 Angkay hiyachi way énémay ag-agaw ya anat umchah hen anchi lagsak way Manmanma-an, yag kasen émméy cha Jesus ad Betania way fabréy Lazaro way hiya hen anchi nan-uchiyéna. ² Yag ah layadcha, senaganacha cha Jesus hen yachiy nadhém way ah Marta hen nan-alekatto yag wacha agé ah Lazaro way cha mèan an chicha. ³ Yag yachi, wacha an Maria hen ihay futilya way natatarwan hen anchi kanginginaan way fangfangru way lanan chi nardo. Wat innarana yag inhiyatna hen he-en Jesus yag annaat eponah hen fuèna. Yag ammag cha homonohon hen anchi fangona ah faréy. ⁴ Yachi yag ammag nanlili hen ihay pasorot Jesus way ah Judas Iscariote way hiya agé hen anchi mangenlao an Jesus hen ma-awni, ekatnéén, ⁵ “Pakay achi an elao hen annay lanaanna ta wacha laway midchat hen anchichay maid mafalinna, te awniyat éméy ah toronggasot hen laona.” ⁶ Hen

nangaryan Judas an nadchi, faén gapoh hamhamàna hen anchichay maid mafalinna te gapo ta anchu hen limana yag hiya hen mamangchén hen pelak ah chana mangak-akawan. ⁷ Ngém ekat Jesus an Judasén, “Yasa man ta egad hiya, te enhàfanaha para hen milufuà no matéyà. ⁸ Ya mepanggép hen anchichay maid mafalinna, sigud way mawawà-achacha an chàyù ah tomoron-ganyu, ngém haén, achiyà mafayag an chàyù.”

Hen nantetennopa-ancha way mamchit an Lazaro agé

⁹ Angkay hiyachi way chengngar hen anchichay chuar way tatagu way wachah Jesus ad Betania, wat anchaat éméy way i mangila an hiya. Ya faén agé yanggay ah Jesus hen incha ilan, te ah Lazaro agé way nan-uchiyéna. ¹⁰ Yachi yag hen anchichay anap-apon hen papachi, nan-ahetennopàcha ah ekamancha way mamchit an Lazaro agé, ¹¹ te gapon hiya, anchag chuar hen anchichay Judio way cha omafurot an Jesus way anchag nanchùgan chicha.

Hen anongoh way ayan Jesus ad Jerusalem

Mat. 21:1-11; Mar. 11:1-11; Luc. 19:28-40

¹² Angkay nawakas, chengngar hen anchichay chuar way tatagu way i mèlagsak ad Jerusalem way naway ah Jesus. ¹³ Wat anchag nan-échén amin ah arumfanga yag incha hinib-at hiya way chacha èngaw way mangaliyén, “Ta machayaw ah Apudyus ya ta chayawéntaaw agé hen antoy ummale way narpon Apudyus way hiya hen aretaaw way ganà Israel.”

¹⁴ Ah Jesus, nansasakkay hen ubfun hen kafayu way inchahancha te nesosorat chillu hen alen Apudyus way ekatnéén,

¹⁵ “Chàyù way tatagu ad Jerusalem way manSion, achiayu cha émégyat te naway hen Areyu way nansasakkay hen ubfun hen kafayu.”

¹⁶ Hen anchichay pasorot Jesus, iggaycha ma-awatan hen hiyachi hen anchichay cha mekaman. Ngém angkay namfangad ah Jesus ad uchu, hemhemmachà hen anchichay na-ammaan an hiya, yag chichachiyat agé peet hen tommot-owaan hen anchichay nesosorat.

¹⁷ Angkay hen anchichay tatagu way nangila hen nangempauchiyàn Jesus an Lazaro way annag fina-gaan yag fummùnag, chacha hapehapeténchi. ¹⁸ Wat yachi hen i nanib-atan hen ammag chuar way tatagu an Jesus, te chengngarcha hen anchi kaskascha-aw way enammaana. ¹⁹ Waman hen anchichay Fariseo, chachan a-atopàpà way mangaliyén, “Nokay ngata hen ekamantaaw aya. Ammoh achitaaw peet makepaginang an hiya te ilangngén, amin hen tatagu hen antoy lotaat chacha amin peet somorot an hiya.”

Hen nanganapan hen anchichay Griego an Jesus

²⁰ Angkay hiyachi yag wachacha agé hen anchichay faén Judio way narpod Grecia way i nèlagsak ad Jerusalem. ²¹ Yag émméycha an Felipe way iBetsaida way sakop hen Galilea yag ekatchéén, “Apo, ay achi

mafalin ta ini ilan ah Jesus ta changrénni hiya.” ²² Yachi yag anat éméy ah Felipe an Andres way i nangimfaga hen anchi imfagacha, yag anchaat éméy way chuwa way i mangimfaga an Jesus. ²³ Yachi yag anat ekat Jesus ah mangngarancha aminén, “Haén way Pangorowan hen Tatagu, inumchah ad uwan hen tempon hen machayawà. ²⁴ Wat hamham-ényu ngén, te totowa hen antoy ifagà an chàyù way no ma-ayyuaan hen inili ta achi mehamar, émé-éttég way ihà-an yag achi chumuar. Waman no mehamar way éméy hen lota yag nilufù, chumuar. ²⁵ Pachongna agé hen antoy ataguwantaaw, te heno way tagu way annag ayyuaan hen ataguwana hen antoy lota way ammag hen pagsaya-atan hen acharna hen chana yanggay patpatigén, maid sérfinà te matéy chillu. Waman hen anchi tagu way faén hen ataguwana hen antoy lota hen patigéna, mètaguchi an Apudyus ah ing-inggana. ²⁶ Wat heno way manlayad way mangamma hen laychê, masapor sorotona haén. Wat yachi hen umunuchana hen ayà. Ya amin agé hen anchichay cha mangamma hen laychê, wat pachayawén agé Ama chicha.”

Hen nangimfag-an Jesus hen matéyana

²⁷ Angkay hiyachi yag ommaghéy ah Jesus way mangaliyén, “Ammag pararo hen antoy hamhamào, ngém nokay lawa hen ekat-o. Ay chawatê ngén, Ama, ta achi metoroy hen antoy mepachah an haén. Achi, te yato met chillu hen ganchat-o way ummale hen antoy lota.”

²⁸ Yachi yag nanluwaru way mangaliyén, “Ama, ammaam hen ammaam ta maila hen kachayawam.” Yag wachaat agé hen nan-ale ad uchu way ekatnéén, “Oo, maila hen kachayawà gapon anchi enamma-ammaam, yag kasen agé mepàila gapon anchi téng-angay mepachah an hea.”

²⁹ Hen anchichay tatagu way tommatàchég an nadchi, chengngarcha hen anchi ale, ngém hen ekat hen tapena, an ommechor. Ya hen tapena agé, ekatchéén anghel way an nètagépfar an hiya. ³⁰ Ngém sommongfat ah Jesus way mangaliyén, “Hen anchi ale way chengngaryu, faén angkay ah katorongà yanggay hen nepagngarana, te ah katoronganyu ta ma-awatanyu way chechengngarà an Apudyus. ³¹ Te cha milugi ad uwan hen kachusaan hen katagutagu hen antoy lota way achi omafurot, te ad uwan hen ma-afa-an Chumunyu way chan toray an chicha. ³² Yag haén, no metàépà hen anchi away yag tenoochà, yachi hen mangempa-anamotà hen tatagu hen karotarota an haén.” ³³ Hen nangaryan Jesus way metàép hen anchi away yag natood, yachi hen chana mempaka-ammuwan hen ekamanna way matéy.

³⁴ Yachi yag sommongfat hen anchichay na-a-among way tatagu way mangaliyén, “Oo a, ngém hen ekat hen anchi nesosorat way orchintaaw, ekatnéén, ‘Ammag matatagu ah inggana hen anchi Cristu way epalen Apudyus.’ Wat pakay cham ekatén masapor metàép hen away hen anchi Pangorowan hen Tatagu

nò. Yag heno ay agé chilluchi hen annay cham aryén way Pangorowan hen Tataguwa.”

³⁵ Yachi yag anat mampani ah Jesus way mangaliyén, “Haén hen anchi helaw way cha manelaw hen ayan hen tatagu ngém achi mafayag yag tenaynà chàyü. Wat u-unnuchunà koma ta achiayu kaman hen anchichay cha mahelngan, te chichachiy tatagu, maid pootoncha ah chacha ayan. ³⁶ Ad uwan antoyanà way helaw, wat afurotonà koma ta mahehellawan-ayu way tatagu.”

Naligat hen omafurotan an Jesus

Angkay narpas way enalen Jesuschi yag anat lo-mayaw way i nantaro way iggay nampàila hen anchichay tatagu. ³⁷ Te tàén ammag chuar hen kaskascha-aw way enammaan Jesus hen sangwanan hen anchichay tatagu, anchag achi chillu omafurot an hiya. ³⁸ Wat yachi hen tommot-owaan hen anchi enalen Isaias way profeta ad namenghan way ekat-néén,

“Apo, ammag maid mangafurot hen chani ifaga, ya anchag achi agé pagan-ano hen anchichay kaskascha-aw way enammaam.”

³⁹ Wat yachi, ammag achi chillu mafalin way omafurotcha, te hen anchi ihay ensorat Isaias agé, ekat-néén,

⁴⁰ “Wat finurag Apudyus hen matacha ya empaknégna agé hen hamhamàcha ta achicha elasin hen tot-owa, ya ta achicha agé ma-awatan hen mepang-gép an hiya. Te non an umat yag nanhagongcha an hiyaat kena-anna koma hen fasorcha.”

⁴¹ Yaha hen enalen Isaias te innilana hen kena-apudyus Jesus wat henaphapetna.

⁴² Tàén yachi, chuarcha chillu hen ommafurot way ponò hen anchichay Judio. Ngém anchag achi epadlaw hen ommafurotanacha te émégýatcha ah mangemparyawan hen anchichay Fariseo an chicha hen anchichay chacha ma-am-amongan way Judio. ⁴³ Te chacha pawadwad-én hen manayawan hen tatagu an chicha no hen manayawan Apudyus an chicha.

Hen alen Jesus hen manusa hen tatagu

⁴⁴ Angkay hiyachi yag chinakar Jesus hen alena way mangaliyén, “Heno way mangafurot an haén, faén yanggay haén hen chana afuroton te chana agé afuroton hen anchi nannag an haén. ⁴⁵ Ya heno way nangila an haén, innilanaat agé hen anchi nannag an haén.

⁴⁶ Haén, ummaliyà hen antoy lota way manelaw hen hamhamà hen tatagu wat heno way omafurot an haén, mahelawan hen hamhamàna ta achi i-inggaw hen helang. ⁴⁷ Ya heno way mangngar hen chà itudtuchu yag achina chillu afuroton, faén haén hen manusa an hiya. Te iggayà umale hen antoy lota way manusa hen tatagu, te hen ummaliyà, an-o i hara-an hen tatagu. ⁴⁸ Ngém hen anchi tagu way mangachi an haén ya achina agé afuroton hen anchi chà itudtuchu, wacha chillu hen manusa an hiya ah pegwana, te hen

anchi ena-allè, yachi hen kail-an hen kachusaana.

⁴⁹ Tot-owachi, te amin way enalè, faén ammag hamhamà hen narpowana te narpon Ama way nannag an haén, te hiya hen nangimfaga hen amin way aryé. ⁵⁰ Wat hen chà yanggay aryénat hen anchi imfagan Ama way aryé, te innilà way yachi hen mandidchat hen mannanayun way mètaguwan an hiya.”

Hen nangurahan Jesus hen he-en hen anchichay ifana.

13 Angkay hiyachi way mafigat wat lagsak way Manmanma-an hen iggay mapchitan hen a-anà hen ganà Israel ad Egipto, yag innilan Jesus way inumchah hen tempon hen mamfangchana ad uchu an Amana. Yag ammag amchan hen layadna hen anchichay tatagu way sommorot an hiya hen antoy lota way ammag maid mepaniyan hen manlaychana an chicha, yag empàipàilana hen yachiy layadna ingganah natéyana.

² Angkay hiyachi way cha mangan cha Jesus ya hen anchichay pasorotna, loohat ena-awis Chumunyu hen hamhamà Judas Iscariote way anà Simon way mangenlao an Jesus. ³ Ah Jesus, a-ammuna way emporang Amana hen aminay egad an hiya, yag a-ammuna agé way ah Apudyus hen narpowana ya hiya agé chillu hen mamfangchana.

⁴ Yachi way chacha mangan, yag tommàchég ah Jesus yag kena-anna hen anchi agwan hen lumfongna yag annaat elepat hen towarya hen awàna. ⁵ Yag tenarwana hen parangga ah chanum yag annaat ilugi way mangurah hen he-en hen anchichay pasorotna way chana eponah hen anchi towarya way enleleppatna ah awàna.

⁶ Angkay hiyachi way empachahna an Simon Pedro, ekat Pedrowén, “Apo, ay ammoh heaat agé hen mangurah hen he-è.” ⁷ Yag ekat Jesusén, “Achim tot-owa ma-awatan ad uwan hen antoy chà ammaan, ngém ma-awatam chillu ah awni.” ⁸ Yag ekat agé chillu Pedrowén, “Achi angkay poros mafalin way hea hen mangurah hen he-è.” Yag anat ekat Jesusén, “No achi urahan hen he-em, achi mafalin way mampasorot-o hea.” ⁹ “Wat no yaha peet Apo,” way ekat Pedro, “faén yanggay hen he-è hen uraham ta uray agé hen limà ya hen urù.” ¹⁰ Ngém ekat Jesusén, “Hen anchi looh nannaméh, nachachallosan met, wat achi masapor kasen maurahan amin hen acharna te manongad yanggay hen he-ena. Yag chàyü, nau-ullahan-ayu amin, ngém wacha chillu hen anchi iha an chàyü way cha-an.” ¹¹ Hen anchi nangaryan Jesusén wacha chillu hen iha way cha-an maurahan, enalenachi te a-ammuna way wacha hen mangelao an hiya.

¹² Angkay hiyachi way narpas hen nangurahan Jesus hen he-echa, kasenna inigga hen anchi lumfongna yag i tummùchu, yag ekatna way mangaliyén, “Ay na-awatanyu hen anchi an-owat enammaan an chàyü.

¹³ Hamham-ényu ngén, te chayü ekatén haén hen mistoroyu ya Apoyu, yag usto met hen annay chayü aryén te tot-owa. ¹⁴ Wat haén way Apoyu ya mistoroyu, no haén hen mangurah hen he-eyu, masapor koma man-

innurah-ayu agé ah he-e. ¹⁵ An-og enammaanchi ta wachay torachényu ta hen anchi enammaà an chàyü, yachi agé koma hen ammaanyu hen tapena. ¹⁶ Te tot-owa hen antoy ifagà an chàyü way maid alepan ah nangatngato no hen apona, ya maid agé fafà-arén ah nangatngato no hen anchi cha mamabfaar an hiya. ¹⁷ Wat gapo ta ma-awatanyu hen anchi laychê way aryén, wat an-ayug lomaylayad no ammaanyu."

¹⁸ Entoroy Jesus way mangaliyén, "Achì aryén chaha an chàyü amin, te innilà chillu hen kenatataguyu way penepelè, ya innilà agé way wacha hen iha way achi metape hen antoy chà aryén. Ngém masapor chillu to-mot-owa hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén, 'Hen anchi iha way cha mèamèan an haén, hiyaat agé hen anchi mangempapchit an haén.'

¹⁹ Ifagàto an chàyü ad uwan ta anat umchah, ta no umchah, yaha hen manot-owaanyu way haén tot-owa hen anchi empopostan Apudyus way umale. ²⁰ Ya tot-owa hen antoy ifagà an chàyü way heno way tagu way mangimfilang hen anchichay hénagê, chana agé ifi-lang haén. Yag no ifilangna agé haén, chana agé ifi-lang hen anchi nannag an haén."

Hen nangimfag-an Jesus no heno hen mangelao an hiya

Mat. 26:20-25; Mar. 14:17-21; Luc. 22:21-23

²¹ Angkay hiyachi way enalen Jesus amin chachi, ammag lommaweng way térén hen hamhamàna yag anaat elawag way mangaliyén, "Tot-owa hen antoy ifagà way wachan iha an chàyü way mangentochar an haén ah matéyà." ²² Yachi yag anchaat man-aheinnila amin hen anchichay pasorotna te maid innilacha no heno nadchi paat hen chana aryén. ²³ Yag yachi, wachan ihay pasorot Jesus way laylaychéna way haénchi way Juan, yag nichachapatà an hiya way tum-mutùchu. ²⁴ Wat sininyaran Pedro haén ta hanhanà ano an Jesus no heno nadchi paat hen anchi chana aryén. ²⁵ Wat nàràèyà way nehachag paat an Jesus yag an-owat imohon way mangaliyén, "Apo, heno paat ah nadchi hen cham aryén." ²⁶ Yag ekat Jesusén, "Hen anchi tagu way mangidchatà hen antoy tenapay way esabfang-o wat hiyachi." Yachi yag ensabfangna hen anchi tenapay yag inidchatna an Judas way anà Simon Iscariote. ²⁷ Yag yachi way innaran Judas hen anchi tenapay, yag ammag nihurugat ah Chumunyu an hiya. Yag anat ekat Jesusén, "In-a ta ammaamat hen annay cham hamham-én." ²⁸ Ngém chàniyanchi way cha mèan an hiya, iggayni ma-awatan no pakay yachin enalen Jesus an Judas. ²⁹ Yag gapo ta ah Judas hen nanangchén hen pelak, ekat hen tapenéén an ménat cha hénagén Jesus hiya way i lomaoh masaporni hen hiyachiy lagsak, no achi an i umidchat ah pelak hen anchichay maid mafalinna.

³⁰ Angkay hiyachi way enawat Judas hen anchi tenapay, lommayawat. Yag lafi hen na-ammaan amin cha nadchi.

Hen anchi kà-amma way orchin Jesus hen tatagu

³¹ Angkay hiyachi way lommayaw ah Judas, imfagan Jesus an chàni way tapena way mangaliyén, "Haén way Pangorowan hen Tatagu, inumchah ad uwan hen tempon hen kachayawà. Yag gapoh machayawà, machayaw agé ah Apudyus. ³² Wat no haén hen mangempàila hen kachayawan Apudyus, wat epàilan Apudyus agé hen kachayawà way Pangorowan hen Tatagu yag ad uwan hen ka-ammaana. ³³ Chàyü way kaman a-anào, an hen-aketan yanggay hen mì-iggawà an chàyü yag no ah awni, anapénà an chàyü. Wat hen imfagà hen anchichay ponò hen Judio, hiya agé hen ifagà an chàyü way achiayu maka-ale hen ayà. ³⁴ Wat ad uwan, wacha hen kà-amma way orchin way iyurchin-o an chàyü way hen hiyachiy orchin, masapor man-ahelennayad-ayu ta kaman hen enkaman-o way manlayad an chàyü, yachi agé hen ekamanyu way man-ahelennayad. ³⁵ Te no man-ahelennayad-ayu, elasin amin hen tatagu way chàyü hen pasorot-o."

Hen nangimfag-an Jesus hen menhootan Pedro an hiya

Mat. 26:31-35; Mar. 14:27-31; Luc. 22:31-34

³⁶ Yachi yag nan-ale ah Simon Pedro way mangaliyén, "Oo Apo, ngém chuud peet hen ayam nò." Yag ekat Jesusén, "Achiayu maka-ale hen anchi ayà ad uwan ngém umunud-ayu chillu ah tapen chi ag-agaw."

³⁷ Yag chaat chillu ekat Pedrowén, "Apo, pakay achiyà makaunud an hea ad uwan, te nakasaganaà met way metnod an hea uray yachin iyatéy-o." ³⁸ Yachi yag anat ekat Jesusén, "Ay tot-owa way nansasaggana-a way miyatéy an haén. Te tot-owa hen antoy ifagà an hea, Pedro, way achi manollaò hen manò ah awni yag penetlomat way mangenhoot an haén."

Ah Jesus hen charan way éméy ad uchu

14 Angkay hiyachi yag imfagan Jesus an chàni way pasorotna way mangaliyén, "Achiayu machanangan ah uray heno, ta anyu yanggay ammag manokchun ah Apudyus ya manokchunyu agé haén. ² Te ammag nawaya hen iggawan ah faréy Ama, wat epangpangò ta iyà esagana hen iggawanyu. Yag achi agé ammag cha aryén chato no faén tot-owa. ³ Yag no éméyà way mangensagana hen iggawanyu, mamfangachà chillu agé way mangara an chàyü ta hen ig-gawà, yachi agé hen iggawanyu. ⁴ Ya chàyü, innilayu met hen charan way éméy hen yachiy ayà."

⁵ Yachi yag nan-ale ah Tomas way mangaliyén, "Apo, maid angkay innilani hen ayam wat nokay lawa hen mangil-anni hen charan nò." ⁶ Yag anat ekat Jesus an hiyéén, "Haén hen anchi charan way éméy an Apudyus, te maid makaéy an hiya no faén haén hen manginyéy. Ya haén agé hen pongar hen tot-owa way ma-afurot, ya haén agé hen marpowan hen man-nanayun way ataguwan. ⁷ Wat no enlasinyu koma

haén, elasinyu agé ah Ama. Yag manepod ad uwan, enlasinyu tot-owa hiya te innilayu hiya.”

⁸ Yachi yag nan-ale agé ah Felipe way mangaliyén, “Apo, epàilam koma ah Amam an chànì ta mapnek-ani paat.” ⁹ Yag sommongfat ah Jesus way mangaliyén, “Felipe, ammag nafayag hen nì-i-iggawà an chàyù amin, yag ay cha-anno peet chillu elasin haén. Te ilamat, hen anchi nangila an haén, innilana agé ah Ama. Yag pakay paat ekatno agéén epàilà ah Ama an chàyù. ¹⁰ Te ay ammoh achiyu afuroton way nawawà-achaà an Ama ya nawawà-acha agé ah Ama an haén. Te amin hen antoy chà enale an chàyù, faén ah hamhamào hen narpowana te narpocha an Ama, ya amin hen chà enammaan, yachi hen chana man-ancharan an haén. ¹¹ Afurotonyu koma hen chà ifaga way nampachong-anin Ama te nan-ahewacha-ani way chuwa. Yag no achi ummat hen antoy chà ariyén ah mangafurotanyu, afurotonyu koma chillu gapo hen anchichay chà ammaan.”

¹² “Tot-owa hen antoy ifagà an chàyù way heno way omafurot an haén, mafalin ammaana hen kaman hen chà enammaan. Ya chakchakkar agé hen halenonot hen ammaana no hen enammaà te mamfangachà an Ama ah katoronganyu. ¹³ Yag heno way chawatényu an Ama gapon afurotyu an haén, ammaàchi ah kachayawan Ama way hen machayawana, gapon haén way anàna. ¹⁴ Wat uray heno way ifagayù gapon ommafurotanyu an haén, ammaàchi way ammaan.”

Hen nempostaan Jesus way wacha hen manokat an hiya

¹⁵ Angkay hiyachi yag entoroy Jesus way mangaliyén, “No tot-owa way laychényu haén, kapeletan way ammaanyu hen ifagà. ¹⁶ Yag haén, ifagà agé an Ama ta epalena hen anchi manokat an haén ta hiya hen anchi Tomotorong an chàyù way yachi hen Espirituna. Ya ammag miyachar an chàyù wat achi chàyù taytaynan ah ing-inggana. ¹⁷ Ya hiya agé hen anchi mangempaka-ammu hen katot-owaan mepanggép an Apudyus. Achi mafalin midchat hen Espiritun Apudyus hen anchichay tatagu way achi omafurot te achicha chillu elasin hiya ya achicha agé ma-awatan hen mepanggép an hiya. Waman chàyù, ma-awatanyu hen mepanggép an hiya wat mì-iggaw an chàyù te ammag miyachar ah ing-inggana.”

¹⁸ “Tàén lomayawà ad uwan, achì iyang-anggayan chàyù te mamfangachà agé chillu. ¹⁹ Ngém achi mafayag wat achiyà kasen il-ilan hen anchichay tatagun antoy lota way achi omafurot. Waman chàyù, kasenà chillu ilan te man-uchiyà. Yag gapo ta mannanayun hen ataguwà, mannanayun agé hen ataguwanyu. ²⁰ Yag no umchah hen ma-ammaan cha nadchi, yachi hen mangelasinanyu way wà-achaà an Ama. Ya kaman agéhchi an chitaaw, te chàyù, wà-acha-ayu an haén ya wà-achaà agé an chàyù.”

²¹ “Heno way tagu way mangngar hen antoy chà ifaga yag enafurotna, yachi hen anchi tot-owa way manlayad an haén. Yag hen anchi manlayad an haén, hiya

hen laychén Ama. Ya haén, laylaychê agé hiya wat epaka-awat-o an hiya hen amin way mepanggép an haén.”

²² Angkay hiyachi yag nan-ale ah Judas way faén Judas Iscariote yag ekatnéén, “Apo, pakay ta chànì yanggay hen mangempaka-awatam hen mepanggép an hea yag faén hen anchichay tatagu way cha-an omafurot.” ²³ “Oo,” way ekat Jesus, “te hen anchichay tatagu way manlayad an haén, kapeletan way afurotoncha hen ifagà, wat laylaychén Ama chicha, yag chànì an Ama, an-anig mì-i-iggaw an chicha. ²⁴ Waman hen anchichay tatagu way achi manlayad an haén, maelasin te anchag achi afuroton hen chà ifaga. Yag amin hen antoy chà agé ifaga, wat faén chillu ah hamhamào hen narpowana te narpon Ama way nan-nag an haén.”

²⁵ “Chà epacha-an amin chato hen antoy kawad-à an chàyù. ²⁶ Ya hen anchi Tomotorong way epalen Ama an chàyù way hiyan anchi Espiritu way manokat an haén, hiya hen mintudtuchu an chàyù hen aminay cha-an mepaka-awat, ya epahpahmàna agé hen amin way enalè.”

²⁷ “Wat yachi, tàén lomayawà ad uwan, mapapanoh chillu hen hamhamàyù te idchat-o an chàyù hen anchi kapanohan hen hamhamà way marpo paat an haén. Ya hen amin antoy lota, maid makaidchat ah kaman hena way kapanohan chi hamhamà. Wat achiayu machanagan ya achiayu amin émégat. ²⁸ Chengngaryu hen anchi imfagà way lomayawà yag mamfangachà agé chillu. Wat no tot-owa hen anchi layadyu an haén, an-ayu koma an lomaylayad gapon émégat an Ama, wat achiayu koma an tomkar, te hiya ahchi, nangatngato no haén ahto. ²⁹ Empapadcha-an-o amin chato an chàyù ya anat ma-ammaan ta no ma-ammaan, yachi hen manot-owaanyu hen afurotyu an haén. ³⁰ Wat manepod ad uwan, faén chuar hen mètagéparà an chàyù te ah Chumunyu way chan toray hen antoy lota, téng-angay hen mamachasana way mangafà an haén, ngém achi chillu makafael. ³¹ Ngém tàén, ma-ammaan hen ammaana te masapor ma-awatan hen katagutagu hen antoy lota way gapon layad-o an Ama wat an-og ammaan paat amin hen imfagana.”

Yaha hen enalen Jesus yag annaat ifaga an chànì way pasorotna way mangaliyén, “Intaawat ta lomayawtaaw ahto.”

Hen nempaniyan Jesus way hiya hen pongar hen mura

15 Angkay hiyachi yag nampani ah Jesus way mangaliyén, “Haén hen kaman pongar hen ihay mura yag ah Ama hen kaman cha manalimun hen hiy-achiy mura. ² Ya hen anchichay tatagu way cha omafurot an haén, chicha hen kaman pengén hen anchi mura. Yag mag-ay ta wachay pengena ah achi mamunga, porhan angkay Ama. Waman hen anchichay cha mamunga way pengena, charocharosana ta anchag mamullifug ah funga. ³ Pachongna agé an chàyù, te kaman-ayu nacharosán gapon anchi intudtuchù an chàyù. ⁴ Wat anyug é-égnan haén ah hamhamàyù ta

ammay hen mì-i-iggawà an chàyü. Te kaman hen anchi penge way no achi mepopoyot hen anchi pongarna, achi mamunga te hen anchi pongarna hen marpowan hen ataguwana. Wat kaman agéhchi an chàyü, te no achiyu agé é-égnanan haén ah hamhamàyu, achiayu mamunga te achiayu maka-amma hen ammayê.”

⁵“Haén hen pongar hen mura ya chàyü hen anchichay pengena. Wat hen anchi tagu way é-égnanana haén ah hamhamàna ya i-iggawà an hiya, hiya hen mamullifug ah funga te ammaana hen chuar way ammayê. Ngém no maichà an chàyü, achiayu angkay poros maka-amma hen ammayê. ⁶Hen anchi tagu way achina é-égnanan haén ah hamhamàna, hiya hen kaman hen anchi penge way metap-ar. Wat ammag marango yag na-among yag nahèlan. ⁷Wat no é-égnananyu haén ah hamhamàyu ya mimura an chàyü hen anchi intudtuchù, wat mafalin chawatényu hen uray heno way chawatényu wat ma-ammaanchi an chàyü. ⁸No mamullifug-ayu ah funga, wat yachi hen machayawan Ama yag yachi agé hen mangempàil-ana way chàyü hen tot-oway pasorot-o. ⁹Haén, laylaychê chàyü way hen manlaychà an chàyü, kaman hen manlaychan Ama an haén. Wat ifiinyu koma hen anchi layad-on chàyü. ¹⁰Yag no chayü afuroton hen intudtuchù, chayü tot-owa ifiin hen layad-on chàyü, way kaman an haén way chà agé ifiin hen layad Ama an haén te chà afuroton hen imfagana. ¹¹Chà ifaga chato an chàyü ta mèlaylayad-ayu hen layad-o ah achi komorangan hen laylayadyu.”

¹²“Yato hen iyurchin-on chàyü way masapor manahelennayad-ayu ta kaman hen manlaychà an chàyü wat kaman agéhchi hen manlaychanyu hen ifayu. ¹³Maid kasen kachakkaran way layad no faén hen anchi layad hen ihay tagu way ammag mangidchat hen acharna ta matéy ah katorongan hen ifana. ¹⁴Ya chàyü hen tot-oway ifà no afurotonyu hen chà iyurchin an chàyü. ¹⁵Ad uwan, achì ekatén alepan-o chàyü, te hen alepan, maid innilana hen pontos hen cha epa-ammaan hen apona an hiya. Ngém iyalig-o chàyü ah ifà, te amin way imfagan Ama an haén, an-og imfaga amin agé an chàyü. ¹⁶Yag faén agé chàyü hen namele an haén ah omapowanyu, te haén hen namele an chàyü way omafurot an haén, ya chinutokà chàyü ah i mamullifug ah funga. Ya ammag mannanayun agé hen hiyachiy fungayu. Wat no hiyachi, amin way ifagayun Ama gapon haén wat idchatna an chàyü. ¹⁷Wat yato hen iyurchin-o an chàyü wat masapor manahelennayad-ayu amin.”

Hen mangagorgoran hen anchichay achi omafurot hen ommafurot

¹⁸Yachi yag entoroy Jesus way mangaliyén, “Achiayu mahaang no agorgoran chàyü hen tatagu hen antoy lota way achi omafurot, te anà chillug enagorgoran an chicha. ¹⁹Te non an nampachong hen hamhamàyu hen hamhamàcha, laylaychéncha chàyü. Ngém gapo ta penelè chàyü way omafurot yag nafalewan hen

hamhamàyu, wat yachi hen achicha manlaychan an chàyü. ²⁰Ay cha-anyu aliw-an hen anchi imfagà an chàyü way maid alepan ah nangatngato no hen anchi apona. Wat yachi hen achi mafalin way ilisiyanu hen anchi iggay-o ilisiyan. Wat gapo ta penalgitanà hen anchichay achi omafurot, kapeletan way paligatén chàyü agé. Ya hen utopna agé, gapo ta wachan nangafurot hen intudtuchù, kapeletan way wacha agé hen mangafurot hen itudtuchuyu. ²¹Ngém amin way ammaancha an chàyü, ammaancha gapon ommafurotanyu an haén te maid chillu innilacha an Ama way nannag an haén.”

²²“Non an umat yag anà an iggay ummale hen antoy lota way manudtuchu an chicha, maid matot-owaan hen fadorcha. Ngém gapo ta ummaliyà, maid manlasoncha hen fummasorancha. ²³Te heno way tagu way achi manlayad an haén, achicha agé laychén ah Ama. ²⁴Yag hen iha agé, non an umat way maid agé enammaà ah kaskascha-aw way achi maka-amma hen tatagu, maid agé matot-owaan hen fadorcha. Ngém ah katot-owana, innilacha met chachi ah manot-owaancha no henowà yag chachaat chillu agorgoran chànin Ama. ²⁵Ngém ma-ammaan amin chilluchi ah tomot-owaan hen anchi nesosorat way orchincha way ekatnéén, ‘Anà ammag agorgoran an chicha ah maid lapona.’”

²⁶Yachi yag anat ekat Jesus agéén, “Epalè an chàyü hen anchi Tomotorong way marpon Ama way hiya hen Espiritun Apudyus ya hiya agé hen mangintudtuchu hen katot-owaan an chàyü. Yag no umale, tàchéganà an hiya. ²⁷Ya uray agé chàyü wat tàchéganà an chàyü te chàyü hen cha netnonetnod an haén nanepod hen lugrugin hen anchi chà nantudtuchuwan.”

16 “Empacha-an-o amin cha natto an chàyü ta uray heno way mepasamak, achi koma pomospos-aw hen afurotyu. ²Te umchah angkay hen mangemparyawan chàyü hen anchichay chayü ma-am-amongan. Ya am-améd te umchah agé hen tempo way no pédtén chàyü, ekatchéén yachi paat ano hen chacha mangammaan hen laychén Apudyus. ³Hen mangammaan hen tatagu an cha nadchi an chàyü, te maid innilacha an Ama ya maid agé innilacha an haén. ⁴Ngém chà epacha-anchi an chàyü ad uwan ta no umchah hen mangammaancha, haham-ényu koma way nepapadcha-an chillu.”

Hen a-ammaan hen Espiritun Apudyus

Entoroy Jesus way mangaliyén, “Iggay-o ifaga cha natto an chàyü hen anchi pés-éyna te wawà-achaà an chàyü. ⁵Ngém imfagà ad uwan te téng-angay hen mamfangchà hen anchi nannag an haén. Ngém ammag maid paat lawa mangempoot an chàyü no nokay hen ayà. ⁶Oo, te innilà way cha-ayu tomkar way térén gapo hen anchichay chà ifaga. ⁷Ngém tot-owa angkay hen antoy chà ifaga an chàyü way an angkay pagsaya-atanyu hen antoy lomayawà, te no achiyà lomayaw, achi agé umale hen anchi Tomotorong way miyachar an chàyü. Wat yachi hen masapor éméyà ta epalè hiya.

⁸ Yag no umale, epaka-awatna hen tatagun antoy lota way anchag enomfat, te enomfatcha mepanggép hen tot-oway cha fumasoran, ya hen iha, no heno agé hen tot-owa way maid fasfasorna, ya anat agé hen mepanggép hen chusan Apudyus. ⁹ Te ilanyu ngén, anchag enomfat hen anchichay achi omafurot mepanggép hen tot-oway fumasoran, te hen tot-oway fumasoran, wat hen anchi achicha mangafurotan an haén. ¹⁰ Yag ancha agég enomfat mepanggép no heno hen tot-oway maid fasfasorna, te hen anchi maid fasfasornaat haén way hen matot-owaana, te man-uchiya yag ana-at manchakpos an Ama ad uchu way achiya kasen ilan an chicha. ¹¹ Yag enomfatcha agé mepanggép hen kachusaan hen tatagu te looh nifafagga hen kachusaan Chumunyu way hiyan anchi chan toray hen aminay achi omafurot."

¹² Entoroy Jesus way mangaliyén, "Chuar koma hen ifagà an chàyu ngém innilà way achiayu maka-ara ad uwan. ¹³ Ngém no umale hen anchi Espiritun Apudyus way mangintudtuchu an chàyu hen katot-owaan mepanggép an Apudyus, wat itudtuchuna agé hen anchi tot-owa way ma-afurot. Ya faén agé hamhamàna hen marpowan hen itudtuchuna, te anna an aryén hen chengngarna. Yag epacha-anna agé hen ma-ammaan ah tapen chi ag-agaw. ¹⁴ Ya hen Espiritun Apudyus agé, epachayawna haén te aminay intudtuchù, nipi-yarchachi an hiya way mangempaka-awat an chàyu. ¹⁵ Amin way wacha an Ama, yachi agé hen wacha an haén, wat yachi hen mangaryaén hen Espiritu, haén hen marpowan hen itudtuchuna an chàyu."

Hen layad ya hen tokar

¹⁶ Angkay hiyachi yag entoroy Jesus way mangaliyén, "Achi mafayagat umchah hen achiyu mangil-an an haén, yag achi agé mafayagat kasenyu agé ilan haén." ¹⁷ Yachi yag wachan tapena an chàni way pasorotna way chan ahepenoot no nokay hen laychénay aryén hen anchi enalena way achi mafayagat maid ilanni an hiya, yag achi agé mafayagat kasenni ilan hiya, ya anat agé hen anchi enalena way "hen gapon, te éméy ano an Amana." ¹⁸ Yag hen iha agé, no nokay hen laychénay aryén hen anchi ekatnéén "achi mafayag," te ig-gayni ma-awatan no heno hen chana aryén.

¹⁹ Angkay ah Jesus, a-ammuna way makaim-imoh-ani yag annaat ekatén, "Ay chayü anapén no heno hen laychén hen anchi enalè way aryén way 'achi mafayagat maid ilanyu an haén ya achi agé mafayagat kasenyu agé ilan haén.' ²⁰ Tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way no umchahchi wat mankela-ayu ya an-ayug tomkar way térén. Waman hen anchichay tatagun antoy lota way achi omafurot, anchaat an lomaylayad. Ngém chàyu way tomkar, achi agé mafayagat masokatan hen tokaryu ah pararo way layad. ²¹ Hen miyaligana, kaman hen fufae way chan pànot way chan totokar gapon sigab hen potona, ngém no fùnag anchi onga, annag aliw-an hen anchi sigab gapoh layadna hen anchi onga. ²² Wat pachongna an chàyu te uray tomkar-ayu ad uwan, achi mahen-awniyanat

lomaylayad-ayu chillu te kasentaaw man-aheinnila. Yag achi makàka-an hen hiyachiy layad way ichahanyu."

²³ "Yag no umchahchi way tempo, faén haén hen manchawatanyu, te ah Ama. Ya tot-owa hen antoy ifagà an chàyu way heno way ifagayu an hiya gapon haén, idchatna an chàyu. ²⁴ Ingganad uwan maid imfagfagayu an Ama ah nanginyusaranyu hen ngachan-o, ngém ad uwan, manchawat-ayu wat awatényu ta wachay sém-éman hen laylayadyu ah maid komok-orangana."

Hen na-afa-an hen anchi chan toray hen antoy lota

²⁵ Entoroy Jesus way mangaliyén, "Ammag panpani hen enkaman-o way nangimfaga amin an cha natto an chàyu, ngém umchah hen tempo way achiya ammag mampanpani te an-og lawagén way mangimfaga hen mepanggép an Ama. ²⁶ Yag no umchah hen hiyachiy tempo, manakchakposonyu way manchawat an Ama way mangusar hen ngachan-o, te achi masapor haén hen manginchawat para an chàyu, ²⁷ te amchan hen layad Ama an chàyu gapo hen layadyu an haén ya gapon nangafurotanyu way hiya hen narpowà. ²⁸ Te tot-owa way ummaliya hen antoy lota way narpo an Ama, yag ad uwan, lomayawà hen antoy lota ta mamfangachà chillu an hiya."

²⁹ Yachi yag nan-aleaniyat way pasorotna, ekatniyén, "Ilatam, ma-awatanni ad uwan hen annay cham aryén te faén pani. ³⁰ Yag ad uwan, sigurachuani way innilam hen egad way uray peet hen hehemmani, wat achi masapor manhanhan-ani. Wat yachin mangafurotanni way ah Apudyus tot-owa hen narpowam." ³¹ Yachi yag ekat Jesus an chàni agéén, "Ay afurotonyu peet tot-owa, ³² te umchah angkay hen uras way an-ayug miwa-at way ammag wéhchiyén omanamot ah faréyna way ammag manaynan an haén. Ngém achiya chillu mataynan te mawawà-acha ah Ama an haén. ³³ Empapadcha-an-o hen antoy cha-an ma-ammaan ta mapapanoh hen hamhamàyu gapon afurotyu an haén, te paligatén angkay chàyu hen tatagu hen antoy lota. Ngém sém-ém koma hen hamhamàyu te ena-afào ah Chumunyu way chan toray hen antoy lota."

Hen nanginluwaruwan Jesus hen anchichay ommafurot an hiya

17 Angkay hiyachi way imfagan Jesus cha nadchi, nantangad ad uchu yag nanluwaru way mangaliyén, "Ama inumchah tot-owa ad uwan hen tempona. Wat pachayawém haén way yachi chillu hen mangempachayawà an hea. ² Impiyarno an haén hen lébféng-o way mangimfiyang hen egachay katagutagu, wat amin hen anchichay penelem way omafurot an haén, adchà agé chicha ah mannanayun way mètaguwancha an hea. ³ Yag hen mangawatancha hen yachiy mannanayun way ataguwan, te afurotoncha way hea yanggay hen tot-oway Apudyus, ya afurotoncha agé way haén hen Cristu way em-

popostam way umale hen antoy lota. ⁴Empàilà hen kachayawam hen antoy lota Ama, te lempas-o way nangamma hen amin way empa-ammam an haén. ⁵Wat ad uwan Ama, kasenno pachayawén haén hen sangwanam way kaman hen anchi pès-éy kachayawanta hen anchi cha-an ma-ammaan hen antoy lota."

⁶Entoroy Jesus way manluwaru, ekatnéén, "Hen antochay pasorot-o, iggaycha omafurot hen pès-éyna, ngém gapo ta penelem chicha way mangafurot an haén, wat empaka-awat-o an chicha hen mepanggép an hea yag enafurotcha hen imfagam. Tatagum chillu chicha, ngém annog inchat an haén. ⁷Yag ad uwan, ma-awatancha way amin way wachan haénat hea hen nangidchat te hea hen narpowana. ⁸Yag intudtuchù an chicha hen amin way imfagam an haén yag enafurotcha amin. Wat tenot-owacha way hea hen narpowà ya hea hen nannag an haén."

⁹"Wat hiyaha Ama, chawatê hen torongno an chicha. Achi cha iluwaruwan hen anchichay achi omafurot, te hen anchichay cha omafurot yanggay way inidchatno an haén hen iluwaruwà te tatagum chillu. ¹⁰Te aminay tatagu way ommafurot an haén wat tatagum chicha amin, ya tatagù chicha agé. Ya chaà agé mepachayaw gapon chicha. ¹¹Yag ad uwan Ama, mamfangachà an hea way manaynan hen antoy lota, ngém mataynancha amin hen anchichay inidchatno an haén. Wat heay machayaw way Ama, usarém hen mannakafalinno way manalimun an chicha ta mantetempoyugcha way émèhà-an kaman hen nantempoyuganta. ¹²Hen ni-iggawà an chicha, henahallimunà chicha way nangusar hen mannakafalinno way inidchatno an haén. Wat maid nayagyag an chicha way manongad yanggay hen anchi mayayagyag chillu ah tomot-owaan hen anchi looh nesosorat. ¹³Yag ad uwan, ta anat umchah hen mamfangchà an hea, epapanggar-o an chicha hen antoy chà ifaga an hea ta mèlaylayadcha hen antoy laylayad-o way maid makorangana. ¹⁴Intudtuchù an chicha hen aminay imfagam an haén, yag yachiyat agé hen mangagorgan hen anchichay achi omafurot an chicha. Ya hen ma-agorgoraancha, te kamancha an haén way haén, an-og achi etempoyug hen hamhamào hen anchichay achi omafurot. ¹⁵Ama, achi ekatén aram chicha ah omachawwéyanha hen anchichay achi omafurot hen antoy lota, te hen chawatê, ta anno komag hahallimunan chicha ta achicha marokop an Chumunyu. ¹⁶Te chicha, kaman hen hamhamào hen hamhamàcha way achi kaman hen hamhamà hen anchichay achi omafurot. ¹⁷Wat usarém hen inyalem way katot-owaan way mangempa-pegas hen hamhamàcha an hea ta a-ammaanha yanggay hen imfagam. ¹⁸Chà hénagén chicha way i mangintudtuchu hen alem hen tatagun antoy lota way kaman hen nannagam an haén. ¹⁹An-og idchat hen achar-o an hea way matéy para an chicha ta chicha, midchatcha agé an hea."

²⁰"Ama faén yanggay hen antochay cha omafurot ad uwan hen chà iluwaruwan, te uray hen aminay oma-

furot ah pegwana gapon itudtuchucha. ²¹Ya hen chà chawatén, ta mantetempoyugcha way kaman chillu hen nantempoyuganta way wacha-a an haén ya wachaà agé an hea. Wat kaman agéhchi koma way wachacha agé an chita. Te hen mantetempoyugancha way émèhà-anat yachi hen mangafurotan hen katagutagu way hea tot-owa hen nannag an haén.

²²Hen nangempachayawam an haén wat kaman agéhchi hen mangempachayawà an chicha te émèhà-an hen hamhamàcha way kaman agé hen hamhamàta. ²³Mawawà-acha-a an haén ya wawà-achaà agé an chicha ta matorongancha way mantetempoyug, te yachi chillu hen mangil-an hen katagutagu hen antoy lota way hea hen nannag an haén. Ya elasincha agé way laylaychém hen antochay cha omafurot an haén way kaman hen manlaycham an haén."

²⁴Entoroy Jesus way manluwaru, ekatnéén, "Ama, hen laychê paatat hen anchichay penelem way omafurot an haén wat mì-i-iggawcha an haén ya ta i-illancha ah ing-inggana hen kachayawà. Ya hen kachayawà, yachin manachayawam an haén gapon layadno an haén nanepod hen cha-an ma-ammaan hen antoy lota. ²⁵Ama way ka-ammayan, maid tot-owa innilan hen anchichay achi omafurot an hea, ngém haén, innilà hea, ya hen antochay cha omafurot an haén, innilacha way hea hen nannag an haén ²⁶te intudtuchù an chicha hen mepanggép an hea. Ya an-og etotoroy agé way mangempa-awat an chicha amin hen mepanggép an hea ta hen ekamanno way manlayad an haén, yachi koma agé hen ekamancha way man-ahelennayad ta mawawà-achaà an chicha."

Hen nanelewancha an Jesus

Mat. 26:47-56; Mar. 14:43-50; Luc. 22:47-53

18 Angkay hiyachi way narpas hen nanluwaruwan Jesus, netnod-ani way pasorotna an hiya yag ginchangni hen anchi arug-ug ad Kidron way émméy hen anchi napodchokan hen mura. ²Yag ah Judas way nangenlao an Jesus, innilana agéchi way lugar te yachi chillu hen chani manibhib-atan an Jesus. ³Wat enetnod Judas hen anchichay sorchachu ya hen anchichay guwarcha way hennag hen anap-apon hen papachi ya hen Fafariseo. Yag inna inhib-at chicha an cha Jesus way anchag nan-a-arms ya nanhehelaw amin. ⁴Yachi yag gapo ta ena-ammun Jesus chillu hen aminay mepasamak an hiya, wat ammag i nihib-at an chicha way mangaliyén, "Heno hen chayu anapén." ⁵Yag ekatchéén, "Ah Jesus way eNazaret." "Haén met," way ekat Jesus. Yag ah Judas way nangentochar, netatappe an chicha. ⁶Hen nangaryan Jesusén "haén met," anchag inyugnud yag narangadcha. ⁷Yag anat ekasen Jesus way mangaliyén, "Heno nadchi hen chayu anapén." Yag ekatcha agéén, "Ah Jesus man way eNazaret." ⁸"Imfagà met way haén," way ekat Jesus. "Wat no haén hen chayu anapén, achiyu cha etape hen antochay tapena." ⁹Imfagan Jesuschi ah tomot-owaan hen anchi imfagana an Amana hen nan-

garyanéén, "Maid mayagyag ah uray ihà-an hen anchichay tatagu way inidchatno an haén."

¹⁰ Hen hiyachi, ah Simon Pedro way namfafangngid, nan-uhfûnaat yag fina-agna hen anchi alepan hen anchi ap-apon hen pachi way ah Malco hen ngachanna wat narongchan hen awan hen ingana. ¹¹ Yag anat chégyayén Jesus ah Pedro way mangaliyén, "Ichùchûnowat hen annay fangidno. Te ay ammoh ekatnowén achi eparufus hen antoy hehemmà Ama chillu way ma-ammaan an haén."

Hen nepasangowan Jesus an Anas

¹² Angkay hen anchichay sorchachu ya hen anchi komandércha ya anat agé hen anchichay guwarcha way Judio, tenelewcha ah Jesus yag finarudcha. ¹³ Yag anchaat iyéy an Anas way atogangan Caifas way ah Caifasanchi, hiya hen anchi kangatowan way pachi hen hiyachiy tawén. ¹⁴ Ya hiya agé hen anchi nanugun hen anchichay ifana way Judio way un-unnina no ihà-an hen matéy ah masobfotan hen chuar no hen machachaelan hen amin.

Hen nenhootan Pedro an Jesus

Mat. 26:69-70; Mar. 14:66-68; Luc. 22:55-57

¹⁵ Angkay hiyachi yag chàni an Simon Pedro way pasorot Jesus, inu-unnudni hiya. Yag gapo ta am-ammuwà hen anchi ap-apon hen pachi, emparufusà way mì-ighép an Jesus hen anchi fatawan hen faréy. ¹⁶ Waman ah Pedro, nehàfa ah lahin hen anchi arad. Yachi yag namfangachà way i mètagépfar hen anchi fufae way cha mammam-at hen anchi hawang ta paghépéna koma ah Pedro. ¹⁷ Yag yachi way hinénggép, ekat hen anchi fufae an hiyéén, "Hean samet hen ihay pasorot Jesus agé." "Faén aya," way ekat Pedro.

¹⁸ Angkay hiyachi, gapo ta tongnin, nan-apoycha hen anchichay alepan ya guwarcha hen anchi fatawa yag naliubcha way man-anichu, wat i agé nèanichu ah Pedro.

Hen namistigaran hen anchi ap-apon hen pachi an Jesus

Mat. 26:59-66; Mar. 14:55-64; Luc. 22:66-71

¹⁹ Angkay hiyachi yag ah Anas way kangatowan way pachi hen ar-argaw, finistigarna ah Jesus mepanggép an chàni way pasorotna ya anat hen chana intudtuchu. ²⁰ Yag sommongfat ah Jesus way mangaliyén, "Aminay nantudtuchuwà, nantudtuchuwà met hen sangwanan hen katagutagu hen anchichay chataaw ma-am-amongan ya anat ah Templo way chataaw mahibhib-atan amin, wat maid entàlilig-o. ²¹ Wat pakay haén hen mansarudsucham yag faén hen anchichay cha nangngar, te chicha, chengngarcha met hen aminay intudtuchù an chicha."

²² Hen nangaryan Jesus an nadchi, ammag tenappet hen ihay guwarcha hiya yag ekatnéén, "Apay yaha hen ekamanno way manongfat hen anchi ap-apon hen pachi." ²³ Yag anat ekat Jesus agéén, "No wachay

laweng ah enalè, eparawagno hen anchi karawengna, ngém no usto hen enalè, pakay tappeténa." ²⁴ Angkay hiyachi yag empééy Anas ah Jesus an Caifas way kangatowan way pachi hen hiyachiy tempo way é-éttégna way ammag nakakanselan.

Hen kasen nenhootan Pedro an Jesus

Mat. 26:71-75; Mar. 14:69-72; Luc. 22:58-62

²⁵ Angkay hiyachi yag ah Pedro agé, é-éttégna way nèa-annichu ah fatawa. Yag anat kasen agé hanhanan hen tapen hen anchichay tatagu way mangaliyén, "Ay ammoh faén hea tà hen ihay pasorot Jesusanna." "Faén aya," way ekat agé Pedro. ²⁶ Yachi yag nan-ale hen ihay alepan hen anchi kangatowan way pachi way agin hen anchi fina-ag Pedro yag ekatnéén, "Ayong-ang, ay ammoh faén agé hea hen ihay innilà hen anchi papenodchok way nenetnod an Jesus." ²⁷ Yag ammag tenlén Pedro way mangenhoot chillu yag nanolloaoat hen manò.

Hen nepasangowan Jesus an Gubérnador Pilato

Mat. 27:1-2, 11-14; Mar. 15:1-5; Luc. 23:1-5

²⁸ Angkay hiyachi way figfigatay térén, enlayawcha ah Jesus ah faréy Caifas way manginyéy hen anchi faréy hen anchi gubérnador way eRoma. Ngém hen anchichay anap-apon hen Judio, iggaycha mi-ighép te marémhacha no hénggépcha hen faréy hen faén Judio. Yag non an umat yag hénggépcha, achi agé mafalin way mèancha hen anchi lagsak way Manmanma-an way téng-angay umchah. ²⁹ Yag hen hiyachi, ginumhad ah Gubérnador Pilato way i managépfar an chicha, yag ekatnéén, "Pakay anyug cha iyale hen taguwannahto, no nokay hen epafasoryu an hiya."

³⁰ Yag ammag nansongfatan hen anchichay Judio way mangaliyén, "Ay ammoh annig cha iyale hiyahto non an maid fasorna." ³¹ Yag anat ekat agé Pilatowén, "Umpayat egad-ayu, yag innarayuy ta chàyu hen manguwis ah manorotanyu paat hen orchinyu." "Oo a," way cha ekat hen anchichay Judio, "ngém chàyu way eRoma, achiyu met parufusun chàni way mamchit hen tatagu."

³² Yachi hen enkamancha an Jesus ah tomot-owaan hen anchi imfafaggana chillu mepanggép hen ekamannay matéy.

³³ Angkay hiyachi yag kasen hinénggép ah Pilato ah faréy, yag annaat epa-ayag ah Jesus, yag senarudsudna way mangaliyén, "Ay hea ano hen Aren hen Judio."

³⁴ Yag sommongfat ah Jesus way mangaliyén, "Ay laychém tot-owa way ma-awatan no henowà ono annog an cha ar-aryénha te yahan chengngarno way cha aryén hen tatagu." ³⁵ Yag anat ekat Pilatowén, "Ammoh Judiowà ta innilà hen mepanggép an hea. Te hen anachay kacharaam paat way Judio ya hen anchichay anap-apon hen papachiyu hen nanginchéréem an heahto, no henowat paat hen enammaam." ³⁶ Yachi yag anat ekat Jesusén, "Haén, faén kaman hen manareyan hen tatagu hen antoy lota hen nan-areyà te non an umat yag anà an man-are hen antoy lota, kapeletan way nèpatéycha hen anchichay pasorot-o ta

achiyà telewén hen anchichay anap-aponi way Judio. Ngém faén hen antoy lota hen iggaw hen kena-arè." ³⁷ "Wat area peet tot-owa no yaha," way ekat Pilato. Yag ekat agé Jesusén, "Hea kagé ah mangalem. Te ah katot-owana, hen gagarà paat way ummale hen antoy lota way miyanà ah tatagu, ta epaka-ammù hen katot-owaan. Ya heno way manlayad hen katot-owaan, afurotona hen ifagà." ³⁸ "Ay way nangila ah katot-owaan," way ekat agé Pilato.

Hen nangimfag-ancha hen matéyan Jesus

Mat. 27:15-31; Mar. 15:6-20; Luc. 23:13-25

Angkay hiyachi yag kasen ginumhad ah Gubérnador Pilato way i managépfar hen anchichay tatagu, yag ekatnéén, "Maid met inchahà ah fasor hen annay taguwanna. ³⁹ Wat gapo ta wacha chillu hen gagan-gayyu way no umchah hen yatoy lagsak way Manmanma-an, wachay wacha chillu hen ihay farud way eparufus-o, wat ay achiyu laychén ta hen annay areyu way Judio hen eparufus-o." ⁴⁰ Yachi yag anchag an heo-ongaw way mangaliyén, "Faén hiya hen parufusum ta ah Bernabe." Yag ah Bernabeyanchi, ammag futangelo.

19 Angkay hiyachi yag empahaprat Pilato ah Jesus hen anchichay sorchachuna. ² Yag hen anchichay sorchachu, anchag finallengawngaw hen anchi pagat yag empahòrongcha an hiya way yachi ano hen koronana te are, ya anchaat agé lumfongan ah chittakan way kaman lumfong chi are. ³ Yag anchaat agé sénsén-én way mangaliyén, "Anhangén eman hen Aren hen Judio." Aryén chachiyén chachaat agé tap-petén hiya.

⁴ Angkay hiyachi yag kasen agé ginumhad ah Pilato way i mangimfaga hen anchichay tatagu way mangaliyén, "Epaghad-o hen annay taguwanna ah mangil-anyu way maid tot-owa inchahà ah fasorna." ⁵ Yachi yag anchaat epaghad ah Jesus way étég hen pagat ah uruna ya narurumfongan agé ah chittakan. Yag anat ekat Pilatowén, "Ilanyuto no cha-an-ayu mapnek."

⁶ Ngém hen nangil-an hen anchichay anap-apon hen papachi ya hen anchichay guwarcha an Jesus, chachaat èngaw amin way mangaliyén, "Ekorosyuwat man hiya!" Yag anat ekat agé Pilatowén, "Chày kaý yag enkorosyu ta egad-ayu te maid angkay fasorna ah inchahà." ⁷ Yag nansongfatan hen anchichay tatagu way mangaliyén, "Ah katongparan hen orchinni way Judiowat masapor matéyha way tagu way matéy te an-nag enammaan hen acharna ah anà ano Apudyus."

⁸ Hen nangngaran Pilato an nadchi, anat agég kom-maskasen hen égyatna. ⁹ Yag annaat kasen agé epaghép ah Jesus yag senarudsudna way mangaliyén, "No man paat tot-owa hen narpowam aya." Ngém ammag achin ar-ale ah Jesus. ¹⁰ "Pakay achiya songfatan," way ekat Pilato. "Ay ammoh maid innilam way wachan kafaèlè way mangemparufus an hea ya mangempakoros an hea." ¹¹ Yachi yag sommongfat ah Jesus way mangaliyén, "Hen karébféngam yanggay an haénat, hen patinggan yanggay hen inidchat Apudyus an hea.

Wat hen anchichay nangemporang an haén an hea, chakchakkar hen fasorcha no hea."

¹² Hen nangngaran Pilato agé an nadchi, annag cha iyanap hen ekamanna way mangemparufus koma an Jesus. Ngém ammag cha hanétanat agé hen anchichay tatagu way mangèngaw way mangaliyén, "No parufusum hiyaat, faén angkay ah Are Cesar hen cham tàchégan te hen annay kafusorna. Te heno way mangaliyén hiya hen Are, kaman paat taropa way ana an cha pérhén hen tùchun hen anchi Aretaaw ad Roma." ¹³ Angkay hen nangngaran Pilato hen chacha agé èngaw, annag kasen empaghad agéh Jesus yag annaat iyéy hen anchi chana mangu-uwisan hen tatagu way am-ammay chi archatna way hen ngachanna ah Henebreo wat Gabata, yag anat i tumùchu hen anchi tùchuna. ¹⁴ Hen hiyachiy uras, téng-angay mang-gawa way hen mafigat, milugi hen anchi lagsak way Manmanma-an. Yachi yag imfagan Pilato hen anchichay tatagu way mangaliyén, "Aya, egad-ayu hen antoy Areyu te areyu chillu." ¹⁵ Yag anchaat ammag heo-ongaw way mangaliyén, "Ekorosyuwat hiya ta matéy." Yag anat ekat Pilatowén, "Ay ammoh pédtè lawa hen Areyu." Yag ekat hen anchichay anap-apon hen papachiyén, "Maid ay kasen Areni no faén yanggay ah Cesar ad Roma." ¹⁶ Yachi yag emporang Pilato ah Jesus an chicha ta egadcha way i mangenkoros.

Hen nelansaan Jesus

Mat. 27:32-44; Mar. 15:21-32; Luc. 23:26-43

¹⁷ Angkay hiyachi way innarachah Jesus yag anchaat epafu-ud hen anchi korosna way manginyéy hen anchi lugar way ekatchéén "aléntutugun chi uru" way hen ekatchah Henebreo wat Golgota, ¹⁸ yag enkoroscha hiya ahchi. Yag wachacha agé hen chuway nekoros, wat nanggagaw-éncha ah Jesus. ¹⁹ Yachi yag wacha agé hen anchi empasorat Pilato way empòatcha hen anchi koros Jesus way ekatnéén, "Yato ah Jesus way eNazaret way Aren hen Judio." ²⁰ Yag toroy karase way ale hen nesoratana te ah Henebreo ya ah Latin ya anat ah Griego. Wat chuarcha hen tatagu way namasa, kaskasen te nehahag-én ad Jerusalem hen anchi nekorosana. ²¹ Yachi yag émméycha hen anchichay anap-apon hen papachi an Pilato way manlili, ekatchéén, "Faén komachi hen ensoratno way 'hiya hen Aren hen Judio,' ta hen ensoratno koma wat 'annag cha ekatén hiya ano hen Aren hen Judio.'" ²² Yag senongfatan Pilato chicha way mangaliyén, "Hen laychè way mesorat wat yachi yanggay hen mesorat."

²³ Angkay hiyachi way enlansan hen anchichay sorchachu ah Jesus, innaracha hen lumfongna yag napaténcha ah màchèchangancha way opat. Yag anchaat agé aran hen anchi akrangna way ammag nantarayyun way maid naogotana, ²⁴ yag nantatagépfarcha way mangaliyén, "Achitaaw gissayénto way manapatén ta antaaw an manfub-unnotan ta ilantaaw no heno hen mangan-awa." Hen yachiy na-ammaan, na-ammaan ah tomot-owaan hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén,

“Inyà changcha hen lumfong-o ya anchaat mamfub-unnotan hen akrang-o.”
Wat yachi tot-owa hen enammaan hen anchichay sorchachu.

²⁵ Angkay hiyachi, tommatàchég-ani hen anchi hag-én hen koros Jesus, way wachacha agé cha inana way hen-agi ya anat ah Maria way ahawan Cleofas, ya anat agé ah Maria way eMagdalena. ²⁶ Yag yachi way innilan Jesus ah inana ya anat haén way laylaychéna way pasorotna way tommatàchég hen ê-éyna, ekatnéén, “Ina, ifilangno ah Juananna ah anàno.” ²⁷ Yag annaat agé ekat an haénén, “Heay Juan, ah Inaanna wat In-am.” Yag nanepod hen hiyachi, nì-i-iggaw ah Inana an chàni.

Hen natéyan Jesus

Mat. 27:45-56; Mar. 15:33-41; Luc. 23:44-49

²⁸ Angkay hiyachi way innilan Jesus way lempasna amin hen nipiyan an hiya, yag annaat ekatén, “Nàwawà,” way yachi agé hen enalena ah tomot-owaan hen anchi nesosorat way alen Apudyus. ²⁹ Yachi yag ensawsawcha hen anchi penapa-atcha way lopot hen anchi elém yag inchawchawcha way mangempasosop an Jesus. ³⁰ Angkay senosop Jesuschi yag annaat ekatén, “Narpas amin,” yag anat manyongyong yag étéynaatchi.

Hen nanootancha an Jesus

³¹ Angkay hiyachi yag hen anchichay anap-apon hen Judio, émméycha an Pilato way mangimfaga ta map-tén koma hen he-en hen anchichay nekokollos ta ag-aggha yag natéycha ta mapahcha hen koros. Te hen kafigatana, yachi hen anchi lagsak way Manmanma-an way térénay ngilin, wat achi koma mafalin way é-éttég hen anchichay nekokollos. ³² Yachi yag émméy hen anchichay sorchachu way i mamtén hen he-en hen anchichay nekokollos. Yag yachi way penténcha hen he-en hen anchi chuwa, ³³ yag ekatchéén eparégcha ah Jesus, yag innilachaat agé way looh peet natéy, wat ig-gaycha pétnén hen he-ena. ³⁴ Ngém tàén, enchootat hen ihay sorchachu hen say-angna hen chinang-ilig Je-sus, yag fummùnagat agé hen chara ya chanum. ³⁵ Haén way nangensorat an cha natto, innilan paat hen matà amin cha nadchi way na-ammaan, wat tàchégà way tot-owa amin, ya tot-owa agé hen antoy chà ifaga. Yag hen chà manaphapetan ta omafurot-ayu koma agé.

³⁶ Na-ammaan amin cha nadchi ah tomot-owaan hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén, “Maid paat maptén ah uray ihay tongarna.” ³⁷ Ya wacha agé hen ihay nesosorat way ekatnéén, “Fub-uyéncha agé hen anchi chinootcha.”

Hen nilufuan Jesus

Mat. 27:57-61; Mar. 15:42-47; Luc. 23:50-56

³⁸ Angkay narpaschi yag wachan ihay iyAremateo way ah Jose hen ngachanna way omma-abfurot an Je-

sus, ngém annag entataro hen afurotna gapoh égyat-na hen anchichay anap-apon hen Judio. Yachi yag émméy ah Joseyanchi an Pilato way i mangimfaga ta arana hen achar Jesus. Angkay inyafun Pilato, émméycha ³⁹ an Nicodemo way i mangpah. Ah Nicodemowanchi, hiyan anchi émméy an Jesus hen hen-lafiyan. Hen hiyachi, ina-aran agé Nicodemo hen le-manporo way kilo way fangfangru way mira ya aros ta wachay etapecha hen anchi natéy way manginlufù. ⁴⁰ Angkay hiyachi way impahcha hen anchi achar Jesus, yag imfunifuncha hen anchi lopot way nasekparan ah fangfangru way yachi chillu hen gagangayni way Judio no wacha hen ini ilufù. ⁴¹ Yachi yag wacha agé hen ihay kà-amma way lufù way maid nilubrufù an nadchi way hen iggawna, hen gawan hen ihay podchok way nehahag-én agé hen anchi nekorosan Jesus. ⁴² Yag gapo ta téng-angay milugi hen anchi ngilin way Manmanma-an, yag gapo amin ta nehahag-én wat ammag yachi hen incha nanginlufuan an Jesus.

Hen anchi lufù way maid ininggaw

Mat. 28:1-8; Mar. 16:1-8; Luc. 24:1-12

20 Angkay hiyachi way figfigat hen Chuminggu way chan penen-et, émméy ah Maria way eMagdalena ah lufù. Yag yachi way inumchah, innilana way ammag nafufùtanat agé hen anchi lufù. ² Wat ammag nanagtag way ummaley mangimfaga an chàni an Pedro. Yag ekatna way mangaliyén, “Enlayawcha angkay hen achar Apotaaw ah lufù yag maid agé innilani no chuud hen nanginyéyancha.” ³ Yag an-aniyat gumhad an Pedro way i mangila hen anchi lufù. ⁴ Cha-ani managtag way chuwa yag gapo ta fifiahà noh Pedro, wat haén hen pés-éy umchah. ⁵ Yag enteng-éy-o way nangila ad char-ém yag ammag anggay hen anchi funifun ah natotòrong. ⁶ Cha-anà hénggép yag nawayat agé ah Simon Pedro way cha umunud, yag ammag nahonorò ad char-ém. Yag innilana agé hen anchi funifun way natotòrong, ⁷ ya anat agé hen anchi niy-oppeop hen uruna way nakokoppen yag nepapattang hen ê-éyna. ⁸ Yachi yag hinénggépà agé way i mangila. Yag hen nangil-à hichi, yachi hen nangafurotà paat way nan-uchi ah Jesus. ⁹ Te hen hiyachiy tempo, cha-anni chillu ma-awatan hen laychén hen anchi nesosorat ad namenghan way aryén way masapor matéy ya anat man-uchi. ¹⁰ Yachi yag an-aniyat omanamot way chuwa.

Hen nampàil-an Jesus an Maria way eMagdalena

Mat. 28:9-10; Mar. 16:9-11

¹¹ Angkay ah Maria way eMagdalena, nantaynan hen anchi lufù way chan kelakela. Yag hen chanan kelaan, enteng-éyna way mangila ad char-ém, ¹² yag innilanaat agé hen chuway anghel way nanlurum-fongchah pokkawan way tummutùchu hen anchi nepabfégan hen achar Jesus way hen iha, tummutùchu ah ulluwan ya hen iha, tummutùchu ah héngnáchén. ¹³ Yachi yag nan-alecha hen anchichay anghel way mangaliyén, “Pakay mankela-a, sonod.”

Yag anat ekat Mariéén, “Okay te enlayawcha hen achar hen anchi Aponi yag maid innilà hen nanginyéyancha.”¹⁴ Yachi yag anat mantuwili yag innilanaat agé ah Jesus way tommatàchég, ngém iggayna elasin way ah Jesuschi.¹⁵ Yachi yag ekat Jesus an hiyéén, “Pakay mankela-a, sonod, ya henokay ah nadchi hen cham anapén.” Hen ekat Maria ah hamhamàna, taguchi way cha mangil-ila hen anchichay mura hen nanagépfar an hiya, yag annaat ekatén, “Panga-aseem paat no hea hen nangenlayaw, ta itudtuchum hen nangiggaam ta iyà koma aran.”¹⁶ Yag anat fagaan Jesus hen ngachana way mangaliyén, “Maria.” Yag ammag nanhagongat ah Maria yag ekatna way nan-aleh Henebreowén, “Raboni!” way hen laychényay aryén, Apo.¹⁷ “Oo ngém achiyà cha égnanan,” way ekat Jesus, “te cha-anà éméy an Ama ad uchu. Ngém in-a ta im ifaga hen anchichay ifataaw way éméyà ad uchu an Amay Apudyus way hiya agé hen Amayu way chayuy chayawén.”¹⁸ Yachi yag ummale ah Maria way i nangimfaga an chàni amin way pasorot Jesus way innilana ano tot-owa ah Apo Jesus. Yag henaphapetna agé hen amin way imfagana an hiya.

Hen nampàil-an Jesus hen anchichay pasorotna

Mat. 28:16-20; Mar. 16:14-18; Luc. 24:36-49

¹⁹ Angkay hiyachi way nadhém hen yachi chillu way ag-agaw way Chuminggu, na-a-among-ani way pasorot Jesus ah faréy way nanchachaig te cha-ani éméggyat hen anchichay anap-aponi way Judio. Yachi yag ammag niyahachat agé ah Jesus way nètatachég an chàni, yag ekatna way mangaliyén, “Antoyanà, wat ta omammay hen hamhamàyu.”²⁰ Yachi way enalenachi yag annaat epàila hen limana ya hen chinang-iligna. Wat ammag pararo hen laylayadni hen nangil-anni an hiya.²¹ Yachi yag anat kasen ifagan Jesus an chàni way mangaliyén, “Omammay paat hen hamhamàyu, yag hénagè chàyu way i mantudtuchu way kaman hen enkaman Ama way nannag an haén.”²² Yachi yag annaat ehapod an chàni way mangaliyén, “Ta ma-adchan-ayu hen Espiritun Apudyus.”²³ Yag heno way fador hen tatagu way pakawanényu, wat mapakawanchi tot-owa. Yag heno agé way achiyu pakawanén, achi chillu mapakawanchi.”

Naligat hen ommafurotan Tomas

²⁴ Angkay ah Tomas way kapel way ihay ifani way pasorot Jesus agé, niyaphor way maid hiya hen anchi pés-éy nampàil-an Jesus an chàni.²⁵ Wat yachi way henaphapetni hen nangil-anni an Apo Jesus, annag ekatén, “Ay ammoh mafalinha tà. Achì angkay afurotonha ingganah ilà paat hen filat hen lansa hen limana way manchà yag inggana agéh epahrò-o hen limà hen chinang-iligna.”

²⁶ Angkay hiyachi way kasen Chuminggu yag kasenani agé nanchachaig ah faréy way na-a-among way pasorot Jesus, yag hen hiyachi, wacha tot-owa ah Tomas. Yachi yag ammag niyahachat agéh Jesus an chàni yag ekatnéén, “Antoyanà agé wat omammay ko-

ma hen hamhamàyu.”²⁷ Yag annaat agé ekat an Tomasén, “Antoyan hen limà wat ilam yag tenchàno hen antoy filatna, yag empahròno agé hen limam hen antoy chinang-ilig-o ta éhéde yag afurotom ta achia koma chan finafinafang.”²⁸ Yag anat ekat Tomasén, “Hea tot-owa hen Apò way hea ah Apudyus.”²⁹ Yag anat ekat Jesusén, “Ammay te cha-a tot-owa omafurot gapoh nangil-anà, ngém mas am-ammay hen anchichay cha-an mangila an haén yag chacha chillu omafurot.”

Hen pontos hen yatoy libnu

³⁰ Wacha chillu hen ammag lonay way tapenay kaskascha-aw way enammaan Jesus hen sangwananni way pasorotna way cha-an-o esorat hen yatoy libnu.

³¹ Ngém ensorat-o cha natto ah mangafurotanyu way ah Jesus hen anchi tot-oway anà Apudyus way empopostana way umale. Yag no omafurot-ayu, mètaguayu an hiya ah ing-inggana.

Hen kasen nampàil-an Jesus hen tapen hen pasorotna

21 Angkay hiyachi yag wacha hen kasen nampàil-an Jesus an chàni way pasorotna hen anchi fayfay way Tiberias way yato hen na-ammaan.² Hen hiyachi, niyaphor way wacha-ani amin an cha Simon Pedro an Tomas way kapel ya ah Natanael way eCana way sakop hen Galilea, ya anat chàni way chuwa way anà Zebedeo, ya hen kasen chuway ifani agé.³ Yachi yag anat ekat Simon Pedrowén, “Ta éméyà lawa manafukora.” Yag anniyat agé ekatén, “Aw miyaleani agé.” Wat émméy-ani amin yag annig lenabrafi way namfafangka way cha manafutafukor yag ammag poros paat chi innarani.

⁴ Angkay cha pomaway, wachan ihay tommatàchég hen anchi tarantag way ah Jesus peet ngém cha-anni maelasin.⁵ Yag ekatna an chàniyén, “Ay wà-achay ginachiwuy way sosnod.” “Maid umpay,” way ekatni.⁶ Yag annaat ekatén, “Wat eporwak hen annay tafukoryu ah apet hen pachawananyu wat wachan aranyu.” Yachi yag anniyat tot-owa eporwak, yag ammag achi-aniyat agé makarapchù te ammag chuar hen nàna.⁷ Haén, enlasin-o way ah Jesus yag an-owat ekat an Pedrowén, “Ah Apotaaw angkaychi.” Yag hen nangngaran Pedro an nadchi, annag nan-igga hen lumfongna te nanlorohay yag pommassong yag tumifù way éméy an Jesus.⁸ Yag chàniy tapena, namfafangka-ani way cha ummunud te chani lapchu-un hen anchi tafukor way nanapno ah gachiw. Ya faén chillu achawwéy hen anchi tarantag te an ménat an hingsot yanggay way metros.

⁹ Angkay hiyachi way tommàchang-ani hen anchi tarantag, yag innilani hen apoy way fummafara ya hen gachiw way neloroppò ya anat hen ma-an.¹⁰ Yag ekat Jesus an chàniyén, “Uminyaleayu hen tapen annay ginachiwuy.”¹¹ Wat hinénggép ah Pedro hen anchi fangka yag ininatna hen anchi tafukor way mangentàchang way nanapno ah chachanakkar way gachiw te

émméy ah hinggasot ya lemanporo ya toro. Yag tàén hiyachi way ammag chuar, iggay chillu nagissay hen anchi tafukor. ¹² Yachi yag enayagan Jesus chàni way mangaliyén, "Wayyu ta mangantaaw." An chàniyanchi, maid paat ihah nangimoh no hiya tot-owa ah Jesus te innilani amin chillu way hiya. ¹³ Yachi yag innaran Jesus hen anchi ma-an, yag inwarasna an chàni, ya umat agé hen anchi gachiw.

¹⁴ Yachi hen petlon hen nampàil-an Jesus an chàni way pasorotna nanepod hen nan-uchiyana.

Hen imfagan Jesus an Pedro

¹⁵ Angkay hiyachi way narpas-ani way nangan, ekat Jesus an Simon Pedrowén, "Heay Simon way anà Juan, ay wadwadcha hen layadno an haén no hen annachay tapena." Yag ekat Pedrowén, "Apo, inni-ilam met way laylaychê hea." Yag anat ekat Jesusén, "Wat tudtuchuwam hen anchichay karnerò way anat ommafurot an haén." ¹⁶ Yachi yag empegwan Jesus way mangaliyén, "Simon way anà Juan, ay laychém tot-owa haén." "Oo Apo," way ekat Pedro, "innilam kayyà way laylaychê hea." Yag anat ekat Jesus agéén, "Wat halimunam ngarud hen anchichay karnerò way ommafurot an haén." ¹⁷ Yachi yag anat epetlon Jesus chillu way mangaliyén, "Simon way anà Juan, ay wacha tot-oway layadno an haén." Yachi yag ngommehpéy hen hamhamà Pedro te empetlon Jesus way nangalen nadchi, yag annaat ekatén, "Apo, innilam hen egad, wat innilam agé way laylaychê tot-owa hea." Yag anat ekat Jesusén, "Wat tudtuchuwam hen anchichay karnerò." ¹⁸ Yag entoroy Jesus way mangaliyén, "Tot-owa hen antoy ifagà an heay Pedro way hen kafab-arum, an-ag egachén cha-an lumfong ya egad-ah cham ay-ayan ah laylaychém. Ngém faénha hen mekaman no omawni, te hen marakayamat mamayachém hen limam yag finarudcha-a way manginyéy hen achim laychén way

ayan." ¹⁹ Enalen Jesuschi ah mangempacha-anana hen ekaman Pedro way matéy ah kachayawan chillu Apudyus. Angkay enalen Jesus amin cha nadchi, yag annaat ekat an Pedrowén, "Haén yanggay hen sosollotom."

Hen imfagan Jesus mepanggép an Juan

²⁰ Yachi way nantuwili ah Pedro yag innilana haén way pasorot Jesus way laylaychéna way cha umunud. Haén hen anchi nichachallangéy an Jesus hen anchi anongoh hen nèanana an chàni way yachi hen nangimohà no heno hen anchi i mangenlao an hiya. ²¹ Yag yachi way innilan Pedro haén, annaat ifaga an Jesus way mangaliyén, "Apo, wat nokay agé hen mekaman an hiya nò." ²² Yag anat ekat Jesusén, "Egachà an hiya, te non an umat yag laychê way manatagu an hiya ingganah kasen-o mamfangchan, faén chillu fiyangnochi. Ngém hea ay, sosollotom paat haén." ²³ Nanepod hen nangaryan Jesus an nadchi, ammag niwarawagat agé hen anchichay ommafurot way achiyà ano matmatéy. Ngém faén metchi hen enalen Jesus te hen imfagana, ekatnéén, "Non an umat yag laychê way manatagu an hiya ingganah kasen-o mamfangchan, faén fiyang Pedrochi."

Hen anongoh hen antoy nesorat

²⁴ Haén way nangensorat amin an cha natto, haén ah Juan way pasorot Jesus wat tàchégà hen katot-owan hen amin antoy ensorat-o. Te inni-ilani amin way tot-owa hen antochay ensorat-o. ²⁵ Ya wachacha agé hen chuar chillu way tapen hen enammaan Jesus way cha-an mesorat te non an umat yag mesorat amin ah libnu, wat ah hamhamàowat awni yag achina érég hen amin antoy lota ah iggawancha.

Hen enkaman anchichay

1 Hen anchi pès-éy sorat-o an heay Apo Teofilu, henaphapet-o hen aminay enammaan Jesus ya hen intudtuchuna nanepod hen nanginlugiyana ² inggana hen namfangchana ad uchu. Yag hen anchi channa namfangchan ad uchu, wacha hen impiyarna hen anchichay penepelena way aposelna way hen anchi impiyarna, narpochi hen Espiritun Apudyus. ³ Yag hen narpasan hen natéyana ya hen nan-uchiyana, ammag cha nampàipàila an chicha hen unig hen opatporoy ag-agaw, ya chuar agé hen tapen hen enkamanna ah manot-owaancha way nan-uchi tot-owa. Ya hen hiyachiy tempo agé, chana intudtuchu an chicha mepanggép hen mantorayan Apudyus.

⁴ Hen-argawan way niya-among ah Jesus an chicha, intugunna way mangaliyén, “Achiayu cha lomaylayaw hen antoy fabrèyanta way Jerusalem ingganah idchat Ama hen anchi imfafaggà way idchatna an chàyu way yachi hen anchi Espirituna way empopostana. ⁵ Te ah Juan, finunyagan chàyu ah chanum, ngém achi mafayagat ifunyang Apudyus hen Espirituna an chàyu way yachi hen umaliyana way miyachar an chàyu.”

Hen émméyan Jesus ad uchu

⁶ Angkay hiyachi way kasencha na-among, inimoh hen anchichay aposel Jesus an hiya way mangaliyén, “Apo, ay faén ad uwan hen tempon hen ma-afa-an hen anchichay eRoma way chan toray an chitaaw way Judio ta egadtaaw way mangentoray hen antoy lotataaw.”

⁷ Yag sommongfat ah Jesus way mangaliyén, “Ah Amataaw way Apudyus yanggay hen nangi-ila no kamana hen umchahan hen heno way ammaana te achi mepaka-ammu cha nadchi an chàyu. ⁸ Ngém innilayu amin hen enammaà ya hen intudtuchù, wat no miyachar hen Espiritun Apudyus an chàyu, yachi hen mangidchatana hen chakaray kafaelayu way manàchég an haén. Wat yachi hen itudtuchuyu hen tatagu ahtod Jerusalem inggana hen aminay sakopon hen Judea ya Samaria, ya ingganah péppég hen lota.”

⁹ Angkay narpaschi way enalen Jesus yag ammag cha matarokat agé way éméy ad uchu hen nangi-ilancha an hiya ingganah nalengfan hen funat. ¹⁰ Yachi way é-éttégcha way nantatangad way mangi-ila hen émméyana, ammag niyahad hen chuway anghel way nètatachég an chicha way nanlurumfong ah pokkawan, ¹¹ yag ekatchéén, “Chàyu way iGalilea, pakay an-ayug mantatangad way mangi-ila ad uchu, te ah Jesusanna way anat émméy ad uchu wat mamfangad chillu ah tapen chi ag-agaw. Te hen annay

enkamanna way lommayaw, yaha agé hen ekamanna way mamfangad.”

Hen anchi neparég an Judas

¹² Angkay hiyachi yag lommayawcha hen anchichay Aposel hen anchi filig way Olivo yag namfangadcha ad Jerusalem way ihay lometor hen ka-achawwéyana.

¹³ Yag hen inumchahancha ad Jerusalem, émméycha hen anchi kowarto way ini-inggawancha way chicha cha Pedro an cha Juan an Jaime, ah Andres, ah Felipe yah Tomas, ah Bartolome, ah Mateo yah Jaime way anà Alfeo ya anat ah Simon way ekatchéén natorod yah Judas way anà hen anchi safaliy Jaime. ¹⁴ Yag ammag kankanayén agé way cha miyamoamong an chicha hen anchichay sosnod Jesus ya ah inana way Maria ya anat hen anchichay tapenay finufae way hen pontoscha amin way ma-among, ta incha manluwaru.

¹⁵ Angkay hen-argawan hen hiyachiy tempo way wacha ménat chi hinggasot ya chuwanporo hen anchichay na-a-among, tommàchég ah Pedro way mantudtuchu ¹⁶ yag ekatnéén, “Sosnod, kapeletan way tomot-owa chillu hen anchi nesosorat way alen Apudyus ad namenghan way empahpahmà hen Espiritun Apudyus an David hen nangensoratana hen mekaman an Judas way hiya hen anchi nangetnod hen anchichay nanelew an Jesus. Yag na-ammaan tot-owa amin hen anchi nesosorat, ¹⁷ te ah Judasanchi, hiya tot-owa hen iha an chitaaw way napele way mèamma agé hen fiyangantaaw way aposel. ¹⁸ Ngém annag lenyad way mangamma hen laweng ah marabfuwana paat ah pelak. Yag hen na-awni, nelao hen anchi pelakanchi ah lota, yag ahchi agé hen namfit-arana ya nàchagana way ammag finumtà hen acharna yag nifùfù amin hen fagisna. ¹⁹ Wat nanhemamagchi hen aminay tatagu ad Jerusalem wat ngenadnancha hen anchi lota ah Acel-dama way hen laychény aryénat ‘nachar-an way lota.’

²⁰ Te nesosorat chillu ad namenghan hen anchi libnu way kankanta mepanggép an Judas, ekatnéén, ‘Ta mapoh hen antoy tagu ya ta ammag fumaaw hen faréyana way maid inggaw.’

Ya hen ihay nesosorat agé, ekatnéén, ‘Ta wacha hen meparég an hiya way mamiyang hen fiyangna.’”

²¹ Entoroy Pedro way mangaliyén, “Wat gapo ta yachi hen nesosorat, masapor man-anaptaaw ah sokat Judas ta mètape an chitaaw way manàchég hen nanuchiyan Apo Jesus. Masapor hiya hen ihay cha netnonetnod an chitaaw hen aminay kawad-an Apo Jesus

nanepod hen namunyagan Juan hen tatagu ingganah namfangchan Jesus ad uchu."

²³ Angkay hiyachi, imfagacha hen ngachan hen chuway larae way cha Mateo ya anat ah Jose way hen agwan hen ngachanna, ah Barsabas way manJusto. ²⁴ Yachi yag anchaat manluwaru way mangaliyén, "Heay Apudyus way nangi-ila hen aminay hamhamà hen tatagu, epàilam an chàni no heno hen penepalem hen antoy chuwa ²⁵ ah manokat an Judas way man-aposel te ah Judas, inyanggayana hen sa-adna yag émméy hen anchi aggaégyat way lugar way ém-méyana." ²⁶ Angkay narpas hen nanluwaruwancha yag namfunfunnotcha ah mangil-ancha no heno hen mapele, wat ah Mateo hen nafunotan way metape hen anchichay hemporoy ya iha way aposel.

Hen pés-éy niyacharan hen Espiritun Apudyus hen tatagu

2 Angkay hiyachi way inumchah hen anchi lagsak way ekatchéén Pentecostes, na-amongcha amin hen anchichay cha omafurot hen ihay faréy. ² Yag hen hiyachi, wachaat agé hen ammag nan-uswar ad uchu way kaman séréd way fali, yag uray ah faréy way ini-inggawanchéén ammag chakar hen nagngarana. ³ Yachi yag wacha agé hen innilacha way kaman gilab chi apoy way niwa-at yag nènèchang an chicha amin. ⁴ Yag hiyachiyat agé yag wéhchiyén iné-égnanan hen Espiritun Apudyus hen hamhamàna yag inlugicha amin way manginyale hen alen hen safaliy henlomota way egad hen inidchat hen Espiritun Apudyus an chicha.

⁵ Hen hiyachiy tempo, wachacha agé hen anchichay Judio way ammag chakar hen hamhamàcha an Apudyus way fummabréy ad Jerusalem way maid achicha narpowan ah tapen chi lota wat nankarakarase agé hen alecha. ⁶ Yachi way chengngarcha hen anchi chakar way nan-uswar, anchag enamongan hen anchi faréy way ini-inggawan hen anchichay cha omafurot an Jesus. Yag ancha amin ammag nascha-aw te wéhchiyén chana changrén hen anchi sigud way alena way cha iyalen peet hen anchichay cha omafurot. ⁷ Wat anchag nahahaang way térén yag chachan ahetenнопà way mangaliyén, "Pakay cha nahha. Ay ammoh faéncha iGalilea amin chaha. ⁸ Wat pakay wéhchin chitaawén chana chillu changrén hen anchi sigud paat way alena way chacha iyale. ⁹ Te chitaawat wacha ay narpod Partia yad Media, ad Elam yad Mesopotamia, ad Judea yad Capadocia, ad Ponto yad Asia. ¹⁰ Ya wacha agé an chitaaw hen narpod Frigia, ad Pamfilia, ad Egipto ya anat agé hen tapena way narpo hen sakop Libia way nan-apet ad Cirene. Ya hen tapena an chitaaw agé narpod Roma ¹¹ way siguchay Judio hen tapena ya faén Judio hen tapena ngém incha tommepon hen anchichay Judio. Yag wachacha agé an chitaaw hen narpod Creta yad Arabia. Wat uray ammag nankarakarase hen narpowantaaw, wéhchiyén chana chillu changrén hen anchi siguchay alena hen antoy chacha manaphapetan hen

anchichay kahahaang way enammaan Apudyus."

¹² Wat amin hen anchichay na-among, ancha amin ammag nahaang way térén, yag chachaat agé epegwa way man-ahetenнопà way mangaliyén, "Nokay lawatoh cha ma-ammaan no henon laychéney aryén."

¹³ Ngém wachacha agé chillu hen tapena way cha mameloh an chicha way mangaliyén, "Ancha an nafutang lawa chaha."

Hen nensoplekaran Pedro mepanggép hen umaliyan hen Espiritun Apudyus

¹⁴ Hen hiyachi, tommàchég ah Pedro way nètàchégcha agé hen anchichay hemporoy ya ihay ifana way aposel, yag annaat chakarén way mangaliyén, "Chàyu way sosnod way Judio ya chàyu amin way ininggaw ahtod Jerusalem, iyalenangnangyu ta papannaagényu paat hen antoy aryé. ¹⁵ Te awni yag ekatyuwén an-ani an nafutang. Ngém cha-an-ani angkay te ay ammoh wachay mafutang ah anat an cha mà-argaw. ¹⁶ Ngém na-ammaanto ah tommot-owaan hen imfafaggan hen anchi profeta way Joel ad namenghan hen nangimfag-ana hen alen Apudyus.

¹⁷ Ekat Apudyusén, 'Yato hen ammaà no umchah hen tempon hen anongoh hen ag-agaw, te an-og idchat hen Espiritu hen aminay tatagu hen antoy lota. Wat hen a-anàyu way larae ya fufae, epangngarcha hen epahpahmào an chicha. Ya hen anchichay finafallu, ilancha hen epàilà an chicha way kaman in-inép. Ya hen anchichay manakkorang, in-inpéncha agé hen epain-inép-o an chicha. ¹⁸ Te amin hen anchichay omma-abfurot an haén way larae man ono fufae, idchat-hen Espiritu an chicha amin hen hiyachiy tempo ah mangempagngaranha hen epahpahmào an chicha.' ¹⁹ Ekat Apudyus agéén, 'Epàilà hen kaskascha-aw ad uchu ya umat agé hen antoy lota way hen usaré way mangempàila an cha nadchi wat chara ya apoy ya pararo way asok. ²⁰ Yag ammag homelang hen initya chumitak hen hérag way kaman chara yag anat umchah hen anchi omenpahaang ya omenpaégyat way ag-agaw way manguwisà hen aminay tatagu hen antoy lota.

²¹ Ya umchah agé hen tempo way uray heno way tagu way manchawat an haén, wat hara-à hiya ah achina metap-aran.'

Yachi hen ensorat Joel ad namenghan."

²² Yachi yag entoroy Pedro way man-ale, ekatnéén, "Chàyu way kacharaà way ganà Israel, papan-naagényu koma hen antoy ifagà mepanggép an Jesus way eNazaret. Te tenàchégan Apudyus hiya way ad uchu tot-owa hen narpowana way hen manot-owaanyu te inidchat Apudyus hen kafaalana way mangamma hen anchichay omenpahaang way kaskascha-aw. Yag innilayu met way enammaana chachi tot-owa, te enammaana hen sangwanantaaw. ²³ Ngém ah Apudyus, ah tomoroyan hen hemhemmana chillu way mekaman, wat emparufusna hen midchatan Jesus an chàyu hen nanelewanyu, wat chàyu hen nempapchit an hiya te inidchatyu hiya hen an-

chichay lawengay tatagu ta elansacha hen koros.

²⁴ Ngém tàén natéy ah Jesus, nan-uchiyén Apudyus hiya chillu, wat annag enafà hen matéyan te achi mafalin way mepagud ah Jesus gapon natéyana.

²⁵ Yachi hen laychény aryén hen anchi ensorat David ad namenghan hen nangaryanéén,

‘Inni-ilà way wawà-acha ah Apudyus an haén way anà ammag achi iyang-anggayan, wat achiyà émég-égyat ah uray heno way mepasamak. ²⁶ Wat anà ammag laylayad gapon hiyachi, ya karaylayad agé hen chà iyale, te tàén matéyà, sigurachuwà way kasenà chillu matagu. ²⁷ Te innilà, Amay Apudyus, way achiyà iyang-gayan an hea ad Hades way kawad-an hen natéy, ya achim agé eparufus hen mabruan hen achar-o, te haén, a-abfurotò hea. ²⁸ Yag sigud way empaka-amum an haén way matattaguwà ah ing-inggana. Yag gapo ta wawà-acha-a an haén, pararo hen laylayad-o.’ Yaha hen ensorat David ad namenghan.”

²⁹ Yachi yag entoroy Pedro way mangensoplekar, ekatnéén, “Sosnod, iyam-ammà way mangimfaga mepanggép hen ensorat apotaaw way David, te ilanyu ngén, tàén yachi hen ensoratna, faén chillu acharna hen anchi inyalena, te natéy met ah David yag nilufù ad namenghan wat étég hen anchi lufùna inggana ad uwan. ³⁰ Ngém ah David, profeta way cha mangempacha-an hen mekaman ah pegwana wat annag iné-égnanan hen anchi empostan Apudyus an hiya, te en-sapatan Apudyus an hiya way ah tapen chi ag-agaw, wacha hen ganàna way mantoray way kaman agé hen kensorayna. ³¹ Wat na-awatan David way man-uchi hen anchi epalen Apudyus way mantoray wat yachi hen nangaryana hen anchi enalena way achi miyang-gayan hen Cristu ad Hades way kawad-an hen natéy, ya achi agé mabrù hen acharna. ³² Wat hamham-ényu ngén,” way ekat Pedro, “te hen annay tagu way enalen David, hiya angkay ah Jesus way nan-uchiyén Apudyus. Yag tàchéganni amin way nan-uchi tot-owa, te inni-ilan paat hen matani. ³³ Yag ad uwan, empangaton Apudyus ah Jesus way i tummùchu hen pachawananna, yag enawat agé Jesus hen anchi empopostan Amana way Apudyus way Espirituna. Wat hen antoy cha ma-ammaan ad uwan way chayy ilan ya chayy changrén, yato hen nangidchatan Jesus hen anchi Espiritun Apudyus an chàni. ³⁴ Yag mepanggép hen anchi i tummùchu hen pachawanana Apudyus ad uchu, tàén ah David hen nangale, faén chillu acharna hen enalena, te enalenachi mepanggép an Jesus, ekatnéén,

‘Imfagan Apudyus hen anchi ap-apò way pangatowé-na hiya way i tumutùchu hen pachawananna ³⁵ ingganah epa-afà Apudyus way téréen hen aminay kafusorna.’”

³⁶ “Wat hiyachi,” way ekat Pedro, “amin-ayu way sosnod way Judio, masapor ma-awatanyu koma way ah Jesusanhi way enkorosyu, hiya angkay tot-owa hen anchi Cristu way empopostan Apudyus ad namenghan way umale, yag hiya hen piniyarna way man-ap-apon hen aminay egad.”

³⁷ Hen nangngaran hen anchichay na-a-among way tatagu hen aminay enalen Pedro, ammag nachoot hen hamhamàcha yag chachaat hanhanan an Pedro ya hen anchichay tapenay aposel way mangaliyén, “Wat nokay hen én-énnéni nò.” ³⁸ Yag anat ekat Pedrowén, “Wéhchin chàyuwén masapor manchùgana hen anchi lawengay a-ammana ya anat mampafunyag ah mangafunana way ah Jesu Cristu hen omapowana, wat pakawanén Apudyus hen fasoryu yag idchatna hen Espirituna agé an chàyu, ³⁹ te yaha chillu hen empopostan Amataaw way Apudyus way idchatna an chitaaw way Judio ya hen ganàtaaw ya uray hen anchichay anachawwéy way tatagu, te idchatna hen Espirituna hen aminay tatagu way penelena way omafurot.”

⁴⁰ Chuar hen imfagan Pedro hen nanginyam-ammaana way nangensoplekar hen anchichay na-a-among, yag intugunna agé an chicha way mangaliyén, “Afurotonyuto ta ilisiyanu hen kachusaan hen anchichay lawengay tatagu.” ⁴¹ Yachi yag anchag chuar hen anchichay nangafurot hen imfagan Pedro, yag anchaat mampafunyag hen hiyachiy ag-agaw, wat ém-méy ah toronlifu hen anchichay netape hen anchichay omma-abfurot an Jesus. ⁴² Yag empapatecha way mangachar hen intudtuchun hen anchichay aposel, yag nèttempoyugcha hen anchichay cha omafurot way cha i miluwaluwaru ya nan-ahe-è-èancha hen manmanmancha hen natéyan Jesus.

Hen enkaman hen anchichay cha omafurot

⁴³ Hen yachiy tempo, chuar hen cha enammaan hen anchichay aposel way kaskascha-aw ya sinyar, wat nahahaangcha hen aminay tatagu. ⁴⁴ Ya amin hen anchichay cha omafurot, anchag nantetempoyugun hen hamhamàcha, wat hen kok-owan hen ihéén kok-owacha amin. ⁴⁵ Te no elaocha hen lotacha ya kok-owacha, wat anchag iwaras hen laona hen aminay ifacha way egad hen masaporcha. ⁴⁶ Yag enag-agaw agéén chacha ma-ammoamong ah Templo way manayaw an Apudyus. Yag chacha agé man-ahe-è-èan ah afarfaryanacha te ammay hen hamhamàcha ya pararo hen laylayadcha, ⁴⁷ ya chacha amin chayachayawén ah Apudyus. Yag hen anchichay tapenay tatagu, chacha agé rispituwén chicha. Yag enag-agaw agéén wachacha hen anchichay cha mahara-an way cha etapetapen Apudyus an chicha.

Hen naka-anan hen penelay hen ihay tagu

3 Angkay hen-argawan way fummatangan, cha mane-ed cha Pedro an Juan way éméy ah Templo way i miluwaru, te yachi chillu hen tempon hen manluwaruwan. ² Yag hen hiyachi, wacha agé hen ihay amama way nisissigud hen penelayna wat achi makacharan. Wat enag-agaw way cha iyéy hen tatagu hiya hen iggaw hen anchi chakaray hawang hen Templo way ekatcheen “ka-ammayan way hawang,” way yachin anag tumutuchuan way chan pap-alemmos hen an-

chichay cha hénggép. ³ Angkay hiyachi way innilana cha Pedro an Juan way cha hénggép ah Templo, chan ochaw ah eka-asecha an hiya. ⁴ Ngém chicha, anchag finéfétég hiya yag anat ekat Pedrowén, “Ilam ngén chànì.” ⁵ Yachi yag finétégna te wachan namnamana way wachan idchatcha an hiya. ⁶ Ngém ekat Pedrowén, “Maid tot-owa pelakni, ngém hen wacha an chànì, yachi hen etorongni an hea. Wat gapo hen kafaalan Jesu Cristu way eNazaret, hen ifagani an hea, ta maka-an hen annay penelayno, wat tomàchég-a yag nanaran-aat.” ⁷ Yag anat égnan Pedro hen awanay limana way mempatàchég, yag ammagat agég pom-megsa hen he-en hen anchi nappelay ⁸ wat ammag lommagtò way tomàchég yag nanaranat, yag anat mi-ighép ah Templo way chan teptepor ya chan lagragtò way manayaw an Apudyus. ⁹ Yag amin hen anchichay tatagu ah Templo, innilacha hiya way cha manaran ya cha manayaw an Apudyus. ¹⁰ Yag hen nangenlasinancha way hiya peet hen anchi nappelay way palempos tummùtchu hen anchi ka-ammayan way hawang hen Templo, anchag nahahaangay térén gapo hen anchi na-ammaan an hiya.

Hen intudtuchun Pedro hen anchichay tatagu ah Templo

¹¹ Angkay hiyachi way ammag pommappaud hen anchi nappelay an cha Pedro an Juan ah layadna, anchag hetatagtag hen anchichay chuaray tatagu ah haangcha way i mangamong an chicha hen anchi chakaray fangsar hen Templo way ekatchéén “fangsar Solomon.” ¹² Yag hen nangil-an Pedro hen chacha mangamongan an chicha, annaat ekaten, “Sosnod way ganà Israel, pakay mahahaang-ayu mepanggép hen antoy na-ammaan. Ya pakay anyug féfétégén chànì. Ay ammoh ekatyuwén hen kafaalani hen nanga-an hen penelay hen antoy tagu ono gapoh kae-nammayni. ¹³ Faén, te ah Apudyus hen nanga-an way hiya hen chinayaw hen anap-otaaw way cha Abraham an Isaac yah Jacob ya amin hen anchichay tapenay anap-otaaw ad namenghan. Yag ad uwan, kena-anna hen penelay hen taguwanto ah mangil-anyu hen kena-apudyus hen anàna way Jesus. Ngém chàyu, anyug empatelew hen hiyachiy anana hen anchichay o-okom yag incheremyu an Pilato, yag tàén ekat Pilatowén laychéna way mangemparufus, an-ayug ommachi way iggay mangimfilang an hiya. ¹⁴ Wat tàén ammag ammay way tagu ah Jesus way maid poros fasorna, anyug iggay chillu mangiggéén te hen ihaat agéy pommatéy hen lenyadyu way meparufus. ¹⁵ Wat anyug empapchit hen anchi pongar hen mannanayun way ataguwan ngkm nan-uchiyén Apudyus chillu hiya. Yag chànì, tàchéganni way tot-owa amin chato te innilan paat hen matani hiya hen nan-uchiyana. ¹⁶ Wat hen antoy nappelay way chayuan way enlasinyu chillu, naka-an hen penelayna yag ommorhe gapo hen kafaalan Jesus, wat amin way anyuwat innila way nekaman hen sangwananyu, na-ammaan yanggay gapo ta chani

manokchun ah Jesus, ya chani agé manchinlan hen kafaalana.”

¹⁷ “Ngém sosnod, innilani met chillu way amin way enammaanyu an Jesus ya umat agé hen enammaan hen anchichay anap-otaaw, enammaanyu amin chachi yanggay gapo ta iggayu enlasin way hiya peet hen anchi empalen Apudyus. ¹⁸ Yag imfafaggan Apudyus chillu ad namenghan way empaka-ammun hen anchichay profetana way masapor mapap-aligatan ya mepapchit hen anchi epalena way Cristu. Wat hen enkamanyu, yachi hen tommot-owaan hen anchi imfangan Apudyus. ¹⁹ Wat ad uwan, masapor mamfafaw-iyu ya manhagong-ayu an Apudyus ta pakawanena hen fasoryu. Yag no yachi agé, ²⁰ papegséén Apudyus hen hamhamàyu, yag kasenna agé chillu epale ah Jesus te hiya chillu hen anchi chinuchuttokana way man-toray an chitaaw. ²¹ Ngém masapor i-inggaw ah Jesus ad uchu ingganah umchah hen anchi tempon hen manginyam-ammaan Apudyus hen egad way yachi chillu hen empasorat Apudyus ad namenghan hen anchichay profeta. ²² Te hen ensorat apotaaw way Moses ad namenghan ekatnéén,

‘Ah pegwana, epalen Apotaaw way Apudyus hen ihay profeta way kaman an haén way hiya hen kacharaanyu way Judio. Yag masapor afurotonyu paat hen aminay ifagana. ²³ Yag heno way tagu way annag achi afuroton hen ifagan hen hiyachiy profeta way epalen Apudyus, ammag mesena hen tatagun Apudyus yag netap-ar.’
Yachi hen ensorat Moses.”

²⁴ Yachi yag entoroy Pedro agé way mangaliyén, “Amin hen anchichay profeta ad namenghan, nanepod an Samuel inggana hen amin anchichay cha nan-ep-paepparég way profeta, imfafaggacha amin way ma-ammaan hen antochay cha ma-ammaan ad uwan.

²⁵ Yag amin way empopostan Apudyus way ensorat hen anchichay profetana, nepoposta chachi amin an chitaaw way ganàcha. Wat chitaaw, meawataaw hen entorag Apudyus hen anchichay anap-otaaw ad namenghan, kaman hen anchi imfagana an Apo Abraham. Te hen imfagana an Abraham, ekatnéén, ‘Hen ganano, hen mepàwaan hen torong-o hen egachay tatagu hen antoy lota.’ ²⁶ Wat yaha, chitaaw way Judio hen pés-éy nempaliyan Apudyus hen anàna way Jesus ah matorongantaaw ya ah mabindisyunantaaw ta manchùgantaaw hen chataaw ammaan way laweng.”

Hen nifaruchan cha Pedro an Juan

4 Angkay hiyachi way é-éttég cha Pedro an Juan way chan tudtuchu hen anchichay tatagu. inumchahchaat hen tapenay papachi ya Saduceo ya anat hen anchi ap-apon hen guwarcha ah Templo. ² Yag anchag ommaningarngar an cha Pedro te chacha itudtuchu way nan-uchi ah Jesus way yachi ano agé hen manot-owaan hen man-uchiyen hen aminay natéy ah pegwana. ³ Wat anchag tenelew chicha, yag gapo ta cha madhém, imfarudcha chicha ingganah mawakas ta anchaat ano ichéreé. ⁴ Ngém uray hiyachi

hen nekaman, chuar chillu hen ommafurot hen anchichay nanangngar hen intudtuchun cha Pedro mepanggép an Jesus. Wat hen filang hen anchichay larae yanggay way ommafurot wat émméychah lemanlifú.

⁵ Angkay nawakas, na-amongcha ad Jerusalem hen anchichay anap-apon hen Judio ya anam-ama way ponò ya anat hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses. ⁶ Yag niya-among agé hen anchi kangatowanay pachi way ah Annas ya anat agé hen anchichay ahimfaryanna way cha Caifas an Juan yah Alejandro ya hen anchichay tapenay ahimfaryanna agé. ⁷ Yachi yag empa-ayagcha cha Pedro an Juan yag empasangocha way mamistigar way mangaliyén, "Heno ay paat hen nangchat hen kafaelayu way mangamma hen anchi enammaanyu, yag heno ay paat agé hen nangchat hen lébféngyu way mangamma."

⁸ Yachi yag sommongfat ah Pedro way iné-égnanan hen Espiritun Apudyus hen hamhamàna yag ekatnéén, "Chàyu way anap-apo ya anam-ama way ponò, ⁹ ay hen chayú mamistigaran an chànyat gapo hen natorongan hen anchi nappelay ya hen naka-anan hen penelayna. ¹⁰ Te no yachi, ma-awatanyu amin koma, ya ma-awatan koma agé hen aminay tapen hen sosnodaaw way ganà Israel way gapo hen kafaelan Jesu Cristu way eNazaret, wat yachi hen naka-anan hen penelay hen annay tagu way tommatàchéganna hen henagongyu. Te ah Jesusanchi, hiya hen anchi emparansayu hen nangempapchitanyu. Ngém nanchiyén Apudyus hiya chillu. ¹¹ Ya hiya agé hen niyaligan hen anchi nesosorat way enalen Apudyus way ekatnéén,

'Hen anchi fato way enachin hen anchichay chan sà-ad ah faréy way ekatchéén maid sérfina, ammag hiyachiyat agé peet hen anchi kapatpatigan way mepég-nad.'

¹² Yaha hen nesosorat, wat maid paat kasen makaharà an chitaaw no faén yanggay hiya, te maid kasen empalen Apudyus hen antoy aminay lota ah makafael way manarà hen tatagu ah achicha metap-aran no faén yanggay ah Jesus."

¹³ Amin hen anchichay o-okom way konsel, anchag nahahaang way nangila hen kenatorod cha Pedro an Juan, yag kaskasen hen nangawatancha way maid sadcha ya iggaycha amin nan-us-uswila, wat yachi hen nangenlasinancha way chicha peet hen cha netononod an Jesus. ¹⁴ Wat ammag netopò hen cha aryén hen anchichay konsel way maid kasencha minchur-ayan te wacha agéhchi hen anchi nappelay way nètatachég an cha Pedro way naka-an hen penelayna. ¹⁵ Wat hen enkamancha, empaghadcha cha Pedro an Juan ya hen anchi anat naka-an hen penelayna, yag anchaat man-ahetoptopà way mangaliyén, ¹⁶ "Nokay ngata hen ekamantaaw an chicha nò, te nanchinngar met hen aminay tatagu ahtod Jerusalem hen anchi enammaanacha way kaskaschaw, wat achi tot-owa mafalin way mahootan. ¹⁷ Wat

hen ekamantaaw, ta achi koma komaskasen hen mahaphapetan hen anchi nekaman, antaaw ammag war-nengén chicha ta achicha kasen epegpegwa way mangale hen ngachan Jesus hen uray heno way tatagu."

¹⁸ Angkay hiyachi yag kasencha empa-ayag chicha yag imfagacha way masapor etagaycha paat way mangintudtuchu mepanggép an Jesus, ya achicha agé paat cha ar-aryén uray hen ngachanna. ¹⁹ Ngém senongfatan cha Pedro an Juan chicha way mangaliyén, "Oo a, ngém ifagayu kaý no heno hen laychén Apudyus, ay laychénay afurotonni chàyu ono hiya hen afurotonni. ²⁰ Te achi angkay mafalin way etmégni hen innilan hen matani ya hen chengngarni mepanggép an Jesus."

²¹ Yachi yag enkaskasen hen anchi konsel way manéngténg an chicha ta iginangcha yag anchaat eparufus, te achicha maka-anap ah ustoy lason ah manusaanacha an chicha, te amin hen anchichay na-among way tatagu, chacha amin chayawén ah Apudyus gapo hen anchi na-ammaan. ²² Yag hen anchi tagu way nappelay way nanepod hen nataguwana inggan naka-anan hen penelayna, nesorok ah opatporo hen tawénna.

Hen nanchawatan hen anchichay cha omafurot ah torod an Apudyus

²³ Angkay hiyachi way neparufus cha Pedro an Juan. namfangadcha hen anchichay ifacha, yag henaphapetcha amin hen imfagan hen anchichay anap-apon hen pachi ya anam-ama way ponò. ²⁴ Wat hen nangngaran hen anchichay cha omafurot hen henaphapet cha Pedro, émméhà-an hen hamhamàcha way manluwaru way mangaliyén, "Heay Apudyus way Aponi, hea hen nangamma hen egachay wacha ad uchu ya hen antoy lota ya hen fayfay, ya amin way ininggaw. ²⁵ Ya hen Espiritum hen nangempahpamà hen anchi omma-abfurot an hea way Aponi way David hen nangaryanéén,

'Pakay hen anchichay faén Judio way anchag oma-anningarngar, ya umat agé hen anchichay Judio way anchag manchinar way komontara an Apudyus ah maid kawanwanina. ²⁶ Ya hen anchichay a-are hen antoy lota age, nansasagganacha, wat nètetempoyugcha amin hen anchichay toray te hen ekatcha, afaéncha koma ah Apudyus ya hen anchi Cristu way empalena way mantoray.'

²⁷ Amani way Apudyus, tommot-owa hen anchi enosorat David ad namenghan te niya-amongcha ahtod Jerusalem cha Are Herod an Poncio Pilato yag netapecha hen anchichay faén Judio ya anat agé hen anchichay ahentaguni way Judio. Wat niya-amongcha amin way nètémfuruy way komontara an anàno way Jesus way maid fasfasorna way empalem hen antoy lota way mantoray. ²⁸ Yag amin way ekatchéén ammaanacha, yaha peet hen imfagaggam way ma-ammaan, te yaha hen hehemmano chillu. ²⁹ Wat ad uwan, heay Apudyus way Aponi, changrém hen annay chacha iyég-égyat an chàni, yag idchatno an chàni way

chan sérfi an hea hen kaskasen way torodni way mangintudtuchu hen alem. ³⁰ Yag epàilam hen kafaalam way manga-an hen saket, ya ammaam agé hen kaskascha-aw hen mangimfag-anni hen torong hen anchi mannakafael way anàno way Jesu Cristu way maid fasfasorna.” ³¹ Angkay hen hiyachi way narpas hen nanluwaruwancha, ammag nanyuhawat agé hen anchi faréy way na-a-ammongancha, yag inégnanan hen Espiritun Apudyus hen hamhamàcha wat anchag tommorod tot-owa way mangimfaga hen alen Apudyus way maid ég-égyatcha.

Hen enkamancha way man-ahetennorong

³² Angkay hiyachi, amin hen anchichay cha omafurot an Jesus, ammag napapchong hen hamhamàcha amin way maid iha ah mangaliyén awana yanggay hen kokowana te anchag awa amin. ³³ Ya hen anchichay aposel agé, inidchat Apudyus hen chakaray kafaalan-cha way manàchég hen anchi nan-uchiyan Apo Jesus. Yag amincha, henahallimunan Apudyus chicha amin. ³⁴ Yag maid agé cha makok-orangan ah iha an chicha gapo ah masapor, te hen anchichay wacha hen lotana ya faréyna, elaocha ayén inidchatcha hen laona ³⁵ hen anchichay aposel. Yag hen anchichay aposel agé, chacha epayàchang hen hiyachiy torong hen heno way makasapor an chicha.

³⁶ Wacha hen ihay tagu way a h Jose hen ngachanna way niyanà ad Chipre way hiya hen ihay ganà Levi, yag ngenadnan hen anchichay aposel hiya ah Bernabe way hen laychényay aryén, “omenpas-ém.” ³⁷ Te ah Joseyanto, enlaona hen ihay lotana yag emporangna hen aminay laona hen anchichay aposel.

Hen nangenhootan cha Ananias hen tot-owa

5 Yag hen hiyachi, wacha agé hen ihay tagu way ah Ananias hen ngachanna ya anat ah Safira way ahawana way nangenlao hen tapen hen lotacha. ² Ngém cha Ananias, nantempoyugancha way hen-ahawa way mangenhoot hen tapen hen laona, yag anchaat iyéy hen anchi tapena hen anchichay aposel way yachi yanggay ano hen laon hen lotacha. ³ Ngém ekat Pedro an hiyéén, “Pakay emparufusno ah Chumunyu way mangawis hen hamhamàno ah mangétkétmam hen Espiritun Apudyus way mangenhoot hen tapen hen laon hen anchi lotayu. ⁴ Te kok-owayu met hen anchi lotayu ya anyuwat elao. Yag yachi way nelao, pelakyu chillu hen anchi laona. Wat pakay im ehoot hen anchi tot-oway laona nò way pakay yaha hen hemhemàno ah ammaam. Te faén angkay tatagu hen nankétmam te ah Apudyus.” ⁵ Yag hen nangngaran Ananias hen anchi enalen Pedro, ammag narangad yag natéy. Wat ammag pararo hen égyat amin hen anchichay tatagu way nangngar hen na-ammaan. ⁶ Yachi yag hinénggépcha hen anchichay finafallu way i mangara hen anchi natéy yag finunifunancha yag anchaat i ilufù.

⁷ Angkay nanlooh hen toroy uras ménat yag hinénggép ah Safira way ahawan hen anchi natéy way channa ma-ammuwan hen na-ammaan an ahawana.

⁸ Yag ekat Pedro an hiyéén, “Ay anggay yanggayto hen enawatyu way laon hen anchi lotayu.” “Oo, anggayha hen laona,” way ekatna. ⁹ Yag anat ekat Pedrowén, “Pakay inyu nantempoyugan way hen-ahawa way mamadpachas way manlokop hen Espiritun Apudyus. Ilam ngén, annachayan way naway hen anchichay i nanginlufù an ahawam, wat icha-a angkay ilufù agé.” ¹⁰ Yag chaat agé marangad way matéy. Angkay hiyachi way kasencha hinénggép hen anchichay finafallu, innilacha way natéy agé ah Safira, yag anchaat iyéy way i manginlufù hen anchi lufù ahawana. ¹¹ Wat amin hen anchichay cha omafurot ya anat agé hen amin anchichay tapena way cha nangngar, pararo hen égyatcha amin hen anchi na-ammaan.

Hen kaskascha-aw way enammaan hen anchichay Aposel

¹² Hen hiyachiy tempo, ammag chuar hen kaskascha-aw way cha enammaan hen anchichay aposel ah mangil-an hen tatagu. Ya amin hen anchichay cha omafurot, chacha ma-amoamong hen anchi chakaray fangsar hen Templo way ekatchéén “fangsar Solomon.” ¹³ Ngém hen anchichay tatagu way cha-an omafurot, tàén chacha rispituwén hen anchichay cha omafurot, émégyatcha chillu way miyahrang an chicha. ¹⁴ Ngém chacha chillu matapyatapyan hen anchichay cha omafurot an Apo Jesus, wat chacha chumuachuar hen finufae ya lenarae. ¹⁵ Yag gapo hen cha ammaan hen anchichay aposel, cha iyéy hen tatagu hen anchichay chan saket way mangempapabfég hen penget hen korsa ah mangi-ihhéchancha hen manlawhan Pedro. Te hen ekatcha, uray lawa ammag milichaw hen à-ahon Pedro wat maka-an hen saketcha. ¹⁶ Yag ummalecha agé hen chuaray tatagu way narpo hen anchichay fabrèy way sakopon hen Jerusalem way chacha agé inyale hen anchichay chan sasaket ah mangempaka-anancha hen saket ya ah mangempaparyawancha hen nihuhurug way ongtan. Wat amin way ummale, natorongancha amin.

Hen napaligatan hen anchichay aposel

¹⁷ Angkay hiyachi, hen anchi kangatowanay pachi ya anat hen amin anchichay ifana way ekatchéén Sادuceo, ancha ammag cha ma-apés hen anchichay aposel, ¹⁸ wat incha empatelew chicha yag imfarudcha. ¹⁹ Ngém hen hiyachiy lafi, émméy hen ihay anghel Apudyus hen anchi pagfaruchan yag finùtana hen anchi hawang, yag annaat etnod hen anchichay aposel way lomayaw, yag annaat ifaga an chicha way mangaliyén, ²⁰ “In-ayu ta éméy-ayu ah Templo way i mangintudtuchu hen tataguhchi hen amin way mepanggép hen anchi mannanayun way ataguan way marpon Jesu Cristu.” ²¹ Yachi yag enafurot hen anchichay aposel

hen nifaga an chicha. Wat yachi way pommaway, ém-méycha ah Templo yag inlugicha way mantudtuchu.

Angkay hiyachi agé, hen anchi kangatowanay pachi ya hen anchichay ifana, empa-ayagcha amin hen anchichay anam-ama way ponò hen Judio way ekatchéén konsel, yag anchaat i epa-ara hen anchichay farud way aposel ah pagfaruchan ta uwiséncha koma chicha.

²² Ngém hen émméyan hen anchichay i mangara an chicha, ammag maidchaat agé hen anchichay farud. Wat namfangadcha yag henaphapetcha hen anchichay konsel way mangaliyén, ²³ "Hen inumchahanni ah pagfaruchan, ammag nau-umfan met ya natotorfekan agé hen anchi hawangna ya wawà-achacha amin hen anchichay chan guwarcha, ngém yachi way finùtanni, ammag maid eng-engngawan chi tagu ah pagfaruchan." ²⁴ Hen nangngaran hen anchichay anap-apon hen papachi ya hen anchi ap-apon hen guwarcha hen Templo hen yachiy na-ammaan, anchag cha anapén ah hamhamàcha no heno kay hen émméyan hen anchichay nifafarud. ²⁵ Yag hen hiyachi, inumchahat hen ihay tagu yag imfagana way mangaliyén, "Wachacha angkay ah Templo hen anchichay tatagu way imfarudyu way chacha tudtuchuwan hen anchichay cha ma-among way tatagu ahchi." ²⁶ Wat hiyachi yag enayagan hen anchi ap-apon hen guwarcha hen anchichay ifana yag incha kasen innara hen anchichay aposel. Ngém inyam-ammacha way nangara an chicha, te chacha émégyat hen anchichay tatagu, te awni yag wachay ma-akar yag finuntòcha chicha.

²⁷ Angkay hiyachi way inighépcha hen anchichay aposel way mangempasango hen anchichay konsel, inlugin hen anchi kangatowanay pachi way mamistigar an chicha, ekatnéén, ²⁸ "Apay henon chayu amma-ammaananna way anni met ammag tenlén paat way mangempawa hen mangintudtuchuwanyu hen mepanggép hen anchi taguwanchi yag chayuwat agé ichaggat ingganah nanchinngar amin ahtod Jerusalem. Ya am-améd te chayu chagtén way mangaliyén chàniyat agé hen nangempapchit an hiya."

²⁹ Yachi yag sommongfat ah Pedro ya hen anchichay ifana way aposel way mangaliyén, "Masapor afurotoni chillu hen laychén Apudyus, tàén faénchi hen laychén hen tatagu. ³⁰ Te ah Apudyus way chinayaw hen anchichay anap-otaaw ad namenghan, nan-uchiyéna angkay ah Jesus way empapchityu hen nangemparansaanyu hen koros. ³¹ Ngém empangaton Apudyus hiya way i nichapat ah pachawananna ad uchu way ah Jesusanchi, hiya hen ap-apo ya omenharà. Enammaan Apudyus amin chaha ah mawayaantaaw way ganà Israel way mamfafawi ah mapakawanan hen fasortaaw. ³² Yag chàni way aposel, tàchéganni hen katot-owan amin chachi way yachi agé hen afunan hen Espiritun Apudyus, way hen Espirituna, hiya hen idchat Apudyus way miyachar hen heno way omafurot an hiya."

³³ Angkay hen nangngaran hen anchichay konsel hen enalen cha Pedro, anchag ommaningrangar way téréen wat maid kasen mamosposancha no achicha an

pédten chicha. ³⁴ Ngém hen hiyachi, wachan iha an chicha way ah Gamaliel hen ngachanna. Fariseo ah Gamaliel way ihay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses, ya ririsipituwén hen aminay tatagu hiya. Yachi yag tommàchég ah Gamaliel yag imfagana way mepaghadcha hen anchichay aposel te wachan ifagana hen anchichay ifana way nan-angato. ³⁵ Angkay nighadcha hen anchichay aposel, yag anat mantugun ah Gamaliel way mangaliyén, "Sosnod-o way ganà Israel, masapor angkay ar-arwachantaaw hen chataaw ekaman hen annachay tatagu. ³⁶ Ta paniyé hen inumat. Hamham-ényu ngén hen anchi ar-argaw way wachan fummùnag way ihay tagu way ah Teudas hen ngachanna. Yag ah Teudasanchi, emparangna hen acharna ah nangato wat sommorotcha an hiya hen opatgasot way tatagu. Ngém yachi way na-awni, ammag napchit ah Teudas yag anchag nawawan amin hen anchichay pasorotna, wat ammag maid tom-moroyan nadchi. ³⁷ Angkay narpas agéchi, yag fummùnag agé ah Judas way iGalilea hen tempon hen nepalestaan hen tatagu. Yag ah Judas agé, enawisna hen anchichay tatagu way sommorot an hiya agé. Ngém angkay na-awni yag napchit agé, wat niwaràcha amin agé hen anchichay pasorotna. ³⁸ Wat hiyachi, hen itugun-o an chitaaw, yassa ud-ay ta uray maid ammaantaaw an chicha ta egadcha. Te no an yanggay hamhamà hen tatagu hen narpowan hen anchi chacha ammaan ya chacha itudtuchu, kapeletan way maumah way achi metoroy. ³⁹ Ngém no ngay ah Apudyus tot-owa hen narpowana, achitaaw angkay chillu maka-afà an chicha te ammoh wachay mangontara an Apudyus."

Angkay hiyachi way enafunan hen anchichay konsel hen tugun Gamaliel, ⁴⁰ yag anchaat epa-ayag hen anchichay aposel yag empahapratcha yag anchaat térnén way mangempawa hen kasencha mangintudtuchuwan hen mepanggép an Jesus, yag anchaat eparufus chicha. ⁴¹ Yag hen anchichay aposel, ammag amchan hen laylayadcha hen lommayawancha hen anchichay konsel te imfilang Apudyus chicha ah wachan karébféngan, way mapàgang gapon Jesus. ⁴² Wat entoroycha chillu way enag-agaw way cha émé-éméy ah Templo ya hen fafaréy hen tatagu way i mangintudtuchu hen anchi ammayay chamag mepanggép an Jesus way hiya, ummale hen antoy lota way mantoray.

Hen anchichay pitu way nachutokan way tomorong hen anchichay Aposel

6 Angkay hiyachi way chacha chumuar hen anchichay cha omafurot an Jesus, ammag narmu hen chacha mansosongelan, te hen nekaman, hen anchichay Judio way Griego hen alecha, chacha mè-esngel hen anchichay nachachà-an way Judio ad Jerusalem. Yag hen lilya, ekatchéén cha miyang-anggayan ano hen anchichay ifacha way nà-amfaro hen cha miwarasan hen torong ah ka-arga-argaw. ² Angkay hiyachi, nampametencha hen anchichay

hemporo ya chuway aposel, yag enayagancha amin hen anchichay cha omafurot yag imfagacha way mangaliyén, “Achi koma mafalin way iyanggayanni way mangempagngar hen alen Apudyus ta hen manginwarasan hen torong hen atenglénni. ³ Wat hen ekamanyu sosnod, anyu komag chutokan hen pituy larae an chàyu way matalekyu way innilayu way iné-ég-nanan hen Espiritun Apudyus hen hamhamàna ya nadchan agé ah kenaraeng, ta piyarénni chicha ta egadcha hen antoy problema, ⁴ ta chàni, hen manluwaru ya manginwarawag hen alen Apudyus hen angangpelénni.”

⁵ Hiyachi yag enafunan amin hen anchichay cha omafurot hen imfagan hen anchichay aposel, wat chinutokancha hen anchi pitu way hen iha, ah Esteban way chinumgat way térén hen afurotna ya iné-ég-nanan hen Espiritun Apudyus hen hamhamàna. Ya hen anchichay tapena way chinutokancha agé, wat cha Felipe, Procoro, Nicanor, ah Timon, ah Parmenas ya anat ah Nicolas way iyAntiokia way faén Judio ngém an tommepon hen Judio. ⁶ Yachi yag empasangon hen tatagu hen anchichay pitu hen anchichay aposel, yag hen anchichay aposel, incháèpcha hen limacha hen anchichay nachutokan way manginluwaru an chicha.

⁷ Angkay hiyachi way cha mepagngapagngar hen alen Apudyus, wat chacha agé chumuachuar hen anchichay cha omafurot ad Jerusalem way uray hen anchichay pachin hen Judiowén chuarcha agé hen ommafurot an Jesus.

Hen nanelewancha an Esteban

⁸ Angkay hiyachi, ah Esteban, binindisyunan paat Apudyus hiya ya inidchatna hen kafaelana way mangamma hen kaskascha-aw hen chana manorongan hen tatagu. ⁹ Ngém wachacha hen anchichay komontara an Esteban way chichachi hen anchichay Judio way achi mangafurot an Jesus way sommorot hen ihay semfa-an hen Judio way ekatchéén Libértin. Yag narpocha ah safaliy fabrèy way eCirene hen tapena ya iyAlejandria hen tapena. Wat chicha ya anat agé hen tapen hen Judio way narpo hen provinsiyan hen Cilicia ya Asia, inlugicha way manngel an Esteban. ¹⁰ Ngém anchag achi makasokok an hiya te inidchat hen Espiritun Apudyus hen kenaraengna way somongfat. ¹¹ Wat enaparancha hiya way incha penasoksokan hen tatagu ta ilémrémcha way mangaliyén, “Chengngarni angkay hen annay taguwanna way chana konstaréén ah Apudyus ya ah Moses way apotaaw.” ¹² Yachi yag ammag nasubsufan tot-owa hen hamhamà hen anchichay tatagu way nangngar, ya umat agé hen hamhamà hen anchichay anam-ama way ponò hen Judio ya hen anchichay siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses. Wat incha tenelew ah Esteban way i mangempasango hen anchi konsel. ¹³ Yachi agé yag empa-ayagcha hen anchichay mangempafasor ah kétém, wat anchag namparang way mangaliyén, “Ammag achi somarcheng hen antoy tataguwanto way cha mangsomangsot hen anchi na-apudyusan way Tem-

plotaaw ya hen orchintaaw way ensorat Moses. ¹⁴ Yag chengngarni agé hen anchi enalena way chaelén ano Jesus way eNazaret hen anchi Templotaaw ya falewana agé hen gagangaytaaw way intudtuchun Moses ad namenghan.” ¹⁵ Yachi way enalechachi, yag ammag finéfétég hen anchichay konsel ah Esteban, ya chaat agé mamfalew hen féharna hen nangi-il-ancha, te ammag kommaman hen féhar hen anghel.

Hen nangempacharanan Esteban hen enkaman Apudyus

⁷ Angkay hiyachi yag ekat hen anchi kangatowan way pachi an Esteban way mangaliyén, “Ay totowa hen annay chacha epafasor an hea.” ² Yag anat somongfat ah Esteban way mangaliyén, “Chàyu way anap-apo ya sosnod, pangpanga-aseyu koma ta changrénà. Ad namenamenghan hen kawad-an hen apotaaw way Abraham ad Mesopotamia way cha-anna fumabrèyan ad Haran, nampàila hen anchi machachayaw way Apudyus an hiya. ³ Yag imfagana way mangaliyén, ‘Lomayaw-a, Abraham, ya taynam hen annachay totorangno ya hen annay lotam ta in-a fumabrèy hen safaliy lota way itudtuchù an hea.’ ⁴ Yachi yag lummigwat tot-owa cha Abraham yag tenaynancha hen anchi lotacha ad Caldeo way incha fummabrèy ad Haran ingganah natéy ah amana. Yag angkay natéy ah amana, kasen imfagan Apudyus way kasencha man-aton, wat yachi hen ummaliyancha hen antoy lota way ini-inggawantaaw ad uwan. ⁵ Hen hiyachiy tempo, maid poros inidchat Apudyus an cha Abraham ah uray lawa aket hen antoy lota, te anna yanggay an emposta way man-awan Abraham ya hen anchichay ganàna hen amin antoy lota. Ngém hen anchi nangempostaan Apudyus an nadchi an Abraham, maid pay anàna. ⁶ Ngém hen imfagan Apudyus an Abraham, ekatnéén, ‘Umchah hen tempo way mamfunagcha hen anchichay ganàno ah achawwéy way lota way awan hen safaliy tatagu. Wat anchag mamfalin ah alepan hen hiyachiy fabrèy ya mapap-aligatancha ah opatgasot way tawén. ⁷ Ngém hen karpasana, an-og uwisén hen anchichay mangel-alepan hen anchichay ganàno, wat yachi hen lomayawancha ahchi yag kasencha mamfangad hen antoy lota ta ahto chillu hen manayawancha an haén.’ ⁸ Yaha hen imfagan Apudyus an Abraham, yag annaat ifaga agé way masapor mamarkaancha hen larae ah kasinyarancha way chacha afuroton hen anchi torag Apudyus an chicha. Yachi yag menarkaan tot-owa Abraham hen anchi anat niyanà way anàna way ah Isaac hen anchi ma-awaru way ag-agawna. Yag kaman agéhchi hen enkaman Isaac hen anchi anat niyanà way anàna way ah Jacob. Ya ah Jacob agé, yachi agé hen enkamanna way namarka hen anchichay hemporo ya chuway a-anàna way chichachi hen nanlapowantaaw.”

⁹ Entoroy Esteban way nangenpacharan hen chana aryén, ekatnéén, “Hen anchichay anap-otaaw way a-anà Jacob, gapo ta amchan hen apéscha hen anchi enawchicha way Jose, wat anchag enlao hiya ah para

alepan hen anchichay iyEgipto. Ngém nawawà-acha ah Apudyus an Jose, ¹⁰ yag henara-ana hiya hen aminay ligatna. Yag hen nepasangowana hen anchi Are ad Egipto, tenorongan Apudyus hiya yag inidchatna agé hen kenaraengna wat ammay hen enkamkamanna. Wat enlaychan Are hiya yag annaat chutokan hiya ah manggubérnador hen aminay fabrèy ad Egipto, yag empafiyangna agé an hiya way mangi-ila hen aminay kok-owana.”

¹¹ “Angkay hen hiyachiy tempo, nabel hen aminay lota ad Egipto ya umat agé ad Canaan way ininggawan hen anchichay anap-otaaw, wat napaligatancha way téréen hen aminay tatagu hen hiyachiy tempo, yag ammag maid manòmonan hen anchichay anap-otaaw ah anéncha. ¹² Yachi yag chengngar apotaaw way Jacob way wacha peet hen ma-an ad Egipto wat empaligwatna hen a-anàna way i manòmon ahchi. Wat yachi hen anchi pès-éy émméyan hen anap-otaaw ad Egipto.”

¹³ “Angkay hiyachi, hen anchi pegwan ayancha ad Egipto, empaka-ammun Jose hen acharna hen anchichay papangorowana te cha-ancha enlasin hiya. Wat yachi hen nangammuwan Are ad Egipto hen anchichay ahimfaryan Jose. ¹⁴ Yachi yag anat epa-ayag Jose ah amacha way Jacob ya hen sosnodna ya amin hen anchichay ahimfaryanacha, ta umalecha amin way fumabrèy ad Egipto, wat émméycha ah pitunporo ya lemay tatagu amin. ¹⁵ Yachi yag émméy cha Jacob tot-owa ad Egipto yag ahchi hen ini-inggawanacha inganah natéyancha. ¹⁶ Yag no ay matéy hen anchichay anap-otaawén, imfangad hen a-anàcha hen acharcha ad Sikem way manginlufù way mangentape hen tongarcha hen anchi lufù way lenàwan hen apotaaw way Abraham ah kamanay pelak hen anchichay a-anà Hamor.”

¹⁷ “Angkay hiyachi way téng-angay hen mangammaan Apudyus hen anchi empopostana an Abraham, anchag chummuar way téréen hen anchichay ganàna way anap-otaaw ad Egipto. ¹⁸ Yag hen hiyachiy tempo, tumùchu hen ihay Are way maid innilana hen mepanggép an Jose ad namenghan. ¹⁹ Wat hiya, ammag nasilib hen aminay chana ekamkaman, yag anna agég èmehan hen anchichay anap-otaaw way annag penapaligat chicha yag annaat peletén chicha way mangentap-ar hen anchichay anat niyanà way a-anàcha ta matéycha. ²⁰ Yag hen hiyachiy tempo hen niyana-an Moses way ammag am-ammay way onga. Wat henalihalimunan hen chinàcha-arna hiya ah faréycha hen unig hen toroy furan, ²¹ yag anchaat ighad way i mangentaro. Yag yachi hen nangchahan hen anchi anà Are way fafarasang an hiya, yag innarana, wat annag henalimunan ah nan-anàna. ²² Yachi yag intudtuchucha an Moses hen aminay kenaraeng hen anchichay iyEgipto. Wat hen chummakrana, ammag hiyaat agé hen machayaw ad Egipto gapo hen kenaraengna way man-ale ya mangamma hen ammaana.”

²³ “Angkay hiyachi way opatporo hen tawén Moses, ekatnéén i mì-ib-ifun hen anchichay inib-ana way ganà

Israel ta ilana no henon én-énnéncha. ²⁴ Yag innilanaat agé hen ihay ifana way cha paligatén hen ihay iyEgipto. Wat annag i henara-an yag imfarésna way namchit hen anchi iyEgipto. ²⁵ Te hen ekat Moses ah hamhamàna, na-awatan chillu hen anchichay ifana way hiya hen chinutokan Apudyus way mangenharà an chicha amin. Ngém anchag iggay peet ma-awatan. ²⁶ Te hen nawakas way inchahana hen chuway ifana way chan patéy, ekatnéén ina koma forchaén chicha. Wat om-mamhew way mangaliyén, ‘Pakay chàyu way masosnod, way ammag yahaat agéy iyu ekaman.’

²⁷ Ngém ammag achi maingar hen anchi lommapo, wat intùjudna ah Moses way mangaliyén, ‘Heno ay paat hen lébféngno way man-ap-apo ta hea paat hen mangempanoh an chàni. ²⁸ Ay anno agé pédtén haén kaman hen namchitam hen anchi iyEgipto ad ugga.’ ²⁹ Yag hen nangngaran Moses an nadchi, ammag émmégyat te na-ammuan peet hen anchi enammaana, wat ommawid way nanaynan ad Egipto yag i fumma-brèy hen anchi achawwéy way lota ad Midian, yag ommahawa ahchi, wat chuwa hen anàna way pahig larae.”

³⁰ “Angkay hiyachi yag émméy ah opatporo way tawén hen ini-inggawan Moses ad Midian. Yag angkay hen-argawan, ammag niyahad hen anghel Apudyus an hiya hen chana manaranan hen anchi chanak way nehag-én hen anchi filig ad Sinai. Yag innilana hen ayéh-ép way away way ammag cha gumilab, yag wachaat agé hen anchi anghel way nanggagawa hen anchi apoy. ³¹ Ammag nahahaang ah Moses hen nangil-ana wat i koma homag-én way mangenmamad, yag chengngarnaat agé ah Apudyus way nan-ale, yag ekatnéén, ³² ‘Haén ah Apudyus way cha chayawén hen anap-om way cha Abraham an Isaac yah Jacob.’ Yag hen nangngaran Moses an nadchi, ammag nan-upop yag chan papayagpag ah égyatna. ³³ Yag anat kasen man-ale ah Apudyus way mangaliyén, ‘Ka-aném hen annay sapatosno te na-apudyusan angkay hen antoy lota way tommatàchégam te antoyanà.’ ³⁴ Yag annaat agé ifaga way mangaliyén, ‘Inni-ilà way ammag pararo way cha mapaligatan hen anchichay tatagù ahchid Egipto yag chengngar-o hen paràcha ya hen harahagcha yag ana-at umale way mangempaharà an chicha. Wat inta Moses ta epéy-o hea ad Egipto.’ Yaha hen imfagan Apudyus an Moses.”

³⁵ Yachi yag entoroy Esteban way manaphapet hen na-ammaan ad namenghan, ekatnéén, “Ah Mosesanchi, iggay mangiggéén hen anchichay anap-otaaw hiya, te anchag ekatén, ‘Heno man paat hen nangidchat ah man-ap-apowam an chàni ta hea paat hen i mangempanoh an chàni.’ Ngém ah katot-owana, ah Moses peet hen penelen Apudyus ah man-ap-apoc-ha way manarà an chicha way tenorongan hen anchi anghel way nampàila hen gawan hen anchi ammag cha gumilafay away. ³⁶ Yachi yag enetnod Moses hen anchichay anap-otaaw hen lommayawanacha ad Egipto, yag enammaana hen chuaray kaskascha-aw ahchid Egipto ya hen nangwaanacha hen anchi fayfay way

ekatchéén 'Chittakan,' ya anat agé hen unig hen anchi opatporo way tawén way nange-etnochana an chicha hen anchi pachinanak way lota. ³⁷ Yag ah Moses, hiya agé hen anchi nangintudtuchu hen anap-otaaw way ganà Israel way mangaliyén, 'Ah pegwana, epafúnag Apudyus hen ihay profeta way ganàtaaw way kaman an haén.' ³⁸ Yag ah Moses hen anchi nawawà-acha hen anchichay anap-otaaw hen anchi ini-inggawancha hen anchi pachinanak way hiya agé hen anchi nanagépfar hen anchi anghel hen anchi filig ad Sinai. Ya hiya agé hen neporangan hen anchichay mannanayun way orchin Apudyus ah mangimfag-ana an chitaaw way tatagu."

³⁹ "Ngém hen anchichay a-anap-otaaw, anchag achi afuroton ah Moses, ya anchag achi pagan-ano hiya, te ancha yanggay ammag laychén way mamfangad koma ad Egipto. ⁴⁰ Wat hen ini-inggawan Moses hen anchi filig ad Sinai way cha mëtagépfar an Apudyus, anchag imfaga an Aaron way mangaliyén, 'Omamma-a man ah mamàila way Apudyustaaw ta wachay mangempangpango an chitaaw, te maid met inni-lataaw no heno hen na-ammaan an Mosesanna way nangetnod an chitaaw hen lommayawantaaw ad Egipto.' ⁴¹ Yachi yag anchaat ammaan hen finakafaka ta mamàila ah chayawéncha. Yag anchaat mamparte ah ichatoncha ya anchaat manlagsak ah layadcha hen anchi enammaancha way man-apudyuscha ano. ⁴² Wat ah Apudyus, annag nanchùgan chicha wat inyanggayana hen anchichay anap-otaaw ta egadcha ah chayawéncha te uray hen taraw ad uchuwén chacha chayawén. Wat yachi hen mangaryan Apudyus an chicha hen enalena way ensorat hen profeta ad namenghan, ekatnéén,

'Chàyu way ganà Israel, amin hen anchi opatporo way tawén way nanarananyu hen anchi pachinanak way lota, faén haén hen emparyanyu ya faén agé haén hen nanchatonanyu hen anchichay chayu inchaton. ⁴³ Te anyug entatàen hen anchi finab-alléy way ini-inggawan hen anchi enap-apudyusyu way Molok, yag hiya hen chinad-ayawyu. Yag chinayawyu agé hen anchi tenat-araw way Refam way nan-apudyusyu agé. Chichachi hen enammaanyu ah chayu chinayaw way faén haén. Wat an-og eparyaw chàyu ah achawwéyay lota ingganah lomooch-ayu ad Babilonia.' Yachi hen enalen Apudyus hen anchichay a-anap-otaaw."

⁴⁴ Cha etoroy chillu Esteban way man-ale hen anchichay konsel, ekatna agéén, "Hen kawad-an hen a-anap-otaaw hen anchi chanak, entatàencha hen anchi torcha way faréy hen torag Apudyus an chicha. Yag hen anchi torcha, an paat an na-ammaan hen nanorachan Moses hen imfagan Apudyus te an empàilan Apudyus hen torachén Moses hen mangammaana. ⁴⁵ Angkay hiyachi way natéy ah Moses way neparég Josue, tenawid hen anchichay a-anap-otaaw hen anchi torcha yag entatàencha hen ummaliyancha ahtod Canaan. Wat tenorongan Apudyus chicha way nangemparyaw hen anchichay nankarakarase way

siguchay tatagu ahtod Canaan ta man-awan hen a-anap-otaaw hen antoy lota. Wat hen anchi torcha way faréy Apudyus, é-éttégna ahto inggana hen tempon hen nan-areyan David. ⁴⁶ Wat ah Are David, ammag chakar hen layad Apudyus an hiya yag chinawatna an Apudyus ta eparufusna koma hen mangammaana hen kasen faréy Apudyus way am-ammay ta yachi hen chacha i manayawan way ganà Jacob an Apudyus. ⁴⁷ Ngém faén ah David hen nangamma hen hiyachiy faréy Apudyus te hen anàna way Solomon."

⁴⁸ "Ngém ah katot-owana, faén chillu faréy way enammaan hen tatagu hen i-inggawan Apudyus way kangatowan, te hen ensorat hen ihay profeta ad namenghan, ekatnéén,

⁴⁹ 'Ad uchu hen tùchù,' way ekat Apudyus, ya hen antoy lota hen gumagattenà. Wat henon ekamanyu way mangamma ah érégna ah mamfaréy-o ya chuud hen mangiggaanyu, ⁵⁰ te haén chillu hen nangamma amin hen egad way wachan antoy lota yad uchu."

⁵¹ Yachi yag entoroy Esteban way mangaliyén, "An-ayu ammag térén te tàén namarkaan hen acharyu ta mantatagun Apudyus chàyu, ammag maid awanwani chillu hen hamhamàyu way mangamma hen laychéna, te anyug achi changrén hen ifagana. Yag chayuwat agé ekaman hen enkaman hen anchichay a-anap-otaaw ad namenghan way anyug cha kontaréén hen Espirituna. ⁵² Ay ammoh wachay ihà-anay profeta ad namenghan ah iggay pap-aligatén hen a-anap-otaaw. Maid met te ancha ammag pinchit amin hen anchichay hennag Apudyus way i mangimfaga mepang-gép hen umaliyan hen anchi anàna way maid fasfasorna. Yag angkay ummale hen yachiy anàna, chàyuwat agé hen nangentochar ya nangempapchit an hiya. ⁵³ Achi koma mafalinchi, te chàyu paat hen nanangchén hen anchi orchin Apudyus way in-tudtuchun hen anchi anghel, ngém anyug achi peet cha afuroton." Yaha hen ensongfat Esteban hen anchichay konsel ya kangatowan way pachi.

Hen nafuntoan Esteban

⁵⁴ Angkay narpas way chengngar hen anchichay konsel hen enalen Esteban, anchag nanngalifén hen fub-acha ah aningarngarcha. ⁵⁵ Ngém ah Esteban way iné-égnanan hen Espiritun Apudyus hen hamhamàna, nantangad ad uchu yag innilanaat agé hen hummiliyan hen kaenammay Apudyus ya anat agé ah Jesus way tommatàchég hen pachawanan Apudyus.

⁵⁶ "Ilanyu ngén," way ekat Esteban, "te anchi nafütan ad uchu wat anchiyah ah Jesus way Pangorowan hen Tatagu way tommatàchég hen pachawanan Apudyus."

⁵⁷ Wat hen anchichay nanangngar, ancha ammag heo-ongaw yag chachaat horatén hen ingacha, yag anchag nagyub ⁵⁸ way i manlakrak an hiya way manginyéy hen anchi fúnagan hen fabrèy yag anchaat funfunto-on hiya. Wat hen anchichay nangenlémrém an Esteban, emporangcha hen agwan hen lumfongcha hen ihay larae way ah Saulo hen ngachanna. ⁵⁹ Yag hen chacha mamunfuntoan an Esteban, chaat manluwaru way

mangaliyén, “Apo Jesus, aranà.”⁶⁰ Yag nampalento-mang way mangèngaw way mangaliyén, “Apo, pakawaném koma chicha hen antoy chacha ammaan.” Yachi hen enalena yag natéyat.

8 Yag ah Saulo, enafunana hen namchitancha an Esteban. Ngém wachacha hen tapena way omma-abfurot an Apudyus, wat incha inlufù hen achar Esteban way amchan chi nangelaancha an hiya.

Hen napaligatan hen anchichay cha omafurot

Hen hiyachi paat way ag-agaw way natéyan Esteban, nilugi hen ammag pararo way mapaligatan hen amin anchichay cha omafurot ad Jerusalem, wat anchag niwa-at hen kafabréfabréy hen provinsiyan hen Judea ya Samaria, wat anggay yanggay hen anchichay aposel ah iggay lomayaw ad Jerusalem.

³ Ngém ah Saulo, maid achina enammaan ah manepoana hen anchichay cha omafurot, te annag cha tarontonon chicha hen fafaréy way ammag héng-gépén lenakrakna chicha way mangempafarud, fufae manha ono larae.

Hen nepagngaran hen alen Apudyus ad Samaria

⁴ Hen anchichay niwa-at way cha omafurot, tàén heno way ayanchéén chachaat itudtuchu hen mepanggép an Jesus. ⁵ Yag hen iha way ah Felipe, éméméy hen ihay fabréy hen provinsiyan hen Samaria way i mangintudtuchu hen tatagu way ah Jesus tot-owa hen anchi Cristu way empopostan Apudyus way umale. ⁶ Wat chuarcha hen anchichay tatagu way cha na-among way mangngar hen aryéna. Yag hen nangil-ancha hen kaskascha-aw way chana ammaan, wéhchiyén penapannaagna way mamangngar hen chana itudtuchu. ⁷ Te chana eparyaw hen nihuhurug way ongtan hen chuaray tatagu way anchag man-ongawén lommayawcha. Yag kena-anna agé hen penelay ya penàroy hen chuaray tatagu. ⁸ Wat ammag pararo hen laylayad hen anchichay tatagu hen hiyachiy fabréy ad Samaria.

⁹ Wacha agé hen hiyachiy fabréy hen ihay tagu way ah Simon hen ngachanna way nafayag way annag cha empahaang hen anchichay eSamaria gapo hen chana ammaan, te ah Simon, ommamta way chan saro-mangka, ya anna agég emparang hen acharna ah ihay machayaw. ¹⁰ Yag aminay tatagu ahchi way uray hen anchichay kangatowan man ya kafafaan, anchag pannaagén amin hiya te ekatchéén, “Wacha tot-owa hen kafaalan Apudyus an hiya wat wacha hen man-nakafalinna.” ¹¹ Hen mamannaagancha an hiya, te nafayag way chana empàipàila hen saromangkana ah mahaangancha. ¹² Ngém hen nangngaran hen anchichay tatagu hen anchichay ammayay chamag mepanggép hen mantorayan Apudyus way intudtuchun Felipe ya hen mepanggép agé an Jesu Cristu, enafurotcha yag anchaat mampafunayag way larae man ono fufae. ¹³ Yag uray ah Simonanchi, ommafurot agé. Yag yachi way nafunyan, ammag

nenetnod an Felipe way ammag nahahaangay térén hen chana mangil-an hen aminay kaskascha-aw way cha enammaan Felipe.

¹⁴ Angkay hiyachi way chengngar hen anchichay aposel ad Jerusalem way enafurot hen tatagu ad Samaria hen alen Apudyus, anchaat hénagén cha Pedro an Juan way éméméy ahchi. ¹⁵ Angkay inumchahcha, inluwaruwancha hen anchichay anat cha omafurot ta umale hen Espiritun Apudyus way miyachar an chicha agé, ¹⁶ te hen hiyachi, cha-an miyachar hen Espiritun Apudyus an chicha, te ancha an nafunyan ah ngachan Apo Jesus yanggay ah mifisaran hen ommafurotancha an hiya. ¹⁷ Yachi yag inchàép cha Pedro an Juan hen limacha an chicha yag niyachar hen Espiritun Apudyus.

¹⁸ Angkay hiyachi way innilan Simon way uray yanggay hen nancha-an hen aposel hen anchichay cha omafurotén niyacharat hen Espiritun Apudyus yag annaat ichawchaw hen pelak way mangaliyén, ¹⁹ “Antoy-an ta adchanà agé ah kafaèla ta uray heno way minchàépà hen limà, miyachar agé hen Espiritun Apudyus an hiya.” ²⁰ Ngém senongfatan Pedro hiya way mangaliyén, “An-a man ammag metape hen annay pelakno way metap-ar ad imfèrno, te ay ammoh ekatnowén maràwan ah pelak hen anchi libli way idchat Apudyus. ²¹ Ammag maid fiyangno hen antoy nipiyan an chàni te innilan Apudyus hen annay nat-én way hamhamàno. ²² Wat masapor way ifafawim hen annay laweng way hamhamàno yag chawatém an Apudyus ta pakawanéncha-a koma hen annay sab-safali way cham hamham-én. ²³ Te mailà way ammag pararo hen apésno ya achia makelisi hen annay kenarawengno.” ²⁴ Yachi yag anat ekat Simon an cha Pedro an Juan way mangaliyén, “Pangpanga-aseyu paat ta iluwaruwanà ta achi koma ma-ammaan an haén hen annachay imfagayu.”

²⁵ Angkay hiyachi yag intudtuchun cha Pedro an Juan hen alen Apudyus hen anchichay tatagu yag henaphapetcha agé hen innilan hen matacha mepanggép an Jesus. Yachi yag anchaat lumigwat way mamfangad ad Jerusalem, yag hen chacha mamfangchan, chachan chag-ochag-oh hen kafabréfabréy ad Samaria way mangintudtuchu hen anchi ammayay chamag.

Hen ommafurotan hen anchi okom way iyEtiopia

²⁶ Angkay hiyachi yag imfagan hen ihay anghel Apudyus an Felipe way lumigwat ta éméméy hen anchi korsa way nanligwat ad Jerusalem way éméméy ad Gaza way hen hiyachiy korsa, achi mausar ad uwan. ²⁷ Yachi yag lummigwat tot-owa ah Felipe, yag hen chana man-aranan hen hiyachiy korsa, annag hinib-atat agé hen ihay tagu way nankakallesa way narpod Jerusalem way cha homàyat ah fabréycha ad Etiopia way henlomot. Nangato way okom hen anchi nanlurugan, te hiya hen napiyar way mamangchén hen kafinakngan hen anchi are ad Etiopia way ah Candace hen ngachanna way fufae. An éméméy hen yachiy tagu ad

Jerusalem way i nanayaw an Apudyus. Yag hen nanlurugganana hen anchi kalesana ²⁸ way homàyat, chana fasfaséén hen alen Apudyus way ensorat hen anchi profeta way Isaias. ²⁹ Yachi yag imfagan hen Espiritun Apudyus an Felipe way mangaliyén, “In-a ta in-a hag-énén hen anchi kalesa.” ³⁰ Wat nanagtag ah Felipe yag hen inumchahana hen anchi kalesa, chengngarna hen anchi cha faséén hen anchi iyEtiopia way ensorat hen anchi profeta way Isaias. Yag anat imohon Felipe way mangaliyén, “Ay ma-awatam hen annay cham faséén.” ³¹ Yag ekatnéén, “Nokay lawa hen iyà ma-awatan no maid mangintudtuchu an haén.” Yag annaat agé ifaga an Felipe ta milugan. ³² Yag hen anchi nesorat way finasana, ekatnéén,

“Hiya, ammag na-anoh way kaman hen karnero way innaracha way i mamarte. Ya hen miyaligana agé, kaman hen anà hen karnero way achin ar-ale hen mang-anancha hen chotchotna te yachi agé hen enkamanna hen namaligatancha an hiya. ³³ Anchag finibfiin hiya, ya ammag pahig kétém hen empafasorcha an hiya. Ya maid matontonan ah ganàna te ammag attè hen nataguwana hen antoy lota.”

³⁴ Angkay finasan hen anchi iyEtiopiachi yag annaat imohon an Felipe way mangaliyén, “Heno man hen cha aryén hen anchi profeta an natto, ay acharna ono safaliy tagu.” ³⁵ Yachi yag inlugin Felipe way mangensoplekar hen anchi anat nafasa way alen Apudyus ingganah empachahna hen anchi ammayay chamag mepanggép an Jesus. ³⁶ Yag yachi way chacha éméméy, inchahancha hen chanum, yag anat ekat hen anchi iyEtiopíéén, “Anchian hen chanum wat ay achi mafalin ta mafunyaganà.” ³⁷ Yag anat ekat Felipeyén, “Oo, mafalin no afurotom paat hen aminay in-tudtuchù.” “Oo, afurotò,” way ekatna, “te afurotò way ah Jesu Cristu hen anà Apudyus way empalena hen antoy lota.”

³⁸ Yachi, yag empaginangna hen anchi kalesa yag ginumhadcha an Felipe way éméméy hen anchi chanum yag finunyagan Felipe hiya. ³⁹ Angkay tom-màchangcha, ammag enlayawat agé hen Espiritun Apudyus ah Felipe way maid kasen nangil-an hen anchi iyEtiopia an hiya, wat entoroyna chillu way éméméy hen chana ayan way amchan hen laylayadna. ⁴⁰ Yag ah Felipe, ammag nanlangranga yag wachaat agé ad Azoto, yag cha nanchag-ochag-oh hen kafabréfabréy way mangempagngar hen anchi ammayay chamag inggana ad Cesarea.

Hen ommafurotan Saulo an Jesus

Apos. 22:6-16; 26:12-18

9 Angkay ah Saulo, ammag achi komapoy hen anchi aggaégyat way chana ammaan hen anchichay cha omafurot an Apo Jesus te hen laychéna yanggay, wat anchag mepapchit amin. Yachi yag anat éméméy ah Saulo hen anchi kangatowanay pachi ² way i nampamma ah sorat ta iyéyna hen anchichay anap-apo hen anchichay cha ma-am-amongan hen Judio ad Damasco way hen yachiy sorat, kaman parufus ah manele-

wana hen heno way ichahana way cha omafurot an Apo Jesus way uray fufae man ono larae, ta ifangadna chicha ad Jerusalem way mangimfarud.

³ Angkay hiyachi way chacha éméméy ad Damasco way chacha homag-én ah fabréy, yag ammag nahili ah Saulo hen kaman paat nangoleyapyap way helaw way narpod uchu. ⁴ Yag ammag narangad yag annaat changrén hen nan-ale way ekatnéén, “Heay Saulo, pakay cham pap-aligatén haén.” ⁵ “Heno Apo,” way ekat Saulo. Yag sommongfat hen anchi chan ale way mangaliyén, “Haén ah Jesus way cham pap-aligatén hen cham mamaligatan hen anchichay cha omafurot an haén. ⁶ Wat fumangon-a ta homàyat-a ah fabréy te mifaga an hea ahchi hen anchi masapor way ammaam.”

⁷ Hen anchichay tatagu way nenetnod an Saulo, entàchégcha way anchag chan henhenarnga te chengngarcha hen anchi nan-ale ngém maid innilacha ah tatagu. ⁸ Yachi yag fummangon ah Saulo way manchiyat yag ammag maichat agé ilana te nabfurag. Wat penachangcha way mangenhàyat ah fabréy. ⁹ Yag hen unig hen toroy ag-agaw way nabfuragana, iggay poros nangnangan ya iggay umin-inum.

¹⁰ Angkay ahchid Damasco, wacha hen ihay ommafurot an Jesus way ah Ananias hen ngachanna. Yag nampàila ah Apo Jesus an hiya hen kaman in-inép way mangaliyén, “Ananias.” “Antoyanà Apo,” way ekatna.

¹¹ Yag anat ekat Apo Jesus agéén, “Lumigwat-a Ananias, ta éméméy-a ah faréy Judas way wacha hen iggaw hen anchi korsa way ekatchéén ‘Gachang.’ Yag imohom ahchi hen anchi tagu way manngachan ah Saulo way eTarso te chan luwaru ahchi ad uwan. ¹² Te empàilà an hiya ah kaman in-inép wat innilana hen inumchahan hen ihay tagu way ah Ananias hen ngachanna. Yag innilana agé hen manginchàépam hen limam ah maka-anan hen finuragna.” ¹³ “Oo Apo,” way ekat Ananias, “ngém chuarcha hen tatagu way nanaphapet an haén mepanggép hen hiyachiy tagu ya hen aminay laweng way enammaana hen anchichay tatagum ahchid Jerusalem. ¹⁴ Yag hen ummaliana ahtod Damasco agé, ta telewéna chàni amin way cha omapo an hea. Yag hen anchi kangatowanay pachi agé, inidchatna hen karébféngana way manelew an chàni.” ¹⁵ Ngém ekat Jesus an hiyéén, “In-aat man, te chinutokà hiya ah mantatagù way mansérfi an haén way i mangempagngar hen mepanggép an haén hen anchichay faén Judio ya hen a-are ya uray agé hen kacharaam way ganà Israel. ¹⁶ Yag epàilà an hiya agé hen aminay masapor anohana, te mapap-aligatan way térén gapon haén.”

¹⁷ Angkay hiyachi yag lummigwat ah Ananias way éméméy ah faréy Judas yag inchahana tot-owa ah Saulo. Yag inchàépna hen limana an hiya way mangaliyén, “Heay sonod way Saulo, ah Apo Jesus paat hen nannag an haén way hiya hen anchi innilam hen charan ad chin-argaw hen alem ahto. Hennagà way i manchà an hea ta mamfangad hen ilam ya ta miyachar hen Espiritun Apudyus an hea.” ¹⁸ Yag hen hiyachi, lenènan Saulo way kaman paat wachay naka-an ah hephep chi

gachiw ah matana yag namfangachat hen ilana. Wat fummangon yag i nampafunyag ¹⁹ yag anat mangan, wat kasen ommorhe.

Hen nanàchégan Saulo an Jesus ad Damasco

Angkay hiyachi yag ni-i-iggaw ah Saulo hen anchichay cha omafurot ad Damasco ah kamanay ag-agaw. ²⁰ Yag iggayna iyaw-awni yag émméyat hen anchichay sinagoga way cha ma-am-amongan hen Judio way i mangintudtuchu way ah Jesus hen tot-owa peet way anà Apudyus. ²¹ Wat ancha ammag nahahaang amin hen anchichay nanangngar, yag chachan penoot way mangaliyén, “Ay ammoh faénha hen anchi cha mangempapchit hen anchichay cha omapo an Jesus ad Jerusalem tà. Yag ay ammoh faén hen umaliyana ahto wat hen ina manelewan an chicha ta iyéyna chicha ad Jerusalem way i mangempasango hen anchichay ap-apon hen papachi.”

²² Ngém ah Saulo, anat agé an cha pomegsapegsa hen ekamanna way mangintudtuchu hen mepanggép an Jesus. Wat hen anchichay ahentaguna way Judio ad Damasco, anchag achi makasongfat hen manot-owaana way ah Jesus tot-owa hen anchi empopostan Apudyus way umale way mantoray.

²³ Angkay émméy ah kamanay ag-agaw, yag anchag na-among hen anchichay kacharaan Saulo way Judio way mantatagépfar no heno hen ekamancha way mamchit an hiya. ²⁴ Ngém wacha hen nangenlepot an Saulo hen planocha way ammag enag-agaw ano ya lenafi way anchag ehahannéb hen aminay fùnagan hen fabrý ah manpapancha an hiya. ²⁵ Wat hen nekan, ammag enetnod hen anchichay ifan Saulo hiya hen henlafiyen hen anchi akop hen fabrý yag inluggancha hiya hen awit yag anchaat uy-uyun ah lahin hen anchi akop.

Hen émméyan Saulo ad Jerusalem

²⁶ Angkay hiyachi yag émméy ah Saulo ad Jerusalem way ekatnéén i koma metape hen anchichay pasorot Jesus, ngém anchag cha émégyatat agé amin an hiya te anchag achi afuroton way cha omafurot an Jesus tot-owa ad uwan. ²⁷ Ngém ah Bernabe way ihan chicha, enetnodna hiya way nanginyéy hen sangwanan hen anchichay aposel, yag annaat haphapetén hen nangil-an Saulo an Apo Jesus hen anchi korsa way éméy ad Damasco ya hen nanagépfarana an hiya, ya anat agé hen torod Saulo way nangintudtuchu hen mepanggép an Jesus ahchi. ²⁸ Yachi yag ni-i-iggaw ah Saulo an chicha way maid ég-égyatna way mangintudtuchu hen mepanggép an Apo Jesus hen uray heno way lugar ad Jerusalem. ²⁹ Yag senongfasongfatana agé hen anchichay Judio way Griego hen alecha ngém chicha, anchag téren way anchaat agé cha anapén hen mamchitancha koma an hiya. ³⁰ Wat hen nangawatan hen anchichay cha omafurot an nadchi, enetnodcha ah Saulo ingganad Cesarea ya anchaat epaligwat way éméy ah fabrýna ad Tarso.

³¹ Hen hiyachiy tempo, netagtagay hen cha mapaligatan hen anchichay cha omafurot ah kafabréfabréy hen provinsiyan hen Judea ya Galilea ya Samaria. Ya gapo hen torong hen Espiritun Apudyus wat cha pomegsapegsa hen pammatecha amin, ya chacha agé chumuachuar hen cha metapetape, ya chacha agé paat ifiin amin way manlabseng hen laychén Apudyus.

Hen tommorongon Pedro hen tatagu ad Lidda yad Joppe

³² Angkay ah Pedro, maid iggayna ayan way manudtuchu hen anchichay cha omafurot. Yag hen-argawan, nan-éhég way i mangila hen anchichay tatagun Apudyus ad Lidda. ³³ Yag inchahana ahchi hen ihay tagu way ah Eneas hen ngachanna way ammag achi makafangon hen unig hen waru way tawén te napàroy. ³⁴ Yachi yag ammag ekat Pedro an hiyéén, “Eneas, ka-anén Jesu Cristu hen annay saketno, wat fummangon-a yag leno-otno hen annay annapno.” Yag hen hiyachi, fummangonat tot-owa ah Eneas. ³⁵ Wat amin hen anchichay tatagu ad Lidda yad Saron, hen nangil-ancha an Eneas way nakacharan, anchag nanhagong amin an Apo Jesus.

³⁶ Angkay ad Joppe agé, wacha hen ihay in-ina way omma-abfurot an Jesus way ah Tabita hen ngachanna way ekat hen alen hen Griegowén Dorcas way hen laychénay aryén, ugha. Pètotorong ah Tabita ya pahig ammay hen chana enkaman hen anchichay maid mafalinná. ³⁷ Ngém yachi yag nansaket ah Tabita yag natéy, wat inméhcha yag empabfégcha hen acharna hen anchi ma-agway garachu hen faréyna. ³⁸ Yachi yag chengngar hen anchichay cha omafurot way wacha peet ah Pedro ad Lidda way nehag-én ad Joppe, wat hennagcha hen chuway tatagu way i mangayag an hiya ta ag-aggagéna paat way umale. ³⁹ Yachi way imfagacha yag niligwatat ah Pedro an chicha. Yag hen inumchahana ah faréy hen anchi natéy, enetnodcha hiya hen anchi kowarto way nepapabfégana. Yag enamongan amin hen anchichay nà-amfaro ah Pedro way ahekekela way cha mangempàila hen anchi chuaray lumfong way enogotna hen natatagguwana. ⁴⁰ Yachi yag empaghad Pedro chicha amin yag anat mampaléntomang way manluwaru yag annaat hagongon hen anchi natéy way mangaliyén, “Tabita, fumangon-a.” Yag ammag nanchiyatat agé hen anchi natéy yag hen nangil-ana an Pedro, tummùchu. ⁴¹ Yag pinchén Pedro hen limana way nangempatàchég yag annaat ayagan hen anchichay nà-amfaro ya hen anchichay tapenay cha omafurot, yag emporangna hen anchi natéy an chicha way kasen natagu. ⁴² Yachi yag ammag nanhemamag hen anchi na-ammaan hen aminay tatagu ad Joppe, wat chuarcha hen ommafurot an Apo Jesus gapon nadchi. ⁴³ Wat ah Pedro, nafab-ayag ahchid Joppe way ni-i-iggaw hen ihay chan el-elao hen anchichay chana ammaan way gadchang way ah Simon hen ngachanna.

Hen émméyan Pedro an Cornelio

10 Angkay hiyachi, wacha hen ihay tagu ad Cesarea way ah Cornelio hen ngachanna way hiya hen kapetan hen ihay batalyun way sorchachun hen Roma way narpochoad Italia. ² Yag tàén faén Judio cha Cornelio, omma-abfurotcha chillu way himfafaryan an Apudyus wat chacha amin chayawén hiya. Ya chakar agé hen torongcha hen anchichay Judio way makasapor ah torong, ya kankanayén way chachan luwaluwaru an Apudyus.

³ Angkay hen-argawan way fummatangan, wacha hen empàilan Apudyus an Cornelio way kaman in-inép way ammag narawag hen nangil-ana hen hinénggèpan hen ihay anghel Apudyus ah faréycha. Yag finagaan hen anchi anghel hiya way mangaliyén, "Cornelio." ⁴ Yag ammag finéfétég Cornelio hen anchi anghel ah égyatna yag annaat ekatén, "Oo Apo, haénto." Yag anat ekat hen anchi anghelén, "Chechengngar Apudyus hen luwarum ya innilana agé hen cham ekase hen anchichay Judio, wat achina aliw-an cha nahha. ⁵ Wat hen ekamanno, homnag-a ah tatagu way éméy ad Joppe ta icha ayagan hen ihay tagu ahchi way ah Simon Pedro hen ngachanna ⁶ way wacha ah faréy hen ihay chan el-elao hen anchichay chana ammaan way gadchang way ah Simon hen ngachanna, yag hen anchi faréyna, nehahag-én hen fayfay." ⁷ Yachi way narpas hen enalen hen anchi anghel yag lommayaw, yag anat ayagan Cornelio hen chuway alepanna ya hen ihay sorchachu way katorongna way omma-abfurot an Apudyus agé. ⁸ Yag henaphapetna an chicha amin hen nekaman yag annaat hénagén chicha ad Joppe.

⁹ Angkay nawakas way chacha manaran hen anchichay nahnag way chacha homag-én hen fabrèy ad Joppe, netongpo way chan luwaru ah Pedro hen anchi fangsar way uhun hen anchi faréy. Yag ustoy nanggawa hen chanan luwaruwan, ¹⁰ wat ammag homme-naang ah Pedro yag laychéna koma way i mangan ngém cha-an mauto hen anéncha. Yag hen chana manmannéchan ah man-alekattowancha, wacha hen empàilan Apudyus an hiya way kaman in-inép. ¹¹ Yag innilana way nanta-ang ad uchu yag wacha hen kaman chakaray uroh way nafufug-uy way cha mauy-uy way émhép hen antoy lota way nehahabrot hen anchi opatay nanhepenget. ¹² Yag maid achi wacha ah chan i-iwi way ininggaw hen anchi uroh, te wacha ay chan furoh ya wacha ay cha manaran ya wacha ay cha tomayap way amin chachi, mapanyaw way achi mafalin issan hen Judio. ¹³ Yachi yag wacha hen nanale way mangaliyén, "Pedro, fangon-a ta farangna ah partiyém ah issam." ¹⁴ Ngém sommongfat ah Pedro way mangaliyén, "Achi tot-owa Apo, te nanepod hen natatagguwa-at maid tentenchào ah aggarémha way mapanyaw way epawan hen orchin Moses." ¹⁵ Yachi yag kasen agé nan-ale hen anchi chan ale ad uchu way mangaliyén, "Pedro, achim ekatén panyaw ya aggarémha hen uray heno way missa way looh ekat

Apudyusén ammay." ¹⁶ Nametlo way na-ammaanchi ya anat ma-ara hen anchi uroh ad uchu.

¹⁷ Angkay hiyachi way chan hamahamà ah Pedro no heno hen laychén nadchi way aryén, yag inumchahchaat agé hen anchichay tatagu way hennag Cornelio te inchahancha hen anchi faréy Simon, wat wachachah chara ¹⁸ way cha mangimoh no wachay mangilina way ah Simon Pedro hen ngachanna. ¹⁹ Yag ah Pedro, étégna way cha manmamanmà no heno hen laychén hen anchi innilana way aryén. Yag imfaganat agé hen Espiritun Apudyus an hiya way mangaliyén, "Pedro, wachacha ah chara hen toroy tatagu way faén Judio way chacha-a anapén. ²⁰ Wat gumhadata in-a ilan chicha, ya achia machanagan way metnod, tàén faéncha Judio, te haén hen nangempale an chicha." ²¹ Yachi yag ginumhad tot-owa ah Pedro way inna imfaga hen anchichay anat inumchah way mangaliyén, "Haén hen anchi chayu anapén, wat nokay hen ifagayu." ²² Yag sommongfatcha way mangaliyén, "Ah Kapetan Cornelio hen nannag an chàni way hiya, ammay way tagu ya chachayawéna ah Apudyus ya ririsipituwén amin hen kacharaam way Judio hiya. Yag imfagan hen ihay anghel Apudyus an hiya way ayaganni ano hea ah faréycha ta changréncha ano no heno hen itudtuchum." ²³ Angkay hiyachi way chengngar Pedro hen imfagan hen anchichay nahnag, yag annaat epaghép chicha ta umiyancha.

Angkay nawakas niligwat ah Pedro an chicha, yag nàyéycha agé hen tapen hen anchichay cha omafurot way eJoppe. ²⁴ Yag hen kafigatana, inumchahcha ad Cesarea yag wachacha tot-owa cha Cornelio ya anat agé hen anchichay enayagana way anag-ina ya inibana way chacha amin hadhadchén hiya. ²⁵ Angkay cha hénggép ah Pedro ah faréy, yag chaat agén palentomang ah Cornelio hen sangwanana way manayaw an hiya. ²⁶ Ngém enamhew Pedro way mangaliyén, "Tomàchég-aat man te tataguwà kay agé yà way kaman an hea." ²⁷ Yachi yag tommàchég ah Cornelio yag chachaat mantagtagépfar way cha hénggép ah faréy, ya chuarcha peet agé hen anchichay na-a-among. ²⁸ Yachi yag imfagan Pedro an chicha amin way mangaliyén, "Chàyu way faén Judio, inni-ilayu amin met way panyaw no mì-ib-ifun-ani way Judio hen uray heno way tatagu way faén Judio, ya uray hen hénggèpan ah fafaréyyuwén mepawa, te yaha hen ihay orchinni. Ngém empàilan Apudyus an haén way achi mafalin ekat-owén aggarémha-ayu way faén Judio ya panyaw hen mì-ib-ifunan an chàyu. ²⁹ Wat yachi hen niyaliyà hen antochay i nangayag an haén te maid lason-o no pakay achiyà. Wat ifagayu no pakay empa-ayagy haén."

³⁰ Angkay hiyachi yag inlugin Cornelio way manaphapet hen nekaman, ekatnéén, "Ma-apatay ag-agaw ad uwan nanepod hen chà manluwaruwan ahtoh faréyni way kaman agéhto way cha fumatangan, yag ammag niyahad hen ihay tagu hen henagong-o way ammag cha humili hen lumfongna, ³¹ yag ekatnéén, 'Cornelio, chechengngar Apudyus hen luwarum ya in-

ni-ilana agé hen cham eka-ase hen tatagu, ³² wat hom-nag-ah tatagu ah éméy ad Joppe ta icha ayagan hen ihay tagu ahchi way ah Simon Pedro hen ngachanna.' Imfagana agé way wacha-a ano ah faréy hen anchi chan el-elao hen anchichay chana ammaan way gad-chang way ah Simon hen ngachanna, ya hen anchi faréyna, nehag-én hen fayfay. ³³ Angkay hiyachi, an-owat epaligwat hen anchichay i nangayag an hea, yag ammay agé te niyalea. Wat antoyan-ani way na-a-among ahto way i-illan Apudyus ta changrénni amin hen ifagana way iyalem."

Hen intudtuchun Pedro

³⁴ Yachi yag inlugin Pedro way man-ale, ekatnéén, "Ma-awatà peet ad uwan way maid tot-owa epohowan Apudyus ah tatagu, ³⁵ te uray heno way karasen chi tagu hen antoy lota, no anchaat an ifiin hiya ya ammaan hen usto, akseptaréna amin chicha. ³⁶ Yag chàyü, chengngaryu met agé hen anchi ammayay chamag way empachamag Apudyus an chàni way ganà Israel way kasen nepatempoyug hen tatagu an Apudyus gapon Jesu Cristu way ap-apon hen angamin. ³⁷ Yag awniyat chengngaryu agé amin hen anchichay napateg way nekamkaman hen amin antoy lota ad Israel way nilugi hen provinsiyan hen Galilea hen hifat hen nantudtuchuwan Juan ya hen namfunyagana. ³⁸ Wat innilayu hen mepanggép an Jesus way eNazaret way ini-idchat Apudyus hen Espirituna an hiya ya hen kafaalana. Wat uray heno way émméyana, enammaana hen ammay para hen tatagu way henara-ana hen anchichay enèmehan Chumunyu te wawà-acha ah Apudyus an hiya. ³⁹ Yag chàni way aposel, inni-ilan paat hen matani hen aminay enammaan Jesus hen kafabréfabréy way kawad-anni way Judio ya hen anchi kapatigan way fabréyni ad Jerusalem. Yachi yag anchaat pédtén hiya way nangenlansa hen koros. ⁴⁰ Ngém hen anchi ma-atloy ag-agaw, nan-uchiyén Apudyus hiya chillu yag empàilana hiya hen tatagu. ⁴¹ Ngém iggay ilan hen aminay tatagu ah Jesus hen nan-uchiyana te anggay-ani yanggay ah nangila way chinutokan Apudyus way manàchég an hiya. Ya chani angkay agé nèan an hiya hen nan-uchiyana. ⁴² Yag imfagana an chàni way epangngarni hen anchi ammayay chamag mepanggép an hiya hen aminay tatagu, ya ta tàchéganni agé way hiya paat hen anchi chinutokan Apudyus way manguwis hen aminay tatagu ah pegwana way uray hen anchichay looh natéy ya hen anchichay cha-an. ⁴³ Hiya paat hen enallen hen amin anchichay profeta hen nangaryanchéén, 'Gapo hen kafaalana wat heno way omafurot an hiya, mapakawan hen fasorna.' "

Hen niyacharan hen Espiritun Apudyus hen anchichay faén Judio

⁴⁴ Angkay hen cha manudtuchuwan Pedro hen anchichay na-a-among ah faréy Cornelio, anchag na-adchan ah Espiritun Apudyus way niyachar an chicha

amin way cha mangngar. ⁴⁵ Yag hen anchichay cha omafurot way Judio way nenetnod an Pedro, ancha ammag nahahaang te midchat peet hen Espiritun Apudyus hen uray faén Judio. ⁴⁶ Ya maid amin manchuwachuwaan cha te chengngarcha chicha way chacha chayawén hen kenangaton Apudyus way chacha agé iyale hen safaliy ale way iggaycha acharén. Hiyachi yag anat ekat Pedro hen anchichay ifana way Judiowén, ⁴⁷ "Hen antochay tatagu, niyachar hen Espiritun Apudyus an chicha way kaman an chitaaw, wat ay ammoh wachay mangempawa ah mafunyangancha." ⁴⁸ Yachi yag imfagan Pedro ta mafunyangancha ah mangempàil-ancha hen nètempoyugancha an Jesu Cristu. Yachi yag imfagacha agé an Pedro ta no mafalin, mi-iggaw koma an chicha ah kamanay ag-agaw.

Hen nensoplekaran Pedro hen ommafurotan hen anchichay faén Judio

11 Angkay hen anchichay aposel ya amin hen anchichay cha omafurot way Judio hen provinsiyan hen Judea, chengngarcha amin way enawat hen anchichay faén Judio hen alen Apudyus. ² Wat angkay namfangad ah Pedro ad Jerusalem, ammag iningar hen tapen anchichay cha omafurot way Judio hiya way mangaliyén, ³ "Ay an-a peet ammag hinénggép hen faréy hen anchichay faén Judio way tàen cha-ancha mamarkaan yag nèan-aat an chicha." ⁴ Yachi yag anat fatfatén Pedro way manaphapet hen anchichay nekamkaman, ekatnéén, ⁵ "Hen chà manluwaruwan ahchid Joppe, wacha hen empàilan Apudyus an haén way kaman hen chakar way uroh way nafufug-uy way nehahabrot hen anchi opatay nanhepenget, ya cha maury-uy way narpod uchu. Yag yachi way inumchah an haén, ⁶ enmamad-o way nangila no heno hen ining-gaw yag ammag maid achi wacha ah man-ì-iwi way nan-inahrang ah amu ya atap way wà-acha ay chan furoh ya wacha ay cha manaran, wacha ay cha tomayap. ⁷ Yachi yag chengngar-o hen nan-ale way ekatnéén, 'Fangon-a, Pedro ta farangna ah partiyém ah issam.' ⁸ Ngém ekat-o way mangaliyén, 'Achi angkay tot-owa Apo, te nanepod hen nataguwà, maid paat tentenchào ah aggarémha ya mapanyaw way epawan hen orchin Moses.' ⁹ Yachi yag kasen agé nan-ale hen anchi chan ale ad uchu way mangaliyén, 'Achim ekatén panyaw ya aggarémha hen anchi looh ekat Apudyusén ammay.' ¹⁰ Nametlo way na-ammaanchi an haén yag anat mamfangad hen anchi uroh ad uchu. ¹¹ Yag hen hiyachiyat agé, inumchahcha hen toroy tatagu hen anchi faréy way ininggwà way nahnag way narpod Cesarea. ¹² Yag imfagan hen Espiritun Apudyus an haén way màyéyà ano an chicha way achiyà cha machanagan way metnod hen faén Judio. Ya hen antochay éném way ifataaw agé way eJoppe, netnodcha an haén, wat émméy-ani amin ah faréy Cornelio. ¹³ Angkay inumchah-ani, yag henaphapet Cornelio an chàni hen nangil-ana hen niyahad way anghel ah faréycha, yag imfagan hen anchi anghel an

hiya way homnag ano ah tatagu ad Joppe way i mangayag an haén ¹⁴ ta itudtuchù anon chicha hen mepanggép an Jesu Cristu ya hen kahara-ancha way himfafaryan. ¹⁵ Yag yachi way inlugi way mangintudtuchu, anchaat agég na-adchan amin ah Espiritun Apudyus wat niyachar an chicha way kaman hen niyacharana an chitaaw hen anchi laprapona. ¹⁶ Yag hen nangil-à an nadchi, hemhemmo uwa hen anchi enalen Apo Jesus hen nangaryanéén, 'Imfunyag Juan hen chanum an chàyü ngém ah awni, mifunyang an chàyü hen Espiritun Apudyus.' ¹⁷ Wat narawag way inidchat Apudyus hen Espirituna hen anchichay faén Judio way kaman agé hen nangidchatana an chitaaw hen ommafurotantaaw an Apo Jesu Cristu, wat ay amoh lawa wachay mangempawa hen laychén Apudyus."

¹⁸ Hen nangngaran hen anchichay na-a-among hen imfagan Pedro, nang-épcha wat entagaycha way mangingar an hiya yag chinayawcha ah Apudyus way mangaliyén, "Wat no yaha, emparufus peet Apudyus hen wayan hen uray anchichay faén Judio way mamfawai ta midchat peet an chicha agé hen mannanayunaw ataguwan."

Hen ommafurotan hen anchichay iyAntiokia

¹⁹ Nanepod hen napchitan Esteban, nahihyancha amin hen anchichay cha omafurot an Jesus ah manginlisiyancha hen mapaligatancha. Wat hen tapena, émméycha ingganad Fenicia ya hen tapena, ingganad Chipre ya ingganad Antiokia. Yag hen heno way chacha ayan, chacha haphapetén hen chamag mepanggép an Jesu Cristu, ngém hen anchichay kacharaancha yanggay way Judio hen chacha mangimfag-an. ²⁰ Ngém hen tapen hen anchichay cha omafurot way narpod Chipre yad Cirene, émméycha ad Antiokia yag empanggarcha hen anchi ammayay chamag mepanggép an Apo Jesus hen anchichay faén Judio agé. ²¹ Wat natoronganca ah kafaalan Apudyus hen nantudtuchuwancha wat ommafurotcha hen chuaray tatagu way nanhagong an Apudyus.

²² Angkay hiyachi way chengngar hen anchichay cha omafurot ad Jerusalem hen na-ammaan ad Antiokia, hennagcha ah Bernabe way i mangila an chicha. ²³ Yag yachi way inumchah ah Bernabe yag innilana hen nanga-asiyan Apudyus an chicha, wat ammag pararo hen laylayadna yag tinugutugunna chicha ta epapatecha paat way omafurot an Apo Jesus ta chumgat hen hamhamàcha an hiya. ²⁴ Ah Bernabeyanchi, ammayay tagu way ammag napegsa hen pammatena an Apudyus ya iné-égnanan agé hen Espiritun Apudyus hen hamhamàna, wat chuar hen ommafurot an Apo Jesus gapon hiya.

²⁵ Angkay hiyachi yag émméy ah Bernabe ad Tarso way i manganap an Saulo. ²⁶ Angkay inchahana, enayagana ad Antiokia wat nakatawéncha ahchi way cha miyamoamong hen anchichay cha omafurot, yag chuar hen tinudtuchuwancha. Ya ahchid Antiokia hen

péspés-éy nangadnan hen anchichay cha omafurot an Jesu Cristu ah Cristiano.

²⁷ Hen hiyachiy tempo, wachacha hen inumchah ad Antiokia way tapen hen profetan Apudyus way narpod Jerusalem. ²⁸ Yag hen iha an chicha way ah Agabo hen ngachanna, tommàchég hen na-amongan hen anchichay Cristiano yag imfagana hen intudtuchun hen Espiritun Apudyus an hiya way tég-angay ano umchah hen fitel hen amin antoy lota way ammag achi mawitwitan. Yachi yag inumchah tot-owa hen anchi fitel hen nantorayan Claudio. ²⁹ Wat hen anchichay cha omafurot nan-ahetoptopàcha ah ekamancha yag wéhchiyén ekatnéén torongana hen anchichay cha omafurot ad Judea ah patinggalan hen kafaalanca. ³⁰ Wat enamongcha tot-owa hen anchi torongcha yag emporangcha an cha Bernabe an Saulo way manginyéy hen anchichay cha mangemponponò hen anchichay ommafurot ad Judea.

Hen napaligatan hen anchichay cha omafurot

12 Angkay hen hiyachiy tempo agé, inlugin Are Herod way mamaligat hen tapen anchichay cha omafurot. ² Wat empahiwatna ah Jaime way sonod Juan. ³ Yag hen nangenlasinana way laylaychén peet hen anchichay Judio hen enammaana, yag enhorhoryadna agé way mangempatelew an Pedro way netongpo hen anchi lagsak way manganancha hen anchi tenapay way iggay fumnar. ⁴ Angkay natelew ah Pedro, empafarudna yag kennégcha way nanguwarcha te mangempat way mansensennokat hen hen-op-at way sorchachu. Yag hen ekat Are Herod, no marpas hen anchi lagsak way Manmanma-an, epafúnagna way mangempapchit hen sangwanan hen anchichay Judio. ⁵ Yachi way nifafarud ah Pedro, yag hen anchichay cha omafurot, chacha epapate way manginluwaru an hiya.

Hen kahahaang way nahara-an Pedro

⁶ Angkay hiyachi way lafi way hen kafigatana koma hen mangempafúnagan Are an Pedro, ammag nanasséy ah Pedro way nanggagaw-én hen chuway sorchachu way nafafarud ah chuway kawad, ya wachacha agé hen anchichay chan guwarcha hen hawang hen anchi pagfaruchan. ⁷ Hen hiyachi, ammag niyahachat agé hen ihay anghel Apudyus yag ammag nahelawan hen anchi iggaw Pedro, yag inwagat hen anchi anghel ah Pedro way namangon an hiya yag ekatnéén, "Aggagém man way fumangon." Yag nàchagat hen anchi kawad way namarud hen limana. ⁸ Yag ekatna agéén, "Manlumfong-aat ya nansapatos-a." Wat enafurot tot-owa Pedro yag anat ekat hen anchi anghel agéén, "Manchaket-a ta unuchunà." ⁹ Yachi yag cha tot-owa umunud ah Pedro way gumhad, ngém achina cha tot-owéén hen anchi cha ma-ammaan te hen ekatna, awni yag ammag in-inépna yanggay. ¹⁰ Yachi yag lenawhancha hen anchi péspés-éy guwarcha ya anat agé hen anchi pegwan guwarcha, yag inum-

chahcha hen anchi chakar way énéb way gamà way lumhin ah chara. Yag ammag an namfuat hen anchi hawang wat ginumhadcha yag enetnod hen anchi anghel ah Pedro ah hen-aketan hen anchi charan yag anat agég naumah.

¹¹ Angkay hiyachi yag nalènan Pedro way tot-owa peet hen anchi cha ma-ammaan an hiya, yag annaat ekatén, "Sigurachuwà ad uwan way empalen Apudyus hen anghelna way mangenharà an haén hen kafaellan Are Herod ya hen laychén hen anchichay kacharaà way Judio way ammaan an haén."

¹² Hen chana manam-aham-an hen anchi na-ammaan, émméy ah faréy cha Maria way inan Juan Marcos. Yag niyaphor way ahchi hen na-a-ammongan hen chuaray tatagu way cha manginluwaru an hiya.

¹³ Angkay inumchah ah Pedro, nankogkog ah chara yag émméy hen ihay motmotyu way ah Roda hen ngachanna way i mangila no henocho hen anchi chan kogkog. ¹⁴ Yag yachi way enlasinna way ah Pedro peet hen anchi chan ale ah chara, annag naliw-an way mam-at hen anchi hawang ah laylayadna yag chaat managtag way i mangimfaga hen anchichay tapena way wacha peet ah Pedro ah chara. ¹⁵ "Ay ammoh nattagar-a," way ekatcha hen anchi fafarasang. Ngém annag epapelet way tot-owa yag anchaat ekatén, "Awni yag magat hen anchi anghelna way mamafantay an hiya hen anchi innilam."

¹⁶ Angkay ah Pedro, étégna ah chara way chan kogkokogkog. Yag hen émméyancha way i mangila, finùtancha hen anchi hawang yag ancha ammag nahahaang te ah Pedro peet tot-owa. ¹⁷ Yachi yag sininyaran Pedro chicha ta guminangcha yag annaat haphapetén amin hen enkaman Apudyus way nangenharà an hiya ah lommayawana hen anchi pagfaruchan. Yachi yag imfagana ta haphapeténcha amin chachi an Jaime agé ya hen anchichay tapenay cha omafurot, yag annaat taynan chicha way éméy ah safaliy lugar.

¹⁸ Angkay pommaway, ammag nakorkor way térén hen hamhamà hen anchichay chan guwarcha no pakay maid ah Pedro. ¹⁹ Yag nanmanchar ah Are Herod ta incha anapén, ngém ammag maid chillu inchahancha. Yachi yag annaat fistigarén hen anchichay nangguwarcha, yag annaat ifaga way mepapchitcha amin.

Angkay narpaschi yag lommayaw ah Herod ad Judea way i mì-iggaw ad Cesarea.

Hen anchi kaég-égyat way natéyan Are Herod

²⁰ Hen kawad-an Are Herod ad Cesarea, niyaphor way wacha hen na-ammaan wat ommaningarngar hiya way térén hen anchichay tatagu ad Tiro yad Sidon. Yag ammag aggaégyat tot-owa no omaningarngar ah Are an chicha te hen sakopon hen chana etorayan hen chacha manòmonan ah anéncha. Yachi yag chacha ana-anapén hen ekamancha way kasen koma tomempoyug an Are, wat enawischa ah Blasto ah man-ifacha way hiya hen ap-apon hen an-

chichay katorongan Are. Yachi yag naramongcha way i mèhagang an Are way mampangpanga-ase ta kasench koma mètempoyug an hiya.

²¹ Angkay hiyachi way inumchah hen anchi ag-agaw way imfagan Are way mantatagépfarancha, yag nanging-angga ah Are hen anchi nan-angina way lumfong yag i tummùchu hen anchi nangato way tùchu, yag annaat ilugi way man-ale hen sangwanan hen aminay na-among way tatagu. ²² Yag hen narpasana, anchag nan-ongaw hen anchichay tatagu ah manayawancha an hiya, ekatchéén, "Faén angkay tatagu hen annay nan-ale te hiya ah Apudyus." ²³ Yag hen hiyachi, gapo ta penléh Are hen machayawan Apudyus, pinchit hen anghel Apudyus hiya wat ammag nafigsan hen acharna yag natéy.

²⁴ Ngém hen alen Apudyus, cha chillu metorotoroy way mepagngar wat chacha agé chumuachuar hen anchichay cha omafurot.

²⁵ Angkay hiyachi yag cha Bernabe an Saulo, narpas hen fiyahicha ad Jerusalem yag anchaat mamfangad ad Antiokia way entàtencha ah Juan Marcos.

Hen napiyaran cha Saulo an Bernabe way i mantudtuchu

13 Angkay hiyachi, wachacha hen niya-ahrang hen anchichay cha omafurot way cha ma-am-among ad Antiokia way tapen hen anchichay cha mangempaka-ammu hen ifagan Apudyus way ekatchéén profeta, ya anat agé hen anchichay cha mangintudtuchu hen alen Apudyus. Hen ngachancha wat ah Bernabe ya ah Simeon way ngenadnancha ah Ngéttég, ah Lucio way eCirene ya ah Manaen way niyafaréy an Gubérnador Herod ah man-ifana nanepod hen kaongana, ya anat ah Saulo.

² Angkay hen-argawan way cha chayawén hen anchichay cha omafurot ah Apudyus ya nanlangancha way mangan hen manluwaruwancha, imfagan hen Espiritun Apudyus an chicha way mangaliyén, "Piyarényu cha Bernabe an Saulo way i mangamma hen anchi epa-ammà an chicha." ³ Yachi yag kasencha nanluwaru way nanlangancha agé way mangan ya anchaat ichàép hen limacha hen anchi chuwa way mangempaligwat an chicha.

Hen émméyan cha Saulo ad Chipre

⁴ Angkay hiyachi yag lummigwat cha Bernabe an Saulo way empaligwat hen Espiritun Apudyus. Yag émméycha ad Seleucia yag anchaat manlugan hen papor way éméy ad Chipre way hen hiyachiy lota, ginagawan hen chanum. ⁵ Angkay inumchahcha ad Salamina way fabrèy ad Chipre, émméycha hen anchichay sinagoga way i mangintudtuchu hen alen Apudyus. Yag nàyéy agé ah Juan Marcos way cha tomorong an chicha.

⁶ Angkay hiyachi way fummalincha hen hiyachiy lota, inumchahcha hen anchi fabrèy ad Pafo. Yag wachaat agé hen hinib-atcha way ihay Judio way ah Bar-Jesus hen ngachanna way hiya hen ommamta way

mangamma ah saromangka, yag annag emparang hen acharna ah profetan Apudyus. ⁷ Yag hen yachiy senang profeta, gayyémna hen anchi gubérnador ad Chipre way ah Sergio Paulo hen ngachanna. Nahaman way tagu ah Gubérnador, yag empa-ayagna cha Bernabe an Saulo te laychéna paat way mangngar hen alen Apudyus. ⁸ Ngém hen anchi senang profeta way ah Elimas hen ngachanna ah alen hen Griego, annag kenontara cha Bernabe an Saulo way maid achina pachasén ah manlengalengna hen hamhamà Gubérnador ta achi koma omafurot an Jesus. ⁹ Angkay hiyachi yag ah Saulo way mamPablo, iné-égnanan hen Espiritun Apudyus hen hamhamàna yag annag finétég hen anchi senang profeta way mangaliyén, ¹⁰ "Heay pachong Chumunyu, wacha ay hen ustowén cham kontaréén. An-ag naraeng way lomokop ya mangamma hen laweng, ya annog achi etagay way mamalin hen anchi tot-owa way enalen Apudyus ah kétéem. ¹¹ Wat ad uwan, chusééncha-a an Apudyus wat an-ag mabfurag way achim elasin hen uray paway ah kamanay ag-agaw." Hen hiyachi, gininan Bar-Jesus hen kaman ngéttégan way funat way nanlengéb hen matana yag ammag poros chi ilana te nabfurag, wat chan lapaporap way man-anap ah mamachang an hiya. ¹² Hen nangil-an Gubérnador hen anchi na-ammaan, ammag ommafurot te nahahaang hen anchi chacha i itudtuchu mepanggép an Apo Jesus.

Hen nantudtuchuan Pablo ad Antiokia way sakopon Pisia

¹³ Angkay hiyachi yag ah Saulo way mamPablo ad uwan ya amin hen anchichay ifana, nanlugancha hen papor way lommayaw ad Pafo yag émméycha ad Perge way sakopon hen Pamfilia way yachi hen hummianan Juan Marcos an chicha way namfangad ad Jerusalem. ¹⁴ Yachi yag nanakposcha hen anchi safaliy Antiokia way sakopon hen Pisia. Yag yachiy Safachu way ngilin hen Judio chillu, émméycha hen anchi chacha ma-am-amongan way sinagoga way i miy-achar. ¹⁵ Angkay nafasa hen tapenay orchin Moses ya hen tapenay ensorat hen anchichay profeta, imfagan hen anchi ap-apon hen anchi sinagoga an cha Pablo way mangaliyén, "Chàyu way sosnod, magat wacha hen itugunyu an chitaaw ah sém-éman hen hamhamàtaaw, wat ifagayu kay." ¹⁶ Yachi yag tom-màchég ah Pablo, yag entànangna hen limana yag anaat ilugi way man-ale, ekatnéén, "Chàyu way kacharaà way ganà Israel ya anat chàyu way faén Judio way ummale way mìchayaw agé an Apudyus, changrényu koma hen antoy ifagà. ¹⁷ Ah Apudyus way chataaw chayawén way ganà Israel, hiya hen namele hen anap-otaaw ad namenghan ah mantataguna yag empachuarna chicha hen kafunagcha ad Egipto. Yag empàilana agé hen anchi chakar way kafaalana hen nanorongana an chicha ah lommayawancha ahchi. ¹⁸ Ya hen unig hen opatporo way tawén, henalimunana chicha ya enanohana hen chacha enkamkaman hen chachan fangngafangn-

gachan hen anchi chanak way lota. ¹⁹ Yag yachi way namfangad hen anchichay anap-otaaw ad Canaan, empa-afà Apudyus an chicha hen anchi pitu way toray ah mangen-awaancha hen hiyachiy lota ²⁰ wat émméy ah opatgasot ya lemanporo way tawén hen na-ammaan amin cha nadchi.

"Angkay hiyachi yag chinutokan Apudyus hen anchichay nampennapennarég way uwis way mantoray hen anchichay anap-otaaw inggana hen tempon profeta way Samuel. ²¹ Yag hen tempon Samuel, nanlilicha ta wacha komay arecha, wat chinutokan Apudyus ah Saulo way anà Kis way ganà Benjamin ah man-arecha, yag nan-are ah Saulo ah opatporo way tawén.

²² Angkay hiyachi agé way kena-an Apudyus ah Saulo, yag emparégna ah David ah man-arecha. Yag hen ekat Apudyus mepanggép an David, ekatnéén, 'Ah David way anà Jesse, hiya hen ihay tagu way laylaychê te chana ammaan paat hen heno way ifagà.' ²³ Yachi yag empostan Apudyus way ah tapen chi ag-agaw, miyanà hen ihay ganà David way hiya hen anchi mangenharà an chitaaw way ganà Israel. Wat umma-ale tot-owa hen hiyachiy ganà David way hiya ah Jesus. ²⁴ Hen chan minlugiyan Jesus way mantudtuchu, namangpango ah Juan way mangimfaga an chitaaw amin way ganà Israel way masapor manchùgantaaw hen anchi lawengay a-ammataaw ya mampafunyagtaaw ah mimfisan way namfafawitaaw tot-owa. ²⁵ Yag yachi way tégangay marpas hen fiyang Juan, imfagana hen tatagu way mangaliyén, 'Henowà ngata ah manmanmàyu, te faénà angkay hen anchi nepoposta way hahadchényu, te hiya hen meparég an haén way haén, achi karébféngan way uray lawa anà an man-alepan an hiya.' "

²⁶ Entoroy Pablo way mangaliyén, "Chàyu way sosnod way ganà Abraham, ya chàyu amin agé way faén Judio way cha manayaw an Apudyus, empaka-ammun Apudyus an chitaaw amin hen anchi chamag mepanggép hen kahara-an hen tatagu ah achicha metap-aran. ²⁷ Ngém hen anchichay inib-ataaw way Judio ad Jerusalem ya hen anchichay anap-apocha, iggaycha peet ma-awatan way ah Jesus hen anchi empopostan Apudyus way mangenharà an chitaaw, te anchag iggay na-awatan hen anchi chacha faséfaséén hen Senafachu way ensorat hen anchichay profeta ad namenghan. Ngém ammag chichaat agé peet hen tomot-owaan hen anchi nesosorat te empapchitna ah Jesus. ²⁸ Yag tàén maid paat inchahancha ah ustoh fador ah mamchitancha an hiya, ancha chillug imfaga an Pilato way epapchitna. ²⁹ Angkay lempascha way nangamma amin hen anchi nesosorat chillu way mammaan an Jesus yag impahcha hen acharna hen anchi koros yag inlufùcha. ³⁰ Ngém ah Apudyus, nanuchiyéna hiya chillu. ³¹ Yag émméy ah unig hen opatporo way ag-agaw way nampàipàila ah Jesus hen anchichay ifana way cha netnonetnod an hiya ad Galilea ingganad Jerusalem. Wat ad uwan, chicha hen cha mangentàchég hen katot-owaan amin cha nadchi hen tatagu. ³² Wat yachi hen ummaliyannihto, ta epangngar-

ni an chàyü hen anchi ammayay chamag. Te hen anchi empopostan Apudyus hen anap-otaaw ad namenghan, ³³ wat tommot-owa an chitaaw way ganàcha way yachi hen ummaliyan Jesus ya hen nan-uchiyana. Hen anchi nesosorat hen anchi pegwan Salmo way alen Apudyus, chana aryén hen umaliyan Jesus hen nangaryanéén,

'Hen yatoy ag-agaw, namfalin-a ah anào ya haén, namfalinà ah amam.'

³⁴ Yag wacha agé hen ihay nesosorat way alen Apudyus way imfagana mepanggép hen nanaguwan Apudyus an Jesus hen natéyana ta achi mabrù hen acharna ah ing-inggana, ekatnéén,

'Hea hen kafud-asan hen amin anchichay empopostà an Are David, ya sigurachu way ma-ammaan way ma-ammaan te enalè.'

³⁵ Ya wacha agé hen ihay nesosorat way ekatnéén,

'Hea way namepele an haén, innilà way achim eparufus hen mabruan hen achar-o no matéyà.'

³⁶ Ngém faén met hen achar David hen anchi iggay mabrù, te ah katot-owana, hen nangenhénachan David hen aminay impiyar Apudyus an hiya hen natatagguwana, wat natéy yag nilufù way netape hen lufù hen anap-ona, yag nabrù agé hen acharna. ³⁷ Waman hen anchi nan-uchiyén Apudyus way ah Jesus, iggay tot-owa mabrù hen acharna te nan-uchiyén Apudyus hiya."

³⁸ Yachi yag entoroy Pablo way mangempacharan hen chana ifaga, ekatnéén, "Sosnod, anyu komag maawatan way gapo yanggay hen enammaan Jesus wat mafalin mapakawan hen fasortaaw way tatagu. ³⁹ Wat no omafurot-ayu an hiya, ilufus Apudyus chàyü hen chusan hen fasoryu way achi kaman hen omafurotan hen anchi orchin Moses way maid milufus ah fisor gapon omafurotan an nadchi. ⁴⁰ Wat yachi, ar-arwachanyu ta achi koma éméy an chàyü hen ensorat hen anchichay profeta way ekatchéén,

⁴¹ 'Ar-arwachanyu, chàyü way cha pomeloh te an-ayu angkay ammag mahahaang yag netap-ar-ayu. Te tàén wacha hen chà ammaan hen natatagguwanyu way tàén cha mesoplesoplekar an chàyü, an-ayug téréen way achiyu chillu afuroton.'

⁴² Angkay hiyachi way narpas hen enalen Pablo yag chacha gumhad an Bernabe way lomayaw hen anchi sinagoga yag chachan pangpanga-ase hen anchichay tatagu ta mamfangadcha koma ah kasen Safachu way kasen mantudtuchu.

⁴³ Angkay hiyachi way nafuarcha hen anchichay tatagu, chuarcha chillu hen cha umunud an cha Pablo way Judio ya uray hen anchichay faén Judio way i netepon hen pammaten hen Judio, wat tinugutugun cha Pablo chicha amin ta epapatecha way mamangchén hen chengngarcha mepanggép hen séng Apudyus.

⁴⁴ Angkay hen kasen Safachu, otonna yanggay hen cha-an miyamong hen hiyachiy fabrèy way mi-igngar hen alen Apudyus. ⁴⁵ Ngém hen nangil-an hen anchichay achi omafurot way Judio hen kachuar hen

tatagu way na-among, anchag na-apés yag anchaat kontaréén hen cha aryén Pablo yag ininsortocha hiya.

⁴⁶ Ngém tàén, natorod chillu cha Pablo an Bernabe way mangimfaga an chicha way mangaliyén, "Masapor tot-owa way mepagngar hen alen Apudyus an chitaaw way Judio unna. Ngém gapo ta anyug achi afunanchi wat awahyu hen achiyu metapyan hen anchi mannanayun way ataguwan an Apudyus. Wat ad uwan, manchùganni chàyü way Judio ta ini tudtuchuwan hen anchichay faén Judio. ⁴⁷ Te hen imfagan Apudyus an chàni chillu, ekatnéén, 'Piniyar-o chàyü way i mangintudtuchu hen anchichay faén Judio ah kahelawan hen hamhamàcha ta aminay tatagu way ininggaw hen antoy lota, mafalin maharancha.'"

⁴⁸ Hen nangngaran hen anchichay faén Judio hen yachi enalen Pablo, ammag pararo hen laylayadcha, yag chachaat agé chayawén ah Apudyus gapon anchi chengngarcha way alena. Wat ommafurotcha an Jesus amin hen anchichay nachuchuttokan way mètape hen mannanayun way ataguwan an Apudyus.

⁴⁹ Angkay hiyachi yag nanchinngar hen anchi chamag mepanggép an Apo Jesus hen aminay sakopon nadchiy lota. ⁵⁰ Ngém hen anchichay téréenay Judio way achi omafurot, anchag sinubsufan hen o-okom hen hiyachiy fabrèy ya anat agé hen tapen anchichay nangato way finufae way tàén faéncha Judio, chacha chillu chayawén ah Apudyus yag anchaat ilugi way mamaligat an cha Pablo an Bernabe yag emparyawcha chicha hen yachiy fabrèy. ⁵¹ Wat penòpòan cha Pablo hen anchi tapok hen he-echa ah mangempàil-ancha hen tatagu way egadcha hen chacha ammaan way mangachi hen anchi chamag mepanggép an Jesus, yag anchaat lomayaw ad Antiokia way fabrèy ad Pisia way éméy ad Iconio. ⁵² Ngém hen anchichay cha omafurot ad Antiokiaanchi, iné-égnanan hen Espiritun Apudyus hen hamhamàcha wat amchan agé hen laylayadcha.

Hen na-ammaan ad Iconio

14 Angkay hiyachi way inumchah cha Pablo an Bernabe ad Iconio, nekaman agéhchi hen anchi nekaman ad Antiokia te émméycha hen anchi sinagoga way cha ma-am-amongan hen kacharaancha way Judio, yag gapo hen enkamkamancha way nangintudtuchu mepanggép an Jesus, wat chuarcha hen ommafurot way Judio ya anat agé hen anchichay faén Judio. ² Ngém hen anchichay téréen way Judio way achi chillu omafurot, senubsufancha hen anchichay tapenay faén Judio ah lomawengan hen hamhamàcha hen anchichay cha omafurot. ³ Ngém tàén yachi hen chacha ammaan, nafayag chillu cha Pablo an Bernabe ad Iconio way maid ég-égyatcha way mangintudtuchu mepanggép an Jesus. Yag inidchat agé Apudyus hen kafaelanacha way mangamma hen kaskascha-aw ah manàchégana hen katot-owan hen chacha itudtuchu mepanggép hen séng-angna. ⁴ Ngém ancha chillug nan-agwa hen tatagu hen hiyachiy fabrèy te hen tape-

na, tenàchéganča hen anchichay achi omafurot way Judio. Ya hen tapena, tenàchéganča agé hen anchichay aposel.

⁵ Angkay hiyachi yag wachacha hen anchichay nanahetoptopà way Judio ya faén Judio ya netape agé hen anap-apocha. Yag anchaat ekatén paligaténcha cha Pablo an Bernabe ya funfunto-oncha chicha. ⁶ Ngém hen nangalengahan cha Pablo an nadchi, anchag omawid way éméy ad Listra ya anat ad Derbe ya hen tapenay fabrèy agé way sakopon hen Liconia. ⁷ Yag entoroycha way mangintudtuchu hen anchi ammayay chamag mepanggép an Jesus.

Hen nangaryan hen tatagu ad Listra yad Derbe way Apudyus ano cha Pablo an Bernabe

⁸ Angkay hiyachi way wachacha ad Listra, wacha hen ihay am-ama way nappelay way achi poros makacharan nanepod hen nataguwana. ⁹ Wat hen anchi amama, tummutùchu way mamangngar hen anchi cha itudtuchun Pablo. Yag yachi, enlasin Pablo way afurotona way makaka-an ah Apudyus hen penelayna. Wat finéfétég Pablo hiya ¹⁰ yag chinakarna way mangaliyén, “Tomàchég-a.” Yag hen hiyachi, ammag lommagtò hen anchi nappelay way tommàchég yag naranat. ¹¹ Wat hen nangil-an hen anchichay chuaray na-a-among way tatagu hen enammaan Pablo, inlugicha way mangèngaw ah alecha way Linacaonia way mangaliyén, “Antoyan peet hen apudyustaaw way anchag namfalin ah kaman tatagu yag enémhépcha an chitaaw.” ¹² Yag ngenadnancha chicha ah ngachan hen apudyuscha way ah Bernabe, hiya ano ah Zeus, yah Pablo, gapo ta hiya hen chan tudtuchu, hiya anoh Hermes. Ngém cha Pablo an Bernabe, iggaycha maawatan hen chacha aryén, te alecha hen chacha iyale.

¹³ Angkay hiyachi yag wacha hen anchi pachin hen apudyuscha way Zeus way hen semfa-anna, wacha hen fùnagan hen fabrèy. Wat ina innara hen anchichay faka way lae yag enar-arkosana ah sabsafong yag inyéyna hen fùnagan hen fabrèy, te hen ekatcha amin, ichatoncha an cha Pablo an Bernabe te chicha ano hen apudyuscha.

¹⁴ Angkay hiyachi way na-awatan cha Pablo an Bernabe hen chacha peet ammaan, anchaat ammag gisgis-sayén hen lumfongcha ah mempàil-ancha way achi koma mafalinha ah ma-ammaan. Yag anchaat managtag way gumawa hen anchichay tatagu way manongaw way mangaliyén, ¹⁵ “Pakay ammaanyuha te an-ani met yanggay an tatagu way kapachongyu. Wat hen gagtàni paat way ummalehto, ta epangngarni an chàyu hen anchi ammayay chamag mepanggép an Jesus ta manchùganyu koma hen antochay enap-apudyus way chayuyawén way ammag maid sérfina, ta manhagong-ayu hen anchi tot-oway Apudyus way natattagu way hiya hen nangamma ad uchu ya hen antoy lota ya hen fayfay ya aminay ininggaw. ¹⁶ Totowa way hen anchi kaysan way ag-agaw, emparufusna hen katagutagu hen antoy lota way nangamma hen heno way lenyadcha. ¹⁷ Ngém tàén, wachacha chillu

hen chana enammaan ah manot-owaan koma hen tatagu mepanggép an hiya, te chana chillu ichat hen ammay an chicha, te chana epale hen uchan ya chana agé patufuwén hen mura ta way fat-éncha hen mamfat-ancha. Ya hiya agé hen cha mangidchat hen iyatagun hen tatagu ya hiya agé hen cha mangemparaylayad an chicha.” ¹⁸ Ngém uray hiyaha hen enalen cha Pablo, ammag naligat chillu ah nempasarchengancha hen anchichay tatagu way manchaton an chicha.

¹⁹ Angkay hiyachi yag inumchahcha agé ad Listra hen tapen anchichay Judio way narpod Iconio ya ad Antiokia way sakopon hen Pisidia, yag ancha agég sinub-sufan hen chuar way tatagu ad Listra. Yag anchaat funfunto-on ah Pablo yag lenakrakcha hiya way nemparhin hen anchi fabrèy, te hen ekatchaat natéy.

²⁰ Ngém yachi way i enamongan hen anchichay cha omafurot hiya, ammag fummangonat agé yag namfangadcha amin ah fabrèy. Yag angkay nawakas, lommayaw cha Pablo an Bernabe way éméy ad Derbe.

Hen namfangchan cha Pablo ad Antiokia way sakopon Siria

²¹ Angkay hiyachi way inumchah cha Pablo an Bernabe ad Derbe, empangngarcha an chicha agé hen anchi ammayay chamag mepanggép an Jesus wat chuarcha hen ommafurot. Angkay hiyachi, kasencha lumigwat way kasen nangwa ad Listra ya anat ad Iconio ya ad Antiokia way sakopon hen Pisidia. ²² Yag chacha papegséén hen hamhamà hen anchichay anat ommafurot an cha nadchiy fabrèy. Ya tinugutuguncha chicha agé way achicha iyang-anggayan hen afurotcha way uray no heno hen mepasamak an chicha te kapeletan way chuar hen mapaligatan hen tatagu hen antoy lota ya anchaat metape hen mantorayan Apudyus. ²³ Aminay fabrèy way enengwacha, chinutokan cha Pablo hen mangemponponò hen anchichay cha omafurot. Yag hen nangemporanganča hen fiyang an chicha, nanlangancha way mangan hen nangempapatiyanča way manluwaru, yag imfagacha an chicha amin way mangaliyén, “Annig eporang chàyu amin an Apudyus way chayuyawén manokchun, ta hiya hen mangi-ila an chàyu.”

²⁴ Angkay hiyachi way enengwan cha Pablo hen sakopon hen Pisidia, inumchahcha hen sakopon hen Pamfilia. ²⁵ Yag angkay ahchi, intudtuchucha agé hen mepanggép an Jesus ad Perge. Yachi yag anchaat éméy ad Atalia. ²⁶ Yag ad Atalia, nanlugancha hen papor way mamfangad ad Antiokia way yachi hen pès-éy nanligwatanča. Te hen anchichay cha omafurot ahchi, chicha hen nangempaligwat an cha Pablo hen anchi pès-éyna way nangingluwaru an chicha ta halimunan Apudyus chicha ya torongana chicha way mangamma hen impiyarna. Wat yachi way lempascha hen anchi nipiyan an chicha, yag anchaat homàyat.

²⁷ Angkay hiyachi way hommàyatcha ad Antiokia, empa-ayagcha amin hen anchichay cha omafurot yag henaphapetcha amin hen enkaman Apudyus way nangusar an chicha way nangamma hen laychéna. Yag

henaphapetcha agé hen nangidchatan Apudyus hen wayan hen anchichay faén Judio way omafurot agé. ²⁸ Yachi yag nafayag cha Pablo an Bernabe ad Antiokia way nì-i-iggaw hen anchichay cha omafurot ahchi.

Hen nansosongelancha gapon ommafurotan hen anchichay faén Judio ya hen metencha ad Jerusalem

15 Angkay hen-argawan, wachacha hen émméy ad Antiokia way tapen hen anchichay Judio way narpod Judea, yag inlugicha way mangintudtuchu hen anchichay cha omafurot way mangaliyén, “Achiayu angkay mahara-an no achiayu mamarkaan ah matorachan hen inyurchin Moses.” ² Ngém ammag achi akseptarén cha Pablo an Bernabe hen hiyachi, wat anchag chan sosongel. Wat ah mifanagana, hennagcha cha Pablo an Bernabe ya hen anchichay tapena way iyAntiokia way éméy ad Jerusalem ta icha koma mantatagépfar hen anchichay aposel ahchi ya hen anchichay tapenay cha mangemponponò mepanggép hen anchi nansosongelancha.

³ Yachi way empaligwat hen anchichay cha omafurot chicha yag enengwacha hen sakopon Fenicia ya Samaria yag chacha haphapetén an chicha hen nanhagongan hen anchichay faén Judio an Apudyus. Wat amchan hen laylayad hen amin anchichay cha omafurot hen nangngarancha an nadchiy chamag.

⁴ Angkay inumchahcha ad Jerusalem, amchan hen laylayad hen anchichay aposel way mangempaghép an chicha ya umat agé hen anchichay cha mangemponponò ya amin hen anchichay cha omafurot way cha ma-am-among ahchi. Yachi yag henaphapet cha Pablo hen amin way enkaman Apudyus way nangusar an chicha. ⁵ Ngém hiyachi, tommàchégat hen tapen anchichay cha omafurot way Fariseo, yag chachaat epapelet way mangaliyén, “Masapor angkay mamarkaan chillu hen anchichay faén Judio no omafurotcha an Jesu Cristu, ya masapor agé maténgtégcha way manorad amin hen anchi orchin way ensorat Moses.”

⁶ Angkay hiyachi yag na-amongcha hen anchichay aposel ya hen anchichay cha mangemponponò ta ifanagchachi. ⁷ Yag yachi way nafayag hen chachan haphetan, yag anat tomàchég ah Pedro way mangaliyén, “Sosnod, innilayu met way chinutokanà an Apudyus hen anchi ar-argaw way i mangempagngar hen anchi ammayay chamag hen anchichay faén Judio ta mawayaancha way mangngar ya omafurot agé an Jesus. ⁸ Yah Apudyus way nangi-ila hen hamhamà hen egachay tatagu, empàilana hen layadna hen ommafurotan hen anchichay faén Judio te inidchatna hen Espirituna way niyachar an chicha way kaman hen nangidchatana an chitaaw. ⁹ Wat maid nat-énana hen enkaman Apudyus an chicha ya hen enkamanna an chitaaw te kena-anna hen fasorcha hen ommafurotancha an Jesus way kaman agé hen nanga-anana hen farsortaaw. ¹⁰ Wat kaman paat chayu gunggunnetén ah Apudyus hen annay chayu epapelet. Te ilanyu ngén, uray chitaaw ya hen anchichay anap-otaaw ad namenghan, iggaytaaw amin makasorot hen anchichay

orchin Moses. Wat ay ammoh paligaténtaaw hen anchichay faén Judio ta ekattaaw ad uwanén masapor torachéncha amin chachi. ¹¹ Achi, te innilataaw way hen kahara-antaaw way Judio, wat gapo yanggay hen ség-ang Apo Jesus an chitaaw hen ommafurotantaaw an hiya. Wat yachi agé hen kahara-an hen anchichay faén Judio.”

¹² Angkay hiyachi yag henaphapet cha Bernabe an Pablo mepanggép hen nangidchatan Apudyus hen kafaelancha way nangamma hen kaskascha-aw hen nanudtuchuwancha hen anchichay faén Judio, yag anchag tummiyém amin hen anchichay na-a-among way mangngar hen chacha haphapetén. ¹³ Angkay hiyachi way narpas hen henaphapet cha Pablo, yag nan-ale ah Jaime way mangaliyén, “Sosnod, changrénà koma.

¹⁴ Te anat henaphapet Simon Pedro hen nanginlugiyan Apudyus way nangempàila hen ség-angna hen anchichay faén Judio ta wachay omafurot an chicha ah mantataguna. ¹⁵ Ya hen yachiy na-ammaan, nètemfury chillu hen anchi ensorat hen anchichay profeta ad namenghan way ekatnéén,

¹⁶ ‘Ah tapen chi ag-agaw, mamfangachà an chàyù way Judio, way ekat Apudyus. Yag kasen-o amongan chàyù way niwa-at way ganà David ya epafangad-o agé hen kena-arena. ¹⁷ Yag hen hiyachi, marmu agé hen hamhamà hen anchichay safaliy tatagu an haén, te anapénà hen anchichay faén Judio, wat an-og awatén chicha agé ah mantatagù. ¹⁸ Yaha hen ekat Apudyus way nangempàila ad namenghan hen anchi sigud way hehemmana.’ ”

¹⁹ Entoroy Jaime way mangaliyén, “Wat ah hamhamào, ammay no achitaaw koma lengalengén hen manhagongan hen anchichay faén Judio an Apudyus. ²⁰ Ta antaaw yanggay esorat hen tuguntaaw an chicha way achicha mì-issa hen heno way nehnga hen enap-apudyus ya ta achicha issa hen heno way naskar way iggay lommayaw hen charana, ya ta achicha agé issa hen chara, ya ta achicha agé hòyongon hen faén ahawacha. ²¹ Yaha hen ituguntaaw an chicha te nanepod ad maliyam, yachi hen looh nepagngapngar hen Senafachu hen anchichay sinagogataaw way Judio, wat maid fabrèy ah iggay mafasaan hen hiyachiy orchin Moses.”

Hen nesorat hen anchichay faén Judio

²² Angkay hiyachi yag nantatagépfar hen anchichay aposel ya hen anchichay cha mangemponponò ya anat agé hen amin anchichay cha omafurot ad Jerusalem, wat nanchutokcha ah chuway ifacha way màyéy an cha Pablo an Bernabe hen mamfangchan-cha ad Antiokia. Chicha cha Judas way mamBarsabas yah Silas way ririspituwén amin hen anchichay cha omafurot chicha. ²³ Yag empa-aracha hen anchi soratcha way ekatnéén,

“Chàyù way sosnod way faén Judio ahnad Antiokia ya Siria ya Cilicia, antoyan hen soratni an chàyù way cha omafurot an Jesus agé, ya chàni way nanorat an chàyù wat a-aposel-ani ya cha mangemponponò ahtod

Jerusalem. ²⁴ Chengngarni way ummalecha ahna ano hen tapenay ifani way Judio way narpohto, yag incha kenorkor hen hamhamàyu gapo hen anchi in-tudtuchucha mepanggép hen orchin Moses. Ngém faén angkay chàni hen nangempaligwat an chicha. ²⁵ Wat yachi hen na-amonganni way ekatniyén ammay no chutokanni hen penaka-acharni way umalehna way metnod an cha Pablo an Bernabe way laylaychénni. ²⁶ Ya kaskasen hen manlaychanni an chicha te natorodcha way mangamma hen laychén Apo Jesu Cristu tàén yachi hen iyatéycha. ²⁷ Wat antoyan cha Judas an Silas way hénagénni ta iyam-ammacha way man-aphapet hen antoy ensoradni. ²⁸ Te nètèmpoyug-ani hen Espiritun Apudyus way achini paligatén chàyu ah chuaray orchin te hen torachényu yanggay koma, ²⁹ achiyu issa hen chara ya hen heno way nehnga hen enap-apudyus, ya achiyu agé issa hen anchi naskar way iggay lommayaw hen charana. Ya achiyu agé hòy-ongon hen faén ahawayu. Ammay no anohanyu way manorad an cha natto. Wat yachi yanggay hen ifagani an chàyu way sosnodni, wat sapay koma ta amma-ammay-ayu amin.”

³⁰ Angkay hiyachi yag lummigwacha hen anchichay éméy way empaligwat hen anchichay iJerusalem. Angkay inumchahcha ad Antiokia, empa-ayagcha hen anchichay aminay cha omafurot yag inidchatcha hen anchi sorat way narpod Jerusalem ta fasééncha. ³¹ Angkay hiyachi way finasacha, lommaylayadcha ya seném-ém hen hamhamàcha. ³² Yachi yag cha Judas an Silas way profeta chillu, chuar hen intuguncha hen anchichay cha omafurot ah sém-éman hen hamhamàcha ya ah pomegsaan hen afurotcha. ³³ Yag yachi way éméméy ah kamanay ag-agaw hen nì-ig-gawan cha Judas hen anchichay cha omafurot ad Antiokia yag anchaat lumigwat way mamfangad hen narpowancha. Wat ammay hen enkaman hen anchichay iyAntiokia way nangempaligwat an chicha. ³⁴ Ngém ah Silas, hemhemmana way mantaynan ad Antiokia.

³⁵ Angkay cha Pablo an Bernabe, nafab-ayagcha ad Antiokia way nètape hen anchichay chuaray tapecha way cha mangintudtuchu hen anchi chamag mepanggép an Apo Jesus.

Hen nanhiyanan cha Pablo an Bernabe

³⁶ Angkay hen-argawan, ekat Pablo an Bernabeyén, “Inta ta inta ilan hen anchichay sosnodtaaw way cha omafurot ah kafabréfabréy way nangempagngaranta hen alen Apudyus, ta inta ilan no heno hen chacha ekamkaman.” ³⁷ Yachi yag inyafun Bernabe yag hen laychéna koma, etàtaencha ah Juan Marcos. ³⁸ Ngém achi paat laychén Pablo gapo ta hen kawad-ancha ad Pamfilia, ammag inyanggayan Juan Marcos chicha way iggayna entoroy hen anchi nipiyan an chicha yag lommayaw. ³⁹ Wat nansongel cha Pablo an Bernabe mepanggép an nadchi, yag anchaat manhiyan. Wat enayagan Bernabe ah Juan Marcos yag nanlugancha hen papor way éméméy ad Chipre. ⁴⁰ Waman ah Pablo, enayagana ah Silas ah man-ifana wat inluwaruwan

hen anchichay cha omafurot chicha ya anchaat epalig-wat ta egad ah Apudyus way mangi-ila an chicha ah heno way ayancha. ⁴¹ Yachi yag éméméycha ah kafabréfabréy ad Siria yad Cilicia way i mangempapegsa hen afurot hen anchichay cha omafurot.

Hen netapyan Timoteo an cha Pablo an Silas

16 Angkay hiyachi yag éméméy cha Pablo ad Derbe ya ad Listra way ahchid Listra, wacha hen ihay cha omafurot an Jesus way ah Timoteo hen ngachanna way Judio ah inana way ihay ommafurot agé, ngém faén Judio ah amana. ² Yag amin hen anchichay om-mafurot ad Listra ya ad Iconio, ririspituwéncha amin ah Timoteo. ³ Yag ah Pablo, laychéna koma way mangayag an Timoteo ah man-ifana hen heno way ayana. Ngém hen anchichay kacharaan Pablo way Judio ah kafabréfabréy way laychénay ayan, gapo ta ammucha way faén Judio ah aman Timoteo, wat empamarkan Pablo hiya ta maid manlili an chicha mepanggép hen orchin Moses.

⁴ Angkay hiyachi way chacha émé-éméy ah kafabréfabréy, chacha agé hapehapetén amin hen anchi imfanag hen anchichay aposel ya hen anchichay anama way ponò ad Jerusalem, yag imfagacha way yachi koma hen torachén hen aminay cha omafurot. ⁵ Wat pommegsa hen afurot hen anchichay cha omafurot ah kafabréfabréy wat enag-agaw way chacha chu-muachuar.

Hen namaaran Apudyus an cha Pablo way éméméy ad Macedonia

⁶ Angkay hiyachi, ammag nanchakpos cha Pablo hen sakopon Frigia yad Galacia, te empawan hen Espiritun Apudyus hen mantudtuchuwancha hen hiyachiy provinsiyan hen Asia. ⁷ Yag yachi way inumchahcha hen penget hen provinsiyan hen Misia, ekatchéén éméméycha koma hen provinsiyan hen Bitinia, ngém kasen empawan hen Espiritun Jesus chicha. ⁸ Wat hiy-achi, anchag nanchakpos way lumhin hen provinsiyan hen Misia yag éméméycha ad Troas. ⁹ Yag hen hiyachiy lafi way échahcha ad Troas, empain-inép Apudyus an Pablo hen in-inépna way nangempàila hen ihay tagu way eMacedonia way tommatàchég way chan pang-panga-ase way mangaliyén, “Umaleayu ahtod Macedonia koma ta torongan chàni.” ¹⁰ Wat hen hiyachi, gapo hen anchi empàilan Apudyus an Pablo, nansagana-aniyat way lumigwat way éméméy ad Macedonia te enlasinni way hen tatagu ahchid Macedonia peet hen laychén Apudyus way mangempagngaranni hen anchi ammayay chamag.

Hen ommafurotan Lydia ad Filipos

¹¹ Angkay hiyachi yag nanlugan-ani hen papor ad Troas yag inchakposni ad Samotracia. Yachiy nafigat, inumchah-anid Neapolis yag ginumhad-ani hen anchi papor. ¹² Angkay ad Neapolis, nanaran-ani way éméméy ad Filipos way yachi hen anchi kachakaran way fabréy

hen sakopon Macedonia, yag hen anchichay eRoma hen chan toray hen yachiy fabr y. Yachi yag ininggawani ahchi ah kamanay ag-agaw. ¹³ Wat hen anchi Safachu way ngilin chillu,  mm y-ani hen anchi wangwang way lahin hen fabr y, te ekatniyén awniyat ahchi hen i manluwaruwan hen Judio. Angkay inumchah-ani yag tumm chuani hen penget hen anchi wangwang way cha m tag p far hen anchichay na-a-among way finufae. ¹⁴ Hen iha hen anchichay cha mangngar hen chani itudtuchu, wat ah Lydia hen ngachanna way eTitira, way hiyan ihay chan el r o hen anchi kanginaan way chittakan way menetros. Ah Lydia, way cha manayaw chillu an Apudyus, tenorongan Apudyus hen hamhamàna wat penapannaagna hen intudtuchun Pablo. ¹⁵ Wat yachi yag nampafunyag ah Lydia ya hen ahimfaryanna yag annaat ag  ayagan ch ni way mangaliyén, "No ifilang  ah tot-owa way cha omafurot an Apo Jesus, wat intaaw ta  m y taaw ah far y ni ta ahchi hen iggawantaaw ingganah lomayaw-ayu." Yag nampangpanga-ase wat inyafunni.

Hen nifaruchan cha Pablo ad Filipos

¹⁶ Angkay hen-argawan way cha-ani  m y an cha Pablo hen anchi iggaw hen manluwaruwan, hinib-atni hen ihay fafarasang way alepan way ammag nahuhullugan ah ongtan. Yag hen anchi nihuhurug, inidchatna hen kafaelan hen anchi fafarasang way manchamet wat hen anchichay nangen-alepan an hiya, chacha fumaknang ah chacha ar-aran gapon chana manchametan.

¹⁷ Angkay hiyachi yag hen anchi nahuhullugan, ammag cha umunu-unud an ch ni an cha Pablo way ammag cha mang nga ngaw way mangaliyén, "Cha natoy tatagu hen chan s rfi hen anchi Kangatowan way Apudyus yag chacha itudtuchu hen kahara-an hen tatagu ta achicha metap-ar." ¹⁸ Ammag yachiyachi hen chana ekamakaman ah kamanay ag-agaw ingganah napp g ah Pablo. Yachi yag ammag nanhagong an hiya way mangale hen anchi ongtanén, "Gapo hen kafaelan Jesu Cristu wat manchar  hea ta lomayaw-aa." Yag hen hiyachi, lommayawat tot-owa hen anchi ongtan yag tenaynana hen anchi fafarasang. ¹⁹ Ng m hen nangenlasinan hen anchichay nangen-alepan way ammag lommayaw peet hen anchi ongtan ya maid kasen namnamacha ah mangar-ancha ah arancha, anchag lenapchù cha Pablo an Silas yag lenakrakcha chicha way manginyéy hen iggaw hen anchichay toray hen fabr y. ²⁰ Yag anchaat epasango chicha hen anchichay o-okom hen Roma way mangempafasor way mangaliyén, "Hen antochay tatagu, Judiocha angkay way anchag cha guruw n hen antoy fabr y taaw ²¹ te chacha itudtuchu hen ihay gagangay way komontara hen orchintaaw way Roma. Romataaw met yanggay wat achi mafalin way unuchuntaaw hen safaliy gagan-gay." ²² Yachi yag nasubsufanCHA hen anchichay chuaray tatagu wat ommaningarngarcha amin an cha Pablo, wat ammag nan-elapch  hen anchichay toray hen lumfong cha Pablo an Silas way nanga-an yag an-

chaat mamanchar way mahapratan. ²³ Yachiy narpas way penararoCHA way manaprat an chicha, yag anchaat iy y ah pagfaruchan yag imfagacha hen anchi chan guwarcha ta k ngg na paat way mangi-ila an chicha. ²⁴ Wat yachi way nifilin hen anchi chan guwarcha, inyéyna chicha ahchih chugun hen pagfaruchan yag enta dna hen he-echa hen chakaray away.

²⁵ Angkay hiyachi way gawan chi lafi, chachan luwaru cha Pablo an Silas, ya chacha ag  mankankanta an Apudyus, wat chachangrén hen anchichay tapen hen farud. ²⁶ Yag hen hiyachi, emp ratna hen ammag pegsa way lunig yag niwagawagat hen anchi pagfaruchan yag ammag nab-atan amin hen anchichay hawangna, yag na fad amin hen farud hen anchichay nakakawwachan. ²⁷ Yachi yag fummangonat hen anchi chan guwarcha, yag hen nangil-ana way nafufutan hen amin way hawang hen anchi pagfaruchan, ekatna ah hamhamànéén, "Ancha m nat ammag ommawid amin hen anchichay farud," yag ah égyatna hen mekaman an hiya yag annaat ammag inuhf  hen fangidna, te hen ekatna, annag pédtén yanggay hen acharna.

²⁸ Ng m nan-ongawat ah Pablo way mangaliyén, "Achim cha patay n hen acharno, te antoyan-ani amin way maid lommayaw." ²⁹ Wat hen hiyachi, inyara-ag hen anchi chan guwarcha hen helaw yag nanagtag way  m y hen iggaw cha Pablo an Silas. Yag nampalentomang hen henagongcha way chan papayagpag ah  gyatna. ³⁰ Yachi yag annaat ighad chicha ah chara way mananhan way mangaliyén, "Sosnod nokay, paat man hen amma  ta hara-an  koma ag  an Apudyus." ³¹ Yag sommongfat cha Pablo way mangaliyén, "Afurotom yanggay ah Apo Jesus wat mahara-an-a ya umat ag  hen ahimfaryanno." ³² Yachi yag empacharan cha Pablo way mangintudtuchu mepanggép an Apo Jesus an chicha amin way himfaryan. ³³ Yag hen hiyachi ag  way gawan chi lafi, i inurahan hen anchi guwarcha hen sugat cha Pablo ya anat ag  mampafunyag way nafunyaganCHA ag  hen amin anchichay ahimfaryanna.

³⁴ Angkay narpaschi yag inyéyna cha Pablo an Silas ah far y cha way i mamangan an chicha. Yag ammag pararo hen laylayadcha amin way himfaryan gapoh ommafurotancha an Apudyus.

³⁵ Angkay nafigat, hennag hen anchichay toray way eRoma, hen poles way mangaliyén, "Meparufus cha Pablo an Silas." ³⁶ Angkay hiyachi,  mm y hen anchi chan guwarcha an chicha way mangaliyén, "Imfilin hen anchichay toray way mafalin meparufus-ayu ano wat egad-ayu yag lommayaw-ayu." ³⁷ Ng m imfagan ag  Pablo hen anchichay poles way mangaliyén, "Ay ammoh ammag naraka, te ch ni angkay ag at tatagun hen Roma ch ni. Yag iggay ch ni finistigar ah us-to yag cha ch niyat epahaprat hen sangwanan hen chuaray tatagu yag imfarud ch ni. Wat ay ammoh mafalinha ah ma-ammaan hen tatagun hen Roma. Yag ay ad uwanat ag  yag etat-alling byu ch ni way mangemparyaw. Achi mafalin te egad umale hen an-

chichay toray paat way i mangemparufus an chàni hen sangwanan hen anchichay chuar way tatagu.”

³⁸ Angkay hiyachi way namfangad hen anchichay poles hen anchichay toray yag henaphapetcha hen enalen cha Pablo, wat anchag cha émégyat hen nangngarancha way tatagun peet agé hen Roma chicha. ³⁹ Wat émméycha an cha Pablo way i mam-pakacha, yag anchaat etnod chicha way mangighad hen anchi pagfaruchan yag imfagacha ta lomayawcha koma hen yachiy fabrèy. ⁴⁰ Yag yachi way lommayaw cha Pablo an Silas hen anchi pagfaruchan, émméycha ah faréy cha Lydia wat ahchi hen nanugutugunanacha hen anchichay cha omafurot yag anchaat lomayaw way nanaynan hen yachiy fabrèy.

Hen nekamkaman ad Tesalonica

17 Angkay hiyachi yag enengwan cha Pablo an Silas ad Amfipolis ya ad Apolonia way émméy ad Tesalonica, ya ahchid Tesalonica, wacha agé hen ihay sinagogan hen Judio. ² Yachi yag hinénggépcha way i mangintudtuchu hen alen Apudyus te yaha chillu hen chacha ekamkaman. Yag hen unig hen toroy Safachu, i nìchiskachiskas ah Pablo hen anchichay tatagu ³ way chana imfisafisar hen anchi nesosorat way alen Apudyus hen chana nangensoplekaran way masapor peet mapàngang hen anchi empopostan Apudyus way Cristu yag anat mepapchit, yag no matéy agé, manuchi chillu. Yachi yag ensoplekar Pablo agé way mangaliyén, “Ah Jesusanichi way chà haphapetén, hiya angkay tot-owa hen anchi Cristu way empopostan Apudyus ad namenghan way umaley mantoray.” ⁴ Yachi yag wachacha hen tapen anchichay Judio way na-awis way nangafurot hen intudtuchun Pablo, wat nètapecha an chicha. Yag umat agé hen chuar way nan-angato way finufae, ya anat agé hen chuar way Griego way tàén faén Judio, chacha chillu chayawén ah Apudyus.

⁵ Ngém hen anchichay Judio way ammag achi omafurot, anchag cha ma-apés, wat incha enamong hen anchichay lawengay tatagu way furakfor yag gum-mabforcha hen anchi fabrèy wat anchag penelet way hinénggép hen anchi faréy hen ihay tagu way ah Jason hen ngachanna, te hen ekatcha, awniyat wacha cha Pablo an Silas ahchi ta epafùnagcha koma ta egad hen tatagu way mangamma ah ammaanacha an chicha. ⁶ Ngém maid inchahancha an cha Pablo an Silas te maidcha peet ahchi, wat anchag lenakrak ah Jason ya hen tapen anchichay cha omafurot way manginyéy hen sangwanan hen anchichay toray hen yachiy fabrèy. Yag enèngawcha way mangempafasor way mangaliyén, “Ah Jasonanto, annag empaghép hen anchichay tatagu way chani anapén way chichachi hen anchichay cha mangorkor hen tatagu ah kamanay fabrèy yag antoy inumchahcha ahtoh fabrèytaaw ad uwan. Yag chacha agé labsengén hen orchin Aretaaw te chacha ekatén wacha ano agé hen safaliy Are way ah Jesus ano hen ngachanna.” ⁸ Hen nangngaran hen anchichay toray ya hen anchichay na-a-among way

tatagu an nadchi, anchag nachanagan yag om-maningargarcha. ⁹ Wat anchag namfayachan cha Jason ya hen anchichay ifana yag anchaat eparyaw.

Hen ommafurotan hen chuar ad Berea

¹⁰ Angkay nadhém, empaligwatat hen anchichay cha omafurot cha Pablo an Silas way éméy ad Berea. Angkay inumchahcha ahchi, émméycha chillu hen anchi cha ma-am-amongan hen Judio way sinagoga way mantudtuchu. ¹¹ Wat un-unnina hen cha ekaman hen anchichay tatagu ad Berea no ad Tesalonica, te hen anchichay tatagu ad Berea, anchag laylayad way térén way mamangngar hen anchi chamag mepanggép an Jesus, ya enag-agaw agéy chacha epachopachong hen anchi cha itudtuchun Pablo hen anchi nesosorat way alen Apudyus ad namenghan, ta ifisarcha no tot-owa hen anchi chana intudtuchu. ¹² Wat anchag chuar hen ommafurot way Judio yag ommafurotcha agé hen chuar hen anchichay nan-angato way finufae ya larae way Griego.

¹³ Ngém angkay hiyachi way chengngar hen anchichay cha komontara way Judio ad Tesalonica way chan tudtuchu peet ah Pablo hen alen Apudyus ad Berea, wat anchag émméy agé way i manubsub hen anchichay tatagu ta gabforoncha agé cha Pablo. ¹⁴ Wat hen anchichay cha omafurot, empaligwataat ah Pablo hen hiyachi way éméy hen anchi fabrèy way penget hen fayfay. Waman cha Silas an Timoteo, nantaynancha ad Berea. ¹⁵ Wat hen anchichay cha nangetnod an Pablo, enetnodcha hiya ingganad Atenas yag anchaat mamfangad way i mangimfaga an cha Silas an Timoteo way ag-aggagéncha ano way éméy ahchid Atenas agé te masapor Pablo chicha.

Hen intudtuchun Pablo hen anchichay na-achar ad Atenas

¹⁶ Angkay hiyachi way chan héhhééd ah Pablo ad Atenas way mannéd an cha Silas an Timoteo, ammag lomaweng way térén hen hamhamàna, te hen nan-langrangaana, ammag maid achi wacha ah tenaggutaggu way cha chad-ayawén hen tatagu ah man-apudyuscha. ¹⁷ Yachi yag cha émmé-émméy hen anchi sinagogan hen Judio way i manudtuchu hen anchichay cha manayaw an Apudyus mepanggép an Jesus. Ya enag-agaw agéy cha émmé-émméy hen iggaw hen anchi cha um-umfunan hen tatagu way manudtuchu hen heno way wachahchi. ¹⁸ Ya wacha agéhchi hen anchichay chan tudtuchu hen anchi ekatchéén Epicureo ya Estoico way cha agé mìchiskas an Pablo. Yag anat ekat agé hen tapena an chicha way mangaliyén, “Nokay paat hen cha aryén hen annay pàpà-laanna way ammag maid gutokna.” Yag sommongfat hen tapena way mangaliyén, “Kaman paat chana aryén hen nat-énay apudyus way tawwan chi narpowana.” Yaha hen enalen hen anchichay na-achar, te cha intudtuchun Pablo mepanggép an Jesus ya hen nan-uchiyana.

¹⁹ Angkay hiyachi yag enayagancha ah Pablo way i miyamong hen anchi konselcha way ekatchéén Areopago way yachi hen cha manaphahaphapetan hen anchichay na-achar hen heno way laychéncay haphapetén. Yag imfagacha way mangaliyén, “Laychénni koma way mangngar hen annay kadchachato way cham itudtuchu, ²⁰ te kaman paat nat-én hen annay cham itudtuchu, wat laychénni koma way maawatan no heno hen laychéncay aryén.” ²¹ Yahan imfagacha an Pablo te amin hen anchichay iyAtenas ya umat agé hen anchichay nifabréy ahchi, maid kasen laychénccha no achi an i mi-ig-igngar hen anchi kadchachato way chamag ono an i manaphapet hen kadchachato.

²² Angkay hiyachi yag tommàchég ah Pablo hen sangwanan hen anchichay na-achar way konsel way man-ale yag ekatnéén, “Chàyu way iyAtenas, enlasin-o way chayu tot-owa epapate way mangafurot hen amin annachay chuaray apudyusyu, ²³ te hen chà nanggégga-ayan hen antoy fabrèyyu, chuar hen innilà way finab-alléy way chayu manchatchatonan hen anchichay nankarakarase way apudyusyu. Yag innilà amin hen anchi ihay chayu manchatchatonan way wacha hen nesosorat an nadchi, ekatnéén, ‘Yato hen manayawan hen anchi apudyus way cha-an ma-ammuwan.’ Wat hen anchi chayuy chayawénanchi way maid innilayu, yachi paat hen laychê way epangnar an chàyu ad uwan. ²⁴ Te hiya hen anchi Apudyus way nangamma hen antoy lota ya aminay ininggaw wat kapeletan way achi ummat hen faréy way enammaan hen tatagu ah fumaryana. Te hiya hen ap-apon hen egachay wacha hen antoy lota ya uray ad uchu. ²⁵ Wat achina masapor hen torong hen tatagu an hiya, te hiya ngarud hen cha marpowan hen egad ya hiya hen cha mangidchat hen aminay masapor hen tatagu way uray hen fùfuohcha ya hen aminay iyatagucha. ²⁶ Ya hen enkaman Apudyus agé, enammaana hen ihà-anaytagu ah marpowan amin hen katagutagu. Yag yachi way gummanaganà, empééyna chicha way fumabréy hen aminay lugar hen antoy lota ah mamfalinancha ah nankarasey nasyun, te uray hen cha-an ma-ammaan hen antoy lota, loohna imfafagga hen tempon hen heno way toray ya hen ustoy iggawancha. ²⁷ Hen ganchat Apudyus way nangenkaman an nahha, ta hamham-én koma hen tatagu hiya ta éhéd yag anapéncha. Yag ah katot-owana, faén chillu achawwéy ah Apudyus an chitaaw way tatagu. ²⁸ Kaman hen ensorot hen ihay ifayu way ekatnéén,

‘Gapo yanggay an hiya wat wacha hen ataguwantaaw ya hen man-i-iwiyantaaw, ya umat agé hen katatagutaaw.’”

Yag ekat Pablo agéén, “Éméy agé hen anchi ensorot hen tapen ifayu way pèsosorat way ekatchéén, ‘Enammaan Apudyus chitaaw ah man-anàna.’”

²⁹ Wat no chitaaw hen anà Apudyus, ay ammoh mafalin way ekattaawén ah Apudyus, kaman hen anachay tenaggutaggu way na-ammaan ah faletò ya gamfang ya fato way an enammaan hen tatagu ah ke-

naraengcha ya patinggan hen hamhamàcha. ³⁰ Hen anchi ar-argaw, enanohan tot-owa Apudyus hen enkamkaman hen anchichay tatagu way maid nangila an hiya. Ngém ad uwan, imfagana way aminay tatagu hen antoy lota, masapor manchùgancha hen anchi lawengay a-ammacha. ³¹ Te loohna kenédchéngan hen anchi ag-agaw way mangu-uwwisana hen aminay tatagu hen antoy lota. Ya chinuchuttokana agé hen anchi nalimpiyu way uwis way manguwis hen angamin. Ya hen nangempàil-ana hen egachay tatagu way hiya hen anchi tot-oway chinutokana, wat nan-uchiyéna hiya hen natéyana.”

³² Angkay hen nangngaran hen anchichay na-among hen enalen Pablo mepanggép hen manuchiyan hen natéy, anchag pommeloh hen tapena. Waman hen tapena, ekatchéén, “Laychénni paat way kasen mangngar mepanggép hen annay cham aryén.” ³³ Yachi yag lommayaw ah Pablo ahchi ³⁴ yag wachacha agé hen tapena way netnod an hiya way yachiy n-awni yag ommafurotcha. Hen iha an chicha, wat ah Dionisio way ihay ap-apon hen anchi konsel way Areopago, ya hen iha, ihay fufae way ah Damaris hen ngachanna, ya anat agé hen tapena.

Hen nantudtuchuwan Pablo ad Corinto

18 Angkay hiyachi way lommayaw ah Pablo ad Atenas, émméy ad Corinto ² yag hinib-atna ahchi hen hen-ahawa way cha Akila an Priscila. Judio ah Akila way niyanà ad Ponto yag anchaat i fumabréy way hen-ahawa ahchid Roma way sakopon hen Italia. Ngém yachi way inyurchin Are Claudio way masapor lommayawcha hen aminay Judio ad Roma, wat nan-atoncha ad Corinto. Yachi yag i fummisita ah Pablo an chicha ³ yag anat mi-iggaw way mèamma te niyaphor way nampachong peet hen chunun cha Pablo an Akila way chacha usarén hen gadchang way nangamma ah torcha ah chacha elao. ⁴ Yag no Safachu ay agéén émméy ah Pablo hen anchi sinagogan hen Judio way i manudtuchu hen anchichay kacharaana way Judio ya umat agé hen anchichay faén Judio ta éhéd yag wachay ma-awis way omafurot an Jesus.

⁵ Angkay hiyachi way inumchah cha Silas an Timoteo ad Corinto way narpod Macedonia, inlugin Pablo way mangang-angpel way mantudtuchu. Wat annag cha epachapacharan way mangensoplekar hen anchichay kacharaana way ah Jesus tot-owa hen anchi empopostan Apudyus way umale. ⁶ Ngém yachi yag ammag cha kontaréén hen kachùran hen anchichay Judio hiya, yag chacha amin agé us-ustan hiya. Wat annag inyagyag hen lumfongna ah manginyanggayana an chicha yag annaat ekatén, “Egad-ayu no metap-ar-ayu te achi mafalin way pafasoronyu haén te anyug achi changrén hen chà ifaga. Wat manepod ad uwan, iyà tudtuchuwan hen anchichay faén Judio.” ⁷ Yachi yag tenaynan Pablo chicha yag nan-aton way i manudtuchu ah faréy cha Tito Justo way faén Judio, ngém chana chillu chayawén ah Apudyus. Ya hen faréyna, nichachapat hen anchi sinagoga way cha ma-am-

amongan hen Judio. ⁸ Yachi agé yag hen anchi ponò hen hiyachiy sinagoga way ah Crispo hen ngachanna, ommafurot an Apo Jesus. Yag ommafurotcha agé amin hen ahimfaryanna. Ya chuarcha agé hen tapen anchichay eCorinto way ommafurot hen nangngaran-cha hen intudtuchun Pablo yag nampafunyagcha amin.

⁹ Angkay hiyachi way henlafiyan, nampàila ah Apo Jesus an Pablo ah kaman in-inép, yag ekatna way mangaliyén, “Achia cha émégyat hen annachay tatagu Pablo, ta anno yanggay ammag epapate way mangintudtuchu mepanggép an haén way achim iyanggayan ¹⁰ te mawawà-achaà an hea wat maid maka-an-a an hea, te chuarcha chillu hen tatagu hen antoy fabrèy way omafurot an haén no wachay mangempagngar.” ¹¹ Hiyachi yag ini-inggaw ah Pablo ahchi ah ihay tawén ya kagudwa way cha mangintudtutudtuchu hen alen Apudyus hen anchichay tatagu.

¹² Angkay hiyachi way nasoktan hen anchi gubérnador ad Acaya way ah Galio hen tummùchu, anchag nantetempoyug hen anchichay achi omafurot way Judio yag lenapchùcha ah Pablo way i nanginchérém an hiya. ¹³ Yag ekatcha an Gubérnadorén, “Hen antoy taguwanto, chana angkay awisén hen tatagu way manlabseng hen orchinni hen manayawancha an Apudyus te nat-én hen chana itudtuchu.” ¹⁴ Man-ale koma ah Pablo way somongfat yag nan-aleyat agé ah Gubérnador Galio way mangaliyén, “Pakay chày way Judio te non an umat yag mepanggép hen fador ono laweng way enammaan hen antoy tagu, kapeletan way anohà way mangngar hen liliyu. ¹⁵ Ngém gapo ta ammag sosongelyu yanggay mepanggép hen pam-mateyu ya hen mangawaganyu hen tatagu ya anat agé hen orchinyu, wat an-ayug egad te maid angkay paat cha mangngar an nahha an haén.” ¹⁶ Yachi yag emparyawat Gubérnador chicha. ¹⁷ Yachi yag hen anchichay faén Judio agé way chan fub-uyan nadchi, anchaat agég lenapchù ah Sostenes way ponò hen anchi sinagogaanchi yag anchag senobpasobpak hiya hen anchi fatawan hen u-uwisan. Ngém ammag iggay anawéén Gubérnador chicha.

Hen namfangachan Pablo ad Antiokia

¹⁸ Angkay hiyachi way nafayag chillu hen nì-iggawan Pablo hen anchichay cha omafurot ad Corinto, yag anaat taynan chicha yag enayagana agé cha Akila an Priscila yag nanlugancha hen papor way éméy ad Siria. Angkay hen anchi chacha ayan ad Siria, nanchag-oh hen anchi papor ad Cencrea yag i nampapokrang ah Pablo ahchi ah sinyar way lempasna hen anchi empostana an Apudyus. ¹⁹ Yag angkay hiyachi agé way kasencha nanlugan, yag kasen nanchag-oh hen anchi papor ad Efeso, yag ginumhad cha Pablo way éméméy hen anchi sinagoga way i mampangatudtuchu an chicha. Yag anchaat agég nampang-ase way mafabayag koma ah Pablo, ngém iggayna iyafun, te hen enkamanna, tenaynana cha Akila an Priscila ahchi. ²¹ Yag yachi way cha lomayaw, imfagana hen an-

chichay iyEfeso way mangaliyén, “Mamfangachà chillu ah tapen chi ag-agaw no eparufus Apudyus.” Yachi yag anat kasen manlugan hen anchi papor way lomayaw ad Efeso.

²² Angkay hiyachi way inumchah hen anchi papor ad Cesarea, ginumhad ah Pablo yag nanaran way éméméy ad Jerusalem ta ina ilan hen anchichay cha omafurot ahchi yag anat agé éméméy ad Antiokia.

²³ Angkay hiyachi way ininggaw ad Antiokia ah kamanay ag-agaw yag kasen agé lummigwat yag enengwana hen anchichay kafabréfabréy hen sakopon hen Galacia ya Frigia way cha manugutugun hen anchichay cha omafurot ah pomegsaan hen afurotcha an Apudyus.

Hen enkaman Apolos ad Efeso yad Corinto

²⁴ Angkay hiyachi yag niyaphor way wacha hen ihay Judio way éméméy ad Efeso way ah Apolos hen ngachanna way niyanà ad Alejandria. Mahapet ah Apolos ya ammag chuar hen innilana mepanggép hen anchi nesosorat way alen Apudyus. ²⁵ Yag gapo ta wacha hen nangintudtuchu an hiya mepanggép an Apo Jesus wat ammag asés-ém hen chana ekamkaman way mangintudtuchu hen enacharna, yag usto agé hen chana itudtuchu, ngém an patinggan yanggay hen intudtuchun Juan hen chana namfunyagan hen tatagu hen innilana.

²⁶ Angkay hiyachi way cha tomorod ah Apolos way i mantudtuchu hen anchi sinagogan hen Judio yag chengngar cha Akila an Priscila hiya, wat enayagancha ah faréycha yag inyam-ammacha way mangenso-plekar hen cha-anna changrén way mepanggép hen enkaman Apudyus.

²⁷ Angkay hiyachi yag ekat Apolosén éméméy koma ad Acaya way i mangintudtuchu hen alen Apudyus ahchi, wat tenorongan hen anchichay cha omafurot ad Efeso hiya, te senoratanha hen anchichay cha omafurot ad Acaya yag imfagacha ta mangiliyéncha ah Apolos. Angkay inumchah ah Apolos ahchi, ammag chakar totowa hen torongna hen anchichay cha omafurot gapoh ség-ang Apudyus an chicha. ²⁸ Chakar hen torongna te ammag ammay hen enkamanna way mangenso-plekar hen alen Apudyus wat anchag nasokok hen anchichay kacharaana way Judio hen sangwanan hen tatagu. Te hen enkamanna, annag inyafà an chicha hen anchi nesosorat way alen Apudyus way yachi hen inyusarna hen nanot-owaana way ah Jesus totowa hen anchi empopostan Apudyus way umale.

Hen niyacharan hen Espiritun Apudyus hen anchichay iyEfeso

¹⁹ Angkay hiyachi hen kawad-an Apolos ad Corinto, enengwan Pablo hen nan-apet ad chaya way éméméy ad Efeso. Angkay ahchi, inchahana hen tapen anchichay cha somorot an Jesus, ² yag imfagana an chicha way mangaliyén, “Ay niyachar hen Espiritun Apudyus an chày way hen ommafurotanyu.” Yag som-

mongfatcha way mangaliyén, “Maid met chengchengngarni no henochi hen cham aryén way Espiritun Apudyus.”³ “Wat no yaha,” way ekat Pablo, “heno hen nafunyaganyu nò.” Yag ekatchéén, “Nafunyagan-ani met hen funyag Juan hen nangafurotanni hen intudtuchuna.”⁴ Yachi yag ensoplekar Pablo way mangaliyén, “Hen anchi funyag Juan, yachi hen nangempàil-an hen tatagu way nanchùgancha hen anchi lawengay a-ammacha. Ngém wacha hen iha agé way intudtuchun Juan hen anchichay ganà Israel way masapor afurotoncha hen anchi meparég an hiya way hiyach Jesus.”

⁵ Angkay hiyachi way chengngarcha hen ensoplekar Pablo, ommafurotcha yag kasencha nampafunyag ah mangempàil-ancha way ommafurotcha an Apo Jesus. ⁶ Yachi yag inchàép Pablo hen limana an chicha yag ummale hen Espiritun Apudyus way miyachar an chicha, yag inlugichaat way manginyale hen safaliy ale way cha-ancha enachar ya chachaat ifaga hen cha epahpahmà Apudyus an chicha. ⁷ Émméycha ah hempero ya chuwa way larae hen nafunyagan hen hiyachiy tempo.

⁸ Angkay hen unig hen toroy furan, cha émé-éméy ah Pablo hen anchi sinagogan hen Judío ahchid Efeso way cha mangintudtuchu mepanggép hen man-torayan Apudyus. Ya ammag natorod way cha manongfat ya mangensoplekar hen anchichay tatagu ta éhéd yag wachay ma-awis ah omafurot. ⁹ Ngém hen tapena, anchag térén chillu way achi omafurot, ya tàén hen sangwanan hen anchichay chuaray tataguwén chachaat us-ustan hen anchi mitudtuchu mepanggép an Jesus. Yachi yag lommayaw ah Pablo hen anchi sinagoga yag annaat ayagan agé hen anchichay cha omafurot yag émméycha hen anchi uswila-an Tirano wat enag-agaw way ahchi hen chana nantudtuchuan. ¹⁰ Yachi hen nekaman hen unig hen chuway tawén, wat amin hen anchichay tatagu hen sakopon Asia way Judío ya uray hen faén Judío, chengngarcha amin hen anchi chamag mepanggép an Jesus.

Hen nekaman hen anchi pituy masosnod way anà Sceva

¹¹ Angkay hiyachi yag inidchat Apudyus hen kafaellan Pablo way mangamma hen ammag omenpahaang way kaskascha-aw, ¹² te uray hen panyuna ya lumfongna, no iyéychachi hen ihay cha masaketéen ammag maka-an hen saketna, yag no iyéychachi agé hen anchi nahurugan ah ongtanén lommayawat agé hen anchi ongtan.

¹³ Angkay hiyachi, wachacha agé hen tapen anchichay Judío way chan ga-aga-ay way hen gan-chatcha, incha ehapod no wachay nahurugan ah ongtan. Wat ekatcha ano agéén pachaséncha way mangusar hen ngachan Apo Jesus hen mangemparyawan-cha hen ongtan. Hen anchichay cha nangamman nadchi wat hen anchichay pitu way masosnod way anà Sceva way hiyan ihay nangato way pachin hen Judío.

Wat hiyachi, hen enkamancha, imfagacha hen ihay ni-huhurug way ongtan way mangaliyén, “Mancharénni heay ongtan ta lomayaw-aat gapo hen kafaellan Jesus way cha empangnar Pablo.”¹⁵ Yag ammagat agég sommongfat hen anchi ongtan way mangaliyén, “Innilà met ah Jesus ya innilà met agéh Pablo, ngém chàyu, henoayu kay paat.”¹⁶ Yag ammag lommagtò hen anchi nahurugan yag chinùmana hen anchichay pituy masosnod yag enafàna chicha way térén. Wat anchag nayamchuaw way ommawid hen hiyachiy faréy way anchag nan-asugatan ya nan-afarchancha amin.

¹⁷ Wat amin hen anchichay tatagu ad Efeso way Judío ya anat agé hen anchichay faén Judío, nanchinngar amin hen yachiy na-ammaan, wat anchag cha émégy-at amin, yag ammag kommaskasen hen rispituha hen kafaellan Apo Jesus. ¹⁸ Yag gapon yachi agé, chuar hen anchichay ommafurot way nangimpudnu hen sangwanan hen ifacha hen anchi laweng way chacha enammaan ah nangimfawiyancha. ¹⁹ Yag chuarcha agé hen anchichay ommafurot way naka-amma hen kaskascha-aw gapo hen saromangkacha, wat enamongcha agé hen anchichay libnun hen saromangkacha yag anchaat gébhén amin hen sangwanan hen tatagu. Yag hen pasar hen anchi ginhébcha, wat émméy ah kalifulifu way pelak.

²⁰ Angkay hiyachi, gapon anchichay cha nekaman wat kaskasen way nanchinngar hen anchi chamag mepanggép an Apo Jesus ya hen kafaellana, wat chummuachuar agé hen anchichay cha omafurot an hiya.

Hen nagabforan hen tatagu ad Efeso

²¹ Angkay narpaschi, hemhemhà Pablo way mamfiyahi hen provinsiyen hen Macedonia ya Acaya yag anat manchakpos way éméy ad Jerusalem. Yag ekatna agéén no marpas ahchi, masapor agé éméy ad Roma. ²² Wat hen enkamanna, namangapangowéna ad Macedonia hen anchi chuway cha tomorong an hiya way cha Timoteo an Erasto yag hiya, nantaynan ad Efeso way sakopon Asia ingganah na-awni.

²³ Angkay hen hiyachiy tempo agé, nilugi hen pararo way guru ahchid Efeso gapo hen ommafurotan hen tatagu an Apo Jesus way hen nekaman, ²⁴ wachan ihay tagu way ah Demetrio hen nangachanna way hiya hen anchi chan féhféhar ah kaman faletò ah chana ammaan ah finab-alléy hen ihay apudyuscha ano way fu-fae way ah Artemis hen ngachanna. Wat ammag chuaray pelak hen cha aran Demetrio ya hen anchichay cha mèlabfu an hiya gapo hen garansiyan hen chacha elao.

²⁵ Angkay hiyachi yag empa-ayag Demetrio amin hen anchichay cha mèlabfu an hiya ya anat agé hen anchichay tapenay tatagu way kaman agéhchi hen chunucha, yag imfagana an chicha way mangaliyén, “Inib-à, innilayu met way hen antoy chunutaaw hen cha karpowan hen mafalintaaw. ²⁶ Ya ad uwanat agé, chataaw changrén hen anchi cha itudtuchun Pablo way heno way enammaan hen tatagu, faén ano tot-

owa way apudyus. Yag annaat agég enawis hen ammag chuaray tatagu ahtod Efeso way mangafurot hen chana intudtuchu, ya faén anggay yanggay ahto, te umat agé hen kafabréfabréy hen amin antoy provin-siyan hen Asia. ²⁷ Wat masapor man-ar-arwadtaaw te awni yag ma-ahoyan hen antoy chunutaaw yag nafakas. Yag faén agé anggay yanggayha, te no cha émé-éméy, ay ammoh achiyat agég fumaaw hen semfa-an hen anchi apudyustaaw way Artemis. Ya ay nangila ta achi fumafa hen kenangatona agé way hiya met paat hen chachayawén hen aminay tatagu hen antoy provinsiyan hen Asia ya umat agé hen aminay lota.”

²⁸ Hen nangngaran hen anchichay chuaray tatagu hen enalen Demetrio, anchag ommaningarnar way térén, wat anchag heo-ongaw way mangaliyén, “Kangatowan chillu ah Artemis ahtod Efeso!” ²⁹ Yachi yag nanhemamagchi hen aminay tatagu ad Efeso yag anchag nagabfor amin, wat chinpapcha hen anchi chuway ifan Pablo way cha Gayo an Aristarco way eMacedonia. Wat nanagtagcha way nanlakrak an chicha inggan anchi plasa way cha ma-am-amongan hen tatagu. ³⁰ Angkay ah Pablo, laychéna paat way hiya koma hen i mèsango hen anchichay tatagu, ngém ammag empawan hen anchichay ommafurot. ³¹ Yag uray agé hen tapen hen anchichay toray hen yachiy provinsiya way gag-ayém Pablo, hennagcha agé hen ihay i mangimfaga way achi paat koma mampàpàila ahchih plasa.

³² Angkay hen anchichay na-among, ancha lawag nakorkor way chan temtemaà te safali hen cha èngaw hen tapena ya safali agé hen cha èngaw hen tapena. Te hen kachùaran an chicha, achicha ammu no pakay incha ma-among ahchi. ³³ Wat ekat hen anchichay tapenéén, “Awni yag ah Alejandro hen lugina.” Yachin ekatcha gapo ta empasangon hen anchichay Judio hiya ah sangwanancha. Wat tommàchég yag entà-nangna hen limana way mangempaginang hen tatagu, yag annaat ilugi way mangensoplekar hen gapona. ³⁴ Ngém yachi way enlasin hen anchichay tatagu way Judio peet ah Alejandro, anchag enhorhoryad way chan ongaongaw ah chuway uras way mangaliyén, “Kangatowan chillu ah Artemis ahtod Efeso.”

³⁵ Hen anchi sagitario hen hiyachiy fabréy, ammag panéh yag anat makepaginang hen anchichay chan o-ongaw way tatagu. Yag yachi way ommalenanàcha, imfagana way mangaliyén, “Inib-à way iyEfeso, maid tatagu hen antoy lota ah cha-an mangammu way chitaaw way iyEfeso hen nanangchén hen semfa-an hen anchi kangatowan way apudyus way ah Artemis, ya inilacha amin agé way chitaaw hen nanangchén hen anchi nasantowan way fato way nepêchég way narpod uchu. ³⁶ Maid makehoot an cha natto, wat masapor igi-nangtaaw koma, te awni yag ma-anunuwan yag inumchah hen guru. ³⁷ Wat hamham-éntaaw ngén no pakayat chillu iyaleyuhito hen annay chuway tagu te maid met penléhcha ah faréy apudyustaaw way Artemis, ya maid met agé nangsotancha an hiya.

³⁸ Yag non an umat yag wachay mangempafasoran Demetrio ya hen anchichay ifana hen uray heno way tagu, wacha met hen uwistaaw ah mepasangwana ya wacha amin agéy tempona, wat yachi koma hen mansensennongfatancha. ³⁹ Yag no wachay safalih liliyu agé ah tapenay tatagu, masapor hadchényu chillu hen anchi ustoy tempo way ma-amongan hen tatagu ta yachi hen mifanagana. ⁴⁰ Te hamham-ényu ngén, awni yag ekat hen anchichay toraytaaw ad Roméén, ‘Antaaw ammag cha gabforon chicha,’ te maid tot-owa ustoh lasontaaw hen antoy chataaw ekamkaman hen yatoy ag-agaw.” ⁴¹ Angkay narpaschi way enalen hen anchi ap-apo yag annaat eparyaw hen anchichay tatagu.

Hen kasen émméyan Pablo hen provinsiyan hen Macedonia ya Acaya

20 Angkay hiyachi way narpas hen anchi guru, empa-among Pablo hen anchichay ommafurot yag tinugutugunna chicha ah sém-éman hen afurotcha an Apudyus, yag anat lomayaw way émméy hen provinsiyan hen Macedonia. ² Yachi yag enengwana hen kafabréfabréy ahchi way chuar hen intudtuchuna agé ah mangempas-éman hen afurotcha. Yachi yag anat éméy agé hen provinsiyan hen Acaya, ³ yag ininggaw ahchi ah toroy furan. Angkay hiyachi way chan sagana way i manlugaan koma hen anchi papor way éméy ad Siria, chengngarnaat agé way ehanéb ano hen anchichay kacharaana way Judio hiya, wat iggayna etoroy way éméy ahchi te ekatnéén fangchéna ud-ay hen anchi enengwana hen provinsiyan hen Macedonia way an manaran. ⁴ Ya hen anchichay ifan Pablo way mangwa agé hen provinsiyan hen Macedonia wat cha Sopatro way iBerea way anà Piro ya anat cha Aristarco an Segundo way eTesalonica, ah Gayo way iDerbe, cha Tikico an Trofimo way narpo hen provinsiyan hen Asia ya anat agé ah Timoteo. ⁵ Chicha, namangpangocha yag hihinnéd chàni an Pablo ad Troas. ⁶ Te inyaw-awni ad Filipos ingganah narpas hen anchi lagsak way manganan hen anchi tenapay way cha-an fumnar. Angkay narpaschi yag an-aniyat manlugaan hen papor way na-alemay ag-agaw yag an-aniyat umchah ad Troas. Yag ad Troas, inchahanni hen anchichay ifani wat nakachumingguani amin ahchi.

Hen nàchégan Eutico ad Troas

⁷ Angkay nadhém hen Safachu, na-among-ani way ommafurot way mèan hen anchi Manmanma-an hen natéyan Jesus. Yachi yag nantudtuchu ah Pablo yag gapo ta ekatnéén ah wakas hen lumigwatana, annag cha payépayén hen chana itudtuchu ingganah gawan hen lafi. ⁸ Wat penasgichanni hen chuar way helaw hen anchi kowarto way na-amonganni.

⁹ Angkay hiyachi, yag wacha hen ihay fararu way ah Eutico hen ngachanna way tummutùchu hen pantaw. Yag yachi way cha epachapacharan Pablo hen chana aryén, ammag chan chéyéchéyé ah Eutico yag

nasséy. Yag ammag maid innilana yag nàchagat agé ah chara way nanlugi hen anchi ma-atlo way garachu. Yag yachi way incha innara yag nanattéy. ¹⁰ Yachi yag ginumhad agé ah Pablo way i mangila hen anchi natéy, yag nanyùgong way namàwar an hiya, yag anaat ekat hen anchichay tataguwén, "Achiayu cha machanagan te cha-an peet matéy." ¹¹ Yachi yag namfangad-ani amin ah faréy way i mangan yag anat mètagépfar ah Pablo hen anchichay eTroas ingganah pommaway yag an-aniyat lumigwat. ¹² Wat hen anchi afaru way natêchag, enhàyatcha way ammag pararo hen laylayadcha te natagu.

Hen émméyan cha Pablo ingganad Mileto

¹³ Angkay hiyachi yag imfagan Pablo way mamangpangoani way tapena way manlugan hen anchi papor way éméy ad Asson te hiya, an manaran ano ingganad Asson ya anat milugan. ¹⁴ Angkay inumchah-ani ad Asson, nihib-at ah Pablo wat nanlugan-ani amin hen anchi papor way éméy ad Mitilene. ¹⁵ Angkay inumchah-ani ad Mitilene, inchakposni way éméy ingganah nawakas way inumchah-ani agé hen chumang Chio. Ya hen kafigatana agé, inumchah-ani ad Samos, ya hen kasen figfigat, ad Mileto. ¹⁶ Yachi yag ekat Pablówén achiani ano manchag-oh ad Efeso te awni yag matak-tak-ani, ya chana amin ahoopan way umchah ad Jerusalem ta no mafalin, ichahana koma hen anchi lagsak way Pentecostes.

Hen nanugunan Pablo hen anchichay ponò hen iyEfe-so

¹⁷ Angkay hiyachi way nanchag-oh hen anchi luganni ad Mileto, gapo ta iggayni engwa ad Efeso wat empayag Pablo hen anchichay cha mangemponponò hen anchichay cha omafurot ahchi. ¹⁸ Angkay inumchahcha, imfagan Pablo an chicha way mangaliyén, "Chàyu way sosnod, nanepod hen pès-éy ummaliyà hen antoy provinsiyen hen Asia ya amin hen kawad-à an chàyu, wat innilayu hen aminay chà enkamkaman. ¹⁹ Wat iggayà nampahih-iyà hen chà nangammaan hen empa-ammaan Apudyus an haén, te anà lawa an alepan Apudyus. Wat uray chaà nankela gapoh hamhamào no hen-argawan, ya tàén penàgàngà hen anchichay kacharaà way Judio gapon chaà nangenhanéhanéfan, chà chillu entoroy way mangamma hen laychén Apudyus. ²⁰ Tinudtuchuwà chàyu hen sangwanan hen katagutagu ya anat ah fafaréyyu agé way maid poros enhoot-o an chàyu ah ammay way tudtuchu ah katoronganyu. ²¹ Yag tenlén-o agé way manugun hen ahentagù way Judio ya umat agé hen anchichay faén Judio way masapor manhagongcha an Apudyus yag nanchùganha hen anchi lawengay a-ammacha ya ta omafurotcha agé ah Apo Jesus. ²² Wat ad uwan, ah manorotà hen laychén hen Espiritun Apudyus wat éméyà ano ad Jerusalem ngém maid innilà no heno hen mepasamak an haén ahchi. ²³ Te hen innilà yanggayat mafaruchà ya mapaligatanà ahchi, te

uray heno way fabrèy way ayàén yaha hen cha empa-ka-awat hen Espiritun Apudyus an haén. ²⁴ Ngém achi gayu-un hen mataguwà hen antoy lota non an-owat ehènad paat hen impiyar Apo Jesus an haén way masapor haphapetè hen anchi ammayay chamag mepanggép hen ség-ang Apudyus hen katagutagu."

²⁵ Entoroy Pablo way mangaliyén, "Maid iggay-o innayan ah nantudtuchuwà an chàyu mepanggép hen mantorayan Apudyus. Yag manepod ad uwan, innilà way maid kasen mangil-il-anyu an haén hen antoy lota. ²⁶ Wat ma-awatanyu ad uwan way no wachay metap-ar an chàyu ah pegwana, faén haén hen nangimfasor, ²⁷ te maid paat enhoot-o an chàyu ah tungun Apudyus te intudtuchù amin hen laychéna way ma-awatanyu. ²⁸ Wat ar-arwachanyu hen acharyu koma, ya i-illanyu agé hen anchichay ifayu way cha omafurot te piniyar hen Espiritun Apudyus chàyu way mangemponponò an chicha. Kaman hen cha ekaman hen pastor way manalimun hen karnerona, wat kaman agéhchi hen ekamanyu way manalimun hen anchichay tatagun Apudyus te finayachan hen anàna chicha ah charana hen natéyana. ²⁹ Sosnod, inni-ilà way no lomayawà, umalecha way umale an chàyu hen anchichay mangintudtuchu hen ammag chumachael way anchag kaman atapay aho way i mamchit hen heno way na-amu. ³⁰ Yag awni agé yag wacha hen fùnag an chàyu paat ah tapen chi ag-agaw ah ammag mankétém ah mangawisana hen tapen anchichay ommafurot ta wachay somorot an hiya. ³¹ Wat ar-arwachanyu paat ta achiayu marokop. Ya achiyu agé koma aliw-an way hen unig hen toroy tawén wat tinudtuchuwà chàyu way ammag lenafi ya enag-agawén iggay-o paat esarsarcheng way magénén chà ekela ah hamhamào an chàyu."

³² "Wat ad uwan, an-og eporang chàyu amin an Apudyus ta hiya hen manalimun an chàyu. Yag egad agé hen alena hen manorong an chàyu way yachi chillu hen cha mangimfaga hen ség-angna an chitaaw, ya hen alena agé hen mangempapegsa hen pammate-taaw. Ya yachi agé hen manot-owaantaaw hen empopostan Apudyus way idchatna hen aminay tataguna. ³³ Hen aminay kawad-à an chàyu, maid apés-o way mangara ah pelakyu ya lumfongyu. ³⁴ Te innilayu chillu way hen lengat-o hen narpowan hen aminay masapor-o ah inyatagù ya hen aminay masapor hen anchichay inib-à. ³⁵ Wat ah aminay enkaman-o, yachi hen nangempàil-à an chàyu way masapor komagéttaaw way man-amma ta wachay etorongtaaw hen anchichay makasapor ah torong. Ya achitaaw agé koma aliw-an hen anchi enalen Apo Jesus hen nangaryanéén, 'Hen anchi umidchat, kaskasen hen layadna no hen anchi omawat.' "

³⁶ Angkay narpaschi way enalen Pablo hen anchichay ponò way narpod Efeso yag nampalentomang way miluwaru an chicha. ³⁷ Yag anchaat agég cha masorsorchong ya chachan kekela way mamàwar an hiya way mangempaligwat. ³⁸ Ya kaskasen hen hamhamàcha te hen anchi imfagana way maid kasen

mangil-il-ancha an hiya. Yachi yag enetnodcha hiya hen iggaw hen papor way manluganana.

Hen émméyan Pablo ad Jerusalem

21 Angkay tenaynanni hen anchichay iyEfeso ahchid Mileto, kasen-ani nanlugan hen anchi papor way nanchakpos ad Coos. Yachiy nafigat, inumchah-ani ad Rodas ya anat ad Patara. ² Yag ad Patara, inchahanni hen ihay kasen papor way éméy ano ad Fenicia, wat nanlugan-anin nadchi. ³ Angkay cha-ani émé-éméy yag innilani hen anchi lota way nanggawa hen fayfay way ekatchéén “Chipre,” wat enengwani hen petlagudna ingganah inumchah-ani hen provinsiyani hen Siria. Yachi yag tommàchang-ani hen anchi fabrèy ad Tiro way yachi chillu hen mangempaghachancha hen anchi kargan hen papor.

⁴ Angkay ad Tiro, inchahanni agé hen anchichay tapenay ommafurot wat nì-iggaw-ani an chicha ah ihay chuminggu. Yachi yag empaka-ammun hen Espiritun Apudyus an chicha hen mepasamak an Pablo no éméy ad Jerusalem, wat imfagacha way achina koma etoroy. ⁵ Ngém entàénni chillu, te yachiy narpas hen ag-agawni, yag kasen-ani lummigwat. Wat amin hen anchichay ommafurot way uray hen anchichay ahimfaryancha way hen-ininna, enetnodcha amin chàni anchi penget hen fayfay way iggaw hen papor ah mempaligwatancha an chàni. Yachi yag nampalentomangan amin hen tarantag way manluwaru, ⁶ yag an-aniyat mahihiyan, wat hinénggép-ani hen anchi papor, yag hen anchichay ommafurot way eTiro, namfangadcha ah fabrèy.

⁷ Angkay hiyachi way lummigwat-ani ad Tiro, nanlugan-ani ingganad Tolemaida yag an-aniyat gumhad way i mangila hen anchichay ommafurot way eTolemaida yag ummiyan-ani ah fafaréycha.

⁸ Angkay nawakas, kasen-ani nanlugan ingganad Cesarea. Yag an-aniyat gumhad agé way i nì-iggaw an Felipe way pitutudtuchu hen mepanggép an Jesus way hiya agé hen iha hen anchichay pitu way nachutokan ad Jerusalem way tomotorong. ⁹ Ya wachacha agé hen anchi opatay a-anàna way pahig fafarasang way ancha agég profeta amin way cha mangimfagfaga hen epahpamà hen Espiritun Apudyus an chicha.

¹⁰ Angkay hiyachi way kamanay ag-agawni ahchih faréy cha Felipe, ummaliyat agé hen ihay profeta way ah Agabo hen ngachanna way narpod Judea. ¹¹ Yachi yag ammag émméy yag ina innara hen sentoron Pablo yag annag imfédféd hen he-ena ya hen limana yag annaat ekatén, “Hen imfagan hen Espiritun Apudyus an haénat hen anchi nangensentoron an natto, yato hen ekaman hen anchichay kacharaana way Judio way manelew an hiya ad Jerusalem yag anchaat agé eporang hiya hen anchichay faén Judio.”

¹² Hen nangngaranni hen imfagana way mepasamak an Pablo, nampangpanga-aseani ya umat agé hen anchichay tapena ta achi paat koma etoroy Pablo way éméy ad Jerusalem. ¹³ Ngém senongfatan Pablo chàni way mangaliyén, “Nokay lawaha ah chayuk ekamkaman

an haén, te anyuwat agég cha héphépén hen antoy pararo way hamhamào hen annay kelayu. Sosnod-o, nansasagganaà angkay way faén yanggay hen mafaruchà ahchid Jerusalem, te uray agé no yato hen matéyà gapon Apo Jesus.” ¹⁴ Yag gapo ta achiani makaparaud an hiya, an-anig gumminang yag anniyat ekatén, “Oo ngarud, ta ma-ammaan yanggay hen laychén Apudyus ta faén hen laychénni.”

¹⁵ Angkay narpas hen kamanay ag-agawni ah faréy Felipe, ensaganani hen egad yag lummigwat-ani way éméy ad Jerusalem ¹⁶ way niyale agé hen tapen anchichay ommafurot way eCesarea. Yag enetnodcha chàni ah faréy cha Manason way eChipre way nafayag hen ommafurotana an Jesus yag ahchi hen ining-gawanni.

Hen i nangil-an Pablo an Jaime

¹⁷ Angkay inumchah-ani ad Jerusalem, pararo hen laylayad hen anchichay ommafurot way mangilan chàni. ¹⁸ Yag yachi way nafigat, nàyéy-ani an Pablo way i mangila an Jaime, yag wachacha agé amin hen anchichay cha mangemponponò hen cha omafurot ad Jerusalem. ¹⁹ Angkay empaghép chàni, nampakomosta ah Pablo an chicha yag annaat ilugi way manginyamma way manaphapet amin hen enkaman Apudyus hen anchichay faén Judio hen chana nanudtuchuwan an chicha. ²⁰ Angkay chengngarcha amin hen henaphapetna, anchag chinayaw ah Apudyus ah laylayadcha yag anchaat agé ifaga way mangaliyén, “Ammay tot-owa te ommafurotcha agé hen anchichay faén Judio, Ngém hea way sonodni way Pablo, wacha hen ifagani an hea way problemataaw. Te ilamat, innilam chillu way émméy ah kamanay lifu hen anchichay kacharaantaaw way Judio way cha omafurot an Jesu Cristu ad uwan. Yag amiamincha, epapatecha paat way manongpar hen aminay orchin Moses. ²¹ Ngém wacha hen chengngarcha way cham ano intudtuchu hen anchichay kacharaantaaw way i namfunag ah safaliy lota ta etagaycha ano hen anchi orchin Moses, te cham ano itudtuchu way achicha markaan hen anàna ya achicha ano agé tongparén hen tapen hen gagangaytaaw way Judio. ²² Wat kapeletan way changréncha agé way inumchah-ayu ahtod Jerusalem ad uwan, wat nokay lawa hen ekamantaaw nò, te awni yag ammag laweng hen hamhamàcha an hea. ²³ Wat yato hen ekatniyén mekaman koma. Ilamat, wachacha ahto ad uwan hen opatay ifataaw way masapor icha lопасén hen ensapatacha an Apudyus ah Templo. ²⁴ Wat hen ekatni, ah mail-an way cham chillu tongparén hen orchin Moses, ammay ménat no màyéy-a an chicha ah Templo way i mètape way mangamma hen inyurchin Moses mepanggép hen macharosani hen tatagu an Apudyus, yag anno agég fayachan amin hen gastoscha ta icha mampapokrang an pachi ah mangammaancha hen gagangaytaaw. Yahan ammaat elasin amin hen anchichay kacharaantaaw way faén peet tot-owa hen anchi chengngarcha no ilancha hen cham manongparan hen orchin Moses. ²⁵ Ngém

mepanggép agé hen anchichay faén Judio way cha omafurot, maid met imfagataaw way masapor tongparénchachi, te hen tugun way ensorattaaw an chicha, wat achicha koma issa hen heno way mehnga ya achicha agé issa hen chara ya hen heno way naskar way cha-an lomayaw hen charana. Ya masapor agé achicha mi-isséy hen faén ahawacha. Yaha met yanggay hen ensorattaaw an chicha.”

²⁶ Angkay hiyachi way nawakas, enetnod Pablo totowa hen anchichay opat yag nètape an chicha way nangamma amin hen ekat hen orchin Moses mepanggép hen mancharosan an Apudyus. Yachi yag anat hénggép ah Templo way i mangimfaga hen ag-agaw way marpasan hen chacha ammaan te no marpas, masapor wachan michaton an Apudyus para hen ihaiha an chicha.

Hen nanelewancha an Pablo ah Templo

²⁷ Angkay hiyachi way téng-angay marpas hen anchi netotorag way pituy ag-agaw, niyaphor way wacha hen nangila an Pablo ah Templo way tapen hen anchichay achi omafurot way Judio way narpo hen provinsiyan hen Asia. Wat anchag sinubsufan hen anchichay chuaray tatagu yag lenapchùcha ah Pablo ²⁸ yag chachaat èngaw way mangaliyén, “Sosnodni way ganà Israel, torongan chàni te antoyan peet hen anchi tagu way cha mangintudtuchu hen aminay tatagu ta lawengéncha chitaaw way Judio ya ta achicha agé afuroton hen orchin Moses. Ya chacha agé itudtuchu way achi agé masapor rispituwén hen antoy Templotaaw. Ya kaskasen te empa-aggarémhana hen antoy nasantowan way Templotaaw te annag empaghép hen tapen anchichay faén Judio.”

²⁹ Yaha hen ekatcha way nangarkoro te innilacha hen netnochan Pablo hen anchi faén Judio way ah Trofimo hen ngachanna way iyEfeso, wat hen ekatcha ah hamhamàcha, awni yag empaghépna hiyah Templo. ³⁰ Hen nangngaran hen anchichay eJerusalem an nadchi, anchag ommaningarngar amin, wat nanagtagcha way éméy ah Templo yag lenapchùcha ah Pablo yag lenakrakcha way manginyéy ah chara, yag anchaat umfan hen anchi Templo. ³¹ Yag hen anchichay chuar way tatagu, ancha yanggay ammag pédtén ah Pablo non achi wachan i nangenlepot hen anchi Komandér hen sorchachun hen Roma, imfagana way mangaliyén, “Ancha angkay ammag chan gagabfor hen tatagu ahtod Jerusalem.” ³² Yachi yag anat ayanan hen anchi Komandér hen tapenay sorchachuna ya hen anchichay kapetancha yag nanagtagcha way éméy hen anchi chachan gagabforan. Yag hen nangilan hen tatagu an chicha, entagaychaat way mamagoh an Pablo. ³³ Wat imfagan hen anchi Komandér ta telewéncha ah Pablo ya kawachancha ah chuway kawad, yag annaat agé imohon hen tatagu no heno ah Pablo ya heno hen enammaana. ³⁴ Yag ammag maid mapoot ah chacha ifaga te wachay èngaw hen ihéén safaliyat agé hen cha èngaw hen tapena. Wat achi makelasin hen anchi Komandér no heno hen us-

to, wat anna ammag imfaga ta iyéy hen sorchachu hiya ah barak. ³⁵ Angkay inumchahcha hen anchi héngpan hen barak, ammag nepapelet way anchag lenabten ah Pablo yag entoodcha te ammag forforiyén yanggay hen anchichay tatagu hiya ah aningarnargarcha. ³⁶ Ya chacha agé èngaèngaw way mangaliyén, “Pédtényu hiya.”

Hen nanàchégan Pablo hen acharna

³⁷ Angkay hiyachi way inumchahcha ah barak way téng-angaycha epaghép ah Pablo, nan-ale ah Griego way nanagépfar hen anchi Komandér way mangaliyén, “Ay achi mafalin ta wacha hen ifagà an hea.” Yag ekat hen anchi Komandérén, “Ay innilam peet hen aleni way Giniriego. ³⁸ Wat faén peet hea hen anchi iyEgipto way ap-apon hen anchichay tommaropa hen anchi ar-argaw way nangetnod hen anchichay opatlifu way pattéyan way tatagu ah chanak.” ³⁹ “Aw faénà,” way ekat Pablo, “te haénat Judiowà way niyanà ad Tarso way sakopon hen Seleucia, ya maid ménat tatagu ah cha-an mangngar ad Tarso way fabrèy-o. Wat ay achi mafalin ta wachay ifagà hen antochay kacharaà way Judio.”

⁴⁰ Angkay hiyachi way emparufus hen anchi Komandér, wat tommàchég ah Pablo hen anchi héngpan yag entànangna hen limana way mangempaginang hen anchichay chuaray tatagu. Yag yachi way gumminangcha, nan-ale ah Henebreo way yachi hen anchi chacha-an way alen hen Judio, ekatnéén,

22 “Chinàcha-ar ya sosnod, changrénà koma ta ilanyu no wachay enammaà ah laweng.” ² Wat hen nangngaran hen anchichay tatagu way Henebreo peet hen inyalena, anchag tummiyém. Yag ekat Pablówén, ³ “Haén hen ihay ifayu paat way Judio way niyanà ad Tarso way sakopon hen Seleucia yag ahtod Jerusalem hen chummakrà ya nan-uswilaà way ah Gamaliel paat hen nanudtuchu an haén. Wat maid iggay-o acharén ah liglamenton hen anap-otaaw, yag anà agég nakagét way mangamma amin hen laychén Apudyus way kaman agé an chàyu ad uwan. ⁴ Wat anog penaligatan amin hen anchichay tatagu way sommorot an Jesus way penatèy-o hen tapena. Yag empatelew-o hen tapena way nangimfarud, larae manha ono fufae. ⁵ Ya mafalin agé tàchégan hen anchi kangatowanay pachi ya amin hen anchichay toray way konseltaaw hen katot-owan hen chà aryén te chicha hen nangamma hen sorat way nangidchat hen lébféng-o way manelew hen anchichay ommafurot an Jesus. Wat inyéy-o hen anchi soratcha hen anchichay ifataaw way Judio ad Damasco way hen gagtào, ta telewè hen anchichay ommafurot, yag imfangad-o chicha ahtod Jerusalem way manusa.”

Hen nanaphapetan Pablo hen ommafurotana

Apos. 9:1-19; 26:12-18

⁶ “Angkay hiyachi, hen anchi ustoy nanggawa way cha-ani éméy way téng-angay umchah ad Damasco, anà ammag nahili ah pararo way helaw way narpod

uchu. ⁷Yag anà ammag nàchég way nepetag hen lota yag an-owat changrén hen ale way mangaliyén, 'Heay Saulo, pakay pap-aligatém haén.' ⁸'Henoa Apo,' way ekat-o. Yag sommongfat way mangaliyén, 'Haén ah Jesus way eNazaret way haén angkay hen cham pali-gatén.' ⁹Hen anchichay ifà, innilacha hen anchi helaw ngém iggaycha changrén hen imfagan hen anchi nan-ale an haén. ¹⁰Yachi yag henanhanà way mangaliyén, 'Henon laychém way ammaà, Apo.' Yag anat ekat Apo Jesusén, 'Tomàchég-a yag nanchakpos-a ad Damasco wat mifaga an hea ahchi hen aminay hehemà Apudyus way ammaam.' ¹¹Wat hiyachi, gapo ta nab-furagà ah kahilin hen anchi pararo way helaw, pe-nachangà hen anchichay ifà way homàyat ad Damas-co."

¹²"Angkay ad Damasco, wacha hen ihay kacharaan-taaw way ah Ananias hen ngachanna way manotong-par hen aminay orchintaaw hen chana manayawan an Apudyus, ya ririspituwén agé amin hen anchichay inib-ataaw ad Damasco hiya. ¹³Yachi yag ummaleh Ananias hen anchi faréy way ininggawà yag hommàg-én an haén way mangaliyén, 'Heay sonod-o way Saulo, ma-ka-an hen finuragno.' Yag hen hiyachi, namfangachat tot-owa hen ilà yag innilà hiya. ¹⁴Yag annaat ekatén, 'Ah Apudyus way chinayaw hen anap-otaaw, chinu-tokana hea ta ma-awatam hen laychéna ya ta ilam paat hen anchi nalimpiyu way anàna way ah Jesus, ya ta changrém agé hen anchi iyalena paat. ¹⁵Ya hea, masapor istiguwam hen aminay tatagu gapo hen an-chichay innilam ya hen chengngarno mepanggép an Jesus.' ¹⁶Enalen Ananiaschi an haén yag annaat ekatén, 'Wat nokay paat hen kasenta hadchén. Fuman-gon-aat ta mampafunyg-a yag nanchawat-a an Apo Jesus ta macharoson amin hen fasorno.'"

Hen napiyaran Pablo way i manudtuchu hen faén Ju-dio

¹⁷Yachi yag entoroy Pablo way mangaliyén, "Angkay hiyachi, namfangachà ahtod Jerusalem yag hen chà manluwaruwan ah Templo, wacha hen nepàila an haén ¹⁸te nampàila ah Apo Jesus way mangaliyén, 'Lo-mayaw-aat ahtod Jerusalem te achi angkay afuroton hen annachay tatagu hen mangistiguwam an haén, wat wachan ammaancha an hea.' ¹⁹Yag sommongfatà way mangaliyén, 'Oo a Apo, ngém awni yag afurotonà ménat te ilamat, inni-ilan met hen aminay tatagu way haén paat hen anchi cha émmé-émméy hen anchichay cha ma-am-amongan way cha i nanelew ya nangem-papagoh hen heno way ommafurot an hea. ²⁰Yag hen namchitancha agé hen anchi istigum way Esteban, wat nawawà-achaà ahchi way haén paat hen ihay nanginyafun hen napchitana ya haén hen anchi nan-gachug hen lumfong hen anchichay cha namchit.' ²¹Ngém senongfatan Jesus haén way mangaliyén, 'Lu-migwat-aat way lumigwat te hénagê hea ah achawwéy way lota ta im tudtuchuan hen anchichay faén Judio mepanggép an haén.'"

²²Hen anchichay na-a-among way Judio, gummigin-nangcha way mamangngar hen aminay cha aryén Pablo ingganah enalena hen mepanggép hen an-chichay faén Judio, yag anchaat agég om-maningarngar way téréen, yag inlugicha way mangèn-gaw way mangaliyén, "Pédtényuwat hiya ta macharoson paat hen antoy lota ah kaman an cha nahhay tatagu." ²³Yag chachan o-oleh way mangen-hawad hen lumfongcha ya chachaat agé ehapowà hen tapok gapoh aningarngarcha. ²⁴Yachi yag menanchar hen anchi Komandér hen anchichay sorchachuna ta epaghépcha ah Pablo hen barak. Yag imfagana agé ta haprahapratancha ta éhéd yag epudnuna no pakay ammag pararo hen aningarngar hen anchichay Judio an hiya.

²⁵Angkay hiyachi way finarufarudcha ah man-apratancha koma, imfagan Pablo hen anchi kapetan hen sorchachu way tommatàchég hen hag-énna, ekat-néén, "Ay ammoh wachay karébfénganyu way man-aprat hen ihay tagun hen Roma way cha-an mafisti-gar."

²⁶Hen nangngaran hen anchi kapetan way ihay tagun hen Roma peet ah Pablo, émméyat hen anchi Komandér way manaphapet, ekatnéén, "Pakay lawa-toh chataaw am-ammaan te tagun angkay hen Roma peet ah Pablowanna." ²⁷Wat émméy agé hen anchi Ko-mandér an Pablo way mangaliyén, "Ay tot-owa way hean ihay tagun hen Roma." "Oo tot-owa," way ekat agé Pablo. ²⁸Yag anat ekat agé Komandéren, "Umat agé haén wat ammag chuar hen imfayad-o ah neha-fongà hen tagun hen Roma." "Oo a," way ekat Pablo, "ngém haén, sissigud way Romaà te anà an niyanà way tagun hen Roma."

²⁹Wat hen anchichay sorchachu way i manaprat ko-ma an Pablo, hen nangngarancha way ihay tagun hen Roma peet hiya, anchaat agég nàéy. Ya uray agé hen anchi Komandéren ammag émmégyat hen nan-gawatana way tagun peet hen Roma ah Pablo yag an-naat agég empakawad.

Hen namistigaran hen anchi konsel an Pablo

³⁰Angkay hiyachi, laychén paat hen anchi Komandér way ma-awatan no heno hen cha epafasor hen an-chichay Judio an Pablo way kacharaana. Wat yachi way nawakas, menetenna amin hen anchichay ap-apon hen papachi ya hen anchichay toray way konsel hen Judio, yag annaat epaka-an hen kawad Pablo yag em-pasangona an chicha.

23 Yachi yag finéfétég Pablo hen anchichay konsel ya anat man-ale, ekatnéén, "Sosnod way ganà Israel, napnek angkay hen hamhamào way nanepod hen nataguwà, empapatè way mangamma hen ekat-owén ammayén Apudyus." ²Yachi yag menancharat agé hen anchi kangatowan way pachi way Ananias hen anchichay nètatachég an Pablo ta tappeténcha hen tapàna. ³Yag anat ekat agé Pablo an hiyéén, "Ay ammoh achi agég tappetén Apudyus hea way cha mangempàpàila hen kena-ammayno, te pakay ekat-

nowén uwisém haén ah ammay way matorachan hen orchin Moses yag chamat agé labsengén hen hiyachiy ammay way orchin.”⁴ Wat hen anchichay tom-matàchég hen hag-én Pablo, ekatchéén, “Pakay ekat-nohnay manginsorto hen anchi kangatowan way pachi.”⁵ Yag anat ekat Pablówén, “Sosnod, maid uwa enlasin-o way hiya peet hen anchi kangatowanay pachi, te hen ekat anchi nesosorat way alen Apudyus, ‘Achiyu aryén hen laweng hen anchi ap-apoyu.’”

⁶ Angkay hiyachi, gapo ta hemhemà Pablo way Saduceo uwa hen tapen hen anchichay konsel ya Fariseo hen tapena, annag chinakar hen alena way mangaliyén, “Sosnod-o, haénat Fariseowà agé way ganà paat hen Fariseo. Antoyanà ad uwan way chaà ichérém gapo yanggay hen namnamà way man-uchicha hen natéy ah pegwana.”

⁷ Hen nangaryan Pablo an nadchi, inluginat agé hen anchichay Fariseo ya Saduceo way mansosongel wat nagudwacha.⁸ Te hen anchichay Saduceo, ekatchéén, “Achi paat man-uchi hen natéy, ya maid anghel ya maid agé lennawa way achi maila.” Waman hen anchichay Fariseo afurotoncha amin chaha.⁹ Wat anchag chan o-ongaw hen anchichay konsel hen chachan sosongelan. Yachi yag anchaat tomàchég hen tapen anchichay Fariseo way siguchay cha mintudtuchu hen orchin Moses yag tenàchéganha ah Pablo, wat lom-matokcha way man-ale, ekatchéén, “Maid angkay fador hen yahay tagu, te awni yag tot-owa way an wachay nanagépfar an hiya way achi maila no faén anghel hen nanagépfar.”

¹⁰ Angkay hiyachi way cha omam-améd hen sosongel hen anchichay Fariseo ya Saduceo, wat ammag nachanagan hen anchi Komandér te awni yag anchag forfor-iyén ah Pablo ah aningarngarcha. Wat imfagana hen anchichay sorchachuna ta icha aran hiya way nanggagawa hen tatagu yag anchaat kasen iyéy ah barak.

¹¹ Angkay hen hiyachiy lafi, nampàila ah Jesu Cristu an Pablo way mangaliyén, “Achia cha émégat Pablo, no wachay ekamancha an hea, te masapor chillu im istiguwan haén ad Roma, kaman hen nangistiguwam an haén ahtod Jerusalem.”

Hen planon hen anchichay Judio way mamchit an Pablo

¹² Angkay pommaway, wachacha hen na-among way natorok ah opatporoy Judio way incha nan-a-atopàpà no heno hen ekamancha way mamchit an Pablo. Yag achicha ano poros mangmangan ya umin-inum ingganah pédténcha ah Pablo.¹⁴ Yachi yag émméycha way i managépfar hen anchichay ap-apon hen papachi ya hen anchichay anam-ama way ponò hen Judio, yag imfagacha way mangaliyén, “Nansapata-ani way achi paat mangmangan ingganah pédténni ah Pablo.

¹⁵ Wat hen ekamanyu, chàyu ya hen anchichay konsel, hénagényu hen i mangimfaga hen anchi Komandér way laychényu koma way kasen mepasango ah Pablo an chàyu ta iyam-ammayu way mamistigar an hiya. Ya

ta chàni, an-anig mansasaggana hen charan way mangenhahannéb an hiya ya anat umchah an chàyu.”

¹⁶ Ngém hen anchi amonaén Pablo, chengngarna hen planon hen anchichay Judio, wat émméy ah barak way i nangeslo an Pablo.¹⁷ Angkay imfagana yag enayagan Pablo hen ihay kapetan hen sorchachu way mangaliyén, “Etnodno hen antoy fafaru hen anchi Komandér te wacha hen ifagana an hiya.”¹⁸ Yachi way enetnodna, imfagana way mangaliyén, “Hen anchi farud way Pablo hen nangimfaga way iyalè hen antoy fafaru an hea te wacha ano hen ifagana.”¹⁹ Yachi yag pinchén hen anchi Komandér hen limana way manginyéy hen ê-éyna ta omanggaycha, yag annaat ekatén, “Nokay hen ifagam an haén.”²⁰ Yachi yag henaphapet hen anchi fafaru way mangaliyén, “Chengngar-o way nantetempoyugan hen anchichay anap-apo way Judio way manawat an hea ta kasenno ano epasango ah oletég-o way Pablo hen anchi konsel ah wakas. Yag hen lasoncha, ta iyam-ammacha ano way mamistigar an hiya.²¹ Ngém achim koma cha afurotonha, te wachacha angkay hen natorok ah opatporo way tatagu way nantataro hen charan way mangenhahannéb an hiya. Yag nansapatacha amin way achicha ano paat mangmangan ya uray umin-inum ingganah pédténcha. Loochcha angkay nansasaggana non paat anno afunan.”²² Yachi yag anat ekat hen anchi Komandérén, “Achim paat cha haphapetén way eneslomto an haén.” Yachi yag ginumhad hen anchi fafaru.

Hen nangempayanha an Pablo an Gubérnador Felix

²³ Angkay hiyachi way lommayaw hen anchi fafaru, enayagan hen anchi Komandér hen chuway kapetana yag imfagana way mangaliyén, “Inyu esagana hen chuwanggasot way sorchachu ya hen kasen chuwanggasot way mansasay-ang, ya anat agé hen pitunporo way mankakabfayu. Mansasaggana-ayu amin ta no mahéhchém, lumigwat-ayu amin way manginyéy an Pablo ad Cesarea.²⁴ Ya ilanyu agé ta wachay mansakayan Pablo. Ya masapor ar-arwachanyu paat ta eporangyu hiya an Gubérnador Felix way maid mepaspasamak an hiya.”²⁵ Yachi yag anat manorat hen anchi Komandér an Gubérnador Felix way hen en-soratna, ekatnéén,

²⁶ “Haén way Komandér Claudio Lisias, antoyan hen sorat-o an hea way machachayaw way Gubérnador Felix. Sapay koma ta amma-ammay-ayu amin.²⁷ Antoyan hen ihay tagu way ammag lenapchù hen anchichay kacharaana way Judio way téng-angaycha pédtén. Ngém angkay chengngar-o way hiya peet hen ihay tagun hen Roma, wat émméy-ani hen antochay sorchachu way i nanarà an hiya.²⁸ Yag yachi, gapo ta laychê koma way ma-awatan no heno hen chacha epafasor an hiya, wat inyéy-o hiya hen anchi konselcha way Judio.²⁹ Yag yachi hen nangenlasinà way maid peet enam-ammaana ah érégnà way mepapchit ya uray ah mifaruchana, te an yanggay an mepanggép hen liglamenton hen orchincha way Judio hen nempafaso-

rancha. ³⁰ Angkay hiyachi way neslo an haén way wacha hen nan-a-atopàpà hen anchichay ahentaguna way mangenhanéb an hiya, yachi hen mangempaliyà an hea. Yag imfagà agé hen anchichay cha mangempafasor an hiya way hen sangwanam koma hen manginchéremancha. Anggaychi hen ifagà an hea.”

³¹ Angkay hiyachi yag tenongpar hen anchichay sorchachu hen aminay imfagan hen anchi Komandér an chicha. Wat hen hiyachiy lafi, inyéycha ah Pablo ingganad Antipatrissa. ³² Yag yachi way nawakas, namfangadcha hen anchichay nanaran way sorchachu ah barak wat anggaycha hen anchichay nankakabfayu ah nanginchakpos. ³³ Angkay inumchahcha ad Cesarea, inyéycha hen anchi sorat an Gubérnador yag emporangcha agé ah Pablo an hiya. ³⁴ Wat yachi way finasan Gubérnador hen anchi sorat, yag annaat sarudsuchun an Pablo no heno hen provinsiya way niyana-ana. Yag imfagan Pablo way ad Seleucia. ³⁵ “Wat no yaha,” way ekat Gubérnador, “asekasowê hea no umchahcha hen anchichay cha mangempafasor an hea.” Yachi yag annaat agé ifaga way maguwarchaan koma ah Pablo ah faréy Are Herod.

Hen nempafasoran hen Judio an Pablo

24 Angkay hiyachi way nanlooh hen lemay ag-agaw yag inumchah ad Cesarea hen anchi kangatowan way pachi way ah Ananias, yag niyalecha agé hen tapen anchichay anam-ama way ponò hen Judio ya anat agé hen ihay apogachu way ah Tertulo hen ngachanna. Yag incha nèsango an Gubérnador Felix way manginchérem an Pablo. ² Angkay hiyachi way empa-ayagcha ah Pablo, inlugin hen anchi apogachu way mangempafasor an hiya, ekatnéén,

“Apo Gubérnador way machachayaw, gapo hen kenaraengno way mangentoray an chàni way Judio, wat nafayag way natotornos-ani way maid gummug-uru. Ya gapon hea, chuar agé hen cha na-ammaan ah pagsaya-atan hen aminay tatagu hen antoy kawadni. ³ Wat enag-agaw ya heno way lugarén an-anig chan yaman gapon hea. ⁴ Wat ad uwan, achini koma tak-takén hea Apo, ngém panga-asem paat ta anoham koma chillu way mangngar hen antoy aket way ifagani. ⁵ Te ilamat, hen annay taguwanna, hiya hen ihay cha mangempaguru hen katagutagu, te cha émmé-émméy ah kafabréfabréy way mangintudtuchu hen tomaropaan hen anchichay kacharaanni way Judio. Ya hiya agé hen ihay ap-apon hen anchi sabsafali way tudtuchu way chacha soroton hen ihay tagu way narpod Nazaret. ⁶ Ya chana agé penachas way mempa-aggarémha hen anchi Temploni ad Jerusalem. Ngém ammayat te tenelewni hiya, yag ekatniyén chàni ud-ay hen manguwis an hiya ah matorachan hen orchinni way Judio. ⁷ Ngém ammag ummaleyat agé ah Komandér Lisias yag annag penléh way nangenlayaw. ⁸ Yag annaat ifaga way masapor ano umaleani ahto ta hen sangwanam paat hen manginchéremanni an hiya. Ngém no fistigarém hen annay taguwanna wat sigurachu way ichaham agé hen katot-owan hen aminay

chani aryén.” ⁹ Yachi yag amin hen anchichay niyéy way Judio, nètapecha way mangempafasor an Pablo yag tenàchéganca way tot-owa paat hen enalen hen anchi apogachu.

Hen nanongfatan Pablo hen anchichay nanginchérem an hiya

¹⁰ Angkay narpaschi, yag sininyaran Gubérnador ah Pablo ta somongfat. Yag anat ekat Pablowén, “Apo Gubérnador Felix, innilà way nafayag hen nanuwisam an chàni way Judio, yag gapo hen hiyachi, nasém hen hamhamào way manàchég hen achar-o an hea. ¹¹ Yag mafalin agé ifisarno hen tatagu hen katot-owan hen antoy aryè way hen hemporoy ya chuway ag-agaw way kaysan, nane-echà way émméy ad Jerusalem way i manayaw an Apudyus. ¹² Maid ay agé nangila an haén way cha mè-esngel hen tatagu ahchih Templo, ya maid ay agé nangchahanà ah chà mangempaguruwan hen tatagu ad Jerusalem ya uray heno way chà innayan ya hen anchichay sinagogani way Judio. ¹³ Ya maid angkay agé mimfisarancha way tot-owa hen annay chacha epafasor an haén te ancha yanggay an penarang. ¹⁴ Ngém achì ehoot an hea way chà tot-owa soroton hen anchi cha mitudtuchu mepanggép an Jesus way ekat hen annachay kacharaaén sabsafali way faén tot-owa. Ngém yaha met hen chà ekaman way manayaw an Apudyus way chinayaw chillu hen aminay anap-oni ad namenghan. Ya chà met agé afuroton hen aminay orchin Moses ya hen aminay ensorat hen anchichay profeta. ¹⁵ Ya nam-pachong angkay agé hen chani afuroton hen an-nachay cha mangempafasor an haén, te namnamééni amin way man-uchiyén Apudyus hen aminay natéy ah pegwana way amin hen anchichay ammayay tatagu ya umat agé hen anchichay laweng. ¹⁶ Yag gapo hen yahay namnamà, empapatè way mangamma hen usto ta maid koma fumasora an Apudyus ya ta maid agé fumasora hen tatagu.”

¹⁷ “Yachi yag gapo ta maid ém-émméyà ad Jerusalem ah kamanay tawén wat émméyà ad uwan te napiyarà way manginyéy hen pelak way etorongni hen anchichay ifani way makasapor ah torong, ya ta iyà agé manchaton an Apudyus. ¹⁸ Wat yachi way wachaà ah Templo way cha mangamma an cha nadchi way an-owat lempas hen tapena way mepanggép hen kacharoson, yag ana-at ichahan. Ngém maid met chuar ah tatagu ahchi hen hiyachi ya maid amin chan guguru, ¹⁹ te hen wacha yanggayat hen tapen anchichay Judio way narpo hen provinsiyan hen Asia. Wat chicha koma hen umale way mangempafasor an haén no wacha tot-oway epafasorcha te chicha hen nangila. ²⁰ Ono faénchi, uray kay hen annachay tatagu, wat haphapeténcha no wachay nachahan ah fasor-o hen nepasangowà hen anchi konsel ad Jerusalem, ²¹ manongad no pafasoronà hen anchi nangèngawà hen sangwanancha hen nangaryaén, ‘Chaà peet ichérem gapon mangafurotà way man-uchicha hen natéy ah pegwana.’”

²² Angkay hiyachi, gapo ta chuar chillu hen cha chengngar Gubérnador Felix mepanggép hen so-morotan an Jesus, annaat iyaw-awni hen anchichay Judio way mangaliyén, "Awni ta umchah ah Komandér Lisias ta an-owat ifanag hen annay chérémyu." ²³ Yachi yag imfagana hen ihay kapetan hen sorchachu way fafantayanca chillu ah Pablo, ngém lugarancha koma ah aket ya ta achicha agé epawa hen umaliyan hen anchichay ifana way manorong an hiya ah heno way kasaporana.

Hen kasen nepasangowan Pablo an Gubérnador Felix

²⁴ Angkay hiyachi way nanlooh hen kamanay ag-agaw, yag kasen ummale cha Gubérnador Felix way hen-ahawa an Drusila way hiyaat ihay Judio. Yachi yag kasen empa-ayag Gubérnador ah Pablo ta changréncha koma mepanggép hen omafurotan an Jesu Cristu. ²⁵ Yag yachi way cha enalealen Pablo mepanggép hen ammayay a-amma ya hen anchi achi memparufusan hen achar way mangamma hen laweng, ya anat hen manusaan Apudyus hen tatagu ah pegwana, ammag émmégyatat agé ah Gubérnador Felix yag annag ekatén, "Anggay ud-ay ta in-aat ta awni tah kasen ta an-owat kasen epa-ayag hea no wachay tempò." ²⁶ Yahen enalen Felix, te hen ihay hamhamàna agé, ekatnéén ta pasoksokan koma Pablo hiya, wat yachi hen pontosna way cha mampa-aya-ayag an hiya.

²⁷ Angkay narpas hen chuway tawén, wacha hen neparég an Felix way manggubérnador way ah Porcio Festo hen ngachanna. Ngém ammag tenaynan Felix ah Pablo ah pagfaruchan hen naka-anana ah gubérnador way maid kasen ganchatna no faén yanggay hen mangammayan koma hen anchichay Judio an hiya.

Hen nepasangowan Pablo an Festo ya hen nangimfagana way mepasango ad Roma

25 Angkay hiyachi yag émméy ah Festo ad Cesarea way tumùchu way manggubérnador hen yachiy provinsiya. Yag hen anchi ma-atloy ag-agawna, lum-migwat way mamfiyahi ad Jerusalem. ² Yag yachi way wachad Jerusalem, émméychaat agé an hiya hen anchichay anap-apon hen papachi ya hen anchichay tapenay anap-apo way Judio, way i manginlémrém an Pablo. Yag nampangpanga-asecha ³ ta no mafalin koma, pafangchéna ah Pablo ad Jerusalem, te hen gagtàcha chillu, ta ehanébcha hiya hen charan. ⁴ Ngém hen ensongfat Festo way kalluruwar way Gubérnador, ekatnéén, "Nifafarud chillu ah Pablo ahchid Cesarea, ya téng-angay chillu hen mamfangchà. ⁵ Wat uray miyalecha hen annachay anap-apo ta ahchi hen minchérémancha an Pablo no wachay laweng ah enammaana."

⁶ Yachi yag entot-eroy Festo way ni-iggaw hen anchichay Judio ad Jerusalem hen kasen hemporoy way ag-agaw no achi waru yag anat lumigwat way mamfangad ad Cesarea.

Angkay nafigat hen namfangchana, i tummùchu hen anchi cha mau-uwwisan hen tatagu yag annaat epa-ayag ah Pablo way mepasango an hiya. ⁷ Angkay empaghépcha ah Pablo, ammag liniufat hen anchichay Judio way anat narpod Jerusalem, yag ammag maid achicha epafasor ah laweng way enammaana ano. Ngém ammag maid chillu ustoh manot-owaancha ah uray heno way iyalecha. ⁸ Yachi yag tenàchégan Pablo hen acharna way mangaliyén, "Maid angkay lenabrab-seng-o ah orchintaaw way Judio, ya maid agé enamammaà ah mangempa-aggarémha hen Templotaaw. Yag maid agé nangontaraà an Aretaaw ad Roma." ⁹ Ngém ah Festo, gapo ta laychéna way komapétcha hen anchichay Judio an hiya, imfagana an Pablo way mangaliyén, "Ay laychéna ta iyéy-o hea ad Jerusalem ta uray ahchi hen manguwisà an hea mepanggép hen annachay chacha epafasor an hea." ¹⁰ Ngém senongfatan Pablo way mangaliyén, "Achì angkay laychéna, te karébféngà chillu way mauwis ahto hen sangwanam way gubérnador hen Roma. Te innilam met chillu way maid tot-owa enamammaà ah laweng hen annachay kacharaà way Judio. ¹¹ Yag non an umat yag wachay enamammaà tot-owa ah érégnà way iyatéy-o, achi ekatén ilisiyà. Ngém no maid katot-owaana hen chacha epafasor an haén, achi koma mafalin way chicha hen manguwis an haén. Wat hen chawatê ngarud, ta mepasangowà an Are Cesar ad Roma ta hiya hen mangimfanag." ¹² Angkay hiyachi yag nètágépfar ah Festo hen anchichay ifana way konsel yag annaat ekatén, "Chinawatno way mepasango an Are Cesar ad Roma wat epééy-o hea ahchi."

Hen nepasangowan Pablo an Are Agripa

¹³ Angkay hiyachi way cha-an mafayag yag wacha hen ihay Are way ah Agripa hen ngachanna way émméy ad Cesarea way i mangila an Festo gapoh nasaachana yag nàyéy agé hen sonodna way fufae way ah Bernice. ¹⁴ Angkay nafab-ayagcha yag anat haphapetén Festo an Are Agripa hen mepanggép an Pablo. Imfagana way mangaliyén, "Wacha hen ihay farud ahto way tenaynan Felix hen naka-anana ah Gubérnador. ¹⁵ Yag yachi way émméyà ad Jerusalem, ammag ummalechaat agé an haén hen anchichay anap-apon hen papachi ya hen tapenay anap-apo way Judio, yag chachaat agé ifaga an haén hen fasorna ano. Yag imfagacha ta kédchéngà ano agé hen matéyana. ¹⁶ Ngém imfagà an chicha way chànì way toray hen gubérno way Roma, achi mafalin way kédchénganni hen uray heno way tagu ingganah man-ah-esennangocha hen anchichay mangempafasor an chicha, ta wachay én-énnéna way manàchég hen acharna. ¹⁷ Angkay hiyachi way ummalecha ahtod Cesarea, iggay-o iyaw-awni te yachiy nawakas paat yag iya-at tummùchu hen anchi u-uwwisan yag empasangò ah Pablo. ¹⁸ Yag gapo hen enkamkaman hen anchichay cha mangempafasor an hiya, ekat-owat agéén pararo ménat hen fasorna. Ngém ammag maichat agé peet ¹⁹ te ancha yanggay ammag nè-

esngel mepanggép hen pammatecha way Judio, ya mepanggép agé hen ihay natéy way ah Jesus ano way ammag epapelet Pablo way wacha ano way natattagu. ²⁰Yag gapo ta maid innilà ah ekaman-o way mamistigar hen kaman an cha nadchi, imfagà an Pablo no laychéna way miyéy ad Jerusalem ta ahchi koma hen mafistigarana. ²¹Ngém achina agé laychén, te hen laychéna, mifafarud ahto way mamannéd ano hen mangimfanagan Are Cesar ad Roma. Yachi yag imfagà ta guguwwarachaancha hiya ingganah wachay wayà way mangempééy an Are Cesar.”

²²Hen nangngaran Are Agripa hen aminay henaphapet Festo, ekatnéén, “Uray haénat laychê koma way mangngar hen aryén Pablowanna no mafalin.” Yag ekat agé Festowén, “Mafalin met, wat epasangò hiya ah wakas.”

²³Angkay nawakas, hinénggépcha cha Are Agripa way hen-agin Bernice hen anchi u-uwwisan way nang-anggacha ya chachan pàpàila way hénggép. Yag ni-ighépcha agé hen anchichay anap-apon hen sor-chachu ya hen anchichay nan-angato way okom ad Cesarea. Yachi yag anat epa-ayag Festo ah Pablo.

²⁴Yag annaat ekatén, “Heay Are Agripa ya amin-ayu way niya-among an chànì ad uwan, antoyan hen anchi tagu way cha pafasoran amin hen anchichay ahentaguna way Judio ahto ya umat agé ad Jerusalem way chacha amin enèngaw way mepapchit koma. ²⁵Ngém hen namistigarà an hiya, maid met inchahà ah ustoy fasorna ah érégnay iyatéy. Ngém gapo ta chinawatna way mepasango paat an Aretaaw way Cesar ad Roma, an-og inyafun way mangempééy ahchi. ²⁶Ngém hen problemà, maid usto ah esorat-o ah fasorna an Apo Cesar, wat yachi hen mangempasangowà an chàyu amin ad uwan, am-améd an heay Are Agripa, ta no fistigaréntaaw, wacha komay machahan ah esorat-o ah fasorna. ²⁷Te maid gutokna no epééy-o hen ihay farud an Aretaaw ya maid agé ifagà ah ustoy fasorna.”

Hen nanàchégan Pablo hen acharna an Are Agripa

26 Angkay hiyachi yag ekat Are Agripa an Pablowén, “Aya, ta eparufus-o hea way manàchég hen acharno.” Yachi yag entànang Pablo hen limana yag annaat ilugi way man-ale, ekatnéén, ²“Heay Are Agripa, ammay te ummalea wat nagasatà tot-owa way manàchég hen achar-o hen sangwanam mepanggép hen aminay empafasor hen annachay kacharaantaaw way Judio an haén. ³Kaskasen hen layad-o te innilà way ma-awatam amin hen ugalitaaw way Judio ya hen chataaw mansosongelan, wat anoham koma way mangngar hen antoy aryê an hea.”

⁴“Amin hen anchichay ifataaw way Judio, innilacha hen katatagù nanepod hen kaongà ah fabrèyni ya umat agé hen ininggawà ad Jerusalem. ⁵Yag innilacha agé non anchaat an achi ehoot way nanepod hen laprapona, haén hen ihay Fariseo way kaestrektowan paat way manorad hen afurottaaw way Judio. ⁶Yag ad uwan, antoyanà way cha michérém gapo ta sigura-chuwà way ammaan Apudyus tot-owa way ammaan

hen anchi empopostana hen anap-otaaw ad namenghan. ⁷Amintaaw way Judio way ganà hen anchichay hempo-ro ya chuway kapo-on, chataaw amin chay-achayawén ah Apudyus ah enag-agaw ya lenafi ya chataaw agé amin namnaméén way mangawat hen anchi empopostan Apudyus ad namenghan. Yag Apo Are, gapo ta afurotò way looh ummale tot-owa hen anchi empopostan Apudyus, yaha hen chacha mem-pafasoran an haén. ⁸Wat pakay chàyu amin way niya-mong ahto ad uwanén ammag naligat hen mangafurotanyu way man-uchiyén Apudyus hen natéy.”

⁹Entoroy Pablo way mangaliyén, “Uray haén hen ar-gawat ekat-owén masapor epapatè way mangura amin hen mepanggép an Jesus way eNazaret. ¹⁰Wat yachin enammaà ad Jerusalem, te inidchat hen anchichay anap-apon hen papachi hen karébféngà wat empafarud-o hen chuaray tatagan Apudyus. Yag no wachay mangaliyén mapchitcha koma, haén agé hen nangafun hen natéyanha. ¹¹Wat kankanayén agé way chà empachusa chicha hen anchichay chataaw mam-amongan, ya maid amin iggay-o enammaan way mangempapelet an chicha ah mangentagayancha koma hen afurotcha an Jesus, ya gapoh narafus hen aningarngar-o an chicha, anà ammag cha émmé-ém-méy hen anchichay anachawwéy way fabrèy way i malmaligat an chicha.”

Hen nanaphapetan Pablo hen ommafurotana

Apos. 9:1-19; 22:6-16

¹²Entoroy Pablo way mangaliyén, “Wat gapo hen hiyato, émméyà ad Damasco way i mangingggatà hen anchichay ommafurot an Jesus te piniyarà hen anchichay anap-apon hen papachi ya inidchatcha agé hen karébféngà way i manelew an chicha. ¹³Angkay hiyachi way cha-ani éméy ad Damasco hen anchi ustoy nanggawa yag innilà hen anchi ammag napegsay helaw way narpod uchu way kaskasen hen hilina no hen hilin hen inid. Wat an-anig nahili amin, haén ya hen anchichay ifà way netnod, ¹⁴yag an-anig nàchég amin yag an-owat changrén hen chan ale way Henebreo hen inyalena way ekatna an haénén, ‘Heay Saulo, pakay pap-aligatém haén te anno angkay cha pàpà-gangén hen acharno hen cham mamachasan way mangufat an haén te a-abfaê chillu hea.’ ¹⁵Yag an-owat ekatén, ‘Henoa Apo.’ Yag ekatnéén, ‘Haén ah Jesus way cham paligatén.’ ¹⁶Yachi yag ekatna agéén, ‘Tomàchég-a, te hen gachat-o way mampàila an hea, ta chutokà hea ah fafà-arê way i mangamma hen laychê. Wat masapor im haphapetén hen katagutagu hen antoy nangil-am an haén ad uwan ya hen epàilà an hea ah tapen chi ag-agaw.’ ¹⁷Yag entoroy Jesus agé way mangale an haénén, ‘Hénagê hea way i mangintudtuchu mepanggép an haén hen anchichay kacharaam way Judio ya hen anchichay faén Judio agé, yag an-og hahalla-an hea ah heno way ammaancha an hea. ¹⁸Tudtuchuwam chicha ta ma-awatancha hen mepanggép an haén ah kahelawan hen hamhamàcha way yachi hen manhagongancha an Apudyus, ya ta

manchùganча agé hen laweng, wat yachi agé hen ma-afa-an hen kafaellan Chumunyu an chicha. Yag gapo hen omafurotancha an haénat macharosан hen fasorcha yag nètapecha hen anchichay tapen hen tatagun Apudyus. 'Yaha hen imfagan Apo Jesus hen nam-pàil-ana an haén hen chà ayan ad Damasco."

Hen nanaphapetan Pablo hen enammaana

¹⁹ Entoroy Pablo way manginyale an Are Agripa, ekatnéén, "Yachi, Apo Are, enafurot-o tot-owa hen aminay imfagan Jesus hen nampàil-ana an haén. ²⁰ Wat inlugi ad Damasco way manudtuchu hen tatagu ya ana-at éméy ad Jerusalem ya anat agé hen aminay sakopon hen Judea. Yag tinudtuchuwà agé hen anchichay faén Judio way hen intudtuchù an chicha amin, masapor ifafawicha hen fasorcha ya manhagongcha an Apudyus ya anchaat agé ammaan hen usto ah manot-owaan way namfafawicha. ²¹ Yag gapo ta yaha hen chà ammaan, anà ammag lenapchù hen anchichay ifataaw way Judio ah Templo ta pédténà. ²² Ngém inggana ad uwan, anà ammag tenotollongan an Apudyus way yaha hen gapona ah tommàchégà hen sangwananyu ad uwan way manaphapet hen enkaman Apudyus ah mangngaranyu paat way nan-angato way tatagu ya umat agé hen nan-afafa. Ya maid kasen safalih chà haphapetén no faén yanggay hen anchi imfafaggan Moses ya hen anchichay profeta way ma-ammaan. Yag na-ammaan amin cha nadchi tot-owa, ²³ te ilanyu ngén, imfafaggacha met way masapor mapap-aligatan hen anchi Cristu way empopostan Apudyus ya anat mepapchit. Ya imfagacha agé way hiya hen pés-éy man-uchi ah mangempaka-ammuwana ah kaharaan hen tatagu way Judio ya uray agé hen anchichay faén Judio way yachi agé hen mahelawan hen hamhamàcha amin."

²⁴ É-éttég Pablo way chan ale hen chana manàchégan hen acharna, yag nan-ongawat agéh Gubérnador Festo way mangaliyén, "Pablo, an-ag nattagar, te hen annay narafus way enacharno hen cha managar an hea." ²⁵ Ngém sommongfat ah Pablo way mangaliyén, "Cha-anà mattagar, Apo Gubérnador, te tot-owa angkay paat amin hen antoy chà aryén. ²⁶ Ya manchinari agé hen hamhamào way manaphapet an cha nato an Are Agripa te innilà way chechengngarna chillu, te iggay met ma-ammaanto hen helang. ²⁷ Heay Are Agripa, ay afurotom way tot-owa hen ensosorat hen anchichay profeta ad namenghan. Innilà angkay way cham afuroton." ²⁸ Yachi yag ekat Are Agripa an Pablowén, "Ay ammoh ekatnowén uray hen emachén enawisnowat haén way manCristiano." ²⁹ Yag ekat Pablowén, "Uray hen-emad ono ammag mafayag, hen chawatê yanggay an Apudyus, ta no an mafalin koma, uray hea ya hen amin annachay cha mangngar hen chà aryén, omafurot-ayu amin an Jesus way kaman hen ommafurotà, ta komaman-ayu amin an haén way manongad yanggay hen antoy nakakawwachà."

³⁰ Angkay hiyachi yag tommàchég ah Are Agripa ya ah Gubérnador Festo ya ah Bernice ya anat hen amin

anchichay tapena way nìtutùchu an chicha, ³¹ yag ginumhadcha amin way chan tatagépfar way mangaliyén, "Maid peet tot-owa enammaan nahhay tagu ah érégnah matéyana ya uray ah mifaruchana." ³² Yag ekat Are Agripa an Festowén, "Meparufus koma non anna iggay imfaga way mepasango an Are Cesar ad Roma."

Hen chacha nanginyéyan an Pablo ad Roma

27 Angkay hiyachi yag inumchah hen anchi ag-agaw way ekatchéén mepééy ah Pablo ya hen tapen anchichay farud ad Italia way mepasango hen anchi kangatowanay Are way Cesar. Wat emporangcha chicha an Julio way ihay kapetan hen sorchachun Are Cesar ta hiya hen mangetnod an chicha. Ya haénay Lucas, nàyéyà agé, ² ya wacha agé hen ihay ifani way eMacedonia way narpod Tesalonica way ah Aristarco hen ngachanna. Angkay hiyachi yag hinénggép-ani amin hen ihay papor way narpod Adrumeto way ne-sasaggana way maligwat way manchag-ochag-oh hen kafabréfabréy hen anchi provinsiyan hen Asia.

³ Angkay nafigat hen lummigwatanni, nanchag-oh hen anchi luganni ad Sidon, yag ammag na-anoh eman ah Julio an Pablo te uray no filang way farud hiya, chana chillu eparufus way mampangagéhad hen anchi papor way i mangila hen tapen anchichay ifana ad Sidon ah manmangiliyanча an hiya.

⁴ Angkay hiyachi way kasen lummigwat hen luganni, chaat agé fumab-ali way cha mihib-at hen papor, wat nepapelet way enlekawni hen falin hen anchi lota way Chipre ta machiligan-ani. ⁵ Yachi way nanlurugan-ani yag lenawhanni hen anchichay lota way Cilicia ya Pamfilia ya an-aniyat umchah ad Melea way fabréy hen sakopon Licia. ⁶ Angkay ad Melea, inchahan kapetan Julio hen ihay safaliy papor way narpod Alejandria way éméy ano ad Italia, wat nan-aton-ani amin.

⁷ Angkay hiyachi, gapo ta napegsa hen anchi fali, wat émméy ah kamanay ag-agaw way ammag cha péy-apéy-an hen anchi papor way éméy. Wat napaligatan-ani yag an-aniyat homag-én ad Ganido. Ngém gapo ta anni cha hib-atén hen anchi fali, iggayni igchang way éméy te enengwani hen chiniligan hen anchi lota way Creta wat lenawhanni hen anchi lota way hommelohe-loan hen chanum way ekatchéén "Salmon." ⁸ Yachi yag empengepengetni way éméy ya an-anig naligatan way térén ya an-aniyat narég umchah hen anchi cha metàtáchan hen papor way ekatchéén "Kahàniyan hen Papor" way ahag-én hen anchi fabréy ad Lasea.

⁹ Angkay hiyachi yag nataktataktak-ani ad Kahàniyan way ingganah narpas hen anchi lagsak hen Judio way Sosobfotan, wat looh inumchah hen anchi furan way aggaégyat ah manaranan hen papor gapon fali. Wat tinugutugun Pablo chicha way mangaliyén, ¹⁰ "Inib-a, enlasin-o way aggaégyat no etoroytaaw way éméy ad uwan. Te no ilurudtaaw, sigurachu way matarà hen chuar way karga ya machachael agé hen antoy papor, yag awni agé yag wachay maofor an chitaaw amin."

¹¹ Ngém hen anchi kapetan, iggayna afuroton hen

enalen Pablo, te hen enalen hen anchi nangempapor ya hen anchi cha manmaneho hen enafurotna. ¹² Yag gapo agé ta faén ano ammay ah iggawan hen papor ad Kahàniyan no agilé, wat laychén hen anchichay chùchùar way nanlurugan way pachasénni koma way manchakpos ad Fenicia no mafalin, te un-unnina ano ad Fenicia way sakopon hen Creta te machichìligan hen anchi papor ahchi.

Hen nafaliyan hen anchi papor ah fayfay

¹³ Angkay hiyachi, kaman paat cha mafég-as hen fali te cha mane-ed hen yawyaw wat ekat hen anchichay chan manehowén ammay ano, wat mafalin etoroyni way éméy ad Fenicia. Yachi yag lenapchùcha hen anchi toy-on hen papor yag an-aniyat lumigwat way cha mangempengepenget way mempa-aklep ad Creta.

¹⁴ Yachi yag ammag iggay mahen-awniyan yag inluginaat hen anchi ammag manongod way fali way mihibat way narpod Creta way nan-apet ad chaya. ¹⁵ Yachi yag ammag teneweng hen anchi fali hen papor, wat anchag achi makamaneho gapon anchi fali, wat anchag entachun ta egad hen fali hen mempayana.

¹⁶ Yachi way nachìligan-ani ah aket hen nepachonganani hen anchi akettoy way lota ad Cauda, yachin nawayaanni way nangempaghép hen anchi fangka way cha gayuchun hen anchi papor, ngém nampaligat-ani chillu way nangempaghép. ¹⁷ Angkay nepaghépchi yag anchaat fédféchéen hen achar hen anchi papor ta achi mafarakyang. Yag gapo ta émégýatcha no magat ammag ichagah hen anchi papor hen anchi pommepeled way gahar way ahag-én ad Libia, empahcha hen anchi chakar way fanchila way cha mangentorong hen anchi papor ta egad hen fali ah mempayana.

¹⁸ Angkay nawakas way ammag achi paat maféfgég-as hen anchi fali, inlugicha way mangentap-ar hen anchi karga ah fayfay. ¹⁹ Yag angkay kasen nawakas agé way ammag hiyahiya chillu, wat ancha agég entap-ar hen aminay marabten way lamentan hen anchi papor. ²⁰ Yachi yag éméméy ah kamanay ag-agaw way ammag hommehellang ad uchu way maid maila ah init ya umat agén taraw ya ammag séréd hen anchi fali, wat an-anig nangenanggay amin te maid poros namnamani way matagu.

²¹ Angkay hiyachi way nafayag way anchag iggay nangnangan hen anchichay ininggaw hen papor, tomàchég ah Pablo way mangamulid an chicha way mangaliyén, “Chàyu way inib-à, non anyu koma enafurot hen enalè ta iggaytaaw lummigwat ad Creta, maid angkay natarà ah kok-owa ya iggaytaaw amin maligatan. ²² Ngém tàén, pas-éményu paat hen hamhamàyu, te maid angkay matéy an chitaaw te an yanggay hen antoy papor hen machachael. ²³ Innilàha te ad arubyan, ah Apudyus way nangen-awa an haén ya hiya hen chà chayawén, empalena hen anghelna way mangimfaga an haén way mangaliyén, ²⁴ ‘Achia cha émégýat Pablo, te achia matéy te masapor chillu mepasangoa an Are Cesar ad Roma. Yag hen ség-ang

Apudyus an hea, halimunana agé hen anchichay karuganno ta maid agé matéy an chicha.’ ²⁵ Wat hiyachi, inib-à,” way ekat Pablo, “émhép koma hen hamhamàyu te manokchù met ah Apudyus way ammaana way ammaan hen imfagana an haén. ²⁶ Ngém hen mekaman, ichurun hen fali hen antoy papor hen ihay akettoy way lota way nanggagawa hen fayfay.”

²⁷ Angkay hiyachi way éméméy ah ustoy chuway chuminggu hen cha chillu mempafangchafangchan hen anchi fali an chàni hen anchi fayfay way Adriatico, yag yachi way gawan ménat chi lafi, yag lenènan hen anchichay chan maneho way cha-ani peet homag-én hen lota. ²⁸ Wat anchaat uy-uyun hen kamang ah mangamanganha hen ka-adcharém hen chanum, yag chuwanporo way chupa hen ka-adcharémna. Angkay na-awni way enkasenchà, éméméy yanggay ah hemporo ya lemay chupa. ²⁹ Yachi yag émémégýatcha te magat mesagud hen anchi papor hen anchi apehorhor, wat inuy-uycha hen opat way toy-on hen emot hen anchi papor ta matoy-onan yag anchaat manluwaru ta pegpega paat yag pommaway.

³⁰ Angkay hen anchichay chan chunu hen papor, penachascha way mangentat-allingéb way lomayaw, wat anchag inuy-uy hen anchi fangka way manluganancha koma way lomayaw te hen lasoncha, icha ano igga hen tapenay toy-on hen hongad hen papor. ³¹ Ngém enlasin Pablo hen hamhamàcha, yag annaat ifaga hen anchi kapetan ya hen anchichay sorchachuna way mangaliyén, “No taynan hen annachay chan chunu hen antoy papor wat maid angkay namnamataaw way matagu.” ³² Yachi yag senongpatat hen anchichay sorchachu hen hilun hen anchi fangka wat na-anud.

³³ Angkay hiyachi way tég-angay pomaway, enà-arò Pablo hen anchichay tatagu ta manganha koma, ekatnéén, “Ustoy chuway chuminggu ad uwan way maid poros nangnangananyu gapoh hamhamàyu ya chanagy. ³⁴ Wat panga-aseyu paat ta mangan-ayu ta omorheayu, te maid angkay matarà ah uray ihà-an an chitaaw.” ³⁵ Yachiy enalen Pablochi yag annaat aran hen tenapay yag nanyaman an Apudyus hen sangwanan amin hen anchichay tatagu ya annaat petangén yag inlugina way mangan. ³⁶ Wat seném-ém tot-owa hen hamhamà amin hen anchichay tapena yag anchaat agé amin mangan. ³⁷ Hen aminay ininggaw hen yachiy paporat, éméméy ah chuwanggasot ya pitunporo ya éném way tatagu. ³⁸ Angkay nagipoh-ani amin, entap-archa ah fayfay amin hen anchi tapenay karga way féghah ta yumagyagpaw hen anchi papor.

Hen nachachaelan hen anchi papor

³⁹ Angkay pommaway, wacha hen maila way lota, ngém maid innilan hen anchichay chan ammah papor no henochi way lota. Ngém wachan innilacha way huyù hen fayfay way ammay hen tarantagna te paginahar, wat ekatchéén pachaséncha no mafalin way mempatàchang hen papor an nadchi. ⁴⁰ Wat hen enkamancha, ginhatcha hen hilun hen anchichay toy-on way manaynan ah fayfay yag inigsancha way nangù-

fad hen anchi nigagallotan hen ipayna. Yag anchaat pasadsachén hen anchi fanchila way ininggaw hen hongadna ta way én-énén hen yawyaw way mangintüyud. Wat inlugin hen anchi papor way màràéy hen penget hen tarantag. ⁴¹ Ngém ammag nesaguchát agé hen hongadna hen anchi pommepeled way gahar, yag ammag nelafù way achi màréy. Yag chaat agé ichagachagah hen napegsa way challuyun hen anchi emotna, wat cha marakarak yag cha metap-atap-ar hen anchi chengchengna.

⁴² Angkay hen anchichay sorchachu, ekatchéén pédténcha koma amin hen anchichay farud te awni yag tumifùcha way omawid. ⁴³ Ngém ah kapetan Julio, empawana te achina laychén way matéy ah Pablo. Wat imfagana way amin hen anchichay nangila way tumifù, mampég-ahcha ah fayfay ta tumifùcha way mangpango way tomàchang hen tarantag. ⁴⁴ Waman hen anchichay tapena, ancha an umunud ano way pomaud hen tabra ono heno way nachael way away way narpon anchi papor. Wat yachi hen enkamanni way tommàchang yag an-aniyat matagu amin.

Hen na-ammaan ad Malta

28 Angkay hiyachi way tommàchang-ani amin, chengngarni way Malta peet hen ngachan hen anchi lota way nanggagawa hen fayfay. ² Yag am-ammay agé hen enkaman hen anchichay eMalta an chàni. Yag gapo ta cha umuchan hen hiyachi ya ammag tongnin, nan-apoycha ah man-anichuwanni. ³ Yag yachi way enamong Pablo hen himfatà way pateng yag ammag na-agam-am peet hen ihay aggaégyat way farakkan, yag hen chana mangentongwan, ammag naptangan ménat hen anchi farakkan yag fumùnag way namngat hen liman Pablo way ammag nanhabrot. ⁴ Yachi way innilan hen anchichay eMal-tachi, nan-ahepennootcha way mangaliyén, “Magat ihay pommatéyha way tagu te ilangngén, tàèn iggay maofor ah fayfay, achi chillu eparufus hen omay-ayong way matagu.” ⁵ Ngém ah Pablo, annag empayag-pag hen limana yag nàchég hen anchi farakkan hen anchi apoy way iggayna ekenkeno hen namngatana. ⁶ Hen anchichay eMalta, anchag hahadchén hen fumnarana ya hen matoachana way matéy. Ngém yachi way na-awni way ammag maid peet ekatna, anchaat agég finalewan hen hamhamàcha yag ekatchéén hiya ano agé hen ihay apudyus.

⁷ Hen anchi hag-én hen tommatàchanganni ad Malta, wat wacha hen lotan hen anchi toray hen tataguhchi way ah Publio hen ngachanna. Ya ammay agé hen enkamanna an chàni te menangilina chàni ah toroy ag-agaw. ⁸ Yachi agé yag netongpo way nansaket ah amana way amchan hen pochotna ya chan poto. Wat émméy ah Pablo way i nangentam-ang an hiya yag inchàépna hen limana way manginluwaru yag naka-anat agé hen saketna. ⁹ Angkay nanchinngar way na-ammaanchi yag anchaat umale amin hen anchichay tapenay chan saket hen hiyachiy lota way i mempaka-an hen saketcha, yag naka-an amin tot-owa.

¹⁰ Yachi yag chuar hen chacha inidchaidchat an chàni gapoh layadcha. Yag yachiy lommayaw-ani, inidchatcha amin hen masaporni para hen kasenni manluganan hen papor.

Hen nentoroyancha way éméy ad Roma

¹¹ Angkay hiyachi way natoroy furan-ani ad Malta, kasen-ani lummigwat way nilugan hen ihay papor way ini-inggaw ahchid Malta ingganah narpas hen agilé. Ya hen yachiy papor, narpod Alejandria way nangadnan ah “Kapel way Apudyus.” ¹² Yachi way nanlugan-ani, inumchah-ani hen fabrèy ad Siracusa, wat toroy ag-agawni agéhchi ¹³ yag an-aniyat kasen lumigwat way ummaled Regio. Angkay nawakas, ammay hen cha ekaman hen yawyaw, wat yachiy kasen nawakas, inumchah-ani ad Puteoli. ¹⁴ Hen kawadni ad Puteoli, inchahanni hen tapen anchichay ommafurot wat enayagan chàni. Yag yachi way nakachumingguani an chicha, yag an-aniyat lumigwat way manaran way éméy ad Roma. ¹⁵ Yachi yag hen anchichay ommafurot ad Roma, chengngarcha way naway-ani, yag anchaat lumigwat way i manib-at an chàni. Yag a-anachawwéy hen chinarancha te hinib-atni hen tapena hen anchi market ad Apia ya anniyat agé hib-atén hen tapena hen iggaw hen anchichay toroy faréy way chachagohan. Yag hen nangil-an Pablo an chicha, ammag nanyaman an Apudyus, te seném-ém way téréen hen hamhamàna.

Hen nanagépfaran Pablo hen anchichay Judio ad Roma

¹⁶ Angkay hiyachi way inumchah-anid Roma, neparufus ah Pablo way i-inggaw hen ihay faréy way faén pagfaruchan, ngém mawawà-acha chillu hen ihay sorchachu way manguguwarcha an hiya.

¹⁷ Angkay hiyachi way nanlooh hen toroy ag-agaw, empa-ayag Pablo hen anchichay anap-apon hen Judio ahchid Roma ta mantatagépfarcha. Angkay namongcha, ekatna an chichéén, “Chàyu way sosnod way anap-apo ahtod Roma, maid angkay enam-ammaà ah laweng hen uray heno hen anchichay sosnodtaaw way Judio, ya maid agé kenontarà hen gagangaytaaw way intudtuchun hen anap-otaaw ad namenghan. Ngém tàèn chilluchi, anà ammag imfarud ad Jerusalem yag emporangà hen anchichay eRoma ahchi. ¹⁸ Angkay finistigarà, ekatchéén meparufusà koma te maid inchahancha ah fador-o ah mamchitanà. ¹⁹ Ngém ammag achi poros laychén hen anchichay ifataaw way Judioha wat napeletà way mangimfaga hen mepasangowà an Are Cesar ta hiya hen mangimfanag, uray maid epafador-o hen anchichay ifataaw. ²⁰ Wat yachi hen nangempa-ayagà an chàyu ad uwan ta tagépfarè chàyu paat ya ta esoplekar-o an chàyu no pakay nifaruchà. Te ah katot-owana, nifaruchà gapo yanggay hen afurot-o way ah Jesus hen kafud-asan hen namnamataaw way Judio way empopostan Apudyus an chitaaw.”

²¹ Yachi yag ekatcha an Pablowén, “Maid met enawatni ah sorat way narpod Judea mepanggép an hea, ya maid amin henaphapet hen anchichay ifataaw way Judio way narpohchi way wachay laweng ah enammaam. ²² Ngém laychénni paat chillu way mangngar hen wachah hamhamàno mepanggép an Jesus, te hen ma-awatanni yanggayat uray heno way lotéén chacha kontaréén hen mepanggép an hiya way cham tàchégan.”

²³ Angkay hiyachi way inumchah hen anchi ag-agaw way imfagacha way kasencha mantatagépfaran, ancha ammag chuar hen anchichay Judio way ummale hen anchi faréy way ininggawan Pablo. Wat nanlugi hen cha pomaway ingganah nadhém hen nanud-tuchuwana an chicha way mangensoplekar hen mepanggép hen mantorayan Apudyus. Yag penachasna way mangempaka-awat an chicha mepanggép an Jesus way chana imfisafisar hen ensorat Moses ya hen anchichay profeta ta éhéd yag ma-awatancha koma. ²⁴ Wat wachacha tot-owa hen tapena way nangafun hen intudtuchuna wat ommafurotcha. Ngém wachacha chillu hen tapena way ammag achi omafun. ²⁵ Angkay hiyachi way cha madhém way chacha ilugi way mafuar, chachan sosongel mepanggép hen chengngarcha. Wat hen anongoh way enalen Pablo an chicha, ekatnéén, “Chàyu hen mafud-asan hen imfagan Apudyus hen anchichay anap-otaaw ad namenghan way empahpahmà hen Espirituna an Isaias. ²⁶ Ekat

Apudyusén, ‘Im ifaga hen anchichay ahentagum way ekatnowén,

Tàén anyug cha changréchangrén hen aryê, achiyu chillu ma-awatan. Yag tàén anyug féféttégén hen chà epaila, achiyu chillu elasin no henochi. ²⁷ Te hen mepaniyanyu way tatagu, anyug kaman henohorot hen ingayu, ya anyug kenekemet hen matayu. Te non an umat yag faén, makangngar-ayu hen chà ifaga, ya makaila-ayu hen chà epaila, yag ma-awatan hen hamhamàyu hen na-ammaan. Wat kapeletan way yachi hen manhagonganyu an haén ah manga-anà hen fasoryu.’

Yaha hen ekat Apudyus.” ²⁸ Wat henalenonot Pablo agé way mangaliyén, “Wat ma-awatanyu, chàyu way inib-à way Judio way ad uwan, mepagngar hen anchichay faén Judio ah kahara-ancha an Apudyus, te chicha, mafalin chumngarcha.”

²⁹ Angkay narpaschi way enalen Pablo, anchag chan sosongel hen anchichay Judio way lomayaw.

³⁰ Angkay hiyachi yag ininggaw ah Pablo hen anchi faréy way chana afangan hen unig hen chuway tawén, wat chana agé paghépaghépén hen aminay umale way mangila an hiya. ³¹ Yag chana agé epagngapagngar mepanggép hen mantorayan Apudyus, ya chana agé itudtutudtuchu hen mepanggép an Apo Jesu Cristu way ammag natorod hen enkamkamanna ya maid agé nangempap-awa an hiya.

eRoma

1 Haén ah Pablo way chan sérfi an Jesu Cristu, yag chinutokanà way man-aposel ya piniyarà way i manginwarawag hen anchi ammayay chamag way narpon Apudyus ² way empopostana chillu ad namenghan te yachi hen ensorat hen anchichay profetana. ³ Yag hen hiyachiy chamag, wat maid kasen no faén hen mepanggép hen anchi anà Apudyus way Apotaaw way Jesu Cristu. Yag no mepanggép hen kenatataguna, niyanà way ganà Arey David. ⁴ Yag mepanggép agé hen kena-apudyusna, wat nepàila way hiya hen anchi mannakafael way anà Apudyus hen anchi nan-uchiyana hen natéyana.

⁵ Yag gapon Jesu Cristu, senég-anganà an Apudyus yag chinutokanà ah man-aposelna way i manginwarawag mepanggép an hiya hen katagutagu hen antoy lota ah omafurotancha. ⁶ Wat yachi hen neta pyanyu agé, chàyù way cha omafurot ahnad Roma te penelen Apudyus chàyù agé way omafurot an Jesus ah mantataguna.

⁷ Wat antoyan hen sorat-o an chàyù amin ahnad Roma way laylaychén Apudyus ya penelena ah mantataguna.

Wat ta totollongan chitaaw amin an Amataaw way Apudyus yah Apotaaw way Jesu Cristu, ya ta papannohoncha agé hen hamhamàtaaw amin.

Hen nanyamanan Pablo an Apudyus

1 Cor. 1:4-9; Efes. 1:15-23; Fili. 1:3-11; Col. 1:3-14

⁸ Wat ta an-owat an etoroy, manyamanà unna an Apudyus gapon Jesu Cristu te hen iyaman-o, hen nanhemamagan hen afurotyu hen karotarota. ⁹ Yag inniilan Apudyus way tot-owachi way hiya chillu hen anchi chà mansérfiyan ah péppég chi kafaèlà way mangintudtuchu hen anchi ammayay chamag mepanggép hen anàna. Wat no manluwaruwaén ¹⁰ chà etape chàyù. Ya hen ihay chà agé chawatén an Apudyus no mafalin, wat ta eparufusà koma way umale ahna way i mangilan chàyù. ¹¹ Te an-og laychén paat way mangila an chàyuhna, ta wachay iyà itudtuchu an chàyù way narpon Espiritun Apudyus ah pomegsaan hen afurotyu. ¹² Ya faén agé yanggay afurotyu hen mepasém gapon haén, te uray agé haénat sém-ém hen hamhamào no ilà hen afurotyu.

¹³ Sosnod, ma-awatanyu koma way kankanayén way ekat-owén umaliyà ahna way mangilan chàyù, ngém anà ammag cha mahalihaliwa. Te hen laychê paatat ta iyà tudtuchuwan hen tapena ahnad Roma agé ah omafurotancha way kaman hen chà manudtuchuwan hen anchichay faén Judio hen tapen hen fabrèy. ¹⁴ Te

yachi chillu hen impiyar Apudyus an haén, yag songfatà an hiya no achì ammaan. Wat yachi hen iyà manudtuchuwan hen katagutagu hen antoy lota way na-achar man ono cha-an, ya umat agé hen anchichay machayaw ya hen anchichay achi. ¹⁵ Wat hiyachi hen an-og laychén paat way i mangintudtuchu hen anchi ammayay chamag an chàyù ahnad Roma agé.

Hen kafaèlan hen anchi ammayay chamag

1 Cor. 1:18, 24

¹⁶ Anà ammag sigurachu mepanggép hen anchi ammayay chamag, te yachi hen mangimfaga hen kafaèlan Apudyus way manarà hen uray heno way tatagu non anat an omafurot way manepod an chàni way Judio ya anat agé hen anchichay faén Judio. ¹⁷ Te hen anchi ammayay chamag, yachi hen mangimfaga hen ekaman Apudyus way mangimfilang hen tatagu ah ammay an hiya. Ya maid kasen mangimfilangana hen tatagu ah ammay no achi yanggay gapo hen afurotcha. Te yachi chillu hen imfagan hen anchi nesosorat way alena ad namenghan way ekatnéén, "Hen anchi tagu way mifilang ah ammay gapon afurotna, hiyachi hen mètagu an Apudyus ah ing-inggana."

Hen kenaraweng hen tatagu

Apos. 14:17; 17:24-31

¹⁸ Loooh nifafagga hen anchi pararo way aningarngar Apudyus hen anchichay menangfasor way tatagu way ammag achi omafurot ya cha mangamma-amma hen laweng. Yag hen anchi laweng way chacha ammaan, yachi agé hen mangempapawa hen mangafurotancha hen katot-owaan. ¹⁹ Wat sigurachu way machusacha te narawag met an chicha hen anchichay ma-ammuwan mepanggép an Apudyus te lenawarawagan Apudyus. ²⁰ Te ilanyu ngén, uray achi maila ah Apudyus, melarasin chillu hen kena-apudyusna ya hen anchi mannakafalinna way maid péppégna. Te nanepod hen nangammaana hen antoy lota, narawag mepanggép an hiya, te hen anchichay enammaana hen kail-an mepanggép an hiya. Wat hiyachi hen ammag maid poros laslason hen tatagu ah achicha mangafurotan an hiya. ²¹ Ngém uray ta innilan hen tatagu mepanggép an Apudyus, ancha chillug an achi chayawén hiya, ya ancha agég achi manyaman an hiya. Wat ammag sommafali hen hamhamàcha ah maid gutokna, yag ammag hommela helang hen hamhamàcha ingganah maid poros ma-awatancha mepanggép an hiya. ²² Hen ekatchaat naraengcha, ngém anchaat agé peet an nawéngwéng. ²³ Te chicha, anchag entagay way man-

ayaw hen tot-oway Apudyus way natattagu ah ing-ing-gana, yag chachaat agé chayawén hen anchichay ammag enammaan hen limacha ah man-apudyuscha ano way tenaggutaggu hen tapena ancha kenaskassole hen tapena ya enan-annimar ya finab-arakkan.

²⁴ Wat gapon hiyachi, ammag winayaan Apudyus chicha way mangamma hen uray heno way laweng way laychéncha, wat ammag maid achi wacha ah aggarémha ah chacha ammaan ah mangusarancha hen acharcha. ²⁵ Yag hen laprapon nadchi, te anchag achi afuroton hen anchi innilacha way tot-owa mepanggép an Apudyus, yag anchaat agég emparég way mangafurot hen kétém. Te anchag cha chayawén ya patigén hen anchichay an lawag enammaan Apudyus yag faénat agé ah Apudyus paat way nangamma an cha nadchi way hiya yanggay koma hen machachayaw ah ing-gana. Amen.

²⁶ Wat gapo ta yachi hen chacha ekaman, ammag winayaan Apudyus chicha way cha mangamma-amma hen anchi ammag aggarémha ya afiifiin way narpo hen laylaychén hen achar. Wat uray hen anchichay tapenay finufaeyén chachan henhennóyong way mangamma hen anchi aggarémha way achi koma mafalin way ammaan. ²⁷ Yag umat agé hen tapen anchichay lenarae, te ammag faénat agé hen fufae hen ahaw-éncha te hen pachongchaat agé way larae hen laylaychéncha. Wat ammag aggarémha ya afiifiin way térén hen chachan hòhòyongan. Wat awahcha hen kachusaancha gapon anchi sabsafali way chacha ammaan.

²⁸ Wat yachi, gapo ta anchag achi patigén ah Apudyus, yachi agé hen nanginyanggayana an chicha, ta man-awacha hen anchi nenèfat way hamhamàcha ya hen anchi aggaukos way a-ammacha. ²⁹ Wat ammag maid achicha ammaan ah laweng te anchag man-ameam ya achicha laychén hen ifacha. Ya ancha agég ma-apés ya pomatény. Ya anchag chan sososongel way nan-asilibcha ya pèlorokopcha ya komakappotcha. ³⁰ Yag ancha agég cha ustan hen tapena ya anchag achi laychén ah Apudyus. Ya ancha agég pap-aliw-an hen anchichay aggarayos way tatagu. Ya chachan pahih-ya ya mampaspasekat, yag chachaat agé chillu anapén hen kaskasen way laweng ah ammaan. Ya ancha agég achi mangiggéén hen chinàcha-archa ³¹ ya ammag maid hamhamàchah ammay, ya ancha agég achi matalek ya maid amin layadcha hen uray ahimfaryancha, ya maid agé innilacha way manég-ang ah uray heno. ³² Hen chichachiy tatagu, tàén no innilacha way chuchusséén Apudyus ah ing-ing-gana hen anchichay mangamma hen kaman an cha nadchi, ancha chillug cha ilurud way mangamma. Yag chachaat agé ammayén hen anchichay tapena way cha mangamma hen kaman hichi.

Maid manginlisi hen chusan Apudyus

Mat. 7:1-5

2 Heay tagu way cha mangarkoro hen kenaraweng hen tapena, achim angkay ekatén ilisiyam hen

kachusaam an Apudyus, tàén henoay tagu. Te no aryém hen karaweng hen tapena way yachiyat agé chillu hen cham ammaan, wat cham angkay ammaan hen kachusaam an Apudyus. ² Yag innilataaw met agé way nenèngong hen ekaman Apudyus hen manguwisana hen heno way mangamma ah laweng. ³ Wat hea way ammag cha mangarkoro hen kenaraweng hen tapena yag pachongat agé peet hen cham ammaan, ay ammoh ekatnowén ilisiyam hen kachusaam an Apudyus. ⁴ Ono magat lawa anno yanggay ammag manchinlan hen kenaség-angna ya hen kena-anohna way ekatnowén ancha-ag pasinsiyéén. Ay ammoh yaha hen manchinlam. Ay ammoh achim ma-awatan way hen pontos hen anoh Apudyusat ah ma-à-aroan ah mangentagayan koma hen anchi laweng way cha amma-ammaan. ⁵ Ngém an-ag térén way achin fafari. Wat anno angkay an cha héphépén hen kachusaam an Apudyus ah pegwana hen umchahan hen anchi nenèngong paat way manguwisana hen aminay tatagu hen antoy lota. ⁶ Te maid chuwachuwana way ah Apudyus, idchatna hen aminay tatagu hen assong hen enammaancha. ⁷ Wat hen anchichay tatagu way mangempapate way mangamma hen ammay way anchag agawaan hen mangammayan Apudyus an chicha ya hen mèawaancha hen mannanayun way ataguwan, wat chicha hen mangidchatan Apudyus hen mètaguwancha an hiya ah ing-ing-gana. ⁸ Waman hen anchichay tatagu way anchag laylaychén yanggay hen laychéncha way anchag achi iyafiin hen tot-owa te ancha cha ammaan hen heno way laweng way laychéncha, wat chicha hen ammag mangempohoran Apudyus hen aningarngarna hen manusaana an chicha. ⁹ Wat hiyachi hen mapaligatan ya mapàpàngan hen egachay tatagu way mangamma hen laweng way hen Judio unna ya anat agé hen anchichay faén Judio. ¹⁰ Ngém hen aminay tatagu way cha mangamma hen ammayén Apudyus, pachayawén Apudyus chicha ya pangatowéna chicha ya papannohona agé hen hamhamàcha way milugi hen Judio unna ya anat agé hen faén Judio. ¹¹ Yachi hen ekaman Apudyus te hiya, ammag papchong hen ekamanna way manguwis hen amin way maid wahwahigéna.

¹² Hen anchichay faén Judio way maid anchi orchin Apudyus an chicha way ensorat Moses, uwisén chillu Apudyus chicha gapon fasorcha, ngém faén hen anchi orchin hen mimfisarana hen manguwisana an chicha, te maid innilacha an cha nadchi. Waman amin hen anchichay Judio way nangila hen anchi orchin, yachiyat agé hen mimfisan Apudyus hen manusaana an chicha gapon nanlabsengancha. ¹³ Te achi ammag ammayén Apudyus hen tatagu gapon chana mangngaran hen anchi orchin, te hen ifilangna ah ammayat hen anchi manorad paat hen anchi orchin. ¹⁴ Maid innilan hen anchichay faén Judio hen anchi orchin Moses, ngém mag-ay ta ammaanacha chillu hen anchi usto way intudtuchun hen anchi orchin, yachi hen mail-ana way elasincha chillu hen usto ah hamhamàcha, wat yachi hen mialig ah orchin way chacha agé soroton. ¹⁵ Wat

hen hiyachiy chacha mangammaan hen usto, yachi hen mangempàila way nimura peet ah hamhamàcha hen anchi usto way intudtuchun hen anchi orchin. Ya hen manlènaan hen hamhamàcha, yachi hen man-guwis an chicha no laweng ono ammay hen enam-maancha. ¹⁶ Wat yachi hen ekaman Apudyus ah mauwisan hen katagutagu, te no umchah hen anchi ag-agawna, uwisén Jesu Cristu hen aminay netataro way hehemà hen katagutagu way yachi chillu hen empaka-ammun hen anchi ammayay chamag way chà iarawag.

Achi ilisiyan hen anchichay Judio hen chusan Apudyus gapon kenajudiocha

Gal. 2:15-21; 3:1-14; 5:1-12

¹⁷ Chàyu way kacharaà way mangaliyén Judio paat way tatagun Apudyus, magat chayu manchinlan hen nanangchénanyu hen anchi orchin Moses ah ketapyanyu an Apudyus ya magat chayu agé epasekat hen nangammuwanyu paat hen tot-oway Apudyus. ¹⁸ Yag innilayu agé hen laychén Apudyus way am-maanyu koma te wachan anchi orchinna way cha manudtuchu an chàyu ah mangelasinanyu hen am-mayéna. ¹⁹ Yag gapon hiyachi, magat sigurachu hen hamhamàyu way chàyu paat hen nangenlébféng way manudtuchu hen anchichay kaman nabfurag way maid innilacha mepanggép an Apudyus yag kaman-ayu ano agé paat helaw way manelaw hen anchichay helang hen hamhamàna. ²⁰ Ya magat ekatyuwén chàyu paat hen wachan karébféngana way mangamhew ya manugun hen anchichay maid innilana way ammag kaman utteng, te wacha an chàyu paat hen anchi orchin wat maid achiyu innila ah tot-oway ma-afurot. ²¹ Wat an-ayug naraeng way manudtuchu hen tapena, ngém pakay achiyu etape hen acharyu way manudtuchu nò. Te hen chayu mangintudtuchuwan way achita koma cha mangakaw, pakay cha-ayuwat agé mangakaw nò. ²² Ya hen anchi chayu agé mangintudtuchuwan way achita cha chumagchagas, ay maid tot-oway chagchagasyu. Yag ekatyu agéén aggaupos an chàyu hen machayawan hen faén ustoy Apudyus, ngém pakay an-ayug natorod nò way hénggép hen sesemfa-ancha way i mangakaw hen michaton an chicha. ²³ Yag chayu agé epasekat hen anchi orchin Apudyus way wacha an chàyu, ngém chayu met agé chillu ammaan hen ka-ahoyan Apudyus hen chayu manlabsengan hen anchi orchinna. ²⁴ Tot-owa hen anchi nesosorat way alen Apudyus ad namenghan way ekatnéén, “Gapon chayu ekamkaman way Judio wat ammag yachiyat agén cha mangsotan hen anchichay faén Judio an Apudyus.”

²⁵ Hamham-éntaaw ngén, chàyu way Judio, te no chayu tot-owa tongparén hen anchi orchin Apudyus way ensorat Moses, wat wacha tot-owa hen sérfin hen anchi namarkaan hen acharyu way yachi hen markayu ah nangentataguan Apudyus an chàyu. Ngém no anyu agég cha lablesengén hen anchi orchin anchi, an angkay ammag maid sérfin hen anchi na-

markaanyu. ²⁶ Yag umat agé hen anchichay faén Judio way cha-an namarkaan hen acharcha, te no ammaan-cha chillu hen anchi usto way intudtuchun hen anchi orchin, wat ifilang Apudyus chicha ah kaman namarkaan. ²⁷ Wat yachi, hen anchichay faén Judio way cha-an mamarkaan hen acharcha ngém chacha chillu ammaan hen anchi intudtuchun hen orchin, chicha hen mangempàila way machusa-ayu way Judio. Te chàyu way tapena, tàén namarkaan paat hen acharyu ya wacha agé hen anchi nesosorat way orchin an chàyu, anyu chillug achi tongparénchi. ²⁸ Te ilanyu ngén, faén angkay tot-oway Judio ah matan Apudyus hen anchi an yanggay an niyanà paat way Judio ono namarkaan paat hen acharna. ²⁹ Te hen tot-oway Judio ah matan Apudyusat hen anchi nafalewan hen katataguna way faén yanggay hen acharna hen namarkaan, te kaman namarkaan hen hamhamàna. Yag hen ka-ammaan nadchiyat gapon nan-ancharan hen Espiritun Apudyus an hiya yag faén gapon nan-ancharan hen anchi orchin. Yag hen hiyachiy tagu, uray achi chayawén hen tatagu hiya, chayawén chillu Apudyus.

3 Magat wachay mangaliyén, “Wat no yaha, nokay peet lawa hen sérfin hen kenajudioni nò, yag nokay agé hen sérfin hen namarkaanni agé.” ² Ngém achiyu ekat hena, te ah katot-owana, chuar chillu hen sérfin hen kenajudion hen Judio, te hen iha, chicha paat hen nangemporangan Apudyus hen alena. ³ Ngém wachacha hen tapena way anchag achi tomongpar hen hiyachiy enalena. Wat ay ammoh gapo ta anchag an achi matalek hen tapena yag ekat-taaw agéén achi matalek ah Apudyus. ⁴ Achi mafalinha, te ah Apudyus, uray ta anchag nangéttém hen egachay tatagu hen antoy lota, achi chillu mafalin mankétkétém ah Apudyus. Te hen anchi nesosorat way alena, ekatnéén,

“Heay Apudyus, mamàila way tot-owa ya nenèng hen aminay ifagam. Wat uray heno hen ekaman hen tatagu way manginyanap ah nèfatam, maid chillu machahan, te maid poros mèmèfatam.”

⁵ Magat wachay tatagu ah mamfilosopya way mangaliyén, “Ammay kayyà hen fumasoran hen tatagu te hen kenarawengcha, yachi hen mangemparawag hen kena-ammay Apudyus.” Yag awniyat ekatna agéén, “Laweng no chuséén Apudyus hen anchi fummasor te hen anchi fasorna met agé hen cha mangemparawag hen kena-ammay Apudyus.” ⁶ Ngém ammag achi éméyha way hamhamà te no faén nalimpiyu ah Apudyus, nokayat agé hen ekamanna way manguwis hen aminay tatagu nò.

⁷ Awniyat wachan ammag sosomngel chillu way mangaliyén, “Oo a, ngém no mankétémà yag yachi hen meparawagan hen kenanongnong Apudyus ya hen kenamaid hen kétém an hiya, ay achi kaskasen hen kachayawana gapon mankétém, wat achiyà koma chuséén, a.” ⁸ Wat hen fanag hen hiyachiy hamhamat, uray kagé antaaw ammag cha fumasofasor, te ammay peet chillu hen halenonotna. Ngém ammag maid gutok nadchiy hamhamà te an omenparaweng. Ngém

wachachaat ano agé hen cha mangsot an haén way mangaliyén yaha ano hen chà itudtuchu. Wat chichachiy tatagu, awahcha hen machusaanacha.

Maid tagu ah iggay fumasor

1 Juan 1:8-10

⁹ Magat wacha chilluy mangaliyén un-unnina chàni way Judio no chàyu way faén Judio. Ngém faén angkaychi te looh-o imfaga way hen egachay tatagu way uray hen Judio ya umat agé hen anchichay faén Judio wat menangfasortaaw amin. ¹⁰ Te yachi hen imfagan hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén,

“Maid poros tagu ah ammay. ¹¹ Yag an agég maid iha ah mangawat hen ammayén Apudyus, te maid amin iha ah manlayad way manganap hen laychéna. ¹² Yag nanchùgancha amin ah Apudyus, wat anchag enomfat amin. Yag ammag maid poros iha ah mangamma hen usto. ¹³ Ammag aggaukos hen alecha ya hen tapàcha way kaman yanggay hen natotòafan way lufù. Ya ancha agég naraeng way mankétém ah marokopan hen ahentagucha. Ya hen chacha mangsotan hen pachongchay tagu, wat kaman paat agé hen fangat hen farakkan. ¹⁴ Ya an agég kae-ensorto hen alecha way anchag nangedchot. ¹⁵ Ya ancha agég alesto way mamaligat hen tapena ya uray hen pomatény. ¹⁶ Yag uray heno way ayanchéén ginurucha hen tatagu ya wacha hen chachaeléncha. ¹⁷ Ammag maid paat hamhamàcha way mangempatempoyug hen tatagu. ¹⁸ Yag ammag maid paat innilacha way émégyat an Apudyus.”

Yachi hen nesosorat.

¹⁹ Ya innilataaw agé way amin hen anchi nesosorat way orchin Apudyusat para hen anchichay mamangchén hen anchi orchinna. Wat gapon cha nadchihy orchin, netotoppò hen manlasonan hen uray heno way tagu hen antoy lota ah achina kachusaan an Apudyus te maid poros ihah iggay fummasor. ²⁰ Wat ammag maid tatagu ah mifilang ah maid fasorna an Apudyus gapon chana manongparan hen anchi orchin, te maid chillu tatagu ah makatongpar amin hen anchi orchin. Te hen pontos chillu hen anchi orchin wat anna an epàila hen tatagu no heno hen ekat Apudyusén fasor.

Hen mangimfilangan Apudyus hen tatagu ah maid fasorna an hiya

Gal. 3:1-14; Efes. 2:1-10

²¹ Ngém ammay ad uwan te empàilan Apudyus hen ekamanna way mangimfilang hen tatagu ah maid fasforna an hiya. Yag hen hiyachiy ekamanna, iggay agé mantaptape hen anchi manorotan hen orchin way ensorat Moses. Manowat te imfafaggan hen anchi orchin ya umat agé hen anchichay profeta mepanggép hen anchi ekaman Apudyus. ²² Te hen mangimfilangana hen tatagu ah maid fasforna an hiya, wat gapo yanggay hen afurotcha an Jesu Cristu yag anggay. Yag maid agé wahwahigén Apudyus ²³ te an

chillug maid tagu ah iggay fummasor, wat maid awanwani hen mangammayan Apudyus an chitaaw amin.

²⁴ Ngém tàèn no hiyachi, gapo yanggay hen anchi ségang Apudyusat ifilangna chillu hen tatagu ah maid fasforna an hiya. Yag anna agég ilibli hen ségangna hen tatagu gapon enamaan Jesu Cristu way nanobfot an chitaaw. ²⁵ Te ah Jesu Cristu, empalen Apudyus hiya way matéy ta hen nifùfuan hen charana, yachi hen mamayadna hen fasor hen tatagu ta henoymafurot an hiya, mapakawan hen fasorna. Yachi hen enkaman Apudyus ah mangempàil-ana hen kenanongnongna. Te hen anchi ar-argaw tot-owa, annag an ena-annohan hen fummasoran hen tatagu gapon ségangna wat iggayna enan-ano. ²⁶ Ngém ad uwan, ah mail-an hen kenanongnongna, masapor machusa hen fasor, wat yachi hen nangempaleyana an Jesu Cristu way mamayad hen aminay fasor, ta heno way omafurot an Jesus, ifilang Apudyus ah maid fasforna.

²⁷ Wat hiyachi hen maid mafalin mampasekatantaaw. Te ay ammoh mifilangtaaw ah maid fasorna an Apudyus gapon nanongparantaaw hen orchin. Achi, te faén chillu gapo hen ammayay a-amma hen mangakseptaran Apudyus an chitaaw te gapo yanggay hen omafurotantaaw an Jesu Cristu. ²⁸ Wat yachi, maila way hen mangimfilangan Apudyus hen tatagu ah maid fasorna an hiya, wat gapo yanggay hen chana omafurotan an Jesu Cristu way maid etor-ayna hen manongparana hen anchi orchin. ²⁹ Te ah Apudyus, faén yanggay chàni way Judio hen haham-éna te haham-éna agé hen anchichay faén Judio te enahapna hen aminay katagutagu. ³⁰ Te an ihà-an ah Apudyus, wat pachongna hen ekamanna hen Judio ya hen faén Judio. Te hen mangammaana hen Judio ah maid fashorcha an hiya, wat gapo hen omafurotan an Jesu Cristu. Ya umat agé hen anchichay faén Judio, te egad agé hen omafurotan an Jesu Cristu. ³¹ Magat wachay mangaliyén, “Wat no yaha, ammag maid sérfinahen anchi orchin.” Ngém wacha angkay, te gapo hen chataaw omafurotan an Jesu Cristu, wat yachi hen chataaw manot-owaan hen anchi orchin.

Hen nepaniyan Abraham

Gal. 3:16-29; 4:21-31

4 Ammay ménat no ilantaaw ah Abraham way hiya paat hen nangingganà hen Judio. ² Te innilataaw met way faén gapo hen kena-ammay Abraham hen nangimfilangan Apudyus an hiya ah ammayay tagu. Te non an umat yag maid tot-owa fummasorana, mafalin ménat ichayawnachi. Ngém gapo ta wachan fasorna, maid mafalin epachayawna an Apudyus ah uray heno way enamaan way ammay. ³ Te hen anchi nesosorat way alen Apudyus, ekatnéén, “Ena-abfurot Abraham way tot-owa hen anchi enalen Apudyus, wat yachi hen nangimfilangan Apudyus an hiya ah ammayay tagu.”

⁴ Non an umat yag ifilang Apudyus hen tatagu ah ammay an hiya gapon anchi ammay way enamaan-

cha, wat kaman an narabfuwan hen yachiy tatagu. Wat faén libli hen midchat an hiya te kaman labfuna way inidnuna. ⁵ Ngém faén kaman hichi hen ekaman Apudyus way mangimfilang an chitaaw ah ammay. Te ah Apudyus, gapo yanggay hen ség-angnaat iliblina hen mangimfilangana hen tatagu ah maid fasorna an hiya. Wat achitaaw manchinlan hen nangammaantaaw hen ammay ah mangammayan Apudyus an chitaaw, te egad chillu manchinlantaaw ah Apudyus yag an chitaawat ifilang ah ammay. ⁶ Yag uray met agéh Arey David ad namenghanat enalena hen laylayad hen anchi tagu way imfilang Apudyus ah maid fasorna way gapon afurotna yanggay way faén gapo hen enammana way ammay. Hen anchi ensorat David, ekatnéén,

⁷ “Amchan hen laylayad hen anchi tagu way penakawan Apudyus hen anchi laweng way enammaana way annag kena-an hen fasorna. ⁸ Laylayad tot-owa te achi unongon Apudyus hen fasorna, te annag imfilang hiya ah maid fasfasorna.”

⁹ Hen anchichay laylayad way tatagu way enalen David, ay chicha hen anchichay Judio yanggay way namarkaan hen acharcha, ono entapena agé hen anchichay cha-an namarkaan. Entapena, a, te hamhaméntaaw ngén. Hen nimfilangan Apudyus an Abraham ah ammayay tagu, wat gapon chana nangafurotan yanggay way tot-owa hen enalen Apudyus. ¹⁰ Yag hen hiyachiy tempo, cha-an met mamarkaan ah Abraham, te cha-an umchah hen kamarkaan hen tatagu. ¹¹ Te hen anchi marka, an ummunudchi ah kaman sinyar way looh imfilang Apudyus ah Abraham ah ammayay tagu gapon chana nangafurotan way tot-owa hen enalen Apudyus. Wat hiyachi hen na-awagan Abraham ah penaka-aman hen aminay tatagu way ifilang Apudyus ah ammay gapon chacha omafurotan hen imfagana, tàén cha-an mamarkaan hen acharcha. ¹² Yag hiya agé hen penaka-aman hen amin anchichay namarkaan way faén yanggay hen acharcha hen namarkaan, te chacha agé afuroton way tot-owa hen enalen Apudyus way kaman chillu hen nangafurotan Abraham hen anchi cha-anna namarkaan.

Hen anchichay mangafurot an hiya hen mangemporang Apudyus hen empopostana

¹³ Wacha hen empostan Apudyus an Abraham ya hen anchichay ganàna way ah tapen chi ag-agaw, chicha hen manawid hen egachay wacha hen antoy lota. Yag hen nangempostaan Apudyus an nadchi an Abraham wat faén gapon nanongparana hen orchin, te gapon afurotna way tot-owa hen aminay inyalen Apudyus. Yag hen hiyachiy nanga-abfurotan Abraham, yachi hen nangimfilangan Apudyus an hiya ah ammay way tagu. ¹⁴ Te non an umat yag egad tongparén hen orchin yag anat awatén hen empostan Apudyus, ammag maid filang hen afurot te anggay yanggay hen a-amma ah mifilang. Yag hen iha, an agég achi tomoroy hen empostan Apudyus te maid met makatongpar amin hen anchi orchin. ¹⁵ Te hen anchi orchin, yachi hen mimfis-

aran way machusataaw way machusa gapon nanlab-sengantaaw hen yachi. Ngém non an maid anchi orchin, maid lenabsengtaaw.

¹⁶ Wat hiyachi, ma-awatantaaw way hen anchichay empostan Apudyus way idchatna, inliblina way mangidchat hen anchichay tatagu way cha mangafurot way tot-owa hen enalena. Yag hen nanginglibliyana hen empostana, ta wachay kail-an hen ség-angna, ya ah masigurachuwan way awatén amin hen anchichay tot-oway ganà Abraham. Yag hen anchichay mifilang ah tot-oway ganàna, faén yanggay hen anchichay Judio way mamangchén hen orchin, te uray heno way omafurot an Apudyus way kaman hen omafurotan Abraham, te ah Abraham, hiya hen penaka-amataaw amin way cha omafurot. ¹⁷ Yag yachi agé chillu hen imfagan hen anchi nesosorat hen alen Apudyus way ekatna an Abrahamén, “Mamfalinê hea ah penaka-aman hen chuaray tatagu hen nansafasafaliy lota.” Yaha hen ekat Apudyus te ah matan Apudyusat ganà Abraham hen uray heno way tagu no anat an omafurot way kaman hen omafurotan Abraham. Ah Apudyus paat hen cha mangalehto way hiya hen makafael way managu hen natéy ya makafael way mangamma hen laychéna way uray an-nag ihugchay yag narmuwat way maid lugina.

¹⁸ Ah Abraham, tàén kaman paat achi mafalin way ma-ammaan, anna chillug enafurot hen imfagan Apudyus an hiya way marmu hen anàna, yag narmu tot-owa. Wat hiyaat agé hen nangingganà hen chuaray tatagu hen karotarota way hen kachuarcha, kaman hen anchichay taraw ad uchu te yachi chillu hen imfagan hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ma-ammaan. ¹⁹ Yag uray ta narakay way térén ah Abraham, iggay chillu komapkapsot hen afurotna, uray hen nannanma-ana hen kenarakaycha way hen-ahawa an Sara. Te hen hiyachiy tempo, émméy ah hinggasot hen tawén Abraham yag maid anàna te lopat ah ahawana. ²⁰ Ngém iggay chillu mamfinfinafang hen hamhamà Abraham mepanggép hen anchi empostan Apudyus an hiya, te anat an pommeg-pegga hen afurotna yag ammag nanyayaman an Apudyus hen chana manayawan an hiya, ²¹ te annag sinigurachu way mafalin maka-amma ah Apudyus hen anchi empostana. ²² Wat yachi hen nangimfilangan Apudyus an hiya ah ammayay tagu, te enafurotna way tot-owa hen anchi empostan Apudyus an hiya. ²³ Yag hen anchi niyale way ekatnéén, “Imfilang Apudyus ah Abraham ah ammayay tagu,” iggay an nesosoratchi way para an Abraham yanggay, ²⁴ te nesosoratchi ah para agé an chitaaw amin ad uwan. Te uray chitaawat ifilang Apudyus chitaaw ah ammay way tatagu no antaawat an omafurot an hiya way hiya hen anchi nangempauchi an Apotaaw way Jesus hen natéyana. ²⁵ Yag ah Jesu Cristuwanchi, inidchat Apudyus hiya way matéy ah fayad hen fasortaaw yag nepauchi ah mifilangantaaw ah maid fasorna an Apudyus.

Hen mangimfilangan Apudyus hen tatagu ah maid fasorna an hiya

Col. 1:21-23; Jai. 1:2-8; 2 Ped. 1:3-11

5 Wat hiyachi, chitaaw way nifilang ah maid fasforna an Apudyus gapon afurottaaw, empatem-poyug chitaaw an Apudyus gapon enammaan Apotaaw way Jesu Cristu. ² Yag gapo agé hen afurottaaw an Jesu Cristu wat chataaw melak-am hen ség-ang Apudyus way chataaw agé lènéén ad uwan. Wat antaaw ammag lomaylayad gapon anchi namnamataaw way mètape hen kachayawan Apudyus. ³ Yag antaaw agég lomaylayad gapon chataaw maligatan, te innilataaw way no anohantaaw hen ligat, wat pomegpegsa hen hamhamàtaaw ah achitaaw ma-afa-an no wachay kasen ligat. ⁴ Yag hen pomegsaan hen hamhamàtaaw, yachi hen mangafunan Apudyus an chitaaw. Yag no afunan Apudyus chitaawat yachi agé hen karmuwan hen namnamataaw way mèawa hen anchichay idchatna ah pegwana. ⁵ Yag maid agé mekoyayos hen anchi wachay chana namnaméén an Apudyus, te pararo hen layad Apudyus an chitaaw way hen mimfisarana, hen nangidchatana hen Espirituna way miyachar an chitaaw.

⁶ Hen kail-an hen anchi pararoy layad Apudyus an chitaaw, te uray ta ammag poros chi kafaelantaaw way manarà hen achartaaw gapon fasortaaw, natéy chillu ah Jesu Cristu ah sobfottaaw way manangfasor hen inumchahan hen anchi ustoy tempona. ⁷ Naligat ah wachay ammag manginyatéy ah kahara-an hen ihay ammayay tagu. Ngém mafalin ménat way wachay mangentàén way manginyatéy ah kahara-an hen laylaychény ifana. ⁸ Ngém ah Apudyus, maid mepaniyan hen anchi layadna way empàilana an chitaaw, te uray ta antaaw ammag larawweng way tatagu gapon fasortaaw, inidchatna chillu ah Jesu Cristu way matéy ah sobfottaaw. ⁹ Wat hiyachi, no ifilang Apudyus chitaaw ah maid fasforna an hiya gapon natéyan Jesu Cristu hen nifufuan hen charana, ay faén agé sigurachu way gapon Jesu Cristu wat mahara-antaaw hen kachusaan hen katagutagu ah pegwana. ¹⁰ Te hamham-éntaaw ngén. Hen anchi pès-éyna, kafusor chitaaw tot-owa an Apudyus gapon fasortaaw. Ngém uray ta yachi, finansgad Apudyus chitaaw chillu ah man-ifana gapon natéyan hen anchi anàna way Jesu Cristu. Wat gapo ta nifangadtaaw an Apudyus ad uwan, ay achi kaskasen way sigurachu hen kahara-antaaw gapon kasen nataguwana hen anàna. ¹¹ Yag faén agé anggay yanggaychi te antaaw tot-owa ammag mamaryad way manyayaman an Apudyus gapon enammaan Apotaaw way Jesu Cristu way hiya hen nangamma hen namangchan Apudyus an chitaaw.

Hen niyaligan Jesu Cristu an Adam

1 Cor. 15:21-28

¹² Hen laprapona, an ihà-anay tagu hen fummasor way hiya hen anchi pèspés-éy chi tatagu way ah Adam. Yag hen halenonot hen anchi fasornaat hen natéyana.

Yag hiyachi hen na-ahapan hen aminay katagutagu hen antoy lota way matéy te maid ihà-an ah cha-an fummasor. ¹³ Yag uray hen cha-an nangidchatan Apudyus hen orchinna an Mosesat ancha chillug fummasor hen tatagu, ngém maid mangaliyén fasorchachi te maid tot-owa orchin ah mimfisan way wacha hen chacha labsengén. ¹⁴ Ngém chacha chillu matéy hen aminay tatagu nanepod an Adam inggan an Moses te tenawidcha hen katéyan way uray ta iggay mepachong hen fasorcha hen fasor Adam.

Yag ah Adam, wachan anchi neparég an hiya way kapadpachongna way hiyah Jesu Cristu. Te chicha way chuwa, wacha hen enammaan way na-ahapan hen aminay tatagu. ¹⁵ Ngém safali chillu hen halenonot hen anchi enammaan way chuwa, te achi mepachong hen fummasoran hen anchi iha ya hen anchi manga-anan hen fasor hen anchi iha. Te ilanyu ngén, hen halenonot hen fummasoran Adam way an ihà-anay tagu, wat annag enammaan hen matéyan hen egachay katagutagu. Ngém kaskasen hen kapegsan hen ség-ang Apudyus te hen halenonot hen enammaan Jesu Cristu wat annag enammaan hen makanaan hen fasor hen aminay tatagu gapon ség-angna way yachi hen torong Apudyus way iliblina hen tatagu. ¹⁶ Yag maila agé way nansafali tot-owa hen halenonot hen fummasoran Adam no hen anchi libli way entorong Apudyus. Te hen inidchat hen anchi ihà-anay fummasor an chitaaw wat hen kachusaantaaw amin. Waman hen idchat hen anchi libli way entorong Apudyus an chitaaw, wat tàén ammag chuar hen fasortaaw, ifilangna chillu chitaaw ah maid fasforna an hiya ah achitaaw kachusaan. ¹⁷ Wat hiyachi, wadwadcha hen enammaan hen anchi ihà-an way Jesu Cristu no hen enammaan anchi ihà-an way Adam. Manowat te tot-owa way enahap hen anchi fummasoran Adam hen egachay katagutagu ah matéyanha amin. Ngém amin agéy tatagu way mangawat hen anchi pararo way ség-ang Apudyus ah kefilanganha ah ammayay tatagu, wat mètagucha an Apudyus ah inginggana ya mètoraycha agé an hiya.

¹⁸ Wat hiyachi, hen halenonot hen anchi ihà-anay fasor way enammaan Adam wat hen kachusaan hen aminay katagutagu. Waman hen halenonot agé hen anchi ihà-an way ka-a-ammayan way enammaan hen anchi Cristu, wat hen mimfilangan agé Apudyus hen katagutagu ah maid fasfasorcha way yachi hen mètaguwancha an hiya ah ing-inggana. ¹⁹ Wat hiyachi, maila way gapon anchi iggay ommafurotan hen anchi ihà-anay tagu wat yachin na-ahapan hen egachay katagutagu ah menangfasor. Ngém gapo agé hen ommafurotan hen anchi ihay tagu wat mafalin agéy mifilang hen aminay tatagu ah ammay an Apudyus.

²⁰ Hen nangidchatan Apudyus hen anchi orchin, ta ah chumùchùaran hen makafasoran. Ngém uray ta cha matapyatapyan hen cha fummasoran hen tatagu, ammag kaskasen agé chillu way chakchakkar hen ség-ang Apudyus way manorong an chicha. ²¹ Te hen pès-éyna, fasor hen cha mangentoray hen tatagu way

nangèmeh an chicha ingganah inyatéycha. Ngém ad uwan, hen anchi agé ség-ang Apudyus hen cha mangentoray way yachi hen mangimfilangan Apudyus an chitaaw ah ammayay tatagu gapon nelarammongantaaw an Apotaaw way Jesu Cristu way yachi agé hen mètaguwantaaw an hiya ah ing-inggana.

Hen niyatéy an Jesu Cristu wat mètagu agén hiya

2 Cor. 5:14-15; Gal. 2:19-21; 3:26-27; Col. 2:11-15, 20-3:11

6 Tot-owa way maid mepaniyan hen ség-ang Apudyus an chitaaw. Wat nokay hen ekattaaw nò. Ay antaaw an cha etorotoroy way fumasor ta wachay kataptapyan hen anchi ség-angna an chitaaw. ² Achi, a, te ay ammoh etoroy hen natéy hen anchi a-ammana hen cha-anna matéyan. Yag chitaaw way kaman niyatéy an Jesu Cristu, wat ay ammoh etoroytaaw hen anchi tenaynantaaw. ³ Te innilataaw way yachi chillu hen laychén anchi nafunyangantaaw way isinyar. Te hen isinyarna métat hen anchi nelamongantaaw an Jesu Cristu hen anchi natéyana. ⁴ Wat hen anchi nafunyangantaaw, niyaligchi ah nelamongantaaw an Jesu Cristu hen anchi natéyana ya anat agé hen anchi nilufuana. Ya hen nekaman an nadchi, ta midchat an chitaaw agé hen anchi faru way ataguwan way kaman hen nekaman an Jesu Cristu hen nepauchiyana gapon mannakafalin Amataaw way Apudyus.

⁵ Wat gapo ta nelamongtaaw an Jesu Cristu hen anchi natéyana, sigurachu agé way melamongtaaw an hiya hen anchi nan-uchiyana, wat antaaw ammag kasen matagu way kaman hen nataguwana. ⁶ Wat maawatantaaw koma way hen anchi nachachà-an way kenatagutaaw, yachi hen niyatéy an Jesu Cristu hen anchi koros ta wachay ka-afa-an hen anchi laweng way nisissigid an chitaaw, ya ta achi chitaaw agé manalepanén hen fador. ⁷ Te no matéy hen tagu, yachi hen mailufusana hen kafaellan hen fador way manoray an hiya.

⁸ Yag gapo agé ta niyatéytaaw an Jesu Cristu, wat yachi hen mangafurotantaaw way mètagutaaw agé an hiya ah ing-inggana. ⁹ Yag innilataaw agé way gapon nan-uchiyana Jesu Cristu wat achi mafalin way kasen agé matéy te annag penéppég hen matéyan ah ing-inggana, way kaman paat enafàna. ¹⁰ Yag hen natéyanaat érégnah hen anchi namenghan yanggay ah fayad hen fasortaaw ah ing-inggana. Yag ad uwan agé way nan-uchi, matatagu ah ing-inggana ah machayawan Apudyus. ¹¹ Wat chitaaw agé, masapor antaaw ammag iyalig hen achartaaw ah kaman nanatéy mepanggép hen kafaellan hen fador way mantoray an chitaaw. Ngém natatagutaaw chillu an Apudyus gapo hen nelarammongantaaw an Apotaaw way Jesu Cristu.

¹² Wat hiyachi sosnod, achitaaw koma epap-arufus hen mantorayan hen fador hen antoy achartaaw ta achitaaw ammag afuroton hen anchi laweng way laylaychén hen achar. ¹³ Ya achitaaw agé iyuy-uya hen uray heno way parten hen achartaaw ah mausar way mangamma hen laweng. Ta hen ekamantaawat an-

taaw ammag idchat hen amin antoy achartaaw an Apudyus te hiya chillu hen nangidchat hen anchi faru way ataguwantaaw ah achitaaw metap-aran. Yag antaaw ammag iyuya hen aminay parten antoy achartaaw an hiya ta usaréna ah manlamentana way mangamma hen ammayéna. ¹⁴ Te achi koma mafalin way hen fador hen manoray an chitaaw ad uwan. Te hen anchi ség-ang Apudyus hen anchi cha mangentoray an chitaaw ad uwan way faén hen anchi orchin.

Hen a-abfurotontaaw, hiya hen nangen-alepan an chitaaw

Rom. 8:1-17

¹⁵ Magat wachay mangaliyén, "Wat no faén hen anchi orchin hen cha mangentoray an chitaawat, uray ud-ay antaaw kagég cha fumasofasor ta egad kay hen anchi ség-ang Apudyus way man-ancha an chitaaw." Ngém térén way achi éméyha. ¹⁶ Te ay ammoh achiyu ma-awatan way uray heno way manginyuyaantaaw hen achartaaw wat hiya hen kaman nangen-alepan an chitaaw. Wat hiyachi, no ah Chumunyu hen manginyuyaantaaw wat achi pay ammag hiyaat agé hen nangen-alepan an chitaaw way hen halenonotnaat hen atéyan ya hen metap-aran. Waman no ah Apudyus hen manginyuyaantaaw, wat hiya hen nangen-alepan an chitaaw way hen halenonotna agéat annag ifilang chitaaw ah maid fasfasorna an hiya.

¹⁷ Wat antaaw ammag manyaman an Apudyus, te hen anchi pés-éyana, kaman alepan Chumunyu chitaaw. Ngém ad uwan, chayu tot-owa epapate way mangafurot hen anchi katot-owaan way nitudtuchu an chàyu.

¹⁸ Wat nilufus-ayu hen kena-alepanyu hen fador yag namfalinén Apudyus chàyu ah kaman alepanna way mangamma yanggay hen usto.

¹⁹ Chà usarén hen panpani mepanggép hen alepan ta narakah ma-awatanyu koma hen antoy layché way aryéén. Te hen anchi ar-argaw tot-owa, kaman anyug inyuya hen aminay acharyu ah kaman alepan way mangamma hen heno way laweng ya aggarémha way an cha chumaggat. Wat ad uwan, masapor kaman koma agéchi hen ekamanyu way manginyuya hen aminay acharyu ah kaman alepan way mangamma hen usto way ammayén Apudyus.

²⁰ Hen anchi ar-argaw way alepan Chumunyu chàyu, wat maid poros hamhamàyu way mangamma hen usto way ammayén Apudyus. ²¹ Yag nokay paat agé hen gunggunayu way nangamma-amma an cha nadchi way ad uwan, cha-ayu mafiinan way uray hen manmanma-anyu. Oo a, te hen fanag cha nadchiat ammag hen atéyan ya hen mesenaan an Apudyus ah ing-inggana. ²² Ngém ad uwan, nahara-an-ayu hen kena-alepanyu an Chumunyu ta ah Apudyus hen nangen-alepan an chàyu. Yag hen anchi magunggunaanyu an nadchiat anna an namfalinén chàyu ah tatagu way ammayéna way hen fanag nadchi agéat hen mètaguwanyu an hiya ah ing-inggana. ²³ Te hen fayad hen fadorat hen atéyan way mesena an Apudyus ah ing-inggana. Waman hen anchi iliblin Apudyusat hen

anchi mannanayun way mètaguwan an hiya gapo hen nelarammongantaaw an Apotaaway Jesu Cristu.

Hen mihyanantaaw hen anchi orchin

Rom. 7:13; Gal. 2:19-20

7 Chàyu way sosnod, innilà way ma-awatanyu hen antochay chà ifaga te innilayu met hen mepang-gép hen orchin way hen anchi natatagguwan yanggay hen tatagu hen manmancharana. Ngém mag-ay ta matéy hen anchi tagu, yachi hen mapéppégan hen manmancharan hen anchi orchin an hiya te natéy met. ² Te kaman hen hen-ahawa way no ommahawa hen fufae, epawan hen orchin hen manginhiyanana an ahawana ah kasenna mangahaw-an ah safali ing-ganah matéy. Ngém mag-ay ta matéy ah ahawana, nailibli hen anchi fufae hen anchi orchinanchi, yag mafalin agé kasen omahawa no laychéna. ³ Ngém mag-ay ta é-éttég hen anchi ahawana way natatagu yag wachan safali ah chana ayan, yachi hen tot-oway ekatchéén cha chumagchagas. Ngém no natéy hen anchi ahawana, achi man-anchar hen yachiy orchin an hiya te faén chagchagasna no kasen mangahawa. ⁴ Wat sosnod, kaman agéhchi an chitaaw, te kaman hen atéyan hen manhiyanan hen hen-ahawa, wat kaman agéhchi way hen atéyan agé hen manginhiyanantaaw hen anchi orchin. Te chitaaw, niyatéytaaw met an Jesu Cristu hen anchi natéyana, wat maid mafalin hen anchi orchin way manmanchar an chitaaw ad uwan. Te safali hen netapyantaaw te antaaw an nelamong an Jesu Cristu way nepauchi hen natéyana. Wat ad uwan, nawayataaw way mangamma hen laychén Apudyus. ⁵ Ta achi kaman hen anchi pés-éyna way antaaw ammag cha tenorad hen laylaychén hen achar. Te hen hiyachi, ammag henéphép hen orchin hen layadtaaw way mangamma hen laweng, te uray heno way epawan hen anchi orchinén yachiyat agé hen laylaychéntaaw way mangamma way hen halenonotnaat hen atéyan way mesenaan an Apudyus ah ing-ing-gana. ⁶ Ngém ad uwan, nailiblitaa hen anchi orchin way nangen-alepan an chitaaw, te gapon niyatéyantaaw an Jesu Cristu wat inhiyan chitaaw hen anchi orchin. Wat ad uwan hen antoy mansérfiyantaaw an Apudyus, faén hen anchi orchin hen chan manchar an chitaaw te hen anchi Espirituna.

Hen pontos hen orchinat eparawagna hen fador

Gal. 2:15-21

⁷ Magat wacha agéy mangaliyén, “Wat no yaha, ammag laweng peet hen anchi orchin te yachi hen mangamma hen fumasoran.” Ngém faén chilluha. Te non an maid hen anchi orchin, iggay-o angkay ma-awatan no heno hen fador. Te no maid hen anchi orchin way ekatnéén, “Achi cha ma-apés hen kok-owan hen ifa,” iggay-o angkay enlasin hen kenaraweng hen anchi apés way wacha an haén. ⁸ Ngém gapo ta fumùnag hen anchi orchin way cha mangempawa hen apés, wat yachi hen namangon hen anchi apés way wachan haén. Te hen kamaichan hen orchin, maid

maelasin ah fador. ⁹ Kaman hen anchi cha-an-o nangammuwan hen anchi orchin, ekat-owat agéén ammayà way tagu way maid fador-o. Ngém angkay na-awatà hen imfagan hen anchi orchin, ma-awata-at agé way menangfadorà peet, ¹⁰ yag karébféngà way mepapchit ya mesena an Apudyus ah ing-ing-gana. Wat hen anchi orchin way chà manchinlan ah managu an haén, yachiyat agé peet hen nangimfaga hen matéyà. ¹¹ Wat anà ammag lenokop hen anchi fador way nigagangay an haén. Te yachin nangawis an haén way manlabseng hen anchi orchin way hen halenonotna agéat hen atéyan way mesenaan an Apudyus. ¹² Wat hiyachi, na-apudyusan met hen anchi orchin, te ammay ya usto hen itudtuchuna. ¹³ Wat ay ammah pafadoròchi way hiya hen nangamma hen atéyà an Apudyus ah mesenaà an hiya ah ing-ing-gana. Achi mafalin, a, te hen anchi fador way wachan haén, yachi paat hen nangamma ah mesenaà an Apudyus. Yag gapon nadchiyat imfagan hen anchi orchin way masapor matéyà, te hen anchi orchin, yachi hen mangempaka-ammu no heno hen fador ya no kamana hen kenarawengna.

Maid tatagu ah maka-amma hen usto

¹⁴ Innilataaw way hen anchi orchin, na-apudyusan te ah Apudyus hen narpowana. Ngém chitaaway tatagu, ammag nisissigud hen fador an chitaaw way antaaw ammag kaman alepan hen fador. ¹⁵ Kaman an haén way an-og achi ma-awatan hen antoy achar-o, te hen anchichay ammay way laychê way ammaan, ammag yachiyat agé hen achì cha ammaan. Waman hen anchichay laweng agé way achì paat laychén way mangamma, ammag chichachiyat agé hen chà ammaan. ¹⁶ Wat gapo ta achì paat laychén way mangamma hen laweng, yachi hen manot-owaan way chà tàchégan hen kenauston hen anchi orchin. ¹⁷ Wat hiyachi, mafalin ekat-owén faén haén hen cha mangamma hen anchichay laweng, te gapo hen anchi fador way looh nisissigud an haén, yachi hen chan manchar ah mangammaà hen anchi laweng. ¹⁸ Te innilà way ammag maid ammay ah nisissigud hen antoy achar-o. Te tàén no laychê paat way mangamma hen ammay, anà chillug achi maka-amma. ¹⁹ Te pakay achiyà maka-amma hen anchichay ammay way laychê nò. Yag hen anchichay laweng agé way achì paat laychénat ammag chichachiyat agé hen chà ammaan. ²⁰ Wat no chà chillu ammaan hen anchichay achì laychén way mangamma, kapeletan way faén ammag haén hen cha mangamma, te hen anchi fador way nisissigud an haén hen chan anchar.

²¹ Wat hen ma-awatà hen antoy natatagguwantaaw, an ngatag nigagangay way no laychén way mangamma hen anchi ammay, ammag hen anchi lawengat agé chillu hen cha ma-ammaan. ²² Ngém ammag pararo chillu hen layad hen hamhamào way mangamma hen anchi laychén Apudyus, ²³ ngém ammag maid mafalin-o. Te hen anchi fador way nisissigud hen antoy achar-o, ammag hiyaat agé hen cha mangufat hen antoy

layad hen hamhamào way mangamma hen laychén Apudyus. Wat kamanà farud way imfarud hen anchi fador way chan toray an haén. ²⁴ Wat anà ammag kas-ase, te nokay lawan makafael way mangenharà an haén hen antoy kena-alepan-o hen fador way yato met hen sigurachu way mesenaà an Apudyus. ²⁵ Ngém anà chillug manyayaman an Apudyus te hiya yanggay paat hen makatorong an haén gapon enamaan Apotaaw way Jesu Cristu.

Wat hen wachan haén, uray no ammag chinuchumgat hen fumasoran hen antoy achar-o, an-o chillug epapate ah hamhamào way mangamma hen laychén Apudyus.

Hen Espiritun Apudyus hen mamalew hen kenatatagun hen tatagu

Juan 3:1-8; Rom. 6:15-23; Gal. 5:16-26; Heb. 10:1-5

8 Wat ad uwan, amintaaw way nelarammong an Jesu Cristu wat sigurachu way achitaaw machusa. ² Te hen Espiritun Apudyus hen chan toray an chitaaw ad uwan way hiya, gapon nelarammongantaaw an Jesu Cristu wat finalewana hen ataguwantaaw hen nangidchatana hen faru way ataguwan. Yag inlufusna agé chitaaw hen chan torayan hen fador ad uwan ya anat agé hen halenonotna way metap-aran. ³ Wat hiyachi, faén tot-owa hen nanorotan hen anchi orchin hen nangamma hen kahara-an te gapon kenakapsottaaw way tatagu, wat maid chillu makasorot an nadchi. Ngém ah Apudyus, hiya hen nangamma hen kahara-antaaw way hen nekaman, empalena hen anchi anàna paat way namfalin ah kapachongtaaw way tagu way menangfador. Ngém hen karasena yanggay, te maid poros fasfasorna. Yag ammag hiya hen chinusan Apudyus ah fayad hen fasortaaw way tatagu ta achi koma mantoray hen fador an chitaaw ad uwan. ⁴ Yahan enkaman Apudyus ta masorot paat hen anchi orchin way nenongnong chillu hen nifaga. Yag enamaanachi ah pagsaya-atantaaw, chitaaw way manorot hen laychén hen Espiritun Apudyus way faén hen anchi laylaychén hen achar. ⁵ Te hen anchi tagu way ammag cha manorot hen laylaychén hen acharna, maid kasen chan manchar an hiya no faén yanggay hen anchi laylaychén hen acharna way nigagangay hen tatagu. Waman hen anchi tagu way cha manorot hen laychén hen Espiritun Apudyus, hen anchi Espiritu agé hen chan manchar an hiya. ⁶ Yag no hen anchi laychén yanggay hen achar hen manmanchar an chitaaw, wat antaaw ammag mesesena an Apudyus ah ing-inggana. Waman no hen Espiritun Apudyus hen manmanchar an chitaaw wat ammag mapapanoh hen hamhamàtaaw ya mètagutaaw an Apudyus ah ing-inggana. ⁷ Wat hen anchichay cha manorot yanggay hen laylaychén hen acharcha, chicha hen ammag kafusor Apudyus te anchag achi soroton hen laychén Apudyus. Ya ah katot-owana, achicha chillu makasorot an cha nadchi, ⁸ te hen anchi tagu way annag cha afuroton hen laylaychén yanggay hen acharna, an

chillu ammag achi mafalin way ammaana hen mangemparaylayad an Apudyus.

⁹ Ngém safali an chitaaw te chitaaw, faén hen anchi laylaychén hen achar hen chan toray an chitaaw, te hen Espiritun Apudyus hen chan toray no tot-owa way niyachar an chitaaw. Te heno way tagu way maid anchi Espiritun Cristu an hiyaat, faén angkay tatagun Cristuchi. ¹⁰ Ngém no wacha tot-owah Cristu an chitaaw, uray no matéy hen antoy achartaaw gapon fador, matagutaaw chillu gapon Espiritun Apudyus te imfilang Apudyus chitaaw ah maid fasfasorna an hiya. ¹¹ Yag no niyachar tot-owa hen Espiritun Apudyus an chitaaw, wat ah Apudyus way nangempauchi an Jesu Cristu, wat pauchiyéna agé hen antoy achartaaw gapon anchi Espirituna way niyachar an chitaaw.

¹² Wat hiyachi, sosnod, masapor iyafiintaaw hen laychén Apudyus ta faén hen anchi laylaychén hen achar hen chataaw amma-ammaan. ¹³ Te no ammag hen laylaychén hen achar hen chataaw sorosoroton, wat antaaw ammag mesena an Apudyus ah ing-inggana. Ngém no awaténtaaw hen torong hen Espiritun Apudyus ah mangentagayantaaw hen laylaychén hen achar, wat mètagutaaw an Apudyus ah ing-inggana. ¹⁴ Te aminay tagu way hen Espiritun Apudyus hen chan toray an chichaat, chicha hen tot-oway a-anà Apudyus. ¹⁵ Yag hen anchi Espiritun Apudyus way inidchatna an chitaaw, achi chitaaw ammag ammaan ah alepan way an émé-égyat an Apudyus, te annaat an mamfalinén chitaaw ah a-anàna paat. Wat yachin mangawagantaaw an Apudyus ah Ama. ¹⁶ Yag hen anchi Espiritun Apudyus agé, hiya hen cha mangempalèna an chitaaw way a-anà tot-owa chitaaw an Apudyus. ¹⁷ Yag gapo ta a-anà Apudyus chitaawat sigurachu way mèawataaw agé hen anchichay kaman tawid way idchatna hen anchichay tataguna. Ya mèawataaw agé hen aminay inidchatna an Jesu Cristu. Te no melak-amtaaw hen ligat Jesu Cristu wat sigurachu way melak-amtaaw agé hen kachayawana.

Hen anchi kachachayaw way awaténtaaw ah pegwana

2 Cor. 4:17-18; 2 Ped. 3:10-13

¹⁸ No chà ay ham-éham-én, innilà way amiamin hen anchi chataaw maligligatan hen antoy lota ad uwan, wat ammag hen ò-orongan yanggay no epachong-o hen anchi kaenammay way mekaman an chitaaw ah pegwana. ¹⁹ Yag uray agé hen kangunun way enamaan Apudyus hen antoy lotaat, kaman paat ancha yanggay ammag ahopan hen anchi ag-agaw way mangemparangan Apudyus an chitaaw ah nenèng way a-anàna. ²⁰ Te hen aminay kangunun way enamaan Apudyusat cha-an chillu mafud-asan hen pontos Apudyus way nangamma an cha nadchi te netakorongcha amin agé hen fummasoran hen tatagu, te ya ha chillu hen hehemtà Apudyus ah mekaman. Ngém wacha chillu hen namnama ²¹ way ah tapen chi ag-agaw, omammay chi angamin ya mahara-ancha agé hen katéyancha ya hen karopa-ancha. Ya mèawacha amin hen anchi am-ammay way kataguwan way idchat

Apudyus hen anchichay a-anàna. ²² Ngém cha-anchi, te maila way ingganad uwanat kaman paat chachan inawid hen aminay kangunun way enammaan Apudyus gapon ligat hen antoy lota way kaman hen chan pànotan hen ihay cha maligatan way umanà. ²³ Yag faén agé yanggay chachi hen kaman hichi, te uray agé chitaaw way na-adchan ah Espiritun Apudyus ah manot-owaantaaw hen aminay tapena way idchatna an chitaaw ah pegwana. Te chitaaw, kaman chataaw agé man-inawid hen antoy mamannéchan-taaw hen mangemparangan Apudyus an chitaaw ah nenènonong way a-anàna way yachi agé hen manokatana hen antoy achartaaw ah faru way achar way achi kasen matmatéy. ²⁴ Yag nanepod hen nangenhara-an Apudyus an chitaaw, chichachi hen chataaw namnaméén an hiya. Ngém maid mangaliyén chana namnaméén way mangawat hen anchi loohna ena-awat, te hen namnamééna yanggayat hen anchichay cha-anna awatén. ²⁵ Wat gapo ta cha-an umchah hen anchi chataaw namnaméén, masapor antaaw yanggay ammag a-annohan way mamannéd.

²⁶ Yag hen anchi Espiritun Apudyus agé way wachan chitaaw, chana agé torongan chitaaw hen kakenapsottaaw. Te uray hen manluwaruwantaawén maid innilataaw hen ustoy ifagataaw an Apudyus. Wat no achitaaw makefaga hen mifaga gapon kachaghén hen hehemmataaw, wat ammag hen Espiritun Apudyus hen cha mangempachakpos hen anchi achitaaw makefaga. ²⁷ Yag ah Apudyus way nangi-ila hen hamhamà hen tatagu, ma-awatana agé hen chawat hen anchi Espirituna te hen anchi manginluwaruwan hen Espirituna an chitaaw, epetnodna hen anchi laychén Apudyus chillu para an chitaaw.

²⁸ Wat chitaaw way manlayad tot-owa an Apudyus way penepelena chillu ah kafud-asan hen planona, innilataaw way uray heno way mekaman an chitaawat halenonoton Apudyuschi ah pagsaya-atantaaw. ²⁹ Te nanepod hen lugrugin hen egad, looh inni-ilan Apudyus chillu no heno hen omafurot an hiya, wat penepelena chicha way komaman an Jesu Cristu way anàna, ta chuarcha way masosnod way ah Jesu Cristu hen pangorowancha amin. ³⁰ Wat aminay tatagu way penepelen Apudyusat enammaana hen omafurotancha. Yag faén agé yanggaychi te amincha way ommafurotat, imfilangna chicha ah maid fasfasorcha an hiya. Ya amincha agé way mifilang ah maid fasorna an hiyaat mèawééna chicha hen kena-ammayna.

Hen layad Apudyus an chitaaw gapon Jesu Cristu

Efes. 3:14-21

³¹ Wat no yachi peet hen enkaman Apudyus para an chitaaw, nokay lawa hen kasentaaw aryén nò. Te no hiya hen cha manorong an chitaaw, ammag maid maka-afà an chitaaw. ³² Te hamham-éntaaw ngén ah Apudyus, te no uray hen anàna paatén iggayna inyachi para an chitaaw te annag inidchat way matéy ah sobfottaaw, wat ay ammoh inyachina lawa agé way mangidchat hen amin an chitaaw. ³³ Yag no yaha agéat

ammag maid mangempafasor an chitaaw way penelén Apudyus, te ah Apudyus met paat hen nangimfaga way maid fasortaaw an hiya. ³⁴ Wat heno kay paat hen manusa an chitaaw nò. Ay ammoh ah Jesu Cristu. Faén, te hiya paat hen natéy ah para an chitaaw yag nan-uchi, ya wacha ad uwan way nichachapat an Apudyus ah kachayawana way mangentatàchég an chitaaw. ³⁵ Yag ammag maid poros agé makaghat hen anchi layadna an chitaaw. Te uray no chuar hen ligattaaw ya maid achi mepachah ah cha malifokan hen hamhamà, ammag hihiyaya chillu hen layad Jesu Cristu an chitaaw. Yag tàén no mapap-aligatantaaw, ya uray no makorangantaaw ah ma-an ancha lumfong, ya uray ta machachà-an hen mangan-a an chitaaw, yag uray agé pédtén chitaaw wat ammag achi chillu ma-atob hen hamhamà Jesu Cristu an chitaaw. ³⁶ Manowat te mepasamak hen kaman an cha nadchi te hen anchi nesosorat way alen Apudyus ad namenghan, ekatnéén,

“Gapon sommorotanni an heaat, ammag inuras way nesasaggana-ani way matéy, te kaman anchag namfalinén chàni ah karnero way an maparte.”

³⁷ Ngém tàén no mepasamak amin chachi an chitaaw, manga-afàtaaw chillu gapon Jesu Cristu way manlarayyad an chitaaw.

³⁸ Wat yachi, sigurachuwa way ammag maid makaghat hen layad Apudyus an chitaaw. Te tàén no matéytaaaw ono natattagutaaw, laylaychén chitaaw chillu. Yag maid agé anghel ya uray ongtan ah makatepéd hen layadna an chitaaw. Ya uray heno way mepasamak an chitaaw ad uwan ya anat agé ah pegwana, an chillu ammag maid makaghat hen layad Apudyus an chitaaw. ³⁹ Te uray heno way makafael way wachad uchu ya wachad char-ém way ma-ahap hen egachay wachaat ammag maid chillu makaka-an hen anchi layad Apudyus an chitaaw way hen hiyachiy layadnaat gapon Apotaaw way Jesu Cristu.

Hen mekaman hen anchichay Judio way penepelen Apudyus ah mantataguna

Rom. 2:28-29; Gal. 4:21-31

9 Chàyu way sosnod, tot-owa hen antochay chà ifaga, te gapon afurot-o an Jesu Cristu wat achiyà chan kétkétém. Yag napapanoh hen hamhamào ya inni-ilan agé hen Espiritun Apudyus hen kenatot-owan hen antoy chà ifaga ² way hen ifagà, ammag pararo way téréen hen sigab antoy hamhamào ya ammag amchan agé hen tokar-o ³ gapon anchichay kacharaà way Judio way ancha ammag achi mangiggéén ah Jesu Cristu. Te non an koma mafalin ta uray ud-ay haén hen mesena an Cristu ya machusa nonat paat an chicha hen mahara-an. ⁴ Te chichaat ganà paat Israel chicha way penepelen Apudyus ah man-a-anàna ya chicha paat agé hen nangempàil-ana hen humiliyan hen kena-apudyusna. Yag chicha agé hen nangentoragana hen anchichay entotoragna. Yag inidchatna hen orchinna an chicha yag intudtuchuna hen ustoy ekanmancha way manayaw an hiya. Yag chicha agé hen

nangempostana hen anchichay empopostana. ⁵ Ya chicha agé hen ganà hen anchichay napateg paat way tatagun Apudyus ad namenghan. Yag hen anchichay Judio paat agé hen niyana-an Jesu Cristu hen um-maliyana hen antoy lota way hiya hen ap-apon chi egad ya hiya agéh Apudyus way machachayaw ah ing-inggana. Amen.

⁶ Achì ekatén sayang hen amin anchichay empopostan Apudyus ad namenghan an chàni way Judio gapo hen anchi achi omafurotan hen kachùran. Te ah katot-owana, achi chillu ifilang Apudyus amin hen anchichay ingganà Israel ah tot-oway tataguna. ⁷ Te kaman an Abraham way iggay ifilang Apudyus ah ustoy tataguna hen amin anchichay ingganàna. Te hen imfagan Apudyus an hiya, ekatnéén, "Ah anàno way Isaac yanggay hen fùnagan hen anchichay empopostà ah ustoy ganàno." ⁸ Wat hen laychén nadchiy aryénat faén peet anà Apudyus hen amin anchichay ganà Abraham. Te hen anchichay tatagu way ifilang Apudyus ah ustoy a-anàna, wat hen anchichay niyanà ah tomot-owaan hen anchi empostana. ⁹ Te hen empostan Apudyus an Abraham, ekatnéén, "Kasenà umale hen kaman ahtoh tawén, wat iyanà ahawam way Sara hen anàyu way larae."

¹⁰ Yag hen iha agéy mangempanyà, wat hen anchichay kapel way anà Apotaaw way Isaac way cha Esau an Jacob way inyanà Rebecca way ahawana. ¹¹ Te imfafaggan Apudyus an hiya way mangaliyén, "Nangatngato hen anchi enawchi no hen anchi pango wat hen anchi pango hen mansérfi hen anchi enawchina." Yag hen ihay nesosorat way imfagan Apudyus agé, ekatnéén, "Ah Jacob hen laylaychê, ngém achi laychén ah Esau." Cha-an miyanà cha Jacob an Esau hen nangaryan Apudyus an cha nadchi, wat maid met enam-ammaancha ah ammay ono laweng ah nameleyan Apudyus ah laychéna. Ngém yachin enkaman Apudyus ah mangempàil-ana way faén gapoh enammaan hen tatagu way ammay ya laweng hen mameleyana an chicha. Te ah Apudyus, piliyéna hen laychéna way gapo yanggay ah hamhamàna.

¹⁴ Magat wacha agéy mangaliyén, "Wat no yaha, faén peet nalimpiyu ah Apudyus te chana wahigén hen piliyéna." Ngém achi koma mafalin way ma-aleha. ¹⁵ Te imfafaggana chillu an Moses ad namenghan way mangaliyén, "Haén way Apudyusat egachà way manég-ang hen ség-angà ya manlayad hen laychê." ¹⁶ Wat hiyachi, maila way hen mameleyan Apudyus hen tatagu wat faén gapo hen laychén hen tagu ono hen enam-maana, te gapo yanggay hen ség-ang Apudyus. ¹⁷ Kaman hen anchi nekaman an Are Faraon ad namenghan ad Egipto, te imfagan Apudyus an hiya way mangaliyén, "Hen nangempangatowà an hea way man-are, wat ta wachay mangempàil-à hen kafaèlè ya ta mepachamag hen kena-apudyus-o hen karotarota."

¹⁸ Wat hiyachi hen kail-ana way ah Apudyus, ség-angana hen anchichay laychéney ség-angan ya paknégèna agé hen hamhamà hen anchichay laychéney epaknég.

Hen aningarngar Apudyus ya hen ség-angna

¹⁹ Magat wachay mè-esngel agé way mangaliyén, "Wat no yaha peetat achi koma mafalin pafasoron Apudyus hen tatagu way cha fumasor te maid met chillu makakontara hen laychéna." ²⁰ Ngém achi agé koma mafalinhay ma-ale te antaaw lawa an tatagu, yag ay ammoh mè-esngeltaaw an Apudyus way nangamma an chitaaw. Te hen anchi an na-ammaan, ay ammoh liliyéna hen anchi nangamma no pakay paat yachi hen enkamanna way nangamma. ²¹ Achi met, te hamham-éntaaw ngén hen anchi chan chuwin ah fanga, wacha hen karébféngana way mangarase hen keyusaran hen anchi lota way machuwin ah fanga. Te no ekatnéén chuwinéna hen gudwana ah guse ya anat hen gudwana ah an lawa an hayugan, wat mafalin te egad met hen laychéna.

²² Wat pachongna agé hen enkaman Apudyus. Te laychéna way mangempàila hen aningarngarna ya hen kafaèlana way manusa hen anchichay cha mangempangingarngar an hiya. Ngém tàén yag anna chillug cha anohan chicha way uray ta machudchusacha. ²³ Yag laychéna agé way mangempàila hen anchi pararo way ség-angna way maid mepaniyana, wat senéség-angana hen anchichay tatagu way penepelena chillu way mangila hen anchi kachachayawana. ²⁴ Yag chitaawchi hen anchichay penepelena way faén yanggay Judio hen penelena te uray agé hen anchichay faén Judio. ²⁵ Te yachi chillu hen ensorat Hosea ad namenghan way ekat Apudyusén,

"Hen anchichay faén tatagù hen pés-éyna, chicha hen piliyé ah mantatagù ad uwan. Wat hen anchichay cha-an-o lenyad hen pés-éyna, chichaat agé hen laychê ad uwan."

²⁶ Yag wacha agé hen ihay nesosorat way ekatnéén, "Ya hen anchi lugar paat way wacha hen nangimfaga way faén tatagun Apudyus chicha, ammag ahchiyat agé hen ma-awagancha ah a-anà Apudyus paat way hiya hen anchi natattagu ah ing-inggana."

²⁷ Yag hen ensorat Isaias mepanggép hen anchichay ganà Israel way Judio, ekatnéén,

"Uray ancha ammag chuachuar hen anchichay ganà Israel way kaman ménat hen kachuar hen anchi gahar hen penget hen fayfay, wat an chillug otonna hen mahara-an hen chusan Apudyus. ²⁸ Te sigurachu way umchah hen anchi ag-agaw way ammag ekamakam Apudyus way manusa hen aminay tatagun antoy lota way ammag maid milumidyuwana."

²⁹ Yag wacha agé hen anchi ihay ensorat Isaias way ekatnéén,

"Ah Apudyus way mannakafalin way man-ap-apo hen egad, no anna an chinusa chitaaw amin way Judio way iggayna ség-angan hen tapenaat antaaw ammag natepò way kaman hen anchichay tatagud Sodoma way Gomora."

Iggay afuroton hen anchichay Judio hen anchi ammayay chamag

³⁰ Wat yato hen na-amongan hen aminay laychê way ifaga te hen anchichay faén Judio way maid paat namamacha way ifilang Apudyus chicha ah maid fasorcha an hiya, ammag chichaat agé peet hen nifilang ah ammayay tatagu gapon ommafurotancha an Jesu Cristu.

³¹ Wamanat agé hen anchichay Judio paat, anchag empapate way manorot hen anchi orchin ah mangimfilangan Apudyus an chicha ah maid fasfasorcha an hiya. Ngém ammag é-éttégnat peet chillu hen anchi fasorcha. ³² Yag pa kagé umat hichi peet nò. Oo a, te anchag manchichinlan hen chacha manorotan hen anchi orchin ah mangimfilangan Apudyus an chicha ah maid fasorcha yag achichaat an manokchun ah Jesu Cristu. Wat anchag enomfat way kamancha paat an nechongtor hen anchi fato way cha mechongchongtoran hen tatagu. ³³ Te yachi chillu hen laychén hen anchi nesosorat way aryén way niyalig ah Jesu Cristu ah fato, ekatnéén,

“Ilanyu ngén, te wachan epafùnag-o ad Sion way fabréyyu way ihay kaman fato. Yag hiyaat agé hen cha mechongchongtoran hen tatagu ah mag-ahancha. Ngém henoy mangafurot an hiya, ammag maid man-amuyuwana te mahahalla-an.”

10 Sosnod, ammag maid paat kasen laylaychê way chà iluwaluwaruwan an Apudyus no faén yanggay hen kahara-an koma hen anchichay kacharaà way Judio. ² Manowat te tàchégà way pararo way téréen totowa hen chacha ekamkaman way manayaw an Apudyus, ngém ammag nenèfat hen anchi chachan chinlan. ³ Te anchag achi mangiggéén hen ekaman Apudyus way mangimfilang hen tatagu ah ammay way maid fasfasorna an hiya, yag chichaat agé epapate paat way manorot hen anchi wachay hehem-màcha, yag anchag achi paat iyafun hen anchi planon Apudyus. ⁴ Te ah katot-owana, ammag penéppég Jesu Cristu hen keyusaran hen anchi orchin ah mifilangan hen tatagu ah ammay an hiya wat ad uwan, egad omafurot hen tatagu an hiya yag anat mifilang ah ammay way maid fasfasorna.

Maid achi mafalin ah mahara-an

Efes. 2:1-10

⁵ Hen ensorat Moses mepanggép hen keyusaran hen anchi orchin ah mifilangan hen tatagu ah ammay an Apudyus, ekatnéén, “Heno way tagu way manorot hen anchi aminay orchin way maid poros labrabsengéna, wat hiya hen mafalin mètagu an Apudyus.” ⁶ Ngém no mepanggép hen mifilangan hen tatagu ah ammay gapon afurotcha an Jesu Cristu, wat maid nalgat ah ma-ammaan. Te achi masapor way wacha hen éméy ad uchu way mangempale an Cristu hen antoy lota. ⁷ Ya achi agé masapor way wacha hen éméy ad charém way mangempauchi an Cristu. ⁸ Te hen ekat hen anchi nesosorat way alen Apudyusat faén nalgat hen anchi kahara-antaaw te chechengngartaaw met hen

nekaman, wat innilataaw ya mafalin agé haphapeténtaaw. Yag yachi chillu hen chani epagngapagngar hen tatagu. ⁹ Te no haphapetén way ah Jesus paat hen Apapo, yag no afuroton paat agé ah hamhamà way hiya hen empouchin Apudyusat yachi hen kahara-an. ¹⁰ Te hen anchi omafurotantaaw paat an Jesu Cristu wat yachi hen mangimfilangan Apudyus an chitaaw ah maid fasfasorna an hiya. Yag no haphapeténtaaw chachi hen tapena wat yachi hen kahara-an hen kachusaantaaw. ¹¹ Wat tot-owa hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén, “Heno way mangafurot an Jesu Cristu wat maid man-a-amuyuwana.”

¹² Yag hen yatoy na-ale, ahapéna hen egachay tatagu te maid epohowan Apudyus, wat Judioa man ono faén, maid chillu nat-énana te ah Jesu Cristu hen ap-apon hen aminay tatagu ya ammag menangség-ang way to-motorong ah heno way manchawat an hiya. ¹³ Te yachi chillu hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén, “Heno way tagu way manchawat ah torong Jesu Cristu wat mahara-an.”

¹⁴ Ngém nokay hen én-énnéncha way manchawat ah torong Jesu Cristu no cha-ancha omafurot an hiya. Yag nokay agé hen én-énnéncha way omafurot no maid chengchengngarcha mepanggép an hiya. Ya nokay agé hen én-énnéncha way mangngar no maid i manginwarawag. ¹⁵ Yag nokay agé hen i manginwarawag no maid mahnag. Ngém ah katot-owana, wachacha hen hennag Apudyus, wat tot-owa anchi nesosorat way ekatnéén,

“Ammag araylayad hen umaliyan hen anchichay i manginwarawag hen anchi ammayay chamag.”

¹⁶ Ngém hen karawengna, te ancha chillug chuar hen anchi achi mangafurot hen anchi ammayay chamag, te kaman chillu hen anchi ensorat Isaias ad namenghan way ekatnéén,

“Apudyus, kaman paat ammag maid mangafurot hen anchi chani epagngapagngar.”

¹⁷ Ngém tàènat maid chillu kasen marmuwan hen omafurotan hen tatagu no achi yanggay hen chacha mangngamangngaran hen anchi alen Apudyus, ya maid agé kasen mepagngar no faén yanggay hen anchi chamag mepanggép an Jesu Cristu.

¹⁸ Ngém pakay chillu achicha omafurot hen anchichay Judio nò. Ay ancha an cha-an changrén. Faén, te chechengngarcha met, te nesosorat hen alen Apudyus way ekatnéén,

“Niwarawag hen alena ah karotarota wat nanhemamag hen tatagu hen kafabréfabréy ingganah péppég hen lota.”

¹⁹ Wat no yachi, magat ancha an iggay na-awatan hen anchi chengngarcha. Ngém sigurachu met way na-awatanha, ngém ancha chillug téréen, te uray ad namenghanat wachan ensorat Moses ah kaman ingar Apudyus an chicha way ekatnéén,

“Hagongò hen anchichay faén Judio way achiyu ifilang ah tatagu ta éhéd yag omapés-ayu way tatagù, yag an-o agég ség-angan chicha way uray poros chi in-

nilacha mepanggép an haén ah omaningarngaranyu koma ta éhéd yag marmu agé hen afurotyu.”

²⁰ Yag wacha hen ihay ensorat Isaias agé way kaskasen way nangentorod way nangimfaga hen anchi enalen Apudyus mepanggép hen anchichay faén Judio, ekatnéén,

“Anà ammag inchahan hen anchichay tatagu way achicha manganap an haén, yag uray ta maid nangimimohancha mepanggép an haén, an-o chillug tenorongan hen hamhamàcha ah mangawatancha mepanggép an haén.”

²¹ Ngém hen mepanggép hen anchichay Judio way tataguna paat, ekat Apudyusén.

“Uray ta anchag songsongellan way achi omafurot, ammag enag-agaw chillu way an-o paat ammag chachà-anén hen manhagongan an haén, ngém anchag a-adchiyén chillu.”

Hen ség-ang Apudyus chillu hen anchichay Judio

11 Wat gapo ta yachi hen enkaman hen anchichay Judio way anchag achi omafurot, magat wachay mangaliyén entagay Apudyus amin hen anchichay chachà-an way tataguna. Ngém iggayna angkay te pakay haén nò way Judiowà met paat agé way niyanà hen ginana-an Benjamin way ganà Abraham. ² Yag achi chillu etagay Apudyus hen anchichay penepelena way tataguna. Te wachacha chillu hen ommafurot, kaman hen anchi nesosorat way nanliliyan Elias an Apudyus mepanggép hen anchichay ahentaguna way Judio, ³ ekatnéén,

“Apudyus, anchag pinchit amin hen anchichay profetam yag chinachaelcha agé hen amin anchichay cha mepatpatngan hen michaton an hea. Wat ad uwan, ang-anggayà ah nehàfa way cha manayaw an hea, yag uray agé haénat chacha iyanap hen ekamancha way mamchit an haén.”

⁴ Yag yato hen songfat Apudyus an hiya, ekatnéén,

“Faén anggay yanggay hea hen nehàfa, te wachacha chillu hen pitunlifu way iné-égnanà way cha-ancha paat chad-ayawén hen anchi enap-apudyus way Baal.”

⁵ Yachi hen nekaman ad namenghan, yag kaman agéhchi ad uwan, te uray no achicha omafurot hen kachùran an chànì way Judio, wachacha chillu hen hennihnih-a way ommafurot way penepelen Apudyus gapon ség-angna. ⁶ Yag hen nameleyana an chichaat faén gapon nangammaan cha hen ammay te gapo yanggay hen ség-angna. Te non an umat yag wachan enammaan cha ah karébféngan cha way mapele, wat faén libli hen ség-ang Apudyus an chicha.

⁷ Wat nokay hen ma-awatantaaw nò. Hen ma-awatantaawat hen anchichay kachùran way Judio way ganà Israelat iggaycha makachah hen anchi mangamayan Apudyus an chicha way chacha ana-anapén. Te an yanggay an otonna hen nangchah way chicha chillu hen penepelen Apudyus. Waman hen anchichay tapena, ancha yanggay ammag cha iyam-améd way achi mangngar hen cha ifagan Apudyus. ⁸ Wat tommot-

owa hen anchi nesosorat ad namenghan way ekatnéén,

“Empaknéng Apudyus hen hamhamàcha way ingganad uwan, anchag kaman nabfurag way achi makelasin hen usto, ya ancha agég kaman nattorang way achi makangar mepanggép an hiya.”

⁹ Yag wacha agé hen ensorat Are David way ekatnéén,

“Yasa ta hen anchi chachan lagsaragsakan hen marokopancha ah kachusaan cha. ¹⁰ Ya yasa ta anchag kaman nabfurag way achi makelasin hen tot-owa, yag yasa ta ammag mepapeog hen ligat an chicha ah ingggana.”

Yahan ensorat David mepanggép hen anchichay ammag téréen way achi omafurot.

¹¹ Wat gapo ta yachi hen enkaman hen anchichay kacharaà way Judio, magat wachay mangaliyén, “Wat no yaha, entagay ngarud Apudyus chicha ah ingggana.” Ngém faén agéchi, te ilanyu ngén. Hen anchi achi omafurotan hen anchichay Judio, yachiyat agé hen nangidchatan Apudyus hen wayayu way faén Judio way omafurot ah omapésan koma hen anchichay Judio ah omafurotan cha koma agé. ¹² Wat namfalin peet hen anchi achi omafurotan hen anchichay Judio ah pagsaya-atan hen aminay katagutagu hen antoy lota, wat ay achi kaskasen hen pagsaya-atan hen tatagu hen karotarota no ancha an omafurot hen anchichay Judio agé an Apudyus.

Hen kahara-an hen anchichay faén Judio

Efes. 2:11-22

¹³ Ad uwan, wacha agé hen ifagà an chàyù way faén Judio way haén hen ihay piniyar Apudyus ah manaposelna way manudtuchu an chàyù. Yag an-og ichayaw hen anchi nipiyar an haén, ¹⁴ ta éhéd yag omapéscha koma hen tapen anchichay kacharaà way Judio ta omafurotcha koma agé ah kahara-an cha. ¹⁵ Te ilanyu ngén, hen anchi nangingwalinan Apudyus hen anchichay Judio wat yachi hen nangagamichana hen anchichay tapenay tatagu ah karotarota ah man-ifana. Wat ammag maid mepaniyan hen layad no mampangchén Apudyus hen anchichay Judio an hiya, te kaman ménat hen layad hen anchi man-uchiyan hen natéy.

¹⁶ Gapo ta tatagun paat Apudyus cha Abraham an Isaac yah Jacob wat kapeletan way tatagun Apudyus agé hen anchichay ganàcha. Kaman hen anchi tenapay way michaton an Apudyus way no michaton hen anchi pés-éy nauto, enahapna hen amin anchichay umunud. Ya umat agé hen ihay away, te no ah Apudyus hen nangen-awa hen lamotna wat kapeletan way hiya agé hen nangen-awa hen anchichay panganana. ¹⁷ Ngém hen nekaman, kaman paat hempà Apudyus hen tapen anchichay panganan hen anchi away way inmurana way chichachi hen miyaligan hen Judio, yag annag enhoop hen panganan hen anchi safaliy away way narpoh takap way yachi agé hen miyaliganyu way faén Judio. Wat ad uwan, gapo ta nehoop-ayu, cha-ayu mèawa hen aminay ka-ammay hen anchi away way in-

muran Apudyus te cha-ayu mèawa hen aminay empopostan Apudyus an cha Abraham ya hen anchichay ganàna. ¹⁸ Ngém chàyù way an nehoop, masapor ar-arwachanyu ta achiyu ammag cha pelohon hen anchichay naphà. Te an-ayu yanggay an panga way faén chàyù hen mamangchén hen anchi lamot te hen lamot hen mamangchén an chàyù.

¹⁹ Yag achiayu koma agé mampahih-iyà way pawadwadcha no hen anchichay Judio, te awni yag anyug ekatén anchag naphà ta wacha paat chi kehoopanyu. ²⁰ Manowat te tot-owa way naphàcha gapoh achicha omafurotan. Yag hen nehoopanyu agé, gapoh ommafurotanyu. Ngém achiayu an mampahih-iyà ta an-ayuwat an man-ar-arwad. ²¹ Te ilanyu ngénat, no iggay éng-éngangén Apudyus way mampà hen anchichay nachachà-an way panga, ay ammoh achi kaskasen way naraka hen mampa-ana an chàyù way an-ayu lawag nenep-at. ²² Wat yato hen mangil-antaaw hen kenaség-ang Apudyus ya hen kenaestrektona. Te no mepanggép hen anchichay achi omafurot, estreкто paat way manguwis. Waman no mepanggép an chitaaw way cha omafurot, an agé ammag séméség-ang non antaawat an etotoroy hen afurottaaw way achitaaw an elayosan hen anchi ség-angna. Te no elayosantaaw, hopaén chitaaw agé. ²³ Yag kaman agé hen anchichay achi omafurot way Judio, te non ancha an falewan hen anchi achicha omafurotan ta omafurotcha agé, wat kasen chillu ehooop Apudyus chicha. Te ah Apudyus, wacha chillu hen kafaelana way mangenhoop. ²⁴ Te no mafalin way annag an aran chàyù way kaman pangan hen away ah takap, yag enhoopna chàyù hen anchi ustoy murana yag nelomtà, ay achi kaskasen way naraka hen mangenhoopana hen anchichay Judio way chachà-an way pangana.

Séméség-ang ah Apudyus hen aminay tatagu

Efes. 3:1-13

²⁵ Chàyù way sosnod way faén Judio, wacha hen laychê way ma-awatanyu koma way cha-an mepaka-ammu hen tatagu ta achiayu koma mampahih-iyà te awni yag ekatyù lawéén napatpateg-ayu no hen Judio. Hen ma-awatanyu koma, uray ta ammag an songsongellan hen hamhamà hen tapen anchichay kacharaà way ganà Israel ah achicha omafurotan, achi chillu mananayunchi way hamhamà, te no looh ommafurot hen amin way faén Judio way ekat Apudyus chilluwén omafurot ah makompeletowan hen filangcha, ²⁶ wat yachi agé hen tempon hen omafurotan hen egachay Judio way ganà Israel ah kahara-ancha. Te nesosorat hen anchi alen Apudyus way ekatnéén,

“Fùnag hen anchi omenharà way marpo ad Sion, yag charosana hen aminay kenaraweng hen anchichay Judio way ganà Jacob. ²⁷ Yag hen hiyachiy tempo, ka-anéna hen fadorcha ah tomot-owaan hen anchi empopostana an chicha.”

²⁸ Gapo hen anchi achi omafurotan hen anchichay Judio hen anchi ammayay chamag mepanggép an Jesu Cristu, wat kaman kafusor Apudyus chicha ah

pagsaya-atanyu way faén Judio. Ngém gapo ta pene-pelen Apudyus chillu hen anchichay anap-ocha ad namenghanat papattigéna chillu chicha. ²⁹ Te ah Apudyus, achi mafalin way falewana hen loohna penele way tatagu ya hen ekatnéén bindisyunana. ³⁰ Hen anchi pés-éynaat chàyù way faén Judio hen iggay omafurot an Apudyus. Ngém ad uwan, chàyù hen senég-angan Apudyus gapon iggay omafurotan hen anchichay Judio. ³¹ Wat kaman agéhchi hen mekaman hen anchichay Judio, te uray achicha omafurot ad uwan gapon nanég-angan Apudyus an chàyù, u-umchah chillu hen anchi ag-agaw way manég-angan Apudyus agé an chicha ah omafurotancha way kaman chillu hen nanég-angana an chàyù. ³² Yaha hen enkaman Apudyus ta wachay mepàil-an hen kafasoran hen aminay katagutagu ta wacha agé hen ekamanna way mangempàila hen ség-angna hen aminay katagutagu.

Hen machayawan Apudyus

³³ Anà tot-owa ammag nahahaang way manmanmà hen kenaraeng Apudyus way ammag maid mepaniyana, te ammag maid achina innila ya maid achina ma-awatan. Yag ammag maid agé tatagu ah makahkahmà hen hehemmana ya maid agé makesoplekar hen chana ekamkaman. ³⁴ Te kaman hen anchi nesosorat ad namenghan way ekatnéén, “Ammag maid tatagu ah makahkahmà hen hamhamà Apudyus, wat ammag maid makatugun an hiya. ³⁵ Yag ammag maid agé idchat hen tatagu an hiya ah ina sofaletan.” Yachi hen nesosorat, ³⁶ te ah Apudyusat hiya hen nangamma hen egachay wacha ya hiya agé hen cha manalimun amin an cha nadchi way hen pontos amin cha nadchiyat, ah kachayawana chillu. Wat antaaw yanggay ammag chachayawén hiya ah ing-inggana. Amen.

Hen ekaman way mansérfi an Apudyus

1 Cor. 12:4, 12; Efes. 4:1-16; 1 Tes. 5:12-22

12 Wat hiyachi, sosnod, gapon anchi ammag chakar way ség-ang Apudyus an chitaaw, masapor koma antaaw an eporang hen antoy natattagu way achartaaw an hiya ah man-awana way an yanggay an mansérfi an hiya. Ta antaaw yanggay ammag machachallosan way mangamma hen heno way laychéna, te yaha chillu hen anchi ustoy ekamantaaw way manayaw an hiya. ² Achitaaw cha tot-orachén hen amman hen anchichay achi omafurot ta hen ekamantaaw, antaawat an eparufus ah Apudyus way cha malefalew hen hamhamàtaaw ah omamayana. Te no yachi hen ekamanat, ma-awatantaaw hen laychén Apudyus an chitaaw, ya anat agé hen aminay ammayéna ya hen anchi mangemparaylayad an hiya.

³ Yag gapo ta piniyarà an Apudyus way mantudtuchu, wat yato hen itugun-o an chàyù amin. Masapor koma ihaihéén ilana ta achina ammag pangatowén hen acharna ah hamhamàna, te masapor emamadna way manmanmà hen acharna way kaman an-

nag kamangén hen kachakar hen kafaelana way inidchat Apudyus an hiya gapon ommafurotana. ⁴ Ta epani hen achar hen tatagu. Te uray no an ihà-an hen anchi achar, chuar chillu hen partena way nankarakarase ya achi agé mapapchong hen kausarancha. ⁵ Wat kaman agéhchi an chitaaw way cha omafurot, te uray ta chuartaaw, ihà-antaaw chillu way achar Cristu, yag nanhehennooptaaw amin tàen nankarakarasetaaaw. ⁶ Yag gapoh torong Apudyus an chitaawat nankarakarase hen inidchatna way kafaelantaaw, wat masapor wéhchiyén usaréna hen hiyachiy ninidchat an hiya ah péppég hen kafaelana. Kaman hen anchi nangchatana hen kafaelan way mangempaka-ammu hen mepaka-ammu, masapor i-illana ta mètèmfuruy-chi hen chataaw afuroton. ⁷ Yag hen anchi nangchatana hen kafaelan way mansérfi hen tapena, masapor epapatena way mangamma. Ya hen anchi mantudtuchu, masapor agé iyam-ammana way mantudtuchu. ⁸ Yag umat agé hen anchi mangempas-ém ah pomegsaan hen afurot hen tapena, masapor hiyahiya agé hen chana amma-ammaan. Yag no wachan inidchat Apudyus ah kafaelana way tomorong, masapor achi ammag naimot. Yag hen anchi nangchatana hen kafaelan way mangenmaneho hen cha omafurot, masapor emamadna way mangamma. Yag kaman agé hen anchi i mangentam-ang hen anchichay cha maligatan, masapor layyalayyadcha agé way mangamma.

⁹ Masapor etot-owataaw hen layadtaaw hen ifa ta faén yanggay ammag tapà hen mangar-ale. Ya masapor agé manchùgantaaw hen uray heno way laweng ta antaawat an haham-én hen ammay. ¹⁰ Yag masapor agéy man-ahelennayadtaaw way kaman hen manlaychan hen portoy way sonod. Yag antaaw agég ririsipuwén paat hen ifa. ¹¹ Ya achitaaw agé mansadsachot way mangamma ah heno way ma-ammaan, ya antaawat agé an sésémén way mangamma hen ma-ammaan hen mansérfiyantaaw an Apo Jesu Cristu. ¹² Yag hen anchi chataaw namnaméén para ah pegwana, yachi koma agé hen mangemparaylayad an chitaaw. Ya masapor agé a-annohantaaw hen aminay ligat, ya epapatetaaw way chan luwaluwaru. ¹³ Yag no wacha agéy anà Apudyus ah makasapor hen torong, masapor torongantaaw. Ya achitaaw agé mapmappég way manmangili hen farangnay tatagu.

¹⁴ Yag no wachay cha mamaligat an chitaaw, achitaaw an echotan ta antaawat an chawatén an Apudyus ta bindisyunana hiya. ¹⁵ Ya antaaw agég mèlaylayad hen anchichay laylayad, ya mètokar agé hen anchichay chan totokar. ¹⁶ Antaaw agég mètètempoyug hen ifataaw ya achitaaw ammag mampahih-ya ta antaawat an ifilang hen anchichay nafafa. Ya achitaaw agé mampaspasekat way kaman paat innila amin hen egad. ¹⁷ Yag mag-ay ta wachay nangammah laweng an chitaaw, achitaaw agé ifarés ta antaawat an emamad way mangamma hen anchi ammayén hen aminay tatagu. ¹⁸ Ya pachaséntaaw ah péppég hen kafaelan-taaw way achi mè-es-esngel hen tapena.

¹⁹ Sosnod, ilanyu ta uray heno way mekaman an chàyuwén an-ayug achi cha fumab-arés ta anyuwat an idchatchi an Apudyus ta egad hiya way mangimfarés. Te yachi chillu hen nesosorat hen alena way ekatnéén, “Haén hen nangimfiyang hen farés, wat haén way Apudyus hen mangimfarés.”

²⁰ Ta hen enkamantaaw, antaaw an torachén hen anchi nesosorat way ekatnéén,

“No hommenaang hen kafusoryu, panganényu hiya, ya mag-ay ta nàwaw, painumanyu. Te no yachin ammaanyu, chay agé idchat hen fumiinana hen chana enammaan.”

²¹ Wat hiyachi, ilantaaw ta achitaaw ammag ma-afà gapon laweng way ma-ammaan an chitaaw yag nan-ammataawat lawa agé ah laweng. Ta hen ekamantaawat koma, antaaw an afaénchi ah ammay.

Masapor afuroton hen chan toray hen gubérno

Tit. 3:1; 1 Ped. 2:13-17

13 Aminay tatagu, masapor afurotoncha hen anchi gubérno way chan toray an chicha te ah Apudyus chillu hen nangidchat hen lébféng hen gubérno way mantoray. Wat maid chan toray hen antoy lota ad uwan no faén ah Apudyus paat hen nangimpiyar an chicha hen mantorayancha. ² Wat heno way komontara hen anchichay chan toray, chana angkay kontaréén hen imfilin Apudyus, yag chanaat agé ammaan hen kachusaana. ³ Yag faén chillu aggaégyat hen anchichay chan toray non antaaw an ammaan hen usto, te hen anchichay cha mangamma hen laweng yanggay hen émégyat an chicha. Wat tapno maid émégyatanyu, anyug an ammaan yanggay hen usto wat yachi agé hen manayawancha an chàyu. ⁴ Te hen anchichay toray, chicha hen kaman chan sérfi an Apudyus ah pagsaya-atanyu. Ngém no laweng hen ammaanyu, yachi hen émégyatanyu, te wachan karébféngancha way manusa an chàyu, te chacha chillu mansérfi an Apudyus ah machusaan hen anchichay cha mangamma hen laweng. ⁵ Wat hiyachi, masapor afurotontaaw hen anchichay totoray way faén yanggay ah manginlisiyantaaw hen chusan Apudyus, te gapo chillu ta yachi hen nenèng way ma-ammaan.

⁶ Wat yachi agé hen chataaw mamayachan hen furor, te masapor chillu marabfuwan hen anchichay totoray way chan sérfi an Apudyus hen manalimunancha an chitaaw. ⁷ Wat antaawg fayachan hen heno way inyurchin hen gubérno way fayachantaaw way furor ancha aminay tapena way niyurchin way mafayachan. Yag masapor agé ririsipuwéntaaw hen anchichay karébféngana way marispitu.

Hen ekamantaaw hen ifataaw

Luc. 10:29-37; Gal. 5:14; 1 Tes. 5:5-8

⁸ Masapor fayachantaawat hen aminay utang ta marpas way achitaaw cha iyawniawni, ta an ihà-an yanggay hen anchi achi marpas way yachi hen chataaw mangempàil-an hen layadtaaw hen ihaiha an

chitaaw. Te hen anchi tagu way manlayad hen ifana, chana angkay tongparén amin hen anchichay orchin Apudyus. ⁹ Te ilanyu ngén, no tongparéntaaw hen anchi ihà-an way orchin way ekatnéén, “Masapor laylaychén hen ifa way kaman hen manlaychan hen achar,” anna angkay ammag ahapén amin hen anchichay tapenay orchin way kaman hen anchi orchin way ekatnéén, “Achi cha chumagchagas ya achi cha pomatéy, achi cha mangakaw, achi cha gamgaman hen kokowan hen ifa,” ya anat agé hen anchichay tapena. ¹⁰ Te no wachay tot-oway layadno hen ifam, achi mafalin way ammaam hen laweng an hiya. Wat hen manlaychantaaw hen ifaat yachi hen chataaw manongparan hen egachay orchin Apudyus.

¹¹ Masapor chichachi hen ekamantaaw, te innilataaw way téng-angay tot-owa hen mamfangchan Jesu Cristu way mangara an chitaaw te ammag hommaghagénchi ad uwan no hen anchi antaawat ommafurotan. Wat hiyachi hen antaawat an emamad way mangamma amin hen laychéna. Masapor kamantaaw fumafangon way mamah-ag. ¹² Te téng-angay tot-owa marpas hen antoy kaman lafi way ammag hommehelangan hen hamhamà hen tatagu gapon fasor. Ya téng-angay hen pomawayana way umchahan hen mamfangchan Jesu Cristu. Wat antaaw ammag epég-anan hen aminay laweng way nigagangay hen lafi ta antaawat an iyarmas hen anchi ammay way mausar hen paway. ¹³ Antaaw ammag emamad way mangamma hen usto way mètémfuryu chillu hen a-amman hen anchichay nahelawan hen hamhamàna. Wat achi koma mafalin way anta lawag chan ufu-ufun ah laweng way mamfutafutang, ya achi agé mafalin hen chumagchagas ya mangamma ah lenoroko ancha mamapatéy ya man-apés. Ta antaawat an manchùgan amin chachi ¹⁴ ta hen ammaantaaw, antaawat koma an torachén hen enkamkaman Apo Jesu Cristu ta achi taaw cha pap-arufusun hen wayan hen antoy achar taaw way mangamma hen uray heno way laychéna way laweng.

Achi ammag uwisén hen ifa

1 Cor. 8:1-13; 10:23-30; Col. 2:16-17

14 Masapor ifilangtaaw ah ifataaw hen anchichay nakapsot hen afurotna. Ya achitaaw ammag songelén chicha mepanggép hen ma-awatancha, tàén no safali hen ma-awatantaaw. ² Kaman hen anchi tagu way gapon kenakapsot hen afurotna, annag lawengén hen tapen hen missa way an yanggay hamchà hen mafalin issana. Waman hen tapena, afurotoncha way mafalin issacha hen uray heno way missa. ³ Wat chàyu way cha mangissa hen uray heno, achiyu cha pelohon hen anchi chan laweng hen tapen hen missa. Yag umat agé chàyu way chan laweng hen tapen hen missa, achiyu agé ammag uwisén hen anchichay cha mangissa hen uray heno, te enakseptar Apudyus chàyu amin. ⁴ Te heno ay paat chillu hen atagum way karébféngam way manguwis hen alepan hen tapena, te ah katot-owana, alepan met Apudyus amin

chitaaw. Wat egad hiya way nangen-alepan way manguwis no usto ono faén hen cha ammaan hen ihaiha way alepanna. Yag wéhchin chitaawén torongan chillu Apo Jesu Cristu chitaaw way mangamma hen laychéna.

⁵ Magat wacha agéy tapena an chàyu way mamatpateg hen tapen hen ag-agaw no hen tapena. Angkay agé hen tapena, anchag penapchong hen aminay ka-ag-a-ag-agaw way maid natatpateg. Wat hen mekaman, masapor wéhchiyén mapnek hen hamhamàna no heno hen sorotona. ⁶ Te hen anchichay mamatpateg hen ihay ag-agaw, chacha ammaanchi ah manayawancha an Apo Jesu Cristu. Ya kaman agé hen anchichay cha mangissa hen heno way missaat chacha issa chachi ah manayawancha an Apo Jesu Cristu way chacha amin iyanan an hiya. Yag umat agé hen anchichay chan laweng hen tapen missa, te hen pontoscha agéat hen manayawancha chillu an Apo Jesus way chacha agé iyanan hen mafalin issacha.

⁷ Maid iha an chitaaw way cha omafurot ah ammag mamukod way mangen-awa hen acharna hen anchi natatagguwana ya umat agé hen matéyana. ⁸ Te hen pontos hen antoy natatagguwantaaw wat ah machayawan Apo Jesu Cristu ya pachongna agé hen matéyantaaw te ah machayawana chillu. Wat uray ta natatagutaaw ono matéytaaw, maid kasen pontos cha nadchi amin no faén yanggay ah kachayawan Jesu Cristu way hiya hen nangen-awa an chitaaw. ⁹ Te yachi chillu hen ihay pontosna way matéy ya anat man-uchi, ta hiya hen man-ap-apo hen natatagu ya umat agé hen natéy.

¹⁰ Wat no ah Jesu Cristu hen ap-apotaaw amin, maid karébféngantaaw way ammag manguwis ya mameloh hen ihaiha an chitaaw. Te maid chillu iha an chitaaw ah achi mepasango an Apudyus way mauwis. ¹¹ Te wachan anchi nesosorat way alena way ekatnéén, “Haén way natatagu way Apudyus, hen ifagà wat ammag maid tagu ah achi mampalentomang hen sangwanà ah mangafunana hen kena-apudyus-o ah machayawà.”

¹² Wat hen hiyahay nesosorat hen manot-owaan way hen egachay tatagu, mepasangocha an Apudyus amin ah incha manongfatan hen aminay enammaancha hen natatagguwancha hen antoy lota.

Achitaaw lifokon hen afurot hen ifa

1 Cor. 8:9-13

¹³ Wat hiyachi, masapor etagaytaaw way chan i-inuwis, ta antaawat an man-ar-arwad ta achitaaw paat cha am-ammaan hen fumasoran hen tapena.

¹⁴ Manowat te haén, anà ammag nanapnek way ah Apo Jesus hen manigurachu hen hamhamào way mafalin missa hen uray heno way missa way ammag maid panyawén Apudyus. Ngém heno way tagu way ah hamhamànaat panyaw hen tapen hen missa, wat panyaw angkay tot-owa para an hiya. ¹⁵ Wat chàyu way cha mangissa ah heno, ilanyu ta achi oma-annig hen missa yag chayy ammaan hen malifokan hen afurot

hen ifayu, te no yachi hen ammaanyu, chayu epàila way maid ustoh layadyu an hiya. Wat ilanyu ta achi oma-annig hen okrong yag chayu lifokon hen afurot hen ifayu way uray met hiyaat inyatéy agé Jesu Cristu hen fasorna. ¹⁶ Yag no wachan chayu ammaan ah ekatyuwén ammay ngém laweng peet ah matan hen ifayu, etagayuwat ud-ay ta maid kachumsekan hen anchi ammay way chayu ammaan. ¹⁷ Te hen anchi mantorayan Apudyus an chitaawat faén napateg hen missa ya hen mainum, te hen napatpategat hen mifilangantaaw ah maid fasorna an Apudyus, ya anat hen mètetempoyugan hen ifa, ya anat agé hen anchi layad way idchat hen Espiritun Apudyus. ¹⁸ Wat no chichachi hen patigéntaaw hen antoy mansérfiyantaaw an Jesu Cristu wat chataaw eparaylayad ah Apudyus ya rispituwén chitaaw agé hen ahentagutaaw.

¹⁹ Wat hiyachi, antaaw yanggay ammag epapate way mangamma hen anchichay mangempatempoyug an chitaaw ya hen anchichay mangempapegsa hen afurottaaw. ²⁰ Yag antaawg ar-arwachan ta achi oma-annig hen missa yag chachaeléntaaw hen man-ancharan Apudyus hen ifataaw. Te tàen ammay hen egachay missa, ammag laweng chillu no anggay yanggay hen mangissaantaaw yag chitaawat ammaan hen fumason hen tapena. ²¹ Wat hen ekamantaaw koma, antaaw yanggay ammag achi ammaan hen uray heno way manlifok hen afurot hen ifa way uray hen mangissan hen karne ya hen manginuman hen fayah no yachi hen malifokan hen afurotna. ²² Te uray no maawatantaaw way maid laweng nadchi, yasa ta antaaw chillug iyuya ta egadtaaw an Apudyus hen anchi maawatantaaw. Te laylayad tot-owa hen anchi tagu way maid kachumsekan hen hamhamàna gapo hen chana enammaan. ²³ Ngém non an umat yag wachan chan chuwachuwa hen hamhamàna mepanggép hen kenaston hen mangissaana hen issanaat, fasornachi no ilurudna way mangissa, te annag achi soroton hen afurotna. Te tot-owa way uray heno way ma-ammaan, no chataaw manchuwachuwa mepanggép hen kenastonat, fador no ammaanchi.

Hamham-én hen katorongan hen ifa ta faén yanggay hen achar

Gal. 6:1-5

15 Chitaaw way chinumchumgat hen afurotna, masapor fiyngantaaw hen kenakapsot hen afurot hen anchichay tapena way kaman paat chataaw kargéén hen kenakorangcha ta faén yanggay hen fukod hen achartaaw hen antaawg haham-én. ² Ta antaawat an ham-én hen pagsaya-atan hen anchi ifataaw ta wachay pomegsaan hen afurotna agé. ³ Te uray ah Jesu Cristu wat faén yanggay acharna hen hehemmana te yachi chillu hen laychén hen anchi nesosorat way alen Apudyus way aryén way ekatnéén, “Amin hen anchichay kae-ensorto way enalen hen tatagu an hea, wat haén hen nepohigancha amin.” ⁴ Amin hen anchichay nesosorat way alen Apudyusat nesoratcha amin ah katudtuchuwantaaw ya ah

mepas-éman hen hamhamàtaaw way manganoh hen uray heno way mepasamak ah chumngatan hen namnataaw an hiya. ⁵ Wat hen chawat-o an Apudyus way cha karpowan hen anoh ya sém-éman hen hamhamà, hiyaat koma non anna an idchat an chàyu hen mantetempoyuganyu paat ta torachényu hen enkaman Apotaaway Jesu Cristu. ⁶ Wat ta antaaw ammag émehà-an way manayaw an Amana way Apudyus.

Hen ketapyan hen anchichay faén Judio an Apudyus

⁷ Yag kaman hen enkaman Jesu Cristu way nangimfilang an chitaaw, wat kaman agéhchi koma hen ekamantaaw way mangimfilang hen ihaiha an chitaaw way cha omafurot, te yachi hen machayawan Apudyus. ⁸ Te hen ummaliyan Jesu Cristu hen antoy lotaat, ummale way mansérfi hen anchichay Judio ah mangil-ancha hen kenatalek Apudyus way mamud-as hen anchichay empopostana hen anap-ocha ad namenghan. ⁹ Yag faén agé yanggaychi, te ummale agé ah kahara-an hen anchichay faén Judio ah manayawancha an Apudyus gapon ség-angna. Wat yachi hen laychénay aryén hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén,

“Chayawê heay Apudyus way uray hen anchichay faén Judiowén mîchayawcha agé. Wat ekankantani hen chayawni an hea.”

¹⁰ Yag wacha agé hen ihay nesosorat way ekatnéén, “Lomaylayad-ayu, chàyu way faén Judio, yag an-ayug mèlaylayad hen anchi layad hen anchichay tatagun Apudyus.”

¹¹ Yag hen iha, ekatna agéén,

“Chàyu way faén Judio, chayawényu amin ah Apudyus, ta aminay katagutaguwat chayawéncha amin hiya.”

¹² Yag wacha agé hen ensorat Isaias mepanggép hen ihay iganà hen anchichay Judio, ekatnéén,

“Wacha hen fùnag way ganà David way anà Jesse way hiya hen i manoray hen anchichay faén Judio. Yag hiya agé hen manchinlancha way mangenharà an chicha.”

¹³ Hen chawatê an Apudyus way iggaw hen namnataaw, ta anna yanggay ammag eparaylayad chàyu ya ta papannohona agé hen hamhamàyu gapon omafurotanyu, ya ta pomegsapegsa agé hen namnamayu an hiya gapon kafaalan hen Espirituna way to-morong an chàyu.

Hen pontos Pablo way manugun hen tatagu

2 Cor. 10:15-16

¹⁴ Sosnod, chaà tot-owa mapnek mepanggép hen afurotyu te innilà way nenèngong hen chayu ekamkaman ya chuar agé hen na-awatanyu way tugun Apudyus ya mafalin agé way man-ahetinnudtuchuyau.

¹⁵ Ngém tàen, anà chillug natorod way mangensorat hen antochay tapenay intugun-o, te tàen no innilayu chachi, ekat-owén ammay no ekasen-o chillu epahpahmà an chàyu ah achiyu manliw-an paat. Ya achiyà chillu fumiin way manugun an chàyu, te hen impiyar

Apudyus an haén, ¹⁶ piniyarà way mansérfi an Jesu Cristu ah katorongan hen aminay faén Judio. Te chà itudtuchu an chàyü way faén Judio hen anchi ammayay chamag way narpon Apudyus ah ketapyanyu agé an hiya. Wat anà, ammag kaman pachi way cha manginchaton an chàyü an Apudyus. Yag cha agé akseptarén Apudyus chàyü te na-apudyusan-ayu gapon anchi Espirituna way wacha an chàyü.

¹⁷ Yag gapo hen nelarammongà an Jesu Cristu wat mafalin ménat way ichayaw-o hen aminay nansérfiyà an Apudyus. ¹⁸ Ngém maid kasen haphapetê no achi yanggay hen anchichay enammaan Jesu Cristu hen nangusarana an haén ah omafurotan hen anchichay faén Judio an Apudyus. Te hen ommafurotancha gapon intudtuchù ya hen enkamkaman-o, ¹⁹ way anà an tenorongan hen kafaalan hen Espiritun Apudyus way mangamma hen kaskascha-aw ya hen anchichay mangempahaang hen tatagu. Wat nanlugi ad Jerusalem ingganad Ilirico, an-og inyam-amma way nangintudtuchu amin hen anchi ammayay chamag mepanggép an Jesu Cristu hen katagutagu. ²⁰ Te hen wacha an haén chillu, wat achiyà éméy hen anchichay fabrèy way looh nantudtuchuwan hen tapena hen anchi ammayay chamag ta hen aya-at koma hen anchichay fabrèy way maid chengchengngarcha mepanggép an Cristu, ta achi an lotapan hen enammaan hen tapena. ²¹ Te hen anchi nesosorat way alen Apudyus, ekatnéén,

“Hen anchichay maid chengchengngarna mepanggép an hiyaat changréncha, ya ta uray maid innilacha mepanggép an hiyaat ma-awatancha agé.”

Hen planon Pablo way éméy ad Roma

²² Wat hiyachi sosnod, hen anchi chà émmé-ém-méyan way mangempagngar mepanggép an Jesu Cristu wat yachi hen kaman cha manaktaktak hen anchi ekat-owén umaliyà ahna. ²³ Ngém ad uwan way lempas-o hen chunù hen kafabrèfabrèy ahto, ekat-owén umaliyà ahna way mangila an chàyü, te émméy ah kamanay tawén way hiyachi chillu hen an-og ham-én. ²⁴ Wat hen chà hamham-én, ekat-owén manchag-ohà ahnad Roma hen antoy ayà ad España ta epapastaaw way mansas-aliwa, yag ana-at epaligwat an chàyü way mangentoroy way éméy ad España. ²⁵ Ngém ad uwan, éy-ochi ad Jerusalem way manginyéy unna hen antochay torong way para hen anchichay tatagun Apudyus ahchi. ²⁶ Te hen antochay cha omafurot hen antoy provinsiyen hen Macedonia ya Acaya, hehemmachà way mangamong hen etorongcha hen anchichay tatagun Apudyus way makasapor ah torong ad Jerusalem. ²⁷ Ammag gapo yanggay ah layadcha yag enamongcha, ngém ah katot-owanaat, karébfénganacha chillu way manorong hen anchichay Judio te maid chillu kasen nangngaran hen anchichay faén Judio mepanggép an Apudyus no faén yanggay hen anchichay Judio. Yag ad uwan, kamancha an somofalet way tomorong ah kasaporan hen anchichay Judio. ²⁸ Wat hiyachi, no marpas hen

mangemporangà an chicha hen antoy na-among, wat manchag-ohà ahna hen ayà ad España. ²⁹ Yag sigurachuwa agé way no umaliyà ahnaat lomaylayadtaaw amin gapon Jesu Cristu.

³⁰ Wat sosnod, wachan chawatê an chàyü, yag innilà chillu way changrényuto te ihà-an hen hamhamàtaaw an Apotaaway Jesu Cristu ya chataaw amin man-ahe-lennayad gapon Espiritun Apudyus. Wat hen chawatê, ta an-ayu komag metatappe an chànihto way cha manginluwaluwaru an haén. ³¹ Epapateyu koma way manginchawat an Apudyus ta mahara-anà ta achiyà an-anowén hen anchichay Judio way achi omafurot hen sakopon hen Judea. Ya chawatényu agé ta hen anchichay tatagun Apudyus ad Jerusalem akseptaréncha koma hen antoy torong way narpo hen anchichay faén Judio. ³² Yag no marpas amin chachi yag emparufus Apudyusat, umaliyà ahna way anà ammag laylayad ya yumagyagpaw agé hen hamhamào. ³³ Wat ta mawawà-acha ah Apudyus an chitaaw amin way hiya hen pongar hen tornostaaw. Amen.

Hen nampakomostaan Pablo hen anchichay cha omafurot ad Roma

16 Hen antoy in-ina way umalehnaat ah Febe hen ngachanna way hiya hen ihay sonodtaaw way cha tomorong hen anchichay cha ma-am-among ad Cencrea. ² Wat epàilayu hen layadyu an hiya gapon afurottaaw an Apo Jesus way yaha chillu hen ekaman hen tatagun Apudyus. Yag hen aminay katoronganaat toronganyu koma te chuar hen tenorongan way tatagu, yag uray agé haénat chaà tenorongan an hiya.

³ Pakomostéényu agé cha Akila an Priscila way henahawa way inib-à way chan sérfi an Jesu Cristu. ⁴ Te chicha, téng-angaycha iyatéy hen nanorongancha an haén, wat anà ammag manyaman an Apudyus gapon chicha. Ya umat agé hen amin anchichay tatagu hen cha ka-am-amongan hen faén Judiowat chacha agé manyaman amin an Apudyus gapon chicha. ⁵ Ya pakomostéényu agé hen anchichay cha omafurot way cha ma-am-among ah faréycha.

Pakomostéényu agé hen anchi laylaychê way ah Epeneto way hiya hen anchi pés-éy ommafurot hen provinsiyen hen Asia. ⁶ Ya etapeyu agé ah Maria way nangempapate way manorong hen afurotyu, ⁷ ya umat agé cha Andronico an Junia way kacharaà way Judio way nifarud an haén. Ya chicha, namangpangocha way ommafurot no haén, ya ririsipituwén paat agé amin hen anchichay aposel chicha.

⁸ Pakomostéényu agé hen anchi ifà way Ampliato way an-og laylaychén gapon Jesu Cristu. ⁹ Ya umat agé ah Urbano way ihay ifani way chan sérfi agé an Jesu Cristu, ya anat agéh Estakis way ihay laylaychê agé.

¹⁰ Ya etapeyu agé ah Apeles way ammag napaligatan ah nail-an hen kenatot-owan hen afurotna. Ya pakomostéényu agé hen anchichay ahimfafaryan Arestobulo, ¹¹ ya ah Herodion way kacharaà way Judio ya anat agé hen anchichay cha omafurot way ahimfafaryan Narciso.

¹² Pakomostéényu agé cha Trifeno an Trofimo way chan sérfi agé an Apo Jesu Cristu, ya anat agé ah Persida way laylaychê way cha mangempapate way mansérfi an Apudyus. ¹³ Pakomostéényu agé ah Rufo way machachamag hen afurotna an Jesu Cristu ya anat ah inana way kaman agé inà. ¹⁴ Ya etapeyu cha Asincrito an Flegonte, ah Hermes, ah Patrobas, ah Hermas ya anat amin hen anchichay sosnodtaaw way cha miyamong an chicha. ¹⁵ Ya pakomostéényu agé cha Filologo an Julia, ah Olimpás, ya ah Nereo ya hen anchi sonodna way fufae, ya anat agé hen amin anchichay tatagun Apudyus way cha miyamong an chicha.

¹⁶ Wat amiamin-ayu, ihaihéén epàilana koma hen layadna hen ifana. Ya amin hen antochay cha omafurot ahto way cha ma-am-among ah kafabréfabréy wat chacha amin pakomostéén chàyuhna.

Hen anongoh way intugun Pablo

¹⁷ Wat hiyachi, sosnod, antoyan agé hen itugun-o an chàyuh wat papannaagényu koma. Ar-arwachanyu paat hen anchichay tatagu way cha mangempasena an chàyuh ah machachaelan hen tempoyugyu ya ah malifokan hen afurot hen tapena. Te anchag cha kontraréén hen anchi tot-owa way nitudtuchu an chàyuh yag safaliyat agé hen chacha itudtuchu. Wat masapor manchùganyu chicha. ¹⁸ Te hen kaman an cha nadchiy tataguwat faén ah Apotaaw way Jesu Cristu hen chacha mansérfiyan te an yanggay ammag hen laylaychén hen acharcha hen chachan sérfiyan. Yag ah kenasilibcha, chacha ay-ayuwén hen anchichay attè hen hamhamàna ah marokopancha.

¹⁹ Anà ammag laylayad gapon chàyuh te ammag nanhemamag tot-owa hen kenanongnong hen afurotyu. Wat hen laychê yanggay, ta an-ayug lomaelaeng way mangamma hen ammay ya usto ta anyu yanggay ammag aliw-an way mangamma hen laweng, ²⁰ te no yachiyat ammag achi mahen-awniyan yag ah Apudyus way cha mamanoah hen hamhamàtaaw, annag toron-

gan chàyuh way mangafà an Chumunyu way kaman anyug gupesén hiya.

Wat ta matotollongantaaw amin an Apotaaw way Jesu Cristu.

²¹ Hen antoy ifà way ah Timoteo way cha mì-idnu an haén hen antoy chani mansérfiyan an Jesu Cristu, chana agé pakomostéén chàyuh way kaman agé hen antochay kacharaà way Judio way cha Lucio an Jason yah Sosipater.

²² Yag haén agé way Terico way cha mangensorat hen yatoy sorat Pablo, chà agé pakomostéén chàyuh way cha omafurot an Apotaaw way Jesu Cristu.

²³ Ya ah Gayo agé way cha manmangili an haénay Pablo way ahtoh faréyna agé hen cha ma-am-amongan hen aminay cha omafurot, wat chana agé pakomostéén chàyuh ya cha chàyuh agé pakomostéén an Erasto way toserero hen yatoy fabréy, ya anat ah Cuarto way sonodtaaw agé.

²⁴ Wat ta totollongan chitaaw amin an Apotaaw way Jesu Cristu.

Machachayaw ah Apudyus

Juda 24-25

²⁵ Antaaw yanggay ammag chachayawén ah Apudyus way mannakafalin way mangempapegsa hen afurottaaw ah mètémfuruyan hen anchi ammayay chamag mepanggép an Jesu Cristu way chà chillu itudtuchu. Yag hen yachi agéy chamag, kaman an netataro nanepod ad malimaliyam way ingganad uwan yag anat mepaka-ammu. ²⁶ Yag ad uwan agé way nepaka-ammu, ammag niwarawag hen karotarota way yaha chillu hen ensorat hen anchichay profeta ad namenghan way mekaman, te ah Apudyus way nawawà-acha ah ing-inggana, hiya hen nangimfilin hen miwarawagana ah omafurotan hen tatagu ah karotarota.

²⁷ Wat ah Apudyus way kararaengan, hiya yanggay hen machachayaw ah ing-inggana gapon Jesu Cristu. Amen. *Haén ah Pablo*

1 eCorinto

1 Haén ah Pablo way ah layad Apudyusat, piniyarà way man-aposel an Jesu Cristu, ya antoyan agé ah Sostenes way ihay ifataaw. ² Wat soratnito an chàyü amin way cha ma-am-among ahnad Corinto way man-ayaw an Apudyus. Penelen Apudyus chàyü ah mantataguna way ma-apudyusan gapon ommafurotanyu an Jesu Cristu, chàyü ya anat agé hen amin anchichay tapenay tatagu hen karotarota way ommapo an Apotaaway Jesu Cristu.

³ Wat ta totollongan chitaaw amin an Amataaway Apudyus yah Apotaaway Jesu Cristu ya ta papannohoncha agé hen hamhamàtaaw.

Hen yaman Pablo gapon anchichay cha omafurot

Rom. 1:8-15; Efes. 1:15-23; Fili. 1:3-11; Col. 1:3-14

⁴ Anà ammag chan yamayaman an Apudyus gapo hen anchi chakaray torongna an chàyü hen ommafurotanyu an Jesu Cristu. ⁵ Te gapon nelarammonganyu agé an Jesu Cristu wat kaman paat fummaknang-ayu ah napateg, te natorongan-ayu way makaawat ya manaphapet mepanggép an hiya. ⁶ Yag maila agé way chinumgat hen anchi intudtuchuni an chàyü mepanggép an Cristu. ⁷ Ya cha-an-ayu agé makok-orangan ah uray heno way torong way narpo hen Espiritun Apudyus hen unig hen mamannéchanyu hen mamfangchan Apotaaway Jesu Cristu. ⁸ Ya hahallimunan Apudyus agé chàyü ta manichidcha hen afurotyu inggana hen anongoh hen ag-agaw ta maid kachumsekanyu hen anchi mamfangchan Apotaaway Jesu Cristu. ⁹ Ya mafalin agé manchinlantaaw hen aminay imfagan Apudyus gapon kenatalekna, te hiya agé hen namele an chitaaw way mèttempoyug an anàna way Jesu Cristu way Ap-apotaaw.

Hen nakorkoran hen tempoyug hen anchichay cha omafurot

1 Cor. 3:3-9

¹⁰ Sosnod, gapon Apotaaw way ah Jesu Cristu, wat chaà mampangpanga-ase paat an chàyü ta mantetempoyug-ayu koma, ta achiayu chan tentenê-én. Ta anyu yanggay ammag ihà-anén koma hen hamhamàyu ya hen pontosyu. ¹¹ Yachin itugun-o an chàyü way sosnod te wachacha hen nanaphapet an haén way ahimfaryan Cloe way an-ayu anog chan sososongel peet ahna. ¹² Hen chengngar-o, namfinabinab-én hen chayü tàchégan, te ekat ano hen tapeyuwén haén way Pablo hen chayü ano somorotan. Yag ekat agé hen tapenén ah Apolos hen chacha somorotan. Ya hen tapena, ah Pedro. Ya hen tapena

agéat ah Jesu Cristu paat. ¹³ Ay ammoh chuarcha hen Cristu ta nantenétené-én hen chayü somorotan. Ay ammoh haén way Pablo hen nekoros way namayad hen fasoryu. Yag ay ammoh nafunyaganyu ah mampasorot-o way faénat agé ah Cristu.

¹⁴ Ammayat te maid finunyagà an chàyü, ta manongad yanggay cha Crispo an Gayo ah finunyagà, ¹⁵ ta maid mangaryanyuwén finunyagà chàyü ah mampasorot-o. ¹⁶ Ay uwa, finunyagà agé cha Estefana way himfaryan, ngém anggay cha nadchi yanggay ah natancha-anà way finunyagà ya maid kasen. ¹⁷ Te iggayà chillu an piyarén an Jesu Cristu way an mamfunfunyag, te anà an piniyar way i mangintudtuchu hen anchi ammayay chamag mepanggép an hiya. Yag achi agé cha usarén hen anchi kenaraeng ya kenasilib hen tatagu way mantudtuchu, ta hen ka-awisan yanggay hen tatagu way omafurot wat hen natéyan Jesu Cristu hen koros hen namayachana hen fador.

Ah Jesu Cristu hen kail-an hen mannakafalin Apudyus ya hen kenaraengna

1 Cor. 2:6-16; Jai. 3:13-18

¹⁸ Hen anchi mitudtuchu mepanggép hen natéyan Jesu Cristu hen anchi koros, ammag maid gutok nadchi hen anchichay tatagu way metatap-ar chillu gapon achicha omafurotan. Waman chitaaw way cha maharan gapon chataaw omafurotan, ma-awatantaaw way hen anchi natéyan Jesu Cristu, yachi hen féghah hen anchi kenamafalin Apudyus way mangenharà an chitaaw. ¹⁹ Yachi hen laychényay aryén hen anchi nesosorat way enalen Apudyus ad namenghan way ekatnéén, “Afaè hen kenaraeng hen anchichay naraeng ya manahapet way tatagu hen antoy lota, te maila way ammag maid sérfinahen na-awatancha way enacharcha.” ²⁰ Wat hiyachi, ammag maid metopa-an peet hen kenaraeng hen anchichay naraeng ya na-achar. Ya umat agé hen anchichay manahapet ah egad hen antoy lota. Te imfafaggan Apudyus way achina ifilangchi te maid etorong cha nadchi an hiya. ²¹ Te ah kenaraeng Apudyus, iggayna parufusun hen tatagu way mangchah hen kahara-ancha gapoh kenaraengcha. Te hen laychéna, mahara-an yanggay hen anchichay mangafurot hen anchi chani itudtuchu way kaman paat maid gutokna ah hamhamà hen anchichay achi omafurot. ²² Maid gutokna ah hamhamà hen anchichay Judio, te chicha, anchag achi afuroton no maid mepàilah kaskascha-aw ah manot-owaancha. Yag umat agé hen anchichay faén Judio, te achicha agé afuroton hen uray heno no achi mèttempoyug hen ke-

naraengcha. ²³ Ngém tàén no yaha, chani chillu itudtuchu way natéy ah Jesu Cristu hen koros ah namayachana hen fasor hen tatagu. Wat ammag aggan-garatchi hen anchichay Judio no changréncha, ya an agég maid gutokna ah para hen anchichay faén Judio. ²⁴ Ngém hen amin way penelen Apudyus ah mantataguna way Judio man ono faén, ma-awatancha amin way hen anchi nekorosan Jesu Cristu paatat yachi hen kafud-asan hen mannakafalin Apudyus ya hen kenaraengna. ²⁵ Wat hen anchi planon Apudyus ah kahara-antaaw way tatagu way ekat hen tapenéén maid ano gutokna, wadwadchaat agéchi no hen kenaraeng hen kararèangan way tatagu. Yag hen anchi natéyan agé Jesu Cristu hen koros way ekatchéén sayang ya maid sérfina, yachiyat agé hen inya-afà Apudyus hen egachay kao-orhiyan.

²⁶ Sosnod, achitaaw koma cha aliw-an hen kenasasadataaw hen nameleyan Apudyus an chitaaw way omafurot, te manmano yanggay an chitaaw hen wachan kenaraengna ah mangi-ilan hen tatagu. Ya manmano agé hen nasa-achan, ya hen wacha agéy mafalinna. ²⁷ Te an ginagaran chillu paat Apudyus way namele hen anchichay ekat hen tataguwén maid sérfina ya maid agé filangna. Te hen pontosna, ta ah pegwana, fumiincha way térén hen anchichay cha mangempasekat hen kenafalincha ya hen kenaraengcha. ²⁸ Ya hen ihay nameleyana agé hen anchichay nafafa ya aggarayos, ta wachay mangempàil-ana way maid gutok hen anchichay patpatigén paat hen tatagu hen antoy lota. ²⁹ Wat hiyachi, maid ihah tagu ah mafalin mam-paspasekat hen sangwanan Apudyus te nokay paat chillu hen epasekatna. ³⁰ Te ah Apudyus met hen nangamma hen ketapyantaaw an Jesu Cristu way hen enkamanna, empalena ah Jesus hen antoy lota ta matéy ah fayad hen fasortaaw ah kahara-antaaw. Yag gapo hen enammaan Jesus wat nacharosantaaw ya mafalin ifilang Apudyus chitaaw ah maid fasfasorna an hiya. Yag hen anchi tatagu way ifilang Apudyus ah naraengat hen anchi tagu way cha omafurot an Jesu Cristu. ³¹ Wat tot-owa hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén,

“Henoa way manginyafà, iyafàno yanggay hen enammaan Jesu Cristu, ta achim cha iyafà hen narpon kafaalam ono kenaraengno.”

Faén hen ekaman way man-ale hen ka-awisan hen tatagu

2 Sosnod, hen anchi ummaliyà ahna way i nangintudtuchu hen alen Apudyus an chàyu, an-o yanggay an inyam-amma way nangenlawag way iggay-o usarén hen anchi naunig way ale ya hen kenaraeng way kaman hen kenaraeng hen anchichay manahapet way tatagu. ² Te an-og ginagara way nanginwalin hen egachay wachan haén ta maid kasen epacharan-o way mangintudtuchu no achi yanggay mepanggép an Jesu Cristu ya hen anchi natéyana hen koros. ³ Wat hen kawad-à ahna, anà ammag chan papayagpag ah égyat-o gapo hen kenakapsot-o te magat lawa achiyà ma-

ka-amma hen anchi cha epa-amman Apudyus an haén. ⁴ Yag iggay-o agé ar-arkosan hen intudtuchù ah naunig way ale way kenaraeng hen tatagun antoy lota, te hen anchi nan-anchar yanggay an haénat hen anchi mannakafalin hen Espiritun Apudyus. ⁵ Wat hen omafurotanyu, gapo hen kafaalam Apudyus way faén gapo hen kenaraeng hen tatagu.

Hen kenaraeng Apudyus

Rom. 11:33-36; 1 Cor. 1:18-31; Jai. 3:13-18

⁶ Manowat te achì ekatén maid naunig ah mitudtuchu hen cha omafurot, te no tudtuchuwanni hen anchichay chinuchumgat hen afurotna, naunig tot-owa hen chani itudtuchu an chicha. Ngém hen hiyachiy kenaraeng, iggay mepachong hen kenaraeng hen tatagu hen antoy lota ono hen kenaraeng hen anchichay nan-angato way toray way mapépéppég. ⁷ Te hen anchi kenaraeng way chani itudtuchu, chichachi hen anchi naunig way planon Apudyus mepanggép hen ekamanna way mangenharà an chitaaw way tàén iggay empaka-ammun Apudyuschi hen tatagu ingganad uwan, hehemmana chilluchi hen cha-an mammaan hen antoy lota. Ya hen halenonotna agéat hen kachayawantaaw ah pegwana. ⁸ Ngém amin hen anchichay nan-angato way toray hen antoy lota, anchag iggay poros ma-awatan hen anchi kenaraeng Apudyus. Te non ancha na-awatan, kapeletan way iggaycha koma epakoros hen anchi kachachayaw way Apotaaw way Jesu Cristu. ⁹ Ngém hen hiyachiy na-amaan, yachi hen tommot-owaan hen anchi nesosorat ad namenghan way ekatnéén,

“Hen anchi maid innilan hen tatagu ya hen anchi maid chengchengngarcha way achicha agé makahkahmà, ammag hiyachiyat agé hen ensasaganan Apudyus para hen anchichay manlayad an hiya.”

¹⁰ Wat hen anchichay iggay mepaka-ammu ad namenghan, empaka-ammun Apudyus an chitaaw ad uwan way hen anchi Espirituna hen nangempaka-ammu te hiya, inni-ilana hen amin way uray hen anchichay naunig mepanggép an Apudyus. ¹¹ Yag hen alignaat maid ihah tagu ah nangammu paat hen hamhamà hen ifana, te hen hiyachiy tagu yanggay hen nangammu hen hehemmana chillu. Wat kaman agé an Apudyus te maid nangammu ah hamhamàna no faén yanggay hen Espirituna. ¹² Yag chitaaw, empalen Apudyus hen anchi Espirituna paat way miyachar an chitaaw. Wat faén hen tatagun antoy lota hen karpowan hen ma-awatantaaw te narpon Espirituna way inidchatna, wat mafalin ma-awatantaaw mepanggép hen aminay cha etorong Apudyus an chitaaw.

¹³ Wat amin hen anchi chani itudtuchu, faén hamhamàni ya kenaraengni hen narpowana, te hen Espiritun Apudyus paat hen narpowana. Wat chani esoplekar hen anchi mitudtuchu mepanggép an Apudyus hen anchichay tataguna way niyacharan hen Espirituna. ¹⁴ Ngém hen anchichay tatagu way maid hen Espiritun Apudyus an chicha, achicha ma-awatan

hen narpon Espirituna te ammag maid gutokna an chicha, te egad chillu miyachar an chicha ya anchaat ma-awatan te hen Espirituna chillu hen cha mangempaka-awat. ¹⁵ Waman hen anchichay tatagu way niyacharan hen Espiritun Apudyus, maelasinha hen kenammay ya kenaraweng hen egad. Waman hen anchi tagu way maid hen Espiritun Apudyus an hiya, kapeletan way achina ma-awatan hen hamhamà hen anchichay cha omafurot. ¹⁶ Te nesosorat chillu hen anchi alen Apudyus ad namenghan way ekatnéén, "Henoa paat way nangammu hen hamhamà Apudyus ta wachay makatugun an hiya." Ngém chitaaw, wacha hen hamhamà Jesu Cristu an chitaaw, te niyachar hen Espirituna an chitaaw.

Hen ekaman way mansérfi an Apudyus

1 Cor. 1:10-17; Efes. 2:20-22; Heb. 5:11-14

3 Ngém sosnod, uray hen anchi chà nanudtuchuwan an chàyu, wat chuar hen iggay-o itudtuchu way mitudtuchu koma hen anchichay chinumgat hen afurotna. Te kaman paat hen laylaychényu hen chan maneho an chàyu way faén hen laychén hen Espiritun Apudyus. Wat kaman-ayu ungunga way anyuwat cha ilugi way omafurot an Jesu Cristu. ² Wat yachi hen iggay-o nangintudtuchuwan hen anchi naunig an chàyu, te hen hiyachi, kaman-ayu utteng way chan soso way achi makahétà hen orhe. Yag ammag é-éttégna peet ad uwan way kaman-ayu chillu utteutteng way achi chillu maka-awat hen tapena. ³ Te pakay chayu chillu eparufus hen laylaychényu way manmaneho an chàyu, te no ammag é-éttég hen apésyu ya hen chayun sosongelan, wat ay ammoh faén-ayu kaman hen anchichay achi omafurot, te chayu met ammaan hen chacha ammaan. ⁴ Kaman hen anchi mangalen hen tapenéén haén ano hen chacha somorotan, yag ekatnéén haén ano hen chacha somorotan, yag ekatnéén haén ano hen chacha somorotan. Wat ay achi yaha hen mangelasinan way chayu torachén hen aman hen anchichay achi omafurot. ⁵ Te henokay paat chillu ah Apolos yag nokayà agé paat way Pablo ah iyu mansosongelan. Te an-ani met yanggay an alepan Apudyus way chan sérfi an hiya ah omafurotanyu way ihaiha an chàniyén chana yanggay ammaan hen impiyar Apudyus an hiya. ⁶ Hen kepaniyanaat kaman haén hen nanginmura hen anchi fukar ya ah Apolos hen anchi cha manifug, ngém ah Apudyus chillu hen cha mangempatufu. Te haén hen pés-éy nangintudtuchu hen alen Apudyus an chàyu yag anat i chagapchapén Apolos, ngém ah Apudyus chillu hen nangempa-anchar ah omafurotanyu. ⁷ Wat faén met hen anchi nanginmura hen napatpateg, ya faén agé hen anchi cha manifug te ah Apudyus chillu way cha mangempatufu. ⁸ Ya maid agé nangatngato an chicha way chuwa way chan mura ya chan sifug, te nampachongcha chillu hen mangilan Apudyus, ya ah pegwana, idchatna agé hen anchi ustoy gunggunacha way mifisar hen enammaan hen ihaiha. ⁹ Wat chàni an Apolos, an-ani chan tennorong way mangamma hen

epa-amman Apudyus. Yag chàyu hen kaman garchin Apudyus way chana epa-amma an chàni.

Ya hen ihay aligna agé, kaman-ayu faréy Apudyus way chana agé epasà-ad an chàni. ¹⁰ Yag gapo hen kafaèlà way inidchat Apudyus, kamanà paat ommamta way cha manà-ad hen hiyahay faréy. Te haén hen anchi kaman nangigga hen anchi to-odna ya nanginggééb hen aromatangna. Yag hen anchichay tapen hen tatagu, chicha hen kaman cha mangentoroy way mangamma hen anchi inlugi. Ngém wéhchiyén masapor ar-arwachana paat hen chana ekaman way manamma ta memèngong way achi koma mēfat. ¹¹ Te ilanyu ngén, looh chillu ninigga hen anchi kaman to-od ya aromatang way maid kasen no faén yanggay ah Jesu Cristu ya achi agé mafalin way masoksoktanchi, te maid kasen tumùchuwan hen afurot no faén yanggay hiya. ¹² Ngém hen anchichay cha mangentoroy way mangintudtuchu, achi mapapchong hen chacha ekaman. Te hen miyaligan hen tapenaat, kaman chacha usarén hen faletò ya gamfang ya hen anchichay nan-angina way fato ah mangammaan cha hen yachiy faréy ta ammay ya mannanayun. Waman hen tapena, anchag cha fafarangén way kaman paat yanggay away ya gurun ya chagami hen chacha usarén. ¹³ Wat no mamfangad ah Jesu Cristu ah pegwana way manguwis hen egad, yachi hen kail-an hen kenaston hen enammaan hen ihaiha hen anchichay nan-amma, te ah mangempàil-ana, annag kaman gébhén amin ah mail-an hen mannanayun ya hen achi. ¹⁴ Wat hen anchi tagu way achi maghéb hen enammaana, gunggunaan Apudyus hiya. ¹⁵ Waman hen anchi tagu way ammag meopoh hen enammaana, maid idchat Apudyus an hiya ah gunggunana. Manowat te hara-ana chillu, ngém ammag kaman hen anchi naghéb chi faréyna way acharna yanggay hen inyawidna.

¹⁶ Ay achiyu peet ma-awatan way chitaaw way cha omafurotat chitaaw hen kaman faréy paat Apudyus te niyachar hen Espirituna an chitaaw. ¹⁷ Wat heno way tagu way ammag manachael hen faréy Apudyus wat ammag chachaelén agé Apudyus hiya, te na-apudyusan hen anchi faréyna. Yag maid kasen kaman faréyna no faén chitaaw way cha omafurot.

¹⁸ Hiyachi sosnod, ilanyu ta achiyu lokopon hen acharyu. Te hen anchi manchinlana hen kenaraengna way yachi agé hen kenaraeng way patigén hen anchichay achi omafurot, hiya hen narokop. Wat masapor koma way annag epafafa hen acharna ta changréna hen marpon Apudyus ah karmuwan hen tot-oway kenaraeng, tàén no cha pelohon hen tatagu. ¹⁹ Te ammag maid sérfina an Apudyus hen anchi kenaraeng way patigén hen anchichay achi omafurot. Kaman hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén, "Hen anchi chan chinlan hen tatagu way kenaraengcha, usarénat agé Apudyuschi ah mangafana an chicha." ²⁰ Yag hen ihay nesosorat agé, ekatnéén, "Innilan Apudyus way ammag maid mantorongan hen hamhamà hen anchichay nan-araeng hen an-

toy lota way achi omafurot.”²¹ Wat hiyachi, maid koma mangempasekat way wacha hen anchi naraeng paat way tatagu way chana somorotan, te inidchat chillu Apudyus amin chàni ah matoronganyu.²² Yah katot-owanaat, maid achina inidchat ah katoronganyu, te inidchatna haén way Pablo yah Apolos ya ah Pedro, ya umat agé hen amin way wachan antoy lota, ya kaman agé hen chayü mataguwan ya uray agé hen atéyanyu, ya hen aminay mepachah an chàyu ad uwan ya umat agé ah tapetapen chi ag-agawat ganchat amin Apudyus chachi ah katoronganyu yanggay.²³ Te chàyu, para an Jesu Cristu, yah Jesu Cristu agé, para agé an Apudyus.

Aposel Jesu Cristu cha Pablo

4 Anyu komag iyalig chàni way aposel ah alepan way chan sérfi an Jesu Cristu way an emporang Apudyus an chàni hen mepaka-ammuwan hen anchi cha-an mepaka-ammu ingganad uwan.² Ya hen anchi kenapateg hen alepan way wachan neporang an hiyaat masapor paat matalek way mangamma hen aminay imfagan hen apona.³ Wat gapo ta alepanà an Jesu Cristu, achi pagan-ano hen manguwisanà an chàyu, ya uray hen heno way tagu mepanggép hen chà mangammaan hen epa-amman Apudyus an haén. Ya uray met agé haénat achi talekén hen manguwisà hen achar-o.⁴ Te ilanyu ngén, tàén maid tot-owa chà elasin ah ka-amhewà, faén chilluchi hen mangimfaga no wacha ono maid te ay ammoh wachay nangila. Wat egad chillu ah Apudyus te hiya yanggay hen nangila.⁵ Wat kaman agéhchi, masapor ar-arwachanyu ta achiyu agé cha arkorowén way manguwis hen henoy tagu. Ta antaawat an hahadchén hen anchi ustoy tempón hen mauwisan hen angamin hen anchi mamfangchan Apotaaway Jesu Cristu. Te hen hiyachi, epafünagna hen aminay netataro way a-amma ya hamhamà ya umat agé hen anchi tot-oway ganchat hen hamhamà. Yag yachi hen manayawan Apudyus hen tatagu way ah egad hen patinggan hen tot-oway enammaan cha.

⁶ Sosnod, enalè amin chachi mepanggép an chàni an cha Apolos ah mangacharanyu koma ta achiyu labsengén hen anchi nesosorat way alen Apudyus. Wat achiyu koma etànang hen iha ah manupehanyu hen iha.⁷ Te nokay chillu hen chayü mampasekatan. Te no chùchùar hen ma-awatan hen iha, ay ammoh faén chillu ah Apudyus hen narpowana. Te amin way kafaelantaaw wat ah Apudyus chillu hen nangidchat. Yag gapon hiyachi, maid karébféngantaaw way mangempasekat ah uray heno.

⁸ Kaman paat an-ayug nanapnek ah hamhamàyu way maid kok-orang ah innilayu mepanggép an Apudyus. Te kaman-ayu ngommato way namfalin ah ap-apo way achi chàni masapor. Yag ammay koma non an-ayu tot-oway anap-apo, te no yachiyat mèap-apoani agé an chàyu.⁹ Te ah hamhamào, kaman paat namfalinén Apudyus chàni way aposel ah kafafaan hen angamin. Te an-anig cha maustaustan way kaman

farud way nasentinsiyaan hen mepapchitancha ah fub-uyéén hen aminay tatagu ya uray hen anchichay a-anghel.¹⁰ Chàni, gapo hen ommafurotanni an Jesu Cristu wat ekatchéén an-ani anog nawéngwéng. Ngém chàyu, ekatyuwén an-ayu peet ammag naraeng hen antoy ommafurotanyu. Chàni, nakapsot-ani, waman chàyu, an-ayug nanapnek ah kafaalanyu. Yag cha chàni agé èmehan hen tatagu, waman chàyu, an chàyu an cha rispituwén.¹¹ Yag chàni, ingganad uwan an-anig makokollangan ah uray ma-an ya henoy masapor. Ya ammag nagisgissay agé hen lumfongni, yag cha chàni agé pap-aligatén hen anchichay achi omafurot, ya an agé lawag maid ustoh iggawanni.¹² Yag an-ani agég maungaungar way mèlabfu ah masaporni. Yag no cha chàni ustanén chaniyat chillu ifaga hen katorongan hen anchichay cha umsot. Yag uray agé no an chàni cha pàpàngangénén, anni chillug a-annohan.¹³ Yag no insortuwén agé chàniyén, chaniyat chillu songfatan ah ammay. Wat ingganad uwan, an-ani lawag kaman paat garot way poros chi misérfiyana ah hamhamà hen anchichay maid afurotna.

¹⁴ Achì ekatén esorat-oto ah fumiinanyu, te hen nangsoratà an cha natto, ah katugunanyu way an-ayug kaman yanggay a-anào way laylaychê.¹⁵ Te hamhaményu ngén, uray no chuarcha hen anchichay cha manalimun hen afurotyu an Jesu Cristu, haén yanggay chillu hen kaman penaka-amayu, te haén hen anchi pès-éy nangintudtuchu hen anchi ammayay chamag an chàyu.¹⁶ Wat haén way kaman amayu, mampangpanga-aseyà paat an chàyu ta torachényu koma hen antoy chà ekaman way omafurot.¹⁷ Wat yachi agé hen nannagà an Timoteo way umalehna way hiya, kaman anào way laylaychê ya natalek gapon afurotna an Apotaaw. Wat epahpahmàna an chàyu hen chà ekaman way manorot an Jesu Cristu, ya yachi chillu agé hen chà itudtuchu hen amin anchichay cha omafurot hen kafabréfabréy way chà ayan.

¹⁸ Magat wachay pasigsiguru an chàyu way ammag mangaliyén achiyà ano umale way mangilan chàyu.¹⁹ Ngém tot-owa hen antoy ifagà way no parufusun Apudyus, wat achi mafayagat umaliyà ahna. Yag yachi hen mangil-à hen annachay sigsiguru no wacha tot-oway kafaalancha ono ammag tapàcha yanggay hen chan aleale.²⁰ Te hen mangimfaga no ah Apudyus tot-owa hen chan toray an chitaawat faén hen cha araryén hen tapà te hen man-ancharan hen kafaalana an chitaaw.²¹ Wat egad-ayu hen antoy umaliyà, no iyalè hen haprat ono hen layad ya anoh, te no é-ét-tégnà hen annay chayü ekamkaman, an-og ingarén chàyu. Ngém no finalewanyu hen chayü ekamkamanat epàilà yanggay agé hen layad-o ya anoh-o.

Ammag laweng hen enammaan hen ihay cha omafurot

5 Wachan chengngar-o way cha ma-ammaan ahna way ammag aggarémhay térén, te uray hen anchichay achi omafurotén maid chacha ammaan ah kaman hena. Te hen chengngar-o, wacha ano hen iha an

chàyu way namréh hen anchi ahawan amana way nanoman an hiya. ² Ammag yaha peet hen cha ma-am-ammaan an chàyuhna yag an-ayuwat agég chan paspasekat ah kena-ammayyu. Ay an-ayug achi mafi-inan way térén gapon annay cha ammaan hen ihay ifayu. Yag pakay peet amin anyug achi eparyaw hiya ta achi miya-ahrang an chàyu. ³ Te tàén no maichà ahna, kaman paat wachaà chillu way netatappe an chàyu, te an-og haham-én chàyu. Wat gapo ta kaman paat wà-achaà an chàyu, ya gapo agé hen lébféng-o way inid-chat Apotaaway Jesu Cristu, looh-o hemhemà hen ekamanyu way manusa hen annay tagu way nangamma hen yahay na-ammaan. Wat hen ekamanyu, chàyu way cha omafurot, ma-among-ayu way kamanà niya-among an chàyu, yag gapo agé hen kafaalan Jesu Cristu way nawawà-acha agé, ⁵ anyug eporang hen yahay tagu an Chumunyu ta egad ah Chumunyu way mamaligat hen acharna ta éhéd yag falewana hen a-ammana ta no mamfangad ah Jesu Cristu, mafalin way mahara-an chillu.

⁶ Wat hen annay chayu mampaspasekatan way mangaliyén ustoayu, ammag yahaat agé hen kail-an hen enomfatanyu way térén. Te innilayu met hen anchi ale way ekatnéén, “No miyahrang hen uray aket way nad-chagé m hen anchi cha-an, wat annag alinan amin.”

⁷ Wat hiyachi, ka-anényuwat hen annay kaman chinagém way nangalin an chàyu amin ta kasen-ayu macharos an Apudyus, te yaha hen masapor an chàyu way omma-abfurot chillu an Jesu Cristu way hiya, natéy ah nanobfotana an chitaaw way kaman hen anchi karnero way nichaton an Apudyus hen tempon anchi lagsak way Manmanma-an. ⁸ Wat hen amin antoy natatagguwantaaw, antaaw komag manchùgan hen aminay laweng way a-amma. Yag antaaw koma yanggay ammag epapate way mangamma hen usto ya mamangchén hen katot-owaan way maid sabsafali ah miyagwa ah hamhamà.

⁹ Hen anchi ihay sorat-o an chàyu, imfagà way achi-ayu paat miya-ahrang hen anchichay cha manòyong hen faén ahawana. ¹⁰ Ngém achi ekatén achiayu cha miyahrang hen anchichay achi omafurot way cha chumagchagas ya chan am-ameam ya cha mangakaw ya cha amin manayaw hen faén ustoy apudyus. Te non an-ayu achi miyahrang an chichaat egad taynanyu hen antoy lota, a. ¹¹ Ngém hen laychê way aryén, achiayu paat koma cha miyahrang hen anchichay mangaliyén cha omafurot yag chachaat chillu agé ammaan hen laweng way kaman hen anchichay chan hòyong way faén hen-ahawa ya chan am-ameam ya cha mìchayaw hen faén ustoy apudyus, ya anat agé hen anchichay pìu-usot ya hen anchichay amfutangén ya nangakkaw. Te no ekatchéén chacha ano omafurot yag chachaat agé ammaan chachi, uray hen mèanan an chichéén anyu ammag achiyén.

¹² Maid met karébféngantaaw way manguwis hen anchichay tatagu way achi tot-owa omafurot, te egad ah Apudyus way manguwis ya manusa an chicha. Ngém chitaaw way cha omafurot, karébféngantaaw

way manguwis ya mamahew hen ifa way cha miyamong an chitaaw. Te hen anchi nesosorat way alen Apudyus, ekatnéén, “Eparyawuwat hen annay ifayu way cha mangamma hen laweng.”

Achi koma chan chichinnérém hen cha omafurot

1 Ped. 2:19-20; 3:8-17

⁶ Pakay paat no wachay mansosongelanyu way cha omafurotén in-ayu nanchichinnérém hen anchi uwis way maid afurotna yag faénat agé hen anchichay ifayu way cha omafurot hen ayanyu ta chicha koma hen mangimfanag. ² Ay ammoh achiyu ammu way chitaaw way tatagun Apudyusat metapetaaw an Cristu way manguwis hen katagutagu hen antoy lota ah pegwana. Wat no metapetaaw way manguwis hen katagutagu hen antoy lota, ay ammoh achiyu kafaalan way mangimfanag hen annachay hen-ak-et way achiyu mankenna-awatan. ³ Te ay ammoh achiyu agé ammu way chitaawat metapetaaw agé way manguwis hen uray anchichay a-anghel ah pegwana. Wat no uray anghelén uwiséntaaw, ay ammoh achi mafalin ta chàyu hen mangimfanag hen henoy problemayu hen antoy lota. ⁴ Wat no wachay problemayu, pakay iyéyyu paatchi hen anchichay achi omafurot way maid lébféngcha an chàyu. ⁵ Afifiin hen annay chayu am-ammaan, te ay ammoh maid paat lawa ihà-an an chàyu way cha omafurot ah nahamham-an ah érégná way mangimfanag hen problemayu. ⁶ Yag pakayat chillu in-ayun chichinnérém, yag kaskasen agé te hen anchichay maid afurotna paat hen chayu i mangempafanag.

⁷ Hen annay chayun chichinnéréman, yaha hen mangempàila way ammag fuwatna hen annay afurotyu. Te ay achi un-unnina lawa no anyug an anohan hen chayu marokkowan ya chayu marugiyen. ⁸ Ngém faénat te ammag chàyuwat agé hen chan lennoko ya chan lilinnugi, yag kaskasen agé te sosnodyu paat way cha omafurot hen chayu mangammaan.

⁹ Yag ay ammoh achiyu agé ammu way hen anchichay cha mangamma hen lenoroko wat achicha metape hen mantorayan Apudyus. Wat ilanyu ta achiyu ammag cha lokopon hen acharyu, te hen anchichay cha manòyong hen faén ahawacha ya hen anchichay cha manayaw hen faén ustoy apudyus, ya umat agé hen anchichay cha manòyong hen kapa-chongcha way larae ono fufae way cha mangamma hen anchi achi koma ma-ammaan, achi mafalin way mètapecha an Apudyus. ¹⁰ Ya umat agé hen anchichay manga-akaw ya hen anchichay chan am-ameam ya hen anchichay amfutangén ya hen anchichay naussot, wat maid an cha nadchi hen mètape hen mantorayan Apudyus. ¹¹ Yag ah katot-owana, kaman hichi hen katatagun hen tapena an chàyu hen anchi ar-argaw. Ngém ad uwan, nacharos-an-ayu ah aminay fasoryu ya tetén-én Apudyus chàyu ah mantataguna. Yag gapo agé hen enammaan Apo Jesu Cristu ya hen kafaalan

hen Espiritun Apudyusat mifilang-ayu ah maid fasfasona an Apudyus.

Usarén hen achar ah machayawan Apudyus

1 Tes. 4:1-12

¹² Magat wachay mangaliyén mafalin ano ammaana hen henoy laychéna te faén met hen anchi orchin hen ma-afurot ad uwan. Oo a, ngém tàénchi wat wacha hen ma-ammaan way uray iggay epawan Apudyus, maid poros chillu maetorongna, te an chumachael. Wat tàén no mafalin ammaà hen heno way laychê, anog achi chillu te magat iluwam hen achar-o yag achiya-at lawa makepépég-én. ¹³ Yag magat wacha agéy mangaliyén,

“Hen ma-an, enammaan Apudyus ah mapnekan hen poto, ya hen poto, na-ammaan agé ah mangiggaan hen ma-an.”

Oo a, ngém tàén yachin ekat hen anchi à-ale, umchah chillu hen maméppégan Apudyus an cha nadchi amin. Yag achi chillu éméychi ah miyaligan hen achar way an ano na-ammaan hen hòyong ah kapnekan hen laylaychén hen achar. Te hen antoy achar, na-ammaan ah mansérfi paat an Apo Jesu Cristu way hiya, hahallimunana agé hen antoy achar. ¹⁴ Te tàén no matéy hen antoy achartaaw, taguwén chillu Apudyus gapoh manakafalinna way kaman hen nanaguwana an Apotaway Jesu Cristu.

¹⁵ Ay ammoh maid innilayu way no ommafurottaaw an Jesu Cristuwat tapen hen acharna chitaaw. Wat ay ammoh mafalin ehooptaaw hen tapen hen achar Jesus hen pota. Ammag achi poros mafalinchi. ¹⁶ Te ay ammoh maid peet innilayu way hen anchi tagu way manòyong hen potaat namfalincha ah ihà-an way achar. Te yachi chillu hen imfagan hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén, “Hen anchi chuway tagu way chan hòyong, namfalincha ah ihà-anay achar.” ¹⁷ Waman hen anchi agé enteteponna hen hamhamàna an Jesu Cristuwat émméhà-an agé an hiya.

¹⁸ Wat hiyachi, achi ammag cha hòyongon hen faén ahawa. Te hen tapenay fasorat achina ménat chachaelén hen achar. Waman hen anchi ammag cha manòyong hen faén ahawana, yachi hen fasor way manachael hen achar. ¹⁹ Yag ay ammoh maid innilayu way hen achartaawat faréy paat hen Espiritun Apudyus way inidchat Apudyus way miyachar an chitaaw. Wat faén chitaaw hen nangen-awa hen antoy achartaaw te ah Apudyus hen nangen-awa ²⁰ te lenàwana ah ammag napateg. Wat antaaw komag usarén hen antoy achartaaw ah machayawana.

Mepanggép hen omahawa

1 Tes. 4:1-8

7 Ad uwan, songfatà hen anchichay chay sarudsuchun hen nanoratanyu an haén. Wat hen ekato, un-unnina ménat no achi ud-ay mangahawa hen tatagu. ² Ngém gapo ta anchag lonay hen cha manòyohòyong hen faén ahawacha, un-unninaat no aminay

larae ya fufaeyén wachay ahawana ta maid ka-awisanyu way mì-isséy hen faén ahawayu. ³ Ngém hen larae way wachan ahawana, masapor idchatna hen acharna an ahawana way maid ehohhootna. Yag umat agé hen ahawana way fufae, wat masapor agé adchéna hen acharna an ahawana way maid agé ehohhootna, ta mapnekcha way hen-ahawa. ⁴ Te hen fufae, faén hiya hen nangen-awa hen acharna te ah ahawana way larae hen nangen-awa. Yag umat agé hen larae, faén agé hiya hen nangen-awa hen acharna te ah ahawana agé way fufae hen nangen-awa. ⁵ Wat chàyuy way hen-ahawa, achi mafalin way iyachiyu hen acharyu an ahawayu, te egad yanggay hen man-ahe-ennafunanyu ah mangempapatiyanyu way manluwaru. Ngém no marpas hen anchi ag-agaw way toragyuy, etoroyuy agé chillu hen ekamanyu way hen-ahawa ta maid ka-awisanyu an Chumunyu way fumasor.

⁶ Hen ekat-owanchi, achi cha ekatén masapor paat omahawa-ayu, ngém enalè ta ma-awatanyu way maid lawengna no omahawa-ayu. ⁷ Te ah katot-owana, laychê koma non an mafalin ta kaman-ayu amin an haén way maid ahawana. Ngém naligat chillu ménat te nankarakarase hen kafaelantaaw way inidchat Apudyus, te wacha hen inidchatna hen tapena ya safali agé hen inidchatna hen tapena.

⁸ Chàyuy way cha-an omahawa ya nà-amfaro, yato agé hen tugun-o an chàyuy way un-unnina ménat no achiayu ud-ay mangahawa way kaman an haén. ⁹ Ngém mag-ay ta achiayu makaippar, un-unnina ud-ay no mangahawa-ayu, te un-unnina hen mangahawata no hen anchi achi guminang hen kaman inuwaw hen achar.

¹⁰ Ya chàyuy way na-ahaw-an, yato agé hen tugun-o an chàyuy way faén agé ah hamhamào hen narpowana te ah Jesu Cristu paat hen nangale. Wat hen fufae, achi mafalin way ihiyanna hen ahawana. ¹¹ Ngém non an umat yag taynana, masapor achi kasen mangah-ahawa. Ngém no laychéna, mamfangad chillu an ahawana. Yag umat agé hen larae, masapor achina agé ihiyan hen ahawana.

¹² Yag antoyan agé hen tugun-o an chàyuy way tapenay hen-ahawa way cha-an omafurot hen iha. Yag hen yatoy tugun, faén toroy hen anchi enalen Jesu Cristu te narpo an haén. Wat no wacha hen iha an chàyuy way cha omafurot ya cha-an omafurot hen anchi ahawana, ngém laychén chillu hen anchi ahawana way mifaréy an hiya, masapor achina ihiyan hen anchi cha-an omafurot. ¹⁴ Te gapo hen anchi cha omafurot, ifilang Apudyus hen anchi achi omafurot ah ustoy ahawana. Te non an umat yag achi, kamancha ipos hen a-anàcha. Ngém gapo ta imfilang Apudyus hen anchi achi omafurot ah ustoy ahawan anchi cha omafurot, faén ipos hen a-anàcha. ¹⁵ Ngém mag-ay ta laychén hen anchi achi omafurot way manginhiyan an ahawana way cha omafurot, achi koma omachi hen anchi cha omafurot ta annag afunan. Yag no yachi, miyalig hen anchi cha omafurot ah maid ahawana. Yachi hen mekaman te hen laychén Apudyusat mao-

ornos koma hen hamhamàyu hen antoy natatag-guwanyu. ¹⁶ Wat chàyù way cha omafurot, achiayu cha somngel no ihian chàyù an ahawayu way achi omafurot, te ay ammoh wachay nangila no omafurot chillu non an umat yag achiayun hiyan.

Achi masapor sokatan hen tagu hen sa-adna no omafurot

¹⁷ Wéhchi hen cha omafurotén masapor koma etoroyña hen anchi sa-adna way inidchat Apo Jesu Cristu an hiya way hen laychê way aryén, etoroyña hen anchi sa-adna way sa-adna hen anchi cha-anna omafurotan. Yachi hen chà ifilin hen aminay cha omafurot way cha ma-am-among hen kafabréfabréy. ¹⁸ Wat non an umat yag namarkaan hen acharno ah Judio hen anchi cha-anno omafurotan, wat achi masapor anapém ad uwan hen ekamanno way manga-an hen markan hen kenaJudiom. Yag umat agé no faén-a Judio way cha-an mamarkaan hen acharno, achim agé cha anapén hen kamarkaam hen antoy ommafurotam. ¹⁹ Te namarkaan-a man ono iggay, faén chilluchi hen napateg, te hen napategat hen mangammaantaaw hen imfagan Apudyus. ²⁰ Wat heno way kasasa-ad hen ihay tagu hen cha-anna omafurotan, achi masapor anapéna hen ekamanna way manokat an nadchi gapon ommafurotana. ²¹ Wat mag-ay ta alepan-a hen cha-anno omafurotan, uray ud-ay anno chillug etoroy hen annay kena-alepanno. Manongad no an-a meparufus way manaynan hen kena-alepanno, te no yachi hen mekaman yag enafunamat kay. ²² Te hen anchi alepan way cha omafurot, masapor ma-awatana way iniliblin Apudyus hiya hen kena-alepanna hen fasona, wat kaman paat faén alepan ah matan Apudyus ad uwan. Yag hen anchi agé faén alepan, no ommafurotat kaman paat alepan chillu te alepan Jesu Cristu hiya. ²³ Ngém achitaaw koma iyafun way man-alepan hen tatagu. Te ammag nangina met paat hen nanlaon Jesu Cristu an chitaaw wat hiya koma yanggay hen omapowantaaw. ²⁴ Wat hiyachi, sosnod, heno way sa-ad way kawad-anyu hen nameleyan Apudyus an chàyù way omafurot, anyuwat ammag etotoroychi way mangentetempoyug hen hamhamàyu an Apudyus hen aminay chayü ammaan.

Tugun para hen cha-an omahawa ya hen anchichay nà-amfaro

²⁵ Antoyan agé hen itugun-o hen anchichay cha-an omahawa. Manowat te maid ustoh imfagan Apo Jesu Cristu an haén mepanggép an cha nadchi, ngém gapon ség-angna an haénat mafalin ménat talekénà way manugun an chàyù. ²⁶ Wat gapo hen ligat hen hiy-atoy tempo ad uwan, ammag un-unninaat no achiayu ud-ay mangahawa, chàyù way cha-an omahawa. ²⁷ Ngém chàyù way looh ommahawa, achiyu agé cha hamham-én way manginhiyan hen ahawayu. Ngém no maid ahawayu, un-unnina agé no achiayu ud-ay cha i man-anap ah ahaw-ényu. ²⁸ Ngém no omma-ah-

hawa-ayu chillu, faén met fadorchi, ngém wacha chillu hen ligatna wat yachi hen mangaryaén achiayu ud-ay omahawa ta achiayu koma miligat hen ligat hen anchi wachan ahawana.

²⁹ Sosnod, hen mangaryà an cha natto an chàyù, te achi angkay mafayag hen iggawantaaw hen antoy lota. Wat hiyachi, chàyù way larae way wachan ahawana, epapateyu koma way mangamma hen laychén Apudyus way kaman hen anchi maid ahawana. ³⁰ Ya uray agé chàyù way chan totokar ya naragsak hen hamhamàna, ilanyu agé ta faén chillu agé chachi hen patigényu. Ya umat agé chàyù way cha lomàrao ya wachan kok-owana, ilanyu paat ta faén agé chachi hen patigényu. ³¹ Wat uray heno way sa-ad ono fiyangyu hen antoy ataguwan ad uwan, achiyu paat cha patigén chachi te achi mafayagat umchah hen kapéppégancha amin.

³² Hen laychê yanggay, achiayu koma mapoproblemaan mepanggép hen antoy ataguwan hen antoy lota. Te ilanyu ngén, hen larae way maid ahawana, nawaya way manganap hen anchi mangemparaylayad an Apudyus te maid safali ah chana ham-éham-én. ³³ Waman hen anchi wachan ahawana, maid achina hamham-én mepanggép hen ataguwan hen antoy lota ah mangemparaylaychana an ahawana, ³⁴ wat kaman paat nagugudwa hen hamhamàna. Yag umat agé hen fufae. Te hen anchi maid ahawana, maid agé safalih haham-éna no faén yanggay hen mangemparaylaychana an Apudyus te annag laychén way man-awan paat Apudyus hen aminay acharna ya hamhamàna. Waman hen anchi wachan ahawana, chuar hen chana ham-éham-én mepanggép hen ataguwana hen antoy lota ah mangemparaylaychana an ahawana.

³⁵ Achì cha aryén chato ah mangempawaà ah omahaw-anyu, te chà yanggay aryén chato ah pagsaya-atanyu koma yanggay. Te hen laychê, ammag memènonng koma hen a-ammayu ya mateteppor koma agé hen hamhamàyu way mangamma hen laychén Apudyus way maid cha lomenglengaleng.

³⁶ Mepanggép hen anchichay looh nantotorag way man-ahawa, ngém ekatchéén uray achicha ud-ay etoroy gapon ligat hen antoy lota, yachin ammay. Ngém no ah awni agé yag achicha makaippar way anchag haham-én hen man-ahaw-ancha, maid met lawengna ya faén agé fador no man-ahawacha chillu. ³⁷ Ngém non an umat yag wachay tagu ah nètotorag way omahawa, yag mafalin way makaippar hen acharna way maid kasen nangempapelet an hiya te hiya yanggay hen nannanmà way achi masapor mangahawa, un-unninachi. ³⁸ Wat ammay hen omahawa, ngém un-unninaat chillu hen anchi achi.

³⁹ Hen anchi wachan ahawana, achi mafalin ihiyanna ah ahawana yag kasen mangahawa. Ngém no natéy hen anchi ahawana, mafalin kasen mangahawa, ngém masapor chillu hen anchi cha omafurot hen anchi ahaw-éna ta mèttempoyug. ⁴⁰ Ngém ah hamhamào, un-unnina no achiyat ud-ay kasen mangahawa. Yag in-

nilà way cha mètemfuruy hen hamhamàò hen hamhamà hen Espiritun Apudyus.

Mepanggép hen missa way nabniyan

Rom. 14; 1 Cor. 10:23-30

8 Antoyan agé hen ifagà an chàyù mepanggép hen mangissaan hen anchi nabniyan way nichaton hen anchichay tenaggutaggu way faén tot-oway apudyus.

Manowat te tot-owa way chitaaw way cha omafurot, ma-awatantaaw hen katot-owaan mepanggép an cha nadchi. Ngém ar-arwachantaaw koma, te awni yag hen anchi innilataaw hen man-anchar ah an tomangsetan hen hamhamàtaaw, ta hen anchiyat koma layadtaaw hen ifa hen man-anchar. Yag no yachi, kapeletan way antaaw an anapén hen katorongan hen afurotna. ² Te hen anchi tagu way ammag cha mangempas-ém hen acharna way chuar ano hen innilana, yachiyat angkay hen cha mangempàila way korang hen innilana. ³ Waman hen anchi tagu way manlarayyad an Apudyus ya laylaychéna agé way mangamma hen machayawana, yachi hen ifilang Apudyus.

⁴ Wat mepanggép hen mangissaan hen anchi nabniyan way nichaton hen anchichay tenaggutaggu way cha chayawén hen tatagu, ammutaaw met way faéncha tot-oway apudyus, te innilataaw way an chillu ih-ihà-an yanggay hen tot-oway Apudyus. ⁵ Te uray no lonay hen chacha chayawén way ininggaw ad uchu ya kaskasen hen antoy lota way chacha apudyusén ya apowén, ⁶ innilataaw way an chillu ih-ihà-an yanggay hen tot-oway Apudyus way hiya hen Amataaw way nangamma hen aminus egad ya hiya hen pontos hen antoy atatagguwantaaw. Ya an ih-ihà-an agé hen Apotaaw way hiyah Jesu Cristu way hiya hen nangamma hen egachay wacha. Ya hiya agé hen nangamma hen mètaguwantaaw an Apudyus.

⁷ Ngém wachacha chillu hen tapen hen ifataaw way achicha chillu ma-awatan hen katot-owan nadchi te chicha, anchag empae-engha hen anchichay enapudyus wat ammag nimumura ah hamhamàcha way tot-oway kachayawan hen anchi chacha minchatonan. Yag ah hamhamàcha, no issacha hen anchi nabniyanat chacha agé yanggay chayawén hen anchi enapudyus. Wat gapon anchi nimumura ah hamhamàcha, fasorcha an Apudyus no issachachi.

⁸ Ngém ah katot-owana, faén chillu missa hen mangempa-ammay ono mangemparaweng hen hamhamà Apudyus an chitaaw. Te maid ekatna an Apudyus no manhichataaw ono achitaaw, te maid chillu etorong hen missa hen afurot ya maid agé chachaeléna ah afurot. ⁹ Ngém masapor chillu arwachantaaw hen wayataaw, te uray ma-awatantaaw way maid lawengna an Apudyus mepanggép hen issataaw, wacha chillu hen lawengna no oma-annig hen missa yag chataaw lifokon hen afurot hen anchi ifa way nakapsot hen afurotna. ¹⁰ Te ilanyu ngén, hen anchi nakapapsot hen ma-awatana, no ilana chàyù way

kaman paat chùchùar chi ma-awatana, yag cha-ayu mì-issa hen anchi nabniyan hen iggaw hen chacha manayawan hen enap-apudyus, magat yachi hen maslatan hen hamhamàna, yag mì-issa agé way safali hen mangempàwana, wat ammag yachiyat agé hen fumasorana an Apudyus. ¹¹ Wat hen halenonot hen anchi chuar way ma-awatanyu wat annag chinachael hen hiyachiy ifayu way uray agé hiyaat, inyatéy Jesu Cristu hen fasorna. ¹² Wat no yaha hen ammaantaaw way manachael hen afurot hen anchi nakapsot chi afurotna, chataaw angkay fumasor an Jesu Cristu te antaaw ammag enammaan hen fummasoran hen anchi ifaanchi. ¹³ Wat haén, no hen chà mangissaan hen nabniyan hen fumasoran hen ifà, uray achì ud-ay is-is-sachi ah ing-inggana, non an-owat an achi cha ammaan hen fumasoran hen ifà.

Hen lébféng hen aposel ya hen fiyangcha

2 Cor. 11:7-11; Fili. 4:15-18

9 Haénay Pablo wat haén hen ihay aposel Apotaaway Jesu Cristu te innilà paat hiya. Wat maid nangenlébféng way manmanchar an haén no achi yanggay hiya. Yag chàyù way cha omafurot ahna, chàyù hen fungan hen chà mangammaan hen laychén Apotaaw way Jesu Cristu. ² Wat uray no achiyà ifilang ah aposel hen tapenay tatagu, ifilangà koma an chàyù te hen annay ommafurotanyu hen kafud-asan hen kena-aposel-o. ³ Wat chichato hen songfat-o hen anachay cha mamistigar hen kena-aposel-o.

⁴ Wat ay maid ngata karébféngà way mapangan gapo hen antoy chà mantudtuchuwan. ⁵ Yag non an umat yag wachay ahawà, ay ammoh maid agé karébféngà way mangentatàen an hiya hen heno way mamfiahiyà way kaman chillu hen cha ekaman cha Pedro ya hen anchichay tapenay aposel, ya anat agé hen anchichay e-enawchin Apotaaway Jesus. ⁶ Ono ay chàni an Bernabe yanggay hen chan sérfi an Jesu Cristu way maid lébféngna way masoportaran ta ananig egad way mèlabfu ah masaporni. ⁷ Hamhaményu ngén, te ay ammoh wachay innilayu ah sorchachu way ammag egad hiya way mamayad hen kenasorchachuna. Ya ay ammoh wachay polestas agé ah manmura yag annag achi agé anén hen fungan hen anchi inmurana. Yag ay ammoh wacha agéy innilayu ah pastor way cha mepawa hen uminumana hen gatas hen anchichay chana gatasén hen chana pastoron.

⁸ Ya faén agé yanggay hen anchichay penani hen mimfisanan an nadchi, te yachi chillu hen ekat hen anchi orchin Apudyus. ⁹ Te hen anchi orchin way ensorat Moses, ekatnéén, "Achiyu cha fédféchéen hen tapà hen anchi faka way chayun ilién ta yasa no omman hen anchi chana mamfannugan." Wat ay ammoh faka yanggay hen laychén Apudyus way aryén hen anchi enale-na, ¹⁰ yag faénat agé chitaaw way tatagu. Chitaaw angkay, te ilanyu ngén. Hen anchi tagu way chan ammaat namnamééna agé way wacha hen awaténa ah namfannugana. Wat hen anchi chan chaychay ya umat

agé hen anchi chan fatà, chacha amin namnaméén way mèawa hen fungan hen anchi chacha iyamma. ¹¹ Wat kaman agéhchi an chàni, te chàni way nanginmura hen alen Apudyus an chàyu ah mètaguwanyu an hiya, ay laweng ngata no fat-énni hen masaporni ah iyataguni ad uwan. ¹² Te no karébféngan hen an-nachay tapenay marabfuwan an chàyu, ay achi kaskasen chàni.

Ngém tàén karébfénganni way marabfuwan, achini chillu epapeletchi ta anni yanggay ammag an anohan hen uray heno way ligat, ta maid manlasonyu way achi manlayad way mangngar hen anchi ammayay chamag mepanggép an Jesu Cristu. ¹³ Yag awniyat innilayu agé way hen anchichay chan amma ah Templo, wat maid kasen mangar-ancha ah anéncha no faén hen anchi miyéy ah Templo way midchat an Apudyus. Yag umat agé hen anchichay cha manghéb hen michaton an Apudyusat mifingaycha agé hen tapen anchi chacha gébhén. ¹⁴ Wat pachongna agé hen anchichay cha mangintudtuchu hen anchi ammayay chamag, te imfagan Apotaaw way Jesus way maid kasen umar-ancha ah iyatagucha no faén hen anchichay chacha tudtuchuwan.

¹⁵ Ngém uray no yaha, cha-an-o chillu usarén hen yachiy karébféngà, ya achi agé an cha esoratto ad uwan ta wachay manginlugiyanyu way manlabfu an haén. Te tàén no matéyà ah henaang, achi chillu ifaga hen labfù te hen antoy manginlibliyà hen antoy chà itudtuchu, yato hen cha mangemparaylayad an haén. ¹⁶ Manowat te achi mafalin way mampasigsiguruwà mepanggép hen antoy chà mangintudtuchuwan hen anchi ammayay chamag, te anà an napiyar way mangintudtuchu. Wat henowà lawa no achi itudtuchu. ¹⁷ Te non an umat yag narpoh hamhamào yanggay hen iyà mangintudtuchuwan hen anchi ammayay chamag, mafalin ménat way marabfuwanà. Ngém gapo ta ah Apudyus hen nangimpiyar an nadchi an haén, an-og an ammaan way maid agé chà hamham-én way marabfuwan. ¹⁸ Wat nokay ngata hen labfù nò. Hen labfù yanggayat hen anchi ammayay hamhamào way chà ichayaw gapo ta chà ilibli hen anchi mangintudtuchuwà hen anchi ammayay chamag, te achi epapelet hen karébféngà way marabfuwan gapon chà ammaan.

¹⁹ Haén, maid tagu ah nangen-alepan an haén, ngém an-og namfalinén hen achar-o ah alepan hen aminay tatagu ta éhéd yag chuar koma hen ma-awis-o. ²⁰ Te non an umat yag hen anchichay Judio hen mantudtuchuwà, an-og cha etachun hen chà ekamkaman hen anchi gagangaycha ta wachay én-énnê way mangintudtuchu koma hen omafurotancha. Wat uray no innilà way achi masapor soroton anchi orchin Moses, an-o chillug cha esorot ta éhéd yag changréncha hen antoy chà itudtuchu mepanggép an Jesu Cristu. ²¹ Yag kaman agé no mantudtuchuwà hen anchichay faén Judio, te an-o agég cha iwalin hen anchi orchin Moses ah manginyanapà hen mangempatnochà hen chà ekaman hen anchi gagangaycha ta éhéd yag afurotoncha

agé hen chà itudtuchu mepanggép an Cristu. Manowat te achi ekatén maid tongparê ah orchin Apudyus te chà chillu soroton hen orchin Jesu Cristu. ²² Yag kaman agé no tudtuchuwà hen anchichay nakapsot hen afurotcha, an-o agég mamfalinén hen afurot-o ah kaman nakapsot way maid am-ammaà ah lawengéncha ta éhéd yag afurotoncha agé hen chà itudtuchu ah pomegpegsaan hen afurotcha. Wat uray heno way karasen hen tatagu, an-og cha iyanap hen ekaman-o way mangentachun hen gagangaycha ta éhéd yag wacha paat chi tapena ah marmu hen layadna way mangafurot hen chà itudtuchu ah kahara-ana agé. ²³ Yachiyachi hen chà ekamakaman, te hen layché yanggayat mepagngapagngar koma hen anchi ammayay chamag ya ta mèawaà agé hen ehelenonotna. ²⁴ Ta epani hen antoy ommafurotantaaw ah tagtagtag. Te innilataaw met way no wacha hen tagtagtag, wat epapaten amin hen anchichay mètagtagtag way mangafà, ngém an ihà-an chillu hen anchi mangafà ah magunggunaan. Wat chitaaw way cha omafurot, yachi koma agé hen ekamantaaw way mangempapate hen afurottaaw ta wachay arantaaw ah gunggunataaw. ²⁵ Ngém masapor iyanggayantaaw hen uray heno way mangempakapsot hen afurottaaw way kaman hen cha ekaman hen anchichay cha mèab-abfà. Te chicha, anchag cha disiplinéén hen acharcha ah layadcha paat way mangara hen anchi gungguna way hen hiyachiy gungguna agéat an lawag tufun chi away way ammag màrong. Waman chitaaw way cha omafurot, ammag mannanayun hen anchi gungguna way chataaw agawaan. ²⁶ Wat hen chà ekaman, an-og epapate way mamanmà hen kahénachan hen kaman anchi tagtagtag. Ya kamanà agé hen ihay fokseno way annag i-illan ta achina cha è-èfat hen lopagna. ²⁷ Ya hen chà agé ekaman, an-og cha afa-afaén hen laylaychéen hen achar-o ta faénchi hen afurotò te magat awni yag hen antoy chà manudtuchuwan hen tapena ah kahara-ancha yag ammag haénat agé hen anchi miwalin.

Hen mitugunan hen anchichay na-ammaan ad namenghan

Rom. 14; 1 Cor. 8; Heb. 3:7-19

10 Sosnod, ta epahpahmào an chàyu hen anchi na-ammaan hen anchichay anap-otaaw ad namenghan hen lommayawancha ad Egipto hen nangetnochan Moses an chicha. Te hen hiyachi, wéhchin chichéén nalenongan hen anchi cha màémàèy way funat way ensasagganan Apudyus way mangintudtuchu hen ayancha. Ya wéhchi agéén chinarana hen gawan hen anchi fayfay way ekatchéén "Chittakan". ² Wat hen anchichay anap-otaaw, kamancha an nafunyagan hen anchi funat ya hen anchi fayfay ah kail-an way chacha somorot an Moses. ³ Yag chicha amin agéat chacha enaenan amin hen anchi ma-an way empafùnag Apudyus, ⁴ ya ininumcha amin agé hen anchi chanum way narpon Apudyus way empafùnagna hen anchi fato ah uminumancha. Ya hen miyaligan agé hen anchi fato wat ah Jesu Cristu way nawawà-acha an chicha

hen aminay émméyancha. ⁵ Ngém tàén no yachiyachi hen nanorongon Apudyus an chicha, anchag chuar chillu hen iggay nangamma hen laychéna. Wat annag chinusa chicha, wat yachi hen chacha naténatéyan ya nilufurufuan hen charan.

⁶ Wat amin chachi way na-ammaanat, na-ammaan ah man-acharantaaw koma way achitaaw ammag cha ma-awis way mangamma hen anchichay laweng way kaman hen anchichay anap-otaaw ad namenghan. ⁷ Ya ta achitaaw agé chayawén hen faén tot-oway apudyus way kaman hen enammaan hen tapena. Te hen anchi nesosorat way enammaanacha, ekatnéén,

“Anchag tumùchu way mangmanganén ummin-inum, yag anchag fumangonén chinayawcha hen anchi faén tot-oway apudyus way ammag aggarémha hen enkamkamancha.”

⁸ Wat achi koma mafalin way antaaw ammag ekaman hen enammaanacha way cha manòyong hen faén ahawana. Te hen yachiy enammaanachaat anchag natéy hen chuwanporo ya toroy lifu way tatagu hen ihay ag-agaw. ⁹ Wat achitaaw agé cha padpachasén hen kena-apudyus Apudyus, te yaha agé hen enkaman hen anchichay tapena yag anchag nan-atéy hen namngatan hen farakkan. ¹⁰ Ya achitaaw agé ammag chan ngayungayutongot gapon heno way maligantaaw way kaman hen enkaman hen anchichay tapena ad namenghan agé, te hen nachusaanacha, ammag pinchit hen anghel chicha.

¹¹ Amin cha nadchiyat na-ammaan amin an chicha ah mansarmengantaaw way tatagu hen ekaman Apudyus way manusa hen laweng, yag nesoratcha agé ah man-acharantaaw way cha matagu ad uwan ta mawarnengantaaw, te téng-angay hen mataposan hen egad.

¹² Wat hiyachi, heno way tagu way mangaliyén chinuchumgat chi afurotna, masapor chillu man-ar-arwad ta achi fumasor. ¹³ Ngém ma-awatanyu koma agé way aminay iyawis Chumunyu way cha mepachah an chitaawat yachi chillu hen nigagangay way cha mepachah hen aminay tatagu. Ngém natatallek chillu ah Apudyus yag empopostana way achina parufusun hen anchi ammag napegsa way awis way achitaaw maka-ara. Te no umchah hen anchi awis an chitaaw, idchatna agé hen torod ya kafaellan way mangachi an cha nadchi ta wachay én-énnéntaaw way manginlisi hen awis Chumunyu.

¹⁴ Wat hiyachi, sosnod way laylaychê, anyu komag manchùgan hen manayawan hen faén tot-oway apudyus. ¹⁵ Innilà met way naham-an-ayu wat hahaményu koma hen antochay chà ifaga. ¹⁶ Te ilanyu ngén, no mèantaaw hen anchi Manmanma-an an Apo Jesu Cristu, ma-amongtaaw way manyaman an Apudyus yag antaawat mì-inum hen anchi fayah ah mangafunantaaw hen melak-amantaaw hen nifufuan hen charan Jesu Cristu ah kacharoson hen fasortaaw. Yag umat agé hen anchi ma-an way penaka-acharna, te no napetpet-ang yag nèantaaw, yachi agé hen mangimfaga way chataaw melak-am hen acharna hen nekorosana. ¹⁷ Yag gapo ta an ihà-an hen anchi ma-an way

hiyah Jesus, wat uray ta chuartaaw, antaaw chillug kaman ihà-an way achar gapon anchi ihà-an way enantaaw.

¹⁸ Wat mafalin agéy epachongtaaw hen cha ekaman hen Judio, te no wachay mèan hen anchi nichaton an Apudyusat yachi hen mangimfaga way chacha agé mètape way manayaw an hiya.

¹⁹ Wat nokay hen laychén anchi enalè way aryén. Hen laychénay aryénat, hen anchi mèan hen anchi nabniyan, chana angkay chayawénchi. Manowat te achì ekatén wachay kafaellan hen anchi tenaggutaggu way chacha chayawén, ya achi amin ekatén wachay ammayna ono lawengna hen anchi karne paat way chacha ichaton. ²⁰ Te hen laychê koma way ma-awatanyu wat maid angkay kasen cha minchatonan hen anchichay achi omafurot no faén yanggay ah Chumunyu yag faénat agé ah Apudyus. Wat yachi hen mangaryaén achiayu cha mèan te achi laychén way mètempoyug-ayu an Chumunyu. ²¹ Te achi mafalin way mèan-ayu ya mì-inum-ayu hen anchi Manmanman hen natéyan Apo Jesus yag cha-ayuwat agé mèan ya cha mì-inum hen anchi michayaw an Chumunyu. ²² Te no ilurudyu, anyu angkay cha pa-aningarngarén ah Apudyus. Yag ay ammoh or-orheayu no hiya ta mafalin achina chuséén chàyü.

²³ Magat wacha hen mangaliyén, “Hen anchi cha omafurotat meparufus way mangammah uray heno te faén met hen anchi orchin hen ma-afurot ad uwan.” Oo a, mafalin, ngém wacha chillu hen ma-ammaan way achi makatorong ah ifa te an chumachael. Ya wacha agé hen ma-ammaan way achina papegséén hen afurot te anna an pakapsoton. ²⁴ Wat hen ekamantaaw koma, wéhchiyén haham-éna hen pagsaya-atan hen ifana ta faén yanggay hen pagsaya-atan hen acharna.

²⁵ No wachay làwanyu ah market ah issayu, anyug làwan yag inissayu way achiyu cha imohon no nabniyan ono cha-an, ta achi machisturfu hen hamhamàyu way mangissa. ²⁶ Te ekat hen alen Apudyusén, “Amin hen egachay ininggaw hen antoy lotaat awan Apudyus te enammaana.”

²⁷ Yag no ayagan chàyü hen anchichay achi omafurot way i mèan an chicha, éméy-ayu no laychényu, yag aminay epasangocha, issayu way achi agé masapor way hanhananyu no nabniyan ono cha-an ta ammay hen hamhamàyu way mangissa. ²⁸ Ngém mag-ay ta wachay mangaliyén nabniyan hen anchi chayü issa, achiyu ud-ay cha issa ah pagsaya-atan hen anchi nanggale. Te uray no ma-awatanyu way mafalin issayu te maid chillu idchatna ah laweng hen achar, achiyuwat ud-ay cha issa te awni yag yachi hen machisturfuwan hen hamhamà hen anchi ifayu way nangimfaga way nabniyan. Ngém awni yag wachay mangalah hamhamànéén, “Oo a, ngém pakay ammag oma-an-nig hen kakenapsot hen hamhamà hen anchi ifa yag ammag yachi hen manepéd hen mangissaà hen anchi innilà way mafalin way issà, ³⁰ te no manyamanà met

an Apudyusat ay ammoh chumsekénà lawah mangis-saà ah heno way inyaman-o.”

³¹ Ngém hen ifagà an chitaaw aminat amin koma way ekamantaaw, antaaw ammag ammaan ah machayawan yanggay Apudyus way uray hen mangantaaw ya hen uminumantaaw. ³² Ya antaaw an emamad hen ekamantaaw ta achitaaw cha ammaan hen machismayan hen hamhamà hen tapena way Judio man ono faén, ya umat agé hen aminay sosnodaaw way cha omafurot an Apudyus. ³³ Te yachi chillu hen chà ekamkaman way hen aminay chà ammaan, chà paat ar-arwahan ta no mafalin, maid koma parawengê ah hamhamà hen uray heno way tagu. Wat faén hen anchi pagsaya-atà yanggay hen chà hamham-én, te an-o yanggay an cha anapén hen pagsaya-atan hen anchi chuar ta éhéd yag mahara-ancha koma agé.

11 Wat torachényu koma hen antoy chà ekamkaman te chà agé torachén hen enkaman Jesu Cristu.

Hen manhàfongan hen finufae no miyamong way manayaw an Apudyus 1 Cor. 14:33-36

² Ammay tot-owa hen annay chayu ekamkaman way manmanmà an haén ya hen chayu agé mangafurotan hen anchichay intudtuchù an chàyü. ³ Ngém wacha chillu hen ihay laychê way ma-awatanyu way ah Cristu, hiya hen penakaurun hen aminay larae. Ya hen penakaurun agé hen fufaeat anchi ahawana way larae. Ya hen penakaurun agé Cristuwat ah Apudyus. ⁴ Wat no wachay larae ah i manluwaru ono mangempaka-ammu hen alen Apudyus no ma-among-ayu, masapor maid mehàhàfong ah uruna, te no wacha, kaman paat chana hàfongan hen mangan-ap-apowana an Cristu. ⁵ Waman hen fufae, no hiya hen manluwaru ono mangempaka-ammu hen alen Apudyus hen ma-amonganyu, masapor wacha komay mehàfong hen uruna, te no maid, kaman paat achina afunan hen penakaurun ahawana. Yag aggafiin chillu te nampachong hen kafiinan hen maid hàfongna hen anchi napokrangan. ⁶ Wat mag-ay ta ammag achi manhàfong hen fufae, un-unninaat no ammag i mampa-apollog. Ngém gapo ta afifiin no ma-apollogan hen fufae ono mapokrangan, un-unninaat chillu hen an manhàfong. ⁷ Ngém hen larae, achi koma manhàfong, te hiya hen mansarmengan hen kapadpachong Apudyus ya hen kena-ap-apon. Waman hen fufae, anna an mansarmengan hen kena-ap-apon hen larae. ⁸ Ya maila chillu hen kena-ap-apon hen larae te hen nangammaan Apudyus hen tatagu, faén fufae hen narpowan hen larae te hen larae hen narpowan hen fufae. ⁹ Ya iggay agé ammaan Apudyus hen larae ah man-ifan hen fufae, te enammaana hen fufae ah man-ifan hen larae. ¹⁰ Ya ah manot-owaan agé hen anchichay anghel ad uchu, masapor manhàfong hen fufae ah mangempàil-ana way larae hen penakauruna. ¹¹ Ngém tàén hiyachi, chitaaw way cha omafurot an Apo Jesusat chataaw chillu man-ahetennorong way

larae manha ono fufae, te hen larae, masaporna hen fufae, ya hen fufae, masaporna agé hen larae. ¹² Te tàén no hen anchi larae hen narpowan hen fufae hen anchi pès-éyna, fufae agé chillu hen cha manginyanà hen larae ad uwan. Ngém ah Apudyus chillu hen narpowan hen angamin.

¹³ Ya chàyü ngay, ay ammoh ammay hen mangilayu hen fufae way chan luwaru an Apudyus hen chayu ma-am-mongan no maid hàfong hen uruna. ¹⁴ Yag nigan-gay agé chillu hen aminay tatagu way ammag ag-gaukos no anchuanchu hen fuù hen larae, ¹⁵ ngém ammag yachiyat agé hen cha mangempa-ammay hen fufae. Te hen fuùna chillu hen nidchat an hiya ah kaman hàfong hen uruna. ¹⁶ Wat no wacha chillu hen ammag sosomngel mepanggép hen antochay chà ifaga, maid safalih esongfat-o te yachi chillu hen chani amin itudtuchu way aposel. Yag yachi agé hen cha ekaman hen amin anchichay tapenay cha omafurot way cha ma-am-among ah kafabréfabréy.

Mepanggép hen Manmanma-an

¹⁷ Antoyan agé hen itugun-o an chàyü mepanggép hen annay chayu ammaan way faén usto, te hen chayu ma-am-amongan ano, chùchùar peet hen laweng way cha mafud-asan no hen ammay. ¹⁸ Te chengngar-o way no ma-among-ayu way manayaw an Apudyusat an-ayu anog chan tentenê-én way maid tempoyugyu. Yag kaman paat afurotò way tot-owachi. ¹⁹ Wat magat anga masapor tot-owaha way mantenê-én-ayu ah kail-an hen kenauston hen afurot hen tapena. ²⁰ Te tawwan hen annay chayu ekamkaman, te no ma-among-ayu way mangan hen anchi Manmanma-an hen natéyan Apo Jesu Cristu, ammag faén peet hen anchi Manmanma-an hen pontosyu, ²¹ te hen mabhuganyu paat. Wat anchag cha mamangpango hen tapena way i mamfuhug hen anchi inyanamotcha, ya chacha i mamfutang hen tapena. Waman hen anchichay tapena way cha umunud, anchag chan henaang. ²² Pakay lawaha ah chayü ekamkaman. Ay ammoh maid afarfaryanyu ah mangananyu. Anyu peet ammag cha epàila way maid rispityu hen anchichay cha miyamong way manayaw an Apudyus. Ya anyu agég achi ham-én hen anchichay maid mafalinna way cha fumiin an chàyü. Wat ay ammoh ekatyuwén ammay hen hamhamào hen annay chayü ekamkaman. Ammag laweng angkay tot-owaha.

²³ Ah Apotaaway Jesu Cristu hen nangintudtuchu an haén hen anchi intudtuchù chillu an chàyü ah eka-manyu koma. Te hen nekaman hen anchi lafiyanchi way netocharana, innarana anchi tenapay ²⁴ yag inyamanna an Apudyus. Yag annaat petpet-angén way manginwaras. Yag annaat ekatén, “Yato hen achar-o way idchat-o way paran chàyü, wat manepod ad uwan, yato hen chayü amma-ammaan ah manmanma-anyu an haén.” ²⁵ Yag yachi agé hen enkamanna hen narpasancha way nangan, te innarana hen anchi fayah yag annaat ekatén, “Hen yatoy fayah hen mangempàila way wacha hen kà-amma way torag Apudyus hen

tatagu, yag hen mifufuan hen charà hen matot-owaan hen yatoy toragan. Wat no inumunyuto, anyu an cha ammaan ah manmanma-anyu an haén.”

²⁶ Wat sosnod, hen laychén nadchiy aryénat no omantaaw hen anchi ma-an ya uminumtaaw hen anchi fayah, chataaw tàchégan hen natéyan Apo Jesu Cristu way yachiyachi koma hen mekaman ingganah mamfangchana.

²⁷ Yaha hen laychén hen anchi Manmanma-an way aryén. Wat kapeletan no wachay tagu ah ammag mafarang way mèan ya mì-inum way achi manginyafin hen achar Apo Jesu Cristu hen natéyana ya hen nifufuan hen charana, wat fasornachi an Apudyus. ²⁸ Wat hiyachi, ihaiha koméén masapor fistigaréna unna hen acharna yag anat mèan ya mì-inum. ²⁹ Te no achina hamham-én hen laychén amin cha nadchi way aryén yag nèan chillu, chana angkay ammaan hen manusaan Apudyus an hiya. ³⁰ Yag yaha agé hen gaponah ammag chuar hen chan saket an chàyu ya chuar agé hen nakapsot, yag yaha amin agé hen inyatéy hen tapena. ³¹ Ngém no fistigaréntaaw paat hen achartaaw unna, ta mampacharostaaw yag antaawat mèan, wat achi chitaaw chuséén an Apudyus. ³² Yag no cha chitaaw agé fistigarén an Apudyus ya disiplinéén an hiya, anna an cha ammaanchi ah mangintudtuchuwana an chitaaw way mangenmamad hen ekamantaaw ta achitaaw metape hen anchi kachusaan hen anchichay achi omafurot.

³³ Wat hiyachi sosnod, no ma-among-ayu way mangan hen anchi Manmanma-an an Apo Jesu Cristu, masapor manhinnéed-ayu ta an-ayuwat mangan amin. ³⁴ Yag mag-ay ta wachay chan henaang, mangan unna koma ah faréyna ya anat maligwat way i mèan hen anchi Manmanma-an ta achi chàyu disiplinéén an Apudyus no ma-among-ayu. Yag mepanggép hen tapen hen ifagà an chàyu, awni ta umaliyà ahna ta anowat ifaga.

Hen nankarakarase way kafaellan way idchat hen Espiritun Apudyus

Rom. 12:6-8; Efes. 4:11-15

12 Wat ad uwan, sosnod, laychê koma way epakaawat an chàyu mepanggép hen anchichay nankarakarasey kafaellan way cha idchat hen Espiritun Apudyus an chitaaw ta achiayu koma omfat. ² Te innilayu met way hen anchi cha-anyu omafurotan an Jesu Cristu wat narokop-ayu te anyug cha chinayaw hen anchichay enap-apudyusyuy way tàén wachay tapàchéén achicha chillu maka-ale, ngém an-ayu chillug na-awis an chicha. ³ Ngém ad uwan, sommafali te cha-ayu omafurot an Jesu Cristu. Wat masapor koma ma-awatanyu way hen anchi tagu way na-adchan ah Espiritun Apudyusat achina an echotan ah Jesus. Ya maid agé tagu ah ammag mangaliyén ah Jesus hen omapowana no achi an epahpahmà hen Espiritun Apudyus an hiya.

⁴ Tàén nankarakarasecha hen anchichay cha midchat an chitaaw way kafaellan, an ihà-an chillu hen chacha

marpowan way hiya hen Espiritun Apudyus. ⁵ Ya tàén agé nankarakarase hen ekamantaaw way mansérfi an Apudyus, an ihà-an chillu hen chataaw mansérfiyan amin way hiyah Apo Jesu Cristu. ⁶ Ya tàén agé nankarakarase hen anchi kafaellan way mangamma hen anchi laychén Apudyus, an ihà-an chillu hen anchi cha mangidchat hen aminay pegsa hen aminay tatagu way hiyah Apudyus. ⁷ Hen ihaiha an chitaaw way cha omafurotén wachay wacha hen kafaellan hen Espiritun Apudyus an hiya ah maetorongna hen aminay tapena. ⁸ Te hen tapen hen cha omafurot, enadchan hen Espiritun Apudyus ah kenaraeng way mangempacharan hen alen Apudyus ah manorotan hen tapena. Yag hen tapena, na-adchan agé ah kenaraeng way mangawat an nadchi ah manudtuchuwancha hen tapena. ⁹ Yag wachacha agé hen tapena way na-adchan ah napegsa way pammate. Yag hen tapena, na-adchan ah kafaellan way manga-an hen saket. ¹⁰ Yag hen tapena, enadchan hen Espiritun Apudyus ah kafaellan way mangamma hen kaskascha-aw. Ya hen tapena, na-adchan ah kafaellan way mangempaka-ammu hen laychén Apudyus way mepaka-ammu. Yag wachacha agé chillu hen tapena way na-adchan ah kenaraeng way mangenlasin no ah Apudyus hen narpowan hen heno way kafaellan ono hen ongtan hen narpowana. Yag enadchan agé hen Espiritun Apudyus hen kafaellan hen tapenay tatagu way maka-ale ah safaliy ale way achicha ma-awatan ya iggaycha agé enachar. Yag na-adchan agé hen tapena hen kafaellan way mangimfaga no heno hen laychén cha nadchiy ale way aryén. ¹¹ Amin cha natto way kafaellanat, hen anchi Espiritun Apudyus hen narpowancha amin way maid safali yag idchatnachi agé hen ihaiha hen anchichay cha omafurot way egad hiya agé way mamele no henochi hen idchatna.

Tàén nankarakarase hen parten hen achar, ihà-an chillu

Rom. 12:4-6; Efes. 4:11-16

¹² Hen achartaaw way tatagu, chuar hen partena ngém an ihà-an chilluchi way achar. Ya kaman agéhchi an chitaaw way cha omafurot te tàén cuartaaw, kamantaaw an ihà-anay achar way achar Jesu Cristu.

¹³ Te chitaaw way cha omafurotat wacha ay Judio ya faén Judio, ya wacha ay alepan ya faén alepan, ngém nifunyag an chitaaw amin hen anchi ihà-anay Espiritun Apudyus. Wat nafunyagantaaw ah ihà-an way achar Jesus, yag niyachar agé hen Espiritun Apudyus hen ihaiha an chitaaw.

¹⁴ Ta mampaniyà ta ma-awatanyu. Hen anchi achar hen tatagu, chuar hen partena ta wachay én-énnéna way mangamma hen ammaana. ¹⁵ Wat non an umat yag ekat hen he-eyén, “Gapo ta achiyà maka-amma hen ammaan hen limaat magat faénà parten hen anchi achar.” Ngém ay ammoh mafalinha. Te tàén achi maka-amma hen he-e hen ammaan hen lima, masapor chillu hen achar hen anchi he-e. ¹⁶ Yag umat agé hen inga, no ngay agé ekatnéén, “Gapo ta achiyà

makaila, faénà parten hen achar." Ngém ay ammoh achi masapor hen achar hen inga. Masaporna met chillu. ¹⁷ Te non an umat yag ammag pahig mata hen achar, nokayat agé hen mangngar hen magngar nò. Yag no pahig agé inga, nokay agé hen manonghong hen mahonghong nò. ¹⁸ Ngém ammay te iggay penahig Apudyus way nangamma hen achar te enamaana hen ihaihay partena way egad paat chillu hen lelenyadna. ¹⁹ Te no ammag an ihà-an hen parten hen achar way wacha, ay ammoh achar lawachi. ²⁰ Faén, te hen achar, nankarakarase hen partena ta no maramramongcha mamfalin ah ihay achar.

²¹ Wat hiyachi hen achi mafalin way mampaspasekat hen mata way mangaliyén achina ano masapor hen torong hen lima, te masaporna chillu. Ya umat agé hen uru, achi agé mafalin way mampaspasekat way mangaliyén achina ano agé masapor hen he-e, te masaporna chillu. ²² Yag hen anchichay parten hen achar way kaman kafafaan te kaman paat maid unay etorongna, awnig yachiyat agé hen masapor way téréen. ²³ Yag hen anchi parten hen achar way ekattaawén maid unay sérфина, chataaw met chillu halimunan. Yag kaskasen hen anchichay parten hen achar way mifiin way achi koma maila, wat chataaw iyamma way manlumfong ta malengfan. ²⁴ Waman hen anchichay parten hen achar way ammay ah maila, achitaaw met cha lengfan. Ah Apudyus hen nanepetepon hen kaparteparten hen achar ta hen anchichay kaman faén napateg, chichaag agé paat hen wadwadcha ah halimunan. ²⁵ Yachi hen enkaman Apudyus ta mantetempoyugcha hen parten hen achar ta ancha an man-ahetennorong. ²⁶ Wat no masigfan hen ihay parten hen achar, masigfanha amin. Yag umat agé no machayaw hen ihay parten hen acharat miyawacha amin hen yachiy chayawna.

²⁷ Maid kasen laychén hen anchi penani way aryén no achi yanggay chitaaw way cha omafurot, te chitaaw amin hen kaman achar Jesu Cristu way ihaiha an chitaawén ihay partena. ²⁸ Yag nantetempoyugun Apudyus chitaaw ah ihay achar way nankarakarase hen empafiyangna an chitaaw. Te hen pés-éy chinutokana wat hen man-aposel. Yag hen miyagwa, hen anchichay mamprofeta way cha i mangimfaga hen epaka-ammun Apudyus. Yag anat hen miyatlo, chinutokan Apudyus hen i mangintudtuchu hen alena. Yag anat agé hen anchichay na-adchan ah kafaalan way mangammah kaskascha-aw, ya anat hen anchichay nidchat hen kafaalanha way manga-an hen saket. Ya anat hen tapena way na-adchan ah kafaalan way to-motorong, ya anat hen kafaalan way mangemponponò hen cha omafurot, yag anat agé hen anchichay na-adchan ah kafaalan way man-ale ah safaliy ale way achicha ma-awatan. ²⁹ Wat faén aposel hen aminay cha omafurot, ya faéncha agé profeta amin ono tumutudtuchu. Ya achi agé makafael hen aminay cha omafurot way mangamma hen kaskascha-aw ³⁰ ya manga-an hen saket ya uray man-ale ah safaliy ale way achicha ma-awatan, ono mangensoplekar hen hiy-

achiy ale. ³¹ Wat wéhchi koméén agawaana hen anchi napateg way kafaalan way idchat hen Espiritun Apudyus an chitaaw.

Ngém wacha chillu hen ihay ifagà way napatpateg chillu ya mas am-ammay no hen amin anchichay tapena, wat yachi koma hen agawaanyu way yachi hen totoway layad.

Hen layad hen kapapattigan hen aminay kafaalan way idchat hen Espiritun Apudyus

Juan 13:35; 1 Juan 3:11-18; 4:7-21

13 Uray non an umat yag kafaalà way man-ale ah uray heno way alen hen tatagu ya uray agé hen alen hen anghel, ngém no an chillug maid layad-o hen ahentagù, wat ammag maid sérfin amin cha nadchi te kamanà yanggay hen anchi lata way chacha kangkangén way an lawag hometang. ² Yag uray agé non an umat yag sê-é-sê-ém hen ekaman-o way mangempaka-awat hen alen Apudyus, yag uray agé no wachay kafaalà way mangimfaga hen aminay chahan ma-ammuwan hen antoy lota, ono wachay kafaalà ta ma-awatà hen aminay hamhamà Apudyus, an chillug poros hen ma-arà an cha nadchi no maid layad-o hen ahentagù. Ya tàén no ammag napegsa hen pammatè way mafalin an-og atonon paat hen filig gapon luwarù, maid chillu sérfi no maid layad-o hen ahentagù. ³ Yag tàén agé non an umat way an-og idchat hen aminay kok-owà hen anchichay maid mafalinna, yag tàén agé an-og iyatéy way mangempapate way somorot an Apudyus, maid chillu etorongna an haén no an chillug maid layad-o hen ahentagù.

⁴ Ngém hen anchi tagu way wachan totoway layadna hen ahehtaguna, achi ammag naraka way ma-amin hen anohna te an menangség-ang. Ya achi agé cha ma-apés ya achi amin ammag chan paspasekat. ⁵ Hen anchi wacha totoway layadna, maid tangsetna ya achi chan pahih-iy, ya achina agé ammag epapelet hen pagsaya-atan hen acharna. Ya achi agé naraka ah omaningarngar. Ya achina agé ammag u-unngonon hen laweng way na-ammaan an hiya. ⁶ Ya hiya agé, ammag laweng hen manmanmàna no ilana hen chan amma ah laweng, ngém an lomaylayad no ilana hen cha mangamma ah ammay ya usto. ⁷ Ya hen anchi tagu way usto hen layadna hen ahentaguna, annag anohan hen aminay mepachah an hiya, yag anna agé epééy ah ammay hen pontos hen ifana, ya namnamééna agé way ammaana hen usto, ya achi agé ngomayngaya hen hamhamàna hen aminay maligatana.

⁸ Achi mapéppéppég hen layad. Waman hen aminay kafaalan way cha idchat Apudyus hen tatagu, mapéppéppégcha amin. Te kaman hen anchi kafaalan way mangimfaga hen cha epaka-ammun Apudyusat mapéppéppég chachi te umchah hen tempona way achi masapor. Ya hen anchi kafaalan agé way manginyale hen safaliy aleyat mapéppéppég chachi agé, te no ah awni, achi agé masapor chachi. Ya umat agé hen kenaraeng hen anchichay mangawat hen chuarat

mapépéppég chachi agé. ⁹ Te achi chillu ummat hen anchi nidchat an chitaaw way kenaraeng ya umat agé hen kafaelantaaw way mangempaka-ammu hen alen Apudyus. ¹⁰ Ngém no umchah an chitaaw hen anchi nenèng paat way maid kok-orangna, miwalin amin hen anchichay achi ummat, te achi masapor chachi.

¹¹ Hen ihay miyaligana, hen kaong-onga, te hen kaong-ongà, an agég eno-onga hen chà iyale ya hen hamhamào ya umat agé hen chà ekaman way mangasekaso hen ma-ammaan. Ngém ad uwan way omam-amaà, enhàfà amin hen anchichay eno-onga way a-amma te innilà hen chà ekamkaman ad uwan.

¹² Hen ihay aligna agé, faén unay narawag hen maawatantaaw ad uwan, te kaman hen anchi à-aho way maila hen anchi chan o-oraaw way sarmeng way anggay yanggay hen tapena ah maila. Ngém ah tapen chi ag-agaw way antaaw paat an mèhagang an Apo Jesus, wat ammag lomawag way téréng hen mangil-antaaw an hiya. Ad uwan, an aket yanggay hen innilataaw, ngém ah awni, marawag hen mangammuwantaaw hen angamin way hen mepachongana, kaman hen kenarawag hen mangil-an Apudyus an chitaaw.

¹³ Wat an yanggay toro hen mannanayun an chitaaw way maid péppégna. Hen iha wat hen anchi afurottaaw paat an Apudyus, ya anat hen anchi namnamataaw gapon Jesu Cristu, yag hen anchi miyatlo wat hen anchi layad way yachi hen kapapattigan an chicha amin.

Mepanggép hen kafaelan way idchat hen Spiritun Apudyus

14 Hiyachi, epapateyu paat way manlayad hen ahentaguyu. Ya agawaanyu koma agé hen anchichay kafaelan way cha idchat hen Spiritun Apudyus, ya hen kaskasen way agawaanyu paatat, hen anchi kafaelan way mangimfaga hen anchi laychén Apudyus way mepaka-ammu. ² Achiyu pawadwad-én hen kafaelayu way man-ale ah safaliy ale way achiyu ma-awatan, te no yachi hen chayü iyale, faén tatagu hen chayü tagépfarén te ah Apudyus yanggay ya achi agé ma-awatan hen tatagu te hen anchi cha epa-alen hen Spiritun Apudyus an chàyu wat achi makahkahmà hen tatagu. ³ Waman hen anchi tagu way wachay kafaelana way mangimfaga hen laychén Apudyus way mepaka-ammu, chakar hen torongna hen tatagu te ma-awatancha hen chana aryén. Wat mepapegsa hen afurotcha ya mepas-ém agé hen hamhamàcha, ya matorongancha no wachan ligatcha. ⁴ Waman hen anchi tagu way cha manginyale hen safaliy ale, ammag acharna yanggay hen chana torongan. Waman hen anchi tagu way cha mangimfaga hen laychén Apudyus way mepaka-ammu, chana torongan hen amin anchichay cha omafurot.

⁵ Manowat te laychê no ihaihan chàyuwén wacha hen kafaelana way man-ale ah safaliy ale, ngém kaskasen hen manlaychà no amin-ayu komaat wachay kafaelayu way mangintudtuchu hen anchi laychén Apudyus way mepak-ammu hen tatagu. Te napat-

pateg chillu hen anchi kafaelan way mantudtuchu no hen anchi man-ale ah safaliy ale. Manowat te ammaychi, ngém egad wachay mangensoplekar hen laychén hen anchi ale way aryén ah katorongan koma hen aminay cha omafurot.

⁶ Sosnod, nokay paat hen sérfin hen aliyà ahna no anà ammag chan aleale ah safaliy ale way achiyu ma-awatan. Ay wacha laway etorong nadchi an chàyu. Ammag maid, te inggana chilluh itudtuchù an chàyu hen anchichay empaka-ammun Apudyus an haén, ono hen empaka-awatna, ono hen anchichay innilà way alena yag an-ayuwat matorongan.

⁷ Kaman hen anchi farachong ono hen gitara, no ammag pa-aryén way achi iyam-amma, ay ammoh elasin hen tatagu hen ayugna. ⁸ Ya kaman agé hen anchi tangguyub way chacha isinyar no naway hen gufat. Te no achicha agé iyam-amma way mangempa-ale hen anchi ustoy sinyar, achi ma-awatan hen anchichay sorchachu way masapor mansaganacha way i mífufat.

⁹ Wat pachongna an chàyu, no man-aleayu ah safaliy ale way achi ma-awatan hen tatagu, nokay lawan énnéncha way mangawat hen laychényu way ifaga te kaman paat yanggay ammag cha tomat-ayyap hen chayü aryén.

¹⁰ Anchag lonay hen nankarakarase way ale hen antoy lota, yag amin cha nadchi way aleyat ma-awatan hen anchichay nangen-ale te alecha. ¹¹ Ngém no wachay chan ale ah alecha way achi ma-awatan, an met ammag maid gutokna an haén ya an agég maid gutok hen alè an hiya. ¹² Wat gapo ta amchan hen layadyu way ma-adchan hen anchichay kafaelan way cha idchat hen Spiritun Apudyus, agawaanyu paat koma hen anchi kafaelan way tomorong hen afurot hen aminay ifayu way cha mỳamong an chàyu.

¹³ Wat hen anchi tagu way wachan kafaelana way manginyale ah safaliy ale way achina ma-awatan, masapor koma chawaténa an Apudyus ta idchatna agé hen kafaelana way mangensoplekar hen laychén cha nadchi way aryén. ¹⁴ Kaman an haén, te no manluwaruwà way mangusar hen ale way achì ma-awatan, wat hen anchi Spiritun Apudyus way wachan haén hen chan luwaru, ngém achi ma-aw-awatan hen hamhamào hen laychén nadchiy aryén. ¹⁵ Wat nokay hen ekaman-o nò. Hen ekaman-o no manluwaruwà, an-og iyale yanggay hen anchi ale way epahpahmà hen Spiritun Apudyus way ma-awatan agé hen hamhamào. Yag umat agé no mankankantaà, kankantéê agé hen epahpahmà hen Spiritun Apudyus way ma-awatan agé hen hamhamào. ¹⁶ Yag kaman koma agéhchi an chàyu, te no chayawényu ah Apudyus yag inyusaryu hen anchi safaliy ale way achiyu ma-awatan way inidchat hen Spiritun Apudyus, nokay hen énnén hen tapena way mangafun hen manyamananyu an hiya nò. Te maid met innilacha no heno hen chayü aryén. ¹⁷ Te uray no ammag amma-amma hen chayü manyamanan an Apudyusat an chillug maid etorongna hen anchichay tapena.

¹⁸ Anà ammag manyaman an Apudyus te chakchakkar ménat hen kafaèlà way man-ale ah safaliy ale no hen kafaèlanyu. ¹⁹ Ngém faén chilluchi hen chà iyale no miyamongà hen anchichay cha omafurot, te un-unnina no uray ancha ud-ay lemay ale hen aryê non anat an ma-awatan paat hen tatagu no hen anchi man-aliyà ah kalifulifu way ale yag achicha ma-awatan.

²⁰ Sosnod, faén koma eno-onga hen ekamanyu way manhamhamà. Ngém mepanggép hen mangammaanyu hen laweng, yachi hen uray ud-ay an-ayug kaman utteng way maid innilana, ta hen ekamanyu way manhamhamà, enonongnongyu koma way kaman hamhamà chi am-ama. ²¹ Ya mepanggép hen kausaran hen anchi safaliy ale, wacha hen nesosorat ad namengan way alen Apudyus way ekatnéén,

“Hénagê hen anchichay tatagu way subsafali hen alecha way i mangimfaga hen anchichay tatagù hen anchi laychê. Ngém uray ta an-og epa-ale hen anchichay faén Judio ah manginyale hen laychê, achiyà chillu changrén hen anchichay tatagù.”

²² Wat yachi hen manot-owaantaaw way empafùnag Apudyus hen anchi safaliy ale ah para hen anchichay achi omafurot ah manmanma-ancha koma an hiya yag faén para hen anchichay omma-abfurot. Waman hen anchi kafaèlan way mangintudtuchu hen empaka-ammun Apudyus, yachi hen para hen omma-abfurot ah katorongan hen afurotcha way faén para hen anchichay achi omafurot. ²³ Hamham-ényu ngén, te no ma-among-ayu way man-achar, yag an-ayu amin ammag chan ale ah safaliy ale way achiyu ma-awatan, yag niyaphor way wachay ni-ighép ah tapena way chan matudtuchuan ono cha-an omafurot, ay ammoh achichag ekatén an-ayu amin ammag nattagar.

²⁴ Ngém no ichahan chàyu way ihaihéén chana haphapetén hen laychén Apudyus way mepaka-ammu, magat gapon chana changrénat yachi hen mangawatana way wachan fasorna. ²⁵ Ya gapo agé ta melawag hen aminay netataro ah hamhamàna, awni yag yachiyat agé hen mamfafawiyana wat annag chayawén ah Apudyus way mangaliyén, “Wacha tot-owa ah Apudyus an chàyu.”

Hen kapanohan hen manayawan an Apudyus

²⁶ Sosnod, no ma-among-ayu way manayaw an Apudyus, yato koma hen ekamanyu. Wacha ay chi chan kankanta ya wacha ay mangintudtuchu hen alen Apudyus. Ya wacha ay mangimfaga hen empaka-ammun Apudyus an hiya. Ya wacha ay agéy chan ale ah safaliy ale ya anat agé hen anchi mangensoplekar hen hiyachiy enalena. Ngém ilanyu ta amin way ammaanyu, ammaanyu ah katorongan hen aminay cha omafurot. ²⁷ Yag mag-ay ta wachay man-ale ah safaliy ale way achi ma-awatan, ilanyu ta ancha toro yanggay ono chuwa hen man-ale. Ya achicha agég magigsan ta ancha an man-ep-eparég. Yag masapor agé wachay ihah mangensoplekar hen anchi chacha iyale. ²⁸ Ngém mag-ay ta ammag maid nangammu way mangenso-

plekar, achicha ud-ay man-ale, ta ancha an gumigin-nang ta hen hamhamàcha hen man-achar ah mangngaran yanggay Apudyus. ²⁹ Yag mepanggép agé hen anchichay cha mangimfaga hen empaka-ammun Apudyus an chicha, ammay no ancha toro yanggay ono chuwa agé hen man-ale. Yag hen anchichay tapena, ancha an chachangrén ta elasincha no narpo tot-owa an Apudyus hen anchi chacha aryén. ³⁰ Yag no hen hiyachi yag wachay iha ah nitutùchu an chàyu yag empaka-ammun Apudyus an hiya hen laychénay ifaga, masapor iyuyan hen anchi chan ale ta meparég hen anchi iha. ³¹ Wat yachi hen ekamanyu way an-ayun penpennarég ta amin-ayuwén wachan wayana way manaphapet hen empaka-ammun Apudyus an hiya, ta wachay mangacharanyu ya mepas-éman hen afurotyu amin. ³² Yag hen anchi tagu way wachan kafaèlana way mangimfaga hen laychén Apudyus way mepaka-ammu, wacha agé chillu hen kafaèlana way mangihééd hen anchi chana aryén. ³³ Te ah Apudyus, achina laychén hen makorkor te hen laychéna yanggayat hen napapanoh.

Hen cha mekamkaman ah kafabréfabréy, no ma-amongcha hen anchichay cha omafurot, ³⁴ wat ancha an gumiginnang hen anchichay finufae. Wat kaman koma agéhchi an chàyu te achi meparufus hen finufae way mantudtuchu, te masapor ifafacha hen acharcha hen lenarae, te yaha chillu hen nesosorat hen anchi orchin. ³⁵ Wat no wachay laychéncha way ma-awatan, awni tah faréycha ta anchaat hanhanan an ahawacha, te afifiin no manhapet hen fufae hen sangwanan hen anchichay na-a-among way cha omafurot.

³⁶ No achiyu afuroton cha natto, wat hamham-ényu kay no chàyu hen cha karpowan hen alen Apudyus. Yag ay chàyu ngén yanggay hen nangidchatana an nadchi. ³⁷ Wat no wacha ay mangaliyén piniyar ano Apudyus hiya way mangempaka-ammu hen alena ono wacha hen kafaèlana way inidchat hen Espiritun Apudyus, masapor ma-awatana agé way amin hen antochay chà ensoratat, yato hen inyurchin paat Apo Jesu Cristu. ³⁸ Wat no achina panaagén cha natto, anyu agég achi panaagén hiya.

³⁹ Wat hiyachi, sosnod, agawaanyu koma way mangintudtuchu hen empaka-ammun Apudyus an chàyu, yag achiyu agé cha epawa hen manginyale ah safaliy ale. ⁴⁰ Ngém ilanyu agé ta hen aminay chay ammaanat memènung ya mapapanoh.

Sigurachu way nan-uchi ah Jesu Cristu

Mat. 12:40; 28:16-17; Luc. 24:34; Apos. 9:3-6

15 Sosnod, laychê way kasen mangempahpahmà an chàyu hen anchi ammayay chamag way looh-o empachamag an chàyu way yachi hen enawatyu ya yachi agé hen lommamotan hen afurotyu ad uwan. ² Yag yachi agé way chamag hen kahara-anyu no kékénggényu way mangafurot, manongad no anyu yanggay an enafurot ah pàpàila way maid katot-owaana.

³ Intudtuchù an chàyù hen anchi napateg way téréen way enachar-o an Apudyus way hen yachiy tudtuchu, wat mepanggép hen natéyan Cristu ah fayad hen farsortaaw way yachi chillu hen nesosorat ad namenghan hen alen Apudyus way ma-ammaan. ⁴ Yag angkay nilufù, nan-uchi hen anchi ma-atlo way ag-agaw way yachi agé chillu hen ekat anchi nesosorat ad namenghan. ⁵ Yag angkay nan-uchi, nampàila an Pedro ya anat agé hen amin anchichay hemporoy ya chuwa way pasorotna. ⁶ Yag anat agé mampàila hen anchichay natorok ah lemanggasot way na-a-among way cha omafurot. Manowat te natéycha hen tapena ngém wachacha chillu hen kachùran an chicha way cha-an matéy. ⁷ Angkay hiyachi yag nampàila an Jaime ya anat agé hen amin anchichay aposelna. ⁸ Yag hen om-manongoh, nampàila agé an haén way ammag poroschi namnamana way omafurot. ⁹ Te haén hen kafafaan hen aminay aposel te achi koma karébféngan way man-aposel te an-og penàpàngang hen anchichay cha ma-am-among way cha omafurot an Apudyus. ¹⁰ Ngém ammag gapo yanggay hen ség-ang Apudyus an haén yag ammag nafalewan tot-owa hen kenatagù, yag ad uwan, amin hen enammaà ya hen antoy kasasa-ad-o, wat gapo yanggay hen torongna an haén. Yag iggay agé nasayang hen ség-angna te an-o paat ammag epapate way mangamma hen laychén Apudyus. Yag kaskasen ménat hen chà ekaman no hen cha ekaman hen amin anchichay tapenay aposel. Ngém faén chillu ah kafaèlèn hen chà mangempapatiyan te gapo chillu hen torong Apudyus. ¹¹ Wat hiyachi, uray ta haén hen mangintudtuchu an chàyù ono hen anchichay tapenay aposel, hiya met chillu amin hen chani itudtuchu way yachi agé hen chayù afuroton.

Sigurachu agé way man-uchicha hen tatagu

Apos. 5:12-19

¹² Chàni aminat yato amin hen chani itudtuchu way nan-uchi paat ah Jesu Cristu. Wat pakay wachan chàyù hen mangaliyén achicha ano man-uchi hen natéy. ¹³ Te non an tot-owa way achi man-uchi hen natéy, wat kapeletan way iggay agé man-uchi ah Jesu Cristu. ¹⁴ Yag non an umat way cha-an man-uchi ah Cristu, wat ammag maid agé gutokna hen chani itudtuchu ya maid agé gutok hen chayù omafurotan an hiya. ¹⁵ Yag faén agé yanggayha, te non an cha-an tot-owa man-uchi ah Cristu wat an-ani ammag chan kétéem mepanggép an Apudyus way kaman paat anni an cha parangén hen enammaana. Te chani met itudtuchu way nan-uchiyén Apudyus ah Cristu. Ngém no achi man-uchi hen natéy, kapeletan way iggay agé man-uchiyén Apudyus ah Cristu. ¹⁶ Te non an umat yag achi man-uchi hen matéy, iggay koma agé a man-uchi ah Cristu. ¹⁷ Yag no iggay agé man-uchi ah Cristu, wat an agég maid poros sérfin hen chayù mangafurotan an hiya, yag é-éttég hen fasoryu ah kachusaanyu chillu. ¹⁸ Yag kaman agé hen anchichay looh natéy way ommafurot an Cristuwat ancha agég sayang amin. ¹⁹ Te

non an umat yag hen antoy natatagguwantaaw yanggay hen misérfiyan hen afurottaaw an Cristu way maid kasen namnamataaw way man-uchi, ammag chitaaw way cha omafurot hen an lawag kachagchagu hen aminay katagutagu.

²⁰ Ngém hen katot-owana, nan-uchi tot-owa ah Cristu way hiya hen pés-éy nan-uchi ah achi kasen matmatéy. Wat yachi hen tomot-owaan hen man-uchiyen hen aminay tatagu. ²¹ Te ilanyu ngén, no matéy amin hen tatagu gapon enkaman hen ihà-anay tagu, wat mafalin agéy man-uchi hen aminay tatagu gapon enkaman hen anchi ihà-anay tagu agé. ²² Te gapo ta maid tagu ah achi matéy gapon nelarammongan an Adam, wat kaman agéhchi way man-uchi hen natéy gapo hen nelarammongan an Jesu Cristu. ²³ Ngém nafafatéy chillu hen mekaman te ah Cristu hen pés-éy nan-uchi hen aminay nan-atéy. Yag no ah pegwana way mamfangad, yachi hen mepauchiyen hen aminay natéy way ommafurot an hiya. ²⁴ Hiyachi yag anat umchah hen anchi anongohna way yachi hen mangafa-an Cristu hen egachay toray ya hen aminay wachan mannakafalinna, te yachi hen maméppégana hen aminay kafaèlan ya hen fiyang hen kafusorna. Yag no marpaschi, annaat agé eporang hen angamin an Amana way Apudyus ah mantorayana. ²⁵ Te hehemà Apudyus chillu way masapor mantoray ah Cristu ingganah afaéna hen amiaminay komontara an hiya. ²⁶ Yag no ma-afàcha amin, wat maid kasen matmatéy ah tatagu te yachi hen maméppégana agé hen matéyan. ²⁷ Te nesosorat chillu hen alen Apudyus ad namenghan way ekatnéén, "Epa-afà Apudyus amin hen egad an Cristu ta ah Cristu hen mangentoray hen angamin." Ngém narawag agé way iggay etapen Apudyus hen acharna hen anchi mangempatorayana hen angamin an Cristu te ah Apudyus chillu hen anchi mangempatoray an hiya. ²⁸ Yag no ma-afà hen angamin way epa-afà Apudyus chillu an anàna way Cristu, wat yachi agé hen mangemporang Cristu hen torayna ya umat agé hen acharna an amana ta ah Apudyus hen mangentoray hen amin. ²⁹ Yag hen iha agé, no achi tot-owa epauchin Apudyus hen natéy, pakay hen anchichay tapena way cha ano mampafunyag para hen anchichay natéy way ifacha nò. Pakay ammaanchachi no ekatchéén achi man-uchi hen natéy. ³⁰ Ya chàni kay agé, non an tot-owa way achi man-uchi hen tatagu, nokay lawan sérfin hen chani paat manginluruchan way cha i mangintudtutudtuchu, tàén maid achi mepachah an chàni. ³¹ Te tot-owa angkay way ammag inuras way an-og hi-himnén hen matéyà. Ngém tàén, chà chillu anohan te chàyù way sosnod hen cha mangempas-ém hen hamhamào gapon ommafurotanyu an Apotaaw way Jesu Cristu. ³² Yag non an achi agén uchi hen natéy, nokay lawa hen ma-arà hen antoy natatagguwan ad uwan way anà ammag kaman cha pehpehtén hen antochay tatagu ahtod Efeso way kamanà paat cha mèpatéy hen layun. Ay achi un-unnina no antaaw ammag

tumutùchu way cha mangmangan ya umin-inum, te ah awniyat mamattéyta chillu yag anggay.

³³ Ngém achita cha marokop an cha nadchi te faén angkay tot-owachi. Ngém tot-owa hen anchi ekatchéén, “No antag cha mi-ib-i-ib-ifun hen anchichay laweng, wat anta agég ma-awis.” ³⁴ Wat pa-anamotonyu hen hamhamàyu yag entagayyu koma way cha fumasor. Te wachacha peet hen tapena an chàyü way kaman paat maid innilacha an Apudyus. Yag yachi hen umidchat ah ka-ahoyanyu way ammag afifiin.

Mepanggép hen anchi achar way man-uchi

2 Cor. 4:16–5:10; 1 Tes. 4:13-17

³⁵ Magat wachay mananhan way mangaliyén, “Nokay lawa hen én-énnén hen natéy way man-uchi, yag nokay agé hen itchuran hen acharna no man-uchi.”

³⁶ Nokay lawahah sarudsud, te innilayu met hen mekaman hen fukar, te no mimuraat achi lomtà no achi mapelà unna. ³⁷ Yag hen anchi mimura agé way pagéy ono heno, safali met hen acharna hen tumufuwana no hen acharna hen anchi nimur-ana, te an yanggay fukarchi hen nimur-ana. ³⁸ Ngém angkay no nimura, egad ah Apudyus way mangidchat hen anchi hehem-màna chillu way ustoy acharna hen tumufuwana, te wéhchin anchichay nankarase way fukarén nidchat hen karasen hen tumufuwana.

³⁹ Ya kaman agé hen laman hen egachay chan ì-iwi hen antoy lota wat nankarakarasecha amin. Te hen tatagu, safali hen laman hen acharna no hen laman hen animar. Ya hen kasole, safali agé hen lamanna no hen laman hen gachiw.

⁴⁰ Ya kaman agé hen anchichay enammaan Apudyus way wachad uchu ya anat hen anchichay wachan antoy lota wat iggaycha agé mapapchong, te safali hen ka-ammay hen anchichay wachad uchu ya safali agé hen ka-ammay hen anchichay wacha hen antoy lota. ⁴¹ Ya hen ka-ammay hen init, safali agé hen ka-ammayna no hen hérag. Yag safali agé hen ka-ammay hen taraw way hen taraw, nankarakarase agé hen kaenam-maycha te ancha agég nansennasennafali.

⁴² Amin hen anchichay penani wat mepanggép hen man-uchiyen hen natéy. Te hen achartaaw hen antoy lotaat narakah matéy ya mabrù. Ngém no man-uchi hen achar, ammag safali te achi kasen matmatéy ah ing-inggana. ⁴³ Yag hen antoy achartaaw ad uwanat ammag napose ya nakapsot. Ngém no man-uchi, an agég maid mepaniyan hen kena-ammayna yag chakar agé hen kafaélana. ⁴⁴ Hen antoy achartaaw ad uwan, para hen antoy lota yag anggay. Ngém no man-uchi, para agé hen mètaguwan ad uchu. Wat gapo ta wacha hen achar way para hen antoy lotaat sigurachu way wacha agé hen safali way achar way para ad uchu.

⁴⁵ Te nesosorat chillu hen anchi alen Apudyus way hen anchi pés-éy chi tagu way ah Adam wat enammaan Apudyus hiya ah laprapon hen ataguwan hen antoy lota way mapépéppég. Waman ah Jesu Cristu way nawagan ah pegwan Adam, hiya agé hen laprapon hen

mannanayun way ataguwan way maid péppégna.

⁴⁶ Yag elasinyu koma agé way achi mamangpango hen anchi mannanayun way achar te masapor wacha unna hen achar way para hen antoy lota ya anat meparég hen anchi mannanayun. ⁴⁷ Ya hen anchi pés-éy tagu way ah Adam agé, lota hen narpowana. Waman hen anchi neparég way kaman pegwan Adam, ad uchu hen narpowana. ⁴⁸ Yag hen aminay ganà hen anchi pés-éy Adamat pachong hen acharcha hen acharna te narpo amin hen antoy lota. Waman hen aminay tatagu agé way nelarammong an Cristu, wat kaman agé hen achar Cristu way narpod uchu hen acharcha ah pegwana. ⁴⁹ Wat hamham-ényu ngén, te no innarataaw hen kapachong hen achar Adam gapo ta chitaaw hen ganàna, sigurachu agé way arantaaw hen kapachong hen achar Cristu ah tapen chi ag-agaw, te netatap-petaaw agé an hiya.

⁵⁰ Hen laychê way ifaga an chàyü way sosnod wat hen antoy achartaaw way wachay lamanna ya charana, achi poros mafalin metapeto hen mantorayan Apudyus te achi mafalin miyahrang hen mabrù hen anchi achi.

⁵¹ Wat changrényu ngén hen antoy ifagà way cha-an mepaka-ammu hen tatagu ingganad uwan. Te chitaaw way cha omafurot, wachan tapena an chitaaw way achi melak-am hen matéyan. Te no mepa-ale hen anchi anongoh hen korneta, ammag achi mahen-emad way antag achin em-em yag nasokatanat hen achartaaw amin. Te no mepa-ale hen anchi kornetaat anchag man-uchiyat amin hen anchichay natéy way omafurot way achicha kasen matmatéy ah ing-inggana. Yag anat chitaaw way cha-an matéyat, masokatan agé hen achartaaw ah faru way achar. ⁵³ Te chitaaw way tatagu way mafalin matéy, masapor kaman antaaw mahùrufan ah achar way ammag achi matmatéy, ta hen anchi mapépéppég, mamfalin ah mannanayun way maid péppégnah ing-inggana. ⁵⁴ Wat no yachi hen mekaman way masokatan hen anchi matéy ah ammag mannanayun way achi matmatéy, yachi hen tomot-owaan hen anchi nesosorat way alen Apudyus ad namenghan way ekatnéén,

“Penéppég Apudyus hen matéyan ta maid kasen matmatéy. ⁵⁵ Wat chuud hen mangafa-an hen étéy hen tatagu nò. Ya maid agé kasen émégýatan hen tatagu ah matéyan.”

Yachi hen ekat Apudyus. ⁵⁶ Yag hen cha karpowan hen égyat hen tatagu hen matéyan wat gapo hen fasor. Ya hen mangelawag hen fasorat hen anchi orchin Apudyus way ensorat Moses. ⁵⁷ Ngém antaaw yanggay ammag manyayaman an Apudyus te gapo hen enammaan Apotaaw way Jesu Cristu wat a-abfaéntaaw chillu hen aminay mamachas way mangafà an chitaaw.

⁵⁸ Wat hiyachiy sosnod way laylaychê, anyu yanggay ammag mannunuuchun hen afurotyu way ammag mamangchén hen katot-owaan. Yag epapateyu paat agé way mangamma hen laychén Apotaaw an chàyü, te innilataaw chillu way uray heno way ammaantaaw

ah para an Apudyusat achi masayang te wacha chillu hen mansérfiyana amin an hiya.

Mepanggép hen ma-amongan hen etorong ah tapena

Rom. 15:25-26; 2 Cor. 9

16 Antoyan agé hen ifagà an chàyü mepanggép hen anchi chayü amongon way etorongyu hen anchichay tatagun Apudyus ahchid Judea. Wat hen ekamanyu, kaman hen anchi imfagà hen anchichay cha omafurot hen kafabréfabréy hen provinsiyan hen Galacia. ² Wat hen ekamanyu agé, ammay koma no chinuminggu way wéhchi an chàyuwén wachay chana iwalin way mangimfisar hen makayana way chuar no chuar ya aket no aket. Yag chayü amoamongonchi ta maid masengel no umaliyà. ³ Yag no umchachà, ammaà hen sorat ta aran hen anchichay piliyényu way manginyéy hen annay enamongyu ad Jerusalem ta wachay mangammuwanha hen pontos hen etorongyu. ⁴ Yag mag-ay ta maila way masapor haén chillu hen manginyéy, uray miyalecha hen anchichay piliyényu.

Hen planon Pablo

Apos. 19:8-10, 21

⁵ Masapor éméyà ad Macedonia yag an-owat engwahna hen mamfangchà. ⁶ Yag no umchahà ahna, awniyat mafab-ayagà te mì-iggawà an chàyü inggana ménat ah marpas hen agilé. Yag no yachi, mafalin way chàyü hen mangempaligwat an haén way éméy hen kasen-o ayan. ⁷ Te hen laychê koma no eparufus Apudyusat mafab-ayagà an chàyü te achi laychén way ammag hen-emachén cha-at taynan chàyü. ⁸ Ngém achiyà chillu lumigwat ahtod Efeso ingganah marpas hen anchi lagsak way Pentecostes. ⁹ Te tàén chuarcha hen cha mangontara an haén ahto, ammag chakar chillu hen wayà way mantudtuchu te chuar hen manlayad way mangngar.

¹⁰ Yag no umale ah Timoteo ahna, ilanyu agé ta iyam-ammayu way mangempàila hen layadyu an hiya te hiya, chana agé ammaan hen cha epa-amman Apudyus an hiya way kaman hen chà ekaman. ¹¹ Yag ilanyu agé ta achiyu cha ongohan hiya ta anyuwat an torongan ta ammay hen mamfangchana an haén ahto, te hahadchê hiya ya hen anchichay cha mangetnod way sosnodtaaw.

¹² Ya ah Apolos way sonodtaaw agé, chaà mampangpanga-ase an hiya ta miyale koma hen anchichay tape-nay sosnodtaaw hen umaliyanha ahna, ngém achi

ano mafalin ad uwan, ngém umale chillu ano no wachay wayana.

Hen anongoh way tugun Pablo

¹³ Hen ifagà an chàyü way sosnod, an-ayug man-arwad yag mannunuuchunyu paat hen afurotyu. Ya anyu agég papepegséén hen hamhamàyu ta tomorodayu way mangamma hen laychén Apudyus. ¹⁴ Ya ilanyu agé ta hen aminay chayü ammaanat maila koma hen layadyu hen ahentaguyu.

¹⁵ Sosnod, awniyat innilayu way cha Estefana way himfafaryanat chicha hen pés-éy ommafurot ahna hen provinsiyan hen Acaya. Yag innilayu agé way chacha paat epapate way tomorong hen aminay tatagun Apudyus. Wat hen laychê paat an chàyü way sosnod, ¹⁶ ta anyu koma an afuroton hen tatagu way kaman an cha nadchi, ya umat agé hen amin anchichay tapena way cha mèamma an chicha hen chachan sérfiyan an Apudyus.

¹⁷ Anà ammag laylayad hen ummaliyan cha Estefana an Fortunato yah Acaico way nangila an haén, te nakà-ka-anan hen anchi amchan way enayü an chàyü hen nangil-à an chicha. ¹⁸ Yag empas-émcha agé hen hamhamào way kaman agé hen nangempas-émmanha hen hamhamàyu. Wat anyu komag rispituwén hen kaman an cha nahhay tatagu.

¹⁹ Amin hen antochay cha omafurot way cha ma-amamong ah kafabréfabréy hen antoy provinsiyan hen Asia, chacha amin pakomostéén chàyuhna. Ya umat agé cha Akila way hen-ahawa an Priscila ya amin hen anchichay cha omafurot way cha ma-am-among ah faréycha, chacha amin agé pakomostéén chàyü way sosnod gapon Apotaaw. ²⁰ Yag umat agé hen amin antochay cha omafurot ahtod Efeso wat cha chàyü agé pakomostéén.

Wat chàyü, no man-aheinnila-ayu ay agéén chayü epàila koma hen man-ahelennaychanyu.

²¹ Haén way Pablo, limà hen nangensorat hen antoy anongohna way ekat-owén, "Sapay koma agé ta an-ayug amma-ammay ahna." ²² No henoa ay way achi manlayad an Apotaaway Jesu Cristuwat an yanggay an metatap-ar.

Wat anggaychi ta pegpegga paat koma yag namfangad ah Apotaaway Jesu Cristu.

²³ Wat ta totollongan chitaaw amin an Apotaaway Jesu Cristu. ²⁴ Ya an-o agég laylaychén chàyü amin gapon hiya. *Haén ah Pablo.*

2 eCorinto

1 Haén ah Pablo way aposel Jesu Cristu gapoh layad Apudyus. Yag antoyan agéhtoh Timoteo way sonodtaaw. Wat antoyan hen soratni an chàyü way cha ma-am-among ahnad Corinto way manayaw an Apudyus ya anat agéh kafabréfabréy way sakopon hen provinsiyan hen Acaya.

² Wat hen chawatni, ta totollongan chitaaw amin an Amataaway Apudyus ya Apotaaway Jesu Cristu, ya ta papannohoncha agé hen hamhamàtaaw amin.

Hen manorongan Apudyus an chitaaw

³ Antaaw yanggay ammag manyayaman an Apudyus way aman Apotaaway Jesu Cristu, ya antaaw agég chachayyawén hiya te hiya agé hen ammag menangség-ang way Ama ya menangtorong way Apudyus.

⁴ Te chana ayuayuan chitaaw hen aminay chataaw maligatan. Wat yachi agé hen ekamantaaw way manorong hen anchichay ifataaw way cha maligatan ah heno way ligat. Te hen anchi chana ekaman way manorong an chitaaw, wat yachi koma agé hen ekamantaaw way manorong hen anchichay ifataaw.

⁵ Te kaman hen anchi chataaw miligatan hen anchi pararo way nanligatan Jesu Cristu, wat kaman agéhchi hen mèawaantaaw hen anchi chakaray torong Apudyus gapon hiya. ⁶ Yag chànì, no cha-ani maligatan, annig cha etàén, te hen halenonotnaat hen katoronganyu ya ah kahara-anyu. Ya cha agé epas-épas-ém Apudyus hen hamhamàni way hen halenonot nadchi agéat hen katapyatapyan hen anohyu way manganoh hen uray heno way ligat way kaman hen chani manganohan. ⁷ Wat an-anig sigurachu mepang-gép an chàyü, te innilani way uray no cha-ayu maligatan way kaman hen chani maligatan, wat torongan chillu Apudyus agé chàyü way kaman hen chana ekaman way manorong an chànì.

⁸ Sosnod, laychénni way mangempaka-ammu an chàyü hen anchi nekaman an chànì hen provinsiyan hen Asia, te ammag pararo way térén hen napaligatannihchi way ekatni no ammag maid poros namnmani way matagu. ⁹ Te hen ekatni hen hiyachiyat anani yanggay ammag matéy. Ngém an peet an na-ammaanchi ah mangacharanni way achini koma manchinlan hen kafaellanni, ta anni yanggay an manchinlan ah Apudyus way makafael way mangempauchi hen natéy. ¹⁰ Te annag tenorongan chànì hen hiyachiy napaligatanni way ekatniyat no iyatéynichi, wat sigurachuani way totollongana chànì chillu way uray heno hen mepasamak wat annig an cha

manchinlan hiya. ¹¹ Ya uray agé chàyü, chayü agé torongan chànì hen luwaruyu. Yag no chuar hen manginluwaru an chànì, wat ammag chuar agé hen manyaman an Apudyus hen manorongana an chànì hen manongfatana hen luwaruyu.

¹² Annig cha ichayaw ya sigurachu agé hen hamhamàni way hen aminay chani ekamkaman hen katagutagu ya kaskasen an chàyü, wat nacharos amin way maid netat-aro ah laweng. Yag faén agé hamhamà hen tatagu hen nangar-anni hen enkaman-ni te an tenorongan Apudyus chànì gapon ség-angna. ¹³ Ya amin hen soratni an chàyü agé wat maid netataro ah laychéncay aryén, te narawag hen chani ifaga ah ma-awatanyu paat koma. Yag tàén cha-anyu unay ma-awatan hen wacha an chànì, sapay ta ma-awatanyu way térén no ah awni, ta no umchah hen anchi ag-agaw way mamfangchan Apo Jesus, mafalin koma way ichayawyu chànì way kaman hen manginchayawanni an chàyü.

Hen iggay metoroyan hen ayan Pablo ad Corinto

¹⁵ Yag gapo ta innilà chillu way patigényu haén wat yachi hen ekat-owén engwani ahna unna ya an-aniyat manchakpos ad Macedonia ta kasenni agé engwahna hen mamfangchanni way marpod Macedonia ta mamegwa hen manoronganni an chàyü ah katapyat-apyan hen sém-éman hen hamhamàyu. Ya hen iha, ekat-o agéén ta chàyü hen tomorong way mangempaligwat an chànì hen ayanni hen sakopon hen Judea.

¹⁷ Ngém achi gapo ta iggay natoroy hen planoni, achiyu koma ekat ah hamhamàyuwén ammag achi matalek peet hen alè way kaman hen anchichay achi omafurot way uray maid achicha afunan yag achicha chillu patigén way mangamma. ¹⁸ Ah kenatalek Apudyusat maid kaman an cha nadchi an chànì, ¹⁹ te maid met agé kaman an nadchi an Jesu Cristu way anà Apudyus. Te hiya, maid paat enab-afunana ah iggayna ammaan. Ya hiya met hen chani i empagngar an chàyü, chànì an cha Timoteo an Silvanos. ²⁰ Te hen egachay empopostan Apudyusat ah Jesu Cristu hen nangempatoroy. Wat yachi hen chani manàchégan hen kenatalekna hen aminay tatagu ah machayawan Apudyus. ²¹ Ya ah Apudyus, hiya hen cha mangempaknég hen afurottaaw amin an Jesu Cristu. Yag piniyarna agé chitaaw way mangamma hen epa-ammana. ²² Yag menarkaana agé chitaaw ah kail-ana way chitaaw hen tataguna way hen enkamanna, inidchatna hen Espirituna way miyachar an chitaaw ah manot-

owaantaaw way i-idchatna hen amin anchichay empostana way idchat.

²³ Innilan Apudyus hen katot-owana way hen anchi ustoy lason-o hen iggay-o ummaliyan ahnad Corinto, te achi laychén way mangemparaweng hen hamhamàyu hen mangingarà an chàyü. ²⁴ Te faén gagtàni way anni an mancharén chàyü mepanggép hen afurotyu, te nenèng met hen afurotyu. Te hen laychénni yanggayat anni koma an i taptapyan hen laylayadyu ah sém-éman hen hamhamàyu.

2 Wat hiyaha hen mangaryaén achiyà umale ad uwan te achi laychén way kasen mangemparaweng hen hamhamàyu. ² Te no ingarê chàyü ah lomawengan hen hamhamàyu, nokayat agé hen mangemparaylayad an haén nò. Te chàyü met chillu hen cha mangemparaylayad an haén. ³ Wat yachi hen nangensoratà hen anchi ammag pararo way sorat-o an chàyü, ta iyam-ammayu koma hen chayü ekamkaman ta ana-at umale, ta achiyà an umale way mangemparaweng hen hamhamàyu te chàyü koma hen cha mangemparaylayad an haén. Yag innilà chillu way no lomaylayachà hen umaliyà, kapeletan way lomaylayad-ayu agé. ⁴ Ya faén angkay naraka hen anchi nanoratà an chàyü, te ammag sigab way téréen hen hamhamào yag nankelaà amin way nannanmà hen chayü am-ammaan. Yag hen pontos hen anchi sorat-o, faén ah lomawengan hen hamhamàyu, te ah mangilanyu koma hen kenapararon hen layad-o an chàyü.

Masapor pakawanén hen anchi ifa way fummasor

1 Cor. 5

⁵ Hen anchi ifayu way nangammah laweng, faén yanggay hen hamhamào hen emparawengna te uray agé chàyü ménatat nasigfan hen hamhamàyu agé. Ngém achi koma laychén way manéphép hen kachusana, ⁶ te narégna ménat hen anchi enkamanyu an hiya. ⁷ Wat hen ekamanyu ad uwan, anyug pakawanén yag empas-émyu agé hen hamhamàna ta achi tomkar way téréen, te magat annag iyanggayan hen afurotna. ⁸ Yag masapor agé anyu yanggay ammag epàila hen layadyu chillu an hiya. ⁹ Te hen ihay ganchat-o hen anchi nanoratà an chàyü, ta ilà agé no afurotonyu tot-owa hen aminay chà itugun an chàyü, yag chayü tot-owa ammaan. ¹⁰ Wat ad uwan, pakawanényu hiya. Te no pakawanényu hen ihay tagu, pakawanê agé hiya. Yag innilan agé Apo Jesu Cristu way no wachan penakawan-o, achi tot-owa kasen hamham-én hen anchi fasorna. Enammaàchi ah pagsaya-atanyu amin ta wachay torachényu ¹¹ ta achi chitaaw afaén an Chumunyu te innilataaw hen kenasilibna ah manlokopana an chitaaw.

Hen cha omafurot hen kaman fangfangru an Apudyus

Apos. 20:1

¹² Hen émméyà ad Troas way i nangintudtuchu hen anchi ammayay chamag mepanggép an Cristu, anà ammag laylayad te winayaanà an Apudyus way nantudtuchu ahchi. ¹³ Ngém anà chillug nachanagan te

maid inchahà hen anchi sonodtaaw way Tito ahchi ah manamagà paat hen mepanggép an chàyü. Wat iggay mahen-awniyan yag tenaynà chicha way i manganap an hiya ad Macedonia, yag inchahà tot-owa hiya.

¹⁴ Wat hiyachi, anà ammag manyaman an Apudyus te gapon nelarammongantaaw an Cristu wat tenorongan chitaaw way mangafà hen kafusorna. Yag inyusarna agé chànì way manginwarawag hen anchi chamag mepanggép an Cristu hen aminay chani ayan way hen yachiy chamag, kaman paat fangfangrun Apudyus way cha honghongon hen katagutagu. ¹⁵ Yag uray agé chitaaw way cha omafurotat, kaman paat chataaw mamfango an Apudyus way kaman paat wacha hen kenafangon Cristu an chitaaw ah manonghongan hen aminay tatagu way uray hen anchichay mahara-an ya hen anchichay achi. ¹⁶ Wat ah manonghongan hen anchichay achi mahara-anat antaaw ammag kaman chan agub way pomchit. Waman ah manonghongan hen anchichay mahara-anat antaaw ammag kaman chan fango way tomagu. Maid tot-owa karébféngan hen tatagu way mangchén hen kaman an cha nadchi way fiyang no faén ah Apudyus hen namiyar an hiya. ¹⁷ Wat faén-ani tot-owa kaman hen anchichay chuar way tapena way ancha yanggay ammag cha igégga-ay hen alen Apudyus ah kaman tencha ah mangar-ancha yanggay ah pelak. Ngém chànì, safali hen ganchatni te ah Apudyus paat tot-owa hen namiyar an chànì. Wat chani iyafiin hiya ya i-illana agé chànì hen antoy chani mansérfiyan an Jesu Cristu.

Hen anchichay chan sérfi hen anchi kà-amma way torag Apudyus

Gal. 3:17-26

3 Magat wachay mangaliyén anni ammag cha ichayaw hen acharni, ya magat wacha agéy mangaliyén masapor wachay epàilani ah sorat an chàyü ah manot-owaanyu hen kenaustoni way mantudtuchu. Ono chàyü agé hen mangammah sorat ah mangempàil-anni hen tapena ah manot-owaan hen kenaustoni. ² Ngém achini masapor cha nahha, te maid kasen kaman sorat ah manot-owaan hen kenauston hen chani itudtuchu no achi yanggay chàyü. Te no ilan hen tatagu chàyü way nafalewan hen a-ammaan, wat yachi hen mangammuwancha hen kenatot-owani agé, te chayü mansarmengan hen wachan chànì. Ya naraka agé hen kaman mamasaancha an chàyü. ³ Te kaman paat chàyü hen sorat Cristu way empa-ammaan an chànì ah mamasaan hen katagutagu. Yag faén agé ammag lapes hen nesorat te hen Espiritun Apudyus paat. Yag faén agé fato hen nesoratana te hen hamhamàyu paat hen nesoratana.

⁴ Hen nangaryanni an nadchi, te sigurachuani way akseptarén Apudyus hen chani ammaan gapon Jesu Cristu. ⁵ Yag achini paat agé ekatén narpon chànì hen anchi kafaellanni way mangamma hen antoy chani ammaan, te narpo chillu an Apudyus hen amin antoy kafaellanni. ⁶ Te hiya hen nangidchat hen anchi kafaellanni way mangintudtuchu mepanggép hen anchi faru

way torag Apudyus ah kahara-an hen tatagu. Yag hen hiyachiy kahara-an, faén gapoh mangafurotan hen anchi nesosorat way orchin, te gapo hen torong hen Espiritun Apudyus. Te hen anchi nesosorat way orchin, anna yanggay an empaka-ammu hen fumasoran way mangensena hen tatagu an Apudyus ah ing-inggana. Waman hen Espiritun Apudyus, anna an epaka-ammu hen ekaman way mètagu an Apudyus ah ing-inggana.

⁷ Manowat te na-apudyusan tot-owa hen anchi orchin ad namenghan way nesosorat hen anchi fato way nidchat an Moses, te ammag hummili way téréen hen féhar Moses ah kahilin Apudyus gapon hommagéen Apudyus an hiya. Yag tàén cha machémachép hen hilin hen féharna, ammag achi chillu makemamad hen anchichay ganà Israel way mangila an hiya gapon kahilina. Wat no yachi hen kapegsan hen kena-amma hen anchi orchin way maid kasen fanagna no faén hen kachusaan hen tatagu, ⁸ ay ammoh achi kaskasen hen kapegsan hen kena-amma hen man-ancharan hen Espiritun Apudyus. ⁹ Wat no machayaw way téréen hen anchi orchin Apudyus way cha mangimfaga hen ketap-aran hen heno way manlabseng, ay achi kaskasen agé hen kachayawan hen anchi planon Apudyus way mamfalinéna chitaaw ah maid fasfasorna an hiya.

¹⁰ Ah kachayawan hen anchi planon Apudyus ad uwan ya ah kenangatonat, kaman paat achi maelasan hen kachayawan hen anchi pés-éy planona. ¹¹ Te no machachayaw hen anchi pés-éy imfagan Apudyus way mapépéppég, ay achi kaskasen hen kachayawan hen anchi empafúnagna ad uwan way maid péppégna ah ing-inggana.

¹² Yag gapo ta sigurachuani mepanggép hen anchi planon Apudyus, an-ani agég natorod way mangintudtuchu ¹³ way maid chani etat-aro. Te faén-ani kaman an Moses way annag lenengfan hen féharna ta achi koma madlaw hen anchichay kacharaana hen cha kaumahan hen anchi hilina. ¹⁴ Ya pachongna agé hen anchichay kacharaana way ganà Israel, te kaman paat nalelengfan agé hen hamhamàcha way ingganad uwan, anchag kaman nabfurag. Te no fasééncha hen anchi orchin Moses, anchag achi chillu ma-awatan hen pontosna. Ngém yachi chillu hen mekaman te egad chillu omafurot hen tagu an Jesu Cristu ya anat maka-an hen anchi kaman chàlig way manlelengngéb ah hamhamà. ¹⁵ Wat ingganad uwan no faséén hen anchichay Judio hen anchi orchin Moses, kaman paat é-éttégna chillu hen anchi manlelengngéb ah hamhamàcha. ¹⁶ Ngém nesosorat hen alen Apudyus way no ancha an manhagong an Apotaaw wat maka-an hen anchi nanlelengngéb ah hamhamàcha. ¹⁷ Yag hen anchi Apotaaw way chana aryénat hen Espiritun Apudyus, te henoy tagu way niyacharana, nailibli hen anchi orchin Moses. ¹⁸ Wat amintaaw way cha omafurot, maid hen anchi kaman manlelengngéb hen hamhamàtaaw te kamantaaw sarmeng way cha homaraan hen kena-amma hen Apotaaway Espiritun Apudyus. Yag gapo agé hen chana man-ancharan an chitaaw, wat chataaw mafalefalewan ah komamanan-

taaw an hiya ta kaskasen hen mail-an hen kenangatonat.

Hen anchi nafaror way ini-inggaw hen anchi ammag kafafaan

1 Cor. 2:6-16; 1 Tes. 2:1-16

⁴ Ammag gapo yanggay hen ség-ang Apudyus yag piniyarna chàni way mangintudtuchu mepanggép hen anchi anat na-ammuwan way planona. Wat yachi hen annig mangempapatiyan agé way achini paat engayngay-an. ² Wat achini an cha silifan hen tatagu ah marokopancha way omafurot. Te achini cha usarén hen natnat-én way taktek ah ka-awisancha. Ya achini agé cha tekowén hen anchi laychén hen alen Apudyus way aryén te afifiin amin cha nadchi. Te ah sangwanan Apudyusat anni yanggay an cha eparawag way mangimfaga hen tot-owa yag kapeletan way cha agé elasin hen katagutagu hen wacha an chàni. ³ Wat no wachay tagu ah achi maka-awat hen antoy ammayay chamag way chani itudtuchu, achicha ma-awatan te chichachi chillu hen metatap-ar. ⁴ Te ah Chumunyu way hiya hen chan toray hen tatagun antoy lota, an-nag lelengfan hen hamhamàcha ta achi mafalin way mahelawancha hen anchi ammayay chamag mepanggép hen kachayawan Jesu Cristu way kapachong paat Apudyus. ⁵ Wat chàni, faén hen kaenammayni hen chani iwarawag, te annig enammaan hen acharni ah kaman alepanyu ah manginwarawaganni an chàyu hen anchi kena-ap-apon Jesu Cristu. ⁶ Yag ah Apudyus way nangamma hen antoy lota way hiya hen nangimfaga hen karmuwan hen helaw ta mahelawan hen helang, hiya agé hen cha manelaw hen hamhamàtaaw ta ma-awatantaaw hen kaenammayna. Ya maid kasen mangempàila hen kaenammay Apudyus no faén yanggay ah Jesu Cristu.

⁷ Waman chàni way cha mangintudtuchu, kaman-ani yanggay an fanga way nangiggaan Apudyus hen anchi nafaror way téréen. Yachin enkamanna ah kail-ana way hen anchi kafaalanni, iggay narpon chàni te an narpon Apudyus. ⁸ Wat hiyachi, tàén no maid achini lak-amén ah ligat way kaman paat cha chàni pehpehtén, achiani chillu cha ma-afà. Yag uray no umchah hen maid poros innilani ah ustoy ekamanni, achi chillu cha ngomaya hen hamhamàni. ⁹ Yag uray no cha chàni agé pap-aligatén hen anchichay tatagu, achi chàni chillu taytayan an Apudyus. Yag uray no penàpàngang chàni, cha-an-ani chillu matéy. ¹⁰ Ammag hiyahiya hen cha mepasamak an chàni, wat annig tatà-ayén hen matéyanni way kaman agé hen anchi nekaman an Jesus. Ngém gapo ta achina parufusun hen mapchitan-ni, yachiyat agé hen cha mangil-an hen tatagu way natatagu peet ah Jesus way manahallimun an chàni. ¹¹ Amin hen antoy matatagguwanni, annig tatà-ayén hen matéyanni gapon chani mangammaan hen laychén Jesus. Ngém yachiyat agé hen kail-ana way wawà-acha ah Jesus an chàni way cha manalihallimun hen antoy acharni way narakah matéy. ¹² Wat tàén no annig tatà-ayén hen matéyanni gapon anchi chani

minwarawagan hen anchi ammayay chamag, achi falì te hiyaatchi hen mètaguwanyu an Apudyus ah ing-ing-gana.

¹³ Wacha hen nesosorat way alen Apudyus ad namenghan way ekatnéén, “Afurotò hen imfagan Apudyus, yag gapo ta enafurot-o, yachi hen manaphapetà.”

Wat pachongna agé an chàni, te gapo agé hen nangafurotanni hen imfagan Apudyus wat yachi agé hen chani manaphapetan. ¹⁴ Yag sigurachuani way ah Apudyus way nangempauchi an Apotaaway Jesu, wat epauchina agé chàni ya umat agé chàyu gapo hen chataaw omafurotan an Jesu, yag annaat agé aran chitaaw amin way melamong an hiya. ¹⁵ Wat amin hen antoy chani maligatanat annig cha anohan ah katoronganyu, te no chumuachuar hen tatagu way mangawat hen torong Apudyus ya hen ség-angna, wat chumuachuar agé hen anchichay manyaman an hiya ah kachayawana.

¹⁶ Wat hiyachi hen ammag achi ngomayngay-an hen hamhamàni, te tàèn cha komapsokapsot hen antoy acharni gapoh kenarotana, ammag enag-agaw agé way cha pomegsapegsa hen afurotni an Apudyus.

¹⁷ Yag annig cha ifilang hen aminay ligatni ad uwan ah ammag hen-ò-orongan te mapépéppég chillu, ya hen halenonotna agéat hen mannanayun way a-anammay way maid kepachongana ya maid agé kepaniyana.

¹⁸ Wat hiyachi hen achini paat cha agawaan hen anchichay maila hen antoy lota ad uwan, te hen chani agawaan paatat hen anchichay achi maila way wacha ad uchu. Te hen anchichay maila way wachan antoy lota, mapépéppégcha amin. Waman hen anchichay achi maila way wachad uchu, chichachi hen maid kapépépgana.

Unnina hen ataguwan ad uchu no hen antoy lota

1 Cor. 15:50-55

5 Innilataaw way tàèn matéy hen antoy achartaaw way an yanggay ammag kaman hen kafakasan chi afong wat wà-acha chillu hen anchi mannanayun way achar ah fumaryantaaw ad uchu way idchat Apudyus. Ya faén agé tatagu hen nangamma te ah Apudyus paat hen nangamma, wat ammag achi matmatéy ah ing-inggana te mannanayun. ² Ya magénén chataaw omaghéy ah ahoptaaw way fumaréy hen anchi faru way achar way mafalin inggaw ad uchu. ³ Te no matéytaaw, faén ammag lennawa yanggay hen inggaw ad uchu te wacha chillu hen achar way fumaryana. ⁴ Ngém hen antoy atatagguwantaaw ad uwan hen antoy lota, kaman paat chataaw paraparaan ah kaligat hen cha mepasamak. Manowat te faén hen atéyan hen chataaw ahopan, te hen laychéntaaw yanggayat ammag masokatan koma hen antoy achar way narakah matéy ah mannanayun way achar way achi matmatéy ah ing-inggana. ⁵ Yag ah Apudyus hen nannanmà way yachi hen midchat an chitaaw. Yag inidchatna agé hen Espirituna way miyachar an chi-

taaw ah manot-owaantaaw hen mangidchatana an nadchi.

⁶ Wat hiyachi, uray heno way mepasamak an chitaaw, achi chillu ngomayngaya hen hamhamàtaaw te wacha hen Espiritun Apudyus an chitaaw ah manot-owaantaaw hen anchi midchat ah pegwana way faru way achar. Yag innilataaw way hen kawad-antaaw hen antoy lota way fummafaryan hen antoy achar, wat achawwéytaaw hen kawad-an Apotaaway Jesu Cristu.

⁷ Wat hen antoy natatagguwantaaw hen antoy lota, hen anchichay achi maila hen chataaw manchinlan way faén antochay mamàila. ⁸ Wat uray heno way mepasamak, antaaw ammag sésémén chillu, te achitaaw émég-égyat way matéy. Te pawadwad-éntaaw chillu hen mi-iggawantaaw an Apo Jesu no hen ini-inggawan hen antoy lota. ⁹ Ngém hen kaskasen way laychéntaaw, wat hen mangammaantaaw hen mangemparaylayad an Apudyus way uray ad uwan hen antoy natatagguwantaaw hen antoy lota ono hen mi-iggawantaaw an hiya ad uchu. ¹⁰ Te amintaaw way tatagu wat mepasangotaaw way mepasango an Jesu Cristu ah mauwisantaaw. Yag wéhchiyén midchat an hiya hen assong hen chana enammaan hen antoy natatagguwana ad uwan way ammay no ammay ya laweng no laweng.

Hen mangin-ifaan Apudyus hen tatagu gapon Cristu

Col. 1:15-23

¹¹ Wat hiyachi, gapo ta na-awatanni way ammag agagégyat hen manguwisan Apo Jesu Cristu hen tatagu, wat annig an epapate way cha mangimfagafaga hen tatagu ta omafurotcha koma. Yag inni-ilan Apudyus way yaha yanggay hen wachah hamhamàni way maid safalih ganchatni an chàyu. Yag sapay koma ta uray agé chàyu, innilayu way yaha agé yanggay hen wachah hamhamàni. ¹² Achi cha aryén chato ah manayawanyu paat an chàni te hen chà mangaryan an cha natto, ta ma-awatanyu hen kenatot-owan hen chani ammaan, ta wachay esongfatyu hen annachay tatagu way cha mangempasekat hen kenasasa-adcha way ancha paat an cha patigén hen itchura way i-illan hen tatagu yag achichaat pagan-ano hen kenalimpiyun hen hamhamà. ¹³ Wat no kaman paat an-anig nattagar ah mangi-ilan hen tatagu, oo te chani ammaan yanggay hen kachayawan Apudyus. Ngém no ekatchéén an-ani an naham-an, oo te ah katoronganyu. ¹⁴ Te hen anchi pararo way layad Cristu an chitaaw, yachi hen chan kolle ah hamhamàni. Te narawag way téréan an chàni way natéy ah Cristu ah sobfot hen aminay tatagu. Wat uray an ihà-an hen natéy, kaman paat niyatéytaaw amin an hiya hen natéyana. ¹⁵ Yag gapo ta natéy ah para an chitaaw, wat amintaaw way natatagu, faén koma hen pagsaya-atan hen achartaaw hen patigén ta hen anchi laychén Jesu Cristu koma paat hen patpatigén te hiya hen natéy ya nan-uchi ah kahara-antaaw.

¹⁶ Hen anchi ar-argaw, chani enarkoro hen kenatatagun hen tatagu way mangimfisar hen kasasa-adcha

ono kafinaknangcha way yachi chillu hen cha ekaman hen anchichay achi omafurot. Yag uray ah Cristu hen anchi pès-éynaat yachi agé hen enkamanni an hiya. Ngém faénchi hen chani ekaman ad uwan. ¹⁷ Te uray heno way tagu way omafurot an Cristu, wat ammag mafalewan hen kenatataguna way maka-an hen anchichay siguchay laweng way a-amma yag mesokat hen anchi faru way a-amma way ammay. ¹⁸ Ah Apudyus hen cha mangamma amin an cha nadchi way hiya, gapo hen enammaan Cristu wat imfangadna hen tatagu an hiya ah kasenna mangifaan. Yag impiyarna agé an chàni hen katudtuchuan hen tatagu mepang-gép hen anchi mangimfangchana hen tatagu ah man-ifana. ¹⁹ Wat hen chani itudtuchu way gapo hen enammaan Cristu, wat mafalin ifangad Apudyus hen tatagu an hiya ah kasenna man-ifa way achina agé unongon hen fummasorancha. Yag impiyarna hen yatoy cham-ag an chàni ah itudtuchuni hen aminay tatagu.

²⁰ Wat hiyachi, chàni hen penaka-achar Cristu way cha usarén Apudyus way mangà-arò an chàyu. Wat pangpanga-aseyu ta gapon Cristu, eparufusyu ah Apudyus way mangimfangad an chàyu ah man-ifana. ²¹ Te ah Apudyus, tàén ammag maid poros fasfasor Cristu, anna chillug empohig hen egachay fasortaaw an hiya ta hiya hen machusa ah kahara-antaaw. Yag gapon nelarammongantaaw an hiyaat yachi hen mèawaantaaw hen kena-ammayna.

6 Wat chàni way cha mèamma an Apudyus, cha-anin pangpanga-ase an chàyu ta achiyu ammag an mamfalinén hen anchi ség-ang Apudyus an chàyu ah kaman paat maid sérfina. ² Changrényu ngén hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén, “Chengngar-o hen anchi chinawatyu, te niyaphor way yachi hen ustoy tempon hen manga-asiyà an chàyu, wat tenorongà chàyu te yachi chillu hen ustoy tempon hen mangenhara-à an chàyu.” Yahan imfagan Apudyus. Wat changrényu ngén te ad uwan angkay hen anchi ustoy tempon hen mangngaran Apudyus an chàyu, yag ad uwan agé hen ustoy tempon hen kahara-anyu.

³ Anni paat an cha ar-arwachan ta maid koma manumchumsek hen mangammaanni hen antoy impiyar Apudyus an chàni ta maid manlasonan hen tapena ah achicha omafurotan. ⁴ Yag ah kail-an way ah Apudyus paat hen chani mansérfiyan, wat annig an epapate way manga-anoh hen aminay ligat way cha mepachah an chàni ya hen aminay aggaégyat way cha mepasamak. ⁵ Namen-ano way an chàni cha penagopagoh ya imfarufarud. Ya namen-ano agé way cha chàni ginabfor. Ya an-ani agég mau-ungar gapon chani ammaan. Yag no hen-a-argawan ay agéén ammag maid én-énnéni way masséy ya an-ani amin ammag chan henahenaang. ⁶ Yag ah mansérfiyanni an Apudyus agéat nachachallosan hen a-ammani, ya nenèngon hen nangawatanni hen alena, ya chani agé anoanohan hen egad, ya anni agég a-annachan hen aminay chani ekaman. Ya wacha agé hen Espiritun Apudyus an chàni, ya chani agé epàila hen tot-oway

layadni hen katagutagu. ⁷ Ya ah mansérfiyanni an Apudyus agéat pahig tot-owa hen aminay chani itudtuchu way hen kafaellan Apudyus hen chan anchar an chàni. Yag hen nangimfilangan Apudyus an chitaaw ah maid fasorna an hiya, wat yachi hen armasni ah chani manginyafà hen laweng ya hen chani mangenhapar hen anchichay cha mangamma ah laweng an chàni. ⁸ Hiyachi, tàén cha chàni pelohon ono an chàni an chayawén, anni chillug epapate way mangamma hen laychén Apudyus. Ya uray agé no an chàni an us-tan ono an chàni an ammayén, yag uray no ekatchéén nangéttém-ani, chaniyat chillu aryén hen anchi yanggay katot-owaan. ⁹ Tàén achi chàni ifilangén machachamag-ani chillu. Yag tàén matatà-ayan hen matéyanniyén antoyan-ani chillu way natattagu. Ya uray cha chàni pap-aligatén ah kadisiplinaanni an Apudyusén achi chàni chillu cha pédtén. ¹⁰ Yag uray agé ta lonay hen cha mepachah way omenpatokarén an-ani chillug laylayad. Ya tàén agé an-anig publi, chani chillu pafaknangén hen tatagu an Apudyus. Yag tàén maid tot-owa kok-owaniyén kaman chillu annig awéén hen egad ah ing-inggana.

¹¹ Wat chàyu way sosnod ahnad Corinto, gapon layadni an chàyuwat imfagani hen aminay hamhamàni an chàyu way maid enhohhootni. ¹² Faén chàni hen kommorang ah layad an chàyu, ngém magat chàyu hen korang hen layadna an chàni. ¹³ Wat hen ifagà an chàyu way iyalig-o ah a-anào paatat papegséényu koma hen layadyu an chàni agé way kaman hen chani ekaman an chàyu.

Achita cha ma-awis hen a-amman hen anchichay achi omafurot

¹⁴ Chitaaw way cha omafurot, achi mafalin way mì-i-ibfataaw hen anchichay achi omafurot, te achi poros mafalin miyahawa hen ammay hen anchi laweng. Te ay ammoh mafalin mantepnonon cha paway an helang. ¹⁵ Ya achi agé mafalin way mantempoyug cha Cristu an Chumunyu. Wat pachongna agé hen cha omafurot ya hen achi, te ammag maid mantempoyugan hen hamhamàcha. ¹⁶ Te ay ammoh mafalin epaghépnó hen enap-apudyus ah ustoy faréy Apudyus. Te chitaaw met paat hen ustoy faréy hen anchi natattagu way Apudyus gapo hen niyacharan hen Espirituna an chitaaw. Te yachi hen imfagan Apudyus hen anchi nesosorat way alena way ekatnéén,

“Iyà mifaréy hen anchichay tatagù ta mì-iggawà an chicha, ta haén hen man-apudyuscha way chayawéncha ya chicha agé hen mantatagù.”

¹⁷ Yag ekat Apudyus agéén,

“Achiayu cha mèttempoyug hen anchichay achi omafurot te nat-én-ayu chillu. Wat tém-én-ayu ta achiayu cha metape hen heno way laweng way chacha ammaan, wat yachi hen mangempaghépà an chàyu, ¹⁸ ta haén hen man-amayu ya chàyu agé hen man-a-anào.” Yahan imfagan hen anchi mannakafael way Ap-apo way ah Apudyus.

7 Sosnod way laylaychê, chichachi hen em-popostan Apudyus an chitaaw, wat antaaw ammag etagay koma hen aminay laweng way mangem-pa-aggarémha hen achar ya umat agé hen hamhamà. Ta antaaw paat an iyafiin ah Apudyus ya ta antaaw an agawaan paat way machachallosan ah pomegpegsaan hen mangammaantaaw hen usto.

Hen laylayad Pablo uray no cha maligatan

2 Anyu koma an taptapyan hen layadyu an chàni te maid met enam-ammaanni ah laweng an chàyu ya maid agé chinachaelni an chàyu ya maid met agé linugini an chàyu. 3 Achì cha aryén chato ah mangempafasora an chàyu, te tot-owa chillu hen anchi imfafaggà way ammag achi makàka-an hen layadni an chàyu, tàén matéy-ani. 4 Yag an-ani agég sigurachu mepanggép an chàyu way ammaanyu hen usto wat annig cha ichayaw chàyu hen tapena. Yag tàén chuar hen napaligatanni, mas-ém chillu hen hamhamàni gapon chàyu wat an-ani ammag laylayad way térén.

5 Yag uray hen anchi inumchahanni ad Macedoniaén iggay maka-an hen ligatni te an chàni nanggagaw-én hen chuaray ligat way ammag maid achi wacha ah komontara. Yag cha-ani agé machanagan te magat ma-allilaw hen afurotyu. 6 Ngém ah Apudyus way cha chillu mangemparaylayad hen hamhamà hen anchichay cha ngomehpéy hen hamhamàna, emparaylayadna agé hen hamhamàni hen inumchahan Tito way narpohna ah fabrèyyu. 7 Yag faén agé yanggay hen anchi inumchahana hen nangemparaylayad an chàni, te hen anchichay henaphapetna agé way enkamanyu way nangempas-ém hen hamhamàna. Yag henaphapetna agé hen layadyu paat ano way mangila an haén, yag hen namfafawiyanyu agé, ya hen chay agé manàchégan an haén. Wat ammag kaskasen hen laylayad-o.

8 Ah katot-owana, achiyà chan a-amuyu gapon anchi pés-éy sorat-o an chàyu, tàén lommawengay térén hen hamhamàyu hen hiyachi. Manowat te nachananganà hen anchi pés-éyna tot-owa, ngém ammay te an hen-aketan yanggay yag naka-an hen anchi lommawengan hen hamhamàyu. 9 Wat ad uwan, anà ammag lommaylayad yag faén agé gapo hen lommawengan hen hamhamàyu, te gapo hen halenonot nadchi way yachi hen namfafawiyanyu ah namalewanyu hen a-ammayu. Te inyusar tot-owa Apudyus hen anchi lommawengan hen hamhamàyu ah pagsaya-atanyu, wat maid peet karaweng hen anchi nanoratanni an chàyu. 10 Te hen halenonot chillu hen anchi lommawengan hen hamhamà way usarén Apudyus, wat hen mamfafawiyanyu ah kafalewan chi hamhamà. Ya hen halenonot nadchi agéat ah kahara-an. Yag maid met man-a-amuyuwana no mahara-anta. Waman no wachay lommawengan hen hamhamà yag antag achi chillu mamfafawi, wat hen halenonot nadchiat hen mesenaan an Apudyus. 11 Ngém chàyu, emparufusyu tot-owa ah Apudyus way mangusar hen anchi lommawengan hen hamhamàyu. Wat hen halenonotna,

anyuwat an ennongnong hen afurotyu way anyug kasen penateg hen nenèng way a-amma, te enagorgoranyu hen enammaan hen anchi fummasor way iggayu paat laychén way metakorong, te laychényu paat way mangamma hen usto. Wat tenlényu way nanusa an hiya ta achiayu mafiinan an Apudyus ya umat agé an chàni. Yag hen ihay halenonot hen namfafawiyanyu agéat, anyu paat agég laychén way mangilan haén. Wat maila way pahig usto hen enkamanyu mepanggép hen anchi fummasoranchi.

12 Wat hen nangensoratà hen anchi sorat-o an chàyu, faén yanggay ah kachusaan hen anchi tagu way fummasor, ya faén yanggay agé ah katorongan hen anchi nangammaana hen laweng, te ensorat-ochi ah mangenlasinanyu amin hen kenatot-owan hen hamhamàyu an chàni hen sangwanan Apudyus. 13 Wat gapon chay enammaan, seném-ém tot-owa hen hamhamàni.

Yag faén agé yanggay chàni hen nepas-ém hen hamhamàna, te uray agé ah Tito. Yag ommam-améd agé hen lommaylaychanni hen nangil-anni hen layadna te ommammay hen hamhamàna hen nangil-ana hen enkamkamanyu. 14 Te hen cha-anna umaliyan ahna, chà inchayaw chàyu an hiya. Yag ammay te tomot-owa hen amin anchichay imfagà, wat maid eman fumiinà. Te kaman hen anchi chani mangaryan hen pahig tot-owa an chàyu, wat kaman agé hchi way pahig tot-owa agé hen aminay imfagani an Tito mepanggép an chàyu. 15 Wat ammag ommam-améd hen hamhamàna an chàyu te achina aliwan hen layadyu way nangafurot hen imfagana, ya anat agé hen chanagy no enammaanyu hen usto ono iggay. 16 Wat ammag pararo hen laylayad-o agé te ad uwan, maid poros chuwachuwà way matalek-ayu tot-owa.

Hen ekaman hen cha omafurot way umidchat ah etorongcha

2 Cor. 9; Fili. 4:10-20

8 Sosnod, laychénni way mangempaka-ammu an chàyu mepanggép hen man-ancharan hen ségang Apudyus hen antochay cha omafurot way cha mamam-among ah kafabréfabréy ahtod Macedonia. 2 Te hen antochay sosnodtaaw ahto, tàén anchag cha mapap-aligatan way térén ya ammag chuar hen problemacha, ancha chillug laylayad. Wat uray no publica way térén, anchag kaman faknang way umidchat ah etorongcha hen anchichay sosnodtaaw way makasapor ah torong ahchid Jerusalem. 3 Ya tàchégà agé way faén yanggay patinggan hen kafaelanacha hen chacha inidchat, te anchaat agég cha idchat hen uray anchichay masaporcha. Yag maid met agé cha namelet an chicha, te gapoh layadcha 4 anchag nampangpanga-ase ta parufusunni chicha way mètape way tomorong hen anchichay tatagun Apudyus way cha maligatan hen provinsiyanyu hen Judea. 5 Yag an-ani agég nascha-aw hen chacha enkaman way umidchat. Te hen pés-éy inidchatcha, wat hen acharcha ya hen hamhamàcha an Apudyus. Yachi yag anchaat

agég cha idchat hen acharcha way tomorong an chàni ah mangammaancha hen layché Apudyus.

⁶ Wat gapo ta yachi hen na-ammaan ahtod Macedonia, ekatniyén ammay no etoroyyu agé way mangamong hen anchi ekatyuwén etorongyu. Wat hen ekatni, epaleni ah Tito ahna way tomorong an chàyu way mangamong, te hiya chillu hen pés-éy nangempahpahmà an nadchi an chàyu. ⁷ Tot-owa way chayuh elahyan hen tapena hen aminay chayuh ekamkaman, te ammag napegsa hen afurotyu ya makafael-ayuh agé way mantudtuchu te chuar hen chayuh ma-awatan mepanggép an Apudyus. Ya anyu agég epapate way mangammah heno way ma-ammaan. Yag amchan agé hen layadyu an chàni. Wat chani agé namnaméén way nawadwadwad hen ekamanyu way umidchat ah etorongyu hen anchichay makasapor ah torong.

⁸ Achì cha haphapeténto ah mapeletanyu way mangamma hen antoy chà aryén. Ngém an-o an cha epaka-ammu an chàyu hen layad hen antochay tapena way umidchat ah torong ta wachay mail-an hen katot-owan hen layadyu agé hen ifayu. ⁹ Te innilataaw met agé chillu hen anchi enkaman Apotaaway Jesu Cristu way tommorong an chitaaw, te tàen no faknang ad uchu way maid achi wacha an hiya, annag tenaynan hen angamin yag ummale hen antoy lota way ammag namfalín ah publi ah katorongantaaw. Yag hen anchi pummubliyana, yachiyat agé hen mifaknangan-taaw an hiya.

¹⁰ Wat hen tugun-o an chàyu mepanggép hen anchi etorongyu, ammay ménat no man-ehénadyu ad uwan hen anchi inlugiyu way nangamong ad tawén. Te chàyu chillu hen pés-éy manlayad way umidchat ah torong, ya chàyu agé hen pés-éy nanginlugi way mangamong. ¹¹ Wat ilanyu ta man-ehénadyu, ta hen layadyu way nanginlugi, kaman agéhchi koma hen layadyu way mangenhénad ah patinggan hen kafaalanyu way umidchat. ¹² Te no wachay layadyu way umidchat yag ummidchat-ayuh ah kafaalanyu way idchat, yachi hen mangemparaylayad an Apudyus. Yag hiya, achina ammag an sengelén hen anchi achitaaw kafaalan way idchat.

¹³ Achì ekatén an-ayug cha umidchaidchat ah katorongan hen tapena ingganah chàyu hen ma-awanan. ¹⁴ Te faénha hen layché way aryén. Te hen layché yanggayat antaaw an man-ahetennorong amin. Yag gapo ta wachan sobrayu ad uwan, ammay no etorongyu chachi hen cha makorangan hen tapena. Te non an umat yag ah tapen chi ag-agaw yag chàyu hen makorangan wat hen sobracha agé hen maetorong an chàyu. Te no yachin mekamanat maid ihah maligatan an chitaaw way cha omafurot. ¹⁵ Yag yachi chillu hen laychénay aryén hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén,

“Hen anchi tagu way naka-among ah chuar, iggay chillu an lommafuschi te inidchatna hen tapena. Ya umat agé hen anchi tagu way an yanggay aket hen enamongna, iggay chillu makorangan te enadchan hen tapena.”

Hen nanginyéyan cha Tito hen sorat ad Corinto

¹⁶ An-anig manyaman an Apudyus te inidchatna an Tito hen layadna way tomorong an chàyu way kaman hen anchi layadni way manorong an chàyu. ¹⁷ Te hen nangimfag-anni way hiya koma hen umalehna, anna tot-owag lelenyad, te loohna peet chillu hehemmà way umalehna gapon layadna an chàyu. ¹⁸ Yag antoyan agé hen ihay epetnodni an hiya way sonodtaaw way gapon chana ekaman way mangintudtuchu hen anchi ammayay chamagat ammag ririspituwén hen aminay cha omfurot way cha ma-am-among ah kafabréfabréy. ¹⁹ Yag hiya agé hen chinutokancha amin ah manifani way manginyéy hen anchi maetorongtaaw hen anchichay makasapor ah torong ad Judea. Ya maid kasen pontos hen anchi maetorong no achi yanggay hen machayawan Apo Jesu Cristu ya ah mangempàil-antaaw agé hen layadtaaw way tomorong. ²⁰ Wat ammay ta hiya agé hen ihay metnod an chàni te chani tot-owa arwachan hen chani ekaman way mangchéhen antoy chakaray na-among ta maid koma ihah chumumsek gapon chani ekaman. ²¹ Te anni paat an epapate way mangamma hen usto way faén yanggay hen ammayén Apudyus te uray agé hen ammayén hen tatagu.

²² Yag antoyan hen iha agé way sonodtaaw way epetnodni ah man-ifan cha Tito way umalehna. Yag hen mangi-ilani hen katataguna, maila way tomtorong way tagu, ya amchan agé hen layadna way umalehna te chakar hen namnamana mepanggép an chàyu agé. ²³ Ya mepanggép an Tito, hiya paat hen ifà way cha mèamma an haén hen antoy chà manorongan an chàyu. Yag hen antochay tapenay ifataaw way metnod an hiya, chicha hen penaka-achar hen amin antochay cha omafurot hen kafabréfabréy ahto. Yag gapon chicha, cha machayaw tot-owah Jesu Cristu. ²⁴ Wat yaha, epàilayu hen rispituuyu ya hen layadyu an chicha hen sangwanan hen amin annachay cha omafurot ah kafabréfabréy ahna ta wachay manot-owaancha hen anchichay chani ichayaw mepanggép an chàyu.

Mepanggép hen torong

1 Cor. 16:1-4; Fili. 4:10-20

9 Achi ménat masapor way manoratà an chàyu mepanggép hen chayuh etorong hen anchichay tatagun Apudyus ahchid Judea way makasapor ah torong, ² te ammù way chakar chillu hen layadyu way tomorong. Yag chà agé inchayaw chàyu hen amin antochay cha omafurot ahtod Macedonia way imfagafagà way chàyu ahnah provinsiyan hen Acaya, wat nanepod hen anchi kaysanay tawénat nansasagganayuh way tomorong. Yag gapon layadyu wat narmu agé hen chakaray layadcha way tomorong. ³ Wat hen mangempaliyà an cha Tito ahna ad uwan, ta mafudasan koma hen anchi chani inchayaw mepanggép an chàyu way ensasagganayuh tot-owa hen etorongyu. ⁴ Te magat hen aliyà ahna yag wachay metnod an

haén hen tapen antochay cha omafurot ahtod Macedonia, yag non an umat yag ichahanni chàyü way maid ensasagganayu, an-anig mafiinan way téréen te sinigurachuni chàyü. Yag kaman agé hen kafiinanyu. ⁵ Wat hen ekat-o ah hamhamào, un-unninaat no mangpangowê hen antochay ifataaw ta icha a-am-mongon unna hen anchi empostayu way adchényu, ta no umchah-ani, narpas koma way nesasaggana hen anchi etorongyu. Yag yachi hen kail-ana way cha-ayu umidchat gapoh layadyu way tomorong way iggay-ayu an napelet.

⁶ Hamham-ényu ngénto way hen anchi tagu way aket hen inmurana, aket agé hen fat-éna. Waman hen anchi tagu way annag chinuar way manmura, ammag chuar agé hen fat-éna. ⁷ Wat ihaiha an chàyuwén masapor ham-éham-éna no kamana hen laychényay idchat ta hen umidchatana, wat gapo ah layadna ta achina an sigfan ya achi agé an mapelet. Te ah Apudyus, laychéna hen anchi ammag mangchat ah layad. ⁸ Ya hiya agé, kafaelana way mangidchat hen chuar an chàyü ingganah homawar ta mawawà-acha hen érégna ah usarényu hen amin antoy matatagguwanyu, ya ta wacha agéy chuar ah etorongyu hen anchichay makasapor ah torong. ⁹ Kaman hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén,

“Annag cha ilibli way umidchat ah torongna hen anchichay publi, ya ammag mawawà-acha ah ing-ing-gana hen anchi ammay way chana etorotorong.”

¹⁰ Ah Apudyus way cha marpowan hen fukar way imuran hen anchichay chan amma way hiya agé hen cha mangempatufu an cha nadchi ta wachay anén hen tatagu, kafaelana agé way umidchat ah chuar an chàyü ta chumuachuar agé hen chayü umidchatan ah etorongyu. Ya chuar agé hen kaman mabtà gapon chayü uminlibliyan way mangchat. ¹¹ Ya pachuarén agé Apudyus hen aminay wachan chàyü ta wacha wachay chayü umidchatan ah libli para hen tapena. Wat hen chayü mangchatan, yachi hen chumùrachùran hen anchichay chan yaman an Apudyus. ¹² Te hen hiyachiy a-ammaat faén yanggay ah katorongan hen anchichay tatagun Apudyus way maid mafalinna, te chana agé parmuwén hen layad hen chuaray tatagu way manyaman an hiya. ¹³ Yag yachi agé hen mangil-an hen tatagu way chayü tot-owa fud-asan hen anchi afurotyu an Jesu Cristu way faén yanggay ammag hen tapàyu hen cha mangale. Wat anchag chayawén ah Apudyus gapon nadchi ya gapo agé hen chayü tomorong an chicha ya hen tapena. ¹⁴ Yag an chàyü agég cha iluwaluwaruwan way ammag chakar hen hamhamàcha an chàyü gapon anchi nangenlasinanacha hen anchi kaskascha-aw way nan-ancharan Apudyus an chàyü. ¹⁵ Wat antaaw amin ammag manyaman an Apudyus gapon anchi kaskascha-aw way inidchatna ah matorongantaaw way maid kasen no achih Jesu Cristu.

Hen nanàchégan Pablo hen anchi napiyarana

10 Haén way Pablo way ekatchéén nangégyat ano way mangimfaga hen ifagana hen sang-wananyu, yag natorod yanggay ano no oma-ad-chawwéy an chàyü, wat antoyan paat hen epangpanga-asè an chàyü yag iyanoh-o way mangimfaga way kaman hen cha nanginyanohan Jesu Cristu. ² Wat hen ifagà, panga-aseyu paat ta achiyu ammag pa-aningarnarén haén ta no mafalin, achi koma masapor epàilà hen anchi tot-oway kenatorod-o an chàyü. Te no umaliyà ahna, tot-owa angkay way epàilà hen kenatorod-o hen amin annachay cha mangsot an chànì way mangaliyén ammag hen pagsaya-atan hen acharni hen ganchatni way mangamma hen antoy chani ammaan. Ya ancha agég cha epachong chànì hen tatagun antoy lota way maid afurotna. ³ Te tàèni tatagun antoy lota, achini chillu cha ekaman hen chacha ekamkaman way mangufat hen anchichay cha komontara. ⁴ Te hen anchi kaman armas way chani usarén way mangufat an Chumunyu wat hen anchichay mannakafael way armas Apudyus yag faén hen anchichay armas way narpon tatagu hen antoy lota. Yag érégna hen anchi narpon Apudyus ah manachaelni hen anchi uray kapepegsaan way mangontara an hiya. ⁵ Wat yachi hen iyafànì hen kenaraeng hen anchichay manasilib ya anat hen heno way pahih-iyà way cha manepéd hen hamhamà hen tatagu way mangafurot mepanggép an Apudyus. Yag anni agég epapate way mangafà hen egachay hamhamà ta mafalewancha amin ah mètemfuruyanacha hen laychéen Jesu Cristu. ⁶ Wat tétérnényu hen ommafurotanyu an Jesu Cristu, ta no umaleani ahnaat chuséenni hen annachay ammag oma-adchi.

⁷ An-ayu peet ammag cha ma-awis hen cha ilan yanggay hen matayu way achiyu peneknekan hen katot-owaan. Te hen annachay tapen hen tataguhna way achi manlayad an chànì yag chachaata agé ekatén chicha paat ano hen tatagun Cristu, masapor koma ham-éham-éncha, te ammoh chànì yag faén-ani agé tatagun Cristu. ⁸ Magat wachay mangaliyén narafus hen enkaman-o way manàchég hen lébféng-o way nangimfiyang an chàyü. Ngém achiyà chillu mafiinan te ah Apudyus hen nangidchat hen lébféng-o ah katorongan hen afurotyu ya faén agé ah machachaelan hen afurotyu. ⁹ Yag achiyu koma agé ekat ah hamhamàyuwén chaà manorasorat ah mangég-égyat-o yanggay an chàyü. ¹⁰ Te magat wachachay tapena ahna way mangaliyén anà anog natorod way ammag aggaégyat hen sorat-o no oma-adchawwéyà, ngém anà ano agég nangégyat ya nàumud ah sang-wananyu. ¹¹ Wat hen ifagà an cha nadchiy tatagu, ancha komag ma-awatan way hen aminay chani ensorat an chàyü hen kamaichanni wat yachi agé hen ammaanni no umchah-ani.

¹² Manowat te maid tot-owa torodni way mangempachong hen acharni hen annachay cha mangempachayaw hen acharcha ahna. Te chicha, anchag cha

parangén hen ekatchéén ammayén Apudyus, yag yachiyat agé hen chacha torachén. Wat anchag nawéngwéng te anchag chan ahechinnayaw way mangamma hen anchi narpo yanggay ah hamhamàcha. ¹³ Ngém chànì, achini ammag ichayaw hen iggay epa-amman Apudyus an chànì, te ichayawni yanggay hen nangammaanni hen empa-ammana, yag na-ahap-ayu met agé an nadchi. ¹⁴ Wat yachi hen karébfénganni way manugun an chàyù ad uwan, te chànì chillu hen péspés-éy nangintudtuchu an chàyù hen anchi ammayay chamag mepanggép an Cristu. ¹⁵ Yag achini agég cha pérhén hen ichayaw koma hen tapena way na-ammaan ah tapen chi fabrèy. Ngém chàyù way sakopni, laychénni koma paat way ammag cha pomegsapegsa hen afurotyu ta wachay katoronganni ya ta mawayaan-ani agé way mangamma hen tapen hen cha epa-amman Apudyus an chànì. ¹⁶ Te hen laychénni koma, ini iwarawag hen anchi ammayay chamag hen anchichay kafabrèyfabrèy way ad-achawwéy no chàyù. Te achini tot-owa ammag pérhén hen enamaan hen anchi tapena ah kachayawanni. ¹⁷ Te no mepanggép hen anchi michayaw, wacha chillu hen nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén, “Hen anchi manginchayaw hen nenèngong way michayaw, maid kasen ichayawna no achi yanggay hen anchi enamaan Apudyus.” ¹⁸ Achi tot-owa machayaw hen anchi tagu way cha manginchayaw hen acharna, te hen anchi tot-oway machayawat hen anchi ichayaw Apudyus.

Ah Pablo ya hen anchichay senang a-aposel

Gal. 1:6-10; Fili. 4:15-18

11 Anyu komag anohan hen antochay chà esorat way magat kamanà nawéngwéng te ammag kaman maid fiin-o way manàchég hen achar-o. Ya achi-ayu koma mappég hen antochay chà aryéaryén. ² Te anà tot-owa ammag machanagan mepanggép an chàyù way kaman ménat hen chanag Apudyus no magat ammag safali hen afurotonyu. Te hen layché yang-gayat maid koma kasen manginyapetanyu no faén yanggay ah Jesu Cristu. Te kaman-ayu hen anchi farasang way netotorag way mangahawa way achi koma mafalin way annag iyapet ah safaliy larae. ³ Te uray ammag nenèngong hen afurotyu an Cristu, anà chillu ammag machanagan, te magat ammag ma-awis hen hamhamàyu ah safaliy tudtuchu yag an-ayug matengew hen anchi ena-abfurotyu, yag ammag mallilaw hen layadyu an Jesus. Te yachi hen nekaman an Eva way ammag lenokop hen anchi nangéttém way farakkan way ah Chumunyu. ⁴ Te pakay ammag naraka hen chayù mangafunan hen uray heno way umalehna way mangintudtuchu hen sabsafali mepanggép an Jesus way faén kaman hen anchi intudtuchuni. Yag naraka peet agé hen mangafunanyu hen sabsafali mepanggép hen Espiritun Apudyus, ya anat agé hen mepanggép hen kahara-an hen tatagu way achi kaman hen enafurotyu hen anchi pés-éyna. ⁵ Wat ay napatpateg paat hen annachay chan pahih-ya way

senang a-aposel no haén. ⁶ Te tàén faénà naraeng way mangar-arkos hen alè, innilà ménat mepanggép an Apudyus. Yag enlasinyu ménat hen katot-owana, te maid achini empaka-ammu an chàyù hen chani nangintudtuchuan.

⁷ Yag hen anchi nangintudtuchuwà hen anchi ammayay chamag way narpon Apudyus an chàyù, maid met senengel-o ah labfù, te an-og empafafa hen achar-o way man-amma ah manginyanapà ah iyatagù. Wat ay ammoh enomfatà lawa an nadchi. ⁸ Yag hen chà nanudtuchuan an chàyù, chaà torongan hen anchichay cha omafurot ah tapetapen hen fabrèy, wat chicha hen kaman paat chà paligatén ta ah matoronganyu. ⁹ Te amin hen anchi ni-i-iggawà an chàyù, no wachay kasaporà, maid met namfagfag-à an chàyù, te an inidchat hen anchichay ifataaw way narpod Macedonia ta achiayu mapaligatan gapon haén. Yaha hen enkaman-o yag yachi chillu hen chà ekaman te achi paat layché way mamap-aligat an chàyù. ¹⁰ Yag ah kenatot-owan hen ni-iggawan Cristu an haénat achi mafalin mafab-alewan hen antoy chà ichayaw way maid ar-arà ah uray heno an chàyù ahna hen provin-siyan hen Acaya. ¹¹ Magat ekatyuwén yaha hen chà ekaman te achi layché chàyù. Ngém faén, te innilan Apudyus way laylayché paat chàyù.

¹² Ngém hen chà mangenkamanan hena, ta metopòcha hen annachay wachahna way ammag mangaliyén aposelcha ano. Yag anchag cha iyanap hen én-énnéncha way manginchayaw hen acharcha way nampachong ano hen chacha ekaman hen chani ekaman. ¹³ Te cha nahhay tatagu, faéncha angkay tot-oway aposel Cristu, te ancha yanggay an senang a-aposel way anchag penap-arang hen napiyarancha ah karokopan hen tatagu. ¹⁴ Yag achiayu agé mascha-aw ah kenasilibcha te ah Chumunyu hen ap-apocha. Yag ah Chumunyu, mafalin mamfalinéna hen acharna ah kaman am-ammayay anghel Apudyus. ¹⁵ Wat faén kahahaang no hen annachay chan sérfi an hiya, mafalin agé mamfalinéncha hen acharcha ah kaman chan sérfi hen katot-owaan. Ngém hen kahalenonotan nadchi an chichaat, haréméncha hen anchi aggaégyat way chusan hen aminay enam-ammaanacha.

Hen napàpàngangan Pablo gapon ommafurotana

Gal. 1:11-2:10

¹⁶ Epegwà way mangimfaga way achiyu koma ekatén nawéngwéngà. Ngém no yachin ekatyu, anyu koma chillug anohan way mamangngar hen antoy chà manàchégan hen achar-o, te chayù met peet agé anohan hen annachay tapena. ¹⁷ Manowat te faén tot-owa ah Apo Jesus hen mangaliyén haphapetêto te egad kamanà nawéngwéng yag an-owat etorod way manginchayaw an cha natto an chàyù. ¹⁸ Ngém gapo ta chuarcha ahna hen cha manginchayaw hen wacha an chicha, kaman paat anà cha mapelet ta egad-ayu way manmanmà. ¹⁹ Yag chàyù agé way ekatyuwén naham-an, ammag naraka met peet hen chayù mangakseptaran hen nawéngwéng, wat akseptarénà koma

agé. ²⁰ Te pakay chayu akseptarén hen annachay tatagu way an chàyug chan falinén ah kaman alepan nò. Te tàén an chàyug cha lugiyén ya lokopon, ya cha chàyu ustan ya èmehan way uray anchag natangsetén chayu chillu parufusun chicha. ²¹ Ngém chàni tot-owaat cha-ani mafiinan ya achiani maketorod way mangamma cha nahha.

Ngém mag-ay ta wachay chacha ichayaw, maetorod-o agé way manginchayaw hen achar-o. Manowat te kamanà yanggay nawéngwéng way mangamma ngém tàén, a, yag haphapetê chillu. ²² No ichayawcha way chichaat Hebreocha way Judio, Hebreowà met agé way Judio. Yag no ekatchéén chichaat, ganà paat Israel way penelen Apudyus ah mantataguna. Oo a, ngém umat met agé haén. Yag no ganà Abraham chicha, gana-à met agé an Abraham. ²³ Yag no ekatchéén chacha sérfi an Cristu, wadwadcha met agé hen chà mansérfiyan an hiya no chicha. Anà ammag kaman nawéngwéng way cha mangalehto, ngém uray, a. Te ilanyu ngén, enlarahyà chicha way téréen hen nangempatiyà way mansérfi an hiya. Ya ammag chuar hen napàpàngà gapon nadchi. Te namen-ano way chaà imfarufarud ya ammag achi agé mafilang hen chà nahaprahapran gapon Cristu. Ya namen-ano agé hen téng-angay-o mepapchitan gapon hiya. ²⁴ Nangallema hen chaà nanaprahapran hen anchichay Judio way hentotlon poporo ya siyam way haprat hen ihay filang. ²⁵ Yag nampetlo agé hen chaà namagohan hen anchichay eRoma. Yag hen namenghan, finunfuntoà. Ya nampetlo agé hen cha nalihéchan hen papor way chà niluganan. Yag wacha agén namenghan way anà ammag tommatap-aw hen anchi fayfay ah ihay lafi ya ihay ag-agaw. ²⁶ Yag maid agé iggay nepasamak an haén hen chà namfiyafiyahyan hen kafabréfabré way i mangintudtuchu hen alen Apudyus. Te namen-ano way chà ginchang hen cha mangab-afarug way wang-wang, yag namen-ano agé way téng-angayà kém-mégén hen charan. Ya ancha agég chuar hen anchichay kacharaà way Judio way manlayad way mamchit an haén, ya umat agé hen anchichay faén Judio. Ya aggaégyat agé hen nekaman an haén hen chà nanluganan hen papor ya chuar agé hen cha mangan-a an haén hen kafabréfabré ya umat agé hen chanachanak way kaskasemat agé hen enkaman hen anchichay ammag cha namarang hen afurotcha. ²⁷ Pararo hen chà naligligatan gapon antoy chà ammaan, te kankanayén hen ammag maid én-énnê way masséy ya namen-ano agé way nanhenahenaangà ya chà nàwanàwawan. Ya namen-ano agé way chaà nakorangan ah ma-an ancha lumfong, ya maid amin ustoh mampeengà. ²⁸ Yag faén agé yanggay chaha, te hen iha, ammag enag-agaw way ammag kaman chan fininnat hen hamhamào ah kahalimunan hen amin anchichay cha omafurot way cha ma-am-among ah kafabréfabré. ²⁹ Te no komapsot hen pammaten hen ihéén ammag pararo hen hamhamào. Yag no wacha ay chi ma-awis ah fummasorén ammag amchan agé hen sigab hen hamhamào.

³⁰ Maid koma ichayaw-o ngém gapo ta chaà mapelet, faén ah kenasa-ad-o hen chà ichayaw te hen chà naligligatan ya hen kenakapsot hen achar-o ta maila paat hen torong Apudyus an haén. ³¹ Ya ah Apudyus way aman Apo Jesus way machachayaw ah ing-ing-gana, innilana way maid kétéem hen antochay chà enale. ³² Wacha uwa agé hen nepasamak an haén hen anchi ininggawà ad Damasco, te hen anchi gubérnador way chinutokan Are Arestas, empaguwarchana hen aminay fùnagan hen fabréy ah mangenhanéfanà ano. ³³ Ngém hen anchichay cha omafurot, inluggangcha haén hen anchi chakaray awit yag empawaà hen anchi fintanan hen anchi topeng way arad hen yachiy fabréy, yag inuy-uyà ah lahin wat iggayà chin-pap.

Hen anchichay empailan Apudyus an Pablo

12 Tàén maid gutokna hen cha manginchayaw hen acharna, masapor etoroy-o chillu way manginchayaw hen anchi na-ammaan an haén ah ketopooan hen annachay cha manginchayaw hen acharcha ahna. Wat haphapetê mepanggép hen anchichay kaman empain-inép Apo Jesu Cristu an haén ya hen anchichay empahelapna. ² Wacha hen ihay omma-abfurot an Apudyus way hen anchi kaysanay hemporoo ya opatay tawén, ammag na-ara ad uchu way iggaw paat Apudyus. Maid innilà no ammag hen lennawana yanggay hen émméy ono netape hen acharna, te ah Apudyus yanggay hen nangila. ³ Te hen innilà yanggayat ammag niyéy hen anchi amma-ammayay lugar. Ngém maid tot-owa innilà no anggay yanggay hen lennawana ah émméy ono netape hen acharna te ah Apudyus yanggay hen nangila. ⁴ Yag ahchi, wacha hen chengngarna way ammag achi poros eparufus Apudyus way mahaphapet, ya maid chillu tagu ah makefaga an cha nadchi. ⁵ Yag hen yachiy tagu way na-ara ad uchu, wat haénchi. Yag non an umat ta safaliy tagu, chayawê hiya, ngém gapo ta haén, achì ichayaw te an-o chillug ichayaw yanggay hen naligatà ah mail-an hen torong Apudyus an haén. ⁶ Non an-o laychén way manginchayaw hen achar-o, wat faénà ménat ong-ong te pahig tot-owa hen aminay aryê. Ngém achì chillu, te magat gapon nadchi yag yachin manayawan hen tatagu an haén. Yag faénchi hen laychê, te hen patinggan koma hen hamhamà hen tatagu an haénat egad koma hen ilanchna way ammaà ya hen changrénchna way aryê.

⁷ Ah Apudyus, inlumidyuna ah achì mampaspasekatan gapo hen anchichay chuar way nakaskascha-aw way empailana an haén, te inidchatna hen ammag pararo way ligat way kaman paat anghel Chumunyuhen cha mamaligat an haén ah achì mampaspasekatan. ⁸ Yag nametlò ichawat an Apo Jesus ta ka-anéna koma hen yatoy ligat-o. ⁹ Ngém hen aminay songfatna an haén, ekatnéén, “Érégna hen torong-o an hea way manganoh hen annay ligatno. Te hen kawad-an hen ligat way maid mafalinno, yachi hen téréen way manginaam hen kafaélà”. Yaha hen imfa-

gana an haén, wat anà ammag laylayad gapon chà maligatan, te yachi hen chà mangìnaan hen kafaellan Cristu an haén. ¹⁰ Yag ah machayawanaat anà ammag laylayad gapon aminay ligat-o ya hen kakenapsot hen achar-o, ya uray heno way mepasamak an haén way tàèn mainsortowà ya mapap-aligatanà, ya uray heno way problemà. Te no ammag chuar hen maligatà, yachi hen kail-an hen kafaellan Cristu way wachan haén.

Hen hamhamà Pablo hen anchichay eCorinto

¹¹ Kamanà ammag nawéngwéng gapon amin antoy enalè mepanggép hen achar-o, ngém kaman paat anyug penelet te an-ayug gumiginnang te chàyu koma hen manàchég an haén. Ta tàèn maid filang-o, maid chillu nangenlahyan an haén hen uray iha hen annachay cha mamarang hen kenangatocha way senang a-aposelyu ahna. ¹² Te hen anchi kawad-à ahna, enan-anohà hen aminay ligat yag empàilà amin an chàyu hen anchichay sinyar ya kaskascha-aw way maid tataguh maka-amma, ya anat agé hen anchichay omenpahaang way a-amma ta wachay manot-owaanyu hen kena-aposel-o. ¹³ Wat amin way enammaà hen anchichay cha omafurot hen tapen hen fabréy, enammaà agén chàyu way manongad yanggay hen anchi ihà-an way iggayà igastosan an chàyu. Wat pakawanénà koma no lawengchi.

¹⁴ Chà saganéén hen antoy petlon hen aliyà ahna way mangilan chàyu, yag achiyà angkay chillu mamfagah torongyu, te faén hen pelakyu hen agawaà te chàyu paat hen laychê. Te chàyu hen kaman paat a-anào, yag faén met anà hen marpowan hen masapor hen chinàcha-ar, te hen chinàcha-ar hen marpowan hen masapor hen anà. ¹⁵ Yag haén, anà ammag laylayad way uray ud-ay an-og gastoson hen aminay wachan haén way uray agé hen achar-o nonat paat an-ayu matorongan. Wat ay omak-aket hen layadyu an haén gapo ta ommam-améd hen layad-o an chàyu.

¹⁶ Awniyat afunanyu amin way iggay-o nanggastoson chàyu, ngém magat wacha chilluy mangaliyén ah kenasilib-o wat wacha chillu hen chà nanlugiyan an chàyu way anyu an cha-an masepotan. ¹⁷ Ngém nokay lawa hen enkaman-o way nanlugi an chàyu. Ay ammoh linugì chàyu hen anchichay chà hennag way umalehna way tomorong an chàyu. ¹⁸ Te haén hen nanag an Tito way umalehna, ya anat agé hen anchi ihay sonodtaaw. Yag ay ammoh linugicha chàyu ahna. Chan met tot-owa, te nampachong chillu hen pontosni yag nampachong agé hen chani ekaman way mangamma hen nipiyan an chàni.

¹⁹ Magat chayu agé ekat ah hamhamàyuwén anni cha ar-aryén amin chato ah mangempachayawanni yanggay hen acharni. Ngém faén, te chani yanggay aryén hen laychén Jesu Cristu way aryénni. Yag inni-ilan Apudyus agé way maid kasen ganchatni no faén yanggay hen matoronganyu, chàyu way laylaychénni. ²⁰ Ngém chaà machanagan te no umaliyà ahna, magat ichahà chàyu way cha mangamma hen anchi achi lay-

chén. Wat kapeletan way no yachi, ammaà agé hen anchi achiyu laychén, te ingarê chàyu no ichahà chàyu way chan sosongel ya chan e-ennapés ya narakay pomochot hen u-uruyu. Yag magat é-éttégna agé hen chan am-ameam ya hen chan i-innusot ya hen chan kekennapot ya hen anchi chan pahih-iya way ammag maid tornosyu. ²¹ Tawwan hen hamhamào no gag-ara yag ichahà chàyu way é-éttégna way wachay cha-an mangimfafawi hen fasorna way anchag cha-an entagay way cha mì-isséy hen faén ahawacha ya chachan fàrafàrang ah uray heno way laweng way laylaychén hen achar. Te no yachi hen ichahà an chàyu hen kaseno umaliyan, an ngata ammag pararo hen fumiinà an Apudyus, wat anà ngata ammag mankela hen sangwananyu amin.

Hen anongoh way tugun Pablo

13 Petlò tot-owa ad uwan way umalehna way mangilan chàyu, wat no ichahà hen tapena an chàyu way é-éttégna hen chana fumasoran, kapeletan way machusa. Ngém masapor wacha chillu hen toro ono chuway tatagu ah mangistigu hen anchi laweng way enammaana, te yaha chillu hen ekat anchi nesorat way alen Apudyus. ² Hen anchi pegwan umaliyà ahna, winarnengà hen annachay cha fumasor ta etagaycha, te no achicha, sigurachu way anchag machusa hen antoy petlon umaliyà, wat yachin nanwarnengà an chàyu amin. Yag hen antoy kamaichà an chàyu, kaseno agé warnengan chàyu way achì ségség-angan hen uray heno way cha fumasor. ³ Wat chàyu way cha mangimfaga ah manot-owaanyu no ah Jesu Cristu tot-owa hen cha karpowan hen lébféng-o, wat yachi hen mangil-anyu hen mandisiplinaà an chàyu. Te faén met nakapsot ah Jesu Cristu way mangamma hen ammaana an chàyu, te chakar hen kafaellana. ⁴ Manowat te kaman paat nakapsot ah Cristu hen anchi natéyana hen koros. Ngém ad uwan way nan-uchi, maila way wacha tot-owa hen manakafalin Apudyus an hiya. Yag chàni, kaman paat nakapsot-ani agé, te cha-ani mè-awa an Cristu hen anchi nanligligatana. Ngém cha-ani agé mèawa hen anchi natatagguwana, wat wacha an chàni agé hen manakafalin Apudyus way mandisiplina an chàyu.

⁵ Ihaiha koman chàyuwén chana uwisén hen acharna ta ilana no tot-owa way cha omafurot, ta acharna koma paat hen chana fistigarén ta faén chàni. Te ay ammoh maid innilayu way wà-achah Cristu an chitaaw no ommafurottaaw tot-owa. Te no maid ah Cristu an chitaaw, cha-antaaw peet tot-owa omafurot. ⁶ Yag yachi agé hen mangelasinanyu way wà-acha ah Jesu Cristu an chàni agé.

⁷ Hen chani chawatén an Apudyus, ta maid koma chayu am-ammaan ah laweng. Ya hen manlaychanni an nadchi, faén ah kachayawanni way cha manudtuchu an chàyu, te uray ud-ay maid maila ah penakamafalinni non anyuwat an ammaan yanggay hen anchi usto. ⁸ Te achi masapor way pa-ancharénni hen penakamafalinni no anyuwat cha ammaan hen usto ta

egad hen anchi achi mangafun hen tot-owa. ⁹Yasakay ud-ay no achi mepàila hen penakamafalinni no anat an napegsa hen afurotyu. Te hen laychénni way chani paat chawachawatén an Apudyusat, ta an koma an pomegsa hen afurotyu an hiya. ¹⁰Wat hen ganchat-o way mangensorat hen antoy térén way tugun-o an chàyü, ta matugun-ayu hen antoy kamaichà ta no umaliyà, achi koma masapor way pararo hen ekaman-o way mandisiplina an chàyü. Ngém ah katot-owanaat wacha chillu hen karébféngà way mandisiplina an chàyü te ah Apo Jesu hen nangidchat hen penakamafalin-o way hen pontosna agé, wat faén ah kachaelanyu te ah katoronganyu.

¹¹Wat hiyachi, sosnod, yaha yanggay hen ifagà an chàyü, wat sapay koma ta amma-ammay-ayu amin ah-

na, ya ta anyu yanggay ammag cha iyamma-amma hen chayü ekamkaman, ya anyu agég é-égnanan yanggay hen anchichay intugun-o an chàyü. Ya mantetempoyuganyu agé hen hamhamàyu ta matornos-ayu. Ta mì-i-iggaw ah Apudyus an chàyü way hiya chillu hen pongar chi layad ya tornos.

¹²Ya anyu agég cha epàipàila hen layadyu hen ifayu.

¹³Amin hen antochay tatagun Apudyus ahto, chacha amin pakomostéén chàyuhna.

¹⁴Wat ta hahallimunán chitaaw amin an Apo Jesu Cristu, ya ta lelénééntaaw agé hen layad Apudyus, ya ta man-ahetetempoyugtaaw amin gapo hen Espiritu-na way wachan chitaaw. *Haén ah Pablo.*

iGalacia

Wat yachin nanoratana hen tatagud Galacia hen anchi tawénay 54 ménat ono 57. Yag tenàchégana agé hen kena-aposelna yag empacharanna way faén hen manongparan hen orchin hen metapyan an Apudyus te hen omafurotan an Jesu Cristu yanggay, te hen anchi orchinat an peet sarmeng way mempàila hen fasor yag maid met én-énnéna way manga-an hen fasor.

1 Haén ah Pablo way nachutokan paat way man-aposel way faén tatagu hen nanutok ya namiyar an haén te ah Jesu Cristu paat yah Amana way Apudyus way nangempauchi an hiya hen natéyana.

2 Wat antoyan hen sorat-on chàyuh aha hen provin-siyan hen Galacia. Haén ya amin hen antochay ifataaw way cha omafurot ahto, chani amin pakomostéén chàyuh way cha ma-am-among way manayaw an Apudyus ah kafabréfabréy ahnad Galacia.

3 Wat ta totollongan chitaaw amin an Amataaw way Apudyus yah Apotaaw way Jesu Cristu, ya ta papanno-honcha agé hen hamhamàtaaw.

4 Ya ah Apotaaw way Jesu Cristu, inidchatna hen acharna way matéy ah fayad hen fasortaaw ta wachay milufusantaaw hen anchi laweng way cha ma-am-maan hen antoy lota. Yag hen nangammaan Jesu Cristu an nadchi wat ah tommot-owaan hen laychéen chillu Amataaw way Apudyus. **5** Wat ta machachayaw ah Apudyus ah ing-inggana. Amen.

An ihà-an hen anchi ammayay chamag ah kahara-an hen tatagu

2 Cor. 11:1-4; 1 Tim. 1:3-7

6 Anà ammag nahahaang way térén an chàyuh te am-mag naraka peet hen chayuh manùgan an Apudyus way namele an chàyuh ah metapyanyuh an hiya gapon ség-ang Jesu Cristu. Yag an-ayuwat agég chan hagong hen anchi sabsafaliy tudtuchuh way ekatyuwén am-mayay chamag ah kahara-anyuh ano. **7** Ngém ah katot-owana, maid angkay chillu safali ah ammayay chamag way mitudtuchuh ah kahara-an no faén yanggay hen anchi chani intudtuchuh. Ngém wachacha peet anohna hen safali way cha mangorkor hen hamhamàyuh way anchag cha pachasén way minyatob hen anchi am-mayay chamag mepanggép an Jesu Cristu. **8** Ngém achi angkay mafalin way miyatobchi. Te uray heno paat way mangintudtuchuh hen safaliy kahara-an way uray chàni ono anghel paat way marpo ad uchu, no itudtuchuna hen safali way achi kaman hen anchi loohni intudtuchuh, sigurachuh way ammag metap-ar ad imférno. **9** Imfaggani chilluchi an chàyuh hen anchi ar-argaw ngém kasen-o agé epegwa way no wachay mangintudtuchuh ah safaliyay ketapyan an Apudyus no hen anchi pés-éy enafurotyuh, ammag etap-ar Apudyus chicha ad imférno.

10 Wat no hiyachiyat, nokay hen hamhamàyuh an haén ad uwan nò. Ay ammoh ekatyuwén chà anapén hen manayawanà hen tataguh ya faén hen man-ayawanà an Apudyus. Te non an umat agé yag an-o cha gamgaman hen manayawanà hen tataguh, achì koma térnén hen antoy chà iyale an chàyuh. Yag no yachi agé, kapeletan way faénà ah ihay chan sérfi an Jesu Cristu.

Hen nekaman an Pablo way man-aposel

Apos. 9:1-32

11 Sosnod, masapor ma-awatanyuh way hen anchi am-mayay chamag way chà intudtuchuh, faén angkay hamhamà hen tataguh hen narpowana, **12** ya faén agé tataguh hen nangacharà te ah Jesu Cristu paat hen nangempaka-ammun cha nadchi an haén.

13 Awniyat chengngaryuh hen enkamkaman-o hen pés-éyuh way an-og empapate paat hen afurotni way Judio. Te an-og penalipaligatan hen anchichay cha omafurot an Jesu Cristu ah katepoancha. **14** Wat haén hen ammag aw-awah no hen amin anchichay apap-chongà hen chà manorachan hen afurotni way Judio way an-og empapate paat way mamangchéen hen anchichay gagangay hen anap-oni.

15 Ngém tàén no yachi hen enammaà, anà ammag senéség-angan chillu an Apudyus te loohà penepele peet an hiya way uray hen anchi cha-an-o miyana-an ah mangammaà hen laychéna. Yag gapon ség-angna, chinutokanà way mangamma hen antoy chà ammaan ad uwan. **16** Yag angkay hiyachi way inumchah hen tempo way ekat Apudyusén epaka-awatna an haén hen mepanggép an anàna way Jesus ta itudtuchù an chàyuh way faén Judio, wat iggay-o i etoptopà hen tataguh hen ammaà. **17** Yag iggayà amin émméy ad Jerusalem way i nangentopà paat hen anchichay namangpango way aposel, te hen enammaà, nanidchi-wéhà ad Arabia ya ana-at mamfangad chillu ad Damasco.

18 Yag yachi way narpas hen toroy tawén yag ana-at éméy ad Jerusalem way i mètagépfar an Pedro, yag ni-iggawà an hiya ah nesorok ah chuway chuminggu.

19 Ngém maid met innilà hen anchichay tapen hen aposel te anggay yanggay ah Jaime way enawchin Apo Jesus.

²⁰ Tot-owa amin antoy chà esorat an chàyu ya innilan Apudyus way faén kété-m-o cha natto.

²¹ Angkay hiyachi agé yag émméyà hen anchichay senakop hen Siria ya Cilicia. ²² Ngém hen hiyachiy tempo, cha-anà chillu ilan hen anchichay cha omafurot hen senakop hen Judea. ²³ Te ancha yanggay an chengngar way hen anchi tagu way namàpàngang hen anchichay cha omafurot, ammag hiyaat agé hen cha manginwarawag hen anchi ma-afurot way ekatnéén tepo-ona hen anchi pés-éyna. ²⁴ Wat anchag chachayyawén ah Apudyus gapon haén.

Hen nangafunan hen anchichay tapenay aposel hen kena-aposel Pablo

Apos. 15:1-21; 2 Cor. 11:16-33

2 Angkay nanlooh agé hen hempo-ro ya opatay tawén, kasenà émméy ad Jerusalem yag niyale agé cha Bernabe an Tito. ² Yag hen émméyà achi, te empahpahmà Apudyus way masapor. Yag yachi way inumchah-ani, émméyà hen anchichay aposel way cha memponponò yag enet-énni way nantatagépfar yag an-owat haphapetén an chicha amin hen anchi ammayay chamag way chà intudtuchu hen anchichay faén Judio ta changén hen anchichay memponponò hen chà enkamkaman. Te masapor koma tàchéganà agé an chicha ta achi mamaid hen antoy chà itudtuchu ya hen anchichay intudtuchù agé. ³ Wat enafunancha way usto amin, yag uray agé hen anchi ifà way Tito way faén Judio, wat iggaycha met peletén hiya way mamarkaan hen acharna ah markan chi Judio. ⁴ Manowat te wachachan tapena way cha mangempa-pelet way ma-ammaan way chicha, chicha hen anchichay senang a-afurot way ancha peet an i niya-mong way i manchangchangar no pakay chitaaw way ommafurot an Jesu Cristu wat inlisiyantaaw hen anchi orchin Moses. Yag chachaat agé peletén chàni way manorot hen yachiy orchin. ⁵ Ngém iggay-aniyat nanguy-uya an chicha ta achi paat miyat-at-atob hen katot-owaan hen anchi ammayay chamag ta memèngong koma hen ketudtuchuwana an chàyu way faén Judio.

⁶ Yag ilanyu ngén, uray hen anchichay nan-angato way kaman ap-apohchi wat maid met enam-amhewcha hen chà intudtuchu ya maid met agé entap-tapecha ah safali. Ya hen mangaryaén kaman ap-apo, te achi chillu patigén hen kena-ap-apocha, te achi chillu epohowan Apudyus hen tatagu gapon kasasadna. ⁷ Yag chicha agé, anchag enafunan amin hen enalè te enlasincha way piniyar Apudyus haén way minwarawag hen anchi ammayay chamag hen anchichay faén Judio way kaman agé hen namiyarana an Pedro way manudtuchu hen anchichay Judio. ⁸ Ya maila way ah Apudyus way namgah hen nanudtuchuwana Pedro hen Judio, hiya agé chillu hen namgah hen nanudtuchuwà hen faén Judio. ⁹ Yachi yag hen anchichay anap-apocha way cha Jaime an cha Pedro an Juan, na-awatancha way ah Apudyus hen namiyar an haén, wat lenamanocha chàni an Bernabe ah mempàil-an-cha way ifacha chàni. Yag nan-a-afunanni

amin way chàni hen i manudtuchu hen faén Judio yag chicha agé hen i manudtuchu hen Judio. ¹⁰ Yag hen imfagacha yanggay an chàni, ta achini koma aliw-an way tomorong hen anchichay maid mafalinna way cha omafurot ahchid Jerusalem way yachi chillu hen hehemmani way ma-ammaan.

Hen nangamhewan Pablo an Pedro ad Antiokia

¹¹ Angkay hen-argawan way ummaleh Pedro ad Antiokia, an-o tot-owag enamhew hiya hen sangwanan hen anchichay tatagu te narawag way ammag enomfat hen anchi enkamkamanna, ¹² te yato hen nekaman. Hen inumchahan Pedro ad Antiokia, cha met nèfo- ofong hen anchichay faén Judio way cha omafurot. Ngém angkay hiyachi yag wachacha hen inumchah way nanligwat an apo Jaime ad Jerusalem way térény Judio way papattigéncha paat hen anchi orchin Moses. Yag ah Pedro, gapon pangégna way lawengéncha hiya, annag entagay way mèofong hen anchichay faén Judio. ¹³ Yag hen anchichay tapen hen Judio way cha omafurot agéhchi, anchag na-awawit an hiya. Yag uray agé ah Bernabeyén nètemfuruy. ¹⁴ Ngém yachi way enlasin-o way ammag iggay mètemfuruy hen anchi chacha enammaan hen anchi katot-owaan way intudtuchun hen anchi ammayay chamag, an-og nan-ingar hiya hen sangwanancha amin, ekat-owén, "Heay Pedro, tot-owa way Judioa, ngém anno met ammag entagay way manorot hen gagangay hen Judio. Yag ad uwanat agé way entagayno, yag cham peletén hen anchichay faén Judio way manorot hen anchichay gagan-gay."

Nampachong hen kahara-an hen Judio ya hen faén Judio

Rom. 6:5-6; 7:4-13; 9:30-33; Efes. 2:8-9

¹⁵ Entoroy-o way mangempacharan, ekat-owén, "Il-am ngén, chitaaw hen tot-oway Judio te niyanataaw way tenten paat way Judio way faéntaaw kaman hen anchichay faén Judio way maid innilacha hen laychén Apudyus. ¹⁶ Ngém innilataaw met way faén chillu hen manorotan hen anchi orchin Apudyus way ensorat Moses hen mangamma hen tatagu ah maid fasorna an Apudyus, te hen omafurotan an Jesu Cristu yang-gay. Wat uray chitaaw way Judiowat hen nangafurotantaaw an Jesu Cristu hen nangimfilangan Apudyus an chitaaw ah maid fasorna an hiya ya faén paat hen chataaw nanorotan hen orchinanchi. Te achi chillu mafalin way ifilang Apudyus hen tatagu ah maid fasforna an hiya gapon manorotana hen orchin. ¹⁷ Wat yachi hen mangawatantaaw way uray chitaaw way Judio wat menangfasortaaw met agé way kaman hen anchichay faén Judio. Ngém ay ammoh mafalin ekattaawén, ah Cristu hen nangamma an chitaaw ah menangfasor gapon ninwalinantaaw hen orchin hen ommafurotantaaw an hiya. Faén, a. ¹⁸ Te ilanyu ngén, no fangchê hen anchi orchin way niwawallin, kaman chà ongohan hen anchi enammaan Jesus ah manga-an hen fasor-o, wat kapeletan, fasorchi an Apudyus.

¹⁹Yag mepanggép agé hen anchi orchin, na-awawata way heno way manlabseng an nadchiat mepapchit. Wat yachi hen nanginyanggayà te maid poros manchinlà ah katorongà mepanggép hen anchi orchinanchi. Yag ah Jesu Cristu chillu paat hen chà manchinlan way manorong an haén way mangamma hen laychén Apudyus. ²⁰Te kamanà niyatéy an hiya hen nekorosana way yachin natéyan hen anchi nachachà-an way hamhamào. Wat ad uwan, faén haén hen chan maneho hen hamhamào hen antoy natatagguwà hen antoy lota te ah Jesu Cristu way niyachar an haén. Ya chà manchinlan hen torongna way hiyan anà Apudyus way gapon layadna an chitaaw, annag inidchat hen acharna way matéy ah sobfottaaw. ²¹Wat sosnod, achi koma mafalin way ammag iwalin hen ség-ang Apudyus, te hamham-ényu ngén. Non an umat yag ifilang Apudyus hen tatagu ah maid fasorna an hiya gapon nanorotancha hen orchin, achi pay ammag maid paat sérfin hen natéyan Jesu Cristu.”

Achi mètemfuruy hen manorotan an Jesu Cristu hen manorotan hen anchi orchin

Rom. 8:1-17

3 Chàyu way iGalacia, pakay an-ayug kaman naong-ong. Nokay hen nan-at an chàyu ta ammag naraka hen ommafurotanyu hen safali. Ay ammoh faén narawag hen nangintudtuchuwanni an chàyu mepanggép hen natéyan Jesu Cristu hen anchi koros. ²Wat antoyan hen sarudsuchù an chàyu. Ay ammoh niyachar hen Espiritun Apudyus an chàyu gapo hen nanorotanyu hen anchi orchin yag faén gapon ommafurotanyu an Jesu Cristu hen nangngaranyu hen anchi ammayay chamag. ³Kaman-ayu naong-ong a. Te ilanyu ngén, no hen Espiritun Apudyus hen tommorong an chàyu ah nanhagonganyu an Apudyus, ay ammoh ongohanyuchi ta masapor taptapyanyu ah manorotanyu hen anchi orchin. ⁴Ay ammoh anyug achi papayanén hen aminay chay ginina gapon ommafurotanyu an Jesu Cristu. Papayanényu koma. ⁵Ya hamham-ényu ngén agé, te hen nangidchatan Apudyus hen Espirituna an chàyu ya hen nangempàil-ana hen kaskascha-aw, faén met gapon nanorotanyu hen anchi orchin, te gapon ommafurotanyu hen anchi ammayay chamag mepanggép an Jesu Cristu.

⁶Ta panyê hen nekaman an Apotaaw way Abraham. Nesosorat hen alen Apudyus way ah Abraham, enafurotna hen imfagan Apudyus yag gapon afurotna, wat enakseptar Apudyus hiya ah ammayay tagu. ⁷Wat hiyachi, ma-awatanyu koma way hen mifilang ah totoway ganà Abrahamat hen anchichay ammag mangafurot way tot-owa hen imfagan Apudyus. ⁸Te imfafagan chillu hen anchi nesosorat way alen Apudyus way umchah hen anchi ag-agaw way ifilang Apudyus hen uray anchichay faén Judio ah maid fasorcha an hiya no anchaat an omafurot. Yag yachi hen anchi ammayay chamag way imfagan Apudyus an Abraham hen nangaryanéén, “Gapon hea, matorongancha amin hen

katagutagu hen antoy lota.” ⁹Wat ilanyu ngén. Tenorongan Apudyus ah Abraham gapo hen ommafurotana an hiya. Wat umat agé hen uray heno way tagu, no anchaat an omafurot an Apudyus wat mèawacha agé hen torong Apudyus way kaman hen nanorongana an Abraham.

¹⁰Ngém heno way tagu way annag manchinlan way akseptarén Apudyus hiya gapon chana manorotan hen anchi orchin Apudyus way ensorat Moses, machudchusa chillu, te nesosorat hen anchi alen Apudyus way ekatnéén, “Heno way tagu way manlabseng hen uray an ihà-an hen anchi nesosorat way orchinat machusa yag netap-ar.” Yaha hen tot-oway enalen Apudyus, yag ay ammoh wachay taguh maid poros lenabratsengnah orchin. ¹¹Wat yachi, sosnod, narawag way achi mafalin way ifilang Apudyus hen tatagu ah maid fasorna gapon manorotancha hen orchin. Te hen ihay nesosorat agé, ekatnéén, “Ifilang Apudyus hen tatagu ah maid fasorna an hiya no manokchuncha hiya, yag chichachi agé hen mètagu an hiya.” ¹²Waman hen anchi orchin, safali hen karyana, te maid ekatnéén manokchun, te anna an ekatén, “Hen anchi mangamma amin hen anchi inyurchin hen orchin way maid paat ihah lenabsengna, wat hiya hen anchi achi machusa ya mètagu an Apudyus.” ¹³Ngém gapo ta maid taguh maka-amma, wéhchiyén machusa koma. Ngém senobfot Jesu Cristu chitaaw te enkarona hen chusataaw way imfafagan hen anchi orchin way mepachah koma an chitaaw. Yachi hen laychén hen ihay nesosorat way alen Apudyus way aryén way ekatnéén, “Heno way mehabrot hen away, yachi hen kail-an hen anchi térén way chusan Apudyus an hiya.” ¹⁴Wat yachi hen nekaman an Jesu Cristu ta mafalin mèawa-ayu way faén Judio hen anchi empostan Apudyus an Abraham, te ad uwan matorongan-ayu agé non an-ayuwat an omafurot an Jesu Cristu. Te ad uwan, no omafurottaaw an Jesu Cristu, wat miyachar hen Espiritun Apudyus an chitaaw amin te yachin empopostana.

Nansennafali hen anchi empopostan Apudyus ya hen anchi orchin

Rom. 4:1-22; Heb. 6:13-15

¹⁵Sosnod, ta kasenà mampani ta ma-awatanyu koma. No wachay nantoragan hen chuway tagu yag penelmaanchachi, achi mafalin maichén ya falewan hen safaliy tagu hen anchi toraganchi. ¹⁶Wat yato hen ayan hen anchi penani. Ah Apudyus, wacha hen entoragna an Abraham way iluwar hen ihay ganàna. Yag elasinyu koma way iggayna agé ekatén iluwar hen anchichay chuar way ganàna, te hen ekatna, iluwar hen anchi an ihà-an way ganàna yanggay. Ya hen hiyachiy ganàna, hiyachi ah Jesu Cristu. ¹⁷Wat hiyachi, wawà-acha hen anchi entotorag Apudyus an Abraham way empopostana way ma-ammaan, tàén cha-an midchat hen anchi orchin, te ingganah émméy ah opatgasot ya toronporoy tawén yag anat ifagan Apudyus hen anchi orchinna an Moses. Wat ay ammoh lawa mafalin

iwalin hen anchi orchinanchi hen anchi empopostan Apudyus an Abraham way an met ummunud hen anchi orchin. Achi mafalin. ¹⁸ Te nokay peet hen sérfin hen nempostaan Apudyus hen empostana nò no ammag egad soroton hen anchi an ummunud way orchin ya anat awatén hen anchi empostana. Ngém ah katotowana, inidchat Apudyus hen inidchatna an Abraham gapo yanggay ta empostana.

Hen kausaran hen anchi orchin

Rom. 7:7-13; 11:32; Efes. 2:1-10; Col. 3:11

¹⁹ Magat ekatyuwén, “Wat nokay lawa hen kausaran hen anchi orchin nò.” Changrényu ngén. Te hen kausaran hen anchi orchin way empounud Apudyus, ta wachay mangelasinan hen tatagu hen kenaraweng hen chacha ammaan. Yag hen hehemtà Apudyus, wat masapor masorotchi ingganah umchah hen anchi ihay ganà Abraham way kafud-asan hen empopostana. Ya napatpateg chillu hen anchi empopostan Apudyus no hen anchi orchin, te ilanyu ngén. Hen nangimfag-an Apudyus hen anchi orchin, anna an hennag hen anghel way kaman aron way i mangimfaga an Moses ya anat agé ifagan Moses hen anchichay tatagu. ²⁰ Waman hen anchi empopostan Apudyus an Abraham, maid met aron ah ina hennag te ah Apudyus paat hen émméy way i nètora an Abraham.

²¹ Awni yag wacha agéy mangaliyén, “Wat no yaha, ammag mankennontara peet hen anchi orchin Apudyus hen anchi empopostana.” Ngém achi angkay, te ilanyu ngén. Non an umat yag wachay orchin ah manarég ah managu hen tatagu an Apudyus, wat ifilang Apudyus chicha ah maid fasorna an hiya non anchaat an soroton. ²² Ngém achi ummat hen anchi orchin ah managu hen tatagu an hiya te imfafaggan hen anchi nesosorat hen alena way maid tatagu ah iggay fummasor, te aminay tatagu, wat fummasorcha amin. Wat hiyachi hen masapor omafurotcha an Jesu Cristu ta anat mafalin idchat Apudyus an chicha hen anchi empopostana ah kahara-ancha.

²³ Hen cha-an umaliyan Jesu Cristu wat kaman paat imfatarud chitaaw hen anchi orchin te yachin nanguguwarcha an chitaaw. Wat annag imfatarud chitaaw ingganah nepaka-ammu mepanggép hen omafurotan an Jesu Cristu. ²⁴ Wat hen anchi orchin hen kaman nanangchén an chitaaw way nanguguwarcha inggana hen umaliyan Jesu Cristu. Te egad ummale ah Jesu Cristu ya anat mafalin ifilang Apudyus chitaaw ah maid fasfasorna an hiya. ²⁵ Yag ad uwan way inumchah hen omafurotan an Jesu Cristu, faén anchi orchin hen mamangchén an chitaaw te ah Jesus yanggay.

²⁶ Wat gapo hen afurottaaw, yachi hen nangana-an Apudyus an chitaaw te nanokchuntaaw ah Jesu Cristu, ²⁷ yag nafunyagantaaw amin agé gapon ommafurotantaaw an hiya. Wat hiyachi, innarataaw hen hamhamàna ah manhamhamàtaaw. ²⁸ Wat hiyachi ad uwan, Judio man ono faén ya alepan man ono faén,

larae man ono fufae, napapchong amin hen mangi-ilan Apudyus gapon nangafurotan an Jesu Cristu. ²⁹ Wat no ah Jesu Cristu hen mamangchén an chitaaw, tàen faén-ayu Judiowat cha-ayu chillu mifilang ah tot-owayanà Abraham ya an-ayu agég mèawa hen amin anchichay empopostan Apudyus an Abraham.

4 Wachan kasen-o paniyén an chàyu mepanggép hen orchin. Hen anà hen tatagu, tàen tawichéna amin hen kok-owan amana, ammag kaman chillu hen anchichay alepan amana gapoh kaongana. ² Te masapor afurotona amin hen ifagan hen anchichay piniyan Amana way manalimun an hiya ingganah umchah hen anchi tempo way imfafaggan amana way hiya hen egad. ³ Wat pachongna an chitaaw te hen anchi chaantaaw omafurotan, kamantaaw alepan way enafurottaaw amin hen gagangay way narpon tatagu hen antoy lota. ⁴ Ngém angkay inumchah hen anchi tempo way hehemtà Apudyus chillu, hennagna hen anchi anàna hen antoy lota way namfalin ah tatagu way inyanà hen ihay fufae. Yag senorotna amin hen anchichay orchin hen Judio ⁵ ta wachay én-énnéna way manobfot hen aminay kaman alepan hen yachiy orchin. Wat yachi hen namalinéna an chitaaw ah anà paat Apudyus. ⁶ Yag hen nangempàil-an Apudyus way enanàna chitaaw tot-owa, empalena hen Espiritun Jesu Cristu way miyachar an chitaaw way hiya hen mangintudtuchu hen manginhugchayantaaw way Ama ah Apudyus. ⁷ Wat ad uwan, faéntaaw alepan te a-anà paat chitaaw an Apudyus. Yag gapo agé ta anàna chitaaw, mèawataaw agé hen aminay idchatna hen a-anàna.

Hen chanag Pablo hen anchichay iGalacia

Col. 2:16-19

⁸ Hen anchi pés-éyna way cha-anyu ma-awatan mepanggép an Apudyus, an-ayu tot-owag alepan hen anchichay enap-apudyus way chan manchar an chàyu. ⁹ Ngém ad uwan way innilayu hen anchi tot-owayan Apudyus way hiya hen nangimfilang an chàyu ah a-anàna, wat pakay paat ta inyu agé laychén way kasen mamangad way mampa-alepan hen anchi chachà-an way gagangayyu way maid poros etorongna ah kahara-anyu. ¹⁰ Te pakay chayu ano kasen ngilinén hen anchichay chayu nginilin hen pés-éyna way ag-agaw ya furan ya tawén. ¹¹ Anà ammag machanagan way térén gapon chàyu. Kaman paat yanggay maid sérfin hen anchi chà nanfanfannugan way nanudtutudtuchu an chàyu.

¹² Sosnod, pangpangnga-aseyu paat ta kasenyu torachén haén. Te faén chillu hen anchi orchinni way Judio hen chà manchinlan ah kahara-à, te anà ammag kommaman an chàyu way maid chana soroton ah orchin. Ya ammay met agé hen aminay enkamkamanyu an haén hen anchi kawad-à an chàyu. Wat mamfangchényu koma hen hiyachiy hamhamà. ¹³ Ya cha-anyu ménat agé aliw-an hen anchi pés-éy nangintudtuchuwà hen anchi ammayay chamag an chàyu hen anchi nahorcha-à ah fabréyyu gapon nansaketà.

¹⁴ Yag tàén napaligatan-ayu gapon anchi pararo way saket-o, iggay-ayu chillu marémha an haén way anyu chillug enanohan ya iggayyu amin etagtagay haén. Te anyuwat an menangili haén way kaman ménat hen manmangiliyanu hen ihay anghel Apudyus ono ah Jesu Cristu paat non an umat yag hiyan ummale. ¹⁵ Te anyu an empàila hen pararo way laylayadyu an haén ahchi way non an mafalin, anyug enokat hen matayu ah nan-atyu hen matà. Wat nokay peet hen som-mafaliyan hen hamhamàyu an haén ad uwan nò. ¹⁶ Te ay ammoh mafalin ta hen nangimfag-à hen tot-owa an chàyu hen mamusoranyu ah haén.

¹⁷ Hen annachay tataguhna way safali hen chacha itudtuchu, manowat te chacha epàila hen chakar way layadcha an chàyu. Ngém nat-én angkay hen gagaracha te hen laychénchaat kompét-ayu an chicha ta manchùganyu agé chàni ya hen intudtuchuni ta chicha agé hen laylaychényu. ¹⁸ Achì ekatén laweng no wachay tatagu ah mangempàila hen tot-oway layadna an chàyu non an maid koma laweng ah ganchatna ya nonat anna mangachidchéén way uray maichà ono wachaà. ¹⁹ Chàyu way a-anào way laylay-chê, anà ammag cha maligatan gapon hamhamàon chàyu way kaman ménat hen cha ekaman anchi chan pànot way maligatan, te chà esaket way mamannéd hen chumgatan hen afurotyu an Jesu Cristu. ²⁰ Non an koma mafalin ta wachaà paat ahna ad uwan ta an-owat paat an iyam-amma way managépfar an chàyu, te maid tot-owa innilà hen ekaman-o.

Hen miyaligan hen anchi manorot hen orchin ya anat hen anchi omafurot an Jesu Cristu

Rom. 9:6-9; Heb. 11:11

²¹ Chàyu way manlayad paat way manorot hen anchi orchin way ensorat Moses, ay ma-awatanyu hen imfagan hen yachi paat way orchin. ²² Te nesosorat hen yachiy orchin way chuwa hen anà Abraham way lenarae way hen anchi iha, hiya hen inyanà hen anchi alepan Abraham. Waman hen anchi iha, yachin inyanà hen anchi ustoy ahawana. ²³ Wat hen anchi anà Abraham way inyanà hen anchi alepanna way ah Agar, kaman hen marmuwan hen tatagu hen narmuwana. Waman hen anchi iha way inyanà hen ustoy ahawana, narmuchi gapo yanggay hen nangempopostaan Apudyus. ²⁴ Wat arà hen anchi chuway fufae ah pani way hen miyaligancha, kaman hen anchi chuway torag way entorag Apudyus. Te hen anchi ihay alepan way ah Agar way na-ahap agé hen aminay ganàna, iyalig-o hiya hen anchi orchin way imfagan Apudyus an Moses hen anchi filig ad Sinai way sakopon hen Arabia. ²⁵ Yag émméy chillu hen antoy panì te hen anchi agwan hen ngachan hen anchi filigat Agar. Wat aminay tatagu way cha manorot hen anchi orchin, kamancha yanggay alepan te kaman paat ganà Agar chicha way na-ahap agé hen anchichay tatagud Jerusalem ad uwan. ²⁶ Ngém hen anchi ustoy ahawan Abraham way ah Sara way faén alepan, iyalig-o hiya hen anchi ihay Jerusalem way fabrèy ad uchu. ²⁷ Te hiya hen tommot-

owaan hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén, “Heay lopat, an-ag lomaylayad te uray maid nampànotam, an-a chillug lomagsak ah laylayadno, te tàén tenaynancha-a an ahawam, mamfangad way chùchùarat agé chillu hen ganàno no hen anchi mì-i-iggaw an ahawana.” ²⁸ Wat yaha sosnod, chitaaw hen miyaligan Isaac way inyanà cha Abraham gapon empostan Apudyus, te chitaaw agéat niyanàtaaw an Apudyus gapon anchi empostana. ²⁹ Ya hen anchi anà way niyanà gapon gagangay, annag penap-aligatan hen anchi anà way niyanà gapon Espiritun Apudyus. Yag kaman agéchi ad uwan an chitaaw te hen anchichay kaman alepan hen anchi orchin, chacha agé pap-aligatén hen anchichay chan chinar an Jesu Cristu. ³⁰ Ono iggayyu ma-awatan hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén, “Eparyawno hen anchi alepan way hen-ina te achi mafalin mètawid hen anà hen alepan hen anà hen anchi faén alepan.” ³¹ Wat yachi, sosnod, ma-awatanyu koma hen laychén cha natto way aryén way chitaaw, faéntaaw ganà hen anchi alepan te ganà chitaaw hen anchi faén alepan.

Faén koma hen anchi orchin hen manmanchar hen tatagu ta ah Jesu Cristu

Rom. 2:25-29; 4:9-12; 1 Cor. 7:18-20

5 Sosnod, faéntaaw alepan te inlufus Jesu Cristu chitaaw hen kena-alepantaaw hen anchi orchin. Wat antaaw yanggay an é-égnanan hen anchi enammaana, yag achiyu paat agé cha epap-arufus hen anchi mamachas way mamangad hen kena-alepanyu hen orchin.

² Haénay Pablo way ifayu, an-og elawag paat way mangimfaga an natto an chàyu ta changrényu. Te no manokchunyu hen kamarkaan hen acharyu ah kahara-anyu, chayuwat angkay ammaan hen natéyan Jesus ah maid sérфина an chàyu. ³ Wat papannaagényu hen antoy ifagà ta epegwà. No ekatyuwén masapor masorot paat hen anchi orchin mepanggép hen kamarkaan hen achar wat masapor angkay sorotonyu agé amin hen anchichay tapenay liglamenteon hen orchin. ⁴ Hen annachay mangaliyén sorotoncha hen orchin ah mangimfilangan Apudyus an chicha ah maid fasorna an hiya, ancha angkay ammag empahiyan hen acharcha an Jesu Cristu, te anchag enlahyan hen ség-angna. ⁵ Ngém chitaaw, chataaw namnaméén hen mangimfilangan Apudyus an chitaaw ah maid fasorna an hiya gapon kafaellan hen Espirituna way chan anchar an chitaaw gapo hen ommafurotantaaw an Jesu Cristu. ⁶ Te no tot-owa way nelarammong hen hamhamàtaaw an Jesu Cristu, ammag maid etorong hen anchi namarkaan hen achar ya hen cha-an namarkaan, te hen masapor yanggayat, hen mangafurotantaaw paat an hiya way hen kail-ana wat hen anchi man-ahelennay-chantaaw.

⁷ Usto met hen anchi chayu enkaman way ommafurot hen pés-éyna, wat heno ngatan nangamma ah anyug sommennan hen anchi tot-owa ad uwan nò ono henon inyawischa an chàyu. ⁸ Te faén angkay ah

Apudyus way namele an chitaaw hen narpowan nadchi. ⁹ Um-at ta wacha an chàyu hen kaman anchi tenòtò way tàén akettoy, empapaketna amin hen anchi niyipowana. Te kaman agéhchi hen nitudtuchuwan hen anchi nèfat an chàyu. ¹⁰ Ngém sésém-ém chillu hen hamhamào mepanggép an chàyu, te manchinlà ah Apo Jesus way manorong hen hamhamàyu ah achiyu mangafunan hen anchi nat-én way chana itudtuchu. Ya hen yachiy tagu way cha mangorkor hen hamhamàyu, no henoh nadchiyat, ichahana angkay hen kachusaana.

¹¹ Yag sosnod, mepanggép an haén agé non an umat yag tot-owa hen chacha aryén way chà ano itudtuchu way masapor mamarkaan hen achar ah kahara-an, wat pakay paat chaà mapaligatan nò. Te maid met esaket hen anchichay kacharaà way Judio mepanggép hen natéyan Jesu Cristu hen koros non an-owat an etape hen anchi orchin Moses. ¹² Wat hen laychéat yanggay koma, no anchag humiyan hen annachay cha mangorkor hen hamhamàyu ta no epapeletcha hen kamarkaan, un-unninaat no ancha an gichahén.

¹³ Sosnod, penelen Apudyus chitaaw ta achi masapor sorotontaaw hen anchi orchin te inlufus chitaaw an nadchi. Ngém achi mafalin elasonyuchi ah kawayaanyu way mangamma ah heno way laylaychén hen achar, ta hen masapor ekamantaaw, antaaw ammag totollongan hen ifa gapon chataaw man-ahelennaychan. ¹⁴ Te amin hen anchi orchin Apudyus, henaém hen anchi iha way ekatnéén, "Masapor laylaychéntaaw hen ifataaw way kaman hen manlaychantaaaw hen achartaaw." ¹⁵ Ngém ar-arwachanyu te non an-ayug chan sososongel ya man-ahe-ennakés, an-ayu angkay ammag man-ahechinnachael.

Safali hen laychén hen Espiritun Apudyus no hen laychén hen gagangay hen tatagu

Rom. 7:14-25; 8:1-17

¹⁶ Yato hen tugun-on chàyu. Anyu komag eparufus hen Espiritun Apudyus way manmaneho hen hamhamàyu yag enafurotyu hen laychéna, te no yachi, kapeletan way achiyu ammaan hen anchi laweng way laylaychén hen achar. ¹⁷ Te ilanyu ngén, an angkay cha kontaréén hen anchi laylaychén hen achar hen anchi laychén hen Espiritun Apudyus. Ya umat agé hen anchi laychén hen Espiritu, anna agég cha kontaréén anchi laychén hen achar. Wat hen antoy chuwa, anchag chan kennontara ah hamhamà, wat antaawat agég achi maka-amma hen innilataaw way ammay. ¹⁸ Yag no hen anchi Espiritun Apudyus hen chan maneho an chitaaw wat maid mafalin hen anchi orchin way mamangchén an chitaaw.

¹⁹ Ya an agég narawag hen laylaychén hen achar way nigagangay hen tatagu, te hen laychéna, an mì-isséy hen faén ahawana ya laychéna agé hen laweng ya aggarémha way a-amma, ²⁰ ya hen manayawan hen enap-apudyus, ya hen mangusar hen mannakafalin way faén Apudyus hen narpowana. Ya hen tapena agé way manligwat hen laylaychén hen achar wat hen gu-

murua ya mè-esngel ya umat agé hen apés ya hen aningarngar, ya hen mangamgam hen ammay ah pagsaya-atana yanggay. Ya hen halenonot hen laychén hen achar wat humihiyyan way maid tempoyug, ²¹ te akés yanggay hen wacha, ya umat agé hen mamfutangan ya hen manlokkowan hen tapena, ya anat agé hen tapenay lawengay a-amma. Imfaggà an chàyu ngém kasen-o chillu ifaga way heno way cha mangamma an cha nadchi, achi angkay metape hen mantorayan Apudyus.

²² Ngém safali tot-owa hen kafud-asan hen man-ancharan hen Espiritun Apudyus an chitaaw. Te hen ifungana wat hen man-ahelennaychan, ya hen lomaylaychan agé hen hamhamà ya hen kapanohana. Ya antaaw agég omanoh ya suméség-ang ya malilimpiyu ya matatallek, ²³ ya na-annad ya epafafataaw agé hen achartaaw. Wat no chichachi hen wacha an chitaaw, maid orchin ah chataaw labsengén. ²⁴ Yag aminay tatagu way netatappe an Jesu Cristu, ancha yanggay ammag achiyén hen laylaychén hen achar te kaman paat nêlansachi way hamhamà an hiya hen anchi natéyana hen koros.

²⁵ Yachi, sosnod gapo ta Espiritun Apudyus hen nanagu an chitaaw an Apudyus wat masapor a-abfurotontaaw koma hen laychéna hen antoy natatagguwantaaw ad uwan. ²⁶ Ya achitaaw agég mampahih-iyia te maid kasen epafùnag nadchi no faén yanggay hen apés ya hen lawengay hamahamà.

Hen ekaman way man-ahetennorong

Rom. 15:1-6

6 Sosnod, no mag-ay ta elasinyu way fumasor hen ifayu ono an nèfat, chàyu way tinudtuchuwan hen Espiritun Apudyus, iyam-ammayu way i mamagfaga an hiya ah katorongan hen hamhamàna ta ichahana hen usto. Ngém ar-arwachanyu agé ta achiayun paspasekat te magat ma-awis-ayu way fumasor. ² Masapor man-ahetennorongtaaw te yachi hen chataaw manorotan hen inyurchin Jesu Cristu. ³ Yag no ay wachay ihah tagu ah ammag mangaliyén egad ano hiya yag enammaana hen usto way achina ano masapor hen tugun ifana, chana angkay lokopon hen acharna, te maid met tagu ah achi manapor hen tugun. ⁴ Wat wéhchiyén masapor emamadna hen chana ammaan ta ilana no usto, ta no usto, yachi koma hen lomaylaychana ta achina an epachong hen enammaana hen enammaan hen tapena ah minchayawana hen acharna hen tatagu. ⁵ Te wéhchiyén wachan kakenapsotna way yachi koma hen haham-éna ta faén hen kakenapsot hen ifana.

⁶ Ya hen ihay ifagà agé, heno way cha matudtuchuwan hen alen Apudyus, masapor koma ifingayana hen anchi cha manudtuchu an hiya ah mafalinna.

⁷ Achiayu marokop, sosnod, te achi angkay marokop ah Apudyus. Te uray heno way ammaan hen tatagu, ichahana angkay hen féghah hen enammaana. Te kaman hen manmura way heno way inmuran hen

tatagu, yachi agé hen fat-éna. ⁸ Wat no ammag ammaan hen tagu hen laylaychén hen acharna, ichahana hen fungan hen hiyachiy enammaana way an machusa ah ing-inggana. Waman hen anchi tagu way mangamma hen laychén hen Espiritun Apudyus, ichahana agé hen anchi ammay way marpon Espiritun Apudyus way yachi hen mètaguwan an hiya ah in-inggana. ⁹ Wat antaaw komag achi mappég way cha mangamma-amma hen ammay te no achitaaw iyang-gayan, umchah hen tempona way mangchahantaaw chillu hen gunggunan hen amin anchi enammaantaaw way ammay. ¹⁰ Hiyachi, sosnod, hen kawad-antaaw hen antoy lota, antaaw ammag epapate way mangamma hen ammay hen aminay tatagu, kaskasen hen anchichay ifataaw way cha omafurot.

Hen anongoh way tugun Pablo

¹¹ Haén hen nangensorat hen antoy anongoh hen alè an chàyu, wat ilanyu hen kachinakkar hen antoy chà ensorat. ¹² Hen annachay cha mangempapelet way mamarkaan hen acharyu ah somorotanyu hen orchin, ancha angkay an cha omamma ah kachayawancha. Ya hen ganchatcha agé, ta achicha koma mapaligatan gapo ta nanchinlancha hen natéyan Jesu Cristu hen anchi koros. ¹³ Ngém ah katot-owana, uray hen an-

chichay namarkaan hen acharchaat, cha-ancha angkay chillu soroton amin hen anchi orchin, ya hen ganchatcha agé way mangempapelet an cha nadchi an chàyu, ta wachay epasekatcha way enafurotyu chicha paat. ¹⁴ Ngém haén, faén angkay hen kachayawà hen chà anapén, te maid chillu kasen chà ichayaw no faén yanggay hen nekorosan Apotaaw way Jesu Cristu. Yag gapon natéyana, wat naka-an hen layad-o hen uray heno way nigagangay hen tatagun antoy lota te ammag maid paat sérfin cha nadchi an haén ad uwan. ¹⁵ Wat hiyachi, ammag maid nat-énana hen namarkaan hen acharna ya hen iggay, te hen masasapor yanggayat hen kafalewan hen hamhamà. ¹⁶ Wat chàyu way cha somorot hen yatoy intugun-o, ta mapapanoh hen hamhamàyu ya ta totollongan chàyu way yachi chillu hen mekaman an chitaaw amin way tot-oway tatagun Apudyus.

¹⁷ Wat manepod ad uwan, maid koma mè-es-esngel an haén mepanggép hen antoy chà itudtuchu. Te an-o met ammag inlurud way nangamma hen laychén Apo Jesu Cristu way nangen-alepan an haén. Ya an agég nafilafilatan hen antoy achar-o ah kail-an hen katot-owana.

¹⁸ Wat hiyachi sosnod, ta totollongan chitaaw amin an Apotaaw way Jesu Cristu. *Haén ah Pablo.*

iyEfeso

1 Haén ah Pablo way ah Apudyus hen nanlayad way man-aposel an Jesu Cristu. Wat antoyan hen sorat-on chàyü way tatagun Apudyus ahnad Efeso way napiyar hen afurotna an Jesu Cristu. ² Ta totollongan chitaaw amin an Amataaw way Apudyus yah Apo Jesu Cristu, ya ta papannohoncha agé hen hamhamàtaaw amin.

Kahahaang hen ekaman Apudyus hen ommafurot an Jesu Cristu

³ Antaaw ammag manyayaman an Apudyus way Aman Apotaaw way Jesu Cristu te gapon ommafurotantaaw an Jesu Cristu wat ini-idchatna an chitaaw hen aminay ammag way narpod uchu way empàwana hen Espirituna. ⁴ Te ilanyu ngén hen enammaana. Hen cha-anna mangammaan hen antoy lota, loohna penepele chitaaw ah man-anàna hen ketapyantaaw an Cristu. Ya imfafaggana agé way ma-apudyusantaaw ya maid fasfasortaaw an hiya way maid kasen po-on hen yachiy enammaana para an chitaaw no faén yanggay hen layadna an chitaaw. ⁵ Ya nachachà-an agé hen hamhamà Apudyus way manganà an chitaaw gapo hen natéyan Jesu Cristu. Hehemmana way yachi hen ma-ammaan te hiyachi hen laychéna chillu. ⁶ Wat antaaw ammag chachayyawén hiya gapon anchi ségangna an chitaaw way maid mepaniyana way yachi hen nangempaliyana hen anchi papattigéna way anàna way ah Jesu Cristu. ⁷ Ya gapo agé hen natéyan Jesu Cristu way nifüfù hen charana, nasobfottaaw yag penakawan Apudyus hen fasortaaw. Wat ammag maid mepaniyan hen ségang Apudyus ⁸ way annag inlibli an chitaaw. Yag ah kenaraeng Apudyus ya ah kenanongnongna, ⁹ wat empaka-ammuna an chitaaw hen anchi nachachà-an way planona way iggay maammuwan ingganad uwan way yachi hen mepanggép an Jesu Cristu. ¹⁰ Yag hen planona, ammaana ah Jesu Cristu ah man-apon amin hen egad no umchah hen anchi ustoy tempona way hehemmana chillu. Wat amin hen wachad uchu ya hen antoy lota, manteteponon Apudyus chicha amin way ah Jesu Cristu hen omapowancha.

¹¹ Hen egachay ma-ammaan hen antoy lotaat ma-ammaan te yachi hen hehemmana Apudyus chillu ya yachi agé hen laychény ma-ammaan. Wat yachi hen namePELLIYAN Apudyus an chitaaw ah mantataguna way metatappe an Jesu Cristu te yachi chillu hen hehemmana nanepod hen laprapon hen egad. ¹² Wat kaskasen chàni way nachachà-an hen namnamana

way umale hen anchi empopostan Apudyus way umale, wat anni yanggay ammag chachayyawén hen kaenammay Apudyus.

¹³ Yag ad uwan, chàyü agé way tapena, enammaan Apudyus chàyü agé ah mantataguna hen nangngaranyu hen anchi tot-oway alena ah kahara-anyu way yachin anchi ammayay chamag. Yag hen nanga-furotanyu agé an Jesu Cristu, wat inidchat Apudyus hen Espirituna way miyachar an chàyü agé way yachi chillu hen empopostana ah katot-owaan way chitaaw amin hen tataguna. ¹⁴ Te hen anchi niyacharan hen Espiritun Apudyus an chitaaw, yachi hen manot-owaantaaw way idchat Apudyus way idchat hen aminay empotana an chitaaw ah pegwana ya aran chitaaw agé ad uchu. Wat antaaw yanggay ammag chachayyawén hen kaenammay Apudyus.

Hen ninluwaruwan Pablo hen anchichay ommafurot

Rom. 1:8-15; 1 Cor. 1:4-9; Fili. 1:3-11; Col. 1:3-14

¹⁵ Nanepod hen pès-éy nangngarà way cha-ayu omafurot an Apo Jesus ya chakar agé hen layadyu hen amin anchichay tatagun Apudyus, ¹⁶ wat ammag maid péppég hen yaman-o an hiya gapon chàyü. No manluwaruwaén chà ichawat chàyü ¹⁷ an Amataaw way machachayaw way Apudyus way Aman agé Apotaaw way Jesu Cristu. Hen chà chawatén, ta idchatna koma an chàyü hen kenaraeng way marpon Espirituna ya ta epaka-ammuna agé an chàyü hen amin way mepanggép hen kena-apudyusna ta ma-awa-awatanyu way térén. ¹⁸ Ya chà agé chawatén ta hehellawan Apudyus hen hamhamàyu ta lomawag hen mangenlasinanyu no henoichi hen chataaw namnaméén way awatén ah pegwana gapon nameleyana an chitaaw, ya ta ma-awatanyu agé hen kachuar ya hen kaenammay chana natchi way idchatna hen tataguna. ¹⁹ Ya ta ma-awatanyu koma agé hen kenachakar hen mannakafalin Apudyus way chana etorong an chitaaw way cha omafurot te ammag maid mepaniyan hen kafaellan hen mannakafalinna. Hen yachiy mannakafalinna hen chan anchar an chitaaw way yachi chillu agé hen anchi mannakafalinna way empàilana ²⁰ hen nangempauchiyana an Jesu Cristu hen natéyana ya hen nangempatùchuwana an hiya hen anchi kachachayaw way pachawananna ad uchu. ²¹ Wat nanepod hen laprapona ya ah ing-inggana, maid kepachongan hen kenangaton Jesu Cristu te hiyan kangangatowan no hen aminay mannakafael way toray way wachan antoy lota ya uray ad uchu, te kangatowan hen egachay apapo ya hen egachay chumunyu ya ongtan ya uray

heno way cha aryén hen tatagu. ²² Te empangaton Apudyus ah Jesu Cristu ah man-ap-apon hen egad ya enammaana agé hiya ah penakaurutaaw way cha omafurot. ²³ Wat hiyachi, ah Jesu Cristu hen uru, ya hen aminay cha omafurot an hiyaat chicha hen penaka-acharna. Yag hen amin way wachan Jesu Cristu way uru, melak-amtaaw agé way acharna.

Hen nanaguwan Apudyus hen anchichay kaman nanattéy an hiya

Rom. 3:21-31; Col. 2:8-15

2 Hen anchi pés-éyna, ammag maid namnamayu way metape an Apudyus te an-ayug kaman nanattéy an hiya gapon fasor ya hen iggayu omafurotan an Jesu Cristu. ² Yag hen hiyachi, tenoradyu hen gagan-gay hen anchichay achi omafurot, yag chay agé enafurot hen laychén chumunyu way hiya hen anchi cha mangentoray ad uwan hen anchichay mannakafael way achi maila ya umat agé hen amin anchichay achi omafurot. ³ Ya uray agé chàni way Judio, wat yachi agé hen enkamanni hen cha-anni omafurotan an Jesus, te enammaanni agé hen heno way laylaychén hen acharni ya heno way cha umchah ah hamhamàni. Wat maid nat-énana te uray chàni way Judiowén lébféngni agé way machusa way kaman hen kachusaan hen aminay achi omafurot.

⁴ Ngém ah Apudyus, ammag maid mepaniyan hen layadna an chitaaway tatagu ya maid agé mepachongan hen ség-angna ⁵ te tàen kamantaaw nanattéy an hiya hen kamaichan hen afurottaaw, tenaguna chitaaw chillu gapon Jesu Cristu. Wat hen nangenharana an chitaaw, gapo chillu hen ség-angna. ⁶ Te entapen Apudyus chitaaw an Jesu Cristu hen nanaguwana an hiya yag inidchatna hen mannanayun way ataguwantaaw. Wat ad uwan, gapo ta nètápetaaw an Jesu Cristu, empangaton Apudyus chitaaw agé way mètoray an hiya ad uchu hen kenangatona. ⁷ Yaha hen enammaan Apudyus ah mangempàil-ana ah ing-ing-gana hen kachakar hen layadna an chitaaw ya hen ség-angna way ammag maid mepaniyana. Ya hen pon cha nadchiyat ah Jesu Cristu. ⁸ Wat ammag anggay yanggay hen ség-ang Apudyus yag entapena chitaaw an hiya yag gapo yanggay hen ommafurotantaaw an Jesu Cristu way ammag faén gapon anchi ammay way enammaantaaw, te ammag inliblin Apudyus hen ketapyantaaw an hiya. ⁹ Wat hiyachi hen achi mafalin way mampachinar hen uray heno way tagu way mangaliyén enammaana ano hen ammayat metape an Apudyus. ¹⁰ Te ah Apudyus yanggay hen nangamma hen ketapyantaaw an hiya hen ommafurotantaaw an Jesu Cristu. Ya senafalina agé hen hamhamàtaaw ta maka-ammataaw hen ammayéna way yachi chillu hen gagarana way nangamma an chitaaw ya hehemmana chillu way yachi koma hen ammaantaaw.

Hen masosnochan gapon Jesu Cristu

1 Cor. 3:9-15; Gal. 2:15-21

¹¹ Chàyu way faén Judio, achiyu koma aliw-an way niyanà-ayu way faén tot-owa tatagun Apudyus, ya chàni agé way Judio, annig penepeloh chàyu te maid markan Apudyus an chàyu. Ngém ah katot-owana, faén chillu ah Apudyus hen cha mangamma hen hiy-achiy marka, te tatagu yanggay. ¹² Wat hen anchi pés-éyna, maid poros innilayu mepanggép an Jesu Cristu ya iggay-ayu agé mifilang an chàni way ganà Israel way penelen Apudyus. Yag maid agé nèawaanyu hen entorag Apudyus an chàni way empostana way idchatna. Ya maid agé paat namnamayu way matorongan an Apudyus hen antoy ataguwanyu te maid innilayu an hiya. ¹³ Ngém ammag safaliy téréen ad uwan, te tàen maid innilayu an Apudyus hen anchi ar-argaw, neta-peayuwat agé an hiya ad uwan gapon nifufuan hen charan Jesu Cristu hen natéyana. ¹⁴ Wat ah Jesu Cristu hen nangamma hen nantetempoyugantaaw way Judio ya faén Judio ah umahà-anantaaw way annag enammaan chitaaw ah masosnod te kena-anna hen namfufussorantaaw. ¹⁵ Hen enkamanna, penéppégna hen anchi orchin Moses ya hen liglamentona te hen anchi orchin hen nangamma hen namfufussorantaaw, yag hen nanga-anna, wat hen natéyana. Wat ad uwan, chàniy Judio ya chàyu way faén Judio, tàen chuway karasey tatagu, enammaan Jesu Cristu chitaaw ah ihà-an way karasey tatagu te ad uwan, masosnodtaaw amin gapon netapyantaaw an hiya. Wat yachi hen nantetempoyugantaaw. ¹⁶ Wat hen natéyan Jesu Cristu hen anchi koros hen naneponana hen Judio ya hen faén Judio ah umahà-anancha ya ah maka-anan hen namfinnisorancha yag namfangchéna chicha amin an Apudyus. ¹⁷ Wat hen ummaliyan Jesu Cristu, ta itudtuchuna an chitaaw amin hen mantetempoyugantaaw an Apudyus way uray chàyu way faén Judio way maid awanwani an Apudyus, ya umat agé chàni way Judio way na-awagan ah tatagun Apudyus. ¹⁸ Yag ad uwan, amintaaw way Judio man ono faén Judio, torongan hen Espiritun Apudyus chitaaw amin way metape an Apudyus gapon enammaan Jesu Cristu. ¹⁹ Wat hiyaha, chàyu way faén Judio, tàen faén ahimfaryan Apudyus chàyu hen anchi ar-argaw, ahimfaryan chàyu ad uwan te enanà Apudyus chàyu agé ya chana agé ifilang chàyu ah tataguna, wat nètapeayu hen amin anchichay tapenay ommafurot. ²⁰ Hen panina, kaman chitaaw amin hen faréy Apudyus way i-ing-gawan hen Espirituna. Wat ah Jesu Cristu hen kaman tummùchuwan hen anchi faréy, ya hen anchichay profeta ya aposel hen kaman to-odna te chicha hen pés-éy nangempaka-ammu hen mepanggép an Jesus, ²¹ ya anat hen aminay ommafurot, kaman chicha hen enà-aran hen anchi faréy. Wat ah Jesu Cristu hen mamangchén ah mehohoopan hen amin anchichay enà-ara ah masà-achan hen ihà-an way na-apudyusan way faréy. ²² Wat gapo hen netapyanyu an Jesu Cristu wat chàyu agé hen kaman enà-ara way cha usarén hen Es-

piritun Apudyus way mangamma hen fumaryan Apudyus.

Hen nanudtuchuwan Pablo hen faén Judio

Col. 1:24-2:5

3 Wat haén way Pablo way chan sérfi an Apudyus, anà ammag nifafarud gapon chà nanudtuchuwan an chàyu way faén Judio ah katoronganyu. ² Yag awniyat chengngaryu way empafiyang Apudyus an haén way mangempaka-ammu an chàyu mepanggép hen ség-angna ah pagsaya-atanyu. ³ Te ilanyu ngén, nanepod hen laprapona, iggay na-ammuwan hen ketapyanyu way faén Judio an Apudyus, te egad ad uwan yag anat epàilan Apudyus hen nangempàil-ana an haén way chichato hen chà esorat an chàyu hen yatoy sorat. ⁴ Wat no faséenyuto, acharényu hen anchi maawatà mepanggép hen anchi iggay ma-ammuwan way planon Apudyus mepanggép an Jesu Cristu. ⁵ Te nane-pod ad malimaliyam, maid tagu ah nangammu hen anchi planon Apudyus te egad ad uwan yag anat epaka-ammun hen Espiritun Apudyus chachi an chàni way penelena way man-aposelna ya profetana. ⁶ Wat yato hen anchi planona way cha-an ma-ammuwan way ad uwan, chàyu way faén Judio, melak-am-ayu peet hen aminay idchat Apudyus an chàni way Judio ya mifilang-ayu agé ah achar Jesu Cristu, ya an-ayu agég mèawa hen aminay empopostan Apudyus gapon Jesu Cristu. Wat yachi hen nekaman an chàyu gapon ommafurotanyu hen anchi ammayay chamag.

⁷ Haén ménat hen kafafaan way tatagun Apudyus, ngém tàén, enammaana chillu haén ah mansérfi an hiya way i mangintudtuchu hen anchi ammayay chamag an chàyu amin way faén Judio yag senég-anganà agé te inidchatna hen kafaèlè way i mangintudtuchu. Ammag maid gapon yag yachi hen emporang Apudyus an haén. Wat hiyachi hen chà minwarawagan an chàyu hen anchi ség-ang Jesu Cristu way maid mepaniyana. ⁹ Ya hen ihay imfagan Apudyus agé, ta epaka-awat-o hen aminay katagutagu hen ekaman Apudyus way mangempacharan hen anchi planona way cha-an ma-ammuwan ingganad uwan. Te ah Apudyus way nangamma hen angamin, iggayna empakpaka-ammu hen yachiy planona ingganad uwan. ¹⁰ Wat uray hen aminay mannakafael way toray ad uchu way achi mailéén maid innilacha hen anchi kaha-haang way kenaraeng Apudyus, te ingganad uwan ya anchaat cha ilan chachi. Te hen hehemtà Apudyus chillu wat chitaaw way cha omafurot an Jesu Cristu hen mangil-ancha hen yachiy kenaraeng Apudyus way maid mepaniyana. ¹¹ Nachachà-an chillu hen anchi hehemtà Apudyus way ma-ammaan, yag ah Apotaaw way Jesu Cristu hen nafud-asan amin cha nadchi.

¹² Wat ad uwan, gapon ommafurotantaaw an Jesu Cristu ya hen nelarammongantaaw an hiyaat achitaaw émégyat way mangimfaga an Apudyus ah heno way ifagataaw. ¹³ Wat panga-aseyu ta achiayu koma tomkar gapon antoy chà mapaligatan mepanggép hen

anchi chà itudtuchu an chàyu, te chà anohan aminto ah katoronganyu.

Hen layad Jesu Cristu hen tatagu

Rom. 8:31-39

¹⁴ No hamham-ê amin hen anchi enkaman Amay Apudyus, anà ammag chan palentomang way man-ayaw an hiya ¹⁵ way hiya hen pongar hen egad ya hiya agé hen penaka-aman hen amin. ¹⁶ Ya hen chà chawatén an hiya way kangatowan way maid makahkahmà hen mannakafalinna, ta papegséena koma hen hamhamàtaaw amin gapon Espirituna. ¹⁷ Ya ta mawawà-acha ah Jesu Cristu ah hamhamàtaaw gapon afurottaaw an hiya. Ya chà agé chawatén ta ammag mimura koma ah hamhamàtaaw hen man-ahelennay-chantaaw ¹⁸ ta éhéd yag wachay kafaèlantaaw way mangawat hen kapegsan hen layad Jesu Cristu an chitaaw. Ya faén agé yanggay chitaaw te uray aminay tatagun Apudyus wat ma-awatancha koma amin hen anchi layad Jesu Cristu way maid mepaniyana. ¹⁹ Tàén achitaaw ménat chillu tot-owa makahkahmà hen kapegsan hen layadna an chitaaw, chawaté chillu way matapyatapyan koma hen ma-awatantaaw ingganah ammag migagangay an chitaaw hen gagangay Apudyus.

²⁰ Antaaw ammag chayawén ah Apudyus te uray heno way ifagataaw an hiyéén maka-amma chillu hen chùchùar no hen imfagataaw te maid péppég hen kafaèlana, te uray hen anchi achitaaw makahkahmà wat kafaèlana chillu. Ya hen yachiy mannakafalinna agé, wat chan anchar an chitaaw ah katorongantaaw. ²¹ Wat amintaaw way cha omafurot, antaaw amin ammag chachayyawén ah Apudyus ah ing-inggana way maid péppégna gapon Jesu Cristu ya hen ketapyantaaw an hiya. Amen.

Hen mantetempoyugan hen aminay ommafurot

Rom. 12:6-8; 1 Cor. 12:12-26

4 Haénay Pablo way nifafarud gapon chà mangammaan hen laychén Apo Jesu Cristu, wat hen eténgténg-o paat an chàyu, ta iyafiinyu paat ah Apudyus way namele an chitaaw. ² Te hen ekamantaaw, masapor epafafataaw hen achartaaw ta achitaaw mampasigsiguru ya masapor agé man-ahe-ennanohtaaw te yachi hen mangempàil-antaaw hen man-ahelennaychantaaw. Yag antaaw ammag anohan hen mēfatan hen ifa ya achi aw-awniyén hen mamakawan an hiya. ³ Ya epapatetaaw paat agé way mangamma hen laychén hen Espiritun Apudyus ta achitaaw chachaelén hen anchi tempoyugtaaw way narpo chillun hiya. ⁴ Te ilanyu ngén, an ihà-an met hen achar Jesus way chitaawchi, ya ay ammoh wachay ihà-anay achar ah achi man-ahékenna-awatan. Ya an ihà-an agé hen Espiritun Apudyus way niyachar an chitaaw amin. Ya an ihà-an agé hen anchi chitaaw amin namnaméén way awatén ah pegwana gapon nameleyan Apudyus an chitaaw way yachin mannanayun way ataguwan. ⁵ Yag uray cuartaaw, an ihà-an chillu

hen Apotaaw way hiyah Cristu. Ya an ihà-an agé hen charan way ma-afurot ah metapyantaaw an Apudyus. Ya ihà-an agé hen sinyar an chitaaw way yachi hen funyag. ⁶ Ya an ihà-an ah Apudyus way hiya hen ap-apon hen aminay egad, ya hiya agé hen Aman hen aminay ommafurot. Ya hiya, wawà-acha agé an chitaaw amin ya cha agén anchar an chitaaw amin.

Nankarakarase hen inidchat Apudyus ah katorongan-taaw

1 Cor. 12:4-11

⁷ An ihà-an tot-owa hen chataaw afuroton way hiyah Jesu Cristu. Ngém faén an ihà-anay karase way kafaellan hen inidchatna an chitaaw way ommafurot, te wéhchin chitaawén wachay wacha hen inidchat Jesu Cristu way kafaellan hen ihaihay tagu. ⁸ Nifafaggachi hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén, “Hen namfangchana ad uchu, chuar hen entàtaenna way farud, yag wacha agé hen inidchatna way kafaellan hen aminay tatagu.” Yachi hen empasorat Apudyus ad namenghan. ⁹ Yag nokay agé hen laychéney aryén hen anchi ekatnéén “namfangad ad uchu.” Wat kapeletan way an ummale unna hen antoy lota te pakay ekatnéén “namfangad ad uchu” nò. ¹⁰ Wat maid kasen nangamman nadchi no faén yanggay ah Jesu Cristu way hiya hen anchi ummale hen antoy lota yag anat mamfangad ad uchu-uchu. Wat hen halenonot nadchiyat, heno way lugarén nawawà-acha hiya.

¹¹ Ya chuar agé hen inidchatna way kafaellan hen tatagu ah katorongan hen ommafurot an hiya, te enammaana hen tapena ah man-aposel, ya anat hen kafaellan hen tapena way mangimfaga hen alen Apudyus way ekatchéén profeta. Ya inidchatna agé hen kafaellan way i manginwarawag hen anchi ammayay chamag ya anat hen kafaellan way manalimun hen anchichay ommafurot ya manudtuchu an chicha. ¹² Hen gaganan Jesu Cristu way nangidchat hen anchichay nankarakarasey kafaellan, ta wéhchin anchichay ommafurotén wachay érégna way mangamma hen laychéén Apudyus ah katorongan hen afurot hen ihaiha amin hen anchichay kaman acharna. ¹³ Ta hen mekaman koma, matapyatapyan hen innilataaw mepanggép hen anà Apudyus ingganah mapapchong koma hen afurottaaw amin ya ta matang hen hamhamàtaaw ta komamantaaw amin an Jesu Cristu way antaaw amin ammag aran hen anchi nenèngong way hamhamàna. ¹⁴ Te no yachi hen mekaman an chitaaw, faéntaaw tot-owa kaman unguna way ammag naraka way ma-awis. Wat achitaaw ammag cha ma-awis ah heno way kadchachato way mitudtuchu, ya achitaaw agé ammag cha marokop hen anchichay manasilib way sabsafali hen chacha itudtuchu. ¹⁵ Te hen ekamantaaw, antaaw ammag aryén yanggay hen katot-owaan hen anchichay tatagu way ammag maid koma kétkétém ah miyahrang, yag achitaaw agé iyaningrangar way mangimfaga ta antaawat an epàila hen layadtaaw. Te masapor komamantaaw an Jesu

Cristu hen aminay ekamantaaw te hiya hen urutaaw. ¹⁶ Ya hiya hen cha mangingmaneho an chitaaw way penaka-acharna ta mehohoop hen aminay parten hen hiyachiy achar way hen anchichay urat hen mangmangchén. Wat no wéhchin parten hen acharén ammaana hen ustoy fiyangna, pomegsa ya chumakar hen yachiy achar. Wat yachi koma hen ekamantaaw way achar Jesus ta pomegsa hen tempoyugtaaw ya hen afurottaaw gapon chataaw man-ahelennaychan.

Hen kafalewan hen ataguan hen ommafurotan an Jesu Cristu

Rom. 6:1-14; Col. 3:5-17

¹⁷ Wat hiyachi, hen itugun-o an chàyu way imfagan Apo Jesu Cristu an haén, masapor achitaaw koma cha unuchun hen a-aman hen anchichay achi omafurot te chicha, chacha torachén yanggay hen wachah hamhamàcha way maid poros sérfinà ¹⁸ te ammag helang hen hamhamàcha. Ya achicha agé mèawa hen ataguan way idchat Apudyus te achicha ma-awatan hen mepanggép an hiya. Yag hen achicha mangawatan, te anchag cha epapelet way mangamma yanggay hen wacha an chicha. ¹⁹ Wat ammag naka-an hen aminay fiincha ya chachaat agé iyuya hen heno way laychéén hen acharcha way ammaan way anchag pommasag ah heno.

²⁰ Ngém chàyu, faén metchi hen enacharyu mepanggép an Jesu Cristu. ²¹ Te chengngaryu met hen mepanggép an hiya ya chay agé torachén hen tot-owa way intudtuchuna. ²² Wat yachi, masapor manchùganyu amin hen anchi laweng way gagangay way tenoradyu hen cha-anyu omafurotan, te yachi hen karokopan hen acharyu ya hen manachael an chàyu. ²³ Ta ad uwan, masapor mafalewan hen hamhamàyu ²⁴ way aranyu hen anchi ammayay hamhamà way narpon Apudyus way kaman-ayu kasen niyanà ah fummuru way tatagu way kommaman hen hamhamà Apudyus. Te hen anchi narpon Apudyus, nachachallos ya nalilimpiyu.

²⁵ Wat hiyachi, masapor achitaaw chan kétkétem ta hen anchi tot-owa yanggay hen iyale, te wéhchin chitaawat parten hen achar Jesus. ²⁶ Yag no wachay omaningrangaran, arwachan ta achi mamfalinchi ah fumasoryan. Ya achi agé mafalin ongon hen aningrangar ingganah madhém ta achi koma mahenawniyan yag naka-an. ²⁷ Ya achitaaw eparufus hen wayan Chumunyu way man-anchar an chitaaw. ²⁸ Yag mag-ay ta wachay manga-akaw, masapor etagayna ta anat an i mèlabfu ah ustousto ta wachay iyarana ah masaporna yah etorongna hen anchichay makasapor ah torong. ²⁹ Achitaaw agé cha ar-aryén hen laweng ta hen aryéntaaw yanggayat hen anchi makatorong hen anchichay mangngar ta achitaaw héphépén hen laweng ta an pomegsa hen hamhamàcha mepanggép hen usto. ³⁰ Ya achitaaw agé ammaan hen mangempatkar hen Espiritun Apudyus, te hen Espiritun Apudyus way niyachar an chitaaw, hiya hen markan Apudyus way mangimfaga way enawan Apudyus chitaaw. Ya

heno way tagu way wacha hen Espiritun Apudyus an hiya, sigurachu hen kahara-ana ah pegwana. ³¹ Masapor achitaaw unongon hen lomawengan hen hamhamà ya umat agé hen nanggatan. Etagaytaaw agé hen aningarngar ya sosongel. Ya achi koma agé mafalin way mankapkapot ya lawrawengén hen ifa ³² ta hen ekamantaaw koma, antaaw an man-ahe-en-nanoh ya man-ahesennég-ang ta hen ammay yanggay hen ammaantaaw hen ifataaw. Ya masapor agé man-ahepennakawantaaw kaman hen namakawanan Apudyus an chitaaw gapon Jesu Cristu.

Hen ekaman hen anchi nahelawan hen hamhamàna

Gal. 5:16-26; Fili. 2:12-18; Col. 3:5-17

5 Chitaaw hen a-anà Apudyus way laylaychényay térén, wat hiyachi, masapor torachéntaaw hen aminay hamhamàna te hiyan Amataaw. ² Ya masapor agé man-ahelennayadtaaw way kaman hen manlaychan Jesu Cristu an chitaaw. Te hiya, gapon layadna an chitaaw, inidchatna hen acharna way matéy para an chitaaw way yachin ninchatonana hen acharna an Apudyus yag naraychan tot-owa ah Apudyus hen hiy-achiy enammaan Jesus.

³ Gapo ta chitaaw hen tatagun Apudyus, achi koma mafalin way wacha hen man-am-ameam ya hen mangammah laweng way chumagchagas ya aminay lenoroko way uray hen mahaphapetan cha nadchi wat achi koma mafalin an chàyü. ⁴ Ya achitaaw koma agé chan ale ah aggarémha way ale ya hen anchi nat-én hen mepayana ya umat agé hen maid gutokna ya hen narafus way sos-oro, ta hen epaenghataaw koma, hen manyamanantaaw an Apudyus. ⁵ Te hen anchichay tatagu way aggaisaw ya lenoroko hen a-ammacha, sigurachu way achicha metape hen mantorayan Apudyus way hen-ama an Jesu Cristu. Ya umat agé hen anchichay man-am-ameam ah egad te chicha, ancha cha apudyusén hen kok-owa way yachin patigéncha yag faénat agé ah Apudyus. ⁶ Ilanyu ta achi chàyü cha lokopon hen anchichay nan-asilib way mangaliyén faén tot-owa hen antoy imfagà. Te gapo angkay hen hiyahay a-amma, wat harémén angkay hen anchichay achi omafurot hen chusan Apudyus. ⁷ Wat achiayu cha miyah-ahrang hen kaman an cha nadchiy tatagu. ⁸ Te ilanyu ngén, hen anchi ar-argawat helang agé hen hamhamàtaaw way maid innilataaw an Apudyus. Ngém ad uwan, nahellawan hen hamhamàtaaw gapon ommafurotantaaw an Apo Jesus. Wat masapor iyafiintaaw hen nahelawan hen hamhamàtaaw ⁹ way hen kafud-asanaat ammag nalimpiyu hen hamhamàtaaw ya hen mangammaantaaw hen tot-owa way ammayén Apudyus. ¹⁰ Ya antaaw an acharén hen anchi mangemparaylayad an hiya ta yachin ammaantaaw. ¹¹ Ya achitaaw agé mètémfuruy hen a-amman hen anchichay tatagu way achi omafurot way maid fanag hen chacha am-ammaan, ta antaaw an ammaan hen usto ah kahelawan hen anchi laweng way a-ammacha. ¹² Ya hen hiyachiy laweng way chacha etaro way mangamma, wat uray hen mangaryanéén ammag afifiin way

térén. ¹³ Wat no mahelawan hen anchi laweng way chacha ammaan, kapeletan way achi metat-aro yag narawag koma hen mangenlasinancha hen ke-narawengna ta falewancha koma. ¹⁴ Yag yachi agé hen cha itugun hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén,

“Chàyü way kaman nanasséy, fumangon-ayu te kaman-ayu nanattéy, wat man-uchiayu ta helawan Cristu hen hamhamàyu agé.”

¹⁵ Wat ar-arwachantaaw hen chataaw ekamkaman ta achitaaw ekaman hen anchichay achi maka-awat hen usto te chitaaw, na-awatantaaw met hen usto. ¹⁶ Yag no wachay wayataaw way mangamma hen ammay, ammaantaawat ta achi pomegpegsa hen anchi laweng way cha omam-améd hen chana ka-ammaan ad uwan. ¹⁷ Wat achitaaw wéwéngwéngén ta antaaw an emamad way manganap hen laychéen Apudyus.

¹⁸ Achitaaw agé eparufus hen achar way mamfutang te ammag chumachaelchi. Ta hen ekamantaaw, antaaw an eparufus hen Espiritun Apudyus way mangachén hen hamhamàtaaw. ¹⁹ Yag no man-ub-ufuntaawén chataawat agé iyale hen alen Apudyus ya mankankanta agé ah manayawantaaw an hiya ya ah mangar-antaaw ah tugun. Ya antaaw an laylayad way mankankanta way chataaw agé ham-éham-én hen laychényay aryén. ²⁰ Yag gapon Apo Jesu Cristu, antaaw agég manyayaman an Amataaw way Apudyus, uray heno way ma-ammaan.

Hen mitugun hen hen-ahawa

Col. 3:18-19; 1 Ped. 3:1-7

²¹ Wéhchiyén masapor epafafana hen acharna hen ifana te yachi hen mail-an hen mangempafafaantaaw hen achartaaw an Jesu Cristu. ²² Chàyü way finufae, masapor epafafayu hen acharyu hen anah-ahaw-anyu way kaman hen chayü mangempafafana hen acharyu an Apo Jesus. ²³ Te hen larae, hiya hen urun hen ahawana way kaman hen nan-uruwan Jesu Cristu hen aminay ommafurot, ya ah Jesus, henara-ana amin hen anchichay ommafurot way niyalig ah acharna. ²⁴ Wat hiyachi, kaman hen mangafurotan hen ommafurot an Jesu Cristu, wat kaman koma agéhchi hen mangafurotanyu way finufae hen anah-ahaw-anyu.

²⁵ Ya chàyü agé way lenarae, masapor laylaychényu hen anah-ahaw-anyu way kaman hen nanlaychan Jesu Cristu an chitaaw way ommafurot an hiya, te ah Jesus, anggay hen layadna an chitaaw, inidchatna hen acharna way matéy ²⁶ ta mamfalinéna chitaaw ah maid fassorna an Apudyus way gapon nangurahana hen fassortaaw hen nangafurotantaaw hen enalena. ²⁷ Enammaan Jesu Cristuchi ah mangen-awaana an chitaaw way ammag maid fassortaaw ya maid amin guhguhawtaaw ta ammag ammay hen mangil-ana an chitaaw ya hen mangar-ana an chitaaw. ²⁸ Wat chàyü way larae, masapor kaman agéhchi hen manlaychanyu hen anah-ahaw-anyu way kaman chillu hen manlaychanyu hen acharyu, te hen ahawayu hen kaman pétén hen acharyu. Wat heno way manlayad hen

ahawana, chana agé laychéen hen acharna, ²⁹ ya maid ménat chillu tagu ah achi manlayad hen acharna, te pakay chana panganén ya chana halimunan nò. Yag yachi agé chillu hen cha ekaman Jesu way annag hallimunan chitaaw way acharna ya laylaychéna chitaaw ³⁰ te chitaaw hen parteparten hen acharna.

³¹ Yachi hen fanag hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén,

“No omahawa hen larae, taynana hen chàcha-arna yag enteponna hen ahawana way yachi hen mamfalinan ncha ah ihà-an way achar.”

³² Chakar hen laychéen nadchihy aryén ya naunig te hen ma-awatà, ahapéna agé ah Jesu Cristu ya amin hen anchichay ommafurot an hiya. ³³ Ngém wacha chillu hen keyaryana hen hen-ahawa hen antoy lota, te hen larae, masapor laylaychéna hen ahawana way kaman hen manlaychana hen acharna. Ya hen fufae agé, masapor iyafiinna hen ahawana.

Hen mitugun hen a-anà ya hen chinàcha-ar

Mar. 7:10; Col. 3:20-21

6 Chàyu way a-anà, masapor afurotonyu hen chinàcha-aryu te yachi hen nenènonng way a-amman hen anchi ommafurot an Apo Jesu. ² Ya yachi chillu hen inyurchin Apudyus way ekatnéén, “Masapor rispituwényu hen chinàcha-aryu.” Ya yachi paat agén anchi pès-éy orchin Apudyus way wacha hen gungguna no afuroton ³ te empostan Apudyus way mangaliyén, “No afurotonyuchi, ammay hen ataguwanyu hen antoy lota ya marakay-ayu ya an-ayuwat matéy.”

⁴ Chàyu way chinàcha-ar, achiyu ammag cha paningarnarén hen a-anàyu hen manugunanyu an chicha, ta anyu an amhiwén chicha ya disiplinéén chicha. Ngém hen ekamanyu, kaman hen cha ekaman Apo Jesu an chitaaw.

Hen mitugun hen alepan ya hen nangen-alepan

Col. 3:22-4:1

⁵ Chàyu way alepan, masapor iyam-ammayu way mangafurot paat hen anchichay nangen-alepan an chàyu ya iyafiinyu agé chicha way hen ekamanyu, afurotonyu chicha way maid lawraweng ah hamhamàyu way kaman ah Jesu Cristu paat hen chay afuroton. ⁶ Ya faén agé yanggay hen mangi-il-ancha an chàyu hen mangammaanyu hen usto te no yachi, an yanggay hen machayawanyu hen chay anapén. Ta hen ekamanyu koma, anyu an ammaan hen acharyu ah kaman alepan Jesu Cristu way ahelaylayad way mangamma hen laychéen Apudyus. ⁷ Ya layalayyadayu koma agé way mangamma hen heno way mepamma an chàyu te hen katot-owana, faén yanggay tatagu hen nangen-alepan an chàyu te ah Apo Jesu Cristu agé. ⁸ Yag innilataaw met way heno way ammay way ammaan hen tatagu way uray alepan ono faén, gungguna Apudyus amin.

⁹ Ya chàyu agé way nangen-alepan, masapor ènongyu agé hen ekamanyu. Achiyu cha ég-égyatén hen anchichay alepanyu. Te innilayu chillu way chitaaw

amin way uray alepan ono ap-apo, an ihà-an hen Apotaaw ad uchu. Ya hiya, achina angkay epohowan hen tatagu, uray heno hen kasasa-adna.

Hen anchi armas way idchat Apudyus

Rom. 13:12; Col. 1:13; 1 Tes. 5:8; Heb. 4:12

¹⁰ Hen anongoh way ifagà an chàyuwat masapor epapatetaaw way mangamma amin hen laychéen Apudyus way hen kafaalantaaw way mangamma, faén chillu chitaaw hen marpowana te marpo hen manakafalin Apo Jesu Cristu way wawà-acha an chitaaw.

¹¹ Ya masapor iya-armastaaw hen amin anchichay armas way ini-idchat Apudyus ta wachay ekamantaaw way mangafà an Chumunyu way ammag narokkop.

¹² Te ah katot-owana, faén tatagu hen kafusortaaw te hen anchichay egachay chumunyu ya ongtan ya hen amin anchichay achi maila way wachan mannakafalinna, te chicha hen cha mangentoray hen tatagun antoy lota way ammag ngéngét hen hamhamàcha. Chichachi hen kafusortaaw way chataaw gufatén.

¹³ Wat hiyaha hen masapor iya-armastaaw hen amin anchichay kaman armas way ini-idchat Apudyus an chitaaw. Ya usaréntaaw chachi way mangufat hen kafusortaaw ta achitaaw paat ma-afà no umchah hen laweng, ta no marpas hen anchi gufat, manga-afàtaaw chillu.

¹⁴ Wat antaaw ammag mansasaggana way kaman sorchachu way hen sorchachu, wat masaporna hen kénégay sentoron. Wat hen kaman esentorontaawat hen anchi mangaryantaaw hen ammag tot-owa paat way maid kétkétém. Ya hen iha agé, masapor hen sorchachu hen harpar hen paragpagna. Wat hen kaman ehapartaawat hen a-ammataaw way ammay ya nalimpiyu. ¹⁵ Yag hen kaman esasappatostaaw agéat hen mansasagganaantaaw way mangimfaga hen anchi ammayay chamag mepanggép hen mètémopyu an Apudyus. ¹⁶ Yag masapor agé é-égnanantaaw hen afurottaaw an Jesu Cristu te yachi hen kaman arahagtaaw. Te no manokchuntaaw hiya, mahaparantaaw hen heno way aggaégyat way eposet Chumunyu an chitaaw way kaman cha gumilab way say-ang. ¹⁷ Ya hen kaman agé helmettaawat hen nanara-an Jesu Cristu an chitaaw, te yachi hen mahaparan hen hamhamàtaaw. Ya antaaw agé ehehèat hen anchi fangid way inidchat hen Espiritun Apudyus way hiyachi hen alen Apudyus. ¹⁸ Masapor agé way chataaw manluwaluwaru way uray heno way mekamanén chataawat manchawat ah torong Apudyus way chataaw agé torachén hen itudtuchun hen Espirituna hen manluwaruwantaaw. Yag antaaw agé epapate way manginluwaluwaru hen aminay ommafurot.

¹⁹ Yag etapeyu agé haén hen manluwaruwanyu ta epahpamà Apudyus hen ustoy aryé no mawayanà way man-ale. Ya chawatényu agé ta achiya émég-égyat way mangimfaga hen anchi ammayay chamag way iggay ma-ammuwan ingganad uwan. ²⁰ Te yachi chillu hen chà enkamkaman way penaka-achar Apudyus yag yachiyat agé hen nifaruchà. Wat iluwaruwana koma ta

anà ammag cha tomorotorod way mangentoroy hen anchi impiyar Apudyus an haén.

Hen anongoh way imfagan Pablo

²¹ Yachi yanggay hen ifagà, ngém achi fali te naway way umalehna ah Tikico way napateg way sonodtaaw te natalek way mansérfi an Apo Jesus. Wat egad hiya way manaphapet an chàyü amin hen mepanggép an haén. ²² Yachi paat hen gagarà way mangempale an

hiya ahna, ta haphapeténa hen mepanggép an chànih-to ya ta epas-émna agé hen hamhamàyu amin.

²³ Wat hiyachi, chàyü way sosnod way ommafurot, hen chawatê an Amay Apudyus ya Apo Jesu Cristu, wat ta papannohoncha hen hamhamàtaaw amin ya ta pomegsapegsa hen afurottaaw ya umat agé hen chataaw man-ahelennaychan. ²⁴ Wat ta totollongan chitaaw amin an Apudyus, amintaaw way maid pép-pég hen layadna an Apo Jesu Cristu. *Haén ah Pablo.*

iFilipos

Wat hen pontos hen yatoy sorat wat yaman gapon torongcha ya hen sém-éman hen afurotcha.

1 Haén ah Pablo ya antoyan agéh Timoteo way chànì hen chan sérfi an Jesu Cristu. Wat antoyan hen soratni way metongpar an chàyù amin way tata-gun Apudyus ahnad Filipos gapo hen ommafurotanyu an Jesu Cristu ya umat agé chàyù way cha mempon-ponò ya chàyù agé way cha manorong an chicha.

² Wat ta totollongan chitaaw amin an Amataaw way Apudyus yah Apo Jesu Cristu, ya ta papannohoncha agé hen hamhamàtaaw.

Hen chawat Pablo para hen anchichay iFilipos

Rom. 1:8-15; 1 Cor. 1:4-9; Efes. 1:15-23; Col. 1:3-14

³ Anà ammag manyaman an Apudyus hen aminay chà manmanma-an an chàyù, ⁴ te nanepod hen pés-éy ommafurotanyu an Jesu Cristu ingganad uwan, anyug cha torotorongan haén way manginwarawag hen anchi ammayay chamag. Wat amin hen mangin-luwaruwà an chàyuwén ammag amchan hen laylayado. ⁶ Ya sigurachuwà agé way halenonoton Apudyus hen afurotyu, te hiya chillu hen nangempahpamà hen pés-éy ommafurotanyu. Wat annag etotoroychi ingganah kahènachan hen mamfangchan Jesu Cristu.

⁷ Nenèng way yachi chillu hen hamhamào an chàyù te napateg-ayu paat an haén way an-ayug cha melak-am hen aminay torong Apudyus an haén. Te cha-ayu miligat hen antoy nifafalluchà ya kaman agé hen anchi nawawayyaa way manàchég hen anchi ammayay chamag ya hen chà nangempapegsaan hen afurot hen tapena. ⁸ Innilan Apudyus hen ka-amchan hen enayù an chàyù ya hen layad-on chàyù, te kaman ménat hen layad Jesu Cristu an chitaaw.

⁹ Wat hen chawatê an Apudyus, ta an komag pomepegsa hen ekamantaaw way man-ahelennayad, ya ta matapyatapyan agé hen ma-awatantaaw mepanggép an Apudyus, ya antaaw agég lomaeng way mangelasin hen aminay tot-owa. ¹⁰ Te no hiyachi, kapeletan way afunantaaw hen anchi nenèng paat, ya achi chitaaw agé pafasoron hen mamfangchan Jesu Cristu te ichahan chitaaw way nachachallos. ¹¹ Wat antaaw an ammaan yanggay hen anchi usto way ammayén Apudyus way ah Jesu Cristu yanggay hen gapona ah ka-ammaan cha nadchi, ya hen kahalenonotanaat hen kachayawan Apudyus ya hen mepàil-an hen kaenammayna.

Ah Jesu Cristu chillu hen pontos hen antoy ataguwan

1 Cor. 4:16-5:10

¹² Chàyù way sosnod, awni yag ekatyuwén magat matepéd hen miwarawagan hen anchi ammayay chamag gapon amin antoy nepasamak an haén. Ngém masapor ma-awatanyu way faénat angkay, te an cha tomorongchi hen miwarawagana. ¹³ Te ilanyu ngénat, nanchinngar amin hen antochay sorchachun Are ya umat agé hen amin antochay tapen hen tatagu way maid kasen nifaruchà no faén yanggay hen chà mansérfiyan an Jesu Cristu. ¹⁴ Ya gapo agé hen antoy nifafalluchà wat ammag senésém-ém hen hamhamà hen kachùran hen anchichay sosnodtaaw an Apo Jesus yag naka-an hen égyatcha yag chachaata agé tomorod way manginwarawag hen alen Apudyus.

¹⁵ Manowat te hen katot-owana, nat-én hen ganchat hen tapena, te ah apéscha yanggay an haén hen chacha mangempagngaran hen mepanggép an Cristu, te laychénchay menlahyan an haén. Ngém wachacha chillu hen tapena way ustousto paat hen ganchatcha, ¹⁶ te chicha, gapon layadcha an haén ya anchaat iwarawag, te na-awatancha way emparufus Apudyus hen antoy nifaruchà ah manàchégà an hiya ahto. ¹⁷ Waman hen anchichay tapena, nat-én tot-owa hen ganchatcha mepanggép an Cristu, te hen machayawancha yanggay hen chacha anapén. Ya hen ekatcha agé, ta an koma machismaya hen hamhamào ahtoh pagfaruchan hen chà mangngaran hen chacha ammaan. ¹⁸ Ngém haén, ana-at angkay ammag lay-layad. Te tàén ud-ay laweng ono usto hen ganchatcha non anchaat paat cha iwarawag ah Jesu Cristu te yachi chillu paat hen cha mangemparaylayad an haén.

¹⁹ Yag chaà chillu lomaylayad te innilà way gapon luwaruyu ya hen torong hen Espiritun Jesu Cristu wat ah pagsaya-atà chillu hen halenonot amin hen antoy na-ammaan an haén. ²⁰ Ya hen manlaychà paat way manchinlà ah Apudyus, wat ta maid koma am-ammaà ah kafiinà an hiya, kaskasen ad uwan, ya ta ammag humihiyya koma hen torod-o way mangempachayaw an Jesu Cristu, tàén matéyà ono matataguwà non anat paat hiya hen machayaw gapon haén. ²¹ Te maid chillu kasen pontos hen matataguwà no faén yanggay hen kachayawan Jesu Cristu. Yag non an umat yag anà an matéy, kaskasen hen ammayna te éméyà paat an hiya. ²² Waman no matataguwà, mafalin agé etoroy-o hen antoy nipiyar an haén. Wat nokay lawa hen piliyê nò, ay hen matéyà ono hen matataguwà. Achiyà chillu

makefaga no heno hen am-ammay, ²³ te an-og laychén amin. Te ilanyu ngén, hen laychê paatat taynà hen antoy lota ta éméyà an Jesu Cristu way yachi chillu hen ka-a-ammayan. ²⁴ Ngém ah pagsaya-atanyu te kasaporanyu haén, un-unnina ménat no anà an matatagu ta achiyà matéy ad uwan. ²⁵ Wat gapon chày, sigurachuwa way achiyà matéy te masapor mì-i-iggawà an chày ta matapyatapyan hen afurotyu ya ta omamaméd hen laylayadyu. ²⁶ Yag no umaliyà ahnaat kapeletan way komaskasen hen manayawantaaw an Jesu Cristu.

²⁷ Ngém sosnod, uray heno way mekaman an haén, masapor koma iyafiinyu hen anchi chataaw afuroton mepanggép an Jesu Cristu. Ta uray no maka-aliyà ahna ono achiyà, changrê koma way an chillug chinuchumgat hen afurotyu yag nantetempoyug-ayu amin way mangempapate way manàchég hen anchi ammayay chamag way chataaw afuroton. ²⁸ Achiayu agé cha émégyat hen anchichay cha komontara an chitaaw, te hen anchi achiyu émégyatan an chichaah yachi hen manot-owaancha way ma-afàcha ya machusacha. Te chày, mangafà-ayu te ah Apudyus chillu hen manatàchég an chày. ²⁹ Te ilanyu ngén, ninidchat an chitaaw hen wayataaw way omafurot an Jesu Cristu ah kachayawana. Ngém faén yanggay hen ommafurotanyu hen ninidchat, te uray hen mapaligatanyu ah kachayawana agé. ³⁰ Wat cha-ayu tot-owa metape an haén way mapaligatan gapon Jesu Cristu way yachi chillu hen anchi innilayu way napaligatà hen anchi arargaw, ya chay agé chillu changrén way yachi hen cha mekaman ad uwan.

Hen kenangaton Jesu Cristu ya hen anchi nam-pafafaana

Rom. 15:1-4; 2 Cor. 8:9; 1 Ped. 5:5-7

2 Sosnod, hen nelarammongantaaw an Jesu Cristu, wat yachi hen cha mangempas-ém hen hamhamàtaaw, ya hen layadna an chitaaw, yachi agé hen cha mangay-ayu an chitaaw. Ya gapo agé hen nètempoyugantaaw hen Espiritun Apudyusat chataaw man-ahelennayad ya chataaw agé man-ahesennégang. ² Wat gapo ta ma-awatanyu amin cha natto, tapyatapyanyu koma hen layad-o way hen ekamanyu, anyug tétérnén way mantetempoyug ya man-ahelennayad way an umahà-an koma agé hen hamhamàyu. ³ Yag uray heno way ammaanyu, faén koma ah mepangatowan hen acharyu ono ah mampahih-iyanyu. Ta hen ekamanyu koma, wéchiyén epafafana hen acharna ta ihaihéén ifilangna hen ifana ah nangatngato no hiya. ⁴ Wat antaaw anapén hen pagsaya-atan hen ifa ta faén yanggay hen pagsaya-atan hen achar.

⁵ Antaaw ammag torachén hen anchi hamhamà Jesu Cristu ah manhamhamàtaaw ⁶ way hiya,

Tàén no kapachongnah Apudyus, iggayna chillu epapelet way mamangchén hen kena-apudyusna, ⁷ te an-nag enhàfa hen kenangatona yag namfalin ah tatagu way kaman an chitaaw ya annag enammaan hen

acharna ah fafà-arén Apudyus. ⁸ Yag angkay namfalin ah tatagu, empafafana hen acharna way manga-abfurot an Amana, tàén yachin inyatéyna hen nelansaana hen koros. ⁹ Wat yachi hen nangempangatawan Apudyus an hiya ah kangatowan way ad uwanat maid mepachongan hen kenangatona. ¹⁰ Wat umchah hen ag-agaw way amin hen egad way ini-iggaw ad uchu ya hen lota, uray hen anchichay natéy ya hen cha-an, ya uray hen anchichay maila ya hen anchi achi, maid achi mampalentomang hen henagong Jesus way manayaw hen kenangatona. ¹¹ Yag maid agé achi mangimpudnu way ah Jesu Cristu hen Ap-apon hen egad ah machayawan Amataaw way Apudyus.

Epapate hen afurot an Apudyus

Mat. 5:14-16; Efes. 5:1-20; 1 Juan 1:5-7

¹² Hiyachi, chày way sosnod way laylaychê, tot-owa way anyug ena-abfurot hen aminay intugun-o hen ni-iggawà an chày, wat kaskasen koma ad uwan hen antoy kamaid-o way masapor mangachidchényu. Ta anyu yanggay ammag epapate way mangamma amin hen laychén Apudyus way ririspituwényu hiya ya émég-égyat-ayu way manlabseng hen laychéna ah kahara-anyu. ¹³ Wat wawà-acha chillu ah Apudyus way man-ancha an chày ya mangidchat hen layadyu ya hen kafaalanyu way mangamma hen laychéna.

¹⁴ Sosnod, uray heno way chataaw ammaan, antaaw ammag ammaan way achitaaw chan ngayutongot ya achitaaw agé chan sosongel ¹⁵ ta antaaw ammag amma-ammay way maid koma wayan hen tatagu way mangempafasor an chitaaw ya ta maid kachumsekan-taaw way a-anà Apudyus, tàén niya-ahrangtaaw hen tatagun antoy lota way ammag amchan hen kenarawengna. Ta kamantaaw hen cha homelaw way taraw way cha manelaw hen tatagu hen antoy lota.

¹⁶ Te hen anchi alen Apudyus way chataaw iwarawag, yachi hen managu an chicha ah ataguwancha ah ing-ingana. Wat no kaman hichi hen chay ammaan, anà ammag laylayad ah pegwana no umchah hen mamfangchan Jesu Cristu, te chày hen kail-an hen kenasérfin hen anchi aminay chà enammaan.

¹⁷ Yag non anà an pédtén ahto ad uwan, anà ammag laylayad way mangidchat hen ataguwà an Apudyus ta etapèchi hen afurotyu way kaman chay chaton an hiya. Te anà ammag laylayad gapon chày. ¹⁸ Ya chày, cha-ayu agé koma mèlaylayad an haén, tàén no matéyà.

Hen mepaligwatan cha Timoteo an Epafrodito

Apos. 16:1-4

¹⁹ Hen ekat-o, no eparufus Apo Jesusat achi mafayag yag empalè ah Timoteo ahna way i mangila an chày, ta chamagê koma no henon én-énén hen afurotyu ah sém-éman hen hamhamào, ²⁰ te ah Timoteo, hiya yanggay hen cha mamateg an chày way kaman hen antoy chà matatigan an chày. ²¹ Te amin hen antochay tapena, hen pagsaya-atancha yanggay hen chacha hamham-én way anchag inwalin hen ma-am-

maan way para an Jesu Cristu. ²² Waman ah Timoteo, innilayu met hen kenapategna an haén, te an-anig kaman hen-ama way chan tentennorong hen chani manginwarawagan hen anchi ammayay chamag. ²³ Wat hen ekat-o, no maila hen mifanagà, epaligwat-o hiya. ²⁴ Yag cha-at chillu namnaméén way gapon Apo Jesus, meparufusà ta achi koma mafayag yag uray agé haénat umaliyà ahna.

²⁵ Yag antoyan agé hen sonodtaaw way ah Epafrodito way empaleyuhito way i manorong an haén ah heno way masapor-o. Kaman tot-oway sonod-o hiya te ifà way kaman agé sorchachun Apudyus. Ngém hen hamhamào, ekat-owén ammay ménat no epahàyat-o hiya ad uwan ²⁶ te amchan hen enayuna an chàyu amin, ya kaskasen te chengngaryu ano hen nansaketana. ²⁷ Ya amchan tot-owa hen senaketna te téng-angay matéy. Ngém kena-asiyan Apudyus hiya yag kena-asiyanà agé te gumminang hen saketna. Te non an natéyat ammag nahéphép hen hamhamào ya hen lig-at-o. ²⁸ Wat gapon hiyachi, kaskasen hen layad-o way mangempahàyat an hiya ad uwan ta ilanyu paat ta kasen lomaylayad hen hamhamàyu. Te no lomaylayad-ayu, yumagpaw hen manhamham-à ya anà agé ammag lomaylayad. ²⁹ Wat epadchayu hen layadyu an hiya no homàyat te sonodtaaw chillu gapon Apo Jesus. Yag masapor chillu antaaw ammag ifiin hen aminay tatagu way kaman an hiya. ³⁰ Te hiya, téng-angayna iyatéy hen chana mangammaan hen laychén Jesu Cristu, te annag inyanggayan hen ataguwana ah manorongana an haén way yachi chillu hen enkamanyu way tommorong non an chàyu hen wacha.

Hen tot-oway ammayén Apudyus

Rom. 2:28-29; 3:28; 1 Cor. 15:9-10; 2 Cor. 11:18-31

3 Wat hiyachi sosnod, hen ifagà an chitaaw aminat, antaaw ammag lomaylayad gapon nelarammongantaaw an Apo Jesu Cristu. Achi solsoletan way kasen mangimfaga an cha natto an chàyu te masapor paat ma-awa-awatantaawto. ² Masapor ar-arwachanyu paat hen anchichay ammag térény tatagu way cha mangempapelet way egad ano mamarkaan paat hen achar ya antaawat ano metape an Apudyus. Te chichachiy lawengay tatagu, ancha yanggay an laychén way fuma-ag. ³ Yag faén chilluchi hen sinyar hen tot-oway anà Apudyus. Wat faén chicha hen tot-oway anàna te hen tot-oway anà Apudyusat chitaaw way cha manayaw an hiya gapon torong hen Espirituna, chitaaw way cha manginchayaw an Jesu Cristu ya chataaw agé manokchun hiya yanggay way achitaaw manokchun hen anchi pàpàila way a-amma ah manorachan hen orchin. ⁴ Te non an umat yag wachay mangaliyén manokchuna hen nanorachana hen orchin, an-o angkay ammag enlarahan hiya, te maid iggay-o enammaan. ⁵ Te ilanyu ngénat haén, gana-à paat an Jacob way nan-Israel way ommapet an Benjamin. Ya hen anchi ma-awaru way ag-agaw-o way niyanà, wat namarkaan agé hen achar-o wat anà ammag tenten way Judio way Judio amin hen anap-ò. Ya

mepanggép hen manorachan hen orchin Apudyus, haén met agé hen ihay Fariseo way kaestrektowan way manorad hen amin. ⁶ Ya ah nangempapatiyà way nanorot hen gagangayni way Judio, chuar hen penapaligatà hen anchichay nanaynan an nadchi way ommafurot an Jesus. Ya maid agé nepafasorà mepanggép hen orchin Moses te maid lenabrabseng-o. ⁷ Ngém ad uwan, amin hen anchichay chà nanchinlan hen anchi ar-argaw, na-awatà way ammag maid peet etot-orongna ah metapyà an Apudyus, wat an-og inyanggayan amin chachi ah manhagongà yanggay an Jesu Cristu. ⁸ Ya faén agé yanggay anggaychi hen inyanggayà te uray hen aminay napateg an haén hen anchi pès-éyna, te wadwadcha way térény hen antoy neteponan hen hamhamào an Jesu Cristu ya hen nangapowà an hiya. Wat an-o yanggay ammag ifilang ah nifasora hen aminay enammaà hen anchi ar-argaw ah somorotà an Jesu Cristu ad uwan ⁹ ta melarammongà yanggay an hiya. Wat ad uwan, achi manchinlan hen kaenammay-o gapo hen nanorachà hen orchin Moses. Te hen kaenammay-o ad uwan, yachi hen inidchat Apudyus an haén gapo hen ommafurot an Jesu Cristu. Te yachi chillu hen idchat Apudyus hen heno way omafurot an Cristu. ¹⁰ Wat hen laychê paat ad uwan, ta ma-awa-awatà paat amin hen wacha an Jesu Cristu ah komamanà an hiya, ya ta malènà koma agé hen mannakafalinnà way nepàila hen nan-uchiyana. Ya hen hamhamào ad uwan, uray mapàgangà way kaman hen napàgangana, ya uray matéyà way kaman hen inyatéyna, non ana-at paat komaman an hiya, ¹¹ ta éhéd yag man-uchiyà agé way kaman hen nan-uchiyana ta mètaguwà agé an hiya.

Masapor epapate way omafurot ah ing-inggana

Apos. 20:24; Heb. 12:1-2; 2 Tim. 4:7-8

¹² Sosnod, achi ekatén anà ammag ammay way looh nepachong hen hamhamào hen hamhamà Jesu Cristu. Ngém chà pachasén paat ah kafaèlè way mangamma hen laychéna te yachi chillu hen gachatna way namele an haén ah mantataguna. ¹³ Sosnod, achi agé ekatén enammaà amin hen anchi laychén Jesu Cristu, ngém hen chà ammaan, an-og cha aliw-an amin hen anchi narpas way na-ammaan ta umahà-an hen hamhamào way mangamma hen anchi cha-an. ¹⁴ Wat an-og epapate way mangamma hen laychén Apudyus te yachi met hen kagunggunaan ya hen anchi gunggunaat hen mètaguwan an hiya ad uchu gapo hen enammaan Jesu Cristu.

¹⁵ Wat amintaaw way chinuchumgat hen hamhamàna an Jesu Cristu, kaman agéhchi koma hen hamhamàtaaw. Ngém mag-ay ta wachay achi mangafun ah tapena, awniyat torongan Apudyus hen hamhamàna ta tomepon chillu. ¹⁶ Ngém uray ta yachi, masapor chillu ihaihéén ammaana paat hen innilana way laychén Apudyus an hiya.

¹⁷ Sosnod, anyu komag torachén haén. Ya elasinyu koma agé hen anchichay cha manorad an haén ta hen chani ekaman, yachi koma agé hen ekamanyu. ¹⁸ Te

tot-owa angkay hen anchi imfagafagà chillu an chàyü hen anchi ar-argaw, ya anà ammag chan luruwa way kasen mangimfaga way wachacha hen tapena way anchag cha ammaan hen acharcha ah kafusor Jesu Cristu gapon chacha ekamkaman, te anchag cha lakrakéén hen natéyana hen koros. ¹⁹ Wat chicha, ancha angkay ammag metap-ar, te ammag hen laylaychén hen acharcha yanggay hen chacha afuroton. Yag heno agé way afifi-inén yachiyat agé hen laychéncha paat way epàila. Yag hen antoy lota yanggay agé hen péppég hen chacha hamham-én. ²⁰ Waman chitaaw, ad uchu hen ustoy fumabréyantaaw ya chataaw agé ahopan hen mamfangchan Apotaaw way Jesu Cristu way nan-genharà an chitaaw, te umale way marpod uchu way i mangayag an chitaaw. ²¹ Yag hen hiyachi, mamfalinéna hen antochay kasésgéng-ang way achartaaw ah kaman hen kaenammay hen acharna. Ya kafaalana agé way mangamma, te ah mannakafalinnaat maid achi mafalin an hiya, te uray hen man-ap-apowana hen egachay wachéén mafalinna.

Hen tapen hen intugun Pablo

Mat. 6:25-34; Col. 3:1-2; 1 Tes. 5:16-18; Col. 3:1-2

4 Wat hiyachi, chàyü way sosnod way laylaychê, wat chàyü hen cha mangemparaylayad an haén. Ya chàyü agé hen chà ichayaw hen tapena, ya an agég pararo hen enayü an chàyü. Wat anyu paat ammag epapate way mangamma amin hen laychén Apo Jesu Cristu.

² Chàyü way inin-ina way cha Erodias an Sintike, pang-a-seyu paat ta mankenna-awatan-ayu te masosnod-taaw chillu gapo hen ommafurotantaaw an Apo Jesus.

³ Ya hen ifagà agé an heay ifà paat way cha mèamma an haén hen antoy alen Apudyus, torongam paat chicha te ancha tot-owag empapate way tomorong an haén hen chà nanginwarawagan hen anchi ammayay chamag way kaman agé an Clemente ya umat agé hen anchichay tapena. Yag tàén cha-an-o engadnan chicha amin hen antoy sorat-o, ensosorat chillu Apudyus chicha amin hen anchi libnuna way mangimfaga hen mètagu an hiya ah ing-ingana.

⁴ Hen ifagà an chàyü amin, antaaw ammag lomaylayad ah ing-ingana gapon nelarammongantaaw an Apo Jesu Cristu. Wat ta epegwà agéy mangimfaga way antaaw yanggay ammag lomarayyad.

⁵ Masapor epàilataaw hen anoh hen egachay tatagu te téng-angay tot-owa hen mamfangchan Apo Jesus.

⁶ Ya achitaaw agé cha machanchanagan ah uray heno, ta antaawat iyam-amma way mangimfaga hen amin an Apudyus way manginya-agwa agé hen yamantaaw an hiya. ⁷ Te no yachiyat, panohon Apudyus hen hamhamàtaaw way maid kepaniyan hen ekamanna way mamano. Ya maid agé makachachael hen hiyachiy napanohan hen hamhamàtaaw gapon Jesu Cristu.

⁸ Wat hen anongoh hen esorat-o an chàyü way sosnod, wat mepanggép hen hamham-éntaaw. Masapor arantaaw yanggay hen tot-owa ah man-

hamhamàtaaw ya hen anchi ammay ya hen anchi nalilimpiyu. Ta hen anchi i-inggaw ah hamhamàtaawat hen anchi nacharos ya hen anchi ifilang Apudyus ah usto ya hen anchi omenparaylayad. Achiyu haham-én hen laweng ta hen anchi omenpa-ammay ah hamhamà, chichachi hen haham-ényu. ⁹ Ya amin way enacharyu an haén way innilan man hen matayu ono hen chengngaryu, yachi koma hen chayü amma-ammaan. Yag ah Apudyus way mamapanoh hen hamhamàtaaw, achina agé iyang-anggayan chitaaw.

Hen yaman Pablo gapon torongcha

2 Cor. 8:1-15; 9:1-15; 11:9; 12:10

¹⁰ Pararo hen laylayad-o ya chaà agén yaman an Apo Jesus te tàén nafayag, kasenyu inidchat hen torongyu ah mangempàil-anyu hen layadyu an haén. Manowat te achì ekatén naliw-anyu haén, te an yanggay maid wayayu way mangempàila hen hiyachiy layad. ¹¹ Ya achì agé cha aryénto ah lili gapon kenakorang hen masapor-o te ah katot-owana, inluwam-o way ammag mamapnek ah uray heno way wacha an haén. ¹² Napachas-o amin hen egad way uray hen makorangan ya hen sommobraan hen egad way masapor hen tatagu. Wat ad uwan, uray heno way mekaman an haén, anà chillug mamapnek, tàén hommehennaangà ono anà an nanabhug. Wat maid agé lili, tàén ammag maid masapor-o ono an homahawar. ¹³ Maka-anohà ah uray heno gapo hen torong Jesu Cristu way cha mangempapegsa an haén. ¹⁴ Ngém saramat paat chillu te chakar hen torongyu hen antoy ligat-o.

¹⁵ Chàyü way iFilipos, innilayu way chàyü yanggay hen nanorong an haén hen anchi layaw-o hen anchi provinsiyan hen Macedonia hen anchi pés-éy nangintudtuchuwà hen anchi ammayay chamag. Iggayà torongan hen anchichay ommafurot hen tapenay fabréy, te chàyü yanggay hen nangidchat hen aminay masapor-o ah niyammaanyu an haén. ¹⁶ Ya namegwayu agé empale hen torongyu an haén hen kawad-à ad Tesalonica. ¹⁷ Mampasaramatà hen aminay torongyu an haén, ngém faén chilluchi hen chà agawaan an chàyü, te an kaskasen hen layad-o te gunggunaan chàyü an Apudyus gapon cha nadchi.

¹⁸ Wat ad uwan, gapo hen amin way empa-arayu an Epafrodito, maid nakorangà te an hommawar. Yag hen hiyachiy inidchatyu, faén yanggay haén hen nangidchatanyu te kaman inchatonyu aminchi an Apudyus wat neparaylayad agéchi an hiya. ¹⁹ Ya ah Apudyus, maid mepachongan hen kafinaknangna, wat gapon Jesu Cristu, annag ilibli way mangidchat an chàyü hen aminay masaporyu. ²⁰ Wat antaaw ammag chachayyawén ah Amataaw way Apudyus ah ing-ingana way maid péppégna.

²¹ Wat pakomostéényu amin hen annachay tatagun Apudyus ahna way cha omafurot an Jesu Cristu. ²² Ya amin hen antochay cha omafurot ahtod Roma, kaskasen hen anchichay wachah faréy Are Cesar, chacha amin pakomostéén chàyü ahna.

²³ Wat ta totollongan chitaaw amin an Apo Jesu Cristu. *Haén ah Pablo.*

eColosas

1 Haén ah Pablo way ah Apudyus hen nanlayad way man-aposelà an Jesu Cristu. Ya antoyan agéhto ah Timoteo way sonodtaaw. ² Wat antoyan hen soratni an chàyü way sosnodni ahnad Colosas, chàyü way tatagun Apudyus way napiyar hen afurotna an Jesu Cristu.

Wat ta totollongan chitaaw amin an Amataaw way Apudyus ya ta papannohona agé hen hamhamàtaaw.

Hen luwarun Pablo hen anchichay cha omafurot

Rom. 1:8-15; 1 Cor. 1:4-9; Efes. 1:15-23; Fili. 1:3-11

³ No iluwaruwanni chàyuwén an-anig chan yamayaman agé an Apudyus way Aman Apotaaw way Jesu Cristu, ⁴ te chengngarni hen chayü ekaman way mangafurot an Jesu Cristu ya hen chayü ekaman way mangempàila hen layadyu hen aminay sosnodtaaw way tatagun Apudyus agé. ⁵ Kapeletan way yaha chillu hen chayü ekamkaman te nanepod hen nangngaranyu hen anchi tot-owa mepanggép an Jesu Cristu wat chayü namnaméén way mangawat hen anchi enhàfan Apudyus ad uchu para an chitaaw. ⁶ Ya hen anchi paat tot-owa way chayü afuroton, yachi chillu hen anchi ekatchéén ammayay chamag way cha miwarawag hen karotarota ya cha mimura ah hamhamà hen tatagu way kaman hen nimur-ana ah hamhamàyu. Te uray heno way omafurotén nafalewan hen hamhamàna way kaman agé hen nafalewan hen hamhamàyu hen nangafurotanyu way tot-owa hen anchi ség-ang Apudyus. ⁷ Hen chengngarni way pés-éy nangintudtuchu an cha nadchi an chàyü, wat ah Epafaros way ammag natalek chillu way mansérfi an Jesu Cristu. An-og laylaychén hiya way ifataaw te kaman penaka-achar-o way chan tudtuchu. ⁸ Yag hiya agé hen nanaphapet an chànì hen chayü ekamkaman way manlayad hen ifayu way narpo chillu hen anchi Espiritun Apudyus.

⁹ Yachi, nanepod hen nangngaranni hen ommafurotanyu, annig cha iluwaluwaruwan chàyü way hen chani chawatén, ta torongan koma hen Espiritun Apudyus chàyü ah katapyatapyan hen ma-awatanyu mepanggép hen laychén Apudyus an chàyü. ¹⁰ Te no yachiyat, kapeletan way iyafiinyu paat ah Apo Jesu Cristu hen antoy atatagguwanyu yag anyu agég enongnong way mangemparaylayad an hiya. Yag no yachi agéat ammaanyu hen chuar way ammay ya matapyatapyan agé hen ma-awatanyu mepanggép an Apudyus. ¹¹ Ya chani agé chawatén ta hen anchi mannakafalin Apudyus way maid mepaniyana, yachi koma hen mangempapegsa hen afurotyu ta maka-anoh-ayu

hen uray heno way mepasamak an chàyü ya ta achi agé paat lomamramhet hen layadyu. ¹² Wat uray heno way umchah an chàyuwén an-ayu chillug manyayaman an Amataaw way Apudyus te enadchan chitaaw ah karébféngan way mèawa hen anchi am-ammay way idchatna hen aminay tataguna way metape hen anchi pap-awwayan way mantorayana. ¹³ Te ah Apudyus, henara-ana chitaaw hen anchi helang way mannakafalin Chumunyu yag entapena chitaaw hen anchi mantorayan hen anàna way laylaychéna ¹⁴ way hen anchi anàna, senobfot chitaaw ah maka-anan hen fasortaaw.

Hen enammaan Jesu Cristu ya hen kena-apudyusna

Juan 1:3; 2 Cor. 5:18-21; Efes. 1:10-21; Fili. 2:5-11

¹⁵ Ah Jesu Cristu, hiya hen kail-an hen kena-apudyus Apudyus way achi maila te hiya hen kapachong Apudyus. Ya nawawà-acha agé ah Jesu Cristu way namapangpango no hen egad ya napatpateg no hen uray heno way na-ammaan. ¹⁶ Yag emporang Apudyus an Jesu Cristu way mangamma hen egachay wachan antoy lota yad uchu ya hen aminay maila ya hen achi. Wat uray hen anchichay mannakafalin way anghel ya hen anchichay mannakafalin way ongtanén hiya hen nangamman chicha amin way uray hen anchichay anap-apo ya hen totoray ya hen anchichay wachay lébféngna. Wat amiamin cha nadchiyat na-ammaan-cha amin gapon Jesu Cristu ya ah kachayawana.

¹⁷ Cha-an ma-ammaan hen aminay heno wat nawawà-acha chillu ah Jesu Cristu, yag hiya hen namapanoh ya hen nanangchén hen egad. ¹⁸ Ya ad uwan agé, hiya hen penakaurutaaw way cha omafurot way chitaaw hen kaman acharna. Ya hiya agé hen po-on hen mètaguwantaaw an Apudyus. Ya hiya hen kapapattigan way na-awagan agé ah anà Apudyus. Ya hiya hen nangenlaprapo hen man-uchiyan way achi kasen matmatéy. Wat yachi hen kail-an way hiya hen kangangattowan hen amin. ¹⁹ Ya hehemà Apudyus way aminay wachan hiya way Amaat wacha agéchi an anàna wat naéhà-an hen kena-apudyuscha. ²⁰ Ya hen hehemà Apudyus agé, ta ammaan Jesu Cristu hen kasen mantetempoyugan hen aminay egad hen antoy lota yad uchu an hiya way hen nangempatempoyugana, wat hen nifufuan hen charana hen natéyana hen koros.

²¹ Te ilanyu ngén, uray chitaaw hen anchi ar-argawat ammag maid awanwani ah hamhamàtaaw an Apudyus way kaman kafusorna gapon anchichay laweng way chataaw enammaan ya hen chataaw enkaman way manmanmà. ²² Ngém ad uwan, enam-

maan Apudyus chitaaw ah man-ifana gapon anchi natéyan hen anàna hen anchi koros. Te gapon natéyanaat mafalin epaghép chitaaw hen sangwanan Apudyus way maid poros fasfasortaaw an hiya ya maid amin kachumsekantaaw ya maid mangempafasor an chitaaw an Apudyus. ²³ Ngém masapor ar-arwachantaaw ta achitaaw epég-anan hen afurottaaw ta antaaw yanggay an epapate. Ya achitaaw agé eparufus hen ka-awisan hen hamhamàtaaw way manginyanggay hen anchi namnamataaw way hen laprapon nadchiyat hen nangngarantaaw hen anchi ammayay chamag. Ya hen yachiy chamag, nepapagn-garchi hen egachay karotarota ya haén way Pablo hen ihay cha manginwarawag.

Hen nepa-amma an Pablo ah pagsaya-atan hen om-mafurot

Efes. 3:1-13

²⁴ Tàén chà mapaligatan gapon antoy chà manud-tuchuan an chàyu way faén Judio, anà ammag lay-layad chillu te hen antoy chà mapaligatan, kaman paat chà iyanongoh way manginligat hen anchi tapen hen ligat way inligatan Jesu Cristu para an chitaaw amin way cha omafurot way na-awagan ah acharna. ²⁵ Ya piniyarà an Apudyus way mansérfi an hiya ah katorongan hen aminay ommafurot, kaskasen an chàyu way faén Judio, ta epaka-awat-o an chàyu hen aminay planon Apudyus. ²⁶ Te nanepod ad malimaliyam, maid tataguh nangila hen anchi ekat Apudyusén ammaana way planona te entatarona. Ngém ad uwan, empaka-ammunachi an chitaaw way tataguna. ²⁷ Ya maid mepaniyan hen anchi kakaskascha-aw way planon Apudyus way hehemmana para hen egachay tatagu, te hen anchi planona, ta miyachar paat ah Jesu Cristu an chitaaw way yachi agé hen namnamataaw way metape an Apudyus ah kachayawana. ²⁸ Wat ah Jesu Cristu hen chani iwarunag hen aminay katagutagu way chani tugutugunaw ya chani agé tudtuchuan ah patinggan hen kenaraengni, ta no mafalin, wéhchiyén chumgat koma hen afurotna way annag é-égnanan hen laychén Jesu Cristu. ²⁹ Yaha hen chà mepap-atiyan way mangamma, tàén naligat. Ya hen kafaèla way mangamma, gapo chillu hen torong Jesu Cristu way cha manorong an haén.

2 Chàyu way sosnod ahnad Colosas ya ad Laodicea, ya uray chàyu amin way tapena way cha-an mangila an haén, achiyà makefaga hen kenaparon hen hamhamòn chàyu. ² Te hen laychê paat para an chàyu amin, ta mamàrét koma hen afurotyu ya sésém-ém hen hamhamàyu, ya ta komaskasen hen mantetempoyuganyu gapo hen chay man-ahelen-naychan. Ya ta matapyatapyan hen ma-awatanyu mepanggép an Apudyus ah masigurachuwan hen hamhamàyu an hiya. Te no yachi agé, lomawarawag hen ma-awatanyu mepanggép an Jesu Cristu way hiya hen planon Apudyus way iggay ma-am-ammuwan ingganad uwan. ³ Ya ah Jesu Cristu, hiya yanggay hen netetepponan hen aminay hamhamà Apudyus way

naliméd ya hen kenaraengna way maid péppégna. Wat hiya yanggay agé hen ma-afuketketan cha nadchi an chitaaw way tatagu.

⁴ Hen chà mangimfag-an amin an cha natto an chàyu, ta achiayu koma marokop hen anchichay nan-asilib way omawis gapon kenaraengcha way man-ale. ⁵ Te tàén maichà an chàyu, kaman paat wà-achaà chillu te ammag achi maka-an hen hamhamào an chàyu. Yag laylayachà agé te chengngar-o hen nantetempoyuganyu way mamangchén hen afurotyu an Jesu Cristu way napegsa chillu.

Nenèng hen ataguwan hen omafurot an Jesu Cristu

Rom. 6:1-14; Gal. 3:13-14

⁶ Tenot-owataaw way ah Jesu Cristu hen ap-apotaaw gapon ommafurotantaaw wat ad uwan, masapor iyafintaaw paat hen netapyantaaw an hiya. ⁷ Te kaman hen lommamoramotan hen ihay away hen lota ah kémnégana, kaman agéhchi koma hen lomamotan hen afurottaaw an Jesu Cristu. Wat antaaw an achacharén hen wacha an hiya ta pomegsapegsa hen anchi afurot way nitudtuchu an chitaaw. Ya ilantaaw agé ta antaaw an chan yamayaman an Apudyus ah uray heno.

⁸ Masapor ar-arwachantaaw hen anchichay tatagu way manlayachay mangawis an chitaaw ah sabsafaliy tudtuchu, te chicha, menamalliyam yanggay hen hamhamàcha way hen kenaraengcha, ammag lokopchi way maid fanagna, ya hen narpowana, narpo yanggay hen tatagun antoy lota ya hen anchichay achi maila way ongtan way chan toray way iggay marpochi an Jesu Cristu. ⁹ Te ah Jesu Cristu way namfalin ah tatagu, netetepon an hiya hen aminay kena-apudyus Apudyus. ¹⁰ Wat ammag memènong hen ataguwan-taaw no wacha paat hiya an chitaaw te maid komorangan. Te hiya hen kachachakran hen kafaèlana no hen egachay toray way achi maila ya anat agé hen tapenay mannakafael.

¹¹ Yag gapo agé hen ommafurotantaaw an Cristu wat kaman paat namarkaantaaw ah manot-owaan way tatagun Apudyus chitaaw. Ngém hen anchi marka, faén kaman hen markan hen Judio way tatagu hen nanmarka hen acharcha, te hen enmarkan Jesu Cristu an chitaawat, hen nanga-anana hen layadtaaw way mangamma hen laweng. ¹² Wat hen anchi nafunyangantaaw, yachi hen nanginsinyar way niyatéyantaaw an Jesu Cristu ya nilufùtaaw ya niyuchitaaw an hiya. Te gapoh nanchichinlantaaw hen anchi mannakafalin Apudyus way yachi chillu hen nempauchi an Jesu Cristu wat nekoros ya nilufù hen anchi nachachà-an way hamhamà way nigagangay an chitaaw. Ya niyuchitaaw an hiya ah faru way ataguwan way yachi hen nafalewan hen hamhamàtaaw. ¹³ Hen cha-antaaw omafurotan, kamantaaw nanattéy an Apudyus gapon fasortaaw, yag chàyu agé way faén Judio, gapo agé ta maid markan Apudyus an chàyu. Ngém ad uwan, tenagun Apudyus amin chitaaw way annag entape chitaaw hen ataguwan Jesu Cristu gapon ommafurotan-

taaw an hiya yag penakawanna amin hen fasortaaw. ¹⁴ Te uray lenarabsengtaaw tot-owa hen anchichay orchinna, penakawan Apudyus chitaaw chillu gapo hen natéyan Jesu Cristu hen anchi koros, te yachi hen nangingwalian Apudyus hen anchi orchin way nangimfaga hen kachusaantaaw. ¹⁵ Ya hen natéyan Jesu Cristu hen koros, yachi agé hen annag manga-abfa-an hen mannakafalin hen anchichay egachay laweng way achi maila way chan toray way o-ongtan ya chuchumunyu. Te enafà Jesus chicha hen sangwanan hen egad, wat maid achi nangila hen na-a-abfa-ancha. ¹⁶ Wat hiyachi, sosnod, achiyu paat cha ab-afunan hen anchichay chacha epapelet an chàyu mepanggép hen missa ya hen mainum ya hen ekatchéén masapor ano way matongpar way ngilin ya fista way maninchinuminggu ya manentenòwar. ¹⁷ Te amin cha nadchiyat ancha yanggay ammag na-ammaan ah panpanni way mangintudtuchu hen mepanggép an Jesu Cristu hen cha-anna umchahan. Ngém yachi way omma-ale ah Jesu Cristu, wat achi masapor hen mepaniyana, te inu-umchah met hen anchi katot-owana. ¹⁸ Wat hiyachi, achiyu paat cha ab-afunan hen anchichay tatagu way cha mangempapelet way enlahayan chàyu te wacha ano hen empain-inép Apudyus paat an chicha. Te anchaat peet an cha epasekat way mangempàpàila way empafafacha ano hen acharcha, ya chacha agé epapelet way masapor anogu chayawén hen anchichay a-anghel, ngém maid ustoy lason ah mampasekatancha te narpo yanggay ah kenasilib hen hamhamàcha. ¹⁹ Te anchag inyanggay ah Jesu Cristu way penakaurutaaw way cha omafurot. Te ah Jesu Cristu hen urutaaw ya chitaaw hen penaka-acharna. Ya hen anchi uru, yachi paat hen mangempapegsa ya mangennongnong hen parteparten hen achar, te hen anchi uru hen marpowan hen aminay masapor hen anchi achar ah homeénana way yachi hen laychén Apudyus.

Hen miyatéyan an Jesu Cristu ya hen miyataguwan an hiya

Gal. 2:19-20

²⁰ Chitaaw way cha omafurot, kaman paat niyatéy-taaw an Jesu Cristu, yag yachi paat hen nanginglibli an chitaaw hen kafaalan hen anchichay mannakafalin way aggaégyat way achi maila way chan toray hen antoy lota ah achitaaw mangab-afurotan an chicha. Wat pakay paat agé ta chayu ab-afuroton hen chacha itudtuchu way menamaliyam nò. Te pakay papalli-wényu hen anchichay mapanyaw way ekatchéén ²¹ achi mismissa ya achi matmatchà. ²² Te ah katot-owana, enammaan Apudyus amin hen anchichay chacha epawa ta usarén hen tatagu way yachi chillu hen péppég hen misérfiyancha. Wat ammag hamhamà hen tatagu yanggay hen nangamma hen anchichay kapanyapanyaw. ²³ Manowat te cha nahay liglamento, kaman paat nenèngcha tot-owa hen chacha mepapeletan way manayaw hen a-anghel hena ya hen mangempafafaan ya mangempapàgan-

gan hen achar. Ngém maid chillu sérfin cha nadchi, te achina falewan hen lawengay hamhamà ya hen laylaychén hen achar.

3 Ngém chitaaw, sosnod, gapo hen ommafurotantaaw wat niyuchitaaw an Jesu Cristu way wawà-acha ad uchu way cha mètoray an Apudyus. Wat masapor antaaw ammag papattigén hen anchi laychéna te mannanayunchi. ² Yachi hen papattigéntaaw ta faén agé hen anchi mepanggép hen antoy ataguwan hen lota ad uwan, te mapéppég chachi chillu. ³ Hen aligna, kamantaaw nanattéy hen mepanggép hen laylaychén hen ataguwan hen antoy lota, ngém natattagutaawat chillu te niya-awwataaw hen ataguwan Jesu Cristu way hen hiyachiy ataguwan, achi maila ad uwan te tenetengngel Apudyus ad uchu. ⁴ Ngém no mampàila ah Jesu Cristu ah pegwana way hiya hen kawad-an hen anchi térén way ataguwantaaw, yag epàila chitaaw agé way antaaw ammag humili ah kaenammayna.

Hen ekaman hen anchi nafalewan hen hamhamàna

Gal. 5:16-26; Efes. 4:17-32; 5:3-20

⁵ Wat hiyachi, antaaw ammag térnén way mangachi hen anchi laweng way niluruwwam hen tatagun antoy lota way kaman hen anchi mi-isséy hen faén ahawana ya hen omaray-ay way pommasag. Achitaaw agé ab-afunan hen uray heno way laweng way laylaychén hen achar ya umat hen man-am-ameam, te no yachi, an angkay cha apudyusun hen kok-owa, te yachi met hen patpatigén way faénat agéh Apudyus. ⁶ Yag gapon cha nadchiyat epachah Apudyus hen anchi aggaégyat way chusan hen anchichay cha mangamma. ⁷ Ya uray chitaaw hen anchi cha-antaaw omafurotanat nètemfurytaaw amin an cha nadchi way yachi agé hen nanmaneho an chitaaw. ⁸ Ngém ad uwan hen antoy ommafurotantaaw, masapor etagaytaaw amin chachi. Wat antaaw ammag ehàfa hen aningarngar ya hen usot, ya hen kapot ya hen man-ar-aryan ah laweng ya aggaisaw. ⁹ Ya achitaaw agég chan ahekennétém te entagaytaaw met hen anchi nachachà-an way hamhamà ya hen anchichay laweng way nigagangay an chitaaw, ¹⁰ yag enawattaaw hen anchi faru way hamhamà way narpon Apudyus. Ya hen antoy faru way hamhamà, cha matapyatapyan ah chumùrachùran hen ma-awatantaaw mepanggép an Apudyus ah komamanantaaw an hiya. ¹¹ Wat ad uwan, maid ekatna an Apudyus no Judioa man ono faén, ya uray no namarkaan hen acharno man ono cha-an. Te napapchong an hiya hen na-achar ya hen anchi cha-an, ya umat agé hen ap-apo ya hen anchi alepan. Te hen anchi masapor an Apudyus yanggayat hen miy-acharan Jesu Cristu hen tatagu. Ya ah Jesu Cristu, miy-achar hen heno way omafurot an hiya.

¹² Chinuchuttokan Apudyus chitaaw ah mantataguna way laylaychéna, wat masapor ammaantaaw hen laychéna way antaaw ammag menangség-ang ya omalestotaaw way mangamma hen ammay ah ifa. Antaaw agég epafafa hen achartaaw way achin pasigsiguru ta antaawat an man-ahe-ennanoh way achi cha sug-sug-

atan hen ifa. ¹³ Ya antaaw agég anohan hen omfatan hen ifa ya achitaaw unongon hen fummasorana an chitaaw ta antaawat an pakawanén hiya. Te hen enka-man Apo Jesu Cristu way namakawan an chitaaw, wat masapor yachi agé hen ekamantaaw way mamakawan hen tapena. ¹⁴ Ya hen kapatigan an chitaaw wat hen man-ahelennaychantaaw te yachi hen pongar hen us-toy mantetempoyugan way maid komorangana. ¹⁵ Antaaw agég afunan way mangamma hen anchi idchat Jesu Cristu way katornosan hen hamhamà, te yachi chillu hen nameleyan Apudyus an chitaaw ta mapapanoh hen ihaihan chitaaw way parten hen anchi achar Jesu Cristu. Ya achitaaw agé ar-aliw-an way manyaman an Apudyus. ¹⁶ Antaaw yanggay ammag imumura ah hamhamàtaaw hen intudtuchun Jesu Cristu ya hen enalena te chakar hen torong nadchi. Ya ah patinggan hen kafaelantaaw, antaaw an mantinnudtuchu ya man-ahetinnugun. Ya antaaw agé mankankanta hen manayawantaaw an Apudyus ya ah mangngarantaaw hen tugun. Ya antaaw agég ekankanta hen yamantaaw an hiya. ¹⁷ Ya emamadtaaw paat agé hen aminay chataaw aryén ya hen chataaw ammaan ta iyafiintaaw paat ah Apo Jesu Cristu, ya chataawat agé manyamayaman an Amay Apudyus gapon Apo Jesus.

Hen tugun Pablo hen himfafaryan

Efes. 5:21-6:9

¹⁸ Hen ifagà an chàyü way finufae, masapor epafafayu hen acharyu hen ah-ahaw-anyu te yaha chillu hen masapor ammaan hen cha omafurot an Apo Jesu Cristu.

¹⁹ Ya chàyü agé way lenarae, masapor laylaychényu hen ah-ahaw-anyu ya man-anoh-ayu an chicha way achiayug fumufungat way man-ale.

²⁰ Chàyü way a-anà, masapor afurotonyu amin hen ifagan hen chàcha-aryu te yachi hen mangemparay-layad an Apudyus.

²¹ Yag chàyü agé way chinàcha-ar, achiyu lafusun way mangingar hen a-anàyü ta achi lomaweng hen hamhamàcha way mangamma hen usto.

²² Hen ifagà an chàyü way a-alepan, masapor afurotonyu hen amin way ifagan hen anchichay nangen-alepan an chàyü. Ya faén agé yanggay hen mangi-il-ancha an chàyü hen mangammaanyu hen layché-cha way ma-ammaan ah manayawancha an chàyü, ta anyuwat an etot-owa koma ah hamhamàyü way mangamma hen chacha epa-amma ah manginyafi-inanyu an Apo Jesus. ²³ Wat uray heno way ammaanyuwén epapateyu way mangamma ah patinggan hen kafaelanyu way kaman paat ah Apo Jesus hen cha mangempa-amma an chàyü way faén tatagu. ²⁴ Ya sigurachu way wachan am-ammay way gungguna way adchéna an chàyü, te ah katot-owana, hiya chillu hen chataaw mèlabfuwan. ²⁵ Ya heno agé way mangamma ah laweng, wacha agé hen labfuna way assong hen anchi enammaana way laweng, te maid wahigén Apudyus ah tatagu hen manguwisana.

4 Ya chàyü agé way wachay alepanna, masapor nalimpiyuayu ya nenèng koma agé hen ammaanyu hen anchichay alepanyu, te a-ammuyu met way wacha agé hen ap-apoyu ad uchu way nangen-alepan an chàyü.

Hen tugun Pablo

1 Tes. 5:15-25

² Ya hen ifagà an chàyü amin, anyug epapate way manluwaru way achiayu cha mapmappég. Ya emamadyu hen chayü aryén ya cha-ayuwat agé manyaman. ³ Ya chayü koma agé iluwaruwan chànì, ta idchat Apudyus hen wayani way manginwarawag hen anchi ammayay chamag mepanggég an Jesu Cristu way iggay ma-ammuwan ingganad uwan, te yachi chillu hen gapona ah nifaruchà ad uwan. ⁴ Wat iluwaruwanà ta toronganà koma an Apudyus way mangelawag hen anchi chà itudtuchu.

⁵ Masapor emamadtaaw agé hen chataaw ekamka-man hen anchichay cha-an omafurot ta éhéd yag omafurotcha agé. Ya ilantaaw agé ta achitaaw koma saysayangén hen waya way mangimfaga hen mifaga an chicha. ⁶ Ya ilantaaw agé ta aminay man-aryantaaw wat memamad ya wachay pontosna. Ya masapor agé wachay ustoh esongfattaaw hen heno way mansarud-sud mepanggég hen chataaw afuroton.

Hen nanopakomostaan hen tapenay ommafurot

⁷ Wat hiyachi, anggaychi ah ifagà te naway way umalehna hen anchi napateg way sonodtaaw way Tiki-co way hiya, natalek way mangamma amin hen epa-amma an Apudyus an hiya ya epapatena agé way cha miyamma an haén. Wat egad hiya way manaphapet mepanggég an haén. ⁸ Yachi chillu hen gagarà way mempale an hiya ahna ta wachay manaphapet hen mepanggég an chànìhto ah mepas-éman agé hen hamhamàyü amin. ⁹ Miyaale agé hen anchi napateg ya natatallek way sonodtaaw way ah Onesimo way ifayu chillu way eColosas. Wat egadcha way chuwa way manaphapet amin hen cha mekaman an chànìhto.

¹⁰ Ah Aristarco way nifafarud an haén, chana pakomostéén chàyü, ya umat agé ah Marcos way apengan Bernabe. Ah Marcosanto hen anchi imfafaggà way no umalehna, anyu paat an iyam-amma way manmangili an hiya. ¹¹ Ah Josias Justo, chana agé pakomostéén chàyü. Yag hen amin antochay cha omafurot way Judio way wachahto, wat chichato way toro yanggay hen cha tomorong an haén way manginwarawag mepanggég hen anchi mantorayan Apudyus. Wat chakar tot-owa hen nempas-émancha hen hamhamào.

¹² Ah Epafaras way ihay chan sérfi agé an Jesu Cristu way tapeyu agé chillu way eColosas, chana agé pakomostéén chàyü. Ya annag epapate paat way minluwaru an chàyü way cha manginchawachawat ta chumgat ya pomegsa hen afurotyu ta maid koma chuwachuwana way anyug cha ammaan amin hen egachay laychén Apudyus an chàyü. ¹³ Mailà tot-owa

hen kenakagétna way mangamma hen ammaana ah pagsaya-atanyu yah pagsaya-atan agé hen anchichay cha omafurot ad Laodicea yad Hierapolis. ¹⁴ Ah Lucas way laylaychéntaaw way choktor ya anat ah Demas, cha chàyü agé pakomostéén.

¹⁵ Yag epakomostayu agé haén hen anchichay ifa-taaw way cha omafurot ahchid Laodicea, ya umat agé cha Nimfas ya hen anchichay cha ma-am-among ah faréycha.

¹⁶ No faséényu hen antoy sorat-o, epééyyu komad Laodicea ta fasééncha agé. Yag aranyu agé hen anchi

sorat-on chicha ad Laodicea ta faséényu agé ahnad Colosas. ¹⁷ Wacha uwa hen mifaga an Arkipo wat itugunyu an hiya way masapor nongnongona ya man-ehénadna paat hen anchi impiyar Apo Jesus an hiya.

¹⁸ Haénay Pablo, limà paat hen nangensorat hen antoy anongohna. Wat hiyaat non an-ayu amma-ammay amin ahna ya achiyà koma agé ar-aliw-an an chàyü hen antoy nifafalluchà.

Wat ta totollongan Apudyus chitaaw amin. *Haén ah Pablo.*

1 eTesalonica

1 Haén ah Pablo, ya antochayan agé hen ifà way cha Silas an Timoteo, wat antoyan hen soratni way metongpar an chàyü amin way cha omafurot way cha ma-am-among ahnad Tesalonica, chàyü way enaawwan Amay Apudyus ya Apo Jesu Cristu.

Hen chawat-o, ta totollongan chitaaw amin ya ta mapapanoh agé hen hamhamàtaaw.

Hen afurot hen anchichay eTesalonica

2 Hen aminay chani manluwaruwan, an-ani agég chan yamayaman an Apudyus gapon chàyü. Te no manluwaruani an Amataaw way Apudyusén chani etape chàyü way achi manliw-an hen aminay chayü ammaan gapon ommafurotanyu an Jesus ya hen kagétyu way cha mangamma-amma an cha nadchi gapoh layadyu an Apudyus, ya achini agé aliw-an hen kapegsan hen namnamayu way mamannéd hen mamfangchan Apotaaw way Jesu Cristu.

4 Sosnodni way laylaychén Apudyus, innilani way penepelen Apudyus chàyü, **5** te hen matot-owaana, hen anchi enkamanyu way nangafurot hen anchi ammayay chamag way empagngarni an chàyü. Te faén yanggay hen enkamanni way nan-ale hen ommafurotanyu, te nan-ancha hen kafaellan hen Espiritun Apudyus an chàyü wat napnek-ayu ah katot-owan hen intudtuchuni. Yag hen nì-iggawanni an chàyuhna agé, innilayu hen enkamanni way amin hen enammaanniyat ah pagsaya-atanyu yanggay. **6** Yag chàyü agé, tenoradyu hen enkamanni ya hen enkaman Apo Jesu Cristu agé. Te tàén napaligatan-ayu gapon chayü mangafurotan hen anchi nitudtuchu an chàyü, an-ayu chillug laylayad te cha chàyü eparaylayad hen anchi Espiritun Apudyus. **7** Wat gapon chayü ekamkaman, chàyüwat agé hen cha torachén amin hen anchichay cha omafurot hen annay provinsiyan hen Macedonia ya umat agé ad Acaya. **8** Yag gapo agén chàyü, nanchinngar hen anchi chamag mepanggép an Apo Jesu Cristu hen kafabréfabréy way faén yanggay hen annay provinseyu way Macedonia ya anat agé ad Acaya, te hen aminay fabréy way chani ayanat nanchinngarancha amin hen afurotyu an Apudyus. Wat uray maid chani haphapetén mepanggép hen chayü ekamkaman, **9** chichaag agé hen cha manaphapet an chànì hen enkamanyu way nangawat an chànì hen ummalianyannina, ya hen nangentagayanyu way manayaw hen anchichay enap-apudyus hen nanhagonganyu hen anchi katot-owaanay Apudyus way natattagu yag hiyaat agé hen sommorotanyu ad uwan. **10** Yag henaphapetcha

agé way chayü hadhadchén hen mamfangchan hen anàna way Jesu Cristu way marpod uchu way hiya hen anchi nan-uchiyén Apudyus ya hiya agé hen anchi mangenharà an chitaaw hen manusaan Apudyus hen katagutagu ah pegwana.

Hen enkaman cha Pablo ad Tesalonica

2 Cor. 4:1-15

2 Sosnod, innilayu way chakar hen namfanagan hen ummalianyanni ahnah fabrèyyu way nanudtuchu an chàyü. **2** Yag chengngaryu agé hen anchi nammaan an chànì ad Filipos yag an-aniyat umale ahna way an chànig penàpàgang ya an chànìyat insoinsortuwén. Ngém tàén yachin nekaman, empas-ém Apudyus chillu hen hamhamàni, wat inlurudni chillu way umalehna way i mangintudtuchu an chàyü hen anchi ammayay chamag way narpon hiya tàén anchag chuar hen kommontara. **3** Yag hen nantudtuchuwaniyat maid paat sabsafali ah gagarani te hen anchi katot-owaan yanggay hen pontosni, maid agé chani hamham-én ah manlokop an chàyü. **4** Te ah katot-owaanannat anni yanggay cha aryén hen anchi mangemparaylayad an Apudyus. Te imfilang chànì ah matalek wat impiyarna hen anchi ammayay chamag an chànì ah epagngarni. Ya achini agég cha anapén hen mangammayan hen tatagu an chànì, te anni yanggay an cha epapate way mangintudtuchu hen anchi laychén Apudyus way hiya chillu hen cha mangila hen egachay gagtà way wachah hamhamà. **5** Yag innilayu agé way iggayni ammag enar-arkosan hen aleni way mangammay an chàyü ah ma-awisanyu ono ah manlengfanni hen léhép, te maid chillu gachatni way i mangara ah uray heno way wachan chàyü. Yag inniilan Apudyus way tot-owa chachi amin. **6** Yag iggayni agé ammag enanap hen machayawanni an chàyü ya uray heno way tatagu, **7** tàén wacha hen karébfénganni way marispitu koma gapo hen kena-aposelni an Jesu Cristu. Te hen enkamanni, an-anig nan-an-anoh an chàyü way kaman hen anoh hen ihay ina way manahallimun hen a-anàna. **8** Yag gapo ta pararo hen layadni an chàyü, faén yanggay hen anchi ammayay chamag way narpon Apudyus hen chani empagngar, te anni agég inyanggayan hen ataguwanni ah mangngaranyu hen hiyachi. Yachi hen enkaman hen hamhamàni ah layadni an chàyü.

9 Sosnod, cha-anyu ménat aliw-an hen anchi chani enkamakaman way nan-ammahna hen anchi chani nangintudtuchuwaniyat hen anchi ammayay chamag way narpon Apudyus. Te enag-agaw ya lenafi way cha-ani

nan-amma-amma ah iyarani ah heno way masaporni te achini laychén way oma-annig-ani yag napaligatan-ayu way manmà an chànì. ¹⁰ Wat innilayu ya inni-ilan agé Apudyus way maid kachumsekan hen enkamkamanni an chàyù way cha omafurot ahna, te anni yanggay ammag inyam-amma way nangamma hen laychén Apudyus wat maid makepafasor an chànì. ¹¹ Yag innilayu agé way kaman hen cha ekaman hen am-ama hen a-anàna hen enkamanni hen ihaiha an chàyù. ¹² Yag empas-épas-émni hen hamhamàyu ya chani agé intugutugun an chàyù way masapor iyafifiintaaw ah Apudyus hen antoy natatagguwantaaw ta ammaantaaw paat hen mangemparaylayad an hiya, te hiya hen namele an chitaaw way mèlam hen mantorayana ya hen machayawana.

¹³ An-ani agég chan yamayaman an Apudyus te hen anchi nangempagngaranni hen anchi alena an chàyù, chengngaryu ya enafurotyu way maid ekatyuwén an penarang hen tataguchi, te tenot-oway way alen Apudyus paat chi. Yag hen hiyachiy alena agé hen chan anchar an chàyù way cha omafurot. ¹⁴ Yag hen anchichay na-ammaan an chàyù way sosnod, ammag nampachong peet hen anchi na-ammaan hen anchichay tatagun Apudyus way cha omafurot an Jesu Cristu hen provinsiyen hen Judea. Te uray agé chàyuwén cha chàyù pap-aligatan hen anchichay kacharaanyu way kaman agé an chicha way penap-aligatan hen anchichay kacharaancha way Judio. ¹⁵ Yag hen anchichay Judio, chicha hen nangempapchit an Apo Jesus ya anat agé hen anchichay profetan Apudyus, ya chicha agé hen namaligat an chànì. Wat anchag cha amma-ammaan hen anchi achi paat laychén Apudyus yag chachaata agé agorgoran hen katagutagu, ¹⁶ ya ancha agég cha pachapachasén way mangempawa hen mangintudtuchuwanni hen alen Apudyus an chàyù way faén Judio ah kahara-anyu. Wat anchag cha tapyatapyen hen fasorcha inggana ad uwan wat anchag inchahan hen anchi aggaégyat way chusan Apudyus.

Hen manlaychan Pablo way kasen mangila hen anchichay eTesalonica

Apos. 17:15

¹⁷ Chàyù way sosnod, nanepod hen anniyat lommayawan ahna wat ammag amchan hen enayuni an chàyù. Manowat te wawà-acha-ayu ah hamhamàni, tàèn nan-ahe-ennachawwéyitaaw, ngém laychénni paat chillu way mangilan chàyù. ¹⁸ Chani ana-anapén hen ekamanni, kaskasen haén way Pablo, te kaman-oligwatén ammag cha homalla ah Chumunyu. ¹⁹ Sosnod, laychénni paat way mangila an chàyù te faén yanggay hen anchichay tapena hen cha mangemparaylayad an chànì te chàyù agé. Te chàyù agé hen manchinlanni way enammaanni tot-owa hen laychén Apudyus, ya gapon ommafurotanyu wat achi-ani fumiin way mèsango an Apotaaw way Jesus hen mamfangchana, te ichayawni chàyù way chàyù hen

kafud-asan hen enammaanni. ²⁰ Wat an-ani tot-owag laylayad way cha manginchayaw an chàyù.

³ Wat gapo ta achiani maka-ara hen enayuni an chàyù, ekatniyén uray ud-ay mehàfa-ani an Silas ad Atenas, ² yag hennagni ah sonodtaaw way Timoteo ahna te hiya chillu hen ihay cha mèamma an chànì hen chani mangammaan hen laychén Apudyus way mangintudtuchu hen anchi ammayay chamag mepanggép an Jesu Cristu. Wat hen nannaganni an hiya ahna, ta papegséena hen afurotyu ya ta epas-épas-émna hen hamhamàyu ³ ta maid koma iha an chàyù ah manginyanggayan hen afurotna gapon chayù maligatan. Ngém a-ammuyù way mepachah chillu hen ligat an chitaaw, ⁴ te uray hen ini-inggawan-nihna, empacha-anni way maligatantaaw gapon afurottaaw. Yag chayù tot-owa ma-awatanchi ad uwan, te yachi tot-owa hen nekaman an chitaaw amin. ⁵ Wat hiyachi paat hen nannagà an Timoteo ahna, te pararo hen hamhamào an chàyù gapon napap-aligatanyu, yag laychê paat way ma-ammuwan no heno hen cha mekaman hen afurotyu te chaà émégyat no awni lawa yag wachay enawis Chumunyu an chàyù yag ammag sayang lawa hen naungaranni way nantudtuchu.

⁶ Wat angkay ad uwan way namfangad ah Timoteo, pararo hen laylayadni gapon anchi henaphapetna way napegsa chillu hen afurotyu ya umat agé hen chayù man-ahelennaychan. Yag imfagana agé way chakar hen hamhamàyu an chànì ya laychényu paat agé way mangilan chànì way kaman agé hen manlaychanni way mangila an chàyù. ⁷ Wat hiyachi sosnod, tàèn chuar hen cha mepasamak an chànì way ligat ahto, an-anig layyalayyad chillu ya sésém-ém agé hen hamhamàni mepanggép an chàyù te chinumgat tot-owa hen afurotyu. ⁸ Wat ammag ommamay tot-owa hen hamhamàni ad uwan gapon chayù mempatiyan hen afurotyu an Apo Jesu Cristu. ⁹ Ya ammag maid agé mepaniyan hen yamanni an Apudyus gapon chàyù, te no manluwaruaniyén annig malèna hen layadni gapon chàyù. ¹⁰ Wat enag-agaw ya lenafi, chani ichawachawat an Apudyus ta no mafalin, meparufus koma hen umaliyannihna way i mangilan chàyù, ta taptapyanni hen heno way chadcha-anyu ma-awatan mepanggép hen afurottaaw an Jesu Cristu.

¹¹ Wat hen chawatni an Amataaw way Apudyus yah Apotaaw way Jesus ta maid koma kapas-ewan hen kasentaaw man-aheil-an. ¹² Ya ta mepa-am-améd koma agé hen chayù man-ahelennaychan ya umat agé hen manlaychanyu hen aminay tatagu, ta hen eka-manyu koma way manlayad hen tapenaat kaman hen antoy amchanay manlaychanni an chàyù. ¹³ Ya chani agé chawatén ta papegséén Amataaw way Apudyus hen hamhamàyu way mangamma hen laychéna paat, te no hiyachi, maid fumasfasoranyu an hiya, ya maid amin kachumsekanyu hen sangwanana hen mamfangchan Apotaaw way Jesus hen mangentàtaenana hen aminay tataguna.

Hen ekaman way mangemparaylayad an Apudyus

1 Cor. 6:15-20

4 Wat hiyachi sosnod, enacharyu an chàni hen ekamantaaw way matagu ah mangemparaylaychan-taaw an Apudyus, yag yachi agé hen chayu ekamkaman. Wat ad uwan, chani epangpanga-ase way mangintugun an chàyu hen anchi paat laychén Apo Jesus way anyu yanggay ammag cha tapyatapyan hen an-nay chayu ekamkaman. ²Yag a-ammuyu chillu hen anchichay intugunni an chàyu way impiyar Apo Jesus an chàni ah mangimfag-anni an chàyu ³way hen laychén Apudyus, ta antaaw ammag komaman an hiya way achi fumasfasor. Wat masapor maid manhòhòyong ah faén hen-ahawa. ⁴Ya masapor agé wéhchin chàyu way lenaraeyén emamadna koma hen ekamanna way mangahawa ah kachayawan Apudyus ta maid afiifiin ah ma-ammaan. ⁵Ya achiyug eparufus hen anchi ammag laylaychén hen achar way manganmanchar an chàyu ah ekamkanyu, te yachi hen cha ammaan hen anchichay maid afurotna an Apudyus. ⁶Wat ilanyu ta maid manlokkowanyu ah ifayu mepanggép hen hiyachiy a-amma. Intugutugunni chillu chachi an chàyu hen anchi ar-argaw, yag imfafaggani agé way chuchusséén Apudyus hen heno way mangamman cha nadchi. ⁷Te hen nameleyan Apudyus an chitaawat ta komamantaaw an hiya yag iggayna piliyén chitaaw way mangamma hen laylaychén hen achar. ⁸Wat henoa ay way achi mamapannaag hen antochay chani ifaga, faén angkay an yanggay alen hen tatagu hen chana labsengén, te chana angkay agé labsengén hen anchi enalen Apudyus paat way nangchat hen Espirituna an chitaaw.

⁹Ya mepanggép hen chayu manlaychan hen anchichay sosnodtaaw way cha omafurot, achi masapor way wachay itugunni ah ekamanyu te intudtuchun Apudyus an chàyu way masapor man-ahelennayad-taaw. ¹⁰Yag ammay agé te chayu tot-owa epàila hen ustoy layadyu hen amin annachay sosnodtaaw ahna way provinsiyen hen Macedonia. Ngém tàèn, anni chillug cha ichawat an chàyu ta anyu yanggay ammag cha tapyatapyan hen hiyachiy layadyu. ¹¹Ya ilanyu agé ta anyug agawaan yanggay hen katornosan hen antoy ataguwan. Ya achiy agég cha fiyangen hen fiyang hen ifa way faén ah fiyangyu. Ya komagét-ayu agé ta egad-ayu hen aminay masaporyu te chichachi chillu hen intugutugunni an chàyu. ¹²Te no hiyachiyat achi masapor way inta man-ochaw ah masapor ya ririspituwén chitaaw agé hen uray anchichay achi omafurot.

Hen mamfangchan Jesu Cristu hen antoy lota

1 Cor. 15:51-55

¹³Sosnod, laychénni way mangempaka-ammu an chàyu mepanggép hen anchichay natéy way ifataaw way omma-abfurot ta achiayun totokar way kaman hen anchichay tapena way maid namnamacha an Apudyus. ¹⁴Te ilanyu ngén, gapo ta afurotontaaw way

nan-uchi ah Jesus hen natéyana, wat yachi agé hen chataaw namnaméén way man-uchiyén Apudyus hen anchichay natéy way omma-abfurot an Jesus. Yag epetnod Apudyus chicha an Jesus hen mamfangchana hen antoy lota.

¹⁵Ah Apo Jesus hen nangintudtuchu hen antoy chani ifagan chàyu mepanggép hen mekaman. Te chitaaw way natattagu hen anchi tempon hen mamfangchan Apo Jesu Cristu, maid manlahyantaaw no hen anchichay natéy way i manib-at an hiya, te chicha hen mamangpango. ¹⁶Wat yato hen mekaman. Hen anchi ustoy émhépan Apo Jesus hen antoy lota way marpod uchu wat man-ongaw way mamangon hen natéy, yag man-ongaw agé hen anchi ap-apon hen anghel, yag chaat agé mepa-ale hen anchi kornetan Apudyus. Wat hen hiyachi, fumangoncha hen anchichay nan-atéy way omma-abfurot an Jesu Cristu way chicha hen péséy man-uchi. ¹⁷Yag chitaaw way natattagu hen hiyachiy tempo, antaaw ammag matarok way i mihib-at agé an Apo Jesus hen anchi iggaw hen funat. Wat mi-iggawtaaw an hiya ah ing-inggana. ¹⁸Wat hiyaha, chayu haphahaphapetéto ta way sém-éman hen hamhamàyu.

Masapor hihimnéen hen mamfangchan Jesu Cristu

Mat. 24:42-44; 2 Ped. 3:10-13

5 No mepanggép hen tempon hen ma-ammaan nadchi ya hen ag-agawna, achi masapor esoratni an chàyu way sosnod, ²te a-ammuyu chillu way maid nangammu hen ag-agaw way mamfangchan Apo Jesus, te kaman hen anchi i mangakaw hen lafi way ammag achi mapòpo-otan hen umaliyana. ³Te no umchahchi way tempo, cha ekat hen tataguwén nato-tornos hen egad yà ya maid ano amin mepasasamak yag hen hiyachiyat agé, inumchahat hen machusaan-cha. Yag maichat agé mangelasat hen hiyachi, te kaman hen ihay nafugi way ammag pàrat way mam-pànot yag maid makepasarcheng.

⁴Ngém chàyu way sosnod, no umchahchi way tempo, achiayu tot-owa mahngang way kaman hen anchichay achi omafurot. Te chicha, kaman helang hen ini-inggawancha, wat yachi hen mahngangancha way kaman hen mahngangan hen anchi nanasséy no umchah hen mangakaw. ⁵Waman chitaaw, kaman ag-agaw hen ini-inggawantaaw te nahehellawan hen hamhamàtaaw, wat faén kaman lafi way helang hen iggawtaaw. ⁶Wat hiyachi, masapor antaaw ammag hihimnéen hen mamfangchan Apo Jesus ya antaaw ammag man-a-annad ta achitaaw kaman hen anchichay maid afurotna way anchag kaman nanasséy. ⁷Hamham-éntaaw ngén, te lafi hen cha masmasséyan hen tatagu ya lafi agé hen chan futfutngan hen tatagu. ⁸Ngém chitaaw, faén lafi hen i-inggawantaaw te hen ag-agaw. Wat antaaw yanggay ammag man-a-annad way hen anchi kaman ehahapartaaw wat hen anchi afurottaaw ya hen anchi chataaw man-ahelennaychan. Ya hen anchi namnamataaw way henahallan Apudyus chitaawat, yachi hen kaman helmettaaw.

⁹ Te iggay piliyén Apudyus chitaaw ah anna i chuséén, te anna penele chitaaw ah ina taguwén ah ing-ing-gana gapon Apotaaway Jesu Cristu ¹⁰ way ah Jesu Cristu, natéy ah sobfottaaw ta uray no nanattéy hen achartaaw hen mamfangchana ono an natattagu, mafalin chillu mèttagutaaw an hiya ah ing-inggana.

¹¹ Wat hiyachi, masapor chayü haphahaphapeténto ah sém-éman hen hamhamàyu ya ah man-ahetennoron-ganyu agé ah afurot way yachi chillu hen chayü ekamkaman.

Hen anchi anongoh way tugun Pablo

¹² Hiyachi sosnod, hen ifagani an chàyuwat masapor ririspiwényu paat hen anchichay cha mangempap-ate way mangintudtuchu an chàyü mepanggép an Apudyus te chicha hen cha mangemponponò ya manugun an chàyü. ¹³ Masapor iyafiinyu paat chicha ya epàilayu agé hen layadyu an chicha gapon chacha ammaan.

Ilanyu agé ta man-aherinnispituayu amin ta man-tetempoyug-ayu.

¹⁴ Ya hen tugunni an chàyü agé way sosnod, masapor ingarényu hen anchichay nasachot, ya epas-émyu hen hamhamà hen anchichay cha ngommehpéy hen hamhamàna, ya toronganyu agé hen anchichay nakapsot hen afurotna, yag masapor man-anoh-ayu hen aminay tatagu. ¹⁵ Ya ilanyu agé ta achiyu cha ifabarés hen laweng way cha ma-ammaan an chàyü ta anyuwat yanggay an agawaan way mangamma hen ammay hen anchichay ifayu ya umat agé hen aminay tatagu.

¹⁶ Lomaylayadtaaw ah ing-inggana. ¹⁷ Ya chataaw agé manluwaluwaru way antaaw ammag achi iyang-anggayan. ¹⁸ Yag uray heno way mekaman an chi-taawén antaaw chillu ammag manyaman an Apudyus te yachi chillu hen laychén Apudyus an chitaaw amin way cha omafurot an Jesu Cristu.

¹⁹ Achitaaw agég pasarchengén hen man-ancharan hen Espiritun Apudyus an chitaaw. ²⁰ Ya achitaaw agég an pelohon hen anchichay tatagu way ekatchéén narpon Apudyus hen chacha ifaga, ²¹ ta antaawat an paneknekan hen egad. Ya é-égnanantaaw hen anchi nenènonong, ²² ya antaaw agég achiyén hen uray heno way laweng.

²³ Hen chawatni an Apudyus way pongar hen aminay tornos, wat ta totollongan chitaaw way komaman an hiya ah aminay ekamantaaw, ya ta hahallimunana hen hamhamàtaaw ya hen achartaaw ya umat agé hen lennawataaw ta maid fasfasortaaw hen mamfangchan Apotaaway Jesu Cristu. ²⁴ Sigurachu way ammaan Apudyusto te hiya hen namele an chitaaw, yag no wachan imfaganaat ammaana te matatallek hiya.

²⁵ Chàyü way sosnod, chayü agé koma iluwaruwan chànì.

²⁶ Ya pakomostéényu hen annachay ifataaw ahna yag ifagayu agé hen layadni an chicha.

²⁷ Yag innilan Apo Jesus way napateg hen antoy imfagà an chàyü wat masapor epagngaryu hen antoy sorat-o hen amin annachay cha omafurot ahna.

²⁸ Wat ta totollongan chitaaw amin an Apotaaw way Jesu Cristu. *Haén ah Pablo.*

2 eTesalonica

1 Haén ah Pablo, ya antochayan agé hen ifà way cha Silas an Timoteo, wat antoyan agé hen soratni way metongpar an chàyü way cha omafurot an Jesu Cristu way cha ma-am-among ahnad Tesalonica, chàyü way ena-awwan Amataaway Apudyus ya Apo Jesu Cristu. ²Hen chawat-o, ta totollongan chitaaw amin an Apudyus yah Apo Jesu Cristu, ya ta papannohoncha agé hen hamhamàtaaw amin.

Hen anchi machusaan hen tatagu hen mamfangchan Jesus

³Sosnod, henokay lawan kasen ekamanni no achi ammag chan yamayaman an Apudyus gapon chàyü, te cha pomegsapegsa tot-owa hen afurotyu ya umat agé hen chayü man-ahelennaychan. ⁴Wat anni agég cha ichayaw chàyü hen amin anchichay cha omafurot way cha ma-am-among hen kafabréfabréy way chani ayan, te uray chuar hen chayü lak-amén way ligat gapon ommafurotanyu, anyu chillug a-annohan aminchi ya anyu agég epapate chillu hen afurotyu.

⁵Amin hen cha mekamananna an chàyü, yachi hen manot-owaan hen kenanongnong Apudyus, te chana usarén hen amin annachay ligatyu ah pomegsaan hen afurotyu, yag hen halenonot amin cha nadchi wat hen metapyanyu hen mantorayana way yachi chillu hen chayü iligligatan. ⁶Ya ah kenalimpiyun Apudyus agé wat annag ifarés way mamaligat hen anchichay cha mamaligat an chàyü. ⁷Waman chàyü way cha maligatan ya umat agé chàni, paginangén Apudyus hen ligattaaw amin hen mamfangchan Apo Jesus way marpod uchu way manlurumfong ah kaman cha gumilab way apoy yag entàtaenna agé hen anchichay mannakafael way anghelna. ⁸Yag hen hiyachiy tempo agé, chusééna amin hen anchichay ammag mangachi an Apudyus way ammag achi mangafurot hen anchi ammayay chamag mepanggép an Apotaaw way Jesus. ⁹Yag hen chusachaat anchag metap-ar ah ing-inggana way mesesena an Apo Jesus hen anchi kachayaw way mannakafalinna. ¹⁰Ngém amintaaw way tataguna way omma-abfurot, antaaw yanggay ammag chachayawén hiya hen anchi ag-agaw way mamfangchana way maid mepaniyan hen kaenammay hen hiyachiy machayawana. Yag chàyü, metapeayu agé hen hiyachi te enafurotyu hen anchi intudtuchuni.

¹¹Wat hiyachi, annig cha iluwaluwaruwan chàyü ta mamfalinén Apudyus chàyü ah tataguna way makamma hen mangemparaylayad an hiya ta mètèmfuruy hen a-ammayu hen anchi ganchatna way namele an

chàyü. Ya chawaténni ta torongana agé chàyü ah mannakafalinna way mangamma amin hen anchichay ammay way laychényu way ammaan gapon ommafurotanyu an Jesu Cristu. ¹²Yag no yachi amin hen mekaman, chayawén hen tatagu ah Apotaaw way Jesus gapon chàyü, ya machayaw-ayu agé gapo ta hiya hen Apoyu. Ma-ammaan amin chachi gapon ség-ang Apudyus ya Apotaaw way Jesu Cristu.

Hen mekaman ya anat mamfangad ah Jesu Cristu
Mat. 24:3-44; 1 Tes. 4:15-17

2 Sosnod, wacha hen laychénni way ma-awatanyu paat mepanggép hen mamfangchan Apotaaw way Jesu Cristu ya hen meteponantaaw an hiya. ²Ya mepanggép an nadchi, achi komag naraka way makorkor hen hamhamàyu ya achiayu amin machanagan gapon cha mangaryan hen tapen hen tataguwén inu-umchah ano hen anchi ag-agaw way mamfangchana, te cha-an angkay. Wat tàén no wachay mangaliyén ah Apudyus paat hen nangempaka-ammu an chicha, ono ekatchéén wachacha ano hen nangintudtuchu an chicha, ono ekatchéén soratni paat ano hen nangngarancha, achiyu chillu ammag cha afuroton. ³Ilanyu ta achiayu koma ammag cha marokop ah uray heno way chacha pap-arangén, te achi chillu umchah hen anchi ag-agaw way mamfangchan Jesu Cristu no achi chumuar unna hen anchichay komontara an Apudyus ah kaman manaropaancha an hiya. Yag yachi, fùnag agé hen anchi ammag amchan hen kenarawengna way maid kasen kafanagana no faén yanggay hen metap-arana ad imférno. ⁴Ya hiya, annag kontaréén ah Apudyus ya uray heno way chan chinlan hen tatagu ah ekatchéén wachay kafaelana ya aminay chacha chad-ayawén, ya annag pangatowén agé hen acharna ah nangatngato no hen amin an cha nadchi way nale. Yachi yag ammag i tumùchu agé hen anchi Templon Apudyus way i manginwarawag way hiya paat ano hen tot-oway Apudyus.

⁵Awniyat cha-anyu aliw-an way imfafaggani chato an chàyü hen kawad-anni ahna. ⁶Yag innilayu agé no pakay cha-an fùnag hen yachi paatay lawengay tagu way hen anchi achina fùnagan, te wawà-acha chillu hen anchi cha mangempawa hen fùnagana. Yag innilayu agé no heno hiya way cha mangempawa way hiya paat hen Espiritun Apudyus. Ngém no umchah hen anchi ustoy tempo, meparufus chillu hen fumùnagana. ⁷Ngém uray cha-an fumùnagchi ad uwan, niluruggi chillu hen anchi lawengay a-ammana way achi maelasin hen tatagu. Ngém achi chillu mafalin way fù-

nag hen anchi paat amchan chi kenarawengna ing-ganah lomayaw hen anchi cha mangempawa hen fùnagana. ⁸Yag no lomayaw hen anchi cha mangempawa, wat yachi hen fùnagana. Ngém no mamfangad ah Apo Jesusat uray annag hapochan hiyaat matéy, te hen humilijan hen mamparanganaat yachi hen mangafà an hiya ah metap-arana.

⁹Yag no fùnag agé hen anchi amchan chi kenarawengna, wacha hen kafaellan Chumunyu an hiya wat maid achina ammaan ah kaskascha-aw ya sinyar ah manlokopana hen tatagu ah mangafurotanca hen kétémna. ¹⁰Wat ah kenasilibna, ammaana hen nankarakarasey omenpahaang ah karokopan hen anchichay tatagu way metatap-ar chillu, te anchag achi laychén way mangafurot hen anchi katot-owaan ah mahara-anca. ¹¹Wat hen ekaman Apudyus an chicha, annag eparufus hen marokopan hen hamhamàcha ta afurotonca hen anchichay kétém ¹²ta machusacha amin, te ammag lommaranoh hen chacha nangammaan hen laweng, yag anchag enachi way mangafurot hen anchi katot-owaan.

Hen penelen Apudyus way metape an hiya

¹³Ngém chày way sosnodni way laylaychén Apudyus, an-ani tot-owa ammag chan yamayaman an Apudyus gapon chày. Te nanepod hen lugrugin hen egad, chinuchuttokan Apudyus chày ah mahara-an gapon nanarosana hen Espiritun Apudyus an chày hen ommafurotanyu hen katot-owaan. ¹⁴Penelen Apudyus chày ah omafurot hen anchi intudtuchuni way ammayay chamag mepanggép an Jesu Cristu. Yag penelena agé chày way mèawa hen machayawan Apotaaw way Jesu Cristu. ¹⁵Wat yachi, sosnod, epapateyu paat hen afurotyu way anyug é-égnanan hen anchichay intudtuchuni an chày way anni an inyale hen tapena ya ensoratni hen tapena.

¹⁶Ah Apotaaw way Jesu Cristu yah Amataaw way Apudyus, anchag laylaychén chitaaw, ya gapoh ségangcha, maid kapéppégan hen mangempas-émancha hen hamhamàtaaw ya sigurachu agé hen anchi ammay way chataaw namnaméén. ¹⁷Wat hen chawatni, ta epas-épas-émcha chillu hen hamhamàtaaw ya ta tollongan chitaaw way manginyale hen pahig ammay ya mangamma agé hen pahig ammay.

Masapor iluwaruwan hen anchichay cha mantudtuchu

3 Hen anongoh way ifagani an chày way sosnod, chay koma iluwaluwaruwan chàni ta aggah ah miwarawagan hen alen Apo Jesus, ya ta omafurotcha agé hen tatagu way kaman hen enkamanyu way ommafurot ah machayawan Apudyus. ²Yag chawatényu agé ta mailisiyanni hen cha ekaman hen anchichay lawengay tatagu, te chuarcha chillu hen achi omafurot. ³Ngém tàén yachi, matatallek chillu ah Apo Jesu Cristu wat epapegsana hen afurottaaw amin ya guguwarchaana agé chitaaw ta achi chitaaw an-één an Chumunyu. ⁴Ya gapo hen namnamani hen torong

Apo Jesus an chày, sigurachuani way chay ammaan amin hen anchichay intugunni an chày, yag innilani way anyu agé etotoroy way mangamma cha nadchi.

⁵Hen chawat-o, ta torongan Apo Jesus hen hamhamàyu ta mataptapyan hen ma-awatanyu mepanggép hen layad Apudyus an chày, ya ta komaskasen hen anohyu way kaman hen anoh Jesu Cristu.

Masapor achitan sadsachot

1 Tes. 2:9

⁶Sosnod, antoyan agé hen eténgténgni an chày ad uwan way ah Apotaaw way Jesu Cristu hen narpowana, wat masapor achiayu paat cha makàkaila hen anchichay sosnod way ammag nan-asachot way manamma ya anchag achi laychén way manorot hen anchichay chani intudtuchu an chày. ⁷Te innilayu met hen anchi chani enkamkaman hen kawad-annihna, wat yachi koma hen sorotonyu. Te iggay-anin sadsachot ⁸ya maid inar-arani ah iggayni fayachan te hen enkamanni, an-anig nan-amma-amma ah enag-agaw ya lenafi ah manginyar-anni ah masaporni ta achiani oma-annig yag nagastosan-ayu. ⁹Hen nangenkamananni an nadchi, faén gapoh maid karébfénganni way mamfaga ah torongyu, te karébfénganni met totowa way mamfagah torongyu. Ngém yachi chillu hen enkamanni ta wachay torachényu. ¹⁰Yag uray hen ini-inggawannihna wat imfagafagani an chày way heno way achin amma, achi agé ma-adchan ah anéna.

¹¹Hen minyaryanni an natto, te chengngarni way wachacha anohna hen tapena an chày way ammag nasachot way i man-ammah chunucha yag nakagétchaat agé way i mifiyang hen fiyang hen tapena. ¹²Wat hen emancharni hen kaman an cha nahha way tatagu, wat narpon Apo Jesu Cristu way masapor koma anchag komagét way man-amma ta egadchah iyatagucha ya ta achichag haliw-én hen tapena. ¹³Wat yachi, sosnod, achiayu koma cha mapmappég way cha mangamma-amma hen ammay.

¹⁴Yag mag-ay ta wachay iha ahna ah achi mangafurot hen antoy ensoratni, ilanyu no nokay ahnadchi ta achiyu cha i ub-ufunun ta éhéd yag fumiin koma.

¹⁵Ngém achi ekatén anyug iyalig hiyah kafusor, te anyu an ekaman hiya ah sonodyu way mangamhew.

Hen luwarun Pablo

¹⁶Wat hiyachi, hen chawat-o an Apo Jesu Cristu way pongar paat chi tornos, wat ta totornosona hen hamhamàtaaw amin ta uray heno way umchahat mapapanoh chillu hen hamhamàtaaw, ya ta mawawà-acha hiya agé an chitaaw amin.

¹⁷Haén way Pablo, limà paat hen nangensorat hen antoy anongoh hen mesorat, wat sapay koma ta amma-ammay-ayu amin ahna. Yaton menlasinanyu way sorat-o tot-owa, te yaton chà emarka hen sorat-o.

¹⁸Wat ta tollongan chitaaw amin an Apotaaw way Jesu Cristu. *Haén ah Pablo.*

1 Timoteo

1 Haén ah Pablo way aposel Jesu Cristu way ah Apudyus paat way nangenharà an chitaaw hen nangimfaga hen kena-aposel-o ya ah Jesu Cristu way pongar hen namnamataaw. ² Antoyan hen sorat-o an heay Timoteo way anào tot-owa gapo hen ommafurotam an Jesu Cristu.

Hen chawat-o an Amataaw way Apudyus ya Apotaway Jesu Cristu, wat ta totollongan chitaaw ya séségangan chitaaw ya ta papannohoncha agé hen hamhamàtaaw.

Tugun mepanggép hen anchichay cha mangintudtuchu hen faén tot-owa

² Ped. 2; Juda 8-13

³ Hen laychê an heay anào way Timoteo, an-ag inggaw ahnad Efeso way yachi chillu hen intugun-o an hea hen anchi éy-o ad Macedonia, te wachacha ahna hen tapen hen tatagu way faén usto hen chacha itudtuchu wat masapor ifagam an chicha ta iginangcha. ⁴ Ifagam ta etagaycha hen annachay hudhuhudhuhena ya hen annachay un-u-un-un te chana dchi, an yanggay ammag omenpafùnag ah sosongel ya maid etorongna ah ma-awatan hen tatagu hen anchi laychén Apudyus way machahan yanggay no manokchun hiya. ⁵ Hen ganchat-o way mangintugun an cha natto an chày amin, ta epahmàna koma an chày hen anchi ustoy layad way marpo hen anchi nacharos way hamhamà way maid koma agé miyah-ahrang ah safaliy ganchat, ya ta ammag mapahig yanggay hen anchi tenten way afurot an Apudyus. ⁶ Te ilamat, wachacha hen tapena way ammag nangentagay an cha natto way an lawag chan sayasayasay way maid maetorongna. ⁷ Yag anchag laychén paat way mifilang ah mantudtuchu hen orchin Apudyus, ngém ancha chillug achi ma-awatan hen chacha iyale, ya chachaat agé epappapelet hen hehemmachà way ekatchéén tot-owa.

⁸ Innilataaw way ammay hen anchi orchin Apudyus non an faén safali hen mepàwaana. ⁹ Ngém achitaaw koma aliw-an way hen na-ammaan hen orchin, wat faén para hen anchichay ammay way tatagu te na-ammaan hen orchin ah para hen anchichay achi maryana way tatagu ya hen anchichay futangelo, ya hen anchichay maid hamhamàna ya afurotna an Apudyus, ya hen aminay menangfasor, chichachi hen makasapor hen orchin. Ya umat agé hen anchichay cha mameloh mepanggép an Apudyus ya hen anchichay cha mamchit hen chinàcha-archa, ya hen anchichay cha pomatéy, ¹⁰ ya hen anchichay cha manòyong hen

faén ahawana ono hen kapachongna way larae ya fufae, ya hen anchichay cha mangenlao hen tatagu, ya hen anchichay nangéttém ya hen anchichay ammag cha omenlémrém, chichachi amin hen makasapor hen orchin, ya umat agé hen aminay tatagu way cha mangamma hen tapen hen komontara hen anchi tot-owa way mitudtuchu. ¹¹ Te hen anchi tot-owa way mitudtuchu, yachi hen anchi mèmtemfuruu hen anchi ammayay chamag way nipiyar an haén way mangempanggar way maid kasen narpowana no faén hen anchi ka-a-ammayan way Apudyus way kangatowan.

Maid mepaniyan hen ség-ang Apudyus

Apos. 8:3; 9:3-19

¹² Anà ammag manyaman an Apotaaw way Jesu Cristu way nangidchat hen kafaelà way mangamma hen anchi impiyarna an haén, te imfilangna haén ah ihay natalek yag chinutokanà way mangamma hen laychéna. ¹³ Te uray inustà hen anchichay ommafurot an hiya hen anchi ar-argaw yag penalgatà ya lenaweng-o chicha amin, anà chillu ammag senégangan an Apudyus te hen hiyachi, cha-anà omafurot wat iggay-o ma-awatan hen chà enammaan. ¹⁴ Ngém ammag chakar hen ség-ang Apudyus an haén te inidchatna hen afurot-o an Jesu Cristu ya hen layad-o hen ahentagù way hen karmuwan cha nadchi, hen mèmtem-poyugan an Jesu Cristu. ¹⁵ Wachan ihay niyale way ammag tot-owa way afuroton koma amin hen tatagu, ekatnéén, "Ummale ah Jesu Cristu hen antoy lota way mangenharà hen menangfasor." Wat tot-owato, te haén paat hen anchi ka-amchanaan hen fasorna.

¹⁶ Ngém anà ammag senégangan an Apudyus way hen ganchatna, ta wachay mempàil-an Jesu Cristu hen kena-anohna hen anchi kararawwengan way tatagu, ta yachi hen sém-éman hen hamhamà hen anchichay umunud way omafurot way mafalin midchat an chicha agé hen mannanayun way mètaguwan an Apudyus.

¹⁷ Wat antaaw ammag chayawén hen anchi tot-oway Apudyus ah ing-inggana way tàén achi maila, hiya yanggay chillu hen Are way maid péppégna, Are way ammag matattagu ah ing-inggana way achi mafalin matmatéy. Amen.

¹⁸ Hiyachi, anào way Timoteo, piyaré hea way mangintudtuchu hen antoy intugun-o, te yachi chillu hen imfafaggan hen anchi profeta mepanggép an hea hen anchi ar-argaw. Yag hen anchi imfafaggacha, yachi koma hen mangempas-ém hen hamhamàno way mangufat hen laweng. ¹⁹ Tétérném hen afurotno ya ammaam amin hen innilam ah hamhamàno way laychén

Apudyus. Te wachacha angkay hen tapena way gapo yanggay hen nangentagayancha way mangamma hen innilacha way usto wat ammag na-ahap hen afurotcha yag ammag namaid. ²⁰ Wat yachi angkay hen nekanan an cha Himeneo an Alejandro way an-og emporang chicha an Chumunyu ah manhamham-ancha ta achicha chan ay-ayaman ah Apudyus.

Mepanggép hen manluwaruwan ya hen mantudtuchuwan

1 Ped. 3:1-7

2 Wat hen ihay tugun-o, masapor iluwaruwantaaw amin hen tatagu way antaaw manchawat ah para an chicha ya manyamantaaw an Apudyus gapon chicha, ² kaskasen hen anchichay chan toray ya umat agé hen aminay wachan fiyangna. Iluwaruwantaaw chicha ta ammay hen ataguwantaaw way maid guguru, ta wachay én-énnéntaaw way mangamma hen laychén Apudyus ya hen aminay usto. ³ Te yachi chillu hen anchi ustoy ekaman way mangemparaylayad an Apudyus way nangenharà an chitaaw. ⁴ Te hen laychén Apudyus, ta omafurotcha koma hen aminay tatagu ya ta ma-awatancha hen tot-owa way mepanggép an hiya. ⁵ Te an ihà-an chillu hen Apudyus ya an ihà-an agé hen anchi aron hen tatagu ah kefanagancha an Apudyus way hiyah Jesu Cristu way namfalin ah tatagu. ⁶ Te ah Jesu Cristu, inidchatna hen acharna ah sobfot hen aminay tatagu ta mafalin éméycha an Apudyus. Wat yachi hen kail-an hen layad Apudyus way mahara-an koma hen aminay tatagu, yag na-ammaan tot-owa chachi hen anchi ustoy tempona way hehemà Apudyus chillu way ka-ammana. ⁷ Yag yachi agé hen nanutokanà ah aposel, ta iyà itudtuchu hen anchi chamag mepanggép an Apudyus hen anchichay faén Judio ya ta an-o agég iwarawag hen ekanancha way mangafurot hen anchi katot-owaan. Achiyà ammag chan kétém te tot-owa hen antoy chà ifaga.

⁸ Ya hen amin koma way cha ka-am-amongan hen anchichay cha omafurot an Apudyus, laychê koma way hen anchichay lenarae hen manluwaru, larae way nacharos hen hamhamàna an Apudyus way faén napottok ya songel. ⁹ Ya hen finufae agé, masapor ilancha koma ta usto hen ekamanancha way manlumfong ta man-a-annadcha ya innilacha koma hen ekanancha way fumiin. Ya ta achicha agé paat ammag patpatigén hen ammayay fuè ya umat agé hen chacha iyarkos way faletò ya haleppon ya nan-angina way lumfong. ¹⁰ Te hen mangimfaga hen kaenammay hen fufae, wat hen anchi ammay way a-ammana te yachi hen manot-owaan way tot-owa hen afurotna an Apudyus. ¹¹ Ya masapor agé igiginnang hen anchichay finufae ta papannaagéncha hen anchichay chan tudtuchu way ancha komag epafafa hen acharcha. ¹² Achì eparufus hen fufae way manudtuchu ya manoray hen larae te masapor gumiginnangcha ¹³ way hen lason, te hen anchi pés-éy enamaan Apudyus wat ah Adam way larae ya anat ah Eva way

fufae. ¹⁴ Ya faén agé ah Adam hen narokop te ah ahawana way fufae hen narokop yag lenabsengna hen imfagan Apudyus. ¹⁵ Ngém tàén, matorongan chillu hen umana-ana no annaat an epapate way mangafurot an Apudyus ya wachay layadna hen ahentaguna ya chana agé ammaan hen laychén Apudyus ya agummuna way fumiin.

Hen katatagun hen anchi mangemponò hen ommafurot

Tit. 1:6-9

3 Tot-owato way ekatchéén no wachay tagu ah manlayad way mangemponponò hen anchichay cha omafurot, wat penelena hen anchi ammag ammay ya napateg way chunu. ² Ngém hen anchi mangemponponò, masapor maid kachumsekana ya an ihà-an yanggay hen ahawana, ya masapor na-annad ya achina cha afunan hen laylaychén hen achar, ya nahaman, ya masapor manmamangngili hen uray heno way tatagu, ya masapor wacha agé hen kafaelana way mantudtuchu. ³ Achi mafalin hen amfutangén ya hen gumugullu, te masapor hen anchi na-anoh way achi ammag songel, ya achi agé mafalin hen anchi ammag pelak yanggay hen chana gamgaman. ⁴ Masapor agummuna way mangemponò hen ahimfaryanna way a-abfuroton hen a-anàna hiya ya rispituwéncha agé hiya. ⁵ Te no maid innilan hen ihay tagu way mangemponò hen ahimfaryanna, ay ammoh achi kaskasen hen anchichay ommafurot an Apudyus way cha ma-am-among. ⁶ Ya masapor hen anchi nannuud hen afurotna way faén hen anchi anat an ommafurot te awni yag annag epasekat hen chana am-ammaan yag ichahanaat hen kachusaana way kaman hen nachusaan Chumunyu. ⁷ Ya hen anchi mangemponponò agé, masapor way uray hen anchichay cha-an omafurotén iyafiincha hiya ta achi ma-ahoyan ya achi amin marokop an Chumunyu.

Hen katatagun hen anchi tomorong hen anchichay mangemponò

⁸ Hen anchichay tomorong hen anchichay mangemponponò, masapor agé maid laweng ah a-ammacha, ta ancha ammag na-annad ya achicha agég chan chinuwwéén hen aryéncha, ya achicha amin lafusun way uminum ya achicha gamgaman hen pelak. ⁹ Ya masapor agé é-égnanancha hen anchichay katot-owaan way chataaw afuroton way nifaga an chitaaw, ya achicha koma ammag cha ahrangan hen hamhamàcha ah laweng. ¹⁰ Yag masapor agé ilailan chicha unna no usto hen chacha ekamkaman ta anchaat karébféngan way tomorong. ¹¹ Ya hen ah-ahawancha agé, masapor na-annadcha way achichan kapkapot, ya masapor matalekcha ya achicha ammag cha afunan hen laylaychén hen achar. ¹² Ya hen anchichay tomorong agé, masapor an ihà-an yanggay hen ahawacha ya masapor agummucha agé way mangemponò hen ahimfaryanancha. ¹³ Wat hen anchichay nènong hen chacha ekamkaman way tomorong, mifi-

langcha ah nangato ya maid iyag-agarcha way man-aphapet mepanggép hen ommafurotancha an Jesu Cristu.

Hen anchi maid mepaniyana way empaka-ammun Apudyus

¹⁴ Hen antoy chà manoratan, chà chillu hamham-én way achi mafayagat umaliyà koma way mangila an hea. ¹⁵ Ngém mag-ay ta mataktakà, hen antoy ensorato hen mangempaka-awat hen ekamantaaw way matagu, chitaaw way netatappe hen ahimfafaryan Apudyus way chitaaw hen iggawan Apudyus way natattagu ah ing-inggana, te chitaaw hen kaman to-od ya fatangan way tumùchuwan hen anchi katot-owaan. ¹⁶ Maid mepaniyan hen kaunig ya kapateg hen chataaw afuroton way egad ad uwan yag anat mepaka-ammu, te hen kafud-asan hen afurottaawat ah Jesu Cristu way

Namfalinéna hen acharna ah tatagu ta maila, yag tenàchégan hen Espiritun Apudyus hen kaenam-mayna, ya innilan agé hen anchichay anghel hiya. Yag nepagngar agé hen mepanggép an hiya hen karotarota, ya enafurot hen tapen tatagu hiya hen antoy lota, yag anat ma-ara ad uchu.

Hen anchichay enomfat hen chacha itudtuchu

1 Tim. 1:3-11; 2 Ped. 2; Juda 8-13

4 Narawag hen imfagan hen Espiritun Apudyus way umchah hen tempo way iwalin hen tapen hen tatagu hen anchi ustoy afurotcha an Jesu Cristu ya papannaagéncha hen kétémm way cha itudtuchun hen anchichay chumunyu ya ongtan. ² Yag hen anchichay cha mangintudtuchu an cha nadchi, anchag nangét-tém way ancha yanggay cha epàpàila hen afurotcha ya achicha ligligatén hen uray heno way laweng way chacha ammaan. ³ Cha nattoy tatagu, itudtuchucha way laweng hen mangahawa ya laweng agé hen tapen hen missa. Ngém ah katot-owana, enammaan Apudyus hen egachay missa ta issataaw way tatagu way hen mekaman, chitaaw way ommafurot an Apudyus way nangawat hen tot-owa, manyamantaaw ya antaawat issa hen uray heno way missa. ⁴ Te amin hen egachay enammaan Apudyusat pahig ammay way maid paat ma-achi non anat an manyaman hen anchi mangan. ⁵ Wat gapo ta yachin imfagan Apudyus ya gapo agé hen anchi yaman, wat maid maraweng ah ma-an.

Hen mitugun hen anchichay chan sérfi an Jesu Cristu

2 Tim. 2:14-26

⁶ Heay Timoteo, no itudtuchum amin chato hen anchichay sosnodtaaw way ommafurot, ammag memèngong hen cham mansérfiyan an Jesu Cristu ya matapyatapyan agé hen ma-awatam mepanggép hen anchi katot-owaan way nitudtuchu an hea way yachi

chillu hen pomegsaan hen afurottaaw. ⁷ Ngém anào, ilam ta achim cha changrén hen annachay hudhuhud-hud hena way maid sérfinà te maid paat maetorongna hen afurot an Apudyus. Ta hen ekamanno, annawat epapate way mandisiplina hen acharno way mangamma hen laychén Apudyus. ⁸ Manowat te wachan sérfinà no matudtuchuwan hen achar ta omorhe way mangamma ah ammaana, ngém ammag kaskasen hen misérfiyana no matudtuchuwan hen hamhamà way mangamma hen laychén Apudyus, te faén yanggay hen ataguwan ad uwan hen misérfiyana te hen ataguwan agé ah pegwana. ⁹ Tot-owa angkay hen anchichay enalè wat afuroton koma hen aminay tatagu. ¹⁰ Wat hiyachi, antaaw ammag epapate way mangamma hen laychén Apudyus, tàén chataaw maligatan, te chataaw manchinlan ah Apudyus way natattagu ah ing-inggana way hiya hen nangenharà hen aminay tatagu, kaskasen hen anchichay ommafurot an hiya.

¹¹ Hiyachi Timoteo, itudtuchum amin hen antochay intugun-o an hea. ¹² Ya ilam ta maid kapeloham gapo hen kachadcha-anno. Ta annawat an ammaan hen acharno ah mantorachan hen tapena way hen ekamanno, a-annacham hen aryém ya hen cham ekamkaman ya hen layadno hen ahentagum, ya é-égnanam hen afurotno ya achim ab-afunan hen anchi laylaychén hen achar. ¹³ Yag hen ekamanno ingganah aleyà, annog ang-angpelén way cha mangimfasafasa hen alen Apudyus hen tatagu ta yachi hen cham itudtuchu an chicha. ¹⁴ Ya achim agé cha iyang-anggayan hen anchi inidchat Apudyus way kafaalam hen nangempatchongan hen anchichay profeta an hea ya hen nanginchàépan hen anchichay mangemponponò hen limacha an hea. ¹⁵ Annog haham-én hen antochay intugun-o an hea ya cham paraparaktesén way mangamma ah amin way kafaalam ah mangil-an hen tatagu way cha omam-améd hen afurotno. ¹⁶ Arwacham hen acharno ya umat agé hen cham itudtuchu. Te no epapatem way mangamma an cha nadchi, wat hara-ancha-a an Apudyus ya mahara-ancha agé hen anchichay mangngar an hea.

Hen fiyang hen tatagu hen ifacha way ommafurot

Tit. 2:1-15

5 No wachay ma-amhew hen anchichay chan-ghanakkar, achi ammag cha ingarén ta an iyamma ah kaman hen ekaman way mètagépfar hen chinàcha-ar. Ya hen anchichay ung-ungunga, ekaman chicha ah e-enawchi. ² Ya hen anchichay natnatang way finufae, ekaman chicha ah ina ya hen anchichay fafarasang agé, an ekaman chicha ah sonod way maid hamhamà ah manloko.

³ Ya antaaw agé ammag halimunan hen anchichay nà-amfaro way maid kasen manalimun an chicha. ⁴ Ngém mag-ay ta wachan anà hen anchi nà-amfaro ono apona, tugunum chicha way fiyangcha way manalimun an hiya, ta ah faréycha hen mempàil-ancha hen ekamancha way mangamma hen laychén Apudyus, ta somofaletcha hen enkaman hen

chinàcha-ar ya anap-o an chicha, te yachin laychén Apudyus. ⁵ Ngém masapor toronganyu hen anchichay nà-amfaro way ammag maid manalimun an chicha way maid kasen manamnamacha way tomorong no faén ah Apudyus, te chachan luwaluwaru ya chan chawachawat ah torongna ah ka-arga-argaw ya karafilafi. ⁶ Ngém mag-ay ta wachay nà-amfaro way ammag cha i manligligawad, kaman paat natéychi an Apudyus tàén natatagu hen acharna. ⁷ Wat hiyato hen itudtuchum hen anchichay ommafurot ta maid ka-aryanacha. ⁸ Ngém non umat yag wachay achi manalimun ah totorangna ya kaskasen hen anchi ahimfaryanna, anna angkay cha kontaréén hen afurottaaw, ya wadwadcha hen karawengna no hen anchi maid afurotna.

⁹ Hen anchichay nà-amfaro way elestayu ah érégnay way matorongan, wat hen anchichay narakay way mantawén ah énémporo way iggay kasen ommahawa. ¹⁰ Ya masapor agé na-ammuwan way ammay hen enkamkamanna way nanalimun hen a-anàna ya nanmangili hen tapen hen tatagu way kaskasen hen anchichay ommafurot. Ya masapor na-ammuwan agé way usto hen enkamanna way nanorong hen anchichay napaligatan way nakasapor ah torong yag enongnongna paat agé way nangamma hen uray heno way ammay, wat chichachi hen toronganyu.

¹¹ Ngém achiyu ud-ay elesta hen anchichay nà-amfaro way cha-an marakay te awni yag afaén hen layadcha way kasen mangahawa hen layadcha an Jesu Cristu. ¹² Wat makafasorcha te achicha ammaan hen anchi empostacha an Apudyus way ammaanacha. ¹³ Ya ah awni agé yag anchag epaengha way manlenglengaleng hen chacha am-ammaan way anchag cha i mantarotaronton ah kafaréfaréy. Ya achi yanggay anggaychi, te awniyat yag epaenghacha agé way cha i mankapokapot ya cha i manchangchangar ya cha i manaphapet hen anchi maid fiyangcha. ¹⁴ Wat hen itugun-o hen anchichay nà-amfaro way chadcha-an marakay, unninaat no kasencha mangahawa ta umanàcha ta wachay halimunancha way himfafaryan te no yachi, maid énnén hen anchichay achi manlayad an Apudyus way manumsek an chitaaw. ¹⁵ Te ah katotowana, wachachaat angkay hen tapena way loohchaat peet nanhagong an Chumunyu. ¹⁶ Wat hiyachi, heno way ommafurot way wacha hen nà-amfaro an chicha way himfafaryan, masapor chicha hen manalimun ta faén hen anchichay tapen hen ommafurot ta hen halimunan hen anchichay tapena, hen anchi ammag poros chi manalimun an chicha.

¹⁷ Ya mepanggép agé hen anchichay cha mangemponponò way nènong hen chacha ekaman, masapor mataptapyan hen labfucha, ya kaskasen hen anchichay cha mangempapate way mangintudtuchu hen alen Apudyus. ¹⁸ Te hen anchi nesosorat way alen Apudyus ekatnéén, "Achiyu cha fédféchéén hen hongad hen anchi faka way chayun ilién, te lébféngna way mangan hen tapen hen chana ilién." Ya hen anchi iha agé ekatnéén, "Masapor marabfuwan hen anchi chan

amma." ¹⁹ Ya achiyu agég cha afuroton hen chacha mepafasoran hen anchichay mangemponponò no faén toro ono chuwa hen manàchég way mangaliyén fasorna tot-owa. ²⁰ Yag mag-ay ta tot-owa, amhiwényu hiya hen sangwananyu amin way tatagu ta émégyatcha hen tapena way mangamma.

²¹ Hen ifagà an heay anà way Timoteo, masapor afurotom paat amin hen antochay intugun-on hea way maid wahwahigém ya maid agé epohowam, te chechengngar Apudyus ya Jesu Cristu ya hen anchichay na-apudyusan way anghel amin hen antochay imfagà an hea. ²² Achim ahopan way chumutok ah man-ap-apo hen anchichay ommafurot te awni yag magat fumasor yag nifasor-a. Wat masapor a-anacham ta achia omfat.

²³ Ilam uwa, Timoteo, ta faén yanggay chanum hen inunum te masaporno hen aket way fayah ta gumintang hen sigab hen potom ya ta ma-agahan hen anachay tapen hen saketno.

²⁴ Ya mepanggép hen anchichay machutokan, achim cha aliw-an way hen tapen tatagu, mamadlaw hen fasorcha wat mamàila way machusacha. Waman hen tapena, achi maelasin hen fummasorancha ngém no ma-awni, ma-ammuwan chillu. ²⁵ Ya kaman agéhchi hen madlawan hen anchi ammay way ammaan hen tapena. Ya uray agé hen anchichay achi unay maelasin way ammay, awniyat mepadlaw chillu.

6 Ya mepanggép hen anchichay ommafurot way alepan hen tatagu, wat masapor rispituwéncha hen anchi nangen-alepan an chicha ta achi ma-ahoyan ah Apudyus ya umat agé hen chataaw itudtuchu. ² Ya hen anchichay alepan way omma-abfurot hen apocha agé, achicha ammag cha elayosan hen apocha gapon masosnochancha mepanggép hen afurotcha, ta hen ekamanchaat koma, masapor wadwadcha hen ekamancha way mangamma hen laychén hen apocha, te hen anchi apocha way cha mangawat hen torongcha, chichachi hen ifacha way ommafurot way masapor laylaychééncha.

Hen mintudtuchu hen sabsafali ya hen manlayad ah pelak

Jai. 5:1-6

Timoteo, masapor itudtuchum chato way annog elawag. ³ Ya heno way tagu way i mangintudtuchu hen sabsafali way ma-afurot way achi mètémfuruy hen anchi intudtuchun Apotaaway Jesu Cristu ya hen totoway ma-afurot, ⁴ hiya hen ammag chan pahih-iyay way maid innilana ya anna peet an laylaychéén yanggay way i mè-esngel ya chumuychuy mepanggép hen faén napateg. Wat hen mamfanagan cha nadchiat apés ya gura ya usot ya hen lawengay arkoro mepanggép ah ifa. ⁵ Ya ammag maid agé mantetempoyugan hen anchichay tatagu way ammag kenokomsaw hen hamhamàcha, te anchag achi mangiggéén hen anchi tot-owa. Te chicha, ekatcha ah hamhamàchéén hen pammatecha ano hen fumaknangan. ⁶ Manowat te wachan katotowana way omenpafaknang hen anchi

tot-oway pammate an Apudyus non antaaw an mapnek hen nawawà-acha way kok-owa, ngém safalichi way kafinaknang. ⁷ Te hamham-éntaaw ngén, te hen niyana-antaaw, maid poros imfùnagtaaw hen antoy lota. Yag no matéytaa, maid agé etàtaentaaw. ⁸ Wat no wachay érégna ah anén ya ilumfong, mapnekaaw koma. ⁹ Waman hen anchichay mangamgam ah fumaknanganca, maid héranéén na-awischa way fumasor, te narakacha way marokop te anchag achi madlawén finàrangchaat peet hen laweng ya hen lenoroko, yag yachiyat agé hen manachael an chicha way hen halenonotnaat anchag metap-ar. ¹⁰ Te hen layad ah pelak, yachi hen pongar hen ammag chuar way laweng. Yag wachacha tot-owa hen tapena way gapoh layadcha ah pelakat anchag nanchùgan hen afurotcha an Apudyus, wat maid achicha chaponon ah ligat.

Hen anongoh way tugun Pablo

¹¹ Ngém heay Timoteo way ihay tagun Apudyus, annog achiyén amin hen kaman an cha nadchi ta hen ammaam, epapatem way mangamma hen anchi ammay way laychén Apudyus. Ya epapatem way mangempapegsa hen afurotno ya hen layadno hen ahentagum ya hen anohno. ¹² Ya térném way mangincharan hen anchi afurottaaw way kaman cha-a mìyab-abfà, wat magunggunaan-a ah mannanayun way ataguwan. Te hen yachiy ataguwan chillu hen ganchat Apudyus para an hea nanepod hen ommafurotam hen sangwanan hen chuaray tagu.

¹³ Wachan ifagà an hea Timoteo hen sangwanan Apudyus way nangidchat hen ataguwan hen amin way natagu ya ah Jesu Cristu way nangemparawag hen katot-owaan hen sangwanan Poncio Pilato. Wat hen ifagà an hea ¹⁴ masapor afurotom paat hen aminay nitudtuchu an hea way maid matmat-én ah itudtuchum inggana hen anchi ag-agaw way mamfangchan

Apotaaw way Jesu Cristu. ¹⁵ Te no umchah hen anchi ustoy tempona wat eparang Apudyus ah Jesu Cristu hen antoy lota. Ya ah Apudyus, hiya yanggay hen ka-ammayan way mannakafalin way mantoray, ya hiya hen Aren amin hen egachay are ya Ap-apon hen egachay ap-apo. ¹⁶ Hiya paat yanggay hen ammag achi matmatéy ah ing-inggana, ya maid agé mepaniyan hen kahilin hen ininggawana, wat maid makahag-én an hiya. Yag nanepod hen laprapona, maid tatagu hen antoy lota ah nangila an hiya, ya maid agé chillu makaila an hiya ah ing-inggana. Wat antaaw ammag chayawén hiya ah ing-inggana te maid kepachongan hen kenafalinna.

¹⁷ Ifagam hen anchichay wachan mafalinna ta achicha cha epasekat hen kok-owacha te chichachiyat narakah matarà wat faén komachi hen mangiggaancha hen namnamacha ta ah Apudyus koma, te ah Apudyus, libli hen chana mangidchatan an chitaaw hen aminay masapor ah kapnekan ya lomaylaychantaaaw hen antoy natatagguwantaaw. ¹⁸ Yag ifagam ta ammaanca hen ammay ta ancha koma an fumaknang ah ammayay a-amma ya ta achicha naimot, yag alestocha koma agé way tomorong ah tapena. ¹⁹ Te no yachi hen ammaanca, ad uchu hen mangamonganca hen mannanayun way kafinaknang way mausar ah pegwana hen anchi ataguwan way maid péppégna way yachi hen anchi térén way ataguwan.

²⁰ Timoteo, masapor ayuwanam paat amin hen anchichay impiyar Apudyus an hea. Ya achim cha changrén hen anchichay chan aleale way an lawag maid fanagna hen anchi chachan hahahapetan way ekatchéén yachi anon kenaraeng ngém enomfatchaat peet. ²¹ Te wachacha hen tapena way gapo yanggay hen anchi ekatchéén kenaraengcha yag yinagyagchaat peet hen afurotcha an Apudyus.

Wat ta totollongan chitaaw amin an Apudyus. *Haén ah Pablo.*

2 Timoteo

1 Haén ah Pablo way aposel Jesu Cristu, wat antoy-an agé hen sorat-o an heay Timoteo way anào way laylaychê. Ah Apudyus hen nanlayad an haén ah man-aposel wat hennagna haén way i mangempagngar hen anchi mannanayun way ataguan way empostana hen anchichay mètampoyug an Jesu Cristu.

² Hen chawat-o an Amataaw way Apudyus ya Apotaaw way Jesu Cristu, wat ta totollongan chitaaw ya ta séség-angan chitaaw ya papannohoncha agé hen hamhamàtaaw.

Hen nanyamanan Pablo gapon Timoteo ya hen nempas-émana hen hamhamàna

³ Anà ammag manyaman an Apudyus gapon heay Timoteo te hiya hen chà afuroton way kaman hen nangafurotan hen anchichay anap-ò ad namenghan way maid safalih gachat hen hamhamào. Chaà manyamayaman an hiya hen chà manginluwaluwaruwan an hea ah ka-ag-a-ag-agaw ya karafilafi. ⁴ Yag cha-an-o agé aliw-an hen anchi nanluruwaam hen nanhiyananta wat laychê paat way kasen mangila an hea ta lomaylayachà. ⁵ Ya achì agé ar-aliw-an hen anchi nangempapatyam way mangafurot an Apudyus way kaman chillu hen afurot anchi apom way Loida ya ah inam way Eunice, yag innilà way yachi agé hen wacha an hea ad uwan. ⁶ Wat hiyachi, epahpamào an hea ta achim cha ar-aliw-an hen anchi inidchat Apudyus an hea hen nanchongà an hea. ⁷ Te hen anchi Espiritu way inidchat Apudyus an chitaaw, achina an cha paégyatén chitaaw te anna cha papegséén hen hamhamà. Yag idchatna agé hen annad ya hen layad hen ahentagu.

⁸ Wat yaha hen achita cha mafiinan way mangentàchég an Apotaaw way Jesu Cristu, ya achia agé cha mafiinan mepanggép an haén way nifafarud gapon hiya. Ta anno yanggay ammag anohan way mèlak-am hen ligat way lak-amén chillu hen heno way mangempagngar hen anchi ammayay chamag, te papegséén chillu Apudyus chitaaw way manganoh amin an cha nadchi. ⁹ Te ah Apudyus, henara-ana chitaaw amin yag penelena chitaaw ah mantataguna, yag hen nameleyana, achi gapoh wachan ammay way enammaantaaw te gapo ta hehemmana chillu ya gapo agé hen ség-angna. Te hen yachiy ség-ang, nawawà-acha chillu hen cha-an ma-ammaan hen antoy lota gapon Jesu Cristu, ¹⁰ ngém iggay meparang an chitaaw inggana ad uwan way ummale hen antoy lota hen anchi omenharà an chitaaw way ah Jesu Cristu. Yah Jesu Cristu,

penéppégna hen matéyan yag inwarawagna hen anchi ammayay chamag way yachi hen mangimfaga hen anchi mannanayun way mètaguwantaaw an Apudyus.

¹¹ Haén, piniyarà an Apudyus ah man-aposelna way i mangintudtuchu hen anchi ammayay chamag. ¹² Yag yachi hen gapona ah chà mapap-aligatan ad uwan. Ngém sésémén chillu hen hamhamào te a-ammù ah Apudyus, wat manokchù hiya ya sigurachuwa agé way hahallimunana hen chà mangammaan amin hen impiyarna an haén ingganah umchah hen manguwisana hen egad hen anchi anongoh hen ag-agaw. ¹³ Wat hen tugun-o an heay anào way Timoteo, annog an éég-nanan hen anchi tot-owa way intudtuchù an hea, ya achim cha engayngay-an way omafurot an Apudyus ya manlayad hen ahentagum te yachi koma chillu hen ekaman hen anchi looh nètempoyug an Jesu Cristu. ¹⁴ Ya hen anchi Espiritun Apudyus way niya-adchar an chitaaw, totollongancha-a way manga-annad hen anchichay napateg way nipiyan an hea.

¹⁵ Awniyat chinamagno way inyanggayanà hen amin antochay tatagu way ininggaw hen yatoy provinsiyan hen Asia, te uray cha Figelo an Hermogenes wat inyanggayanà agé. ¹⁶ Anggay yanggay ah Onesiforo ah cha-an, wat ta séség-angan koma Apotaaw way Apudyus amin hen ahimfafaryanna te kankanayén way cha ummale way mangempas-ém hen hamhamào. Yag iggay amin mafiinan gapon nifaruchà ¹⁷ te hen échahna paat ahtod Roma, annag nanhàatan way i manganap an haén ingganah inchahanà. ¹⁸ Ya innilam agé amin hen nanorongana an haén ad Efeso. Wat ta séség-angan koma Apudyus hiya hen anchi anongoh way ag-agaw hen manguwisana hen aminay tatagu.

Hen matalek way sorchachun Jesu Cristu

2 Hea way anào, sésémém hen afurotno an Apudyus te chakar chillu hen torongna an chitaaw gapon nètempoyugantaaw an Jesu Cristu. ² Ya amin way chengngarno an haén way intudtuchù hen sangwanan hen chuar way tatagu, wat ipiyarno chachi agé hen anchichay tatagu way matalekno way mafalin agé mangintudtuchu hen tapena.

³ Annog anohan hen uray heno way ligat way umchah an hea te yachi chillu hen harémén hen anchi ustoy mansérfi an Jesu Cristu te chicha hen kaman sorchachuna. ⁴ Yag hen anchi ustoy sorchachu, achi mafalin way mètemfuruy hen hamhamàna hen anchi hehemma hen anchi sifilyan te masapor ammaana

yanggay hen mangemparaylayad hen anchi namele an hiya ah sorchachuna. ⁵ Ya hen ihay miyaligan hen anchi mansérfi an Jesu Cristu agé, wat kaman hen ihay tagu way cha i miyab-abfà hen tagtagtag, te achi mafalin magunggunaan no achina tongparén hen lentég hen hiyachiy tagtagtag. ⁶ Ya kaman agé hen ihay polestas way nangempapate way man-amma, wat hiya hen pés-éy mangara hen anchi pés-éy mabtà. ⁷ Haham-ém hen antochay chà imfaga te ammùat torongancha-a an Apudyus way mangawat amin an cha natto.

⁸ Achim paat cha ar-aliw-an ah Jesu Cristu way ganà David way natéy ya anat man-uchi way yachi hen anchi ammayay chamag way chà itudtuchu. ⁹ Yag gapo hen chà mangintudtuchuwan hen anchi ammayay chamag, anà ammag cha mapap-aligatan yag imfaruchà agé way kamanà yanggay paat futangelo. Ngém uray ammag nifafarud hen antoy achar-o, achi chillu mafalin way mifarud hen alen Apudyus. ¹⁰ Yag an-og a-annohan hen uray heno way mepachah an haén ah pagsaya-atan hen anchichay tatagu way chinuchut-tokan Apudyus, ta mahara-ancha agé gapon Jesu Cristu way yachi hen mèlamancha hen anchi ka-ammayan way mètaguwan an Apudyus. ¹¹ Tot-owa hen anchi cha ma-ale way ekatnéén,

“No nètapetaaw an Jesu Cristu hen natéyana, mètapetaaw agé an hiya hen matatagguwana.

¹² Yag no a-annohantaaw hen ligat gapon hiya, antaaw agég mètoray hen mantorayana.

Waman no ehootaaw hiya, kapeletan way annag ehoot agé chitaaw. ¹³ Ngém uray no achitaaw matalek, matatallek chillu ah Apudyus, wat ammaana chillu hen imfagana te achi mafalin mankétména hen acharna.”

Manchùgan hen lawengah mamangchénan hen tot-owa

1 Tim. 4:6-16; 6:3-10; Tit. 3:8-11

¹⁴ Ammay no epahpamàno chachi hen annachay cha omafurot ahna, ya itugunno paat an chicha agé way mangimfisar hen laychéen Apudyus ta achicha koma chan sosongelan mepanggép hen anchichay faén napateg, te maid poros etorong cha nadchi te an yanggay an chumachael ah hamhamà hen anchichay mamangngar. ¹⁵ Yag hea, epapatem paat way mangamma hen anchi mangemparaylayad an Apudyus. Ya ilam ta maid om-omfat hen cham ekamkaman way mangintudtuchu hen anchi alena way katot-owaan, te hiyachi ya anat maid kafinam. ¹⁶ Achim cha changchangrén hen anchi ammag cha hapehabetén hen tatagu way ammag maid fanagna te ammag héméphépchi way mangempa-achawwéy hen hamhamà hen tatagu an Apudyus. ¹⁷ Te hen kaman ahnay tudtuchu, wat kaman paat saket way konet way annag cha fur-un hen achar yah awniyén ommalen. Yachi hen kaman hen anchichay cha ammaan cha Himeneo an Fileto, ¹⁸ te anchag tenaynan hen anchi tot-owa, ya anchag cha korkoron hen afurot hen tapena te ekatchéén looh narpas hen nan-uchiyan hen

tatagu. ¹⁹ Ngém tàén, uray heno way aryéncha, ammag achi chillu makorkor hen tot-owa mepanggép an Apudyus, te kaman paat yanggay challug way achi miwagat. Ya mepanggép hen anchichay ustoy ommafurot, wacha hen nesosorat way ekatnéén, “Inni-ilan chillu Apudyus hen amin anchichay tot-owa way ommafurot an hiya.” Yag ekatna agéén, “Heno way mangaliyén ‘ommapo an Jesu Cristu,’ masapor iyanggayana hen amin way laweng.”

²⁰ Hen anchi faréy hen faknang, chuar hen ininggaw, te wachacha hen napateg ya wachacha agé hen arohaeh. Te wà-acha ay na-ammaan ah faletò ya hen tapenay nan-angina. Ya wà-acha ahnay na-ammaan ah an lawag away ya lota. Wat napateg hen mausaran hen tapena ya faén hen anchichay tapena. ²¹ Hen miyaligana, chitaaw. Wat no laychéntaaw way napateg hen mangusaran Apudyus an chitaaw, masapor manchuchùgantaaw hen laweng ta kamantaaw nichachaton an Apotaaway Apudyus ya nesasaganataaw way mausar ah heno way ammayéna.

²² Ar-arwacham ta manchùgam hen anchichay kapegsaan way laylaychéen hen achar hen finafallu, ta annawat an epapate way mangamma hen ammayén Apudyus ya hen mètempoyugam ah ahentagum. Ya papegséém agé hen afurotno ya hen layadno hen ahentagum. Ta etemfuruyno hen hamhamàno hen anchichay tatagu way cha chumawat ah torong an Apudyus way maid safalih pontos chi hamhamàcha.

²³ Achita cha mìchischiskas hen anchichay maid chillu sérfinà te maid fanagna. Ya innilam agé way maid chillu kasen mifanagan cha nadchi no faén ammag ah sosongel. ²⁴ Te hen anchi tagu way chan sérfi an Apudyus, achi koma mafalin way mè-esngel te masapor ammay hen ekamanna hen aminay tatagu, ya masapor agé innilana way mantudtuchu ya masapor agé na-anoh. ²⁵ Te no iyam-ammana way pomahew hen anchichay safali hen hamhamàna, magat idchat Apudyus hen wayacha way mamfafawi ya mangawat hen anchi tot-owa mepanggép an hiya, ²⁶ wat yachi hen omanamotan hen hamhamàcha ah kahara-ancha hen anchi silib Chumunyu way hiya hen nangawis an chicha way mangamma hen laychéna.

Hen ekaman hen tatagu no umchah hen anongoh hen ag-agaw

1 Tim. 4:1-5; Juda 17-23

3 Papadcha-anémto Timoteo way no téng-angay hen anongoh hen ag-agaw ammag chumuar hen laweng hen antoy lota. ² Te ammag somafali hen hamhamà hen tatagu way ammag hen acharcha yanggay hen haham-éncha ya hen pelak. Anchag mampaspasekat ya mampahih-iyà ya anchag in-insortuwén hen tapena, ya ancha agég achi afuroton hen chinàcha-archa. Ya ammag maid amin manyamanancha ya achicha amin iyafiin ah Apudyus. ³ Hen tatagu hen hiyachiy tempo agé, maid hamhamàcha hen ahentagucha, ya anchag u-unnongon hen lawengay cha na-ammaan, ya ustancha hen ifacha ya anchag

natangset, ya ancha agég èmehan hen ahentagucha ya anchag agogoran hen anchichay cha mangamma hen usto. ⁴ Ya tàen hen ifachéén anchag lokopon. Maid annadcha te anchag mansékar way anchag amaan hen laylaychéncha way maid paat hamhamàcha hen laychén Apudyus. ⁵ Anchag epàpàila way wachan afurotcha ngém anchag achi eparufus hen man-ancharan Apudyus an chicha ah kafalewan hen hamhamàcha. Timoteo, achia cha miyah-ahrang hen tatagu way kaman an cha nadchi. ⁶ Ya hen tapecha agé, ah kenasilibcha, anchag hégpén hen fafaréy hen tatagu, yag no omeng-enghachéén lenokopchaat hen anchichay finufae way naraka ah ma-awis way looh kenorkor hen fador hen hamhamàcha ya maid agé achicha finàrang ah laylaychén hen achar. ⁷ Ya hen kaman an cha nadchiy finufae, maid achicha i manchangchangan ta wacha komay acharéncha, ngém anchag achi chillu elasin hen anchi tot-owa mepanggép an Apudyus. ⁸ Ya hen anchichay cha mangawis hen kaman an cha nadchi agé, anchag cha kontraréén hen anchi tot-owa mepanggép an Apudyus way kaman an cha Janes an Jambres ad namenghan way nangontara an Moses. Te chicha agé, ammag nat-én hen ekamancha way manhamhamà ya nèfat ah solet hen afurotcha an Apudyus. ⁹ Wat ma-ammaan an chicha hen kaman hen na-ammaan an cha Janes an Jambres way achi mautopan hen chacha ammaanén enlasinat amin hen tatagu hen nèfatancha.

Hen tapen hen tugun Pablo

1 Ped. 4:12-19

¹⁰ Ngém heay Timoteo, faén kaman hichi hen wachan hea, te hea, cham torachén hen intudtuchù ya hen chà enkamkaman. Yag innilam amin hen wachan haén way hen afurot-o ya hen layad-o hen ahentagù, ya hen anoh-o hen uray heno. ¹¹ Yag innilam agé amin hen na-ammaan an haén ad Antiokia ya ad Iconio ya ad Listra way anà ammag napap-aligatan way térén ngém henara-anà chillu an Apudyus. ¹² Te ah katot-owana, heno way tagu way manlayad way mangamma hen laychén Apudyus gapon nètempoyugana an Jesu Cristu wat mapap-aligatan chillu. ¹³ Waman hen anchichay lomorokkop ya cha mangamma hen laweng, ammag an omam-améd hen karawengcha way anchag cha lokopon hen tatagu yag chachaat agé marokop.

¹⁴ Ngém hea, Timoteo, é-égnanam hen anchi nitudtuchu an hea ya a-abfurotom chillu, te innilam hen kenatatagun hen anchichay nangintudtuchu an hea. ¹⁵ Yag nanepod agé hen kaongam, chechengngarno chillu hen anchi nesosorat way alen Apudyus way yachi hen cha mangempahpahmà hen tatagu way omafurot an Jesu Cristu ah kahara-ancha. ¹⁶ Ya amin hen anchi nesosorat way alen Apudyus, ah Apudyus chillu hen nangempahpahmà hen nesoratana. Wat miyusar ah katudtuchuwantaaw ya ah ka-amhewan-taaw ya ah katugunantaaw mepanggép hen ekaman way mangamma hen usto hen antoy matatagguwan-

taaw. ¹⁷ Yachi hen kasérfiyan hen alen Apudyus, ta chitaaw way manlayad an hiya, maid achi wacha ah masaportaaw way mangamma hen aminay ammay.

Hen tugun Pablo ya anat matéy

⁴ Hen antoy chà itugun an hea Timoteo, wat chà ifaga hen sangwanan Apudyus ya Jesu Cristu way hiya, kasen umale way mantoray ya manguwis hen aminay katagutagu way uray hen natattagu ya hen nan-atéy. ² Hen ifagà an hea, wat masapor epagngar-no amin hen anchi chamag mepanggép an hiya way tempona man ono faén. Epapatem way mangempagngar hen tatagu way annog téngtéténgténgén chicha ya amhiamhiwén chicha, ya pas-épas-émén agé hen hamhamàcha. Yag masapor agé chakar chillu hen anohno way mantudtuchu. ³ Te umchah hen tempo way ammag achiyén hen tatagu hen anchi katot-owaan way mepanggép an Apudyus ta anchi yanggay laylaychén hen acharcha hen sorotoncha. Wat anchaat an man-among ah chuar way mangintudtuchu hen anchi umis an chicha way yachiyat chillu hen laylaychén hen ingacha way mangngar. ⁴ Wat anchag inyanggayan way mangngar hen anchi tot-owa ta hen papannaagéncha paatat, hen anchi an lawag naparang way haphapet. ⁵ Ngém hea, masapor mangachidchéém hen hamhamàno ta annog anohan hen uray heno way ligat way mepachah an hea, ya epapatem way manginwarawag hen anchi ammayay chamag, ya annog ammaam amin hen anchi nipiyar an hea. ⁶ Yag mepanggép an haén, téng-angay ménat umchah hen tempon hen manaynà hen antoy lota te awniyat pédténà. ⁷ Empapatè ah aminay kafaèlà way nangamma hen laychén Apudyus, ya an-og ena-abfurot hiya way nangamma amin hen impiyarna an haén. ⁸ Wat wacha hen nesasaggana ad uchu way para an haén way ammayay gunggunà way yachi hen idchat hen anchi nalilimpiyu way uwis way ah Apo Jesu Cristu no umchah hen anchi ag-agaw way manguwisana hen tatagu. Yag faén agé yanggay haén hen mangara an nadchi te amin hen anchichay tatagu way manlayad way mangila an hiya hen mamfangchana.

Hen probleman Pablo

⁹ Timoteo, mahaphapa-a koma way umalehto no mafalin, ¹⁰ te inyanggayanà an Demas te annag pawadwad-én hen antoy ataguwana ad uwan wat émméy ad Tesalonica. Yah Cresente agé, namfiyahi way émméy ad Galacia, ya ah Tito, émméy ad Dalmacia. ¹¹ Wat anggay yanggay ah Lucas ah antoyan ahto. Wat chag-ohom ah Marcos te masapor-o hen torongna hen antoy chataaw ammaan. ¹² Maid agé ah Tikico te hennag-o hiya ad Efeso. ¹³ Yag no umaleayu, aranyu hen anchi chaket-o way enhahàfà an Carpo ad Troas. Yag aranyu agé hen anchichay libnu, kaskasen hen anchichay senosollatà way torak te yachi hen masasapor-o paat.

¹⁴ Hen anchi chan féhféhar way ah Alejandro, ammag chuar hen enammaana an haén way laweng, wat egad ah Apudyus way mangidchat hen assong hen anchichay chana enammaan. ¹⁵ Yag arwachanyu agé hiya te annag agogoran way térén hen anchi chataaw itudtuchu.

¹⁶ Hen anchi pés-éy nepasangowà hen uwis, ammag maid ifà ah nangentàchég an haén te anchag ommawid amin. Ngém hen chawatê, ta pakawanén koma Apudyus chicha. ¹⁷ Ngém iggayà chillu iyanggayan an Apudyus te empapegsana hen hamhamào ya tenotollonganà way mangimfaga amin hen anchi ammayay chamag ah mangngaran hen anchichay faén Judio, yag anà agég henara-an hen mapchità hen hiyachiy tempo. ¹⁸ Ya sigurachuwà agé way hahalla-anà chillu

an Apudyus hen uray heno way laweng way mepachah ingganah aranà ad uchu way metape hen mantorayana. Wat hiya chillu hen machachayaw ah ing-inggana. Amen.

¹⁹ Epakomostam haén an cha Priscila an Akila ya hen anchichay ahimfafaryan Onesiforo. ²⁰ Ah Erasto uwa, nataynan ad Corinto, ya hen lommayawà ad Mileto, nansaket ah Trofimo wat tenaynà hiya ahchi.

²¹ Pachasém paat way umalehto ta anat an omagilé.

Cha Eubulo an cha Pudente an Lino ya ah Claudia ya umat agé hen amin anchichay tapenay sosnodtaaw, chacha amin pakomostaan hea.

²² Wat ta mawawà-achah Apo Jesu Cristu an chitaaw ya ta totollongan chitaaw amin an Apudyus. *Haén ah Pablo.*

Tito

1 Haén ah Pablo way aposel Jesu Cristu way chan sérfi an Apudyus. Wat antoyan hen sorat-o an heay Tito way anào tot-owa gapon ommafurotantaaw an Jesu Cristu.

Haén, piniyarà way i mangempapegsa hen afurot hen anchichay tatagu way chinuchuttokan Apudyus, ya ta epaka-awat-o agé an chicha hen anchi tot-owa ah komamanancha an hiya. ² Te yachi hen manamna-mataaw way mangawat hen anchi mannanayun way ataguwan way empopostan Apudyus hen anchi uray cha-an ma-ammaan hen antoy lota, yag innilataaw agé way ah Apudyus, maid kétkétémna. ³ Ngém egad ad uwan yag annaat epangnar hen yachiy ammayay chamag an chitaaw. Yag impiyarnachi an haén, wat yachi hen chà iwarawarawag te yachi hen imfilin Apudyus way nangenharà an chitaaw.

⁴ Hen chawat-o, ta totollongan chitaaw an Amataaw way Apudyus yah Jesu Cristu way nangenharà an chitaaw, ya ta papannohoncha agé hen hamhamàtaaw amin.

Hen ammaan Tito ad Creta

1 Tim. 3:1-13

⁵ Hen nanaynà an hea ahnad Creta, ta ehènadno koma amin hen anchichay cha-an marpas ya ta chumutok-a ah mangemponponò hen kafabréfabréy ahna. Wat achim cha aliw-an hen anchi intugun-o mepanggép hen machutokan, ⁶ te hen mangemponponò, masapor maid ahoyna ya an ihà-an hen ahawana, ya masapor agé ommafurotcha hen anchichay a-anàna way achichag natangset ya achichag chan fab-arakfor. ⁷ Ya gapo ta hiya hen napiyar way manalimun hen anchichay ommafurot an Apudyus, wat masapor maid kachumsekana ya achi ammag natangset ya achi agé narakah pomtok, ya faén agé amfutangén ya achi agég gumugullu ya achi agég chan gamgam ah pelak. ⁸ Ya hen mangemponponò agé, masapor manmamangngili ya patigéna paat hen ammay. Masapor nannad ya nalimpiyu ya patigéna hen laychén Apudyus, ya achinag cha afunan hen laylaychén hen achar. ⁹ Ya masapor é-égnanana hen anchi nitudtuchu an hiya way yachi paat hen ma-afurot, ta usto hen itudtuchuna hen tapena ah mepas-éman hen hamhamàcha ya ta wachay mepàil-an hen neh-awan agé hen anchichay safali hen hamhamàna.

¹⁰ Hen mangimfag-à an natto an hea, te chuarcha hen tatagu ahna way ammag natangset, kaskasen hen tapen anchichay Judio way tommepon an chàyu way ammag kenokomsaw hen chacha aryén ah man-

lokopancha hen tapena. ¹¹ Wat masapor paginangém chicha te chacha lifokon hen afurot hen tapen hen himfafaryan gapon anchi enomfat way chacha itudtuchu, yag hen gagaracha paat agéat ah umar-an-cha ah pelak. ¹² Ad namenghan, wacha hen ihay kailiyancha way eCreta way kaman profeta yag uray hiyéén annag cha etanong way mangaliyén, "Anchag nangéttém hen aminay eCreta way anchag laweng way térén, ya nasachot way man-amma ngém alestocha mepanggép ah mangan." ¹³ Yachi hen imfagana yag tot-owa angkay. Wat hiyachi, masapor eleletagno way mangamhew an chicha ta éhéed yag usto hen ekamancha way mangafurot an Apudyus, ¹⁴ ya ta achichag chachangrén hen annachay hudhuhudhud hen anchichay Judio ya achicha agég cha afuroton hen anchichay orchin way ammag cha penarang hen tatagu way nangachi hen anchi tot-owa.

¹⁵ Hen anchi tagu way chinerosan Apudyus hen hamhamàna, maid makachachael hen anchi ammay way wacha an hiya te maid panpanyawna. Waman hen anchi tagu way cha-an macharos an hen hamhamàna way ammag achi omafurot, maid achi mangemparaweng an hiya te maid achina panyawén. ¹⁶ Chicha anchag ekatén ommafurotcha an Apudyus, ngém hen chacha ammaan, yachi hen manot-owaan way maid tot-owa afurotcha, te anchag laweng ya natangset way maid paat innilacha way mangamma hen usto.

Hen anchi ustoy ma-afurot

1 Tim. 2:8-12; 3:2-13; 5:1-25

2 Ngém hea, Tito, masapor itudtuchum hen anchi mètémfuruyan hen anchi tot-owa way ma-afurot mepanggép an Apudyus. ² Ifagam hen anchichay anam-ama ta achicha cha afunan hen anchi laweng way laychén hen achar ya ta man-annadcha. Masapor epapatecha hen afurotcha ya hen manlaychancha hen ifacha. Ya masapor man-anohcha. ³ Ya umat agé hen anchichay natatang way finufae, ifagam ta enongnongcha hen ekamancha way mangamma hen laychén Apudyus ta achicha chan kapkapot ya mamfutfutang. Ya masapor itudtuchucha hen ammay ⁴ ta matudtuchuwan hen anchichay ung-ungunga way finufae ta laylaychéncha hen ahawacha ya hen a-anàcha, ⁵ ya ta man-annadcha agé ya ta nacharos hen hamhamàcha way mangennongnong way mangamma amin hen karébféngan hen fufae way ammaan. Ya itudtuchucha agé way masapor man-anohcha ya afurotoncha hen ahawacha. Te no yachi hen ammaan-

cha wat achi maustan hen mitudtuchu mepanggép an Apudyus.

⁶Téngténgém paat agé hen anchichay finafallu ta achicha cha afunan hen heno way laweng way laychén hen achar. ⁷Ya heay Tito, ilam ta mènómèng amin hen ammaam ta wachay torachén hen tapena. Ya emamadno hen ekamanno way mantudtuchu ya epàil-am ah a-ammam hen kenapategna. ⁸Ya iyam-ammam way mangintudtuchu hen pahig tot-owa ta maid machumsekana, ta anchag fumiin hen anchichay cha komontara te achicha makachah hen manlawengan-cha an chitaaw.

⁹Ifagam hen anchichay a-alepan way masapor afurotoncha hen apocha ya ammaancha amin hen laychéncha. Achicha cha me-esngel ¹⁰ya achicha cha etàlilig way mangara hen heno way ilanča. Ta hen ekamancha, anča yanggay ammag ammaan hen ammay ah kail-an hen mapiyarancha te no yachi hen ammaanchaat machayaw ah hamhamà hen tatagu hen anchi chataaw itudtuchu mepanggép an Apudyus way nangenharà an chitaaw.

¹¹Inu-umchah hen nangempàil-an Apudyus hen anchi ség-angna hen aminay tatagu way yachi hen kahara-antaaw. ¹²Yag no iyafiintaaw hen hiyachiy ség-angna, ma-awatantaaw way masapor antaaw ammag iyanggayan hen heno way achi laychén Apudyus ya hen anchi laweng way laychén hen achar. Masapor man-annadtaaw ya nalimpiyutaaw way mangamma hen laychén Apudyus hen kawad-antaaw hen antoy lota. ¹³Yaha hen ekamantaaw ah chataaw manmanéchan hen mamfangchan Jesu Cristu way pongar hen namnamataaw way hiya hen anchi kangatowan way Apudyus way nangenharà an chitaaw way an agég maid mepaniyan hen kaenammayna. ¹⁴Te hiya, inidchatna hen acharna way matéy ta wachay kafaelantaaw way manginwalin hen anchi lawengay a-amma, ya ta mafalin macharosantaaw ah mantataguna paat way helarayyad way mangamma hen ammay.

¹⁵Wat chichato hen itudtuchum hen tatagu ah pépég hen karébféngam way manugun ya mangamhew an chicha. Yag ilam agé hen ekamanno ta maid kapeloham.

Hen ekaman hen ommafurot

2 Tim. 2:14-26

3 Itugutugunno agé hen anchichay tatagu ahna ta afurotoncha hen anchichay o-okom hen gubérno way chan toray an chicha ya ta masasagganacha koma way mangamma hen uray heno way ammay. ²Ifagam agé ta achicha ustan hen uray heno way tagu ya ta achicha chan sosongel ta ancha an man-anoh way manganmamad hen ekamancha hen aminay tatagu. ³Te uray chitaaw amin, hen anchi ar-argawat antaaw ammag enomfat way maid innilataaw hen usto mepanggép an Apudyus wat maid afurottaaw an hiya

te an narokop hen hamhamàtaaw way kaman paat chitaaw hen alepan chi laweng way cha mangamma-amma hen heno way laylaychén hen achar. Ya ah ka-ag-a-ag-agaw, ammag laweng ya apés hen wacha an chitaaw wat antaaw ammag achi laychén hen tatagu ya achi chitaaw agé laychén an chicha. ⁴Ngém angkay hiyachi way nepaka-ammu hen ség-ang Apudyus an chitaaw ya hen layadna hen tatagu, ⁵wat henara-ana chitaaw. Ya faén agé gapo ta wacha hen ammay ya usto way enammaantaaw te an yanggay gapo hen ség-angna ya an chitaawat hara-an. Wat chinarosana amin hen fasortaaw way kamantaaw kasen niyanà te finalewan hen Espiritun Apudyus hen hamhamàtaaw. ⁶Yag gapo hen anchi enammaan Jesu Cristu way nangenharà an chitaawat pararo agé hen layad Apudyus way nangidchat hen Espirituna an chitaaw ⁷ta wachay mangimfilangana an chitaaw ah maid fasfasorna. Yag gapo agé hen nan-ancharan hen ség-angna wat metawid an chitaaw hen anchi mannanayun way ataguwan way chataaw namnaméén.

⁸Ammag tot-owa amin hen antochay cha na-ale.

Hen laychê koma Tito, ta annog epapate way mangintudtuchu an cha natto hen annachay ommafurot an Apudyus ahna, ta enongnongcha paat way mangamma hen usto ya ammay, te yachi hen katorongan hen aminay tatagu. ⁹Ngém annog manchùgan hen sosongel way maid kafanagana ya hen un-u-un-un hena, ya achia agé cha me-esngel mepanggép hen orchin Moses te maid paat etorong cha nadchi ya maid amin sérfina. ¹⁰Yag heno way tagu way manachael hen tetempoyugyu way an chàyug manhihiyanén, wat masapor amhiwényu. Yag no achina changrén, enkasenyu. Yag no annag a-adchiyén chillu, anyug manchùgan hiya. ¹¹Te maila way ammag looh chinumgat hen anchi laweng way wachan hiya, ya hen yachiy laweng hen manot-owaan hen eno-omfatana.

Hen anongoh way aryén Pablo

¹²No faén ah Artemas hen hénagê way umalehna, ah Tikico. Wat no umchah, mahaphapa-ayu koma way umale way mihib-at an haén ahchid Nicopolis te ekatowén ahchi hen inggawà hen antoy agilé. ¹³Ilam ta torongam paat cha Zenas way apogachu an Apolos hen lumigwatanča way mamfiyahi ta wacha koma hen amin way masaporcha. ¹⁴Yag tugunum hen anachay ifataaw ta enongnongcha way mangamma hen usto ya ammay ta wachay katorongan hen anchichay makasapor ah torong ya ta wacha koma hen sérfin hen ataguwantaaw hen antoy lota.

¹⁵Amin hen antochay ifataaw ahto, chacha amin pakomostaan hea. Ya pakomostéém agé hen amin anachay ifataaw way cha omafurot ahna.

Wat ta totollongan chitaaw amin an Apudyus. *Haén ah Pablo.*

Filemon

¹ Haén ah Pablo way nifafarud gapon chà mangintudtuchuwan hen omafurotan an Jesu Cristu, ya antoyan agéhto ah Timoteo way sonodtaaw.

Wat antoyan hen soratni an heay ifani way Filemon way laylaychénni way cha agé mangintudtuchu hen alen Apudyus. ²Ya soratni agéto an heay sonod way Apia yah Arkipo agé way kaman sorchachun Jesu Cristu way kaman agén chàni, ya anat agé chàyu amin way cha omafurot way cha ma-am-among ahnah faréy cha Filemon.

³Hen chawatni, wat ta totollongan chitaaw amin an Amataaw way Apudyus yah Apo Jesu Cristu, ya ta pannonhoncha agé hen hamhamàtaaw amin.

Hen enkaman hen afurot Filemon

Col. 1:4

⁴Hen aminay chà manginluwaruwan an heay sonochay Filemon, anà ammag chan yaman an Apudyus ⁵gapon chà changrén way afurotno an Apo Jesus ya hen cham ekaman way mangempàila hen layadno hen aminay tatagun Apudyus. ⁶Yag hen chà agé chawatén, ta gapon anchi cham mangimfag-an hen tapena mepanggép hen afurottaaw wat an mataptapyan hen ma-awatanyu amin mepanggép hen anchichay ammay way midchat an chitaaw gapon ommafurotantaaw an Jesu Cristu. ⁷Heay sonod, anno totowag cha epas-ém hen hamhamào, te gapon cham ekaman way manlayad hen anchichay cha omafurot ahnaat nepas-ém hen hamhamàcha, yag yachiyat agé hen cha mangemparaylayad an haén.

Hen chawat Pablo an Filemon

⁸Gapon afurottaaw an Cristu way yachi hen nan-sonochanta, wat mafalin ménat way matorochà way mangempapelet an hea hen antoy ifagà way ammaam koma. ⁹Ngém gapo hen chatan ahelaychan, un-unni-na no anà an mampangpanga-ase. Wat haén way Pablo way narakay way nifafarud ad uwan gapon chà mangintudtuchuwan hen omafurotan an Jesu Cristu, ¹⁰wacha paat hen chawatê an hea mepanggép hen antoy alepanno way Onesimo way omma-awwid an hea. Te ad uwan, kamanat agé yanggay anào ah Onesimowanto, te intudtuchù an hiya hen ommafurotana an Jesu Cristu hen antoy kawad-o ah pagfaruchan. ¹¹Manowat te hen anchi ar-argawat maïd tot-owa sérfin natto way tagu an hea, ngém ad uwan, chakar peet hen mansérfiyana an hea ya umat agé an haén. ¹²Wat hen ekaman-o, epahàyat-o koma hiya an heah-

na, tàén sigab hen hamhamào hen lomayawana an haén. ¹³An-owat komag laychén paat way mì-iggaw an haén ta anà an torongan an hiya ah kaman penaka-acharno way tomorong hen antoy nifafalluchà gapon chà mangintudtuchuwan hen anchi ammayay cham-ag. ¹⁴Ngém achì epagud hiya no achim iyafun unna te achì laychén way mamelet an hea gapon kaenam-mayno way tomorong an haén, te hen laychê komaat ammay no ah hamhamàno paat hen marpowana.

¹⁵Awniyat hen fanag hen ommawichana an hea ah hen-aketan, wat ta no mamfangad ah katot-owana, ammag mì-i-iggaw an heah ing-inggana. ¹⁶Yag ad uwan, faén agé yanggay ammag alepan, te gapon ommafurotanaat namfalin ah sonodtaaw paat way laylaychéntaaw. An-og patigén paat hiya, yag awniyat kaskasen agé hea, te faén yanggay alepanno ad uwan te sonodno agé gapon ommafurotana an Apo Jesu Cristu.

¹⁷Wat hen chawat-o paat an hea, no iyaligno haén ah tot-oway ifam, epàilam hen layadno an hiya way kaman hen mangempàil-am hen layadnon haén non an umat yag haén hen umale. ¹⁸Yag no wachay enam-maana ah laweng an hea ono wachay utangnan hea, annog ifilangchi ah utang-o ta uray ud-ay haén hen mamayad. ¹⁹Haén way Pablo, limà paat hen nangen-sorat an natto way fayachà paat amin hen utangna an hea. Ngém hamham-ém koma agé hen anchi kaman utangno an haén way achim koma ekatén an-o cha iyapéh hen antoy mangempahpahma-à an hea, te hen anchi kaman utangno an haénat hen mètaguwam an Apudyus te non anà an maid, iggay-a ménat omafurot. ²⁰Wat hiyachiy sonod, gapon Apo Jesu Cristu wat eparaylayadno koma haén way annog ammaan paat koma hen antoy chà chawatén ah sém-éman hen antoy hamhamào te mansonodta chillu gapon Jesu Cristu.

²¹Hen manoratà an hea, te sigurachuwà chillu way faén yanggay hen antoy chawat-o hen ammaam, te innilà way chùchùar chillu hen ammaam.

²²Yag hen ihay ifagà agé, esaganayu koma hen ig-gawà te chà namnaméén way gapon luwaruyu wat eparufusà ah pagfaruchan, wat awniyat umaliyà ahna.

²³Antoyan agé Epafaras way nifafarud an haén gapon afurotna an Jesu Cristu, wat chana agé pako-mostéén chàyuhna. ²⁴Ya umat agé hen antochay tapena way cha mangintudtuchu hen alen Apudyus ahto way cha Marcos an Aristarco, ah Demas yah Lucas wat chacha amin agé pakomostéén chàyu.

²⁵ Wat ta totollongan chitaaw amin an Apo Jesu Cristu. *Haén ah Pablo.*

eHebreo

Ah Jesu Cristu hen nangempaka-ammu hen alen

Apudyus

Juan 1:1-18

1 Ad namenghan, kankanayén way empaka-ammun Apudyus hen alena hen anchichay profetana way maid agé achina enkaman way nangempaka-ammu an chicha ta chicha hen mangimfaga hen anchichay anap-otaaw way Judio. ² Ngém ad uwan, ah Jesu Cristu way anà Apudyus paat hen nangempaka-ammu an chitaaw hen alen Apudyus way ah Jesu Cristuwanchi, hiya hen anchi nangempafiyangan Apudyus way nangamma hen egachay wacha, ya hiya agé hen nangimpiyarana way mangen-awa hen angamin. ³ Yag hiya agé hen mangil-antaaw hen aminay kaenammay Apudyus way maid mepaniyana te hiya hen kapachongna paat, te hen egachay wacha an Apudyus, wà-acha agéchi an Jesu Cristu. Ya hiya agé hen manetenggel hen angamin gapoh mannakafalin hen alena. Yag angkay narpas hen namayachana hen kacharoson hen fasortaaw way tatagu, namfangad chillu ad uchu way i tummùchu hen pachawanan hen anchi kangatowanay Are way Apudyus way mètoray an hiya.

Nangatngato ah Jesu Cristu no hen anghel

⁴ Nangatngato ah Jesu Cristu no hen anchichay a-anghel way hen kail-ana, te napatpateg chillu hen ngachanna way inidchat Apudyus an hiya. ⁵ Te maid imfagfagan Apudyus hen uray heno way anghelna way mangaliyén,

“Ad uwan, hea hen anào te haén hen namfalin ah amam.”

Yag faén agé anghel hen nangaryan Apudyus hen anchi ekatnéén,

“Ad uwan, mamfalinà ah amana yag hiya, mamfalin ah anào.”

⁶ Yag hen anchi agé téng-angay mangempaliyan Apudyus hen anchi kachachayaw way anàna hen antoy lota, imfagana hen anchichay anghel way mangaliyén,

“Amin-ayu way a-anghel-o, masapor chayawényu hiya.”

⁷ Waman hen mepanggép hen anchichay a-anghelna, imfagan Apudyus way mangaliyén,

“Hen anchichay a-anghel-o, chichachi hen alepan-o way fafà-arê. Yag ah mangammaancha hen epa-ammà

an chichaaf mafalin agé mamfalinê chicha ah kaman yawyaw ono apoy.”

⁸ Waman agé hen anchi anàna, ekat Apudyus an hiyéén,

“Heay Apudyus, ammag maid péppég hen mantorayam ah ing-inggana, ya ammag memèngong ya malilimpiyu hen ekamanno way mantoray. ⁹ Yag achim paat laychén hen laweng te hen anchichay usto ya ammay yanggay hen laychém. Wat gapon hiyachi, haén way Apudyus, emparaylayad-o hea yag empangatò hea ah nangatngato no hen amin anchichay tapenay nan-angato.”

¹⁰ Yag wacha agé hen ihay enalen Apudyus hen anchi na-awagan ah anàna, ekatnéén,

“Hen anchi péspés-éyna, heay Apudyus hen anchi nangamma hen antoy lota ya umat agé hen egachay wachad uchu. ¹¹ Yag uray ta mapéppég amin cha nadchi way enammaam ya maumahcha, an-a chillug achi, te mawawà-acha-a ah ing-inggana way maid péppégno. Waman hen anchichay enammaamat umchah hen maropa-ancha way kaman hen maropa-an hen lumfong. ¹² Wat annog kaman kopenén cha nadchi ah margam ah faru way kaman hen mangopenam hen lumfong. Ngém hea, ammag maid kapargam, te an-ag hihyya ah ing-inggana way uray ah katawétawénén, ammag maid péppég hen ataguwam.”

¹³ Ya maid agé imfagan Apudyus ah uray heno way anghelna ah kaman hen anchi imfagana hen anchi anàna way ekatnéén,

“Mitutùchua an haén hen antoy kachachayaw way pachawanan-o ta an-og epa-afà an hea hen egachay kafusorno ah kaman annog mampapattorawan chicha.”

¹⁴ Wat maid kaman ancha nadchi ah enar-alen Apudyus hen uray heno way anghelna, te hen anchichay anghelna, ancha yanggay chan sérfi an Apudyus way kamancha alepanna way fafà-aréna way i tomorong hen anchichay tatagu way napele way mahara-an.

Hen kahara-an hen tatagu

2 Wat no yachi hen kenangaton Jesu Cristu, ammag kaskasen way masapor epapatetaaw way mamangchén hen anchi loohtaaw chengngar ta achi matengew hen afurottaaw. ² Te kaman hen anchi orchin Apudyus way empaka-ammun hen anghel an Mosesat masapor ma-afurot paat gapoh kenatot-owana, yag heno way nanlabrabsengat sigurachu hen

kachusaana ah assong hen lenabsengna. ³ Wat no yachi hen cha nekaman mepanggép hen imfagan hen anhel, ay ammoh achi kaskasen hen kachusaan no achitaaw pagan-ano hen anchi tot-oway kahara-an way ah Apo Jesu Cristu paat hen nangimfaga. Te ah Apo Jesu Cristu met hen pés-éy nangempaka-ammu hen anchi kahara-antaaw, yag hen anchichay nanangngar an hiyaat, chicha agé hen nanàchég hen kenatot-owana an chitaaw. ⁴ Yag uray agéh Apudyusat tenàchégana hen kenatot-owan nadchi hen anchi nangempàil-ana hen kahahaang way sinyar ya hen nankarakarase way kaskascha-aw. Yag annaat agé adchan hen chichachiy tatagu ah kafaelan cha way narpon Espirituna way hen nangempàchangana an cha nadchiyat, egad hen laychéna ah kafaelan hen iha ya iha.

Ah Jesu Cristu hen nafud-asan hen kahara-an hen tatagu

⁵ Hen anchi chani epaka-ammu an chàyu wat mepanggép hen anchichay mantoray hen anchi faru way lota ah pegwana. Yag faén agé hen anchichay anghel hen piniyar Apudyus way mantoray te hen tatagu. ⁶ Te yachi hen laychén anchi nesosorat way ale-na way aryén way ekatnéén,

“Apudyus, ammag kahahaang hen wachan hea, te nokay paat lawan sérfin hen tatagu way annog haham-én chicha. Yag henocha agé paat ah annog hahallimunan. ⁷ Te enammaam chicha ah nafabfafa no hen anchichay anghel yag achiyat agé mahen-awniyan yag empangatom chicha way kaman hen kenangaton hen are way am-amma ya machachayaw. ⁸ Yag anowat agé ammaan chicha ah mantoray hen egachay enammaam.”

Yahan nesosorat, yag gapo ta imfafaggan Apudyus way maid achi etorayan hen tatagu, wat ma-awatantaaw way umchahchi way etorayancha hen egad. Ngém ah katot-owana, cha-an mepachahchi te ingganad uwan, maid met innilataaw ah tatagu way ammag cha mangentoray hen egachay enammaan Apudyus.

⁹ Ngém wacha chillu hen ihay tagu way nafud-asan amin cha nadchi way hiya ah Jesus. Te hen nekaman an hiyaat, na-ammaan ah tatagu ah hen-aketan way nafabfafa no hen anchichay anghel. Yag na-ammaanchi gapo yanggay hen ség-ang Apudyus ta mafalin matéy ah fayad hen fasor hen aminay tatagu. Wat ad uwan, gapon anchi nangidchatana hen acharna way mapàpàngang ya matéy, ammag nepangato agé hiya way machachayaw.

¹⁰ Ah Apudyus way nangempa-amma hen angamin ah machayawana, laychéna way ammag chuar hen mamfalin ah anàna ta mèawacha agé hen kaenammayna. Wat hiyachi, nenèngong ya nalilimpiyu hen anchi nangemparufusana hen mapàgangan Jesus ah kaammaan nadchi. Te hen anchi napàgangan Jesus, yachi hen kail-an hen téréng way kaenammayna way maid chumsekna, yag hiya hen fumùnagan hen ka-

hara-antaaw. ¹¹ Wat ah Jesus hen anchi nanaros hen fasortaaw way tatagu.

Wat chitaaw way nacharos an hen fasorna ya anat agé ah Jesus way nanaros, an ihà-an hen Amataaw amin way hiyah Apudyus. Yag gapon hiyachi, achi fumiin ah Jesus way mangimfilang an chitaaw ah e-enawchina. ¹² Kaman hen anchi nesosorat ad namenghan way ekatnéén,

“Heay Apudyus, epachamag-o hen mepanggép an hea hen antochay e-enawchì ya ekankantà agé hen chayaw-o an hea hen chà miyamongan an chicha.”

¹³ Yag hen ihay inyalen Jesus agé, ekatnéén,

“Haén agéat manchinlà ah Apudyus.”

Yag anat agé hen iha way ekatnéén,

“Antoyanà ya antoyancha agé hen a-anà Apudyus way emporangna an haén.”

¹⁴ Yag hen anchichay a-anà way cha aryén Jesu Cristu, wat chitaawchi way tatagu way wachan acharna way mafalin matéy. Wat yachi hen nangar-an Cristu hen acharna way kaman hen achartaaw ta mafalin agé matéy. Te hen anchi natéyana, yachi hen nangafa-ana an Chumunyu way po-on hen matéyan hen tatagu ah mesenaancha an Apudyus. ¹⁵ Yag hen nangafa-an Jesu Cristu an Chumunyu, yachi agé hen kaman nanganana hen égyattaaw way tatagu way matéy, te nane-pod hen natatagguwantaaw wat kaman paat finafarud Chumunyu chitaaw te antaaw ammag émé-égyat way matéy. ¹⁶ Wat hiyachi, narawag way amin hen enkaman Jesu Cristu wat faén ah nanorongana hen anchichay anghel te ah nanorongana paat an chitaaw way tatagu way mifilang ah ganà Abraham. ¹⁷ Wat yachi hen kasaporan Jesus way mamfalin ah tatagu way kapachongtaaw paat way sosnodna, ta lènééna agé hen aminay chataaw lènéén way tatagu. Wat ad uwan, hiya hen menangség-ang way kangatowan way pachi way arontaaw an Apudyus, ya natalek way manàchég an chitaaw te hiya hen namayad hen fasortaaw way tatagu. ¹⁸ Yag gapo ta narak-amna paat hen ligat hen tatagu ya umat agé hen cha ekaman Chumunyu way mangawis hen tatagu, wat innilana hen ekamanna way manorong hen heno way cha mapapaligatan ya hen cha mapachas way ma-awis.

Nangatngato ah Jesus no ah Moses

3 Hiyachi, chàyu way sosnod way cha omafurot way chinutokan agé Apudyus ah mantataguna, antaaw ammag haham-én paat ah Jesus anchi way pongar hen afurottaaw, te hiya hen hennag Apudyus ah kangatowan way pachi way i mangaron an chitaaw. ² Yag ah Jesus agéat natatallek paat te ena-abfurotna ah Apudyus way namiyar an hiya way kaman agé hen kenatalek Moses way nangamma hen aminay nipiyan an hiya. Ya ah Moses, napiyar way mansérfi hen anchichay anap-otaaw ad namenghan way na-awagan ah ahimfaryan Apudyus. ³ Ngém nangatngato chillu ah Jesus no ah Moses way hen aligna, nangatngato chillu hen anchi tagu way nangamma hen faréy no hen anchi faréy way enammaana. ⁴ Yag aminay faréy,

wacha tot-owa hen nangamma. Yag hen anchi nangamma hen angaminat ah Apudyus way hiya chillu hen nangamma hen tatagu. ⁵ Yag ah Moses, ammag natalek tot-owa way nangamma hen aminay imfagan Apudyus ah kaman alepanna way mansérfi hen anchichay tataguna way chicha, na-awagancha ah faréyna. Te ah Moses, imfagafagana hen empaka-ammun Apudyus way ma-ammaan ah tapen chi ag-agaw. ⁶ Yag kaman agé ah Jesu Cristu, te ammag natatallek agé, ngém faén an alepan te anà paat Apudyus hiya way hiya paat hen ap-apon hen hiyachiy faréy Apudyus. Yag chitaaw way cha omafurotat, chitaaw hen anchi kaman faréyna non antaawat an epapate hen afurottaaw way achitaaw iyang-anggayan hen namnamataaw an Jesu Cristu way yachi agé hen chataaw ichayaw.

Hen man-inungaran hen tatagun Apudyus

⁷ Wat hen ekamantaaw, antaaw yanggay ammag pannaagén hen anchi nesosorat way intugun hen Espiritun Apudyus hen nangaryanéén,

“Hen anchi mangngaranyu hen ifagan Apudyus an chàyu, afurotonyuwat koma hen hiyachi. ⁸ Ta achiayug an songsongellan way kaman hen anchichay anap-oyu ad namenghan hen anchi kawad-ancha hen anchi chanak way ammag nangachi hen laychén Apudyus. Te tàén émméy ah opatporo way tawén hen nangi-il-ancha hen enkaman Apudyus way tommorong an chicha, ancha chillug cha pachapachasén hen kenatotowan hen enalena. ¹⁰ Wat yachi hen ammag omangingarngaran Apudyus an chicha te anchag térnén way mangamma hen wachan chicha way anchag achi anapén no heno hen laychén Apudyus. ¹¹ Wat ensapatan Apudyus ah aningarnagarna way mangaliyén, ‘Achi pagpaghépén chicha ah ing-inggana way mì-inungaran haén hen antoy lugar way ensasaggana para koma an chicha.’”

¹² Wat hiyachi, chàyu agé way sosnod way cha omafurot, masapor agé maid koma an chàyu hen laweng way hamhamà way ammag mangachi hen mangafurotan an Apudyus. Te hen halenonot nadchiy hamhama-at annag manchùgan ah Apudyus way natattagu ah ing-inggana. ¹³ Ta hen ekamantaawat koma, ammag enag-agaw way ingganah kapéppégan hen ag-agaw, antaaw yanggay ammag man-ahetenorong ah afurot ta maid koma marokop an chitaaw way mangammah laweng ah mangelaprapowan hen somngelan hen hamhamàna. ¹⁴ Te sigurachu way mètatappetaaw amin an Jesu Cristu no antaawat an epapate way mangentoroy hen anchi ustoy afurottaaw inggana hen anongoh hen ag-agaw. ¹⁵ Yachi hen laychén hen anchi nesosorat way aryén way ekatnéén,

“Hen anchi mangngaranyu hen ifagan Apudyus an chàyu, afurotonyuwat koma hen hiyachi, ta achiayug an songsongellan way kaman hen anchichay anap-oyu ad namenghan way ammag nangachi hen laychén Apudyus.”

¹⁶ Wat hamham-ényu ngén no henocha hen anchichay nanangngar hen imfagan Apudyus yag ancha chillug achiyén. Ay faéncha hen anchichay anap-otaaw ad namenghan way enetnod Moses hen nangenlayawana an chicha hen kena-alepancha ad Egipto.

¹⁷ Yag henocha agé hen anchichay nangempangingarngar an Apudyus ah opatporo way tawén no faén ammag chicha chillu way anchag cha fummasofasor yag nan-atéycha amin ah chanak gapon fasorcha. ¹⁸ Yag henocha agé hen anchichay tatagu way nangensapataan Apudyus way achina epagpaghép hen anchi lota ah man-inungaran koma. Maid kasen no faén chillu hen anchichay anap-otaaw way ammag achi omafurot. ¹⁹ Wat mailataaw way gapo hen anchi achicha mangafurotan hen imfagan Apudyus yachi hen iggaycha mepaghépan hen anchi lugar way empopostana ah man-inungaran koma.

⁴ Ngém tàén no hiyachi, é-éttégna chillu ad uwan

hen anchi empopostan Apudyus way mì-inungaran an hiya. Wat masapor ar-arwachantaaw te magat wacha an chitaaw agé hen ammag achi makaghép.

² Te chitaaw, chengngartaaw met hen anchi ammayay chamag way kaman agé hen nangngaran hen anchichay anap-otaaw ad namenghan. Ngém chicha, maid sérfin hen nangngaran te iggaycha chillu afuroton. ³ Yag chitaaw, gapon ommafurotantaawat yachi hen mepaghépantaaw hen anchi man-inungaran way empopostan Apudyus. Ngém mepanggép hen anchichay achi omafurot, imfagan hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén,

“Anà ammag cha ma-angingarngar an chicha hen anchi achicha omafurotan, wat ensapatà way achi pagpaghépén chicha ah ing-inggana way mì-inungaran haén.”

Yachin imfagan Apudyus, tàén loohna ensasaggana hen anchi man-inungaran nanepod hen nangammaana hen antoy lota. ⁴ Te lempas Apudyus hen egachay enammaana hen unig hen énémay ag-agaw, yag anat man-inungaran hen anchi ma-apitu way ag-agaw way yachin imfagan hen anchi nesosorat way ekatnéén,

“Hen anchi ma-apitu way ag-agawat nan-inungaran ah Apudyus te lempasna hen aminay enammaana.”

⁵ Wat uray no nanarpas hen anchi enammaana way man-inungaran, imfagana chillu hen anchichay anap-otaaw way ah ing-inggana, achi mafalin way hénggépcha way mì-inungaran an hiya. ⁶ Te chicha, tàén chengngarcha hen anchi ammayay chamag, anchag iggay chillu afuroton, wat yachin achicha mepaghépan. Ngém wachacha chillu hen tapenay tatagu way mafalin mepaghép. ⁷ Yag hen ka-ammuwana, te imfagan Apudyus way wacha hen kasen mì-inungaran an hiya way hen yachiy tempo, na-awagan “ad uwan.”

Wat hen nekaman hen nangimfag-ana, émmé-émméy ah kamanay tawén nanepod hen anchichay ammag songsongellan way tatagu way iggay mepaghép, yag anat ifagan Apudyus an Are David hen anchi an-owat ensorat way ekatnéén,

“Hen anchi mangngaranyu hen ifagan Apudyus, afurotonyuwat koma hen hiyachi, ta achiayug an songsongellan.”

⁸Yag faén agé ad Israel way nangetnochan Josue hen a-anà hen anchichay anap-otaaw hen anchi lugar way cha aryén Apudyus way man-inungaran. Te non an umat yag yachi hen anchi man-inungaran way chana aryén, iggayna koma agé ifaga hen na-awni way wachan kasen man-inungaran. ⁹Ngém ah katot-owana, wacha chillu hen nesasaggana way man-inungaran ah para hen tatagun Apudyus way kaman agé hen anchi nan-inungarana paat hen anchi ma-apituy ag-agaw. ¹⁰Yag hen anchichay mì-inungaran Apudyusat, yachi hen man-inungranha hen anchi chacha amma-ammaan way kaman hen nan-inungran Apudyus. ¹¹Wat hen ekamantaaw koma, antaaw yanggay ammag epapate hen afurottaaw ta makaghéptaaw hen hiyachiy man-inungaran. Yag ar-arwachantaaw agé ta achitaaw ekaman hen enkaman hen anchichay anap-otaaw way gapon achicha mangafurotan hen enalen Apudyus wat anchag iggay makaghép.

¹²Wat antaaw ammag afuroton hen cha aryén Apudyus, te hen alenaat ammag chakar hen kafaelana way mangempàila hen aminay wacha an chitaaway tatagu. Te hen anchi alena, kaman tadtachém no hen anchi fangid way namfinélin hen ngarabna. Te magénén annag cha chooton hen hamhamàtaaw, yag finokselana hen egachay netataro way hamhamà, te uray heno way achi maila way gagtà ya planon hen hamhamaén chinochootna chillu. ¹³Wat uray heno way egachay wachaat ammag maid maketaro an Apudyus te nepapallang hen angamin ah matana. Yag hiya hen manongfatantaaw hen aminay enammaantaaw ya uray hen hehemtàtaaw.

Ah Jesus hen anchi kangatowan way pachi

¹⁴Wat hiyachi, antaaw yanggay ammag man-nunuuchun hen anchi afurottaaw te ah Jesus way anà Apudyus, hiyan anchi kangatowan way pachi way kaman arontaaw way émméy an Apudyus ad uchu way manàchég an chitaaw. ¹⁵Yag hen anchi kangatowan way pachitaaw, ma-awatana agé hen aminay kakenap-sottaaw, te hen egachay ekamkaman Chumunyu way mangawis an chitaawat, napachasana agé amin. Ngém hiya, iggayna chillu iyuy-uya hen hamhamàna way mangamma hen laweng, wat maid fasfasorna. ¹⁶Wat hiyachi, ammag sésém-ém koma hen hamhamàtaaw way manluwaru an Apudyus way kangatowan te hiya, menangség-ang, yag yachi agé hen mangchahantaaw hen ség-angna ya hen torongna hen uray heno way kasaporantaaw.

5 Yag mepanggép hen anchichay kangatowanay pachi an chitaaw way Judio, wat an machutokan hen iha an chitaaw ah penaka-achar hen aminay ahentaguna an Apudyus. Ngém hiya, an yanggay ammag tagu way napele way manginchaton hen heno way michaton an Apudyus gapon fador. ²Yag mafalin agé anohana amin hen cha mēfatan hen ahentaguna ya

hen anchi achicha ma-awatan, te uray agé hiyaat gapoh kenatataguna, an agég nakapsot ya cha agé meh-aw. ³Yag gapo agén kenakapsotna ya hen chana meh-awan, wat faén yanggay ah kalengfan hen fador hen tatagu hen manginchatonana hen ichatonna, te masapor wacha agé hen ichatonna ah kalengfan agé hen fasorna.

⁴Ya maid agé tatagu ah ammag manutok hen acharna way mansérfi hen anchi kachachayaw way sa-ad way kangatowanay pachi, te ah Apudyus yanggay hen mamele way kaman hen nekaman an Aaron way pésey chi pachi ad namenghan. ⁵Yag pachongna agé an Cristu, te faén hiya hen nangempachayaw hen acharna way mansérfi ah kangatowan way pachi, te ah Apudyus hen namele an hiya hen anchi nangimfagana way mangaliyén, “Ad uwan, hea hen anà te haén hen namfalin ah amam.” ⁶Yag wacha agé hen ihay nesosorot way ekat Apudyusén, “Kaman hen kenapachin Melkisedek ad namenghan way maid nangila ah pép-pégna, wat kaman agéhchi hen kenapachim way maid péppégna ah ing-ingana.”

⁷Hen anchi kawad-an Jesus hen antoy lota, magénén chana eparà way mankela hen chana manluwaruwan an Apudyus te hiya yanggay hen makaharà an hiya hen matéyana. Yag chengngar agé Apudyus hen luwaruna, te inyu-uyan Jesus hen hamhamàna hen heno way layché Apudyus. ⁸Te uray no hiya hen anà paat Apudyusat penachasna hen kapàpàgangan hen omafurotan. ⁹Wat yachi hen nifisaran hen ke-nanongnongna way ad uwan, hiya hen po-on hen mannanayun way kahara-an hen aminay omafurot an hiya. ¹⁰Yag imfafaggan Apudyus agé way hiya hen kangatowanay pachi way hen kenapachinaat, kaman hen kenapachin Melkisedek.

Hen mitugun hen anchichay cha mangentagay hen afurotna

¹¹Ammag chuar koma hen layché way ifaga an chày mepanggép an cha nadchi, ngém naligat hen mangimfag-à te kaman paat ammag kenémnég hen hamhamàyu way achiyu ma-awatan. ¹²Te uray ammag nafayag hen chayu omafurotan way narégyu koma ad uwan way manudtuchu hen tapena, ammag chàyuwat agé peet hen makasapor ah kasen mangintudtuchu hen anchichay po-on hen alen Apudyus. Te kaman paat é-éttégyu way chan soso way achiyu makahétà hen orhe. ¹³Yag heno way tagu way soso hen chana iy-atagu, wat étégna way utteutteng way maid unay innilana mepanggép hen ammay ya hen laweng. ¹⁴Waman hen anchi tatagu way makahétà hen orhe, kapeletan way homeén ya naham-an te ma-awatana hen anchi naunig mepanggép an Apudyus, yag enacharna way mangelasin no heno hen usto ya hen faén.

6 Wat hen ekamantaaw, antaawat koma an acharén hen anchichay naunig way mepanggép an Jesu Cristu ah homènan hen afurottaaw, ta achitaaw ammag i-ingaw hen anchi lugugin hen oma-

furotan way yachi hen mangimfafawiyen hen laweng ya hen ekaman way omafurot an Apudyus. ²Ya enacharyu met agé hen mepanggép hen funyag ya hen manginchàépan hen lima hen anchichay iluwaruwan, ya umat agé hen man-uchiyen hen natéy ya hen manguwisan Apudyus hen anchichay achi omafurot ah kachusaancha ah ing-inggana. Wat gapo ta enacha-achartaaw amin chachi, wat achitaaw koma masapor way cha epegwapegwa. ³Ta hen ekamantaaw koma no eparufus Apudyus, antaaw an acharén hen tapena.

⁴Ngém non an umat yag wachan ihay tagu way anag manchùgan hen afurotna, ammag achi mafalin way kasen mamfangadchi an Jesu Cristu. Te hen anchi ommafurotanaat nahelawan met hen hamhamàna, yag napachasana hen anchi libli way torong Apudyus, ya anat agé hen kafaalan hen Espirituna. ⁵Yag napachasana agé hen kaenammay hen alen Apudyus ya anat agé hen mannakafalin Jesu Cristu way meparang ah pegwana. ⁶Wat hen hiyachiy tagu, no annag manchùgan hen afurotna, achi mafalin way kasen manhagong an Jesu Cristu way mamfafawi, te kaman paat chana sénsén-én hiya way anà Apudyus hen sangwanan hen katagutagu, te kamanna cha pasoragén way kasen mangelansa an hiya hen anchi koros.

⁷Ta epani hen laychê way aryén way hen minyaligà an chitaaway tatagu wat lota. Te no cha mauchauchanan hen anchi lota yag empatufuna hen anchi mura way wachan sérfina, wat yachi hen lota way mansérfi hen anchi nangenlota. ⁸Waman hen anchi lota way ammag uray ta cha mauchauchanan yag an chillug charoh ya pagat hen chana epatufu, ammag maid sérfin nadchiy lota. Yag ammag maid kasen fanagna no achi an maghéb. Wat yachi agé hen ammaan hen anchi tagu way annag cha ay-ayamén hen afurotna an Apudyus.

⁹Ngém uray no yahan chani aryén, sosnod, maid chillu chanagni mepanggép an chàyü te innilani way nafégahan hen afurotyu ah kahara-anyu. ¹⁰Yag nalimpiyu agé ah Apudyus wat achinag aliw-an hen anchichay chayü enamaan ah machayawana ya hen layadyu an hiya way hen kafud-asana, hen chayü nanorotorongan hen anchichay sosnodtaaw way cha omafurot. Te nanepod hen pés-éyna ya ingganad uwan wat yachi hen chayü amma-ammaan. ¹¹Wat hen laychénni koma, ta ihaiha an chàyuwén yachiyachi chillu hen chana ekamkaman way mangempapate hen afurotna ingganah matéyana, ta awatényu amin hen anchichay chataaw namnaméén an Apudyus. ¹²Yag achiayu agé cha mapmappég ta hen ekamanyu koma, anyuwat an torachén hen enkaman hen anchichay tapena way gapon afurotcha, anchag enanohan way mamannéd hen mangidchatan Apudyus hen empopostana an chicha.

Sigurachu hen empostan Apudyus

¹³Hamham-éntaaw ngén hen nangempostaan Apudyus hen empostana an Abraham. Te ah Apudyus, annag ensapata way ammaana hen anchi empostana. Yag gapo ta maid nangatngato ah mansapataana, ammag hen acharna hen nansapataana ¹⁴hen nangaryana an Abrahamén, “Tot-owa way tot-owa way bindisyunà hea ya pachuaré agé hen ganàno.” ¹⁵Yachi yag ammag enan-anohan Abraham way mamannéd an nadchi ingganah nidchat tot-owa hen anchi empostan Apudyus an hiya.

¹⁶Hen anchi tagu way mangempàila hen kenatot-owan hen aryéna, wat annag esapata way mamaga hen nangatngato no hiya. Yag yachi hen mangempàila way ammaana way ammaan hen imfagana ah kapépégan hen aminay ma-ale. ¹⁷Wat yachi agé hen enkaman Apudyus te gapo ta laychéna way masigurachun paat hen tatagu mepanggép hen kenatot-owan hen empostana an chicha, wat annag ensapata ah manot-owaancha way achi masoksoktan hen planona ya hen anchichay chana imfaga. ¹⁸Wat hiyachi, gapo ta maid poros kétkétém Apudyus, ya gapo agé ta achi mafalin mafab-alewan hen anchi empopostana, wat chitaaw way cha omafurot an hiya ah kahara-antaaw, ammag sésém-ém koma hen hamhamàtaaw mepanggép hen namnamataaw te sigurachu way awaténtaawchi.

¹⁹Yag hen hiyachiy namnamataaw, yachi hen kaman nangempapagud hen afurottaaw ta achitaaw manchuwachuwa. Yag kaman paat enlossotna agé chitaaw hen anchi horchà ah hénggépantaaw ad uchu hen anchi kowarton Apudyus paat ²⁰way yachin namangpangowan Jesus way penaka-achartaaw ah ina manàchégan an chitaaw an Apudyus, te hiyan anchi kangatowanay pachitaaw ah ing-inggana way hen kenapachinaat kaman hen kenapachin Melkisedek ad namenghan.

Hen kenapachin Melkisedek

7 Ah Melkisedekanchi, wat hiya hen aren hen anchi fabrèy ad Salem ya pachi agé way penaka-achar hen anchichay tatagu an Apudyus way kangatowan. Angkay hen-argawan way chengngarna way cha homàyat cha Abraham way i nangufat ya namchit hen anchichay a-are way nanginyawid an cha Lot, wat ina hinib-at hiya yag binindisyunana. ²Yag ah Abraham agé, inidchatna an Melkisedek hen pagkaporon hen aminay henamhamcha. Yag hen anchi are way ah Melkisedek, hen laychén anchi ngachanna way aryénat, “Are way Maid Fasorna an Apudyus.” Yag gapo agé ta hiya hen are ad Salem, wat na-awagan ah “Are way Cha Mangempatornos hen Tatagu”, te hen laychén anchi ngachan way Salem way aryénat “Tornos”. ³Ya ah Melkisedekanchi agé, maid nesosorat ah ngachan amana ya inana ya umat agé hen a-anapona. Ya iggay agé nesorat hen niyana-ana ya natéyana. Wat kaman paat chan pachi ah ing-inggana

way yachi hen miyaligana ah kaman an Jesu Cristu way anà Apudyus way maid tot-owa laprapon hen nataguwana ya maid agé péppégna.

⁴ Maila hen kenangaton Melkisedek, te ah Abraham way narpowantaaw paat way Judio, wat inidchatna an Melkisedek hen pagkaporon hen henamhamcha. ⁵ Yag hen inyurchin Apudyus mepanggép hen pagkaporon, wat hen anchichay ganà paat Levi yanggay way chan pachi hen wachan karébféngana way mangawat hen pagkaporon hen ahenJudiocha, tàén napapchongcha way ganà Abraham. ⁶ Ngém safali an Melkisedekanchi, te hiya, faén met ganà Levi way ganà Abraham. Ngém tàén, enawatna chillu hen pagkaporon Abraham yag annaat bindisyunan agé hiya way ah Abrahamat, hiya paat hen nangempopostaan Apudyus hen anchichay empostana. ⁷ Wat hamham-éntaaw ngén, te narawag met an chitaaw amin way hen anchi tagu way bu-mindisyunat nangatngato no hen anchi tagu way bindisyunana. ⁸ Ya hen iha agé, amin hen anchichay papachi way ganà Levi way cha mangawat hen pagkaporon, wat matéycha amin agé te tatagucha. Waman ah Melkisedek way nangawat hen pagkaporon Abraham, kaman natatagu te maid met nesorat hen alen Apudyus ah natéyana. ⁹ Yag hen namayachan agé Abraham hen anchi pagkaporon an Melkisedek, wat kaman paat nifayad agé ah Levi way ganàna hen om-mawni way ah Levi, hen ganàna koma hen mangawat hen pagkaporon hen ahenJudiocha. ¹⁰ Te hen nanibatan Abraham an Melkisedek, wat cha-an chillu mar-mu ah Levi, wat kaman paat é-éttég Levi ah achar apona way Abraham hen namayachana hen anchi pagkaporon an Melkisedek.

Hen anchi kasen pachi way kaman an Melkisedek ngém nangatngato

¹¹ Hen anchichay pachi way ganà Levi, wat chicha hen cha mangempa-ancha hen anchi orchin way ensorat Moses. Ngém non an umat yag narégna hen kenapachicha way manga-an hen fasor, wat achi koma masapor mepafúnag hen safaliy pachi way kaman hen kenapachin Melkisedek way faén kaman hen kenapachin Aaron way ganà Levi. ¹² Ngém gapo ta senokatan Apudyus hen kenapachin hen mampachi, wat kapeletan way masapor masokatan agé hen anchi orchin way chacha icharan. ¹³ Yag amin hen antoy cha miyale, wat maid kasen ayana no faén ah Apotaaw way Jesu Cristu way hiya hen sokat hen amin anchichay tapenay pachi. Yag hiya, faén agé ganà Levi te na-ammuwan way hiyaat ganà Juda. Wat yachi hen kail-an way niwalin hen anchi pés-éy torag, te maid met imfagfagan Moses way wachay mampachi hen anchichay ganà Juda ya maid agé safaliy ganà Juda ah nampadpachi.

¹⁵ Wat hiyachi, narawag way senokatan Apudyus hen mekaman te empafúnagna hen safaliy pachi way hen kenapachina, kaman hen kenapachin Melkisedek.

¹⁶ Yag hen nampachiyana, faén gapo ta tenawidna hen liglamenton hen nangingganà, te hiya, nampachi

gapon mannakafalinna te maid makapéppég hen ataguwana. ¹⁷ Yag hen anchi nesorat chillu mepanggép an hiya, ekatnéén, “Kaman hen kenapachin Melkisedek way maid nangila hen péppégna, wat kaman agéhchi hen kenapachim way maid péppégna ah ing-inggana.” ¹⁸ Wat yachi hen niwalinan hen anchi pés-éy orchin way nangahap hen kenapachin Aaron, te ammag nakapsot ya maid kafaalana way managu hen tatagu. ¹⁹ Te ammag maid chillu kafaalan hen anchi orchin Moses way manaros hen fasor hen tatagu. Ngém ad uwan, wacha ah Jesu Cristu way hiya hen sokat hen anchi pés-éy orchin, yag hiya hen karmuwan hen wadwadcha way namnamataaw te hiya hen mangentape an chitaaw an Apudyus.

²⁰ Yag wacha agé hen kasen karasen hen kenapachin Jesu Cristu no hen kenapachin hen anchichay tapena, te hen ninlugiyan Jesu Cristu way mampachi wat wacha hen ensapatan Apudyus. Ngém maid met ensapatanana hen ninlugiyan hen uray henoy tapena way mampachi. ²¹ Te hen nampachiyana Jesu Cristu, wat gapon ensapatan Apudyus way ekatnéén, “Haénay Apudyusat, esapatà way hea hen pachi ah ing-inggana, ya achi mafalin mafab-alewan hen anchi enalè.”

²² Wat hiyachi, kapeletan way ah Jesus hen manigurachuwantaa way wacha hen mas am-ammay way entorag Apudyus hen tatagu no hen anchi pés-éy entoragna.

²³ Wacha agé hen ihay kasen karasen hen kenapachin Jesus no hen anchichay ganà Levi, te hen anchichay papachi way ganà Levi, anchag chuar way nampenapenarég te an chillug maid tomoroyan hen nampachiyancha te anchag nan-in-inunud way matéy.

²⁴ Waman ah Jesus, ammag hihiyaya hen kenapachina, te ammag maid péppég hen ataguwana. ²⁵ Wat yachi hen kafaalana ad uwan ya ah ing-inggana way mangenharà hen uray heno way manhagong an Apudyus gapon hiya, te ah Jesus, ammag mawawà-acha ah ing-inggana hen sangwanan Apudyus way manatàchég an chicha.

²⁶ Wat ah Jesu Cristu hen anchi kangatowan way pachi way masaportaaw paat ah man-arontaaw an Apudyus, te hiya, na-apudyusan paat way maid fasforna ya maid agé enom-omfatana, te achi kaman an chitaaw way tatagu way menangfasor. Yag hiya agé, maid mepaniyan hen nepangatowana ad uchu. ²⁷ Yag ah Jesu Cristu agé, faén kaman hen anchichay tapenay pachi te hiya, achi masapor way ammag enag-agawén wachan ichatonna ah kalengfan hen fasorna way kaman hen anchichay tapen hen papachi. Te chicha, enag-agaw way masapor wachay ichatoncha ah kalengfan hen fasorcha unna yag anchaat ichaton hen michaton ah kalengfan hen fasor hen anchichay tapen hen ahentagucha. Waman ah Jesus, an namenghan hen nanginchatonana hen inchatonna an Apudyus way yachi hen acharna, yag narégnachi ah ing-inggana ah fayad hen egachay fasor hen aminay tatagu. ²⁸ Hen anchichay tatagu way nachutokan ah kanga-

towanay pachi ah matorachan hen orchin Moses wat ancha yanggay an tatagu way menangfasor. Ngém angkay na-awni way looh nan-ancha hen anchi orchin, wachan ensapatan Apudyus way chutokana ah kangatowanay pachi way yachin anàna paat, yag hiya, ammag poros chi fassasorna ah ing-inggana.

Ah Jesus hen kangatowanay pachi way arontaaw an Apudyus

8 Hen pontos hen amin antoy chani aryénat wacha hen mannanayun way kangatowanay pachitaaw way hiyah Jesu Cristu way arontaaw an Apudyus. Yag hiya, nitutùchu way cha mètoray an Apudyus ad uchu way kangatowanay Are. ²Yag hen anchi mansérfiyan Jesu Cristu ah kangatowanay pachi, wat hen anchi us-toy faréy Apudyus ad uchu way ah Apudyus paat hen nanga-amma way achi kaman hen anchi Templon antoy lota way tatagu hen nangamma.

³Hen fiyang hen anchi kangatowanay pachi an chitaaw way Judio wat napiyar way mangehnga hen heno way michaton an Apudyus ya hen aminay midchat an hiya. Yag pachongna agé an Jesus, te gapo ta hiya hen anchi kangatowanay pachitaaw wat kapeletan way masapor wacha agé hen ichatonna an Apudyus.

⁴Manowat te non an umat yag wachah Jesus hen antoy lota ad uwanat achi tot-owa mafalin way mam-pachi te wachacha chillu hen looh napiyar way mam-pachi hen antoy lota way cha manginchaton hen anchichay inyurchin Moses way michaton an Apudyus.

⁵Ngém chicha, an yanggay ammag pani hen amin anchichay chacha ammaan way an agé kaman à-ahon hen anchi katot-owaan way wacha ad uchu way iggaw paat Apudyus. Te kaman hen anchi torcha way enammaan Moses ah fumaryan koma Apudyusat kaman à-aho agéchi hen anchi tot-oway faréy Apudyus ad uchu, te hen téng-angay manà-achan Moses an nadchi, imfangan Apudyus an hiya way mangaliyén, "I-illam ta aminay ammaamat torachém paat hen itchuran hen anchi katot-owaan way empàilà an hea hen kawad-am hen anchi filig." ⁶Ngém ad uwan, napatpateg hen chan pachiyen Jesus no hen nampachiyen hen anchichay namangpango, te ah Jesus hen aron hen anchi faru way torag Apudyus hen anchichay tataguna. Ya napatpateg chillu hen anchi faru way torag Apudyus no hen anchi pés-éy toragna, te kaskasen hen kaenammay hen empostana hen anchi faru way torag.

⁷Hamham-ényu ngén, te non an umat yag nannarégna hen anchi pés-éy entorag Apudyus ah kaharantaaw, wat achi koma masapor hen kasen toragna.

⁸Ngém ah katot-owana, gapo ta innilan Apudyus hen kakenapsot hen tatagu way achicha makasorot hen anchi orchin way pés-éy netorag, wat yachi hen nangimfag-ana way mangaliyén,

"Umchah hen ag-agaw way haénay Apudyus, etorag-o hen faru way torag hen ganà Juda ya hen anchichay tapena way ganà Israel ah mangakseptarà an chicha.

⁹Yag hen yachiy kasen-o etorag, achi kaman hen anchi pés-éy entorag-o hen anchichay anap-ocha ad na-

mengan hen nangenlayawà an chicha ad Egipto. Te hen hiyachi, anchag iggay soroton hen anchi entorag-o, wat an-o agég nanchùgan chicha. ¹⁰Wat yato hen anchi faru way planò way etorag-o hen anchichay ganà Israel way no ah tapen chi ag-agaw wat an-og imumura hen tugun-o ah hamhamàcha ta anchag an lomaylayad way manga-abfurot. Yag no hiyachiyat haén hen man-apudyuscha ya chicha agé hen mantatagù. ¹¹Yag hen hiyachiy tempo, achi masapor way wachay ihah manudtuchu hen iha ya manugun an hiya ah mangammuwana an haén way Apudyus, te uray hen anchi kafafaan way tatagu inggana hen kangatowanat a-ammucha amin haén. ¹²Yag hen hiyachiy tempo agé, pakawanê hen aminay fasorcha way achi un-unogon hen anchichay laweng way enammaan-cha."

Yaha hen enalen Apudyus. ¹³Wat hen anchi nangimfag-ana hen anchi ekatnéén "faru way etoragna," yachi hen naméppégana hen anchi pés-éy entoragna te narpas hen kausarana. Yag innilataaw met agé way heno way narpas hen kausaranaat ammag miwalin ah ing-inggana.

Hen nekaman hen anchi pés-éy torag ya anat ad uwan

9 Hen anchi pés-éy torag Apudyus way yachin anchi orchin way ensorat Moses, wachacha hen liglamenton hen manayawan hen tatagu an hiya, ya wacha agé hen enammaan-cha way faréy ah manchayawan-cha. ²Yag hen hiyachiy faréyat, torcha way chuwa hen kowartona. Yag hen anchi pés-éy kowarto, yachin ngenadnancha ah "Machachayaw way Kowarto". Yag hen ininggaw an nadchiyat hen anchi helaw ya anat hen anchi lamesa-an way cha mepatpatngan hen anchi tenapay way michaton an Apudyus. Yag wacha agé hen kortena hen hawangna. ³Yag umat agé hen anchi meagwa way kowarto, te wacha agé hen kortenan hen anchi hawangna. Yag yachi hen anchi kowarto way ngenadnancha ah "Kachachayawan way Kowarton Apudyus". ⁴Yag hen ininggaw hen hiyachiy kowarto wat hen anchi chacha mangmanghéfan hen fangfangru way na-ammaan ah faletò. Yag wacha agé hen anchi kason way nagétpan ah faletò way ekatchéén, "Faréy hen Torag" way yachi agé hen niniggaan hen anchi fanga way faletò way natarwan hen anchi ma-an way manna way yachin enan hen anchichay ganà Israel hen kawad-ancha hen anchi chanak. Yag wacha agé hen anchi hor-od Aaron way ammag tummufu hen natatagguwana, ya anat agé hen anchi chuway tépà way nesosollatan hen anchi inyurchin Apudyus. Chichaha hen ininggaw hen anchi kason. ⁵Yag hen anchi uhun agé hen kason, wachan chuway tenaggutaggu way ekatchéén Cherubim way chichachi hen kail-an hen kachayawan Apudyus. Yag nafifitfit agé hen payàcha way penapayyongan-cha hen uhun hen anchi kason way yachi hen ekatchéén manga-anan Apudyus hen fasor, te yachi hen cha mepàpa-an hen chara ah kalengfan hen

fasor hen tatagu. Ngém faén cha nadchi hen eso-plekar-o ad uwan.

⁶ Wat yachi hen napanohan hen aminay egad way wachan anchi faréy way manayawan hen tatagu an Apudyus. Ngém an yanggay hen anchi pés-éy kowarto hen cha aya-ayan hen anchichay papachi ah kafigafigat way i mangamma hen fiyangcha. ⁷ Te maid makaghép hen anchi pegwan hen kowarto no achi yanggay hen anchi kangatowanay pachi. Ya an agé yanggay ammag mamenghan hen makatawén hen hénggépana. Yag achi agé mafalin way ammag hénggép no maid ighépna ah chara ah ichatonna an Apudyus ah kalengfan hen fasorna ya anat agé hen fasor hen anchichay ahentaguna way cha-an mangenlasin hen fummasoranacha. ⁸ Wat amin hen anchichay cha mekamkaman, an yanggay ammag panpani way cha usarén hen Espiritun Apudyus way mangemparawag an chitaaw way gapon anchi pés-éy kowarto ya hen anchichay liglamentona, wat achi mafalin way ammag mèsango hen farangnay tatagu an Apudyus. ⁹ Wat amin cha nadchi way nekamkaman, wachan itudtuchuna an chitaaw ad uwan way hen laychényay aryénat, uray no kamana hen a-animar way ehngan hen anchi manayaw an Apudyus, ya uray no heno way ichatonna an hiyaat ammag achi chillu ummat chachi ah kacharosán hen fasorna ah omammayan hen hamhamàna. ¹⁰ Te amin chachi way cha ma-ammaan ah manayawancha an Apudyus wat nampatingga yanggay hen antoy achar hen antoy lota, te mepanggép hen ma-an yanggay ya hen mainum ya anat hen anchichay karasey ekaman way mangurah hen aggarémhéén Apudyus. Ngém tàén, masapor masosorotcha amin chillu ingganah sokatan Apudyus ah safali way masorot way hiyah Jesu Cristu.

¹¹ Yag ad uwan, umma-ale tot-owa ah Cristu way kangatowan way pachi way arontaaw an Apudyus, wat hiya hen nangempafùnag hen anchi mas am-ammay way katorongantaaw. Te hiya, hinénggép paat hen anchi tot-oway faréy Apudyus ad uchu way mangamma hen kenafiyang hen pachi, yag wadwadcha paatchi no hen anchi hénggépan hen torcha hen antoy lota way an yanggay tatagu hen nangamma. ¹² Yag hen enkaman Jesu Cristu wat an yanggay ammag namengpenghan way hinggépna hen anchi “Kachachayawan way Kowarton Apudyus” ad uchu. Yag hen inyéyna an Apudyus way ina inchaton, wat faén charan chi gancheng ya faka, te hen charana paat way yachi hen imfayadna hen fasortaaw, wat narégnachi ah kaharantaaw ah ing-inggana. ¹³ Wat hamham-éntaaw ngén hen kenapateg hen anchi na-ammaan. Te hen intudtuchun hen orchin, wat no napanyaw hen tatagu an Apudyus, masapor epapchitna hen gancheng ono faka no achina an epaghéb hen ubfu. Yag no iwagsè hen anchi pachi hen charan nadchi hen anchi tagu ono anna an ehapowà hen yachiy chapor an hiya, wat yachi hen kacharosán hen napanyawana an Apudyus. ¹⁴ Wat no oma-annig hen charan hen animar ah manaros hen napanyawan hen achar, ay ammoh achi

kaskasen hen kafaellan hen charan Cristu way mangaan hen fasortaaw. Te ah Cristu way maid fasfasorna ya gapon torong hen anchi mannanayun way Espiritun Apudyus, inidchatna hen acharna way michaton an Apudyus ah fayad hen fasortaaw ah kacharosán hen hamhamàtaaw, ta ammay hen mansérfiyantaaw an Apudyus way natattagu ah ing-inggana.

¹⁵ Wat hiyachi, ah Cristu hen aron hen anchi faru way torag Apudyus hen tatagu ta amin hen anchichay namfalinén Apudyus ah a-anàna, wat mafalin awaténcha hen anchichay mannanayun way empopostana. Yag maid kasen mangawatancha an cha nadchi no achi yanggay gapo ta wacha hen natéy ah kacharosán hen fasorcha hen nanlabsengancha hen anchi pés-éy torag.

¹⁶ Wat ta epani hen tawid, te non an umat yag wachay tagu ah mepatawid hen kok-owana, wat masapor wacha unna hen manot-owaan way natéy totowa hen anchi nangenkok-owa yag anat miwaras. ¹⁷ Te hen anchi torag mepanggép hen mepatawid, achi man-anchar ingganah matéy hen anchi nangenkok-owa yag anat man-anchar. ¹⁸ Yag kaman agéhchi hen anchi pés-éy torag Apudyus way yachin anchi orchin, te achi agé man-ancharchi ingganah wachay chara ah manot-owaan way wacha hen natéy. ¹⁹ Te ilanyu ngén agé hen nekaman hen pés-éyna, te empaka-awat Moses hen amin anchichay orchin Apudyus hen anchichay tatagu way ganà Israel. Yachi yag annaat chanman hen charan hen anchichay faka way nepapchit yag inwagsèna hen anchi libnu way nesosollatan hen anchichay orchin ya anat agé hen amin anchichay tatagu. Yag hen enkamanna, empa-atna hen anchi chittakan way chotchot hen karnero hen anchi charoh way ekatchéén hisop, yag annaat esawsaw hen anchi nachanman way chara yag inwagsèna. ²⁰ Yag hen chana manginwagsean, chana agé ekatén, “Hen antoy chara hen matot-owaan hen anchi torag Apudyus way inyurchinna way masapor sorotontaaw paat.” ²¹ Yachi yag anat agé wagsean Moses ah chara hen anchi torcha way faréy way chacha manayawan an Apudyus, ya anat agé hen aminay lamentana way cha mausar hen manchayawancha. ²² Te hen nesosorat chillu hen anchi orchin, imfagana way magat aminay egad wat achi macharosán an Apudyus no achi machar-an, te hen chara yanggay hen manaros hen karaweng hen egad an Apudyus. Yag maid agé mapakawan ah fasor no maid mifùfù ah chara ah kacharosana.

Hen nichatonan Jesu Cristu hen kacharosán hen fasor

²³ Amin hen anchichay mausar hen manayawan an Apudyus hen antoy lotaat kamancha yanggay an à-ahon hen anchi katot-owaan way wacha ad uchu. Yag hen anchichay nawagsean ah charan hen animar way nichaton an Apudyus, wat ah kacharosán hen napanyawancha an hiya. Ngém hen anchichay katot-owaan way wachad uchu, achi ummat hen charan hen animar te masapor hen charan paat hen anchi napatpateg way chaton. ²⁴ Wat hiyachi, faén hen anchi torcha hen

antoy lota way enammaan hen tatagu hen hinggép Cristu te hen hinggépna paatat hen anchi katot-owaan ad uchu way iggaw paat Apudyus te hen anto chillu na-ammaan ad uwanat an yanggay an à-ahon hen anchi katot-owaan ad uchu. Yag ah Cristu, wawà-acha agéhchi ad uwan hen sangwanan Apudyus ah katorongantaaw amin. ²⁵ Wat hiya, faén kaman hen anchi kangatowanay pachi hen antoy lota way ammag tenawén way ighépna hen charan hen animar hen anchi Kachachayawan way Kowarton Apudyus. Te ah Cristu, achi ammag kankanayén hen chana minchatonon hen charana. ²⁶ Te non an yachi way ammag tenawén hen manginchatonana hen charana, wat masapor kankanayén agé hen matéyana way nanepod hen na-ammaan hen antoy lota. Ngém faén metchi hen nekaman, te hen nekaman, egad téng-angay hen anongoh hen tempo yag anat umale ah Cristu hen antoy lota way nanginchaton hen acharna paat an Apudyus ah mamayadna hen fasor hen katagutagu ah ing-inggana ya achi kasen mepegpegwachi. ²⁷ Te kaman an chitaaw way tatagu, te nifafagga way ihaihéén ammag mamengan yanggay hen matéyana yag anat mauwis. ²⁸ Wat kaman agé an Cristu, te ammag namengan agé hen natéyana ah kacharoson hen fasor hen katagutagu. Yag no kasen umale, faén agé mepanggép hen fasor hen ina asekasowén, te umale way mangara paat hen anchichay mamannéd an hiya.

10 Hen anchi orchin Moses, an yanggay panpanichi way kaman à-ahon hen anchi am-ammay way katot-owaan way cha-an mepachah hen hiyachi. Te ah matorachan hen anchi orchinat ammag tenawén way cha mepegwapegwa hen michatonan hen animar an Apudyus. Ngém ammag achi chillu umatchi ah manga-an hen fasor hen anchichay cha manayaw an hiya. ² Te non an umat way érégnachi ah maka-anan tot-owa hen fasor hen anchichay cha manayaw an hiyaat achi koma masapor way ammag cha mepegwapegwa hen manchatonancha te mapnek koma hen hamhamàcha way napakawancha, yag nongham komachi ah chacha ichatochaton. ³ Ngém ah katot-owana, achi ka-anén nadchi hen fasorcha, te hen anchichay chacha ichaton an Apudyusat, anna yanggay an cha epahmapahmà hen anchag cha fumasofasoran ah katawétawén. ⁴ Te ammag achi chillu mafalin way oma-annig hen charan hen faka ya gancheng yag ka-anéna hen fasor.

⁵ Wat hiyachi hen nangimfag-an Cristu an Apudyus hen téng-angayna aliyan hen antoy lota way mangaliyén,

“Faén hen anchichay a-animar way cha michatochaton an hea hen cham anapén, ya kaman agé hen anchichay tapena way chacha idchaidchat. Wat yachi hen namalinam an haén ah tagu ta wachay mannarégna ah michaton an hea. ⁶ Te achia tot-owa mapnek hen anchichay a-animar way chacha gébhégébhén ya hen anchichay tapena way cha michatochaton ah kalengfan hen fasor. ⁷ Wat antoyanà, Apudyus way mamparang way mangamma hen kapnekam te yaha chillu

hen nesosorat ad namengan hen anchi orchinno way mepanggép an haén.”

⁸ Yachi hen enalen Cristu an Apudyus way faén anchichay cha mehnga way a-animar ya hen anchichay tapena way cha michaton an hiya hen chana anapén, ya faén agé anchichay chacha gébhén hen mapnekana, ya uray hen anchichay tapen hen cha ma-ammaan ah kalengfan hen fasor. Yachin inyalen Jesus, tàén chichachi hen niyurchin way masapor ma-ammaan. ⁹ Wat yachi hen nangaryan Jesusén, “Antoyanà Apudyus way mamparang way mangamma hen kapnekam.” Yag yachi agé hen nanginwalinan Apudyus hen amin anchichay pés-éy niyurchin way mepanggép hen michaton an hiya yag ensokatna hen michatonan Cristu paat. ¹⁰ Yag gapo ta enammaan Jesu Cristu hen anchi laychén Apudyus ah kapnekana, wat yachi agé hen naka-anan hen fasortaaw, te hen anchi namengpengan way nanginchatonana hen acharna, wat nannarégna ah egachay katagutagu ah ing-inggana way achi kasen mepegpegwa.

¹¹ Amin hen anchichay papachi way chan sérfi hen orchin, ammag enag-agaw way hiyahiya hen chacha amma-ammaan way chacha epegwapegwa way cha manginchatochaton hen animar an Apudyus. Ngém ammag achi chillu mafalin way ka-anén cha nadchi hen fasor hen tatagu. ¹² Waman ah Cristu, an yanggay ammag namengan hen nanginchatonana hen acharna an Apudyus ah fayad hen fasor, yag nannarégna ah ing-inggana. Yachi yag anat tumùchu hen pachawanan Apudyus ah machayawana ¹³ way mamannéd hen ka-afa-an hen aminay kafusorna. ¹⁴ Wat gapon anchi an ihà-an way inchaton Jesu Cristu way acharna, wat ammag maid fasfasortaaw an Apudyus ah ing-inggana, amintaaw way nacharoson hen fasorna gapon ommafurotantaaw an hiya.

¹⁵ Yag hen Espiritun Apudyus agéat, chana tàchégan hen kenatot-owan nadchi, te hen anchi nesosorat way enalena, ekatnéén,

¹⁶ “Wat yato hen anchi faru way torag-o hen anchichay ganà Israel way ah tapen chi ag-agaw, wat anog imumura hen tugun-o ah hamhamàcha ta anchag an lomaylayad way manga-abfurot.”

¹⁷ Yag annaat agé etoroy way mangaliyén,

“Yag an-o agég aliw-an hen anchichay fasorcha way achì un-unongon hen anchichay laweng way enammancha.”

¹⁸ Wat no yachi hen ekaman Apudyus way makawan hen fasor wat ammag maid tot-owa kasen masapor ah michaton an hiya ah kaka-anancha te nannarpas amin.

Tomorodtaaw way manhagong an Apudyus

¹⁹ Wat hiyachi, sosnod, gapo hen natéyan Jesus way nifùfù hen charana, wat kaman paat mafalin hénggép-taaw ad uwan hen anchi Kachachayawan way Kowarton Apudyus way mëtagépfar an hiya. ²⁰ Mafalinchi te hen anchi natéyan Jesu Cristu hen kaman nangissay hen anchi nanohorchà hen hénggépan hen

iggaw paat Apudyus. Wat hiya hen anchi faru way màwa way éméy an Apudyus ah mètaguwan an hiya ah ing-inggana. ²¹ Yag ah Jesu Cristu agé hen anchi mannakafael way pachi way chan ap-apo hen aminay tatagun Apudyus. ²² Wat hiyachi, antaaw yanggay ammag manchachakposon hen hamhamàtaaw an Apudyus way ammag maid sensenang ah hamhamà ya maid agé chuwachuwan hen anchi chinartaaw an hiya. Te sigurachu way chinerosan Jesu hen amin anchichay laweng way nimumura an chitaaw way kaman paat nawagseantaaw hen charan Jesus yag nau-ullahantaaw agé hen anchi nacharos way chanum. ²³ Wat antaaw yanggay ammag é-éganan hen anchi chataaw namnaméén an Apudyus way maid manchuwachuwan chi hamhamà, te ah Apudyus, natallek way mangamma hen aminay empostana. ²⁴ Yag antaaw agég anapén hen ekamantaaw way mangempa-am-améd hen manlaychan hen ihaiha hen ifana, ya ta man-ahepennas-ém agé hen hamhamàtaaw amin way mangamma hen ammay. ²⁵ Ya achi-taaw agég etagtagay way cha miyamoamong way manayaw an Apudyus way achi kaman hen cha eka-man hen tapena. Ta hen ekamantaawat, antaaw an man-ahetinnugun ah sém-éman hen afurottaaw, kaskasen te innilataaw way cha homag-én tot-owa hen mamfangchan Apotaaw way Jesu Cristu.

²⁶ Ngém ar-arwachanyu, te no mag-ay wachay tagu ah na-awatana hen anchi katot-owaan ah kahara-ana, yag anna chillug gagar-én way fumasor, wat maid angkay kasen michaton ah kaka-anan hen anchi fasona. ²⁷ Yag maid agé kasenna cha hadhadchén no faén yanggay hen anchi aggaégyat way manusaan Apudyus an hiya te an etongon Apudyus hen anchichay aminay komontara an hiya hen anchi aggaégyat way apoy. ²⁸ Wat hamham-éntaaw ngén, te hen anchi tagu way nanlabseng hen orchin Moses, no wachay toro ono chuwa ah mangistigu hen nanlabsengana, wat ammag achi mapasinsiya te ammag mepapchit yanggay way mepapchit. ²⁹ Wat ay achi kaskasen hen chusan hen anchi tagu way annag an elayosan hen anchi anà paat Apudyus ya annag an man-ay-ayaman hen charana way yachi met hen tomot-owaan hen anchi faru way torag Apudyus ah fayad hen fador hen katagutagu. Yag anna agég an cha insortuwén hen anchi Espiritun Apudyus way cha mangempaka-awat mepanggép hen ség-ang Apudyus an chitaaw. Wat kaskasen hen chusan nadchi, ³⁰ te am-moh aggailataaw hen wacha an Apudyus way ekatnéén, "Haén hen fumarés, wat chuséé amin hen anchichay cha mangamma hen laweng." Yag wacha agé hen ihay nesosorat way ekatnéén, "Ah Apudyusat uwiséna hen tataguna." ³¹ Wat ammag aggaégyat way térén tot-owa hen anchi tagu way manlak-am hen chusan hen anchi natattagu way Apudyus.

³² Wat hiyachi, achiyu koma ar-aliv-an hen enkamanyu hen anchi lugrugin hen ommafurotanyu, te yachi way nahelawan hen hamhamàyu, wat anyug ena-annohan hen pararo way ligat yag iggay-ayu agé

na-ab-afà, ³³ tàén no hen-a-argawanén ininsorto chàyu ya penap-aligatan chàyu hen sangwanan hen chuaray tatagu. Yag uray no faén chàyu paat hen napaligatan, an-ayu chillug niligat hen anchichay ifayu way napaligatan. ³⁴ Yag chay agé kena-asiyan hen anchichay ifayu way nifafarud. Yag hen nangop-opancha hen kok-owayu, an-ayu chillug laylayad. Oo, te innilayu way wacha chillu hen napatpateg way kok-owayu ad uchu way ammag mannanayun ya maid agé paat makapréh. ³⁵ Wat hiyachi hen achiyu koma ngomayngay-an ad uwan gapon ligat, te chakar hen gung-gunéenyu no anyu yanggay ammag epapate. ³⁶ Ya masapor koma agé chakar hen anohyu ta ammaanyu yanggay hen laychén Apudyus ah mangar-anyu hen empopostana an chitaaw. ³⁷ Te wacha chillu hen nesosorat way alena way ekatnéén,

"Achi mafayagat umale hen anchi hahadchényu, te umale way umale ya achina agé iyaw-awni hen umaliyana. ³⁸ Ya hen anchichay nacharos an hen fadorcha gapon chacha omafurotan, wat chicha hen mètagu an haén. Ngém no wachay manchu-ug an haénat maid layad-o an hiya."

³⁹ Ngém chitaaw, faéntaaw kaman hen anchichay tapena way chachan chùgan ah Apudyus way ancha yanggay ammag metap-ar, te chitaaw, antaaw é-éganan hen afurottaaw ah kahara-antaaw.

Hen matorad way afurot

11 Wat nokay hen laychén hen anchi ale way afurot way aryén. Hen laychén hen afurot way aryénat sigsigurachuwéntaaw way mangawat hen anchichay chataaw namnaméén. Te sigurachutaaw mepanggép hen aminay imfagan Apudyus way uray achi makaila hen mata. ² Te kaman hen anchichay tatagu ad namenghan way gapo hen afurotchaat yachi hen nangammayan Apudyus an chicha.

³ Yag chitaaw agé, gapo hen chataaw mangafurotan hen kenatot-owan hen enalen Apudyus wat na-awatantaaw way ammag nan-ale ah Apudyus yag nar-muwat amin hen egachay wacha. Wat aminay maila, narpocha amin hen anchichay achi maila.

⁴ Ah Abel ad namenghan, ammag gapon afurotnaat nenèngon hen inchatonna an Apudyus way faén kaman hen enkaman anchi sonodna way Cain. Yag gapo agé hen hiyachiy afurotna, yachi hen nangimfilangan Apudyus an hiya ah ammayay tagu way hen nail-anaat hen nangafunan Apudyus hen anchi inchatonna. Wat uray ta natéy ah Abel wat chakar chillu hen chana itudtuchu an chitaaw ad uwan.

⁵ Yag kaman agén Enoc, te gapo agé hen afurotnaat ammag innaran Apudyus hiya ad uchu way natattagu. Yag uray enanap hen tatagu hiya, maid chillu inchanha te an innaran Apudyus. Yag nesosorat agé mepanggép an Enoc way hen anchi cha-an mangar-an Apudyus an hiyaat anna paat ammag emparaylayad ah Apudyus. ⁶ Yag ah katot-owana, achi mafalin way eparaylayad hen uray henoy tagu ah Apudyus no maid afurotna. Te hen anchi manlayad way metape an

Apudyus, masapor afurotona paat way wacha tot-owah Apudyus, ya afurotona agé way epaka-ammun Apudyus hen kena-apudyusna an hiya.

⁷Yag umat agéh Noe, te gapon afurotnaat penapan-naagéna hen anchi imfagan Apudyus mepanggép hen mepasamak ah tapen chi ag-agaw way yachi hen maid tagu ah nangi-ila. Wat yachi hen nangafurotana an Apudyus yag enammaana hen anchi papor ah nahara-ancha way himfaryan. Yag gapon anchi afurotna, yachi hen nangimfilangan Apudyus an hiyah maid fasona, yag yachi agé hen nail-an hen machusaan hen anchichay ahentaguna te maid afurotcha.

⁸Yag ah Abraham agé hen iha way gapo yanggay hen afurotnaat annag enammaan hen imfagan Apudyus an hiya way i fummabréy hen safali way lota way ekat Apudyusén epatawidna an hiya. Wat ammag lummigwat way maid innilana no heno hen torongona. ⁹Yag angkay inumchah hen anchi lota, wat gapon afurotna, annag entàen way an lawag kommampo way kaman funag way achi kaman hen ekaman koma hen anchi ustoy nangenlota. Yag kaman agéhchi hen nekaman an anàna way Isaac ya uray ah apona way Jacob way tàen netatappecha amin hen anchi empostan Apudyus, wat hehennédcha chillu amin hen mangempatawichan Apudyus hen anchi empostana way epatawidna an chicha. ¹⁰Te ah Abraham, nenamna-mana chillu way fumabréy hen anchi mannanayun way fabrèy way ammag nemamad hen na-ammaana way ah Apudyus paat hen nangamma.

¹¹Yag gapo agé hen afurot Abraham wat ummanàcha chillu way hen-ahawa an Sara, te tàen ammag narakay ah Abraham ya naméppég ah Sara, wat an chillug nanchinlan Abraham ah Apudyus way mangamma hen imfagana. ¹²Wat hiyachi, tàen téng-angay matéy ah Abraham ah kenarakayna, hiya chillu hen nangingganà hen ammag chuaray tatagu way ammag maid makafilang, te kaman hen kachuar hen taraw ad uchu ono hen kachuar hen gahar ah fayfay.

¹³Wat amin cha nadchiy tatagu, nan-atéycha amin way iggaycha ilan hen tommot-owaan hen anchichay empostan Apudyus hen natatagguwanha. Ngém iggaycha chillu iyang-anggayan hen afurotcha, te iné-égnanancha way ichahancha chillu ah tapen chi ag-agaw. Yag ancha agég enafunan way ancha yanggay ammag kaman funag hen antoy lota, te faén chilluhto hen ustoy iggawancha. ¹⁴Ya umat agé hen aminay tatagu way mangafun way ancha yanggay ammag funag hen antoy lotaat yachin mangenlawagancha way wacha agé hen safaliy ayancha way napatpateg no ah-to way yachi hen chacha namnaméén ah fumabréyan-cha. ¹⁵Te non an umat yag hen anchi fabrèy way tenaynan cha Abraham hen ekatchéén napatpateg, wat wacha met hen wayacha way mamfangad ahchi. ¹⁶Ngém faén chilluchi hen hehemmachà, te hen laylaychéncha paat way fumabréyan wat hen anchi ammay way fabrèy way wacha ad uchu. Yag gapo ta yachi hen hamhamàcha, achi agé mafiinan ah

Apudyus way ma-awagan ah Apudyuscha, te pakay enammaana hen fabrèy ad uchu ah iggawancha nò.

¹⁷Ah Abraham, empopostan Apudyus an hiya way paganaéna hiya gapon anchi ihà-anay anàna way ah Isaac. Ngém angkay na-awni hen namachasan Apudyus an hiya, wat gapo yanggay hen afurotnaat iggay omad-achi way mamchit hen yachiy ihà-an way anàna ah ichatonna an Apudyus, tàen hiya hen empostan Apudyus ah engwan hen ganàna. ¹⁹Te ena-afurot Abraham way kafaelan Apudyus way mangempauchi an Isaac, uray matéy. Yag kaman paat tot-owa empauchin Apudyus ah Isaac hen natéy, te hen hamhamà Abrahamat matéy way matéy hen anchi anàna, te maid met kasen ayan hen anchi fangid way mamchitna.

²⁰Yag umat agé ah Isaac, te gapon afurotna way ammaan paat Apudyus hen imfagana, wat binindisyunana hen a-anàna way cha Jacob an Esau, yag imfagana way wachan idchat Apudyus an chicha ah tapen chi ag-agaw.

²¹Yag umat agé hen afurot Jacob, te hen anchi téng-angayna matéyan, tommàchég way pommapped hen anchi hor-odna way manayaw an Apudyus, yag gapo ta enafurotna way tot-owa paat hen enalen Apudyusat, binindisyunana agé hen anchi chuway apona way anà Jose hen nangimfag-ana hen mekaman an chicha.

²²Yag kaman agé hen afurot Jose, te annag enafurot way ammaan Apudyus hen aminay imfagana, wat hen anchi téng-angayna matéyan, yachin nangimfag-ana hen anchichay sosnodna way ganà Israel way umchah hen tempo way mangenlayawan Apudyus hen ganàcha ad Egipto. Yag annaat ifaga agé way no umchahchi way tempo, masapor etàencha agé hen anchi tongarna ta milufù hen anchi lota way ayancha.

²³Yag gapo agé hen afurot hen anchichay chinàchar Moses wat anchag entorod way i mangentaro hen anchi anat niyanà way anàcha ah unig hen toroy furan way ammag maid ég-égyatcha hen anchi inyurchin Are, te innilacha way ammag ammay hen anchi onga.

²⁴Yag umat agé hen anchi afurot Moses, te hen chummakrana, wat annag enachi way mangina hen anchi anà arey Faraon. ²⁵Te penatpategna hen metapyana hen anchichay sosnodna way tatagun Apudyus way uray miligat an chicha, no hen anchi mèlamram-ayana ah faréy Are way maid afurotcha, te hen kaginas cha nadchiyat an yanggay hen-aketan.

²⁶Te hen ekat Moses, pawadwad-éna hen uray an maustan gapon namnamana hen anchi empopostan Apudyus way epalena no hen mangen-awaana hen uray egachay kafinaknang ad Egipto. Te hen hehem-mà Moses chillu wat hen anchi epagunggunan Apudyus ah tapen chi ag-agaw.

²⁷Wat hiyachi, gapon afurot Moses, ammag lommayaw ad Egipto way iggayna ég-égyatan hen aningarngar hen anchi are. Yag uray ammag naligat, annag empapate chillu te kaman paat i-illana yanggay hen anchi achi maila way hiyah Apudyus. ²⁸Yag gapo

agé ta ena-abfurotna hen imfagan Apudyus, wat in-tudtuchuna hen anchichay sosnodna way pàpa-ancha hen anchi hawang hen fafaréycha ah charan hen karnero, ta no umale hen anchi anghel way mamchit hen pangon chi a-anà ad Egipto, wat lawhana hen anchichay faréy way napàpa-an ah chara ta maid matéy an chicha way ganà Israel.

²⁹ Yag gapo agé hen afurot hen anchichay ganà Israelat ginchangcha hen anchi fayfay way nangadnan ah “Chittakan” way ammag nan-agwa hen anchi chanum yag chinarancha hen anchi gawana way ammag at-attér-ag. Waman hen anchichay cha manégchég an chicha way iyEgipto, anchag naofor amin te ammag kasen nan-umot hen anchi chanum hen chacha gumchangan.

³⁰ Yag umat agé hen anchichay i nangufat hen fabréy ad Jerico, te gapo agé yanggay hen afurotchaat ammag neorob hen anchi topeng way hichil hen yachiy fabréy hen anchi ma-apitu way ag-agaw hen nanliwahan hen anchichay ganà Israel. ³¹ Yag gapo agé hen afurot Rahab way pota hen hiyachiy fabréyat, iggay mepapchit hen napchitan hen anchichay kailiyana way iggay omafurot. Te hiya, annag tenorongan hen anchichay hennag Moses way i mane-em hen yachiy fabréy.

³² Narégna ménatchi ah ma-awatanyu mepanggép hen afurot, te ammoh laso no haphapetê hen afurot hen anchichay tapena way kaman an cha Gideon an Barak, ya ah Samson yah Jefe, ah David yah Samuel ya anat agé hen anchichay profeta. ³³ Te chicha, gapon afurotchaat anchag enafà hen aminay ginufatcha. Yag wacha agé hen tapena way gapo ta nalilimpiyu hen enkamancha, wat enawatcha hen empostan Apudyus. Yag hen tapena agé, gapon afurotchaat ammag iggay nata-ang hen tapà hen anchichay aggaégyat way layun way mangissa an chicha. ³⁴ Yag hen tapena agé, iggaycha ma-at-atongan hen netongowancha hen anchi pararo way apoy. Ya umat agé hen tapena way ammag gapon afurotcha an Apudyusat anchag inlisiyan hen mepapchitancha. Yag wachacha agé hen tapena way tàén nakapsotcha, anchag na-adchan ah ke-naorhe. Yag wachacha agé hen ammag tommorod way mīgufat. Ya hen tapena, anchag chinégchég hen kasorchasorchachun hen anchichay kafusorcha. ³⁵ Yag gapo agé hen afurot hen tapenay inin-ina wat wacha hen nepauchi way ahimfaryanacha way natéy. Na-amaan amin chachi gapon afurotcha an Apudyus.

Manowat te wachacha agé hen tapena way gapon afurotcha, wat napàpàngangcha ingganah natéyancha, te anchag achi manchùgan ah Apudyus way uray yachi hen milufusanacha non an umat, te ancha chillug nanchinlan hen mepauchiyancha way mètagu an Apudyus. ³⁶ Wachacha hen tapena agé way gapo chillu hen afurotcha, wat magénén nasénsénacha ya nahaprahapratancha, ya wachacha agé hen ammag nakawachan yag imfarudcha. ³⁷ Ya maid agé achicha inyatéy gapon afurotcha, te wacha hen nafunfuntò, ya wachacha agé hen ammag naragachi way magénén

nan-agwa hen acharcha ya wachacha agé hen nafàfà-ag. Yag hen tapena, anchag pummubli way térén gapon afurotcha way an yanggay gadchang chi gancheng ono karnero hen inlumfongcha, te ammag korang chi egad an chicha. Yag ammag pararo agé hen napaligatancha ya nèmehancha. ³⁸ Ya wachacha agé hen ammag neparyaw hen fabréycha wat ancha lawag cha i man-atta-attagaw ah filig ya hen katakatakay way fumaréy hen liyang. Yachi hen nekaman hen anchichay ommafurot an Apudyus way ah mangi-ilan hen anchichay achi omafurotat ammag maid sérficha. Ngém ah katot-owana way ah mangi-ilan Apudyusat ammag achi ummat hen ka-a-ammayan hen antoy lota ah midchat an chicha.

³⁹ Amin cha nadchiy tatagu ad namenghan, wat ammag nanhemamag hen afurotcha. Ngém uray no yachih nekaman, cha-an chillu mepachah an chicha hen anchi empopostan Apudyus way idchatna. ⁴⁰ Te loohna hemhemà hen mas am-ammay way mekaman an chitaaw way tatagu ad uwan, wat yachi hen ammag mamannéchan hen anchichay namangpango, ta miyawacha agé hen anchi mas am-ammay way midchat an chitaaw.

Hen kena-aman Apudyus

12 Hen anchichay chuaray tatagu way nanchinngar hen afurotcha, kamancha paat chan fub-uya hen antoy chataaw omafurotan ad uwan. Wat masapor antaaw ammag etagay hen heno way homaliwa hen afurottaaw ya umat agé hen anchichay fasor way ammag inluwam hen achar, ta antaawat an emamad way mangamma hen laychén Apudyus way kaman antaawg epapate way mètagtagtag hen tagtagtag. ² Ya antaaw agég epapate way mamanan an Jesus way hiya chillu hen pongar hen afurottaaw ya hiya agé hen kahalenonotana. Wat antaaw ammag torachén hen hamhamàna way hiya, annag enanohan hen aminay ligat way uray hen anchi afifiin way natéyana hen anchi koros, te anna paat ammag hehemà hen anchi kahalenonotana way lomaylaychana. Yag ad uwan, nepachayaw ah Jesusanichi te wacha way tummutùchu hen pachawanan Apudyus ad uchu way mantoray.

³ Wat antaaw yanggay ammag haham-én hen enkaman Jesus way nanganoh hen amin anchichay ammag pararo way laweng way enammaan hen anchichay achi omafurot an hiya, ta achitaaw ammag machismaya way manginyanggay hen afurot gapon ligat. ⁴ Te ah katot-owana, maid met ammag napchit an chàyu ah nangempapattiyana way mangachi hen laweng. ⁵ Wat pakay kaman paat cha-ayu ma-afà mepanggép hen ligat. Achiyu koma ar-aluw-an hen anchi intugun Apudyus hen aminay awagana ah a-anàna. Te hen imfagana ah mepas-éman hen hamhamàtaaw amin, ekatnéén,

“A-anào, papannaagényu koma hen mangamhewà an chàyu. Ya achiaiyu agé an ngomaya hen mandisiplinaà an chàyu. ⁶ Te haén way Apudyusat, disiplinéé hen am-

inay tatagu way laylaychê ah pagsaya-atancha, ya chà agé iyamhew hen ligat hen aminay namfalinê ah a-anàò ta wachay mangacharancha hen usto.”

⁷ Wat sosnod, anyu yanggay ammag anohan hen ligat way cha usarén Apudyus ah kadisiplinaanyu te yachi hen mangempàila way chana iyalig chàyu ah tot-oway a-anàna, te ay ammoh wachay anà ah achi disiplinéén hen amana. ⁸ Te non an umat yag an-ayug achi cha madisiplina, wat magat faén-ayu tot-oway a-anàna yag magat agé safali hen nangen-anà an chàyu, te amin chilluy a-anà Apudyusat madisiplinacha. ⁹ Wat hamham-éntaaw ngén, te hen kachadcha-antaaw aminat, cha chitaaw disiplinéén hen chinàcha-artaaw yag chataaw met chillu rispituwén chicha. Wat ay achi kaskasen koma hen ekamantaaw way mangaksepar hen disiplinana Amataaw ad uchu ah mètaguwantaaw an hiya. ¹⁰ Te hen chinàcha-artaaw hen antoy lota, an hen-aketan yanggay hen nanisiplinaan an chitaaw, te anggay hen kaen-enekattaaw yag ah patinggan agé yanggay hen ma-awatancha way ammay. Waman ah Apudyus, hen chana manisiplinaan an chitaaw, wat ah tot-oway pagsaya-atantaaw ta mafalin mèawataaw paat hen kaenammayna. ¹¹ Manowat te kaman paat faén ammay hen disiplinana hen mepachahana te ammag sigab. Ngém no ma-awni, ta iyoyongyong hen anchi nadisiplinaan, wat elasinna hen kena-ammayna te ifungana hen kapanohan hen hamhamà ya hen ammay ya ustoy a-amma.

Tugun ya warneng

¹² Wat hiyachi, sosnod, uray no kaman achiayu makara hen ligaty, anyu yanggay ammag sésémén ya mannunuuchun hen afuroty. ¹³ Yag epapateyu paat hen anchi usto ta hen anchichay tapena way kapkap-sot hen afurotnaat, mepapegsa hen afurotcha hen mangil-anca an chàyu way achi an mahéphép hen kakenapsotna.

¹⁴ Anapényu hen patinggan hen kafaelayu way mètempoyug hen aminay tatagu no mafalin. Ya anyu agég agawaan way mangamma hen ammayén Apudyus, te maid metape an hiya ah achi mangamma hen ammayéna. ¹⁵ Masapor ar-arwachanyu agé ta maid iha an chàyu ah ammag mangachi hen torong Apudyus. Ya ilanyu agé ta achiyug u-unngon hen laweng, te hen halenonot nadchiyat ammag kaman gamot way an chumachael, yag an agég chuar hen metakorong. ¹⁶ Yag ilanyu agé ta maid mangidchat hen acharna hen anchi achina karébféngan way midchatan ya achina agég fafarangén hen patigén Apudyus way kaman hen enkaman Esau. Te ah Esau, annag ensokat ah ammag ihay pennangan hen anchi penakalébféngna way pango way anà. ¹⁷ Yag innilayu agé way hen na-awni, wat ammag amchan hen layadna way mamangad hen hiyachiy penakalébféng ah kabindisyunana an amana, ngém ammag achi mafalin, tàén magénén nankela way mangimfafawi, te ammag looh neloo, yag achi mafalin way mepafangad hen anchi looh na-ammaan.

¹⁸ Sosnod, hen manayawantaaw an Apudyusat faén aggaégyat way kaman hen nekaman hen anchichay anap-otaaw ad namenghan way hen hommag-énancha an hiya ad Sinai wat wacha hen ammag pararo way cha gumilab way apoy ya anat hen anchi helang ya ngéngét ya an agég cha fumali. ¹⁹ Yag nepa-ale agé hen korneta ya anat magngar hen anchi nan-ale. Yag hen anchichay anap-otaaw way nangngar hen imfagana, ammag nahéphép hen égyatcha yag chachaat mampangpanga-ase ta etagayna way mangimfaga hen anchi chana ifaga, ²⁰ te achicha maka-ara hen anchi chana imfaga way mangaliyén, “Ah gapon na-apudyusan hen hiyatoy filigat heno way manchà hen yatoy lugar way tàén animarén masapor mafunfuntò ingganah matéy.” ²¹ Yag gapoh ka-aggaégyatnaat uray agéh Mosesat ammag nampapayagpag ah égyatna.

²² Ngém safali an chitaaw ad uwan te ad uwan, maid aggaégyatna hen hommag-énantaaw an Apudyus ah manayawantaaw an hiya way natatagu ah ing-ingana. Te hen mepaniyanaat, kaman paat émméytaa hen anchi filig way Sion way iggaw hen anchi faru way fabrèy ad Jerusalem way wachad uchu way iggaw agé hen anchichay kalifulifu way anghel. ²³ Yag kaman paat chataaw agé metape hen anchi lagsak way ka-amongan hen amin anchichay a-anà Apudyus way nelelesta hen ngachancha ad uchu, ya wachacha agé hen amin anchichay natéy way omma-abfurot way imfilang Apudyus ah maid fasfatorcha an hiya. Ya chataaw agé metape an Apudyus paat way hiya hen uwis hen aminay katagutagu. ²⁴ Yag chataaw agé metape an Jesus way hiyan anchi aron hen anchi faru way torag Apudyus ah kahara-antaaw, te kaman paat niwagsè hen charana an chitaaw hen nanarosana hen fasortaa. Wat ammag chakar hen entorong hen charana way achi kaman hen anchi charan Abel way an namfaga ah farésna.

²⁵ Wat anyu yanggay ammag ar-arwachan ta papan-naagényu paat hen cha ifagan Apudyus ta achiyu an achiyén. Te hamham-ényu ngén hen nekaman hen anchichay anap-otaaw ad namenghan, te gapo ta iggaycha panaagén hen imfagan Moses way an yanggay ammag tatagu hen antoy lota, wat ammag chinusan Apudyus chicha. Wat ay ammoh achi kaskasen hen kachusaantaaw no achitaaw panaagén hen imfagan Apudyus paat way wachad uchu. ²⁶ Te ad namenghan ahchid Sinai, ammag nanlunig hen antoy lota hen anchi nan-aryana. Ngém imfafaggana way no kasen, faén yanggay hen antoy lota hen miwagat te uray agé ad uchu. ²⁷ Yag hen anchi nangaryan Apudyusén, “No kasenat miwagat hen egad,” hen laychén nadchiy aryénat anna yanggay ammag akyaén hen egachay enammaana ta metap-ar amin hen anchichay achi mannanayun ta hen anchichay mannanayun yanggay hen mehàfa way yachi yanggay hen achi mafalin way miwagat.

²⁸ Wat hiyachi, antaaw yanggay ammag manyayaman an Apudyus te entatappena chitaaw hen anchi mannanayun way mantorayana way yachi hen ammag

achi mafalin way miwagwagat. Ya antaaw ammag emamad hen ekamantaaw way manayaw an hiya ah mangemparaylaychantaaw an hiya ya antaaw agég iyafiin ya rispituwén hiya. ²⁹ Te ah Apudyus way chataaw chayawén, wadwadcha hen ekamanna way manusa hen chusééna no hen pararo way apoy.

Hen ekamantaaw way mangemparaylayad an Apudyus

13 Masapor antaaw yanggay ammag etotoroy way mangempàila hen layadtaaw hen ifataaw way kaman hen maporportoy way masosonod. ² Yag achitaaw agég ilisiyan way manmangili hen uray anchichay maid innilataaw way tatagu, te wachacha hen inummat way maid innilacha yag ammag anghelat agé peet hen chacha menangili. ³ Ya achitaaw agé aliw-an hen anchichay ifataaw way nifafarud, ta torongantaaw chicha way kamantaaw agé nifafarud an chicha. Ya umat agé hen anchichay cha mapap-aligatan, antaaw agég miligat an chicha way kaman yanggay hen achartaaw hen cha mapaligatan.

⁴ Masapor agé iyafiinyu paat hen anah-ahaw-anyu way maid manlabrabseng hen inidchat Apudyus way lébféng yanggay hen hen-ahawa. Te ah Apudyus, chusééna way chuséén hen anchi chumagchagas ya heno way manòyong hen faén ahawana.

⁵ Arwachanyu way arwachan ta faén ammag pelak hen agawaanyu hen antoy matatagguwanyu, ta anyug mamapnek koma hen anchi wà-achan chày. Te hen ekat Apudyus an chitaaw, ekatnéén, “Achì etagtagay chày, ya achì agé manchùgan chày.” ⁶ Wat hiyachi, sésém-ém koma hen hamhamàtaaw way manmà way mangaliyén,

“Ah Apudyus hen anchi manotorong an haén, wat achiyà émég-égyat ah uray heno way mepasamak.”

⁷ Achiyu agé cha ar-aliw-an hen anchichay nangintudtuchu hen alen Apudyus an chày hen anchi ar-argaw, ta hamham-ényu hen halenonot hen natatagguwanha ta torachényu koma agé hen enkamanha way ommafurot. ⁸ Te ammag achi mafab-alewan ah Jesu Cristu, wat hen anchi hamhamàna hen ar-argaw, yachi agé chillu hen hamhamàna ad uwan ya umat agéh ing-inggana. ⁹ Yag ilanyu agé ta achiayu ammag cha ma-awis hen anchichay sabsafali way tudtuchu ah matengewan hen afurotyu. Ya masapor ma-awatanyu way hen mangempapegsa hen pammatetaaw wat hen torong Apudyus way faén hen anchi achi mangissaan hen mapanyaw way missa, te maid chillu tagu ah matorong gapon nanongparana an cha nadchi.

¹⁰ Wat chitaaw way cha omafurot an Jesu Cristu, innilataaw way hiya hen nichaton ah fayad hen fasortaaw. Ngém hen anchichay é-éttégna way chan sérfi hen orchin Moses, wat achicha metape an chitaaw.

¹¹ Manowat te hen cha ekaman hen anchi kangatowanay pachi way manginchaton hen ichatonna an Apudyusat iyéyna hen charan nadchi hen anchi Kachachayawan way Kowarton Apudyus ta ichatonna an hiya ah kalengfan hen fasor hen tatagu. Yag hen

anchi achar hen anchi inchatonna, melayaw way miyéy hen anchi lahin hen fabrèy ta achi hen manghéfan-cha. ¹² Yag ah Jesusat agé hen tommot-owaan amin cha nadchi, te inilhincha hiya hen anchi fabrèy yag anchaat pédtén way yachin nifufuan hen charana ah kacharoson hen fasor hen katagutagu. ¹³ Wat hiyachi, masapor koma agé u-unnuchuntaaw paat ah Cristu way kaman agé chataaw mi-ilhin an hiya hen anchi fabrèy way melak-am agé hen namibfiinancha an hiya. ¹⁴ Te faén chillu hen antoy lota hen ustoy i-iggawantaaw, te chataaw yanggay namnaméén hen anchi mi-fabrèyantaaw an Apudyus ah pegwana. ¹⁵ Yag hen kaman chataaw ichatochaton an Apudyus ad uwanat hen anchi yamantaaw an hiya way ah Jesu Cristu hen gapon way yachi chillu hen ustoy ekaman hen anchi mangentatàchég an Jesus. ¹⁶ Yag achitaaw agé cha etagtagay way mangamma hen ammay hen ifataaw, ya masapor agé totollongantaaw hen anchichay makasapor ah torong, te chichachi way a-amma hen kaman chatontaaw an Apudyus way cha mangemparaylayad an hiya.

¹⁷ Afurotonyu hen tugun hen anchichay cha mangemponponò an chày ya iyafiinyu agé chicha, te chicha hen piniyar Apudyus way manahallimun hen afurotyu ah pomegsaana. Yag chacha agé emamad hen chacha ekamkaman te innilacha way masapor songfatancha an Apudyus hen aminay nipiyan an chicha. Wat afurotonyu chicha ta wachay lomaylaychan hen hamhamàcha way mangamma hen fiyangcha, te no achiyu afuroton chicha ta anchag tomkar way mangamma, wat an agég chày hen mawanan ah torong.

¹⁸ Etotoroyyu agé koma way cha manginluwaru an chàni te ingganad uwan, nanapnek hen hamhamàni way usto hen chani ammaan, yag maid chillu kasen laychénni way ammaan no achi yanggay hen usto. ¹⁹ Yag epapateyu paat agé way manginluwaru an haén ta ag-aggah koma yag umaliyà ahna way mangila an chày.

Hen manayawan an Apudyus

²⁰ Antaaw ammag chachayawén ah Apudyus way nangempauchi an Apotaaway Jesus way hiya hen kangatowan hen aminay kaman pastor way cha manalimun hen cha omafurot, te hiya hen nangidchat hen acharna way matéy way hen nifufuan hen charanaat yachi hen tommot-owan hen anchi faru way torag Apudyus ah ing-inggana. Wat hen chà chawatén paat an Apudyus way pongar hen tornos, ta idchatna an chitaaw hen amin anchichay masaportaaw ah mangammaantaaw hen laychéna. Ya ta torongana agé chitaaw amin way mangamma hen mangemparaylayad an hiya way maid kasen mangempàwana hen anchi torongna no faén yanggay ah Jesu Cristu. Wat antaaw ammag chachayawén ah Jesu Cristu ah ing-inggana.

Hen anongoh way tugun

²² Sosnod, pangpanga-aseyu ta papannaagényu paat hen antoy tugun-o an chàyuh ah mepas-éman koma hen hamhamàyu, uray ta attè hen antoy ensorat-o an chàyuh. ²³ Yag hen ihay laychê uwa agé way epaka-ammu an chàyuh wat hen mepanggép an Timoteo way ifataaw, te hiyaat neparufus ah pagfaruchan. Yag no achi

mafayag yag ummalehto, wat hiya hen man-ifà way umalehna way mangila an chàyuh.

²⁴ Wat pakomostéényu hen annachay cha mangemponponò an chàyuh ahna, ya umat agé hen amin annachay tapenay cha omafurot. Ya amin hen antochay ifataaw ahtod Italia, wat chacha agé amin pakomostaan chàyuh.

²⁵ Wat ta totollongan chitaaw amin an Apudyus.

Jaime

1 Haén ah Jaime way chan sérfi an Apudyus ya Apotaaw way Jesu Cristu. Wat antoyan hen sorat-o an chàyü way tatagun Apudyus way namfunag hen karotarota. Wat ta amma-ammay-ayu amin koma.

Pakay kasaporan hen ligat

Rom. 5:3-5; 2 Cor. 12:9-10; 1 Ped. 1:6-9

² Sosnod-o, antaaw yanggay ammag manyaman an Apudyus no umchah hen namfinafinab-én way ligat an chitaaw way achitaaw an lawengénchi, te para angkay ah pagsaya-atantaaw. ³ Te innilataaw way no manohantaaw chachiy ligat, wat yachi hen chungatan hen afurottaaw. ⁴ Wat hiyachi, masapor anohantaaw hen ligat ta mannuud hen afurottaaw ah maid komorangana way mangamma hen aminay laychén Apudyus. ⁵ Yag mag-ay ta wachay ihah maid innilana ah ustoy chana ekamkaman, masapor chawaténa koma an Apudyus wat epahpahmàna hen usto, te ah Apudyus, ammag libli hen ekamanna way mangidchat hen tatagu hen chawaténcha way achi mapmappég. ⁶ Ngém hen anchi manchawat, masapor afurotona way idchat Apudyus hen chawaténa ya achin chuwachuwa. Te hen anchi tagu way chan chuwachuwa, hiya hen kaman hen anchi chanum hen fayfay way chan fangchéfangchén hen yawyaw way maid ustoh inggawana. ⁷ Wat hen tagu way kaman hichi way chan chuwachuwa way ammag maid manongnong ah hamhamàna, achi ammag manchinar way wachan idchat Apudyus an hiya te uray aket wat maid.

Hen mangemparaylayad hen anchi publi ya anchi faknang

1 Tim. 6:6-10, 17-19

⁹ Chàyü way sosnod way maid mafalinna, an-ayug lomaylayad te imfilang paat Apudyus chàyü. ¹⁰ Ya umat agé chàyü way wachay mafalinna, an-ayu agég lomaylayad no pelohon chàyü gapon afurotyu te faén chillu hen kafinaknangyu hen mimfilangan Apudyus an chàyü. Te hen kafinaknang, naraka way maumah way hen mialigana, kaman hen maragragan hen fùfùyag hen charoh. ¹¹ Te no fumùnag hen init way ammag somanelsel, màrong hen anchi charoh yag naragrag hen sabsafongna yag naka-anat hen kena-ammayna. Yag kaman agéhchi hen mekaman hen anchi faknang, te ammag hen-awniyan yag napéppég hen anchi chana manapyatapyan hen kenafaknangna.

Hen ma-awisan ya marokopan hen tatagu

1 Cor. 10:13; 2 Tim. 2:22-23

¹² Ammag laylayad hen anchi tagu way achi manginyang-anggayan an Apudyus uray heno way ligat way mepachah, te no marpas hen anchi ligat way namachas an hiya yag iggayna inyanggayan, wat mangungunaan ah mannanayun way ataguwan way yachin empopostan Apudyus way idchatna hen an-chichay manlayad an hiya. ¹³ Ngém non an umat yag wachay tagu ah ma-awis way fumasor gapo hen ligat, achi mafalin way ekatnéén ah Apudyus hen nangawis an hiya, te ah Apudyus, achina poros laychén hen laweng ya achi mafalin way ma-awis way fumasor, ya achina agég cha awiséen hen tatagu ta fumasor. ¹⁴ Te hen anchi mangawis hen tatagu way fumasorat hen anchi laylaychén hen acharna way achi koma mafalin way ma-ammaan. ¹⁵ Yag no iyuyan hen hamhamà way mangamma hen anchi laychén hen achar, yachi hen fador, yag hen halenonot hen fadorat, hen mesenaan an Apudyus ah ing-inggana.

¹⁶ Wat yaha way sosnod way laylaychê, achiayu marokop way ammag cha mangempafasor an Apudyus. ¹⁷ Te ah Apudyus ad uchu, hiya hen narpowan hen aminay ammay ya usto way midchat an chitaaw. Ya hiya agé hen nangamma hen egachay cha homelaw ad uchu. Ngém tàén no mafab-alewan chachi, achi chillu mafalewan ah Apudyus. ¹⁸ Yag ah layadna, annag enanà chitaaw hen nangafurotantaaw hen alena way katot-owaan wat chitaaw way enanàna hen kapatigan hen aminay enammaana.

Maid sérfin hen mangngaran hen alen Apudyus no achi ammaan

Luc. 6:46-49

¹⁹ Sosnod way laylaychê, changrényuto. Masapor alestotaaw way mangngar ngém iyalenangnangtaaw ya antaawat man-ale, ya naligat koma agé hen omaningarngarantaaw. ²⁰ Te hen aningarngar, anna yanggay an lengalengén hen mangammaantaaw hen anchi laychén Apudyus. ²¹ Wat antaaw ammag ehàfa hen aminay laweng way wacha ah hamhamàtaaw ya amin hen anchi laweng way empanghataaw, ya tumungyutaaw an Apudyus yag enafurottaaw hen anchi alena way cha mitudtuchu an chitaaw, te no mimurachi ah hamhamàtaaw, yachi hen kahara-antaaw.

²² Ya achitaaw agé cha marokop way an yanggay cha mangmangngar hen alen Apudyus te achi angkay ummatchi, te masapor ammaan hen imfagana. ²³ Te hen

anchi tagu way anna yanggay an cha changchangrén hen alen Apudyus yag achinaat ammaan, hiya hen kaman hen ihay tagu way ina senarmengan hen féharna yag innilana hen katot-owana. ²⁴ Yag angkay nanchuug, naliw-anaat hen anchi innilana. ²⁵ Wat hen ekamantaaw koma, antaaw ammag epapate way mangachar hen filin Apudyus ta papannaagéntaaw ya achitaaw ar-aliw-an hen chengngartaaw, ta ammaantaaw hen imfagana. Yag hen anchi tagu way mangaman nadchi wat bindisyunan Apudyus hiya te hen anchi filin Apudyus, yachi hen manginlisi an chitaaw hen fasor.

²⁶ Heno way tagu way mangaliyé chana tongparén hen laychén Apudyus ngém achinaat téppéran hen chana iyale way laweng, chana angkay lokopon hen acharna te maid sérfín hen chana manongparan hen tapena. ²⁷ Te hen anchi ifilang Amay Apudyus ah ammay way cha manongpar tot-owa hen laychéna, wat hen anchi tagu way cha mangamma hen ammay, kaman hen anchi nangila way manég-ang hen anchichay ulila ya nà-amfaro no wachay ligatcha, ya achina agég cha torachén hen anchi laweng way cha ammaan hen tatagu hen antoy lota way maid innilana an Apudyus.

Achi epohowan hen tapena

Rom. 12:3-5; 14:1-23

2 Sosnod, gapo hen ommafurotantaaw an Apotaaw way Jesu Cristu way ka-a-ammayan, achi mafalin way wachay epohowantaaw ah tatagu. ² Te ilanyu ngén, non an umat yag wacha hen hénggép hen chataaw ma-am-amongan way ihay tagu way anammay hen lumfongna ya nansesengseng ah faletò, yag wacha agéy kasen hinénggép way ammag publi way nagisgissay hen lumfongna, ³ wat no antaaw ammag asekasowén paat hen anchi anammay hen lumfongna way manginyéy hen anchi ammay paat way tùchu, ya antaaw agég iwalin hen anchi nagisgissay chi lumfongna ta yasa ta i tomatàchég hen pengetna ono i tumùchu hen anchi chit-ar, ⁴ no yaha hen ammaantaaw, wat ay ammoh achitaaw cha epohowan hen tapena way an peet ammag eno-omfat hen chataaw ekaman way mangarkoro.

⁵ Hamham-éntaaw ngén, sosnod, te hen anchichay tatagu way publi hen antoy natatagguwan ad uwan, chicha met agé hen penelen Apudyus ah kaman faknang an hiya, te gapo hen ommafurotancha wat metapecha hen mantorayana way yachi chillu hen empopostana hen aminay manlayad an hiya. ⁶ Ngém chitaaw, no chataaw epohowan hen anchichay faknang, kaman paat chataaw ustan hen anchichay maid mafalinna. Yag hen anchichay faknangat met agé hen cha mangelayos an chitaaw ya cha mangincherém an chitaaw. ⁷ Ya ay faén agé chicha hen cha mangsot an Apotaaw way Jesu Cristu way chataaw omapowan.

⁸ Wat no chataaw tongparén hen anchi kapatigan way orchin Apudyus way ekatnéén, “Masapor laychén hen ahentagu kaman hen manlaychan hen achar,” yachi hen chataaw mangammaan hen usto. ⁹ Ngém

no antaaw ammag epohowan hen tapena, chataaw fumasor te chataaw labsengén hen anchi orchin Apudyus. ¹⁰ Yag heno way manlabseng hen uray ihà-anay orchin wat enahapna amin hen tapena. ¹¹ Te ilanyu ngén, ah Apudyus way nanginyurchin way achitaaw chumagchagas, imfagana agé way achitaaw pomatéy. Wat tàén iggaytaaw pomatéy, no chummagchagastaaw, wat lenabsengtaaw chillu hen anchi orchinna. ¹² Ngém no tongparéntaaw hen laychén Apudyus, yachi hen milisiyantaaw hen kena-alepantaaw hen fasor, yag yachi agé hen anchi orchin way iyuwis Apudyus an chitaaw ah pegwana. Wat hiyachi, antaaw ammag a-annachan hen chataaw ekamkaman ya chataaw ar-aryén. ¹³ Te ah Apudyus, achina ség-angan hen anchi tagu way achi agé manég-ang ah ahentaguna. Waman hen anchi manéség-ang hen tapena, ség-angan agé Apudyus hiya hen manguwisana hen tatagu.

Hen mail-an hen tot-oway afurot

Juan 15:1-5; 1 Juan 3:18

¹⁴ Sosnod, nokay hen sérfina no wachay mangaliyéy ommafurot an Apo Jesu Cristu yag maid ammaana ah mangempàil-ana hen yachiy afurotna. Te ay ammoh érégná hen mangaryana way wachan afurotna ah kahara-ana an Apudyus. ¹⁵ Kaman agé, non an umat yag wachay ihah ifayu way korang hen lumfongna ya hen anéna. ¹⁶ Wat nokay hen sérfina no ekatyu an hiyéén, “Ta bindisyunan Apudyus hea, ya sapay koma ta manarégna hen lumfongno ya hen aném.” Nokay hen sérfín nadchiy ale no achiyu torongan hiya way mandidchat ah masaporna. ¹⁷ Ya kaman agéhchi hen afurot, te no antaaw yanggay ammag cha aryén way maid chataaw ifunga ah a-amma, wat ammag maid sérfina.

¹⁸ Awni yag wachacha hen mangaliyéy, “Haén, érégná hen afurot-o an Apudyus ah metapyà an hiya.” Waman hen iha, ekatnéén, “Érégná hen mangammaà hen ammay hen ahentagù ah metapyà an Apudyus.” Wat hen songfat-on cha nadchi, nokay hen én-én-nényu way mangempàila hen afurotyu no achiyu ammaan hen usto ya ammay hen ahentaguyu, te hen manot-owaantaaw hen afurottaaw, wat hen mangammaantaaw hen usto hen ifa. ¹⁹ Magat wacha agéy iha ah ammag nanapnek hen nangafurotana way an ihà-an ah Apudyus. Ammay metha ngém ay ammoh érégnachi ah kahara-an, te uray met hen anchichay chumunyu wat afurotonchachi, yag chachaag agé mampapayagpag ah égyatcha te innilacha way machusacha chillu. ²⁰ Ammag naong-ong hen anchi tagu way mangalehchi. Wat ta fud-asà way maid paat sérfín hen anchi mangaryanéén afurotona ah Apudyus no achina ammaan hen usto ya ammay. ²¹ Ilanyu ngén ah Abraham way apotaaw ad namenghan. Nokay hen nangimfilangan Apudyus an hiya ah maid fasorna no achi hen anchi nangammaana hen imfagan Apudyus way empatangna hen anchi anàna way Isaac hen anchi fato way manginchaton an hiya. ²² Wat yachi hen

mangil-antaaw way nètempoyug hen afurotna hen enammaana, te hen anchi manot-owaana way ommafurot tot-owa wat hen anchi nangammaana hen imfagan Apudyus an hiya. ²³ Yag yachi hen tommot-owaan hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén, “Enafurot Abraham ah Apudyus, yag gapon ommafurotana, yachi hen nangimfilangan Apudyus an hiya ah ammayay tagu.” Wat yachi hen na-awagan Abraham ah ifan Apudyus. ²⁴ Wat hiyachi, ma-awatantaaw way achi ummat hen mangaryanén ommafurottaaw ah Apudyus, te hen ifilang Apudyus ah ammayay tagu, wat hen anchi mangamma hen imfagana way faén yanggay ammag hen tapàna hen cha mangale.

²⁵ Pachongna agé an Rahab ad namenghan way cha mangelao hen acharna. Te imfilang Apudyus hiya ah ammayay tagu gapo hen anchi enammaana way an-nag empaghép hen anchichay hennag Josue yag in-tudtuchuna an chicha hen safaliy charan ah achicha madpapan hen lommayawancha.

²⁶ No maid fùfuoh hen ihay tagu, nanattéychiy tagu. Ya pachongna agé no wachay mangaliyén ommafurot an Apudyus ya maid agé ammaana ah manot-owaana hen anchi enalena, te maid sérfin hen yachiy enalena, te ammag maid féghana, wat kaman yanggay nanat-téy.

Ammag chumachael hen tapà

Efes. 4:29; Tit. 3:2

3 Sosnod, achitaaw koma gamgaman way mam-falin ah mantudtuchu, te wadwadcha hen kachusaancha no meh-awcha. ² Manowat te chataaw amin fumasor chillu te hen-awniyanén chataaw meh-aw hen chataaw ammaan. Ngém non an umat yag wachay tagu ah makatepéd hen tapàna way achin ar-ale ah laweng, wat hen hiyachiy tagu, makatepéd agé hen acharna ah maid fumasasorana. ³ Ta mampaniyà. Hen kafayu, wacha hen anchi akettoy way gamà way mepasaksak hen tapàna way no epasaksakchi, afuro-tona chita way éméy hen heno way laychén way mem-payan way gapo yanggay hen anchi akettoy way nepasaksak hen tapàna. ⁴ Ya umat agé hen chakar way papor, te tàén napegsa hen yawyaw, éméy chillu hen heno way laychén hen anchi cha mangelmaneho way ayana gapo yanggay hen anchi akettoy way ipayna. ⁵ Wat kaman agéhchi hen tapà, te tàén akettoy, am-mag chakar chillu hen kafaalana. Ya kaman agé hen anchi akettoy way apoy way anat cha gumilab te ah awni yag henèlana hen ammag chakar way pagpag. ⁶ Wat hen tapà, kaman agé hen apoy way ammag maid achina chaelén, te yachi hen karpowan hen egachay makafasoran hen tatagu way yachi agé hen mangemparaweng hen ataguwan, ya ah Chumunyu hen karpowan hen karaweng hen tapà.

⁷ Hen tatagu, mafalin epa-amucha hen egachay wachan antoy lota, te wachacha tot-owa hen tatagu way cha nangempa-amu hen tanan way animar ya ka-sole ya uray hen farakkan ya heno way wacha hen fay-fay. ⁸ Ngém ingganad uwan maid paat tatagu ah

nangempa-amu hen tapàna, te ammag hen awniyanén enalena hen laweng. Ya hen lawengna, ka-man gamot way cha manachael hen tatagu. ⁹ Yag hen anchi tapà way chataaw usarén way manayaw an Am-ataaw way Apudyus, yachi agé peet hen chataaw us-arén way mangechot hen ahentagutaaw way enam-maan Apudyus ah kapadpachongna. ¹⁰ An ihà-an hen anchi tapà, ngém chana iyale hen chayaw ya chana agé iyale hen echot. Sosnod, achi koma mafalinchi ah cha am-ammaan. ¹¹ Hen miyaligana, ay ammoh wachay fufun ah mangempafùnag ah tolleng ya kene-for. ¹² Achi mafalin, te maid ma-ara ah tolleng hen an-chi fùnagan hen nakefor. Ya pachongna agé hen away, te ay ammoh wachay lubfan ah mamunga ah fungan hen ngayafat. Ya ay ammoh wachay agit ah mamunga ah fungan chi lubfan. Wat achi koma agé mafalin way iyalen hen ihà-anay tapà hen ammay ya hen laweng.

Hen anchi kenaraeng way narpon Apudyus

1 Cor. 1:18-31; 2:6-16

¹³ No wachay tatagu way mangaliyén naraeng ya na-ham-an way ma-awatana hen egad, masapor epafafana hen acharna way mangamma hen usto ya ammay te yachi hen manot-owaan hen naham-ana ya hen kenaraengna. ¹⁴ Ngém no mag-ay ta ammag ma-apés ya mampahih-ya way ammag hen acharna yang-gay hen haham-éna, ammag mampadpachinar peetchi way mangaliyén naham-an ya naraeng, te faén tot-owa. ¹⁵ Te hen kenaraeng way kaman hichi, faén ah Apudyus hen narpowana te hen antoy lota yanggay ya ah Chumunyu. ¹⁶ Yag no wachay apés ya kolenot, epafùnagna agé hen guguru ya maid achi ma-ammaan ah laweng. ¹⁷ Te hen anchi kenaraeng way narpon Apudyus way midchat an chitaaw, te epacharosna hen hamhamàtaaw ah mantetempoyu-gantaaw, yag epahmàna an chitaaw way man-anoh ya mangu-uya, ya menangség-ang ta maid achitaaw am-maan ah ammay. Ya maid agé wahigéntaaw ah tapena ya achitaaw agé mankétém ah pàpàila. ¹⁸ Yag no chataaw man-ahetetempoyug ya chataaw patem-poyugén agé hen tapena, kaman paat chataaw imura hen tempoyug, yag maid achina ifunga ah ammay.

Achitaaw cha mèttempoyug hen anchichay achi man-layad an Apudyus

Rom. 6:6-14, 19

4 Pakay cha-ayun sosongel way tapena ya cha-ayun guguru way nokay hen lapon cha nadchi. Ay faén gapo ta wéhchiyén chana ammaan hen heno way laychén hen acharna. ² Yag gapo agé ta wachay lay-chényu way aran yag achiayu maka-ara, wat anyuwat agé laychén way pomatéy ah mangar-anyu paat. Yag an-ayu agég oma-apés ngém gapo ta achiayu chillu maka-ara, an-ayug chan sosongel ya cha magu-ruguru. Ngém ah katot-owana, achiayu maka-ara hen anchi laychényu te achiyu cha chawatén an Apudyus. ³ Yag uray agé no wachay chay chawatén, achi chillu idchat Apudyus te laweng hen ganchatyu way man-

awat, te ah manlamram-ayan yanggay hen acharyu. ⁴Yag ammag maid agé talekyu te achiyu peet iyafiin hen afurotyu an Apudyus. Te ay achiyu ma-awatan way no cha-ayu mètèmfuruy hen a-amman hen tatagun antoy lota way laweng, wat achi mafalin way mètèmfuruy-ayu an Apudyus, te anyug cha ammaan hen acharyu ah kafusorna. Te heno way mètèmfuruy hen a-amman hen tatagun antoy lotaat hiya hen kafusor Apudyus. ⁵Ay anyug mamfalinén hen anchi enalen Apudyus ah maid sérфина way ekatnéén, “Hen laychén paat hen anchi Espiritun Apudyus way niyachar an chitaaw, wat laychéna way ah Apudyus yanggay hen laylaychéntaaw.” ⁶Ngém chakar hen torong Apudyus an chitaaw way mangafà hen aminay laweng way laylaychén hen achar te yachi chillu hen ekat hen anchi nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén, “Séség-angan Apudyus hen anchichay tatagu way cha mangimfafa hen acharna ngém annag kontaréén hen anchichay tatagu way ammag natangset hen hamhamàna.” ⁷Yaha hen antaaw ammag iyuya hen hamhamàtaaw an Apudyus yag tenléntaaw way omachi an Chumunyu, te no yachiyat omawid ah Chumunyu way manaynan an chitaaw. ⁸Hahaggongontaaw ah Apudyus wat hagongon chitaaw agé. Chàyu way cha fumasor, etagayyu hen fasoryu. Ya chàyu agé way chan chuwachuwa hen afurotna, manggadngényu hen hamhamàyu an Apudyus. ⁹Ta anyuwat etokar hen fasoryu ya mankela gapon yachi ya anyug sokatan hen amrangyu ah kela ya hen layadyu ah tokar. ¹⁰Te no epafafayu hen acharyu an Apudyus wat pangatowéna chàyu.

Achitaaw arkorowén hen fasor hen ifa

Mat. 7:1-5; Rom. 14

¹¹Sosnod-o, achitaaw chan ahekennapot, te heno way tagu way cha mangapot hen ifana ono annag cha arkorowén hen karaweng hen tapena, chana angkay laraesén hen anchi orchin Apudyus te chana uwisén no heno hen afurotona ya hen achina. Wat faén hiya hen ihay cha mangafurot hen orchin, te hiyaat agé hen chan uwis no heno hen ma-afurot. ¹²Ngém achi mafalinha, te ah Apudyus yanggay hen mangimfaga hen orchin yag hiya yanggay agé hen manguwis. Te hiya yanggay hen wachay kafaélana way managu ya mamchit, arana ad uchu ono anna etap-ar ad imfèrno. Wat hiyachi, chitaaw way tatagu, maid karébféngantaaw way mangarkoro hen karaweng hen ifa.

Achitaaw chan paspasekat

Mat. 6:34

¹³Changrényu ngénto, chàyu way chan paspasekat way mangaliyén, “Ad uwan ono ah wakas, éméy-ani ah safaliy fabréy yag ininggaw-ani ahchi ah ihay tawén way manlàrao ah chumùran paat hen pelakni.” ¹⁴Hamham-éntaaw ngén, ay ammoh innilataaw hen ma-ammaan ah wakas. Te hen ataguwantaawat kaman asok way uray wacha ad uwan, achi mahen-emad yag naumah. ¹⁵Wat hen aryéntaaw koma, ekattaawén,

“No eparufus Apudyus, wat matagtagutaaw ya ammaantaaw hen ammaantaaw.” ¹⁶Ngém hen chayu ekaman, anyug cha epaspasekat way mangamma hen laylaychényu paat. Ammag laweng angkayha.

¹⁷Wat hiyachi, achitaaw ar-aliw-an way heno way tagu way nangilaila hen ustoy ma-ammaan ya annag achi chillu ammaan way annag igiginnang, wat fasornachi an Apudyus.

Hen tugun Apudyus hen anchichay faknang

1 Tim. 6:6-10, 17-19

⁵Wacha agé hen ifagà an chàyu way fafaknang. Ilugiyuwat way mankela ya mamparà gapon anchi amchan way ligat way mepachah an chàyu. ²Te awniyat ammag maropà hen kafinaknangyu yag nabufù hen lurumfongyu. ³Ya an agég lomate hen faletòyu ya hen pelakyu. Yag hen hiyachiy late, yachi hen manot-owaan way faén usto hen enkamanyu way nangusar hen kafinaknangyu. Wat chuséén Apudyus chàyu te anyug an ena-among yanggay hen kafinaknangyu hen antoy anongoh chi tempo, ⁴ya anyug iggay idchat hen ustoy labfun hen anchichay nan-amma hen lotayu. Wat hen anchi lilin hen anchichay nèlabfu an chàyu, nàtad an Apudyus way Aren hen amin. ⁵Chàyu, an-ayug chan lamram-ay way matagu hen antoy lota ad uwan way maid achi wacha an chàyu, ngém yaha hen kaman paat chayu mangempatafaan hen acharyu way mesagana ah manusaan Apudyus. ⁶Anyug cha empafasor hen anchichay maid fasorna ya chayuwat agé pédtén chicha way maid énnéncha way mangempaginang an chàyu.

Masapor man-anohtaaw

Luc. 24:25-26

⁷Ngém hen ifagà an chitaaw way sosnod, antaaw amin ammag anohan hen heno way ma-ammaan an chitaaw ingganah mamfangchan Apo Jesu Cristu. Kaman hen anchichay chan mura way cha manganoh way mamannéd hen uchan ta manmuracha ya mamannéd agé hen kaggahanan hen fungan hen inmuracha ya anchaat fat-én. ⁸Wat kaman agéhchi hen manganohantaaw way mamannéd hen mamfangchan Apotaaw way Jesus. Wat séséméntaaw te téng-angay hen mamfangchana.

⁹Sosnod, achitaaw agé chan ahelennaweng ta achi chitaaw chuséén an Apudyus, te téng-angay tot-owa hen manguwisana hen tatagu. ¹⁰Hamham-éntaaw ngén agé hen anchichay nangimfaga hen alen Apudyus ad namenghan way profeta, ta torachéntaaw hen enkamancha way nanganoh hen aminay nepachah an chicha. ¹¹Yag innilataaw way laylayadcha tot-owa ad uwan gapo hen nanganohancha hen ligat te iggaycha iyang-angayan. Kaman an Job way annag ena-annohan tàén amchan hen ligatna. Yag chengngartaaw amin hen enkaman Apudyus an hiya hen anongohna, te ah Apudyus, ammag menangség-ang chillu ya menanglayad ah tatagu.

¹² Sosnod, no mantotorag-ayu, masapor achiayu chan sapsapata way mangensapata an Apudyus ya uray heno way wachan antoy lota, te érégná no ekatyuwén “Oo” no oo, ya “Achi” no achi. Yachi hen ammaanyu ta achiayu machusa an Apudyus.

Masapor antaaw an manluwaru

¹³ Mag-ay ta wacha hen tapena an chàyú way cha maligatan, masapor koma manchawat an Apudyus. Ya hen anchichay laylayad, ancha koma an ekankanta way manayaw an Apudyus. ¹⁴ Ya mag-ay ta wacha hen chan sakét an chàyú, epa-ayagna koma hen anchichay cha mangemponponò ta icha lanéén hen anchi chan sakét ya iluwaruwancha hiya way manchawat gapo hen ngachan Apotaaway Jesu Cristu. ¹⁵ Yag gapon luwarucha way anchag manchinlan ah Apudyus, wat guminang hen anchi chan sakét te ka-anén Apudyus hen sakétna ya pakawanéna agé hen fasorna. ¹⁶ Wat hiyachi, amin-ayu, man-ahépinnuuway ah fasor ya

man-ahelinnuwaruayu ta maka-an hen sakét no wachay chan sakét an chàyú. Te napegsa tot-owa hen luwarun hen anchichay mangafurot paat an Apudyus, te afuroton agé Apudyus hen luwarucha. ¹⁷ Kaman an Elias ad namenghan way profeta way hiya, pachongtaaw agé way tagu. Yag angkay annag tenlén way nanawat an Apudyus ta achi koma umuchan, iggay tot-owa umud-uchan ah toroy tawén ya kagudwa.

¹⁸ Yachi yag annaat agé chawatén ta umuchan, yag ummuchan tot-owa yag anchaat kasen lomtà hen minura hen antoy lota.

¹⁹ Chàyú way sosnod, no wachay iha an chàyú way cha mangentagtagay way mangafurot an Apudyus yag wacha agéy iha ah mangawis an hiya ta mamfafawi yag namfangad chillu, ²⁰ wat hiya hen nanagu hen anchi nakafasoranchi ta achi metap-ar. Ya gapo agé hen torongnaat pakawanén Apudyus amin hen fasor hen anchi fummasor, tàén chuar. Wat yaha hen ham-ényu. *Haén ah Jaime*

1 Pedro

1 Haén ah Pedro way aposel Jesu Cristu, wat antoy-an hen sorat-o an chàyü way napepele way tata-gun Apudyus way i namfunag ah kafabréfabréy hen anchichay provinsiyan hen Ponto yad Galacia, ad Capadocia, ad Asia yad Bitinia. ² Penepelen Amay Apudyus chitaaw ah tomot-owaan hen hehemmana chillu. Yag namfalinén hen Espirituna chitaaw ah napudyusan way tatagu ah oma-abfurotantaaw an Jesu Cristu ta macharosantaaw gapon nifufuan hen charana.

Wat ta totollongan chitaaw amin an Apudyus ya ta papannohona agé hen hamhamàtaaw.

Sigurachu hen namnamataaw ya kaman agé hen mapaligatantaaw

2 Tes. 2:13-17; Jai. 1:2-8; 1 Ped. 4:12-13

³ Antaaw yanggay ammag manyayaman an Apudyus way Aman Apotaaw way Jesu Cristu te gapon anchi pararo way ség-angna, niyanàtaaw an hiya ah kafalewan hen ataguwantaaw way hen kafalinan nadchiyat gapo hen nan-uchiyen Jesu Cristu hen natéyana. Wat yachi hen manigurachuwantaaw hen anchi chataaw namnaméén ⁴ way miyawa hen amin anchichay enhahàfan Apudyus ad uchu way para an chitaaw way tataguna. Ya hen nangenhàfana ad uchu, ta maid manachael ya ta achi agé lomawraweng ya achi amin mamfab-alew ah ing-inggana. ⁵ Man-awataaw amin chachi, chitaaw way chan chinar hen mannakafalin Apudyus way manahallimun an chitaaw inggana hen mangempàil-ana hen halenonot hen kahara-antaaw hen anchi anongoh hen ag-agaw.

⁶ Wat hiyachi, kapeletan way antaaw ammag lomay-layad chillu, tàén chataaw mapap-aligatan way téréen ad uwan ah chuar way ligat. ⁷ Te hen anchi chuar way ligat way cha mepachah an chitaaw, wat yachi hen kail-an hen kenatot-owan hen afurottaaw. Te ilanyu ngén, uray hen faletò way an yanggay para hen antoy lotaat ma-apoyan ah kail-an hen kenafaletòna. Wat kaskasen hen kenapateg hen afurottaaw no hen faletò, yag hen mapaligatan agé ah ligat, wat yachi hen kail-an hen kenatot-owana. Yag gapon anchi totoway afurottaawat machayawtaaw ya pangatowén chitaaw agé hen anchi mamfangchan Jesu Cristu. ⁸ Yag ah Jesu Cristu, tàén no cha-anyu ilan hen acharna paatat laylaychényu chillu hiya, yag tàén maid maila an hiya ad uwanat chayü chillu manokchun hiya. Wat an-ayug laylayad way téréen way ammag maid mepaniyan hen laylayadyu. ⁹ Te hen halenonot hen anchi afurottaawat hen kahara-antaaw ah achitaaw

melak-aman hen manusaan Apudyus hen katagutagu.

¹⁰ Hen anchichay profetan Apudyus ad namenghanat tàén no chicha paat hen nangimfaga mepanggép hen anchi kahara-antaaw, chachaata chillu ana-anapén no heno hen laychényu aryén te anchag iggay chillu ma-awatan hen antoy ség-ang Apudyus an chitaaw ad uwan. ¹¹ Wat anchag cha ana-anapén no nokay hen tempon hen ka-ammaan nadchi ya heno agé hen kelasinana. Te hen Espiritun Cristu way wachan chicha, empaka-ammuna hen mapap-aligatan hen anchi hé-nagén Apudyus way Cristu ya anat agé hen mepachayawana. ¹² Yachi yag nepaka-ammu agé an chicha way faén peet hen tempocha hen ka-ammaan nadchi te ingganan antoy tempotaaw. Wat na-ammaan tot-owa ad uwan an chitaaw, te yachi paat hen féghah hen anchi ammayay chamag way chengngaryu hen nangintudtuchuwan hen anchichay tatagu way tenorongan hen Espiritun Apudyus way hiya hen anchi nepale hen antoy lota way narpod uchu. Yag non an mafalin, uray hen anchichay anghel way fafà-arén Apudyusén laychénya paat way mangachar mepanggép an cha nadchi.

Hen ammayén Apudyus way a-amma

Rom. 12; 1 Cor. 3:16-17

¹³ Wat hiyachi, antaaw ammag haham-én way mangafurot paat an Apudyus ya antaaw agég man-a-an-nad. Yag é-égnanantaaw agé hen anchi chataaw nam-naméén way idchat Apudyus an chitaaw hen mam-fangchan Jesu Cristu. ¹⁴ A-anà chitaaw an Apudyus, wat masapor a-abfurotontaaw paat hiya way achitaaw epap-arufus hen ma-awisan hen hamhamàtaaw way kasen mangamma hen anchichay laweng way chataaw enammaan hen cha-antaaw nangammuwan hen anchi katot-owaan. ¹⁵ Ta hen ekamantaaw komaat antaaw yanggay ammag ammaan hen anchi nacharos te nachachallos chillu ah Apudyus way namele an chitaaw. ¹⁶ Te nesosorat chillu hen anchi alena way ekatnéén, "Nachachallosà wat masapor nacharos-ayu agé."

¹⁷ Chataaw awagan ah Apudyus ah Amataaw hen chataaw manluwaruwan wat hiyachi, masapor iyafiintaaw paat hiya hen antoy atatagguwantaaw hen antoy lota te maid wahigéna hen manguwisana hen katagutagu, te ichatna hen ihaiha hen assong hen enammaana. ¹⁸ Yag innilataaw agé hen kenapateg hen fayad hen anchi nehara-antaaw hen anchichay gagan-gay way tenawidtaaw hen anap-otaaw way cha nad-chiy gagangayat poros paat chi etorongna an chitaaw. Yag hen ensobfot Apudyus an chitaawat faén ammag

faletò ono pelak way mafab-alewan hen kenapategna, ¹⁹ te hen ensobfotnaat, hen anchi kapapattigan way Cristu way nifùfù hen charana hen natéyana way kaman hen anchi karnero way chacha epapchit ah michaton an Apudyus way maid poros paat kachumsekana. ²⁰ Nanepod chillu hen cha-an ma-ammaan hen antoy lotaat hehemà Apudyus way yachin ma-ammaan, ngém ammag inggana ad uwan way tempotaaw ya annaat tot-owa epachah ah katorongantaaw amin. ²¹ Wat gapon enammaan Jesu Cristu, chataaw manokchun ah Apudyus way nempauchi an hiya hen natéyana ya nangempachayaw agé an hiya. Wat chinumgat hen afurottaaw an Apudyus ya hen chataaw namnaméén an hiya.

²² Yag chitaaw agé, gapo hen nangafurotantaaw hen katot-owaan wat nacharosan hen hamhamàtaaw way yachi hen karpowan hen manlaychantaaw hen ifa-taaw. Wat hen ifagà, masapor man-ahelennayadtaaw ah katot-owana way faén yanggay ah tapà, ²³ te hen anchi ommafurotantaaw hen anchi alen Apudyusat kasentaaw niyanà way faén agé kaman hen niyana-an hen tatagu way matéy chillu, te niyanàtaaw an Apudyus way ammag achi matmatéy ah ing-inggana ya an agég mawawà-acha hen anchi enalena ah ing-inggana. ²⁴ Kaman hen anchi nesosorat way alena way ekatnéén,

“Hen aminay tatagu, anchag kaman yanggay hen anchi charoh way narakah màrong yag natéy, yag hen kaenammaycha agé, kaman yanggay hen fùfùyag hen anchi charoh way no màrong anchi charoh, ammag maya-ayà agé hen fùfùyagna yag namaid. ²⁵ Waman hen enalen Apudyusat yachi hen ammag mawawà-acha ah ing-inggana.”

Yag hen yachiy alen Apudyus, yachi hen anchi ammayay chamag way nepapagngar an chàyu.

Hen niyaligan Jesu Cristu ah fato

Mat. 21:42; Rom. 9:33; 10:11; 1 Cor. 3:10-17

2 Wat hiyachi, gapo ta niyanàtaaw an Apudyusat masapor etagayyu hen aminay laweng. Wat achi koma mafalin way wacha hen kétéem ya lokop an chàyu ya umat agé hen apés ya hen usot. ² Ta hen ekamanyu koma, kaman hen manlaychan hen anchi ut-teng way chan sosososo, wat kaman agéhchi koma hen manlaychanyu way mangacha-achar hen alen Apudyus ah homèheénan hen afurotyu inggana hen ketapyanyu an hiya, ³ te loohyu chillu henemheman hen kaenammay Apudyus.

⁴ Wat antaaw ammag iyuya hen achartaaw an Apo Jesu Cristu way karpowan hen mannanayun way ataguwan. Yag hen miyaligana, wat kaman hen anchi fato way enachin hen anchichay chan topeng yag hiyaat agé hen kapapattigan way penelen Apudyus ah pégnad. ⁵ Wat gapo ta tenagun Apudyus chitaaw, antaaw ammag iyuya hen antoy achartaaw an hiya ah kaman fato way mausar ah mangammaana hen faréy-na ah machayawana. Ya namfalinén agé Apudyus chitaaw ah kaman pachi way mansérfi an hiya way hen

ichatontaaw an hiyaat hen yaman ya chayaw. Yag akseptarén agé Apudyus hen hiyachiy chataaw ammaan gapon Jesu Cristu. ⁶ Ya hen anchi nesosorat mepang-gép an Jesu Cristu, ekatnéén,

“Wacha hen penepelè way epafùnag-o ad Sion way fabrèyyu way hiya hen kaman anchi kapapattigan way fato te hiyachi hen mepégnad paat. Wat heno way mangufurot an hiya, ammag maid man-a-amuyuwana ah ing-inggana.”

⁷ An chitaaw way cha omafurot, napateg tot-owa hen anchi na-awagan ah fato. Waman hen anchichay achi omafurot, safali, te chicha hen tommot-owaan hen anchi nesosorat way ekatnéén,

“Hen anchi fato way ammag enachin hen anchichay chan sà-ad ah faréy way ekatchéén maid sérfinà, ammag yachiyat agé peet hen kapapattigan way mepégnad.”

⁸ Ya hen ihay nesosorat agé, ekatnéén,

“Wat hen hiyachiy fato agé hen cha mechongchong-toran hen tatagu ah mag-ahancha.”

Ngém hen nichongtorancha, te anchag achi afuroton hen enalen Apudyus way yachi chillu hen nepaparad an chicha.

⁹ Waman chitaaw, chitaaw hen penepelen Arey Apudyus ah mampachina way mansérfi an hiya. Yag chinarosana agé chitaaw ah tém-énantaaw hen anchichay tapena ah mantataguna. Wat chitaaw way in-inggaw hen anchi helang hen pés-éyana, enatonna chitaaw hen anchi paway ah kahelawantaaw ta chitaaw hen manginwarawag hen kena-ammay hen enammaana. ¹⁰ Hen anchi pés-éyana, faén tatagun Apudyus chitaaw, yag maid agé innilataaw hen ség-angna. Waman ad uwan way nantataguna chitaaw, wat cha chitaaw agé ség-angan an hiya.

Hen ekaman way mansérfi an Apudyus

Rom. 13:1-7; Tit. 3:1-11

¹¹ Sosnod, chitaaw hen ammag kaman fisita way antaaw chan chagchag-oh hen antoy lota te ad uchu hen ustoy fumabrèyantaaw. Wat hiyachi, masapor antaaw paat ammag achi am-ammaan hen anchichay laweng way laylaychén hen achar te chichachi hen manachael hen afurottaaw. ¹² Ya antaaw agég emamad hen ekamantaaw hen anchichay achi omafurot ta uray chacha epafasor hen laweng an chitaaw, mamàila chillu hen anchichay ammay way chataaw ammaan, wat yachi hen mapeletancha way manayaw an Apudyus hen umaliyana way manguwis hen katagutagu.

¹³ Ah machayawan paat Apo Jesusat antaaw agég afuroton hen aminay okom. Wat masapor afuroton-taaw hen anchi kangatowanay toray, ¹⁴ ya umat agé hen anchichay gugubérnador way piniyarna way manusa hen anchichay cha mangamma hen laweng ya cha manayaw agé hen anchichay cha mangamma hen usto. ¹⁵ Te hen laychén Apudyusat antaaw yanggay ammag ammaan hen ammay ah fumiinan hen anchichay ammag chan alealeh laweng way maid innilana an Apudyus. ¹⁶ Yag chitaaw, gapo ta emparufus

Apudyus chitaaw hen kena-alepantaaw hen fasor wat maid nangen-alepan an chitaaw. Ngém achitaaw agég manlasonchi ah mangammaantaaw hen heno way laylaychén hen achar, tàén laweng, ta antaaw chillug iyalig hen achartaaw ah alepan Apudyus ah mangammaantaaw hen laychéna. ¹⁷ Masapor rispituwéntaaw hen aminay tatagu, ya laylaychéntaaw paat hen aminay ifataaw way cha omafurot. Ya masapor iyafiintaaw paat ah Apudyus ya émégýattaaw way mangamma hen achina laychén ya rispituwéntaaw agé hen anchi chan toray.

Torachéntaaw hen anoh Jesu Cristu

Efes. 6:5-8; Col. 3:22-25; 1 Juan 3:13-18

¹⁸ Chàyu way a-alepan, masapor afurotonyu hen ifagan hen apoyu ya rispituwényu agé chicha way faén yanggay hen anchichay na-anoh way ap-apo te uray agé hen anchichay nan-auyong. ¹⁹ Te ammayén Apudyus hen anchi tagu way gapon layadna an Apudyus yag annag anohan hen chana mapaligatan way maid gapon. ²⁰ Ngém maid tagu ah machayaw way gapon nanganohana hen napaligatana no tot-oway enammaana hen laweng. Ngém no ammaan-taaw hen usto yag cha chitaaw chillu pap-aligatén yag a-annohantaawchi, wat yachi hen mangammayan tot-owa Apudyus an chitaaw. ²¹ Te yachi chillu hen laychén Apudyus an chitaaw way cha omafurot way antaaw ammag anohan hen ligat. Te uray ah Jesu Cristu wat ena-annohana way napap-aligatan gapon chitaaw. Wat antaaw ammag torachén koma hen enkamanna way nanganoh. ²² Te ah Jesu Cristu, maid poros fasfasorna, ya maid amin enar-alena ah faén tot-owa. ²³ Ya hen anchi agé nangin-insortowancha an hiyaat maid agé ensongsongfatna ah laweng. Yag hen namap-aligatancha agén hiyaat iggay agé man-ed-echot te anna yanggay ammag nanokchun ah Apudyus way nalilimpiyu way uwis. ²⁴ Yag ah Jesu Cristu, enagamidna hen aminay fasortaaw hen natéyana hen koros ta wachay én-énnéntaaw way maméppég hen chataaw fumasoran ya ta maka-ammataaw agé hen anchi ammayéna. Te hen anchi nafigachana, yachi hen nangammayan Apudyus an chitaaw. ²⁵ Te hen anchi pés-éyna, antaaw ammag kaman natarà way karnero. Ngém ad uwan, finangad chitaaw an Jesu Cristu way hiya hen kaman pastor way cha manalimun an chitaaw.

Hen tugun Pedro hen hen-ahawa

Efes. 5:21-33; Col. 3:12-19; 1 Tim. 2:8-15

3 An chàyu agé way na-ahaw-an way finufae, masapor epafafayu hen acharyu hen ah-ahaw-anyu ta no mag-ay wachay iha an chicha way cha-an mangafurot hen alen Apudyus, oma-annig hen anchi ammay way chayu ekamkaman wat omafurotcha. Wat achi masapor anyug cha tugutugunun chicha ² te i-illancha hen kenanongnong hen chayu ammaan ya hen rispituyu, wat yachin ma-awisanha. ³ Ya faén agé hen mangiggaanyu hen ang-anggayu hen mangempàila

hen kena-ammayyu way finufae, ya umat agé hen chayu mamisngafisngayan hen fuùyu. ⁴ Te hen mangempàila hen tot-oway kena-ammayyu wat hen anchi mangemmamachanyu hen a-ammayyu way kaman hen anohyu ya annadyu. Te yachi hen mananayun way kena-ammay way patigén Apudyus. ⁵ Yag yachi agé hen enkaman hen anchichay ommafurot way finufae ad namenghan hen nangempàil-an-cha hen kena-ammaycha, te anchag nanokchun ah Apudyus yag empafafacha hen acharcha hen ah-ahaw-anha. ⁶ Te kaman an Sara way annag ena-ab-furot ah ahawana way Abraham yag inyaligna hiyah ap-apon. Wat uray agé chàyu ad uwanat miyalig-ayu ah ganà Sara no ammaanyu hen usto ya achiayu ammag nangégyat.

⁷ Ya pachongna agé an chàyu way na-ahaw-an way lenarae. Te masapor agé hahallimunanyu hen ah-ahaw-anyu ya man-anoh-ayu ya ma-awatanyu koma hen gagangay hen fufae, te an-anorheayu tot-owa no chicha. Ya masapor agé ririspituwényu chicha te mèawacha agé hen anchi mannanayun way ataguwan. Yahan ekamanyu ta achi mahaliwa hen luwaruyu an Apudyus.

Ammaan chillu hen usto, tàén chata mapap-aligatan

1 Cor. 6:1-11; 1 Ped. 4:12-16

⁸ Hen tapen hen ifagà an chitaaw way cha omafurot, wat masapor mantetempoyuguntaaw hen hamhamà-taaw way kamantaaw maporportoy way masosnod way man-ahelennayad ya man-ahesennég-ang. Ya masapor agé man-ahé-ennanohtaaw way wéhchiyén epafafana hen acharna hen ifana. ⁹ Yag no wachay mangamma ah laweng an chitaaw, achitaaw agég cha ifarés ah laweng. Ya kaman agé no iyaryan chitaaw ah laweng, achitaaw agé cha songfatan ah laweng. Ta hen ekamantaaw, antaawat an sofaletan chicha ah ammay, te yachi chillu hen nameleyan Apudyus an chitaaw, ta ammaantaaw hen ammay ah manawichantaaw agé hen ammay. ¹⁰ Yag hen anchi chilluy nesosorat way alena, ekatnéén,

“Heno way tagu way manlayad way ammay hen ataguwana ya naragsak, masapor ipparna hen tapàna way mangale ah laweng ya achi agé mankétkétém.

¹¹ Ya masapor manchùgana hen laweng ta hen ammay hen hagongona, ya epapatena agé way manganap hen katornosan hen tatagu. ¹² Te ah Apudyus, halimunana hen anchichay cha mangamma hen ammay ya papannaagéna agé hen luwarucha. Ngém annag kontraréén hen anchichay cha mangamma hen laweng.”

¹³ Maid ménat mangan-aancha an chitaaw no antaaw ammag epapate way mangamma hen usto.

¹⁴ Ngém non an umat yag cha chitaaw chillu pap-aligatén, tàén chataaw ammaan hen ammay, antaaw yanggay ammag lomaylayad. Ya achitaaw agé cha émégýat hen ammaan hen tatagu ya achitaaw amin machanchanagan, ¹⁵ ta antaaw yanggay ammag é-ég-nanan hen nangen-ap-apowantaaw an Jesu Cristu ya ta iyafiintaaw hiya. Ya antaaw agé mansasaggana

way manongfat hen heno way mananhan mepanggép hen afurottaaw. ¹⁶ Ngém masapor antaaw chillu an iyam-amma ah mail-an hen rispitutaaw an chicha. Ya ar-arwachantaaw agé ta maid metat-aro ah laweng ah hamhamâtaaw, ta machachallosantaaw koma. Te no yachi, anchag mafiinan hen anchichay cha mangsot hen anchi ammay way chataaw ammaan gapon afurottaaw an Cristu. ¹⁷ Te un-unnina no an chitaaw pàpàngén gapon nangammaantaaw hen ammay nonat yachi hen laychén Apudyus, no hen an chitaaw pàpàngén gapon nangammaantaaw hen laweng. ¹⁸ Te kaman an Jesu Cristu way poros chi fasfasorna ngém gapon fasortaaw, ammag napap-aligatan ing-ganah natéy ah nanobfotana an chitaaw way menang-fasor. Yag ah ing-inggana, érégnachi ah manginyéyana an chitaaw an Apudyus. Ngém tàén pinchitcha hen acharna, natattagu chillu hen lennawana. ¹⁹ Yag hen anchi lennawana, émméy way i nanudtuchu hen anchichay nifafarud way lennawan ²⁰ hen anchichay nan-atéy ad namenghan way chicha hen anchichay cha-an omafurot an Apudyus hen tempon Noe way hehennéd Apudyus hen omafurotancha hen unig anchi tempon hen cha mangammaan Noe hen anchi papor. Te hen nahara-an yanggay hen hiy-achiy tempo way nadlunan hen lotaat ancha yanggay waru. ²¹ Yag hen keyaligan hen anchi nahara-ancha hen chanum wat kaman hen anchi funyag way yachi hen kahara-antaaw. Ngém faén agé anchi kàpatan hen achar way maurahan hen lugit hen chà aryén ah makaharà an chitaaw, te hen chataaw manchawatan an Apudyus ta urahana hen fasortaaw. Te hen tommot-owaan hen kahara-antaaw wat hen nan-uchiyan Jesu Cristu hen natéyana. ²² Yag yachi way nan-uchi ah Jesu Cristu, émméy ad uchu way nawawà-acha ad uwan ah pachawanan Apudyus way chana etorayan hen egachay anghel ya hen egachay toray ya amin agé hen anchichay mannakafael.

Hen pontos hen ligat

2 Cor. 5:14-21

4 Ah Jesu Cristuwat napap-aligatan hen anchi natatagguwana hen antoy lota, wat uray chitaaw, masapor papegséentaaw agé hen hamhamâtaaw te yachi agé hen mekaman an chitaaw. Te hen anchi mapaligatan hen acharna, yachi hen maka-anan hen layadna way fumasor. ² Wat manepod ad uwan ing-ganah matéyanyu, masapor anyu komag epapate way mangamma hen laychén Apudyus ta faén hen anchi laylaychén hen achar. ³ Ta anggay komachi ah manorachanyu hen a-amman hen anchichay maid afurotna way kaman hen enkamanyu hen anchi ar-agaw hen cha-anyu omafurotan. Te hen hiyachi, an-ayug pommasag ya cha i mamfutafutang ya cha i manlokorokey way maid lenawhanyu ah laweng way laylaychén hen achar. Ya affiin agé hen enkamanyu way nanayaw hen anchichay enap-apudyus. ⁴ Ngém ad uwan, anchag mascha-aw hen anchichay pés-éy ifayu gapon nangentagayanyu way metape an chicha

hen chacha mangammaan an cha nadchi. Wat hiy-achiyat agé hen chacha mangensortuwan an chàyu. ⁵ Ngém yasa ud-ay te umchah chillu way umchah hen anchi ag-agaw way masapor songfatancha an Apudyus hen egachay chacha amma-ammaan, te ah Apudyus, senasagganana way manguwis hen egachay tatagu way uray hen natéy ya uray hen cha-an. ⁶ Wat yachi agé hen nepagngaran hen anchi ammayay chamag hen anchichay nan-atéy ad namenghan ta uray no natéy hen acharcha way yachi chillu hen ne-tatawid hen aminay tatagu gapon fasor, wat mafalin ma-adchancha ah mannanayun way ataguwan way kaman hen ataguwan Apudyus.

Ammaantaaw hen nipiyan an chitaaw

Rom. 12:3-13; 1 Cor. 12:4-11; Efes. 4:11-16

⁷ Tég-angay hen kapéppégan hen ag-agaw wat masapor emamadtaaw hen chataaw ekamkaman ya man-a-annadtaaw ta maid kahaliw-an hen manluwaruwantaaw. ⁸ Ya hen kapatigan paat way wachan chitaaw koma, masapor man-ahelennayadtaaw ah katot-owana, te hen manlaychan hen ifa, yachi hen anchi achi mangunongan hen chana fumasoran. ⁹ Ya epaenghataaw koma agé way manmangili hen tatagu way maid manngayutongotan chi hamhamà. ¹⁰ Yag gapo ta wéhchiyén wacha hen inidchat Apudyus ah kafaellan way maetorongna hen ifana, wat masapor koma matakalek way mangusar an cha nadchi ah matorongan hen tapena. ¹¹ Wat hen anchi nangchatana hen kafaellan way mantudtuchu, masapor itudtuchuna hen anchi tot-owa way enalen Apudyus. Ya hen anchi nangchatana hen kafaellan way tomorong, masapor agé tomororong ah patinggan hen kafaellana way inidchat Apudyus an hiya. Yachi hen mekaman ta hen amin way ma-ammaanat ah Apudyus yanggay hen machachayaw gapon Jesu Cristu te hiya chillu hen anchi mannakafael way nenèng hen machayawana ah ing-inggana.

Mapap-aligatan chillu hen cha omafurot

Rom. 8:17-30; 1 Cor. 4:10-16; 6:1-11; 2 Tim. 3:12-17

¹² Inib-à way laylaychê, achiauyug cha mascha-aw no pakay pararo hen chay mapap-aligatan, te yaha chillu hen mekaman hen aminay cha omafurot an Apudyus ah kail-an hen kenatot-owan hen afurottaaw. ¹³ Ta hen ekamantaaw koma, antaaw yanggay ammag lomay-layad gapon chataaw miligatan hen napap-aligatan Cristu, te ah awni, kaskasen hen mèlagragsakantaaw an hiya hen meparangan hen kachayawana. ¹⁴ Wat antaaw yanggay ammag lomaylayad no cha chitaaw in-sortuwén gapon sommorotantaaw an hiya, te yachi hen mangempàila way wachan anchi kachachayaw way Espiritun Apudyus an chitaaw. ¹⁵ Ngém masapor ar-arwachantaaw ta no mapap-aligatantaaw, faén koma gapon laweng way enammaan way kaman hen pomatéy ya mangakaw ya ammag mifiyang hen faén fiyangna. ¹⁶ Ngém non an umat yag pap-aligatén chitaaw gapo chillu hen ommafurotantaaw an Cristu, wat

achitaaw cha mafiinan ta antaawat an manyaman an Apudyus gapon nelarammongantaaw an hiya.

¹⁷Inu-umchah hen manginlugiyan Apudyus way manguwis hen tatagu way hen ekamanna, pangpan-gowéna hen a-anàna. Wat no ammag uray chitaaw way cha omafurotén uwiséna, ay ammoh achi kaskasen hen mekaman hen anchichay achi mangafurot hen anchi ammayay chamag way narpon hiya. ¹⁸Te wacha hen nesosorat way alen Apudyus way ekatnéén,

“No ammag naligat hen kahara-an hen anchichay ammayay tatagu, ay achi kaskasen hen mekaman hen anchichay cha mangamma hen laweng way maid hamhamàna an Apudyus.”

¹⁹Wat hiyachi, chitaaw way cha mapap-aligatan gapo ta yachi chillu hen laychén Apudyus, wat antaaw an pa-annongan way mangamma hen usto ya antaaw agég eporang hen achartaaw an Apudyus way natatallek te hiya chillu hen nangamma an chitaaw.

**Hen tugun Pedro hen anchichay cha mangempon-
ponò**
Fili. 2:1-18

5 Antoyan agé hen itugun-o an chàyü way cha mangemponponò hen anchichay cha omafurot. Ya karébféngà ménat way manugun an chàyü te haén way ifayu way ihay cha mangemponponò agé, innilà paat hen napap-aligatan Jesu Cristu, yah pegwana, melak-amà agé hen kachayawana hen meparangana. Wat hen itugun-o an chàyü, ²masapor paat hahallimunanu hen anchichay cha omafurot way chayü eponò way anchag kaman karneron Apudyus. Ya hen mangammaanyu hen fiyanguyu, wat faén koma ah an-ayu an cha mapelet ta gapoh layadyu yanggay, ya faén agé gapoh pelak ta gapo ta laychényu paat way mansérfi an Apudyus. ³Ya achitaaw agég pangatowén hen achartaaw way an chan manchamanchar hen anchichay karnero, ta antaawat an ammaan hen achartaaw ah ustoy torachéncha. ⁴Yachi hen ekamantaaw ta no mamfangad ah Apotaaway Jesu Cristu way kaman kangatowan way pastor, wat idchatna hen ammag napateg way gunggunataaw way kachachayaw ya mannanayun.

⁵Ya hen tugun-o agé an chàyü way ung-ungunga, masapor iyuyayu hen hamhamàyu hen anchichay nat-

atang no chàyü. Ya masapor chillu way wéhchiyén epafafana hen acharna hen ifana, te hen imfagan hen anchi nesosorat way alen Apudyus, ekatnéén, “Kokontaréén Apudyus hen anchi mangempangato hen acharna ngém totollongana hen anchi mangempafafa hen acharna.”

⁶Wat antaaw an mampakomfafa an Apudyus way mannakafalin ta egad hiya way mangempangato an chitaaw no umchah hen anchi ustoy tempona. ⁷Ya antaaw agég eporang hen aminay problemataaw an hiya te hiya chillu hen manahallimun an chitaaw.

⁸Ilanyu ta man-a-annad-ayu ya man-ar-arwad-ayu te hen anchi kafusortaaw way Chumunyu, ammag kaman hen anchi chan toor way layun ya chan hamuy way man-ilah anéna, te annag laychén paat way manachael an chitaaw. ⁹Wat antaaw an mannunuuchun hen afurottaaw ta antaaw ammag achiyén hen chana iyawis. Te innilataaw chillu way aminay sosnodtaaw way cha omafurot hen karotarotaat chacha amin harémén hen ligat way kaman hen chataaw harémén.

¹⁰Ngém no marpas hen anchi hen-aketan way maligatantaawat ah Apudyus way séméség-ang, totollongan chitaaw chillu ya papaknégéna ya papapegsééna hen afurottaaw ah achitaaw ma-afa-an an Chumunyu. Te hiya chillu hen namele an chitaaw way metape hen anchi mannanayun way kachayawana gapon nelarammongantaaw an Cristu. ¹¹Wat hiya hen machachayaw ah ing-inggana te maid péppég hen mannakafalinna.

Hen nampakomostaan Pedro hen tatagu

¹²Hen antoy attè way sorat-on chàyü, empasorat-o an Silas way an-og ifilang ah natalek way sonod paat. Ya hen ganchat-o way manorat paat an chàyü, wat ah mepas-éman hen hamhamàyu ya hen mangistiguwà hen kenatot-owan hen anchi torong Apudyus ya hen ség-angna. Wat anyug é-égnan chachi.

¹³Hen antochay cha omafurot ahtoh fabrèy way kaman ad Babilonia way chinuchuttokan agé Apudyus chicha ah mantataguna, wat chacha amin pakomostéén chàyuhna. Ya umat agéh Marcos way kaman anào, wat chana agé pakomostéén chàyü. ¹⁴Wat manahepennaila-ayu agé ah layad.

Wat ta papannohon Apudyus hen hamhamàtaaw amin way cha omafurot an Cristu. *Haén ah Pedro.*

2 Pedro

1 Haén ah Simon Pedro way ihay aposel Jesu Cristu way chan sérfi an hiya.

Wat antoyan agé hen sorat-o an chàyü amin way cha omafurot way gapon kenanongnong Apudyus yah Jesu Cristu way nangenharà an chitaaw wat ninidchat an chàyü hen pammateyu way kaman agé hen pammateni.

² Wat ta omam-améd hen katorongantaaw ya hen kapanohan hen hamhamàtaaw gapo hen na-awatantaaw mepanggép an Apudyus yah Apotaaway Jesus.

Hen ammaan hen cha omafurot

Gal. 5:22-25

³ Ah Apudyus, gapon mannakafalinna wat ini-idchat-na an chitaaw hen aminay masaportaaw way mangamma hen aminay laychéna hen antoy matatag-guwantaaw. Ya wacha hen kafaেলাntaaw way mangamma te innilataaw ah Jesu Cristu way hiya hen namele an chitaaw way mèawa hen anchi kenachayawna ya hen kena-ammayna. ⁴ Yag hen anchi nangidchatan Apudyus hen anchichay napatpateg ya a-anammay way empopostana an chitaaw, ta mafalin way mèawataaw hen anchi nigagangay an hiya. Ya ta wachay mangar-antaaw agé ah kafaellan way mangachi hen anchichay laweng way laylaychén hen achar way an yanggay peet an manachael hen tatagu. ⁵ Wat gapo ta yachi hen enkaman Apudyus an chitaawat achitaaw ammag mapnek gapo hen ommafurotantaaw, te masapor chillu epapatetaaw way mangamma hen anchi nenèng paat hen antoy chataaw omafurotan. Ya achitaaw agég mapnek hen nenèng way a-amma, te masapor agé epapatetaaw way mangachar hen alen Apudyus ah lomaengantaaw mepanggép an hiya. ⁶ Yag achitaaw agég mapnek hen chataaw lomaengan, te masapor agé annachén hen achar. Yag achitaaw agég mapnek hen annad, te masapor agé hen anoh ta anohantaaw hen egachay ligataaw. Yag achitaaw agég mapnek hen anoh ta antaaw agég torachén hen nigagangay an Apudyus. ⁷ Ya achi agé ummat chachi, te masapor antaaw agég ifilang hen anchichay cha omafurot ah sonod paat ah manlaychantaaw an chicha. Yag faén agé yanggaychi, ta antaaw agég epapate way mangempàila hen layadtaaw ah uray henoy tagu. ⁸ Wat no matetepon amin chachi way a-amma an chitaaw ya chacha agé omam-améd, wat antaaw ammag kaman mamullifug ah funga way chakar hen halenonot hen ommafurotantaaw an Apotaaw way Jesu Cristu. ⁹ Waman hen heno way tagu way mangaliyén cha omafurot yag annag achi

patigén chachi, kaman ammag nabfurag te annag naliw-an hen nacharos an hen fasorna hen ar-argaw.

¹⁰ Wat hiyachi, sosnod, antaaw ammag epapate paat way mangamma hen laychén Apudyus ta wachay to-mot-owaan hen nameleyana an chitaaw. Te no ammaantaaw chachi, kapeletan way achi mayagyag hen afurottaaw an hiya ah ing-ingana. ¹¹ Yag laylayad agéh Apudyus way mangempaghép an chitaaw way mètape hen anchi mannanayun way mantorayan Apotaaway Jesu Cristu way nangenharà an chitaaw.

¹² An-og cha epegwapegwa way mangempahpamà an cha natto an chàyü, tàén a-ammuyü chillu ya tàén agé nimumura hen anchi katot-owaan an chàyü, ¹³ te ah hamhamào, an chillug ammay no chà epahmapahmà chachi an chàyü hen kawad-à hen antoy lota. ¹⁴ Te innilà way téng-angay hen matéyà te yachi chillu hen imfafaggan Apotaaway Jesu Cristu way mekaman an haén. ¹⁵ Wat chà pachasén ah patinggan hen kafaella way mangimfaga an cha nadchi an chàyü ta uray no matéyà yag achiyu chillu cha ar-aliw-an.

Innilan Pedro hen kenachayaw Jesu Cristu

Mat. 17:1-8; 1 Juan 1:1-4

¹⁶ Hen aminay intudtuchuni an chàyü mepanggép hen mamfangchan Apotaaway Jesu Cristu ya hen mannakafalinna, faén ammag hudhud way narpoh kenaraeng hen tatagu, te innilan paat hen matani hen hummiliyan hen kena-apudyusna. ¹⁷ Te wawà-acha-ani paat hen nangempachayawan Amay Apudyus an hiya ya hen nangempàil-ana hen kenangatona. Yag chengngarni agé hen imfagan hen anchi kangatowan way Apudyus hen nangaryanéén, “Yato hen anchi laylaychê way anào way chana agé eparaylayad haén.” ¹⁸ Chengngarni paatchi way ale way narpod uchu te hen hiyachiy tempowat netatàen-ani an Jesu Cristu hen anchi filig way ekatchéén na-apudyusan.

¹⁹ Wat gapon anchi chengngarni ya innilani, kaskasen hen nanigurachuwanni hen kenatot-owan hen ensosorat hen anchichay profeta ad namenghan mepanggép an Jesu Cristu. Wat ammay no papan-naagényu agé hen anchichay ensoratcha, te chichachi hen kaman helaw way manehelaw hen helang inggana hen pomawayan hen ag-agaw ya inggana hen fùnagan hen anchi fatakagan way taraw, way hen miyaligan cha nadchayat hen mamfangchan Jesu Cristu. ²⁰ Ngém masapor chillu ma-awatanyu way maid tagu ah mafalin way annag ma-awatana hen laychén hen anchichay nesosorat way alen Apudyus way aryén no achi epaka-awat hen Espirituna an hiya. ²¹ Te amin

hen anchichay nesosorat, iggaycha narpo ah hamhamà hen tatagu te narpocha an Apudyus way in-tudtuchun hen Espirituna hen nangensoratan hen anchichay profeta.

Hen anchichay senang tutudtuchu

1 Tim. 1:3-11; 4:1-5; 6:3-10; 2 Tim. 4:3-5; Juda 8-13

2 Ngém wachacha chillu ad namenghan hen senang poprofa way ammag namparang way mangaliyén profetan Apudyus chicha ano. Wat kaman agéhchi ad uwan, te awniyat wachacha agé hen anchichay ammag mamparang way senang tutudtuchu way anchag itudtuchu hen chumachael way faén totowa. Ya té-énén achicha mangiggéén ah Jesu Cristu ah ap-apocha way hiya hen nanobfot an chitaaw, wat yachiyat agé hen mangawatancha hen ammag mepàrat way kachusaancha. ² Ngém tàén chilluchi wat chuar hen somorot an chicha way mèamma agé hen anchichay laweng way chacha ammaan. Wat gapon chichaat ammag maustan hen anchi katot-owaan mepanggép an Jesu Cristu. ³ Yag gapo agéh chachan ameameaman, maid achicha eparang ah itudtuchucha an chàyu ah mangar-ancha ah pelak. Ngém looh nifafagga hen kachusaancha ya nafayag way ensasaganan Apudyuschi.

⁴ Machusacha way machusa te ilanyu ngén, uray hen anchichay anghel paat way fummasorat, iggay met pasinsiyéén Apudyus chicha te entap-arna chicha ad imférno way nakakawwahan hen anchi ngéngét ah manmannéchanha hen anchi ag-agaw way manguwisan Apudyus hen egad. ⁵ Yag umat agé hen anchichay ammag lawengay tatagu ad namenghan hen tempon Noe, wat iggay agé ammag pasinsiyéén Apudyus chicha hen fummasoranha, te annag penong hen lota wat naoforcha amin. Wat ancha yanggay waru hen nahara-an way cha Noe way himfaryan. Te ah Noeanchi, hiya yanggay hen cha nangintudtuchu hen ammayén Apudyus. ⁶ Wat pachongna agé hen nekaman hen anchichay fabrèy ad Sodoma yad Gomora way ammag ginhéb Apudyus ah nanusaana hen fador hen anchichay tataguhchi. Yag hen nenkamanan Apudyus hichi, ta ah mangempàil-ana ah kachusaan hen anchichay achi mangafurot an hiya. ⁷ Ngém hen nanghéfana hen anchichay fabrèy, henara-ana chillu ah Lot te hiyaat ammayay tagu ya an agég laweng hen hamhamàna way nangi-ila hen anchi pararo way lenoroko way cha enammaan hen anchichay kailiyana. ⁸ Wat ah Lot, ammag enag-agaw way nì-i-iggaw an chicha, yag ammag achi mapanoh hen hamhamàna gapon anchichay laweng way i-illana ya chachangréna way cha ma-ammaan. ⁹ Wat hen enkaman Apudyus an chicha amin ahchi, yachi hen manot-owaantaaw way innilana way mangenharà hen anchichay cha omafurot hen chacha maligatan, ya innilana agé way mangensagana hen anchichay achi omafurot ah kachusaancha hen anchi anongoh hen ag-agaw way manguwisana hen egad. ¹⁰ Yag kaskasen agé hen chusan hen anchichay ammag cha manorot hen laylay-

chén hen acharcha ya anchag natangset way maid rispituwéncha.

Hen chichachi way senang tutudtuchu, anchag natangset ya natorod way magénén chachaat agé us-tan hen uray anchichay kachachayaw way wachan mannakafalincha ad uchu. ¹¹ Waman hen anchichay anghel way chakchakkar way téréen hen kafaellanha no hen anchichay senang tutudtuchu, wat maid met us-usotcha hen chacha mepafasoran an chicha an Apudyus. ¹² Ngém hen anchichay senang tutudtuchu, ancha yanggay ammag kaman aggaégyat way tanan way animar way maid kasen fanag hen niyana-ancha no achi yanggay hen madpapanha ya hen mepapchitanha. Ya ancha agég kaman aho way maid poros fincha, ya heno way achicha ma-awatanén chachaat us-tan. Wat hen kafanagancha, hen metap-aranha ¹³ ah mangchahancha hen anchi aggaégyat way mapàpà-gangancha way assong hen chacha penàgapàgang. Yag chicha agé, anchag cha ganggasén paat way mangamma hen uray heno way afiini way laylaychén hen acharcha, tàén ag-agaw manha ono hen sangwanan hen tatagu. Wat anchag cha ammaan hen kahoyanyu no miyamongcha way mèan an chàyu, yag chachaat agé ganggasén hen chachan lokopan an chàyu. ¹⁴ Yag no ilanha hen fufaeyén maid kasen hamham-éncha no faén hen manòyongancha an chicha te anchag achi mapnek way cha fumasofasor. Ya naraengcha agé way mangawis hen anchichay ammag naraka way ma-awis. Ya ammag nimumura hen gangam ah hamhamàcha. Wat ammag chuchusséén yanggay Apudyus chicha. ¹⁵ Te chicha agé, anchag entagay hen anchi ustoy ma-afurot yag ammag safaliyat agé hen chacha unuchun ingganah maid pootoncha hen usto. Wat anchag kaman an Balaam ad namenghan way anà Beor way uray heno way lawengén enammaana non an wacha paat chi pelak. ¹⁶ Ngém ununnina ah Balaam te ammag nampa-aryén Apudyus hen anchi kafayuna way nangingar an hiya, yag yachiyat agé hen nangentagayana way mangamma hen anchi kenarokona.

¹⁷ Hen miyaligan agé hen anchichay senang tutudtuchu wat anchag kaman fufun way natchù, ya ancha agég kaman hen nanggichém way funat way ammag maid sérфина te ammag emparoooh hen falì way maid empêchagnah uchan. Wat ammag ensasaganan Apudyus hen kachusaancha hen anchi ammag ngéngét way lugar. ¹⁸ Te chicha agé, anchag cha epasekat hen chacha aryén way ammag maid paat etorongna. Ya ah kenasilibcha agé, chacha usarén hen anchi laylaychén hen achar ah mangawischa hen anchichay anat cha mangentagay hen chacha fumasan ta mamfangadcha chillu hen anchi entagaycha. ¹⁹ Te itudtuchucha way uray heno way metape an chichaat awwaycha ano way mangamma hen heno way laylaychén hen achar. Ngém ah katot-owana, chichaat agé hen ammag alepan hen laweng, te achicha maketagay hen anchi inluwam hen acharcha way cha manachael an chicha. Te tot-owa way heno way a-amma way achi

maketagay hen anchi tagu way nangen-a-amma, wat ammag yachiyat agé hen nangen-alepan an hiya.

²⁰ Heno way tagu way ommafurot an Apotaaw way Jesu Cristu way omenharà yag entagayna hen anchichay laweng way cha manachael hen tatagu, yag ah awni yag kasen chillu na-awis way mamfangad hen anchi entagayna, ammag kaskasen angkay hen kenarawengna no hen pès-éyna. ²¹ Wat un-unninaat non anna an iggay koma na-awatan hen anchi ammayén Apudyus no hen anchi na-awatana yag ah awni yag anna chillug nanchùgan hen hiyachiy nitudtuchu.

²² Wat chicha hen tomot-owaan hen anchi chacha aryén way ekatnéén, "Hen aho, kasenna anén hen anchi inyutlàna, ya hen nàméh way fafuy, ammag kasen chillu i manludludcharud hen petà."

Sigurachu way ma-ammaan hen imfagan Apudyus

Apos. 1:11; 1 Tes. 5:1-11; Heb. 9:28

3 Inib-à way laylaychê, yato hen pegwan hen sorat-o an chàyü way hen ganchat-o way mangensorat hen chuway sorat, ta an-o komag cha epahmapahmà an chàyü hen anchichay loohyu enachar ta ammag mimurachi koma ah hamhamàyu. ² Te hen laychê paatat ta achiyu ar-aliw-an hen anchichay intudtuchun hen anchichay profetan Apudyus ad namenghan ya umat agé hen anchichay imfilin Apo Jesu Cristu way nangenharà an chitaaw way chichachi hen intudtuchun hen anchichay aposelna an chàyü. ³ Yag masapor koma agé ma-awatanyu way no téng-angay umchah hen anongoh hen ag-agaw, fùnagcha hen anchichay tatagu way ammag maid kasen manmanchar an chicha no faén yanggay hen laylaychén hen acharcha. Yag ancha agég sénsén-én chàyü way mangaliyén, ⁴ "Chuud ay paat hena hen ekatyuwén mamfangad ah Jesu Cristuwa, te nanepod met hen natéyan hen anap-otaaw ad namenghanat ammag hihiyaya chillu hen egad way kaman chillu hen laprapon hen antoy lota." ⁵ Hen anchichay cha mangalehchi, anchag cha pasoragén way achi mangafurot hen anchi enkaman Apudyus ad malimaliyam hen anchi pès-éyna way anna yanggay ammag enale yag na-ammaanat ad uchu ya hen antoy lota. Te annag inyale yag narmuwat hen antoy lota way an agég chanum hen inyusarna ya chanum agé hen nanaguna hen egachay natagu. ⁶ Yag angkay na-awni agé way enalena, yag chanumat agé hen nanlun way nanachael amin hen antoy lota ah nanusaana hen tatagu. ⁷ Wat pachongna agé ad uwan, te ena-allen Apudyus way ensasagganana ad uchu ya hen antoy lota way kasen machachael. Ya hen manachaelana, wat ah manguwisana ya manusaana hen anchichay achi omafurot an hiya. Ngém hen anchi kasen manachaelanaat ammag apoy hen man-anchar.

⁸ Inib-à way laylaychê, achiyu koma agé ar-aliw-an way ah mangi-il-an Apudyusat nampachong angkay hen ka-anchun hen ihay ag-agaw hen ka-anchun hen henlifu way tawén. Yag hen henlifu way tawén agé, ammag kaman ihay ag-agaw an Apudyus. ⁹ Wat faén angkay ammag nakkonchuy ah Apudyus way

mangamma hen anchi imfagana way kaman hen anchi cha aryén hen tapena. Te anna yanggay an cha an-anohan way mamannéd hen mamfafawiyam hen tatagu ah manhagongancha koma an hiya, te achina laychén way metap-ar hen uray lawa an ihà-an, te hen laychéna, ta mamfafawicha koma amin.

¹⁰ Ngém umchah chillu way umchah hen mamfangchan Apo Jesu Cristu, ya ammag achi agé masepotan hen tatagu te hen miyaligana, kaman hen anchi cha ekaman hen i mangakaw way achi masepotan yag inu-umchahat. Yag hen anchi mamfangchana, ammag maumahat ad uchu way ammag chakar hen manuswarana te anchag maghéb amin hen anchichay maila ad uchu ya hen antoy lota ya hen egachay iningaw, te anchag maumah amin.

¹¹ Wat gapo ta yachi hen mekaman hen egachay maila ad uchu ya hen antoy lota, wat nokay ngata hen ekamantaaw way matagu ad uwan nò. Masapor antaaw yanggay ammag epapate way mangu-unnud hen laychén Apudyus way hiya yanggay hen man-ap-aho ah hamhamàtaaw. ¹² Ya hen unig hen antoy mamannéchantaaw hen anchi ag-agaw way mamfangchana, antaaw agég komagét way mangamma hen laychéna ta ag-agah koma yag inumchah. Te yachi agé hen anchi ag-agaw way maghéfán hen uray aminay iningaw ad uchu te ammag umahén hen apoy hen angamin.

¹³ Ngém chitaaw, chataaw manchinlan hen empostan Apudyus way lumuwéna hen faru way lota ya uchu ah iggawantaaw way anggay yanggay hen ammay ah man-anchar ahchi.

¹⁴ Wat hiyachi, inib-à, antaaw yanggay ammag pa-anongan way mangamma hen laychén Apudyus hen mamannéchantaaw hen hiyachiy ag-agaw, ta no umchah, ichahan chitaaw way nachachallos ya napanoh hen hamhamàna te maid netat-aro ah fador.

¹⁵ Ya ma-awatantaaw agé way hen antoy manginya-awniyam Apudyus hen mamfangchanaat anna an chawayaan hen omafurotan hen tapena ah kahara-ancha way yachi chillu hen cha aryén sonodtaaw way Pablo hen nanoratana an chàyü hen nangimfag-ana hen intudtuchun Apudyus an hiya. ¹⁶ Te yachi chillu hen chana ifaga hen amin anchichay soratna hen chana mangimfag-an mepanggép hen mamfangchan Jesu Cristu. Manowat te wacha hen tapen hen ensoratna way naligat ah ma-awatan way ammag cha tekowén hen anchichay maid innilana way naraka hen cha kawisan hen hamhamàcha. Ngém yachi chillu hen chacha ekaman hen tapen hen alen Apudyus agé, te ammag safali hen chacha mangempàwaan. Wat anchag cha ammaan hen kachusaancha.

¹⁷ Ngém chàyü way inib-à, nifafagga chilluchi an chàyü, wat ar-arwachanyu ta achiayu cha marokop hen nèfatan hen anchichay chan kétém, ta achiyu paat manchùgan hen anchi usto way chayü soroton. ¹⁸ Ta hen ammaantaawat koma, antaaw yanggay ammag agawaan way cha mangacha-achar mepanggép an Apotaaw way Jesu Cristu way nangenharà an chitaaw,

ta matapyatapyan agé hen ma-awatantaaw mepang-
gép hen ség-angna an chitaaw.

Wat ta ammag hiya yanggay hen machachayaw ad
uwan ya ah ing-inggana way maid patinggana.
Anggaychih ifagà. Amen. *Haén ah Pedro.*

1 Juan

Hen anchi Ale way tomagu

2 Ped. 1:16-18

1 Antoyan hen sorat-o an chàyu way hen antoy chà esorat, wat mepanggép an Jesu Cristu way nawagan ah Ale way hiya hen managu hen tatagu ah ing-inggana ya hiya agé, looh nawawà-acha hen laprapon hen egad. Inni-ilan paat hen matani hiya ya chengngarni hen alena. Menatmataanni paat hiya ya tenchàni hen acharna, ² way hiya, nachachà-an an Amataaway Apudyus uray hen cha-an ma-ammaan hen antoy lota. Yag yachi way inumchah hen nampàil-ana hen antoy lota, wat innilani paat hen acharna, yag yachi hen manaphapetanni an chàyu ta changrényu agé mepanggép hen karpowan hen anchi mananayun way ataguwan an Apudyus way nifaga an chànì. ³ Wat hiyachi, hen innilani ya hen chengngarni, yachi agé hen epangngarni an chàyu ta metapeayu agé hen tommempoyuganni an Amataaw way Apudyus ya hen anàna way Jesu Cristu. ⁴ Yag hen mensoratà an natto agé an chàyu, ta komaskasen hen lomaylaychantaaw.

Kaman helaw ah Apudyus

Juan 1:4; 8:12; 9:5; 12:46; Rom. 3:10-20

⁵ Hen chengngarni an Jesu Cristu way anà Apudyus, wat yachi hen epaka-ammuni an chàyu agé way hen imfagana, ekatnéén, "Homehelaw ah Apudyus ya ammag maid poros helang an hiya te maid paat akettyo ah karawengna." ⁶ Wat hiyachi, no mag-ay ekattaawén tommempoyugtaaw an hiya yag chataawat agé ammaan hen laweng, chataaw angkay mankétém, te iggay nètemfuruy hen chataaw aryén hen chataaw ammaan. ⁷ Ngém no mahehellawan hen hamhamàtaaw hen anchi siguchay helaw, wat mantetempoyugtaaw amin ya cha macharocharos an agé hen aminay fasortaaw gapon natéyan hen anàna way Jesu Cristu way nifùfù hen charana ah macharos an hen fasortaaw.

⁸ Ngém no mag-ay ta ekattaawén maid ano fasfasortaaw, chataaw angkay lokopon hen achartaaw te chataaw maichén hen anchi tot-owa. ⁹ Ngém no ifagataaw hen fasortaaw an Apudyus, pakawanéna te natak way mangamma hen imfagana ya nalimpiyu agé wat charosana hen amin way laweng way enammaantaaw. ¹⁰ Ngém no ekattaawén iggaytaaw fumasfasor, chataaw angkay mamfalinén Apudyus ah nangéttém te chataaw maichén hen alena.

Ah Jesu Cristu hen manàchég an chitaaw

Jai. 2:14-19

2 Hen ganchat-o way mangensorat an cha natto an chàyu way a-anào, ta achiayu koma fumasor. Ngém mag-ay ta wacha hen fummasor, wacha hen anchi nesasango an Amataaw way Apudyus way cha manàchég an chitaaw way hiyah Jesu Cristu way maid fasfasorna. ² Ya mafalin way tàchégana chitaaw te hiya paat hen nangenkaro hen fasortaaw. Ya faén yanggay hen fasortaaw hen enkarona te hen fasor hen egachay katagutagu hen antoy lota.

³ No afurotontaaw hen imfagan Apudyus, yachi hen manot-owaan way innilataaw tot-owa hiya. ⁴ Ngém mag-ay ta wachay mangaliyén innilana ano ah Apudyus, yag achinaat agé afuroton hen imfagana, cha angkay mankétémchi te chana maichén hen anchi tot-owa. ⁵ Waman hen anchi mangafurot hen imfagan Apudyus, yachi hen anchi tagu way nafégahan tot-owa hen layadna an hiya. Yag heno agé way mangaliyén nelarammong hen hamhamàna an Apudyus, masapor torachéna hen enkaman Jesus hen kawad-ana hen antoy lota, te maid kasen mangenlasinan hen tommempoyugantaaw an Apudyus no achi hen mangafurotantaaw hen imfagana.

Hen anchi kà-amma way orchin

Juan 13:34-35

⁷ Chàyu way inib-a way laylaychê, faén kà-amma hen antoy orchin way chà esorat an chàyu te yato hen anchi chachà-an way orchin way nifafagga an chàyu chillu nanepod hen ommafurotanyu an Jesu Cristu. Wat chechengngaryu hen antoy chachà-an way orchin hen anchi ar-argaw way hen hiyachiy orchinat masapor man-ahelennayadtaaw. ⁸ Yag uray ekat-owén faén kà-amma hen antoy orchin, kaman paat kà-amma chillu te ah Jesu Cristu hen nangempàila hen kafud-asana ya uray agé chàyu, te chayu agé torachén hen yachiy layad. Te ad uwan, cha maka-an hen anchi helang ah hamhamàyu te cha mahelawan.

⁹ Heno way tagu way mangaliyén nahehellawan hen hamhamàna yag achinaat agé laychén hen ifana, iggay angkay mahelawan hen hamhamàna te nahehelangan chillu. ¹⁰ Waman hen anchi tagu way manlayad hen ifana, nahehellawan tot-owa hen hamhamàna ya achina agé ammaan hen fumasoran hen tapena. ¹¹ Ngém hen anchi tagu way achi manlayad hen ifana, ammag helang chillu hen hamhamàna te maid innilana hen laychén Apudyus. Yag kaman paat chan

laprapporap te hen anchi fasorna hen nangchat hen anchi finuragna.

¹² Chaà manorat an chàyü way a-anào te napakawan hen fasoryu gapon Jesu Cristu. ¹³ Ya chaà agé manorat an chàyü way apapchongà way nan-arakay te a-am-muyu ah Jesu Cristu way nawawà-acha hen uray cha-an ma-ammaan hen antoy lota. Ya chàyü agé way mamattò, chaà manorat an chàyü te enafàyu agé ah Chumunyu. ¹⁴ Esoratà chàyü way a-anào te innilayu ah Amataaw way Apudyus. Ya chàyü way apapchongà, esoratà chàyü te innilayu hen anchi sigud way nawawà-acha, uray hen laprapon hen egad. Ya esoratà agé chàyü way mamattò, te napegsa hen afurotyu an Apudyus, ya nimumura hen alena ah hamhamàyu ya enafàyu ah Chumunyu.

¹⁵ Hen ifagà an chàyü amin, ilanyu ta achiyu ammag patpatigén hen uray heno way ma-awa hen antoy lota. Te no yachi, maid tot-oway layadyu an Amataaw way Apudyus. ¹⁶ Te hen agawaan hen tatagu way napépépég hen hamhamàcha hen antoy lotaat, hen anchi laylaychén yanggay hen achar way faén usto, ya anat hen anchi cha somaélo way ilan hen ihay tagu yag ginamgamana ya anat agé hen cha mangempasekat hen katataguna. Amin cha nadchiyat iggaycha marpo an Apudyus ad uchu te nanligwatcha hen hamhamà hen tatagu hen antoy lota. ¹⁷ Ngém mapéppég hen antoy lota ya umat agé hen aminay agawaan hen tatagu hen antoy lota. Ngém heno way mangamma hen laychén Apudyus, chichachi hen matattagu ah ing-ing-gana way maid péppégna.

Hen anchi kafusor Jesu Cristu

2 Tes. 2:1-12

¹⁸ A-anào, tég-angay angkay umchah hen péppég hen antoy lota. Te ilanyu ngén, chengngaryu met way ah tapen chi ag-agaw, fùnag hen anchi senang Cicristu way hiya hen anchi kafusor paat Jesu Cristu. Ngém ah katot-owana, loohcha angkay fummufùnag ad uwan hen chuar way kafusor Jesus, wat yachi hen manot-owaantaaw way tég-angay hen péppég hen antoy lota. ¹⁹ Ya chichachiy tagu way kafusor Jesu Cristu, manowat te narpocha an chitaaw ngém sommenacha te iggaycha chillu mètémfuryu hen hamhamàtaaw. Te non an umat yag nepachong hen hamhamàcha hen hamhamàtaaw, iggaycha koma somena. Ngém ah nelawagana way faéncha tot-owa tapetaaw, te sommenacha.

²⁰ Ngém chitaaw, inidchat Jesu Cristu hen Espiritun Apudyus an chitaaw wat yachi hen mangelasintaaw hen tot-owa. ²¹ Wat hen manoratà an chàyü, te sigurachuway innilayu hen katot-owaan way achi ekatén maid innilayu. Ya innilataaw amin agé way maid kétém ah marpo an Jesu Cristu way katot-owaan.

²² Wat hen anchi nangéttém paatat, hiya hen anchi mangaliyén faén ah Jesus hen anchi Cristu way empopostan Apudyus way umale. Te hen mangalehchi, wat hiya hen anchi senang Cicristu way kafusor Jesu Cristu te anna angkay ammag cha maichén ah

Apudyus ya anat agé hen anàna. ²³ Te heno way achi mangimfilang an Jesus ah Cristu, achina angkay agé ifilang ah Apudyus. Waman hen anchi mangafurot way ah Jesus hen anchi Cristu, chana agé afuroton ah Apudyus.

²⁴ Wat hen tugun-o an chàyü, epapateyu paat way mamangchén hen anchi nitudtuchu an chàyü mepanggép an Apudyus nanepod hen ommafurotanyu. Te no é-égnananyu chachi, metetepon hen hamhamàyu an Amataaw way Apudyus ya hen anàna way Jesu Cristu. ²⁵ Ya hen empopostan Jesu Cristu an chitaaw wat mètagutaaw an hiya ah ing-ing-gana.

²⁶ Hen mangensoratà an natto an chàyü te wachacha hen anchichay cha i mamachas way manlokop an chàyü. ²⁷ Ngém chàyü, wacha hen inidchat Jesu Cristu way Espirituna way niyachar an chàyü, yag gapo ta hiya hen wachan chàyü, achiyu masapor hen tatagu ah mangintudtuchu an chàyü te wawà-acha hen anchi Espirituna way cha mangintudtuchu hen amin. Ya pahig tot-owa hen chana itudtuchu way maid faén tot-owa. Wat anyug afuroton hen itudtuchuna ta metetepon hen hamhamàyu an Jesu Cristu.

²⁸ Wat yaha a-anào, ilanyu ta metetepon hen hamhamàyu an Jesu Cristu ta no mamfangad ah tapen chi ag-agaw, achitaaw éméggyat ya achitaaw amin fumiin way mèsango an hiya. ²⁹ Na-a-awwatantaaw way maid fasfasor Jesu Cristu, wat ma-awatantaaw agé koma way heno way cha mangamma hen usto, hiya agé hen anà Apudyus.

Hen anchichay a-anà Apudyus

3 Ammag maid mepaniyan hen layad Amataaw way Apudyus an chitaaw te ilanyu ngén, gapon anchi amchan way layadna an chitaawat imfilang chitaaw ah a-anàna, wat anàna chitaaw tot-owa. Ngém achi chitaaw ifilang hen kachùran hen tatagu hen antoy lota, te achicha chillu ifilang ah Apudyus. ² Inib-a way laylaychê, ad uwananto, chitaaw hen anà Apudyus. Ya uray faén narawag ad uwan hen mamfalinén hen achartaaw ah pegwana, innilataaw chillu way hen mamfangchan Jesu Cristu, antaaw ammag mepachong an hiya te ilantaaw paat hiya way usto. ³ Wat amin way tatagu way yachi hen chacha namnaméén, ar-arwachancha ta nacharos koma amin hen chacha am-ammaan, kaman hen kachachallos Jesu Cristu.

⁴ Heno way cha fumasorat, chana labsengén hen orchin Apudyus, te no achi torachén hen orchinnaat yachi hen makafasoran. ⁵ Ngém innilataaw way hen gachat Jesus way ummale hen antoy lota, ta ka-anéna hen fador hen tatagu, ya hiya, maid poros fasfasorna. ⁶ Wat kapeletan way heno way tatagu way tomme-tepon hen hamhamàna an hiya, achi ammag cha fumasofasor te hen anchi tagu way cha fumasofasor, maid angkay innilana an Jesu Cristu ya iggay amin ommafurot an hiya.

⁷ Chàyü way a-anào, ilanyu ta achiayu koma cha marokop. Te heno way tagu way cha mangamma hen ammay ya usto, hiya hen ammayay tagu way kaman

agé an Jesu Cristu. ⁸ Waman hen anchi tagu way cha mangamma hen laweng, hiya hen tagun Chumunyu, te ah Chumunyu, sigud way pahig laweng hen a-ammana nanepod hen laprapon hen egad. Wat hiyachi hen ummaluyan hen anchi anà Apudyus hen antoy lota, ta ina chachaelén hen aminay a-amman Chumunyu.

⁹ Heno way tagu way enanà Apudyus, achi mafalin way ammag cha fumasofasor te wacha hen kena-apudyus Apudyus an hiya ya ah Apudyus hen amana, wat faén naraka hen fumasorana. ¹⁰ Yato hen kail-an no heno hen anà Apudyus ya hen anà Chumunyu, te hen anchi cha mangamma-amma hen laweng ya an-nag achi laychén hen ifana, chichachi hen anà Chumunyu way faénchah anà Apudyus.

Masapor man-ahelennayadtaaw

1 Cor. 13; 1 Ped. 2:20-25

¹¹ Hen anchi chengngaryu way nifafagga an chitaaw chillu nanepod hen ommafurotantaaw, wat masapor man-ahelennayadtaaw. ¹² Wat achitaaw cha torachén hen anchi enammaan Cain, te ah Cain, tatagun Chumunyu hiya wat annag pinchit hen enawchina way Abel. Yag pakay pinchitna. Oo te gapo yanggay ah apés, te hiya, enomfat hen enammaana. Waman hen anchi enawchina, nènong hen enammaana. ¹³ Wat hiyachi inib-a, no yachi hen na-ammaan hen masosnod gapoh apés, achitaaw koma mahaang no cha chitaaw agorgoran hen tatagu hen antoy lota.

¹⁴ Hen anchi pès-éyna, sommesenataaw an Apudyus, ngém ad uwan, sigurachutaaw way mèttagutaaw an hiya ah ing-inggana. Ya hen matot-owaana, te laylaychéntaaw hen ifataaw. Waman hen anchi tagu way achi manlayad hen ifana, sommesena angkaychi an Apudyus, ¹⁵ te heno way tagu way achi manlayad hen ifana, hiya hen ihay pomapattéy. Ya innilataaw way maid pomapattéy ah midchatan hen anchi mannanayun way mèttaguwan an Apudyus.

¹⁶ Hen mangacharantaaw hen tot-owa way layad, wat hen anchi enammaan Jesu Cristu. Te hiya, inidchatna hen acharna way matéy para an chitaaw. Wat chitaaw, masapor koma idchattaaw agé hen achar-taaw para hen ifataaw, tàén yachi hen iyatéytaa.

¹⁷ Wat mag-ay ta wachay tagu ah wachay mafalinna yag innilana hen ifana way cha makorangan yag an-nag achi chillu ség-angan, achi mafalin way ekatnéén wachan layadna an Apudyus. ¹⁸ A-anào, achi ummat hen ammag tapà yanggay hen mangaliyén laychén hen ahentagu, te masapor epàila hen tot-oway layad way hen mepàil-anaat, hen anchi ammay way a-amma.

Sém-ém hen hamhamà hen anchi tagu way manokchuna ah Apudyus

¹⁹ Wat hiyachi, no epàilataaw hen layadtaaw hen ifataaw, yachi hen manot-owaan way hen anchi tot-oway Apudyus hen nangen-awa an chitaaw, ya sém-ém agé hen hamhamàtaaw way mepasango an hiya. ²⁰ Wat no

maid tarnan hen hamhamàtaaw gapon anchi narpas way fasor, achitaaw chillu machanagan te chakchakar hen kafaellan Apudyus way manga-an hen fasor no hen hamhamàtaaw. Wat sém-ém-taaw koma chillu te maid achi innilan Apudyus, ya nang-ép mepanggép hen nafayachan hen fasortaaw. ²¹ Wat hiyachi inib-a way laylaychê, no natarna hen hamhamàtaaw way penapakkawan Apudyus hen anchichay narpas way fasor, wat ammay hen mangimfag-antaaw an hiya hen heno way ifaga. ²² Yag idchatna agé hen heno way chawaténtaaw te chataaw afuroton hen inyurchinna ya chataaw amin ammaan hen laychéna. ²³ Yag yato hen inyurchinna way masapor afuroton-taaw hen anàna way Jesu Cristu ya masapor man-ahelennayadtaaw way yachi chillu hen inyurchin Jesu Cristu an chitaaw. ²⁴ Wat heno way tagu way cha mangafurot hen inyurchin Apudyus, netetepon hen hamhamàna an Apudyus ya netetepon agé hen hamhamà Apudyus an hiya. Yag hen mangil-antaaw way netetepon ah Apudyus an chitaaw, wat gapon anchi Espirituna way inidchatna way miyachar an chitaaw.

Hen anchi tot-oway Espiritun Apudyus ya hen faén

4 Inib-a, achitaaw ammag cha afuroton amin hen mangaliyén wacha ano hen Espiritun Apudyus an chicha. Te masapor emamadtaaw paat way mangen-lasin unna no ah Apudyus tot-owa hen narpowan hen chacha aryén ono safali hen narpowana, te chummuarcha hen tatagu hen antoy lota ad uwan way ammag chan parang ah intudtuchun ano hen Espiritun Apudyus. ² Wat hen menlasinantaaw way narpo hen Espiritun Apudyus hen chacha itudtuchu, wat no afunancha way narpo ah Jesu Cristu an Apudyus ad uchu yag ummale hen antoy lota way namfalin ah tatagu, yachi hen manot-owaan way narpon Espiritun Apudyus hen chacha itudtuchu. ³ Ngém no safali hen mangalecha mepanggép an Jesus, iggay marpon Espiritun Apudyus hen chacha aryén, te yachi hen hamhamà hen anchi kafusor Jesu Cristu way chengngaryu way umale hen antoy lota, yag ah katot-owana, looh chan anchar hen kaman hichi way hamhamà.

⁴ Chàyu way a-anào way ena-awwan Apudyus, enafàyu hen anchichay ammag cha mamarang hen alen Apudyus. Yag hen nangafa-anyu an chicha, te chakchakar hen kafaellan hen Espiritun Apudyus way wachan chàyu noh Chumunyu way wacha an chicha. ⁵ Hen anchichay ammag cha mamarang hen ekatchéén enalen Apudyus, naraengcha way mangintudtuchu mepanggép hen antoy lota ya papannaagén agé hen tatagan antoy lota chicha te nèttemfuruy chillu hen hamhamàcha hen hamhamà hen tatagan antoy lota. ⁶ Waman chitaaw way nèttemfuruy hen hamhamàna hen hamhamà Apudyus, papannaagén chitaaw hen anchichay nangilan Apudyus, ngém achi chitaaw panaagén hen anchichay maid innilana an Apudyus. Wat yachi hen manot-owaan hen anchi tot-

owa way narpo hen Espiritun Apudyus ya hen anchi nèfat way narpon Chumunyu.

Hen layad Apudyus an chitaaw way tatagu

1 Cor. 13

⁷Inib-à way laylaychê, masapor man-ahelennayad-taaw, te hen manlaychan hen ifa, yachi hen hamhamà way narpo an Apudyus. Wat hen anchi tagu way wachay layadna ah ifana, hiya hen tot-oway anà Apudyus ya na-awatana agé hen laychén Apudyus.

⁸Waman hen anchi tagu way annag achi laychén hen ifana, achina angkay ma-awatan ah Apudyus te ah Apudyus, laylaychéna met hen tatagu. ⁹Yag hen nempàil-an Apudyus hen chakar way layadna an chitaaw way tatagu, wat hen nangempaliyana hen anchi sis-sigud way anàna hen antoy lota ta wachay énnéntaaw way mètagu an hiyah ing-inggana. ¹⁰Yag hen kafud-asan hen anchi tot-owa ya nènonng way layad, wat faén agé hen ekamantaaw way manlayad an Apudyus te hen enkaman Apudyus way nanlayad an chitaaw hen nangempaliyana hen anchi anàna hen antoy lota way matéy ta wachay mapakawanan hen fasortaaw. ¹¹Iniba, no yachi hen enkaman Apudyus way manlayad an chitaaw, masapor agé man-ahelennayadtaaw.

¹²Maid paat tagu ah nangila hen achar Apudyus, ngém no man-ahelennayadtaaw, wat metetepon ah Apudyus an chitaaw, yag matapyatapyan agé hen layadtaaw ah mepachongan hen layadna.

¹³Hen manot-owaantaaw way netetepon ah Apudyus an chitaaw ya neteteponaaw agé an hiya, te wacha hen anchi Espirituna way inidchatna way miy-achar an chitaaw.

¹⁴Ya chàni, innilan tot-owa paat hen matani ah Jesus wat tàchéganni way hennag Amataaw way Apudyus hiya hen antoy lota way mangelharà hen tatagu.

¹⁵Yag heno way mangentàchég way ah Jesus hen anà Apudyus, netetepon hen hamhamàna an Apudyus ya netetepon agé hen hamhamà Apudyus an hiya. ¹⁶Wat hiyachi, chitaaw amin, na-awatantaaw way laylaychén Apudyus chitaaw ya chataaw manchinlan hen hiyachiy layadna an chitaaw.

Laylaychén Apudyus hen tatagu wat no laychéntaaw hiya ya umat agé hen ifataaw, mawawà-acha ah Apudyus an chitaaw ya mawawà-achataaw agé an hiya. ¹⁷Yag no memamad hen layadtaaw, wat sésém-ém hen hamhamàtaaw ta achitaaw émégat hen tempon hen kachusaan hen katagutagu te nètemfuruy hen ekamantaaw hen enkamkaman Jesus hen kawadana hen antoy lota. ¹⁸Yag no nènonng hen layadtaaw an Apudyus, kapeletan way achitaaw émégat an hiya te hen anchi chakar way layad, yachi hen manga-an hen égyat te afaén hen layad hen égyat, te hen karpowan hen égyat chillu, wat hen hamhamà ah kachusaan. Wat heno way émégat, kapeletan way nakapoy hen layadna an Apudyus.

¹⁹Laylaychéntaaw ah Apudyus te lelenyad chitaaw chillu. ²⁰Ngém mag-ay ta wachay tagu ah mangaliyén laychéna ano ah Apudyus ngém achina agé laychén

hen anchi ifana, kétémnachi. Te achinaat laychén hen ifana way mamàila ta gimuraat ah Apudyus way achi maila. ²¹Te hen inyurchin Jesu Cristu an chitaaw chillu, ekatnéén, "Heno way manlayad an Apudyus, masapor laychéna agé hen ifana."

Hen mangafa-an hen tatagu hen karaweng hen antoy lota

⁵Heno way tagu way mangafurot way ah Jesus hen anchi Cristu way empopostan Apudyus way umale, wat hiya hen anà Apudyus. Ya heno way manlayad hen anchi amana, kapeletan way laychéna agé hen a-anàna. ²Ya hen mangempàil-antaaw way laychéntaaw hen anchichay a-anà Apudyus, wat hen manlaychantaaw an hiya ya hen mangafurotantaaw hen inyurchinna. ³Te hen nempàil-antaaw way laychéntaaw ah Apudyus wat hen mangammaantaaw hen inyurchinna. Ya faén agé ammag naligat hen anchi inyurchinna an chitaaw, ⁴te amintaaw way enanà Apudyus, wat wachan kafealantaaw amin way mangafa hen kenaraweng hen antoy lota. Ya maid agé kasen iyafàtaaw no faén hen anchi afurottaaw an Jesu Cristu. ⁵Wat ma-awatantaaw koma way maid kasen maka-afà hen kenaraweng hen antoy lota no faén yanggay hen anchi tagu way cha mangafurot way ah Jesus hen anà Apudyus.

Hen mangistigu an Jesu Cristu

⁶Ah Jesu Cristu, hiya hen anchi narpo an Apudyus yag ummale hen antoy lota way hen manot-owaan an hiya, hen anchi nafunyagana ah chanum ya anat agé hen anchi chummaraana hen natéyana hen koros. Faén yanggay hen nafunyagana hen manot-owaan an hiya, te hen anchi natéyana agé. Ya tatàchégan hen Espiritun Apudyus hen kenatot-owan nadchi way hen Espiritun Apudyus, hiya hen pongar hen tot-owa. ⁷Wat torocha hen mangistigu an Jesu Cristu ⁸way hen iha, hen anchi nafunyagana ya hen anchi ma-agwa, hen anchi nifufuan hen charana hen natéyana, ya hen anchi ma-atlo, hen anchi Espiritun Apudyus. Wat torocha, ngém ihà-an chillu hen laychéntaaw way aryén way ah Jesus, hiya hen anà Apudyus. ⁹Ma-afurot met hen istigun hen tatagu no wacha hen istiguwancha, wat ay achi kaskasen way ma-afurot no ah Apudyus hen mangistigu. Yag ah Apudyus paat hen mangistigu an anàna. ¹⁰Wat hiyachi, heno way mangafurot hen anchi anà Apudyus, maid manchuwachuwana mepanggép hen mangistiguwan Apudyus an anàna. Waman hen anchi tagu way ammag achi mangafurot an Apudyus, annag cha mankétmén hiya te annag achi afuroton hen imfagana mepanggép hen anàna. ¹¹Yag hen imfagan Apudyus, ekatnéén idchatna an chitaaw hen mannanayun way mètaguwantaaw an hiya way hen yachiy mannanayun way ataguan, narpo yanggay hen anchi anàna. ¹²Wat heno way tagu way wachan anchi anà Apudyus an hiya, looh nidchat hen anchi mannanayun way mètaguwana an Apudyus. Waman hen

anchi tagu way maid anchi anà Apudyus an hiya, maid agé anchi mannanayun way mètaguwana an Apudyus.

Mepanggép hen mannanayun way ataguwan

¹³ Hen mangensoratà an natto an chàyu way omma-furot hen anà Apudyus, ta masigurachuyu way mètaguayu an Apudyus ah ing-inggana, te looh ninidchat an chàyu hen anchi mannanayun way ataguwan. ¹⁴ Ya ta sésém-ém agé hen hamhamàtaaw way manchawat an Apudyus te sigurachutaaw way changréna hen chataaw chawatén no mètèmfuruychi hen anchi lay-chéna. ¹⁵ Ya gapo ta sigurachutaaw way chana changrén hen ifagataaw, sigurachutaaw agé way id-chatna hen anchi chawaténtaaw.

¹⁶ No ilanyu hen fummasoran hen ifayu way hen halenonot hen yachiy fasorat faén hen metap-arana, chawatényu koma an Apudyus ta pakawanéna ya taguwéna hen yachiy fummasor. Ngém wacha hen fasor way hen halenonotna, etap-ar Apudyus hen anchi fummasor, wat achi itugun an chàyu way mangin-

chawat ah mapakawanana. ¹⁷ Amin way laweng way ma-ammaanat fasor aminchi, ngém wacha hen fasor way mafalin mepakawan ta achi metap-ar hen anchi fummasor. ¹⁸ Innilataaw way achi ammag cha fumaso-fasor hen anchichay tatagu way tot-oway enanà Apudyus, te hen anchi siguchay anàna, hahallimunana chicha ta achi mafalin way afaén Chumunyu chicha.

¹⁹ Innilataaw way ah Apudyus hen nangen-awa an chitaaw. Waman hen amin anchichay tapen hen tatagu hen antoy lota, cha etorayan Chumunyu chicha.

²⁰ Innilataaw agé way umma-ale hen anà Apudyus hen antoy lota yag empaka-awatna agé an chitaaw hen anchi tot-oway Apudyus. Yag netetepon hen hamhamàtaaw hen anchi tot-oway Apudyus te netetepon hen hamhamàtaaw hen anchi anàna way Jesu Cristu way hiya paat hen anchi tot-oway Apudyus ya hiya yanggay hen karpowan hen mannanayun way ataguwan.

²¹ A-anào, ar-arwachanyu ta achiyu ammag cha apudyusun hen safali. *Haén ah Juan.*

2 Juan

1 Haén ah Juan way ponò hen ommafurot, wat antoyan hen sorat-o an hea way in-ina way penepenelen Apudyus ya hen annachay a-anàno way laylaychê agé. Ya faén yanggay agé haén hen manlayad an chàyü, te uray hen amin way cha mangafurot hen katot-owaan, laylaychén chàyü agé. ² Te hen anchi katot-owaan way wacha an chitaaw ad uwan, wat mawawà-achachi an chitaaw ah ing-inggana. ³ Hen chawat-o, wat ta totollongan chitaaw an Amataaw way Apudyus yah anàna way Jesu Cristu, ya ta séség-angan chitaaw ya ta papannohoncha agé hen hamhamàtaaw amin. Yag hen mangawatantaaw an cha nahha, hen mamangchénantaaw hen katot-owaan ya hen chataaw man-ahelennaychan.

Mepanggép hen tot-owa ya hen layadyu

⁴ Amchan hen laylayad-o way nangila hen tapen hen a-anàno way cha mangafurot hen tot-owa way yachi chillu hen inyurchin Amataaw way Apudyus. ⁵ Wat hiyachi, hen anchi itugun-o an hea ad uwan, ta antaaw ammag man-ahelennayad. Yag faén agé kà-amma way orchin hen antoy chà ifaga, te yachi chillu hen anchi inyurchin Apudyus an chitaaw nanepod hen anchi pès-éy ommafurotantaaw an hiya. ⁶ Ya hen mangempàil-antaaw ah layadtaaw an Apudyusat hen mangafurotantaaw hen inyurchinna. Yag hen anchi inyurchinna way chechengngartaaw chillu nanepod hen pès-éyna, wat masapor man-ahelennayadtaaw.

⁷ Ad uwan, fummufùnagcha hen chuaray tatagu way i nanorsor hen antoy lota way anchag cha lokopon hen tapena, ya achicha agé afunan way ummale ah Jesu Cristu hen antoy lota way namfalin ah tatagu. Wat hen kaman hichi way tatagu, anchag lommorokkop way chicha hen kafusor Cristu. ⁸ Wat ar-arwachanyu ta payan hen kommakamméchanu hen afurot ya ta aranyu amiamin hen gunggunayu way ensasagganan Apudyus para an chàyü ad uchu.

⁹ Heno way tagu way ammag mangempàfat hen intudtuchun Jesu Cristu yag enhoopna hen safali, maid angkay ah Apudyus an hiya. Waman hen anchi mamangchén hen intudtuchun Jesu Cristu, wawà-acha ah Amataaw way Apudyus an hiya, ya umat agé hen anchi anàna way Jesu Cristu. ¹⁰ Wat hiyachi, no wachay umale an chàyü way sabsafali hen chana itudtuchu, achiyu cha paghépén hiya, ya achiyu amin cha mì-ibifun an hiya. ¹¹ Te heno way mangempaghép an hiya, cha angkay mètape hen anchi laweng way chana ammaan.

¹² Chuar koma hen ifagà an hea, ngém naligat no an esorat amin. Wat hen ekat-o, umaliyà koma ahna way i mangila an chàyü ta ammay hen mantatagépfarantaaw way mahaghaggang ta mamapnektaaw amin.

¹³ Hen antochay a-anà hen anchi sonodno way penepenelen Apudyus agé, cha chàyü pakomostéén ahna. *Haén ah Juan.*

3 Juan

1 Haén ah Juan way ponò hen ommafurot, wat antoyan hen sorat-o an hea way in-ina way penepenelen Apudyus ya hen annachay a-anàno way laylaychê agé. Ya faén yanggay agé haén hen manlayad an chàyü, te uray hen amin way cha mangafurot hen katot-owaan, laylaychén chàyü agé. **2** Te hen anchi katot-owaan way wacha an chitaaw ad uwan, wat mawawà-achachi an chitaaw ah ing-inggana. **3** Hen chawat-o, wat ta totollongan chitaaw an Amataaw way Apudyus yah anàna way Jesu Cristu, ya ta séség-angan chitaaw ya ta papannohoncha agé hen hamhamàtaaw amin. Yag hen mangawatantaaw an cha nahha, hen mamangchénantaaw hen katot-owaan ya hen chataaw man-ahelennaychan.

Mepanggép hen tot-owa ya hen layadyu

4 Amchan hen laylayad-o way nangila hen tapen hen a-anàno way cha mangafurot hen tot-owa way yachi chillu hen inyurchin Amataaw way Apudyus. **5** Wat hiyachi, hen anchi itugun-o an hea ad uwan, ta antaaw ammag man-ahelennayad. Yag faén agé kà-amma way orchin hen antoy chà ifaga, te yachi chillu hen anchi inyurchin Apudyus an chitaaw nanepod hen anchi pès-éy ommafurotantaaw an hiya. **6** Ya hen mangempàil-antaaw ah layadtaaw an Apudyusat hen mangafurotantaaw hen inyurchinna. Yag hen anchi inyurchinna way chechengngartaaw chillu nanepod hen pès-éyna, wat masapor man-ahelennayadtaaw.

7 Ad uwan, fummufùnagcha hen chuaray tatagu way i nanorsor hen antoy lota way anchag cha lokopon hen tapena, ya achicha agé afunan way ummale ah Jesu Cristu hen antoy lota way namfalin ah tatagu. Wat hen kaman hichi way tatagu, anchag lommorokkop way chicha hen kafusor Cristu. **8** Wat ar-arwachanyu ta payan hen kommakamméchanu hen afurot ya ta aranyu amiamin hen gunggunayu way ensasagganan Apudyus para an chàyü ad uchu.

9 Heno way tagu way ammag mangempàfat hen intudtuchun Jesu Cristu yag enhoopna hen safali, maid angkay ah Apudyus an hiya. Waman hen anchi mamangchén hen intudtuchun Jesu Cristu, wawà-acha ah Amataaw way Apudyus an hiya, ya umat agé hen anchi anàna way Jesu Cristu. **10** Wat hiyachi, no wachay umale an chàyü way sabsafali hen chana itudtuchu, achiyu cha paghépen hiya, ya achiyu amin cha mì-ibifun an hiya. **11** Te heno way mangempaghép an hiya, cha angkay mètape hen anchi laweng way chana ammaan.

12 Chuar koma hen ifagà an hea, ngém naligat no an esorat amin. Wat hen ekat-o, umaliyà koma ahna way i mangila an chàyü ta ammay hen mantatagépfarantaaw way mahaghaaggang ta mamapnektaaw amin.

13 Hen antochay a-anà hen anchi sonodno way penepenelen Apudyus agé, cha chàyü pakomostéén ahna. *Haén ah Juan.*

Juda

¹ Haén ah Juda way enawchin Jaime way ihay chan sérfi an Jesu Cristu. Wat antoyan hen sorat-o an chàyü amin ahna way penepelen Amay Apudyus ya laylaychéna agé, chàyü way hahallimunan Jesu Cristu. ² Wat hen chawat-o, ta séség-angan chitaaw amin an Apudyus, ya ta papannohona agé hen hamhamàtaaw ya ta ma-awa-awatantaaw hen kapegsan hen layadna an chitaaw.

Hen senang tutudtuchu

Rom. 16:17-19; 1 Tim. 1:3-11; 2 Tim. 3:1-9; 2 Ped. 2

³ Sosnod way laylaychê, hen anchi pês-éyna, ekatowén manoratà koma an chàyü way mangempacharan mepanggép hen anchi kahara-antaaw. Ngém yachiyat agé yag enlasin-o way masapor peet manorata-at way manugun an chàyü, ta anyug tétérnén way mamangchén hen anchi chataaw afuroton, te yachi paat hen imfafaggan Apudyus hen tataguna way achi chillu mafalin ma-at-atob. ⁴ Wat tugun-oto an chàyü te maid peet enlasinyu way annachayan hen ammag nan-asilib way niya-ahrang an chàyü way ammag maid ustoh afurotcha an Apudyus. Te anchag cha epàfat hen ség-angna way anchag cha ekatén uray no ammaancha hen lenoroko wat achicha chillu ano machusa te an anog séség-angan Apudyus hen menangfasor ya laylaychéna chicha. Ya hen iha agé, anchag achi mangiggéén ah Jesu Cristu way hiya yanggay hen ap-apotaaw way ma-afurot paat. Hen chichachiy tatagu, nesosorat ad namenghan way machuchussacha chillu.

⁵ Wat tàén no chechenggaryu hen antochay chà paniyén way nekaman ad namenghan, kasen-o chillu epacha-an an chàyü ah manhamham-antaaw. Te ilanyu ngén ah Apudyus, wat tàén henara-ana amin hen anchichay ganà Israel hen lommayawancha ad Egipto, anna chillug pinchit hen tapen anchichay henara-ana te anchag iggay afuroton hiya. ⁶ Ya kaman agé hen tapen anchichay anghel Apudyusat, gapo ta iggaycha patigén hen fiyangcha ad uchu way anchag tenaynan, wat anchag nakawachan ah mannanayun way kawad hen anchi ammag ngéngét way lugar ingganah umchah hen anchi aggaégyat way ag-agaw way mauwisan hen amin. ⁷ Ya kaman agé hen anchichay tatagu ad Sodoma yad Gomora ya hen anchichay tapenay nehag-én way fafabréy, te hen kenaraweng hen fasor cha nadchi, wat kaman agéhchi hen kenaraweng hen fasor hen anchichay a-anghel. Te ammag aggarémha hen enkamancha way maid iggaycha hõyongon way magénén tàén hen kapachongcha way

larae. Wat ammag ginhéb Apudyus chicha ah mansar-mengantaaw hen ekamanna way manusa hen menangfasor hen iggaw hen anchi mannanayun way apoy.

⁸ Wat kaman agéhchi angkay hen cha ekaman hen annachay nan-asilib ahna way nelarammong an chàyü, te chacha agé ammaan hen anchichay aggarémha way téréen way henelapcha ano. Yag maid paat agé iyafiincha ah ap-apo. Ya chacha agé ustan hen anchichay kachachayaw way anghel Apudyus. ⁹ Ancha ammag natorod, te pakay uray hen anchi apapon paat hen anghel way ah Miguelat maid met paat inustana. Te hen anchi nèsongelana an Chumunyu mepanggép no heno hen mangara hen achar Moses, wat iggayna ilurud way mangensongfat ah laweng an Chumunyu te anna yanggay ammag ekatén, “Egad ah Apudyus way mangingar an hea.” ¹⁰ Waman cha nahhay tatagu, anchag nat-énay téréen te anchag an cha ustan hen uray heno way achicha ma-awatan. Yag ancha agég kaman aho way uray heno paat way laychén hen acharchéén enammaanchaat. Yag yachiyat agé hen cha mangammah metap-arancha.

¹¹ Anchag ka-as-ase way tatagu way ammag aggaégyat hen machusaancha, te ancha peet ammag cha torachén hen kenaraweng Cain ad namenghan. Ya gapo agé hen gamgamcha ah pelakat, chacha agé ilurud way mangamma hen kaman hen enammaan Bal-aam ad namenghan. Ya ancha agég cha guréén ah Apudyus way kaman agé hen enkaman Core ad namenghan, wat sigurachu way machusacha agé way kaman hen nachusaan Core.

¹² Cha nahhay tatagu, ammag maid paat iyafiincha an chàyü ya uray ah Apudyus. Te no miyamongcha an chàyü way mèan hen anchi Manmanma-an, anchag cha ammaan hen ka-ahoyanyu, te maid kasen hamham-éncha no faén yanggay hen laylaychén hen acharcha. Wat poros chi kesérfiyancha, te anchag kaman hen anchi funat way an lawag cha etat-ayap hen yawyaw way maid epêchagnah uchan. Ya kamancha agé hen anchichay fayyén way away way achi mamunga, ya ancha agég kaman hen nanattéy way away way nahohònot. ¹³ Ya ancha agég kaman hen anchichay aggaégyat way challuyun hen fayfay, te hen anchichay afiifiin way chacha ammaan, kaman hen anchi chan agub way cha henhenén hen challuyun ah tarantag. Ya kamancha agé hen anchi nattafaw way taraw way nèfat hen chana ayan. Wat ensasagganan Apudyus hen anchi ngéngét way lugar way para an chicha ah kachusaancha ah ing-inggana.

¹⁴ Uray ah Enoc ad namenghan way ma-aném hen ganà Adamat, imfafaggana hen kachusaan hen kaman an cha nahhay tatagu, ekatnéén,

“Ilanyu te umale ah Apudyus way mangentàtaen hen kalifulifu hen anchichay anammay way anghelna

¹⁵ way ina uwiséen hen egachay katagutagu hen antoy lota, wat chusééna amin hen anchichay tatagu way cha nangamma ah laweng ya cha nangale ah laweng ya aminay paket way ale mepanggép an Apudyus.”

¹⁶ Hen cha nahhay tatagu agé, maid achicha chumsekén ya chacha agé ihlig ah tapena. Ya ancha agég cha torachén hen heno way laychén hen acharcha paat. Anchag chan paspasekat, ya chachaat agé ayayuwén hen tapena ah mangar-ancha hen heno way laychéncha.

¹⁷ Wat hiyachi, sosnod, achiyu cha ar-aliw-an hen imfagan hen anchichay aposel Jesu Cristu way Apotaaw way ekatchéén, ¹⁸ “No téng-angay hen anonogoh hen ag-agaw wat fùnagcha hen anchichay ammag pèsésénséna way tatagu way maid kasen mananchar ah hamhamàcha no faén yanggay hen anchi laweng way laylaychén hen acharcha.” ¹⁹ Cha nadchiy tatagu hen cha mangamma hen chan sosongelan hen tapena ah maid mantetempoyugancha, ya hen antoy lota yanggay hen péppég hen hamhamàcha te maid Espiritun Apudyus an chicha.

²⁰ Ngém chitaaw way sosnod, hen ekamantaaw koma, antaaw ammag epapate way mangempapegsa hen afurotaaw. Ya eparufustaaw hen manorongen hen

Espiritun Apudyus an chitaaw hen chataaw manluwaruwan. ²¹ Ya antaaw agég manchichinlan hen layad Apudyus an chitaaw hen antoy mamannéchan-taaw hen mangidchatan Apotaaw way Jesu Cristu an chitaaw hen anchi mannanayun way ataguwan way yachi hen kafud-asan hen séng-angna an chitaaw.

²² Ah séng-angtaaw, antaaw ammag eharoharochàchà way manudtuchu hen anchichay chan chuwachuwa hen afurotna. ²³ Ya hen tapena, antaaw an tudtuchuwan chicha ah omafurotancha way kaman-taaw lenapchù chicha hen chacha metongowan. Ya hen tapena, antaaw an tudtuchuwan chicha ah ka-ase-taaw, ngém man-unigartaaw gapo hen anchichay aggarémha way fasorcha ah achitaaw paat melak-aman.

²⁴ Antaaw ammag manyaman an Apudyus te wacha tot-owa hen kafaalana way manahallimun an chitaaw ta achitaaw fumasor, ya wacha agé hen kafaalana way mangemparang an chitaaw hen anchi kachachayaw way sangwanana way maid poros fasfasortaaw an hiya ya maid agé kepaniyan hen layadtaaw. ²⁵ Maid kasen ah kaman an Apudyus way hiya yanggay hen tot-oway Apudyus, wat antaaw ammag chachayawén yanggay hiya way hen nakaharà an chitaaw gapon enammaan Apotaaw way Jesu Cristu. Te hiya agé hen kachachayawan way Are ya kangatowan hen aminay mannakafael. Ya hiya hen ap-apon hen egad way nanepod hen lugrugina ingganad uwan ya ah ing-ing-gana chillu way maid péppégna. *Haén ah Juda.*

Hen nepaka-ammu

1 Hen yatoy nesorat, yato hen narpon Apudyus way empaka-ammun Jesu Cristu an Juan ta mafalin ma-awatan amin hen anchichay chan sérfi an hiya hen ma-ammaan ah tapen chi ag-agaw, te amin chato wat achi mahen-awniyan yag nepasamak. Yag ah nempaka-ammuwan Jesu Cristu an cha natto, wat anna an hennag an Juan way chan sérfi an hiya hen anghelna. ²Yag ah Juan, henaphapetna amin hen innilana ya chengngarna. Wat hen yatoy nesorat hen nanaphapetana hen imfagan Apudyus way tenàchégan agé Jesu Cristu. ³Wat laylayad hen anchi tagu way mamasa hen yatoy nesorat yag ancha agég laylayad no papannaagéncha ya afurotoncha paat hen chana ifaga, te achi mafayag wat umchah amin chatoy pasasamak.

Hen nanoratan Juan hen anchichay cha omafurot hen pituy fabréry

⁴Haén way Juan, hiyaton esorat-o an chàyu way cha omafurot way cha ma-am-among hen annachay pituy fabréry hen provinsiyan hen Asia.

Ah Apudyus, ammag nawawà-acha hen laprapon chi egad ya é-éttégna ad uwan, ya ammag mawawà-acha chillu ah ing-inggana. Ya hen anchi Espirituna way pituy karase hen chana man-ancharan, ini-inggaw hen sangwanan Apudyus way chan toray. Ya ah Jesu Cristu, an chillug natatallek way nangempàila hen aminay wacha an Apudyus yag na-awagan agé ah pés-éy chi anà, te hiya hen anchi nangempango hen manuchiyan hen natéy, ya hiya agé hen aren hen egachay toray hen antoy lota.

Wat ta totollongan chitaaw amin an chicha ya ta to-tornosoncha agé hen hamhamàtaaw amin.

Ah Jesu Cristu agé, ammag pararo hen layadna an chitaaw, wat natéy way nifùfù hen charana ah nanginlufusana an chitaaw way kaman imfifarud hen fasor. ⁶Yag entapena agé chitaaw hen mantorayana, ya namfalinéna agé chitaaw ah pachi way mansérfi an Amana way Apudyus. Wat antaaw yanggay ammag chachayawén ah Jesu Cristuwanchi way hiya hen mannakafael way mantoray ah ing-inggana.

⁷I-illanyu te kasen agé umale ah Jesu Cristu way manggagaw-én hen funat. Yag maid tagu ah achi mangila an hiya hen hiyachi, te uray hen anchichay nanodyok paat an hiya hen namchitanchaat ilan cha agé. Yag hen aminay tatagu ah karotarotaat anchag mampapayagpag amin ah égyatcha hen umaliyana te

yachin machusaancha. Wat ma-ammaanchi way ma-ammaan.

⁸Wat ah Apudyus way nawawà-acha chillu hen péspés-éyna ya é-éttégna ad uwan way ammag mawawà-acha agéh ing-inggana way hiya yanggay hen anchi mannakafael way Apudyus, ekatnéén, “Haén hen lugrugin hen egad ya haén agé hen pép-pég hen egad.”

Hen nampàil-an Jesu Cristu an Juan

⁹Haénay Juan way sonodyu, ifà paat chàyu hen chataaw manganohan hen chataaw maligatan gapon chataaw omafurotan an Jesu Cristu, ya ifà agé chàyu hen metatapyantaaw hen mantorayan Apudyus. Wat haén way sonodyu, anà ammag neporwak hen antoy lota way nanggagawa hen fayfay way ekatchéén Patmos, gapon chà manginwarawagan hen alen Apudyus ya hen anchi katot-owaan way empaka-ammun Jesus.

¹⁰Yag angkay hen-argawan way ag-agaw hen Chuminggu, anà ammag pinchén hen Espiritun Apudyus, yag wachan chengngar-o way chakaray ale way kaman alen chi tangguyub way nemamamang hen nanchuchùgà. ¹¹Yag hen imfagana an haén, ekatnéén, “Esoratno amin hen mepàila ya mepagngar an hea, ta epééynochi hen anchichay cha omafurot way cha ma-am-among hen anchichay pituy fabréry way ad Efeso yad Esmirna, ad Pergamo, ad Tiatira, ad Sardis, ad Filadelfia, ya ad Laodicea.”

¹²Angkay hiyachi way namfiliwità way mangila koma hen anchi cha managépfar an haén, yag innila-at agé hen pituy cha mepatpatngan hen helaw way pahig faletò. ¹³Yag wacha hen ihay nanggagaw-éncha way kaman tatagu way cha magayagay hen lumfongna ya nasesentoronan hen paragpagna ah faletò. ¹⁴Ya hen fuùna agé, ammag pokkawan way kaman kapes. Yag hen matana, ammag tachém way kaman agé hen anchi cha gumilab way apoy. ¹⁵Ya hen he-ena agé, ammag chan seselap way kaman hen anat nabhar way na-ad-a-ad-ad way gamfang. Yag kaman agé hen ale-naat, ammag kaman ésar chi cha mangab-afarug way chanum. ¹⁶Ya hen awanna agé, iné-égnanana hen pituy taraw. Ya hen anchi tapàna, fummufùnag hen tachém way fangid way namfinalin chi ngarabna. Ya hen anchi féharna agé, ammag cha humili way kaman hilin chi init hen kapegsana.

¹⁷Angkay hen nangil-à an hiya, anà ammag narangad hen sangwanana way kamanà natéy ah égy-at-o. Yag annag tenchéat agé haén way mangaliyén,

“Achia cha émégýat te haén hen anchi lugrugin chi egad, ya haén agé hen anchi péppég chi egad. ¹⁸ Ya haén agé hen anchi ammag matattagu ah ing-inggana way tàén natéyà ad namenghan, nataguwà chillu way anà ammag mawawà-achah ing-inggana way maid péppégna. Yag haén agé hen anchi mamangchén hen atéyan hen katagutagu ya haén agé hen mangimfaga no heno hen ayancha no matéycha. ¹⁹ Wat ayé, ta esorato hen aminay mepàila an hea way hen tapena, mepasamak ad uwan, ya hen tapena, egad ah pegwana ya anchaat mepasamak. ²⁰ Yag mepanggép hen antochay i-illam way pituy taraw way iné-égnanan hen awan-o ya anat agé hen antochay pituy faletò way cha mepatpatngan hen helaw, epaka-ammù an hea hen laychénchay aryén way maid nangam-ammu. Te hen anchichay pituy tarawat, chichachi hen miyaligan hen anchichay pituy ap-apo way kaman anghel way mangi-ila hen anchichay cha ma-am-among hen anchichay pituy fabrèy. Ya hen anchichay pituy cha mepatpatngan hen helaw agéat, chichachi hen miyaligan hen anchichay tatagu way cha omafurot hen anchichay pituy fabrèy.”

Hen mitugun hen anchichay iyEfeso way ammag kommapsot hen layadcha an Apudyus ya hen ifacha

2 Yachi yag annaat agé etoroy way mangimfaga hen esorat-o hen anchi kaman anghel way mangi-ila hen anchichay cha omafurot ad Efeso, ekatnéén, “Yato hen ifagà an chàyù ahnad Efeso way haén ah Jesu Cristu way nanangchén hen anchi pituy taraw ah awan-o, ya haén agé hen anchi nangagawa hen anchi pituy cha mepatpatngan hen helaw way faletò. Wat hiyato hen ifagà an chàyù. ² Innilà hen aminay a-ammayu ya hen cha mepasamak an chàyù way chayù met anohan hen aminay chayù harémén. Ya innilà agé way achiyù laychén hen anchichay lawengay tatagu, ya chayù agé paneknekan hen kenatot-owan hen anchichay ammag mangaliyén aposelcha ngém faénchaat. ³ Wat an-ayu tot-owag na-anoh ya napaligatan gapon afurotyu an haén way anyu chillug achi iyang-anggayan. ⁴ Ammay met amin chaha, ngém wacha chillu hen lawengé an chàyù, te ammag an kommapsot hen chayù manlaychan an haén ya umat agé hen ifayu way achi kaman hen anchi pés-éyna way ammag napegsa hen layadyu. ⁵ Wat hiyachi, hamham-ényu koma hen anchi layadyu hen péspés-éyna ta mamfafaw-iyu yag finalehwatyu chillu hen anchi pés-éy enka-manyu. Te no achiayu, wat anà angkay ammag umale yag kena-an-o hen anchi helaw way wachan chàyù way an-og tepowén chàyù way cha omafurot ahna. ⁶ Ngém wacha agé uwa hen ihay ammayé an chàyù, te anyug achi agé laychén hen a-amman hen anchichay Nicolaita way achì agé laychén.”

⁷ “Wat yaha, naingaan-ayu met, wat changrényu koma hen cha ifagan hen Espiritun Apudyus, chàyù amin way cha omafurot ah kafabréfabréy.”

“Yag hen anchichay tatagu way manga-afà hen lawengat idchat-o hen karébféngancha way mèan hen

fungan hen anchi away way wacha ad uchu hen iggaw Apudyus way yachi agé hen mangchat hen man-nanayun way ataguwan.”

Hen mitugun hen anchichay iyEsmirna way cha mapàpàngang

⁸ Angkay narpaschi yag imfagana agé hen esorat-o hen anchi kaman anghel way mangi-ila hen anchichay cha omafurot ad Esmirna, ekatnéén,

“Yato hen ifagà an chàyù ahnad Esmirna way haén hen anchi lugrugin hen egad ya hen péppég agé hen egad, ya haén agé hen anchi natéy yag nan-uchi. ⁹ Innilà amin hen chayù mapàpàngangan ya hen kenapubliyu. Ngém ah katot-owana, an-ayu angkay ammag fafanangkang ad uchu gapon afurotyu an haén. Yag innilà agé hen cha ekamkaman hen annachay cha mangsomangsot an chàyù way cha mangaliyén tatagun Apudyus chicha gapon kenajudiocha, ngém faénat agé te chicha hen tatagun Chumunyu. ¹⁰ Wat hen ifagà an chàyù, achiayu cha émég-égyat hen anchichay ligat way téng-angay mepachah an chàyù, te annayan tot-owa ah Chumunyu way mamachas way manga-an hen afurotyu way magénén ammaana hen mifaruchanyu way tapena. Ngém an yanggay hempo-ro way ag-agaw hen mapap-aligatanyu yag anggay. Wat anyu yanggay ammag kakamchén chillu hen afurotyu, tàén no yachin iyatéyyu, wat gunggunaà chàyù ah pegwana ah kaman korona way yachi hen mannanayun way ataguwan.”

¹¹ “Wat yaha, naingaan-ayu met, wat changrényu koma hen antoy cha ifagan hen Espiritun Apudyus, chàyù amin way cha omafurot ah kafabréfabréy.”

“Yag hen anchi tagu way manga-afà hen lawengat achi metape hen anchi kachusaan way ma-awagan ah pegwan chi atéyan.”

Hen mitugun hen anchichay ePergamo way anchag abfunan hen anchi achi koma ma-afunan

¹² Angkay narpas agéchi yag imfagana hen esorat-o agé hen anchi kaman anghel way mangi-ila hen anchichay cha omafurot ad Pergamo. Hen imfagana, ekatnéén,

“Yato hen ifagà an chàyù ahnad Pergamo way haén ah Jesu Cristu way nangimfangid hen anchi tachémay fangid way namfinalin hen ngarabna. ¹³ Innilà hen annay iggawyu way ammag kaman paat fabrèy Chumunyu te hiya hen chan toray ahna. Ngém ammay te anyu chillug epapate hen afurotyu an haén way iggayyu paat iyang-anggayan, uray hen anchi namchitan hen kailiyanyu hen anchi ifayu way Antipas way ihay natatallek way cha nempaka-ammu mepanggép an haén. ¹⁴ Manowat te ammay amin chachi, ngém wachacha chillu hen tapen hen lawengé an chàyù way hen iha, annachayan hen tapenay ifayu way cha manorad hen intudtuchun Balaam ad namenghan way hiya, intugunna an Balak hen ekamanna way mangawis hen anchichay ganà Israel ah fumasoran-

cha. Te intudtuchuna hen mangissaancha hen anchi nichaton hen faén tot-oway Apudyus, ya hen cha mangammaan hen lenarae ya finufae hen lenoroko. ¹⁵ Ya kaman agéchi hen wachan chàyu, te wachacha peet hen tapeyu agé way cha manorad hen intudtuchun hen anchichay Nicolaita. ¹⁶ Wat etagayyu koma cha nadchi, te no achiyu, anà angkay ammag umale yag ginufat-o cha nadchiy tatagu way usarê hen antoy fangid way fummufùnag ah tapào.”

¹⁷ “Wat yaha, naingaan-ayu met, wat changrényu koma hen antoy cha ifagan hen Espiritun Apudyus, chàyu amin way cha omafurot ah kafabréfabréy.”

“Yag hen anchi tagu way manga-afà hen lawengat, wachan idchat-o an hiya way entatarò way ma-an way ekatchéén manna. Ya idchat-o agé hen ihay pokkawan way fato way nasosollatan ah faru way ngachan way maid kasen nangammu an nadchi no faén yanggay hen anchi midchatana.”

Hen mitugun hen anchichay eTiatara way anchag cha parufusun hen anchi achi meparufus

¹⁸ Angkay hiyachi way narpas agéchi yag imfagana agé hen esorat-o hen anchi kaman anghel way mangi-ila hen anchichay cha omafurot ad Tiatira. Hen imfagana, ekatnéén,

“Yato hen ifagà an chàyu ahnad Tiatira way haén hen anà Apudyus way ammag tachém chi matana way kaman cha gumilab way apoy, ya ammag chan seselap hen he-ena way kaman na-ad-a-ad-ad way gamfang.

¹⁹ Innilà amin hen a-ammayu ya hen kenapegsan hen layadyu ya hen kenatalekyu. Ya innilà agé way chayy tot-owa epapate way mansérfi an haén ya chayy agé anohan hen uray heno way ligat. Yag innilà agé way chùchùar hen chayy ammaan way ammay ad uwan no hen pés-éyna. ²⁰ Ngém wacha chillu hen lawengê an chàyu, te anyug cha parufusun hen mantudtuchuwan hen annay fufaeyanna way kaman an Jezebel way an-nag emparang hen acharna ah profeta ano, yag chanaat agé lokopon hen anchichay chan sérfi an haén ah fumasoranha. Te chana itudtuchu hen mangamaan hen lenarae ya finufae hen lenoroko, ya anat agé hen mangissaan hen nichaton hen faén tot-oway Apudyus. ²¹ An-og hehennéd hen mam-fafawiyana, ngém annag a-adchiyén te achina laychén way mangentagay hen anchi aggarémha way chana ammaan. ²² Wat hen ekaman-o, an-og ammaan hen pararo way mansaketana ah achina makafangonan, yag kaman agéchi hen mekaman hen anchichay nêloko an hiya. Wat ammag pararo hen mamaligatà an chicha amin no achicha ifafawi way mangentagay hen anchichay laweng way chacha ammaan. ²³ Yag an-o agég pédtén amin hen anchichay cha somorot an hiya ta wachay mangil-an hen aminay cha omafurot ah kafabréfabréy way haén, innilà hen egachay ne-tataro way hamhamà hen tatagu ya hen gagtàcha. Yag idchat-o agé hen assong hen a-amman hen aminay tatagu way ammay no ammay ya laweng no laweng.”

²⁴ “Ngém chàyu way tapena ahnad Tiatira way iggay somorot hen intudtuchun hen hiyachiy fufae yag ig-gayyu agé acharén hen anchichay naunig way in-tudtuchun Chumunyu, wat maid kasen ifagà an chàyu ah kahéphépan hen ligatyu. ²⁵ Te hen ifagà yanggay an chàyuwat, anyug mannunuuchun hen afurotyu ing-gana hen umaliyà.”

²⁶ “Te hen anchichay tatagu way manga-afà hen laweng way ancha yanggay ammag epapate way mangamma hen laychê ingganah matéyanha, wat id-chat-o an chicha hen anchi taraw way fatakagan ya anat agé hen fiyangcha way mantoray hen karotarota way kaman hen nangidchatan Ama hen fiyang-o agé way mantoray. Yag mantorayê agé chicha way ammag estrektro hen ekamanha way maid maka-afà an chicha yag amin hen anchichay achi manguyaat, machusacha way anchag kaman fanga way mapagoh yag nabnabtà.”

²⁹ “Wat yaha, naingaan-ayu met, wat changrényu koma hen antochay cha ifagan hen Espiritun Apudyus, chàyu amin way cha omafurot ah kafabréfabréy.”

Hen mitugun hen anchichay eSardis way ammag ko-rang hen afurotcha

3 Angkay narpaschi yag imfagana agé hen esorat-o hen anchi kaman anghel way mangi-ila hen anchichay cha omafurot ad Sardis, ekatnéén,

“Yato hen ifagà an chàyu ahnad Sardis way haén ah Jesu Cristu way nelarammongan hen Espiritun Apudyus way pituy karase hen chana man-ancharan. Ya haén agé hen anchi nanangchén hen anchi pituy taraw. Wat innilà amin hen a-ammayu, ya innilà agé way nanhemamag way mêtaguayu ano an Apudyus. Ngém ah katot-owana, an-ayug kaman nanattéy an hiya te ah tapàyu yanggay hen iggaw hen afurotyu. ² Yag kaman-ayu agé nanasséy wat fumangon-ayu ta iyam-ammayu hen annay aket way afurotyu ta achi paat maonghor. Te hen inchahà an chàyu, wat ammag cha-an mènong an Apudyus hen annay chayy am-am-maan. ³ Wat hamham-ényu hen anchichay nitu-tudtuchu an chàyu way chengngaryu hen pés-éyna, ta yachin afurotonyu yag imfafawiyu hen annay chayy ekamkaman. Te no achiyu falewan chachi, anà angkay ammag umale way manusa an chàyu way achiyu mapòpootan yag umma-aliya-at way kaman hen umaliyan hen ihay cha mangakaw. ⁴ Ngém wachacha chillu hen tapena an chàyu ahnad Sardis way cha-an netape hen fummasoran hen kachùran, wat kaman cha-ancha lagtan hen lumfongcha. Wat chichachi hen marumfongan ah pokkawan ya metnodcha agé an haén te wachan karébfénganha gapon kenauston hen afurotcha.”

⁵ “Ya aminay tatagu way manga-afà hen laweng, wat kaman agéchi hen marumfonganha ah pokkawan. Ya achi agé kàka-anén hen ngachanha hen anchi lib-nu way nelelestaan hen ngangachan hen anchichay aminay mêtagu an Apudyus ah ing-inggana, te an-

owat an ifaga hen sangwanan Ama ya hen anchichay a-anghelna way chicha hen tatagù paat.”

⁶“Wat yaha, naingaan-ayu met, wat changrényu koma hen antochay cha ifagan hen Espiritun Apudyus, chàyu amin way cha omafurot ah kafabréfabréy.”

Hen mitugun hen anchichay iFiladelfia way tàen aketcha, ammaancha chillu hen chakar

⁷Angkay narpas agéchi yag imfagana hen esorat-o agé hen anchi kaman anghel way mangi-ila hen anchichay cha omafurot ad Filadelfia, ekatnéén,

“Yato hen ifagà an chàyu ahnad Filadelfia way haén ah Jesus way na-apudyusan ya katot-owaan. Ya haén agé hen anchi mamangchén hen torfek hen mantorayan Apudyus ad uchu way niyalig ah faréy David. Wat no haén hen mam-at, maid makànéb. Yag no haén agé hen mangnéb, wat maid agé makab-at.

⁸Wat innilà hen aminay a-ammayu, yag innilà agé way an yanggay agég aket hen kafaalanyu. Ngém anyu chillug epapate way nangamma hen imfagà way maid nanginyang-anggayanyu an haén. Wat kaman paat an-og finùtan hen hawang an chàyu way maid makànéb ta ah kawayaanyu way mangamma hen laychê.”

⁹“Wat ilanyu hen ekaman-o hen annachay nangétém way tatagu way ammag mangaliyén tatagun Apudyus chicha gapon kenajudiocha, ngém faénat agé te ammag tatagun Chumunyu chicha. Wat wachan ammaà an chicha ah mampalentomanganha hen henagongyu ah manayawancha an chàyu, yag yachi hen mangenlasinancha way laylaychê chàyu way tatagù. ¹⁰Yag gapo ta ena-abfurotyu hen imfagà yag enan-anohanyu hen ligat way nepachah an chàyu, wat hahalla-à chàyu hen anchi amchanay ligat way mepachah hen aminay tatagu hen antoy lota ah kailan hen kenatatagun hen aminay tatagu. ¹¹Tég-angay tot-owa hen mamfangchà, wat anyug mannunuuchun paat hen annay afurotyu an haén ta maid makapréh hen anchi gunggunayu way mannanayun way ataguwanyu an Apudyus.”

¹²“Yag hen anchichay tatagu way manga-afà hen laweng, wat ammaà chicha ah kaman to-od hen anchi Templon Apudyus way achicha taytaynan ah ing-ingana. Yag esorat-o agé an chicha hen ngachan Apudyus ya hen ngachan hen anchi fabrénay way yachin anchi faru way Jerusalem way mepaghad way marpon Apudyus ad uchu. Ya esorat-o agé an chicha hen anchi faru way ngachan-o.”

¹³“Wat yaha, naingaan-ayu met, wat changrényu koma hen antochay cha ifagan hen Espiritun Apudyus, chàyu amin way cha omafurot ah kafabréfabréy.”

Hen mitugun hen anchichay eLaodicea way ammag achin anchar hen afurotcha

¹⁴Angkay narpas agéchi yag imfagana hen esorat-o agé hen anchi kaman anghel way mangi-ila hen anchichay cha omafurot ad Laodicea, ekatnéén,

“Yato hen ifagà an chàyu ahnad Laodicea way haén ah Jesus way nangadnan ah Tot-owa ya Natatallek, te haén hen nangempaka-ammu hen amin way mepanggép an Apudyus. Ya haén agé hen narpowan hen angamin way enammaan Apudyus. ¹⁵Wat innilà hen aminay a-ammayu way ammag maid paat maetorong hen afurotyu te kaman-ayu chan finfinafang ah atong ya ténéng. Ngém hen laychê paat, ta ginéé koma hen kena-atongyu ono hen kenaténéngyu. ¹⁶Ngém gapo ta an-ayug chan finafang ah atong ya ténéng, kaman an-ayug aggautlà an haén wat an-og etoppa chàyu.

¹⁷Te ilanyu ngén, anyug cha ekatén maid mankoranganyu te wacha amin hen masaporyu, ya ah hamhamàyu, an-ayu amin ammag faknang. Ngém maid peet innilayu way ah katot-owanaat chàyu hen ammag kapupubliyan ya kaséség-angan te kaman-ayu yanggay namfafallad ya nabfurag. ¹⁸Wat hen itugunon chàyu, lomaoayu koma an haén hen anchi tenten paat way faletò way hiyachi hen ustoy afurot, ta yachi hen kaman tot-oway fumaknanganyu. Ya lomaoayu an haén agé hen anchi pokkawanay lumfong ah karumfonganyu ta maka-an hen kafiinanyu way nafafarchan. Yag umara-ayu an haén agé hen agah ah ka-agahan hen annay finuragy ta makaila-ayu. ¹⁹Aminay tatagu way laylaychê, wat amhiwê ya hapratà chicha ah madisiplinaancha. Wat papannaagényu paat hen antoy itugun-o ta ifafawiyu hen annay chay am-ammaan. ²⁰Changrényu ngén, te antoyanà way kaman tomatachég way chan togtotogtog hen hawang hen hamhamàyu. Yag heno way tagu way mangngar an haén yag finùtana hen hamhamàna way mangempaghép an haén, wat hénggépà tot-owa ta mì-i-iggawà an hiya, ya hiya, mì-i-iggaw agén haén.”

²¹“Yag amin hen anchichay manga-afà hen laweng wat patùchuwê chicha way mìchapat an haén way mantoray way kaman agé hen enkaman Amay Apudyus an haén gapon nanga-abfa-à an Chumunyu.”

²²“Wat yaha, naingaan-ayu met, wat changrényu koma hen antochay cha ifagan hen Espiritun Apudyus, chàyu amin way cha omafurot ah kafabréfabréy.”

Chichachi hen empasorat Jesu Cristu an haén.

Hen machayawan hen anchi tummutùchu way chan toray ad uchu

⁴ Angkay narpas amin chachi way nantangachà ad uchu yag innila-at agé hen ihay hawang way nafufùtan. Yag kasen-o agé chengngar hen alen hen anchi pès-éy nanagépfar an haén way ammag kaman tangguyub hen alena. Yag hen imfagana, ekatnéén, “Umaleahto ta epàilà an hea hen masapor mepasamak ah tapen chi ag-agaw.” ²Yag hen hiyachi, pinchénà hen Espiritun Apudyus yag wachaa-at ad uchu. Yag angkay ahchi, innila-at agé hen ihay tùchu way tùchun chi Are yag wacha agé hen tummutùchu.

³Yag hen itchuran hen anchi tummutùchu, ammag chan moseleng way kaman hen moseleng hen anchi nan-anginay fato way haspe ya karnelia. Ya wacha agé hen nanliwéh hen anchi tummutùchuwana way chan

laranhi way telag way kaman hen laranhin hen anchi fusel way fato way esmeralda. ⁴Yag wachacha agé hen kasen chuwanporo ya opatay tûchu way nampaliwéh hen hiyachiy tûchu way chichachi hen tummutûchuwan hen anchichay chuwanporo ya opatay mangemponponò. Yag chicha, narurumfonganacha ah pokkawan ya nahohòronganacha ah korona way faletò. ⁵Yag wacha hen cha marpo hen anchi tummutûchuwan paat hen Are way ammag cha man-golekoleyapyap ya chan uswar ya wacha agé hen cha magagegagse-et way echor. Ya hen henagongna agé, wachacha hen pituy cha gumilab way kaman penatod way chichachi hen anchichay pituy karasen hen man-ancharan hen Espiritun Apudyus. ⁶Ya hen sangwanan agé hen anchi tummutûchuwana, wacha hen anchi chan kolenawnaw way fayfay way ammag tolleng way ammag kaman yanggay sarmeng.

Yag wachacha agé hen nampaliwéh hen anchi tummutûchuwan Are way opatay parsowa way ammag pahig mata hen échégcha ya umat agé hen henagongcha. ⁷Hen anchi iha, ammag kaman layun hen itchurana, ya hen anchi miyagwaat kaman agé faka. Yag hen anchi miyatlo, kaman tatagu hen féharna, yag hen anchi miyapat wat ammag kaman agé hen anchi angaw way cha tomayap. ⁸Yag amin hen anchichay opatat hen-én-ém hen payàcha way an agég nanlènop ah mata, ya umat agé hen acharcha. Ya ammag enag-agaw ya nelafi way anchag chan kantakanta way ammag maid somarsarchengan hen kankantacha way mangaliyén,

“Maid mepaniyan hen kaenammay hen anchi man-nakafael way Apotaaw way Apudyus te hiya hen ka-ammayan. Ya hiya, looh nawawà-acha hen laprapon chi egad ya é-éttégna ad uwan, ya ammag mawawà-acha chilluh ing-inggana way maid péppégna.”

⁹Yag hen anchichay opatay parsowa, chacha agé ekantakanta hen kaenammay hen anchi tummutûchu way Are way chacha chayachayawén ya chachan yamayamanan way hiya hen anchi natattagu ah ing-inggana. Yag no mankankantacha hen anchi opatay parsowéén ¹⁰anchag mampalentomang agé hen anchichay chuwanporo ya opatay mangemponponò hen sangwanan hen anchi tummutûchu way manayaw an hiya way natattagu ah ing-inggana way maid péppégna. Yag anchaat agé ka-anén hen anchi koronacha way mangimfalletang hen sangwanana, yag chacha ekantakanta way mangaliyén,

¹¹“Heay Apudyus way Aponi, karébféngam way machayaw gapon kaenammayno ya hen man-nakafalinno, te hea hen nangamma hen angamin. Yag gapo yanggay ah layadno wat narmu hen egachay wacha way hea hen narpowan hen kenawachacha.”

Hen anchi naroro-ot way papel ya hen anchi Karnero way nangenlébféng way mamasa

5 Angkay hiyachi yag wacha agé hen innilà way naroro-ot way papel way iné-égnanan hen awan hen anchi tummutûchuwanchi. Yag hen anchi pa-

pelanchi, nasoratan hen namfinalin way ammag nangappituy nep-at ah achina kafûtan. ²Yag wacha agé hen innilà way ammag orhe way anghel way chinakarna way mangaliyén, “Henokay an chàyu hen wachay karébféngana way mam-at hen antoy sorat yag enokradna way mamasa.” ³Ngém ammag maid nachahan ah wachan karébféngana way mangokrad hen anchi naroro-ot way papel. Te maid paat poros makafael hen amin anchichay ininggaw ad uchu ya hen antoy lota ya umat agé hen anchichay natéy way wacha ah kawad-ancha. ⁴Wat anà ammag namnga way nankela gapo ta maid nachahan ah wachay karébféngana way mangokrad hen anchi sorat way mamasa. ⁵Ngém yachi yag nan-ale hen iha hen anchichay mangemponponò way mangaliyén, “Etagayno way mankela te anchiyan kayyà hen anchi na-awagan ah Layun way hiya hen anchi nangato paat way ganà David way ganà agé Juda. Yag ena-afàna ah Chumunyu wat hiya hen makafael way mam-at hen anchi sorat way nangappituy nep-at, wat okrachéna yag finasana.”

⁶Yachi yag wachaat agé hen innilà way Karnero way tommatàchég hen iggaw hen anchi tûchun Are way liniliub hen anchichay opatay parsowa ya hen anchichay mangemponponò. Yag hen anchi Karnero, mamàila hen filat hen nepapchitana. Ya wacha hen pituy hàgudna ya hen pitu agéy matana way chichachi hen miyaligan hen anchichay pituy chan ancharan hen Espiritun Apudyus way nahnag hen egachay lugar hen antoy lota.

⁷Yachi yag émméy hen anchi Karnero way i nangara hen anchi naroro-otay papel way iné-égnanan hen awan hen anchi tummutûchu way Are. ⁸Yag yachi way innarana hen anchi papel, anchag nampalentomang amin hen anchichay opatay parsowa ya hen anchichay chuwanporo ya opatay mangemponponò hen sangwanana way manayaw an hiya. Ya ihaihan anchichay mangemponponòén nan-é-édchénta ah kaman gitara way inya-agwacha hen chuyug way faletò way nanapno ah cha omasok way fangfangru way yachin miyaligan hen luwarun hen aminay tatagun Apudyus. ⁹Yag chacha agé kankantéén hen anchi faru way kankanta an hiya way mangaliyén,

“Hea yanggay hen wachan karébféngana way mangara hen annay naroro-ot way papel way nangappituy nep-at, ya hea agé yanggay hen wachan lébféngna way mam-at ya mamasa, te hea hen anchi nepapchit yag nifùfù hen charam hen natéyam, yag yachi hen ensobfotno hen tatagu ta mantatagun Apudyus chicha. Ya hen anchichay senobfotno, narpochah egachay kapo-opo-on chi tatagu hen kafabréfabréy ah karotarota way wachacha agé hen narpoh egachay karasen chi ale. ¹⁰Yag entapem agé chicha hen mantorayam, ya namfaliném agé chichah pachi way mansérfi an Apudyus. Wat chicha hen mantoray hen antoy lota ah pegwana.”

¹¹Angkay hiyachi way kasenà nanlangranga yag innilà agé hen ammag chuaray anghel way achi mafilang te ammag kalifulifuna, yag liniliubcha hen anchi

tummutùchuwan Are ya hen anchi opatay parsowa ya hen anchichay mangemponponò. ¹²Yag chinakaracha way mankankanta way mangaliyén,

“Hen antoy Karnero way nepapchitat lébféngna way mepangato ya machayaw, te hiya yanggay hen manakafael, ya maid agé mepachongan hen kafinaknangna ya hen kenaraengna ya umat agé hen mannakafalinna ya hen kaenammayna.”

¹³Yachi yag chengngar-owat agé hen nankankantaan hen egachay chan ì-iwi, te netape hen egachay wachad uchu ya umat agé hen antoy lota, ya hen egachay iniggaw hen fayfay ya umat agé hen anchichay aminay ininggaw hen kawad-an hen natéy. Wat chacha amin mèkankanta way mangaliyén,

“Hen anchi tummutùchu way Are ya hen anchi Karnero, ancha yanggay ammag machachayaw ah ing-inggana ya mepagngapngang yanggay hen kaenammaycha ya hen kenangatocha ya hen mannakafalincha ah ing-inggana way maid péppéngna.”

¹⁴Yag tenomfarcha agé hen anchichay opatay parsowa way mangaliyén, “Oo, eman.” Yachi yag nampalento mangcha agé hen anchichay mangemponponò way manayaw hen anchi Karnero ya hen anchi Are.

Hen nab-atan hen anchichay nangappituy nep-at way sorat

6 Angkay hiyachi yag innilà hen anchi Karnero way chana hinnihni-één way mam-at hen anchi pituy nangep-at hen anchi naroro-otay papel. Wat hen namatana hen anchi pés-éy nep-at, chengngar-o hen alen hen iha hen anchi opatay parsowa way ammag kaman echor hen alena way mangaliyén, “Fùnag-a!” ²Yag hen hiyachi, innilà-at agé hen pokkawanay kafayu way fummùnag way wacha hen nansasakkay way nan-édchén ah pana way ina igufat. Yachi yag anat ma-adchan agé ah koronan chi are, wat lummigwat way i mangafà hen amin anchichay kafusorna te an chillug manga-afà.

³Yachi yag fin-atan agé hen anchi Karnero hen anchi miyagway nep-at, yag chengngar-o agé hen alen hen anchi miyagwa way parsowa way mangaliyén, “Fùnag-a!” ⁴Yag fummùnagat agé hen anchi chittakan way kafayu way hen anchi nansasakkay agé, na-adchan ah ammag chakaray fangid ya hen kafaelana way manachael hen tempoyug hen tatagu hen antoy lota ta anchag mampepennatéy hen katagutagu.

⁵Yachi yag finùtan agé hen anchi Karnero hen anchi miyatloy nep-at, yag chengngar-o agé hen alen hen anchi miyatloy parsowa way mangaliyén, “Fùnag-a!” Ila-at agé yag fummùnag hen ihay ammag ngéttégan way kafayu way hen anchi nansasakkay agé, iné-égnanana hen pagkilowan. ⁶Yag chengngar-o hen kaman chan ale way cha marpon anchi iggaw hen anchi opatay parsowa way ekatnéén, “Mabtél hen antoy lota wat makilo hen egad, wat hen laon hen ihay kilo way féghat pasar hen labfun hen ihay ag-agaw way yachi agé hen mekaman hen hensarép way fa-aw. Ngém achi ma-atob hen laon hen fayah ya hen manteka.”

⁷Yachi agé yag anat fùtan hen anchi Karnero hen anchi ma-apatay nep-at, yag chengngar-o agé hen alen anchi ma-apatay parsowa way mangaliyén, “Fùnag-a!”

⁸Yag innilà-at agé way fummùnag hen kafayu way hen chotchotna, kaman pommopohrat ah kapokawna, yag hen ngachan agé hen anchi nansasakkayat ah Étéy. Ya chaat agé umun-unud hen anchi nangengachan ah Hades way yachi hen iggawan hen natéy. Yag na-adchancha ah kafaelan way mamchit hen pagkapat hen tatagu hen antoy lota way hen mekaman, mapchit hen tapena ya matéy ah henaang hen tapena ya matéy ah saket hen tapena, ya pédtén hen aggaégyatay animar hen tapena.

⁹Yachi agé yag fin-atan hen anchi Karnero hen anchi ma-alemay nep-at, yag innilà agé hen anchi selok hen chacha mangmanghéfan hen michaton an Apudyus. Yag innilà-at agé hen lennawan hen anchichay tatagu way napchit gapon chacha nanginwarawagan hen alen Apudyus ya hen nanàchéganacha hen kenatoto-owana. ¹⁰Yag anchag enéngaw amin way mangaliyén, “Heay Apudyus way Ap-apo way ammag maid makafà ya maid mepaniyan hen kaenammayno way an-a agég matatallek way mangamma hen imfagam, antoy-an hen sarudsuchunni an hea. Wat kamana kay nò hen umchahan hen manguwisam hen tatagu hen anchi lota ah manusaam an chicha gapon namchitancha an chàni.” ¹¹Yachi yag na-adchancha amin ah pokkawanay lumfong, yag anat ifagan Apudyus an chicha way mangaliyén, “Man-ihéédyu paat ah henaketan ta ingganah magichahcha amin way mapchit hen anchichay ifayu way chan sérfi agé an haén way kaman agé hen napchitanyu”.

¹²Yachi yag fin-atan agé hen anchi Karnero hen anchi ma-aném way nep-at. Yag anat agég nanlunig ah ammag napegsa, ya ammag nachép hen anchi init way ammag ngémmétég way kaman hen ngéttéganay lopot. Ya ammag chummitakat agé hen anchi hérag way kaman kachitak chi chara. ¹³Yag hen anchichay taraw agé, anchag cha maya-ayà way màchag hen antoy lota way kaman hen chan ya-aya-an hen anchi fungan hen away no séréhay fali. ¹⁴Wat ammag nepàleng ad uchu way kaman ammag naro-ot way anap. Ya aminay kafilifilig ya umat agé hen anchichay lota way nanggagaw-én hen fayfay wat anchag natob amin. ¹⁵Hiyachi yag anchag ommawid hen egachay katagutagu hen antoy lota way incha amin nantaro hen kaliyalayang, ya incha nesokep hen kafatofato hen kafilifilig. Yag uray agé hen amin anchichay toray hen karotarota ya hen egachay o-okom ya hen anchichay anap-apon hen kasorchasorchachu ya hen anchichay fafaknang, incha amin nantaro ya kaman agé hen anchichay anorhe ya umat agé hen amin anchichay tapena way nasa-achan ya maid sada. ¹⁶Ya ancha agég heo-ongaw way mangaliyén, “Matéb-ayu way filig an cha challug ta matagpénani ta achi chàni koma ilan hen anchi tummutùchu way Are ad uchu, ya ta achi agé koma mepachah hen manusaan hen anchi Karnero an chàni. ¹⁷Te inumchah

tot-owa hen manusaancha hen katagutagu hen antoy lota, wat ammag maid makakontara an nadchi.”

Hen anchichay hinggasot ya opatporo ya opatay lifu way ganà Israel

7 Angkay hiyachi way narpas chachi yag innilà agé hen opatay anghel way tommatàchég way ancha agég nèchanèchang hen anchi opatay hòyun hen lota. Yag tetempapcha hen yawyaw ta achi mayawyan hen uray heno way lugar hen antoy lota ya fayfay ya uray heno way away. ²Yag yachi agé, innilà hen ihay anghel way cha marpo hen anchi cha fùnagan hen init way iné-égnanana hen anchi markan hen anchi natattagu way Apudyus. Yag wachan enèngawna hen anchichay opatay anghel way piniyar Apudyus way mangan-a hen lota ya hen fayfay. ³Yag imfagana an chicha way mangaliyén, “Awni ta anyuwat an an-anowén hen anchi lota ya fayfay ya hen anchichay kawaway ta ingganah markaantaaw unna hen etong hen anchichay chan sérfi an Apudyus.” ⁴Yag chengngar-o agé hen kachuar hen anchichay mamarkaan, wat émméycha ah hinggasot ya opatporo ya opatay lifu, yag narpocha amin hen ganà hen anchi hemporo ya chuway anà Israel. ⁵Te émméy ah hemporo ya chuway lifu hen namarkaan hen ihaiha hen anchichay hemporo ya chuway kapo-on Israel. Wat hemporo ya chuway lifu hen namarkaan hen ganà Juda, ya umat agé hen ganà Ruben ya hen ganà agé Gad ya Aser, ah Neftali yah Manasse, ah Simon, ah Levi yah Isacar, ah Zabulon yah Jose yah Benjamin. Wat ah lamramongcha amin, émméycha ah hinggasot ya opatporo ya opatay lifu.

Hen anchichay ammag lonayay way tatagu way nanlumfong ah pokkawan

⁹Angkay narpaschi way kasenà agé nanlangranga, yag innilà hen ammag chuaray tatagu way ammag maid makafilang an chicha ah kachuaracha. Yag maid agé achicha narpowan, te wachacha hen narpo hen egachay kapo-opo-on chi tatagu ah karotarota yah kafabréfabréy way wacha hen egachay karasen chi ale. Wat amiamincha, tommatàchégcha hen sangwanan hen anchi tummutùchu way Are ya hen anchi Karnero yag narumfongancha agé amin ah pokkawan ya nan-é-édchéncha amin ah arumfanga ah manayawancha an chicha. ¹⁰Yag chacha amin agé chakarén way manale way mangaliyén, “Ta machachayaw hen anchi tummutùchu way Arey Apudyus ya hen anchi Karnero te maid kasen nangenharà an chàni no faén yanggay chicha.” ¹¹Yachi yag hen anchichay anghel way nanlilib hen anchi tummutùchu way Are ya hen anchichay mangemponponò ya hen anchi opatay parsowa, anchag nampalentomang amin way manayaw agé an Apudyus way tummutùchu. ¹²Yag chinayawcha hiya way mangaliyén, “Yato tot-owa hen mekaman te heay Apudyus, lébféngno way machachayaw te hea hen kangangatowan ya kararaengan, ya hea agé hen man-

nakafael way maid achi mafalin an hea. Wat an-anig manyayaman an hea ya chachayawénni hea gapoh kaenammayno ah ing-inggana way maid péppégna. Amen.”

¹³Yachi yag hen iha hen anchichay mangemponponò, tenagépfarna haén way mangaliyén, “Ay innilam no nokaycha hen anchichay narumfongan ah pokkawan, ya no nokay hen narpowancha.” ¹⁴Yag ekat-o way tenomfarén, “Maid tot-owa innilà, apo, ngém awniyat hea chillu hen nangila.” Yag annaat ifaga way mangaliyén, “Chichachi hen anchichay omma-abfurot way ammag napap-aligatan hen anchi maid mepaniyanay ligat hen lota. Yag inu-ullahancha hen lumfongcha hen charan hen anchi Karnero way hiyachi hen nangempapokaw. ¹⁵Wat hiyachi hen nì-i-ig-gawancha ad uwan hen sangwanan Apudyus way tummutùchu way Are way mansérfi an hiya hen anchi Templo ah enag-agaw ya lenafi. Yah Apudyus agé way tummutùchu way Areat hahallimunana chicha te mawawà-acha an chicha. ¹⁶Wat achicha kasen homenhenaang ah ing-inggana, ya ammag maid kasen màmwawawancha, ya achicha agé kasen lomenglengat ya main-initan. ¹⁷Te hen anchi Karnero way ini-inggaw hen anchi tummutùchuwan hen Are, hiya hen kaman pastorcha way manahallimun an chicha, wat hiya hen manginyéy an chicha hen iggaw hen anchi mainum way fufun way mangidchat hen mannanayun way ataguan. Yachi yag pònahan agé Apudyus hen aminay luwacha ta maid kasen maproblemaancha.”

Hen nab-atan hen anchi ma-apituy nep-at hen anchi naroro-otay papel

8 Angkay hiyachi way fin-atan hen anchi Karnero hen anchi ma-apituy nep-at hen anchi naroro-ot way papel, yag anchag natéméman hen egachay wacha ad uchu ah kagudwan ménat chi uras. ²Yachi yag an-owat agé ilan hen anchichay pituy anghel way tommatàchég hen sangwanan Apudyus, yag anchaat ma-adchan ah hinnih-a way tangguyub.

³Yachi yag ummale agé hen ihay anghel way nan-é-édchén ah chuyug way faletò way cha migmiggaan hen fangfangru, yag i tommàchég hen iggaw hen anchi chacha mangmanghéfan hen michaton an Apudyus. Yachi yag anat agé ma-adchan ah chuaray fangfangru ta elaokna hen luwarun hen anchichay tatagun Apudyus, ta ichatonnachi hen anchi cha manchatchatonan way na-ammaan ah faletò way iggaw hen sangwanan hen anchi tummutùchuwan hen Are. ⁴Yag hen anchi asok hen anchi fangfangru, cha melaokchi hen luwarun hen anchichay tatagun Apudyus yag chacha amin matood way marpon anchi iné-égnanan hen anchi anghel way tommatàchég hen sangwanan Apudyus. ⁵Yachi yag anat ponowén hen anchi anghel hen anchi chuyug ah apoy way innarana hen iggaw hen anchi chacha mangmanghéfan hen chaton, yag annaat agég empetlà hen antoy lota. Wat ammag ommechor ya wachan nan-uswar ya ammag cha mangolekoleyapyap ya nanlunig.

Hen empafùnag hen anchichay pituy tangguyub

⁶ Angkay hiyachi yag nansaganacha hen anchichay pituy anghel way mangempa-ale hen tangguyubcha.

⁷ Yachi yag empa-alen hen anchi pès-éy anghel hen tangguyubna yag ammag niyuchanat agé hen churaro ya apoy way na-ahangan ah chara. Wat ammag naghéb hen pagkatlon hen antoy lota ya hen pagkatlon agé hen aminay away way netape agé hen egachay kabras hen charoh.

⁸ Yachi agé yag empa-alen hen anchi miyagway anghel hen tangguyubna, yag wacha hen kaman ammag chakaray filig way cha gumilab way ammag nepetlà hen fayfay. Wat ammag namfalín ah chara hen pagkatlon hen anchi fayfay. ⁹ Yag natéycha hen pagkatlon hen aminay ini-inggaw hen fayfay, ya ammag nelémnéd agé hen pagkatlon hen aminay papor way wacha ah fayfay.

¹⁰ Angkay hiyachi yag neparég agé hen anchi miyatloy anghel way nangempa-ale hen anchi tangguyubna, yag chaat agé màchag hen anchi chakaray taraw way ammag cha gumilab way kaman penatod, yag neposet hen pagkatlon hen aminay wangwang ya hen fufun. ¹¹ Yag hen ngachan hen anchi tarawat Paket, te empapaketna hen aminay chanum way neposetana. Wat yachi hen pommaketan hen pagkatlon hen chanum hen antoy lota, yag ammag chuar hen tatagu way natéy gapon nanginumancha hen anchi pommaket way chanum.

¹² Angkay hiyachi yag empa-alen agé hen anchi miyapat way anghel hen tangguyubna, yag ammag nachép hen pagkatlon hen init ya hen pagkatlon hen hérag ya umat agé hen pagkatlon hen aminay taraw. Wat yachi hen ammag maid init hen pagkatlon hen ag-agaw ya maid agé homelaw hen pagkatlon hen lafi.

¹³ Yachi yag innila-at agé hen ihay angaw way cha tomayap ad uchu way chana èngaw way mangaliyén, "Ammag kachugchugucha lawa hen amin anchichay tatagu way ininggaw hen lota way manopon hen manangguyufan hen anchichay toroy anghel way anonogh."

9 Yachi agé yag nanangguyub hen anchi ma-alemay anghel, yag innilà hen anchi looh nanàchég hen antoy lota way kaman taraw way narpod uchu hen anchi pès-éyna. Yag nidchat an hiya hen torfek hen hawang hen anchi fito way ammag maid péppég chi ka-adcharémna. ² Angkay finùtana hen anchi fituwanchi, yag fummùnagat agé hen ammag amchanay asok way kaman hen asok hen chakaray lakob, wat ammag hommeling hen lota te lenengfan hen anchi pararo way asok hen init. ³ Yachi yag wacha agé hen imfùnag hen anchi asok way kaman chuchun way cha émhép hen lota, yag na-adchancha ah kafaellan way sumilud way kaman hen cha fangtén hen gayyaman. ⁴ Yag nitugun an chicha way achicha an-anowén hen charoh ya hen away ya uray heno way cha tumufu, ta hen an-ééncha yanggayat hen anchichay tatagu way maid markan Apudyus hen etongcha. ⁵ Ya iggay

agé neparufus hen anchichay chuchun way mamchit hen tatagu te ancha yanggay an pàpàngangén chicha ah lemay furan way hen anchi sigab hen apàpàngangancha, wat kaman hen fangtén hen gayyaman. ⁶ Yag hen hiyachiy tempo, ammag iyanap hen tatagu hen atéyancha, ngém anchag achi matéy, te uray laychéntcha paat way matéy, wat ancha chillug achi.

⁷ Hen itchuran hen anchichay chuchun, wat anchag kaman kafayu way nesasaggana way i mìgufat. Ya kaman paat nahohòrongancha agé ah faletò way koronan chi are. Ya hen féharcha, kaman agé féhar chi tatagu. ⁸ Ya hen fuùcha agé, kaman fuù chi fufae. Yag hen fub-acha, kaman fub-an chi layun. ⁹ Yag hen paragpagcha, ammag nahephepan ah kaman gamà way manapar an chicha. Yag no tomayapcha agé, anchag chan uswar way kaman hen chan uswaran hen ammag chuaray kalesa way cha etagtag hen kafayu way i mìgufat. ¹⁰ Yag wacha agé hen iposcha way ammag amchan chi siluchuna way kaman hen cha fangtén chi gayyaman. Yag hen anchi iposcha agé hen iggaw hen kafaellan way mamàpàngang hen tatagu ah lemay furan. ¹¹ Ya wacha agé hen arecha way cha mangentoray an chicha way hiya hen anchi anghel way nangimfiyang hen anchi fitu way maid péppég chi ka-adcharémna. Yag hen ngachanna ah alen chi Hebreo wat ah Abaddon, ya ah alen chi Griego wat ah Apolion way hen laychéntay aryénat hen anchi pichachael way chumunyu.

¹² Wat yachi hen narpasan hen anchi pès-éy kaé-égyatan way ligat, ngém wacha chillu hen chuwa way chan.

¹³ Angkay hiyachi yag nanangguyub hen anchi maném way anghel, yag chengngar-o hen ale way kaman paat narpo hen anchi opatay hòhòyun hen anchi chan chatchatonan way faletò way ininggaw hen sangwanan Apudyus. ¹⁴ Yag hen anchi nan-ale, imfagana hen anchi ma-anémay anghel way nanangchén hen tangguyub way mangaliyén, "Ùfachém hen anchichay opatay anghel way nafafarud hen iggaw hen anchi chakaray wangwang ad Eufrates." ¹⁵ Yag yachi yag inùfadna tot-owa hen anchi opatay anghel way chicha, nesasagganacha way maùfad hen hiyato paatay uras ya ag-agaw ya yato agé paatay furan ya tawén ta pédténcha hen pagkatlon hen egachay katagutagu hen antoy lota. ¹⁶ Yag imfagacha an haén hen kachuar hen sorchachucha, wat émméy ah chuwanggasot way milyun. ¹⁷ Yag nepàila agé an haén hen anchichay sorchachu, yag nankakabfayucha amin, ya wacha agé hen netatàép ah paragpagcha way gamà ah mahaparanha way hen chitakna, kaman kachitak hen faran hen apoy, ya hen laranhina, kaman ad uchu, ya hen kachudchurawna, kaman hen asufre. Ya hen anchichay kafayucha agé, kaman urun chi layun hen urucha, ya wacha agé hen cha fùnag ah tapàcha way apoy ya asok ya hen cha gumilab way asufre. ¹⁸ Wat ammag napchit hen pagkatlon hen egachay katagutagu hen antoy lota way hen namchit an chichaat hen anchi apoy ya hen anchi asok ya anat

hen anchi cha gumilab way asufre way cha fùnag ah tapà hen anchichay kafayu. ¹⁹ Te hen kafaellan hen anchichay kafayu wat ini-inggaw ah tapàcha ya hen iposcha, te cha pomàgang agé hen iposcha way kaman farakkan way nauruwan way cha mamngat hen tatagu.

²⁰ Ngém hen anchichay nafay-anan way tatagu way cha-an pédtén hen chichachiy ligat, anchag achi chillu etagay hen anchi laweng way chacha ammaan, te anchag achi paat etagtagay way manayaw hen anchichay chumunyu ya hen anchichay enap-apudyus way enammaan hen limacha way na-ammaan ah faletò ya gamfang an cha gamà ya fato ya away. Yag chichachi hen chacha chayawén way ammag achi makaila ya achi makagngar ya achi amin lawa makai-iwi. ²¹ Yag hen chichachiy tatagu agé, anchag iggay chillu ifafawi hen pommatéyancha ya hen namfuniyancha way nanchangar ya nansaromangka, ya hen nangakawancha ya hen nangammaancha hen lenoroko mepanggép hen lenarae ya finufae, te anchag cha etorotoroy chillu.

Hen anchi ak-akettoyay libnu way iné-égnanan hen anchi anghel

10 Angkay narpaschi yag wacha hen kasen-o innila way anghel way ammag orhe way cha émhép way narpod uchu way nafufunnafunan ah funat ya nahohòrongan ah telag. Ya hen féharna agé, ammag kaman yanggay inít, yag hen he-ena wat ammag kaman hen natotood way apoy. ² Yag iné-égnanana agé hen anchi ak-akettoy way libnu way nafufùyag. Yag yachi way inémhép, nansékang way ginagattenan hen awanna hen fayfay ya hen anchi igidna hen anchi lota. ³ Yag annaat chakarén way man-ongaw way ammag kaman toor chi layun hen ongawna. Yag anat agé somongfat hen anchi pituy echor. ⁴ Yag yachi way narpas hen ommechoran hen anchi echor, yag chà ilugi way mangensorat koma hen anchi imfagacha. Ngém hen hiyachi agé, chengngar-o hen anchi nan-ale ad uchu way mangempawa, ekatnéén, "Achim cha es-os-orat hen anchi enalen hen anchi pituy echor te achi mepaka-ammuchi."

⁵ Yachi yag hen anchi anghel way innilà way tomatàchég hen anchi fayfay ya hen lota, entànangna hen awanay limana ad uchu ⁶ way nangensapata way narpon Apudyus paat hen ifagana way ah Apudyus, hiya hen anchi natattagu ah ing-inggana ya hiya hen nangamma ad uchu ya hen lota ya umat agé hen fayfay ya hen egachay ininggaw an cha nadchi. Yag ensapatan hen anchi anghel way mangaliyén, "Maid kasen hahadchén, te achi miyaw-awni hen ka-ammaana, ⁷ te no umchah hen manangguyufan hen anchi ma-apituy anghel, wat yachi hen mangammaan Apudyus hen anchi cha-an ma-ammuwan way planona way imfafaggana chillu hen anchichay profeta way nansérfi an hiya ad namenghan."

⁸ Yachi yag kasen nan-ale hen anchi chan ale ad uchu, yag imfagana an haén way mangaliyén, "In-a ta

im aran hen anchi ak-akettoy way libnu way nafufùyag way iné-égnanan hen anchi anghel way gummagaten hen fayfay ya hen lota."

⁹ Wat émméyà hen anchi anghel way i mangimfaga hen anchi libnu, yag annaat ekat an haénén, "Anto, aram yag enanno. Yag awniyat umis ah fagangno way kaman yanggay chilu, ngém pomaket no éméy ah potom." ¹⁰ Wat enawat-o hen anchi libnu hen anchi anghel yag enan-o. Yag tot-owa way ammag umis ah fagang-o way kaman chilu. Ngém angkay inùmuno, ammag pommaket ah potò. ¹¹ Yachi yag wacha hen nangimfaga an haén way mangaliyén, "Masapor chillu way etoroyno way mangempagngar hen imfagan Apudyus way mekaman hen egachay kapo-opo-on chi tagu ah karotarota ya katoratoray ya kafabréfabréy ya hen aminay narpon egachay karase way ale."

Hen anchi chuway sistigun Apudyus

11 Angkay hiyachi yag na-adchanà ah kamang way kaman hor-od, yag imfagan hen anchi nangidchat an haén way mangaliyén, "In-a ta im kamangén hen anchi Templo way faréy Apudyus ya hen anchi chacha mangmanghéfán hen cha michaton an hiya. Yag filangém agé hen anchichay tataguhchi way cha manayaw an hiya. ² Ngém achim cha kamangén hen anchi fatawana te yachi hen meporang hen anchichay tatagu way faén tatagun Apudyus. Yag chicha, meparufuscha way mangenlayos hen anchichay tatagu hen anchi na-apudyusan way fabréy ad Jerusalem hen unig hen opatporo ya chuway furan." ³ Yag entoroy hen anchi chan ale way mangaliyén, "Ngém hen hiyachiy tempo way unig hen henlifuy ya chuwanggasot ya énémporo way ag-agaw, wat epééyo agéhchi hen anchi chuway sistigù way i mangempagngar hen laychén Apudyus way mepagngar. Yag ah kapararon hen hamhamàcha gapon fasor hen tatagu wat anchag manlurumfong ah sako."

⁴ Hen anchichay chuway sistigu, chicha hen miyaligan hen anchi chuway away way olivo ya anat agé hen anchi chuway helaw way i-inggaw hen sangwanan hen anchi ap-apo hen antoy lota way ah Apudyus. ⁵ Yag no wacha agé hen mangempachas way mangan-a an chicha, ammag fùnag hen apoy ah tapàcha way manghéb an chicha, wat ammag yachi hen iyatéy hen heno way mangempachas way mangan-a an chicha.

⁶ Yag wacha agé hen kafaellan way ammag maméppég hen uchan ta achi umud-uchan ah unig hen mangempagngarancha hen alen Apudyus. Ya kaman agé hen aminay chanum, te kafaellan agé way mamalin hen chanum ah chara. Ya wacha agé hen kafaellan way ammag mamaligat hen tatagu ah uray heno way ligat way egad ah laychéncha.

⁷ Ngém angkay no marpas hen mangempagngarancha hen epagngaracha, yachi hen fùnagan hen anchi ammag aggaégyat way kaman atap way animar way marpo hen anchi fitu way maid péppég chi ka-adcharémna. Yag annag i gufatén way mangafà ya mamchit an chicha. ⁸ Yag hen acharchaat mifafalletang hen

korsan hen anchi chakaray fabrèy way yachi chillu hen nekorosan hen anchi ap-apocha way hen ihay miyaligana agé wat ammag kaman ad Sodoma onod Egipto gapon anchi laweng way na-ammaan ahchi. ⁹ Wat émèy ah toroy ag-agaw ya kagudwa hen cha mamubufub-uyaan hen tatagu hen anchi chuway natéy way anchag achi epap-arufus hen milufuancha. Wat ammag fub-uyéén hen egachay kapo-opo-on chi tatagu hen karotarota yah kafabréfabréy way maid marawhan ah egachay karase way ale ah achi mamubuya an chicha. ¹⁰ Yag anchag laylayad hen tatagan antoy lota gapon natéyancha wat magénén manlagragsakcha ya man-aheid-idchatcha ah idchatcha gapon pararo way layadcha hen natéyan hen anchi chuwa, te hen chichachiy chuway profetan Apudyus, anchag penaligatanay térén hen tatagu hen antoy lota.

¹¹ Ngém angkay marpas hen toroy ag-agaw ya kagudwa, idchat Apudyus hen kasen mamfufuohan hen anchi chuwa wat anchag fumangon way ammag maid kepaniyan hen égyat hen anchichay chan fubuya. ¹² Yachi agé yag wacha hen changrén hen anchi chuwa way chakaray ale way marpod uchu way mangaliyén, "Wayyuhtod uchu." Yag hen mangi-il-an hen amin anchichay kafusorcha, anchag matarok way iyéy hen funat ad uchu. ¹³ Yag hen hiyachi agéat ammag manlunig ah napegsa yag ammag miyurob hen pagkaporon hen hiyachiy fabrèy, wat matéycha hen pitunlifu way tatagu. Yag amin hen anchichay tapenay tatagu, wat anchag émègyatay térén yag anchag chayawén hen kenangaton Apudyus ad uchu.

¹⁴ Wat yachi hen karpasan hen anchi miyagway kaég-égyat way ligat. Ngém cha mesarunu chillu hen anchi miyatlo.

Hen anchi anongoh way tangguyub

¹⁵ Yachi yag empa-alen hen anchi ma-apituy anghel hen tangguyubna, yag chinakar hen anchichay nan-ale ad uchu way mangaliyén, "Manepod ad uwan, maid kasen mantoray hen lota no faén yanggay ah Apotaaw way Apudyus ya hen anchi hennagna hen antoy lota way ah Cristu, wat hiyan mantoray ah ing-inggana way maid péppégna." ¹⁶ Yachi yag hen anchichay chuwanporo ya opatay mangemponponò agé way tummutùchu hen sangwanan Apudyus, anchag nampaléntomang amin way manayaw an hiya way mangaliyén,

¹⁷ "Heay Apudyus way Ap-apo way nawawà-acha nanepod hen laprapon chi egad ya ingganad uwan way an-a agég mannakafalin, an-ani yanggay ammag manyayaman an hea, te ad uwan, empàilam hen mannakafalinno yag inlugim way mantoray. ¹⁸ Wat ammag maid mepaniyan hen aningarngar hen anchichay faén tatagum te inumchahat tot-owa hen manusaam an chicha. Yag inumchah agé hen manguwisam hen aminay natéy. Yag ad uwan agé hen mangunggunaam hen anchichay cha nansérfi an hea way profetam, ya anat agé hen aminay tatagum way nanginyafiin an hea way uray hen anchichay nafafa ya hen nan-anga-

to. Yag inumchah agé ad uwan hen manachaelam hen aminay cha nanachael hen antoy lota gapon kenarawengcha."

¹⁹ Angkay hiyachi yag ammag nafùtanat agé hen anchi Templo ad uchu, yag nailaat ah faréy hen anchi kason way niniggaan hen anchi nesosorat way torag Apudyus ad namenghan. Yag hen hiyachi agé, ammag cha mangolekoleyapyap ya cha omechoechor ya wachan chan uswar yag ammag nanlunig ya chacha màchag agé hen chachanakkar way churaro.

Hen anchi fufae ya hen anchi ammag chakaray amora-ga

12 Angkay hiyachi yag wacha hen nepàila ad uchu way ammag omenpahaang way sinyar way isinyarna hen ma-ammaan ah tapen chi ag-agaw way hen hiyachi, ihay fufae way tommatàchég hen anchi hérag ya narurumfongan ah hilin hen init, ya nahohòrongan agé ah korona way hemporoy ya chuway taraw. ² Yag hen anchi fufae, nafugi way chan pànot, ya chan inawid ah sigabna.

³ Yachi yag wacha agé hen kasen nepàila ad uchu way ihay omenpahaang way sinyar way hen hiyachi, ammag chakaray térén way amoraga way chittakan hen acharna ya pitu hen uruna ya hemporoy agé hen hàgudna. Ya ihaihan anchichay urunéén nahòrongan ah koronan chi are. ⁴ Yag ammag henapratan hen iposna hen pagkatlon hen aminay taraw ad uchu yag empèchagna hen antoy lota. Yag anat i mehagang hen anchi fufae way chan pànot ta no fùnag hen anchi ongaat issana. ⁵ Yachi yag ummanà hen anchi fufae yag larae hen inyanàna way hiya hen anchi mangentoray hen egachay karotarota hen antoy lota ah pegwana way ammag estrekto hen ekamanna way mantoray. Ngém hen hiyachi, ammag narapchù hen anchi onga yag niyéy an Apudyus ad uchu hen iggaw hen tummutùchuwana paat. ⁶ Yag hen anchi fufae, an agég ommawid ah chanak way émméy hen anchi lugar way ensasagganan Apudyus chillu ah mantarowana ta mahahallimunan ahchi ah unig hen henlifu ya chuwanggasot ya énémporoy way ag-agaw.

⁷ Angkay hiyachi yag ammag finumta-at agé hen gufat ad uchu. Wat ah Miguel way ap-apon chi anghel, emponòna hen anchichay tapen hen anghel way mangufat hen anchi amoraga. Yag hen anchi amoraga agé, ya hen anchichay a-anghelna, chacha agé mèpatéy, ⁸ ngém ancha chillug na-afà amin, wat maid mafalin ah mì-iggawancha ad uchu. ⁹ Wat ammag netap-ar hen anchi chakaray amoraga ya hen anchichay a-anghelna hen antoy lota. Yag hen anchi amoraga agé, hiya hen anchi farakkan ad namenghan way ap-apon hen chumunyu way ekatcha agéén Satanas way hiya agé hen anchi nanlokop hen egachay katagutagu hen antoy lota.

¹⁰ Yachi yag chengngar-o hen anchi chakaray ale ad uchu way mangaliyén, "Ad uwan hen tommot-owaan hen anchi térén way mangenhara-an Apudyus hen tatagu, te ad uwan hen

mepàil-an hen mannakafalinna way mantoray. Ya ad uwan agé hen mepàil-an hen karébféngan hen anchi penepelena way Cristu way mantoray, te na-afà hen anchi ap-apon hen chumunyu yag netap-ar way hiya hen anchi cha nangempafasofasor hen anchichay sosnodtaaw way annag cha pafasofasoron chicha an Apudyus ah ka-ag-a-ag-agaw ya karafilafi. ¹¹ Ya hen anchichay sosnodtaaw, enafàcha chillu hiya gapon nifufuan hen charan hen anchi Karnero ya gapo agé hen anchi chacha nanginwarawagan hen mepanggép hen anchi Karnero, tàén hiyachi hen chacha inyatéy way igaycha igayù hen ataguwancha. ¹² Wat amintaaw way wacha ahtod uchu, antaaw ammag lomaylayad te netap-ar ah Chumunyu. Ngém anchag kachugchugu amin hen anchichay ininggaw hen lota yah fayfay te ahchi hen netap-aran Chumunyu. Yag ammag pararo agé hen aningarngara te innilana way ammag akettoy hen tempona way mangamma hen laychéney ammaan.”

¹³ Angkay hiyachi way enlasin hen anchi amoraga way netap-ar yag nepêchag hen antoy lota, annaat agég cha chégchéchéchégégén hen anchi fufae way nanginyanà hen anchi ongay larae. ¹⁴ Ngém hen anchi fufae, ammag na-adchan ah chuway payà way kaman payà chi napegsay angaw ah tomayapana way omawid hen anchi farakkan way ap-apon hen chumunyu, yag émméy hen anchi chanak way mahalimunahchi hen unig hen toroy tawén ya kagudwa. ¹⁵ Wat hen anchi amoraga, annag inyutlà hen ammag kaman wangwang way chanum ah manganuchana koma hen anchi fufae, ¹⁶ ngém ammag tomorong agé hen antoy lota te ammag nanta-ang way nangùmün amin hen anchi chanum way narpon tapà hen anchi amoraga. ¹⁷ Yachi yag ammag ommam-améchat agé hen aningarngar hen anchi amoraga hen anchi fufae, wat annaat ammag i gufatén hen anchichay tapen hen a-anàna way chichachi hen anchichay cha mangafurot hen imfagan Apudyus ya nangempapate way mamangchéhen hen anchi tot-owa way intudtuchun Jesus. ¹⁸ Yachi yag i tomatachég hen anchi amoraga hen anchi penget hen fayfay way manhéhééd.

Hen anchi aggaégyat way animar way narpo hen fayfay

13 Angkay yachi yag innilà way wachan fummùnag hen anchi fayfay way ammag aggaégyatay térén way animar way pitu hen uruna ya hemporog agé hen hàgudna. Yag ihaihan anchi pituy urunéén nasosollatan ah ngachan way mangsot an Apudyus. Ya hen anchichay hemporoy hàgud agé, nahohòronganahchi kaman koronan chi are. ² Yag hen itchuran hen anchi animar way innilà, wat kaman leopardo way ammag cha fumurfur-i. Yag hen he-ena, ammag orhe way kaman hen he-en chi bear. Ya hen tapàna agé, ammag aggaégyat way kaman tapà chi layun. Yag hen anchi amoraga, anna agég enetchong hen anchi animar hen mannakafalinna ya hen mantorayana ya hen kenarébféngna. ³ Yag hen anchi ihay urun hen anchi ag-

gaégyatay animarat wachan ammag chakaray figadna way magat inyatéyna ngém an chillug napéy-anan yag kasen natagu. Wat yachi hen nahahaangan hen aminay katagutagu hen antoy lota ya hen sommorotancha amin an hiya. ⁴ Yag ancha amin agég chachayawén paat hen anchi amoraga gapon nangchatana hen kafaalana hen anchi aggaégyatay animar. Yag chachayawéncha agé hen anchi aggaégyatay animar way mangaliyén, “Ammag maid kepadpachongan hen yahay animar ya maid agé makasango an hiya.”

⁵ Yag hen anchi aggaégyatay animar, nawayaan way tomangset ya mangsot an Apudyus ya naparufusan agé way mantoray ah unig hen opatporo ya chuway furan. ⁶ Wat inlugina way ammag cha mangsomangsot an Apudyus ya umat agé hen anchi ngachanna ya hen anchi faréyna ad uchu ya anat agé hen anchichay aminay ini-inggaw ahchi. ⁷ Yag nawayaan agé hen anchi animar way mangufat hen anchichay tatagun Apudyus ah mangafa-ana an chicha, yag nidchat agé hen wayana way mangentoray hen egachay kapo-opon chi tatagu hen kafabréfabréy ah karotarota way maid narawhan hen egachay nankarakarasey ale.

⁸ Wat aminay katagutagu hen antoy lota, ancha amin ammag cha chayawén hiya way manongad yanggay hen anchichay tatagu way nelelesta hen ngachancha hen anchi libnun hen anchi Karnero way nepapchit. Te nanepod hen lugugin hen egad, looh nelelesta hen yachiy libnu hen kangachangachan hen anchichay madchan ah mannanayun way ataguwan an Apudyus.

⁹ Naingaan-ayu wat masapor changrényuto. ¹⁰ Te hen anchichay tatagu way nanginggasat way mifarud wat mifarudcha tot-owa. Yag hen anchichay nanginggasat way mepapchit, wat ancha agég mapchit tot-owa. Wat hiyachi, chàyu way tatagun Apudyusat masapor mannunuuchunyu hen afurotyu ya manokchunyu yanggay ah Apudyus, tàén heno hen mepasamak an chàyu.

Hen agwan hen anchi aggaégyatay animar way narpon lota

¹¹ Angkay hiyachi yag wacha hen kasen-o innilà way aggaégyatay animar agé way ad char-ém hen antoy lota hen narpowana. Ahnachi, chuwa yanggay hen hàgudna way kaman hàgud hen anà chi karnero, ngém aggaégyat chillu hen alena te kaman alen chi amoraga. ¹² Yag hen aminay kafaalan hen anchi pés-éy animar, wacha agé aminchi an hiya te hiya hen kaman paat penaka-acharna. Yag annag cha peletén hen katagutagu hen antoy lota way manayaw hen anchi pés-éy animar way napéy-anan hen anchi pararo way figadna way éréngna komah iyatéyna. ¹³ Ya hen anchi metéb way animar, empàilana hen ammag omenpa-haang way kaskascha-aw, te magénén empapêchagna hen apoy way marpod uchu ah mangi-ilan hen tatagu. ¹⁴ Wat neparufus way manlokop hen aminay katagutagu hen antoy lota gapon anchi nangammaana hen anchichay kaskascha-aw way enammaana

gapon kafaellan hen anchi pès-éy animar. Yag hen anchi metéb way animar agé, enmancharna hen tatagu ta omammachah enan-animar ah manmanma-ancha hen anchi pès-éy animar way pararo hen figadna way nafa-ag ah fangid ngém natagu chillu. ¹⁵ Yag neparufus agé hen mannakafalin hen anchi metéb way animar way mangenhapod hen fùfuoh hen anchi enan-animar ta mafalin way maka-ale ya makapchit agé hen heno way achi manayaw an hiya. ¹⁶ Ya hen anchi metéb way animar agé, annag penelet hen egachay katagutagu way mamarkaan hen etongcha ono hen awan way limacha ah markan hen anchi pès-éy animar. Wat namarkaan hen aminay tatagu way manepod hen kangatowan inggana hen anchichay arohaeh, ya uray hen fafaknang ya hen publi, ya hen anchichay nasa-achan ya hen anchichay cha-an. ¹⁷ Te no achi markaan hen tatagu ah ngachan hen anchi pès-éy animar ono hen numeron hen ngachanna, ammag uray hen incha lomàwan ya hen inchan elàwan wat achi mafalin.

¹⁸ An yanggay hen anchichay naham-an way tatagu hen maka-awat an cha natto. Wat hen anchi nahaman, elasinna koma hen miyaligan hen anchi numeron hen anchi pès-éy animar te hen hiyachiy numero, wat ifagana hen ngachan hen ihay tagu way hen numeronaat énémgasot ya énémporo ya éném.

Hen anchi Karnero ya hen anchichay henara-ana way hinggasot ya opatporo ya opatay lifu

14 Angkay hiyachi way nanlangrangaà yag innilat agé hen anchi Karnero way tommatàchég hen anchi filig way ekatchéén Sion. Ya wachachaat agé way nelarammong an hiya hen anchichay hinggasot ya opatporo ya opatay lifu way tatagu way nasoratan hen etongcha ah ngachanna ya hen ngachan Amana. ² Yag chengngar-o agé hen chan ale ad uchu way ammag chakar hen alena te kaman hen uswar hen cha mangab-afarug way chanum ya kaman agé hen alen hen cha magagseet way echor, ngém kaman agé chillu hen kankantan hen chuaray chan gitgitara. ³ Yag hen anchichay hinggasot ya opatporo ya opatay lifu way tatagu, henahagangcha hen anchi tummutùchu way Are ya hen anchi opatay parsowa, ya anat agé hen anchichay mangemponponò. Ya chacha agé kankantéén hen anchi faru way kankanta way maid chillu kasen maka-achar no faén yanggay chicha, te chicha hen anchichay senobfot hen anchi Karnero hen iningawancha hen lota. ⁴ Ya chichachi agé way hinggasot ya opatporo ya opatay lifu way tatagu, pahigcha omma-abfurot way nangar-arwad hen afurotcha ya maid agé enam-ammaancha ah lenoroko hen fufae. Yag memetnodcha agé paat hen anchi Karnero hen uray heno way ayana, te chicha agé hen anchichay nafafayyachan hen fasorna way kaman ten-én Apudyus chicha hen amin anchichay tapenay tatagu ah pès-éy paat michaton an hiya ya hen anchi Karnero. ⁵ Ya an agég maid nankétkétmancha ya ammag maid agé fasfasorcha an Apudyus.

Hen empachamag hen anchi toroy anghel

⁶ Angkay yachi yag innilà agé hen ihay anghel way cha tomayap ad uchu-uchu way cha mangempagngar hen katagutagu hen anchi ammayay chamag way achi ma-at-atob ah ing-inggana. Yag chana iwarawagchi hen egachay kapo-opo-on chi tatagu hen kafabréfabréy ah karotarota way netape agé hen egachay karasen chi ale. ⁷ Yag chinakarna way mangaliyén, “Iyafiinyu paat ah Apudyus ya chachayyawényu hen kaenammayna te inumchah hen manguwisana hen katagutagu. Wat anyu yanggay ammag chachayyawén hiya, te hiya chillu hen nangamma hen angamin way uray ad uchu ya hen lota ya anat agé hen fayfay ya hen egachay fufun.”

⁸ Yachi yag wacha agé hen ihay miyagway anghel way cha umunud way mangaliyén, “Ammag nachachael way térén hen anchi nanchinamag way fabréy ad Babilonia ah kachusaana way hen anchichay tataguna, kaman paat anchag empainum hen anchi paketay fayahcha hen egachay katagutagu hen antoy lota, te anchag enawis chicha amin way mèamma hen amin anchichay ammag laweng way chacha enammaan.”

⁹ Angkay hiyachi yag neparég agé hen anchi miyatloy anghel, yag chinakarna way mangaliyén, “Changrényu hen mekaman hen aminay tatagu way cha manadayaw hen anchi aggaégyatay animar ya hen anchi enan-animar way manmanma-an an hiya, ya changrényu agé hen mekaman hen anchichay aminay nangempamarka hen etongcha ya limacha ah ngachanna. ¹⁰ Te an agég epainum Apudyus an chicha hen anchi ammag paket way ligat way maid makatempara an nadchi way yachin anchi térén way manusaana an chicha gapon fasorcha. Wat amincha, anchag mapap-aligatanay térén ah apoy ya hen anchi cha gumilab way asufre hen sangwanan hen anchichay anghel Apudyus ya hen anchi Karnero. ¹¹ Yag hen anchi apoy agé way cha mamaligat an chicha, ammag maid madmachépana te ammag gumigilab ah ing-inggana way maid tomagayan hen asokna. Wat ammag maid poros metortorngangan hen chacha mapaligatan, te ammag enag-agaw ya lenafi wat anchag maliliggatan, te chicha hen anchichay nanayaw hen anchi aggaégyat way animar ya hen anchi enan-animar way manmanma-an an hiya, yag ancha agég namarkaan ah ngachan hen anchi animar.

¹² “Wat yachi, chàyu way tatagun Apudyus way cha nangamma hen imfagana ya cha omafurot an Jesus, masapor mannunuuchunyu hen afurotyu ta achiayu ma-aw-awis, tàén heno hen mepasamak an chàyu.”

¹³ Yachi yag chengngar-o agé hen nan-ale ad uchu, yag imfagana an haén way mangaliyén, “Esoratnoto way manepod ad uwan, ancha yanggay ammag laylayad hen anchichay cha omafurot an Apotaaw no matéycha.” Yag tenomfar agé hen anchi Espiritun Apudyus way nangafun, ekatnéén, “Oo, tot-owaha way laylayadcha, te hen matéyancha, yachi hen man-inun-

garanha hen anchi nalgat way chunucha, yag icha-hancha agé hen anchi halenonot hen anchichay ammay way enammaanacha.”

Hen nabta-an hen anchichay achi omafurot way miyalig ah mura hen antoy lota

¹⁴ Angkay hiyachi yag wachaat agé hen innilà way pokkawanay funat, yag wacha agé hen tummutùchu an nadchi way kaman tatagu way nahohòrongan ah faletò way koronan chi are ya nan-é-édchén agé ah tachém way kompay. ¹⁵ Yachi yag innilà agé hen ihay anghel way fummùnag way narpon anchi Templo ad uchu, yag enngawana hen anchi tummutùchu hen funat way mangaliyén, “Ehawadno hen annay kompayno ta fat-ém hen anchi lota, te inumchah ad uwan hen mabta-ana, te kamanha naggéhén amin hen anchichay ininggaw.” ¹⁶ Wat hen anchi tummutùchu hen anchi funat, enhawadna tot-owa hen anchi kompayna yag fintànaat amin hen lota.

¹⁷ Yachi yag wacha hen kasen-o innilà way ihay anghel way fummùnag agé way narpon anchi Templo ad uchu, yag nan-é-édchén agé ah tachémay kompay.

¹⁸ Yachi yag fummùnag hen iha agé way narpon anchi chacha mangmanghéfan hen michaton an Apudyus way hiya hen nangimfiyang hen apoy. Yag enngawana agé hen anchi iha way nan-é-édchén ah tachémay kompay way mangaliyén, “Ehawadno hen annay kompayno ta éghatém hen egachay fungan hen wa-ar way greps way nimura hen lota te nar-umcha amin.” ¹⁹ Wat enhawad tot-owa hen anchi anghel hen kompayna hen lota yag fintànaat hen aminay fungan hen anchi greps, yag annaat agé epénpén hen anchi chakaray faliwés Apudyus way yachi hen kaman anchi pararo way aningarngarna way manusa hen tatagun antoy lota. ²⁰ Yag hen iggaw hen nafaliwésan hen anchichay nabtà, wat hen anchi lahin hen fabrèy. Yag hen anchi chara way fummùnag hen anchi faliwés, wat ammag omminarwang ah natorok ah toronggagot ya chuwanporo way lometor way hen ka-ad-charémna agéat ihay metros ya kagudwa.

Hen mangempachahan hen anchichay anghel hen anchi anongoh way pituy ligat

15 Angkay hiyachi yag wacha agé hen kasen nepàila ad uchu way omenpahaangay térén way sinyar. Te hen innilà, wat pituy anghel way nanangchén hen anchi anongoh way pituy ligat way mepachah hen antoy lota, te chichachiy ligat hen pépég hen manusaan Apudyus hen tatagu.

² Yachi yag innilà agé hen anchi kaman chan kole-nawnaw way fayfay way ammag kaman sarmeng way na-ahangan ah apoy. Yag innilà agé hen anchichay tatagu way nangafà hen anchi aggaégyatay animar gapon anchi anchag ommachiyang way manayaw an hiya ya hen anchi enan-animar way kapadpachongna, ya iggaycha amin nampamarka hen anchi numeron hen ngachanna. Wat chicha, tommatàchégcha hen

penget hen anchi fayfayanchi way aheéd-échén ah kaman gitara way inidchat Apudyus an chicha. ³ Yag chacha agé kankantéén hen anchi kankantan Moses way nansérfi an Apudyus way yachi agé hen kankantan hen anchi Karnero. Yag ekatcha way nankankantéén,

“Heay Apo way Apudyusat mannakafael-a way mangamma ah uray heno, wat kahahaang ya kachachayaw hen aminay cham ammaan.

Ya hea hen Aren hen aminay tatagu hen karotarota way ammag nalentég ya pahig tot-owa hen aminay cham am-ammaan.

⁴ Ammag maid achi émégat an hea ad uwan, ya maid agé achi mangimpudnu hen kenangatom te ammag maid chillu mepachongan hen kaenammayno.

Wat hen aminay katagutagu ah karotarotaat umalecha amin way manayaw an hea te na-awatancha amin hen kenanongnong hen aminay a-ammam.”

⁵ Angkay narpaschi yag innilà-at agé way nafütan hen anchi Templo ad uchu way nailà agé hen anchi Kachachayawan way Kowarton Apudyus. ⁶ Yachi yag fummùnagcha hen anchi pituy anghel way narpochan anchi Templo way nanangchén hen anchichay pituy ligat. Yag amincha, nanlurumfongcha ah pokkawanay térén way maid manmansana, ya nasesentoronan agé hen paragpagcha ah faletò. ⁷ Yachi agé yag émméy hen iha hen anchichay opatay parsowa yag en-enchangna hen anchichay pituy anghel ah chuyug way faletò way nanapno ah chusan Apudyus way hiyan anchi natattaguh ing-inggana. ⁸ Wat ammag chan funoong agéh asok hen amin anchi Templo ad uchu ah kaman longahaw hen kaenammay Apudyus ya hen mannakafalinna. Wat ammag maid makaghép an nadchi ingganah marpas hen anchi pituy ligat way epachah hen anchichay pituy anghel.

Hen miwàwa-an hen anchi pituy chuyug way nanapno ah chusan Apudyus

16 Angkay hiyachi yag chengngar-o agé hen anchi ale way narpon anchi Templo way chana on-gawan hen anchichay pituy anghel way mangaliyén, “In-ayu ta inyu ihiyat hen anchi lota hen annachay ligat way ininggaw hen annay pituy chuyugyu way yahan manusan Apudyus hen tatagu.”

² Wat yachi yag émméy hen anchi pés-éy anghel way i nanginhiyat hen ininggaw hen anchi chuyugna, yag hen lota paat hen nanginhiyatana. Wat ammag amin hen anchichay namarkaan hen markan hen anchi aggaégyatay animar ya hen anchichay nanayaw hen anchi enan-animar way kapadpachongna, anchag nan-aggulid amin ah ammag chan agub way gulid way ammag pararo hen sigabna.

³ Yachi yag émméy agé hen anchi miyagway anghel way i nanginhiyat hen ininggaw hen anchi chuyugna, yag hen anchi fayfay paat hen nanginhiyatana. Wat ammag namfalin hen anchi chanum ah kaman charang chi natéy, yag aminay chan i-iwi hen fayfayat anchag nan-atéy amin.

⁴Yachi yag émméy agé hen anchi miyatloy anghel way i nanginhiyat hen ininggaw hen chuyugna, yag hen egachay wangwang ya fufun hen nanginhiyatana. Wat ammag namfalin ah chara hen aminay chanum an cha nadchi. ⁵Yachi yag chengngar-o agé hen imfangan hen anchi anghel way nangenlébféng hen chanum, ekatnéén, “Heay Apudyus way nawawà-acha nanepod hen laprapona ya mawawà-acha-a agé ad uwan way ammag maid mepachongan hen kaenam-mayno, ammag nenènonng ya nalilimpiyu hen cham manusaan hen tatagu. ⁶Te chicha, anchag pinchit hen anchichay tatagum ya hen anchichay profetam way kaman paat ancha agég inhiyat hen characha. Wat awahcha hen cham mangempainuman hen chara an chicha ad uwan ah assong hen enammaancho.” ⁷Yachi yag chengngar-o agé hen tenomfar way narpo hen anchi iggaw hen anchi chacha mangmanghéfan hen michaton an Apudyus way mangaliyén, “Oo tot-owa, heay Apo way Apudyus way mannakafael, nenènonng ya nalilimpiyu tot-owa hen aminay cham ekaman way manusa hen tatagu.”

⁸Angkay hiyachi yag émméy agé hen anchi ma-ap-atay anghel way i nanginhiyat hen ininggaw hen chuyugna, yag ammag hen anchi init agé hen nanginhiyatana. Wat ammag pommegsa way térén hen umminitana ingganah anchag cha ma-atongan hen tatagu ah pétangna. ⁹Wat hen anchichay tatagu, tàen chacha ma-atongan hen anchi pararoy pétang hen init, chachaat chillu echotan ah Apudyus way mannakafael an cha nadchiy ligat. Ya ancha agég achi etagay hen fummasorancha ah manayawancha hen kenangaton Apudyus.

¹⁰Angkay hiyachi yag émméy agé hen anchi ma-alemay anghel way i nanginhiyat hen chuyugna, yag hen anchi tummutùchuwan paat hen anchi chan toray way aggaégyatay animar hen nanginhiyatana. Wat ammag hommelang way térén hen aminay chana etorayén way tatagu, yag magénén chachan ngangalitfén hen fub-acha yag chacha agé hétaén hen chilacha ah kenasigab hen anchi cha mepasamak an chicha. ¹¹Ngém maichat agé ta ancha an etagay hen anchichay lawengay a-ammacha, anchaat agé an cha echotan ah Apudyus ad uchu way gapo hen chan sigfan hen acharcha ya hen nan-aggulichancha.

¹²Angkay hiyachi agé yag émméy hen anchi ma-anémay anghel way i nanginhiyat hen anchi chuyugna, yag hen anchi chakaray wangwang way ekatchéén Eufrates hen nanginhiyatana. Wat ammag napet-agan hen hiyachiy wangwang ah makadchangan hen anchichay nan-angato way toray way i mīgufat way marpo hen ommamet hen cha fùnagan hen init. ¹³Yachi yag an-owat agé ilan hen toroy chumunyu way kaman tokak chi itchuracha way hen iha, narpoh tapà hen anchi amoraga. Ya hen iha, narpoh tapà hen anchi pés-éy aggaégyatay animar. Yag hen anchi miyatlo, narpo agéh tapà hen anchi senang profeta way penaka-achar hen animaranchi. ¹⁴Wat hen anchichay toroy chumunyu, chicha hen anchichay maka-ammah

kaskascha-aw way i agé mangamong hen egachay toray ah karotarota ya hen sorchachucha ta incha gu-fatén hen anchi mannakafalin way Apudyus. Ngém hen hiyachiyat agé way ag-agaw hen mangafa-an Apudyus hen egachay kafusorna.

¹⁵Yag hen ngachan hen anchi lugar way nangamongan hen anchichay chumunyu an chicha, yachi hen nangadnan ah Armegegon ah Henebreo way alen hen anchichay Judio.

Wat yachin mangaryan Jesu Cristuwén, “Papan-naagényu paat hen antoy ifagà, te ammag maid pootonyu hen mamfangchà te kaman hen ekaman hen anchi mangakaw way maid mapòpootan yag inumchahat. Wat ammag laylayad hen anchi tagu way nansasaggana way mamannéd an haén way kaman hen anchi nanlurumfong way achi masmasséy, te hiya, achi machahan way namfafallad ah kafiinana.”

¹⁷Angkay hiyachi yag neparég agé hen anchi mapituy anghel way i nanginhiyat hen ininggaw hen anchi chuyugna, yag hen yawyaw hen nanginhiyatana. Yag hen hiyachi, wachaat agé hen chakaray ale way narpon tummutùchuwan paat Apudyus ah Templo way mangaliyén, “Ammag narpas hen angamin ad uwan.” ¹⁸Yag chaat mangolekoleyapyap ya wachaat hen anchi chan uswar yag cha agé omechoechor yag nanlunig ah ammag napegsay térén way nanepod hen laprapon hen tatagun antoy lotaat, maid kepachongan hen kenapegsana. ¹⁹Wat ammag nan-atlo way napet-pet-ang hen anchi nanchinamag way fabréy ad Babilonia, yag ancha agég nachachael hen egachay chakaray fabréy ah karotarota. Wat iggay tot-owa aliwan Apudyus way manusa hen anchichay tatagu ad Babilonia, te ah nanusaana, kaman annag empainum an chicha amin hen anchi pararoy paket way fayahna ingganah maid nehàfa ah uray hen tedted way hiyachi hen anchi pararo way aningarngarna. ²⁰Wat ancha agég nan-alihéd amin hen anchichay lota way nanggagaw-én hen fayfay ya kaman agé hen kafilifiligat anchag nagnagchay way nantanap amin. ²¹Yag ammag niyuchan agé hen chachanakkaray churaro way magénén leman poroy kilo hen kachaghénna way anchag chan ya-ayà way manégtég hen tatagu. Yag hen anchichay tatagu agé, ancha chillug cha echotan ah Apudyus gapon anchi aggaégyatay churaro te ammag amchanchi way ligat.

Hen anchi fufae way nanchinamag hen kenapotana way nansasakkay hen anchi aggaégyatay animar

17 Angkay hiyachi yag ummale hen iha hen anchichay pituy anghel way nan-éédchén ah chuyug yag ekatna an haénén, “Umalea ngén ta inta ta iyà epàila an hea hen ekaman Apudyus way manusa hen anchichay tatagun anchi fabréy way nehag-én hen anchichay chuaray wangwang way hen miyaligan hen anchi fabréyat ihay fufae way ammag nanchinamag chi kenapotana. ²Hen hiyachiy fufae, kaman annag inyisséy hen aminay toray hen antoy lota, te nifasorcha amin an hiya. Ya hen egachay katagutagu hen antoy

lota agé, anchag kaman amin nafutang hen nanginu-mancha hen anchi fayahna way chana empainum.”

³ Angkay hiyachi yag pinchénà hen Espiritun Apudyus yag inyèyà hen anchi anghel hen pachinanak. Angkay émméyà ahchi, innilà hen ihay fufae way nansasakkay hen ihay aggaégyatay chittakan way animar way pitu hen uruna ya hemporoy agé hen hàgudna. Yag ammag nalèmot agé hen acharna way nasoratan ah chuaray ngachan way pahig usot an Apudyus. ⁴ Yag hen anchi fufae agé, nanlurumfong ah lumfong chi are way chittakan ya ngéttégan, ya nanang-angga agé ah faletò ya perlas ya hen anchichay nan-angina way fato way cha somelap. Yag iné-ég-nanana agé hen ihay tasa way faletò way chana iyawis ya an agég nanapno ah aggarémha way chana enam-ammaan way chichachi hen halenonot hen chagchagasna. ⁵ Yag wacha agé hen ihay nesorat ah etongna way ngachan way cha-an ma-ammuwan hen laychényay aryén way ekatnéén, “Hen anchi nanchinamag way fabrèy ad Babilonia, hiya hen inan hen aminay pota ya hiya agé hen pongar hen egachay aggarémha way a-amma hen amin antoy lota.” ⁶ Yag hen nangi-ilà hen anchi fufaeyanchi, wat ammag nafutang peet way hen anchi imfutangnaat hen charan hen anchichay tatagun Apudyus way napchit gapoh pammat-echa an Jesus.

Wat anà tot-owa ammag nahahaang way térén hen nangil-à an hiya. ⁷ Yag anat ekat hen anchi anghel an haénén, “Pakay mahaang. Changrém ngén ta ifagà hen anchi cha-an ma-ammuwan way miyaligan hen anchi fufae ya hen miyaligan agé hen anchi aggaégyatay animar way nansasakkayana way pitu hen uruna ya hemporoy hen hàgudna. ⁸ Te hen anchi aggaégyatay animar, natattagu hen anchi ar-argaw hen antoy lota ngém namaid ad uwan. Ngém kasen chillu fùnag ah tapen chi ag-agaw way marpon anchi fito way maid péppég chi ka-adcharémna. Ngém hen halenonot hen fùnagana agéat hen metatap-arana chillu. Yag anchag mascha-aw amin hen anchichay tatagu hen antoy lota way iggay melesta hen ngachanna hen anchi libnu way nanepod hen lugrugin hen antoy lotaat, yachi hen nelelestaan hen kangachangachan hen aminay na-adchan ah mannanayun way ataguwan. Wat anchag mahaang way mangila hen anchi aggaégyatay animar way wacha hen ar-argaw ya anat agég namaid yag antoyanat agé way kasen nepafùnag.”

⁹ “Ammag naligatto ah ma-awatan, wat egad hen naham-an way tatagu hen maka-awat heto. Te hen anchichay pituy uru, wat chichachi hen pituy tagétyéy way tummutùchuwan hen anchi fufae. Ya faén agé yanggaychi te miyaligcha agé ah pituy are ¹⁰ way napéppég hen nan-areyan hen anchichay lema, ya chan toray ad uwan hen anchi ma-aném, ya hen anchi ma-apitu wat cha-an umchah hen mantorayana. Ngém no umchah agé, an yanggay hen-aketan hen mantorayana. ¹¹ Yag mepanggép agé hen anchi aggaégyatay animar way natagu hen ar-argaw yag namaid ad uwan, hiya hen kaman ma-awaru way are,

ngém iha chillu hen anchi pituwanchi way hen halenonotna, ammag metap-ar.”

¹² “Yag hen miyaligan agé hen anchichay hemporoy way hàgud, chichachi hen kasen hemporoy are way cha-an umchah hen mantorayancha. Ngém no umchah hen karébféngancha way mantoray, mètoraycha hen anchi aggaégyatay animar ah hen-aketan te kaman yanggay an ihay uras hen mantorayancha.

¹³ Ngém an yanggay ihà-an hen pontoscha amin, te ancha an eporang hen aminay kafaalancha ya hen aminay lébféngcha hen anchi animaranchi ¹⁴ ta ancha ammag éméhà-an way mangufat hen anchi Karnero. Ngém hen anchi Karnero ya hen anchichay natatallek way penepelena way somosorot an hiya, a-abfaéncha chillu amin chicha te hen anchi Karnero, hiya chillu hen ap-apon hen egachay ap-apo, ya hiya agé hen aren hen egachay are.”

¹⁵ Yachi yag anat agé ekat hen anchi anghel an haénén, “Hen miyaligan hen anchi chuaray wangwang way innilam way tummutùchuwan hen anchi pota, chichachi hen egachay kapo-opo-on chi tatagu ah karotarota yah kafabréfabréy way wacha hen egachay karasen chi ale.”

¹⁶ “Yag hen anchichay hemporoy hàgud way innilam ya hen anchi aggaégyatay animarat, umchah hen tempo way mamusorancha hen anchi fufae, wat anchag aran hen aminay kok-owana way ingganah mafarchan hen acharna, yag anchaat agé issa hen lamanna ya gébhéncha hen mafay-anan. ¹⁷ Yag hen mangammaan amin an cha nadchi, te ah Apudyus paat hen mangempahpahmà ah katoroyan hen planona, te hiya chillu hen nangempahpahmà hen nantetempoyugan hen hamhamà hen anchichay hemporoy ah incha mangemporangan hen lébféngcha hen anchi animaranchi way mantoray. Ya hen ka-ammaan amin cha nadchiat ah tomot-owaan hen aminay imfagan Apudyus chillu way ma-ammaan.”

¹⁸ “Yag hen anchi fufae way innilam, hiya hen miyaligan hen anchi nanchinamag way fabrèy way cha mangentoray hen aminay karotarota hen antoy lota.”

Hen machachaelan anchi fabrèy way Babilonia

18 Angkay narpaschi yag innilà agé hen ihay anghel way cha marpod uchu way ammag chakar hen kafaalana ya ammag cha machilangan hen lota ah kenafuselna. ² Yag enèngawna way mangaliyén,

“Ammag nachusa ad uwan ya nachachaelay térén hen anchi nanchinamag way fabrèy way Babilonia. Wat ammag namfalin ah fumabréyan hen egachay kachumuchumunyu ya ongtan ya an agég homòfotan hen egachay laweng ya aggarémha way kasole. ³ Te hen hiyachiy fabrèy, annag enawis hen aminay tatagu ah katoratoray hen antoy lota way somorot hen anchi kenarawengna, te kaman paat annag empainum hen anchi pakelay fayahna hen aminay katagutagu ah kafutangancha amin. Ya hen anchichay chan totoray hen kafabréfabréy agé, kaman paat ancha amin am-

mag chinagchagas hiya. Ya amin agé hen anchichay chan tetencha hen antoy lota, ancha amin ammag fummaknang gapon pommasagan hen hiyachiy fabrèy way niyalig ah fufae.”

⁴ Angkay narpas way enalen hen anchi anghelchi, yag an-owat changrén hen kasen nan-ale ad uchu way mangaliyén,

“Chàyu way tatagù, lomayaw-ayuwat an nahhay fabrèy te magat mifasor-ayu hen fasorna, yag magat metapeayu agé hen machusaana. ⁵ Te ammag maid mepaniyan hen kachuar hen fasorna te magénén ni-hùchud ad uchu ah kachuarna. Yag cha-an aliw-an Apudyus hen amin anchichay lawengay a-ammana. ⁶ Wat hen mekaman an hiya, ammag amin hen anchi laweng way enammaana hen tapenaat, mifarés agéchi an hiya way ammag machubli hen ma-ammaan an hiya. Wat hen anchi tasa way pennona ah paket way empainumna hen tapena, matarwanchi ah mas pak-paket way mepàinum agé an hiya. ⁷ Yag hen ke-nachuar hen nanlamram-ayana ya nangem-pachayawana hen acharna, yachi agé hen kachuar hen ligat ya tokar way mepaharém an hiya. Te hen yachiy fabrèy way niyalig ah fufae, ekatna ah hamhamànéén, ‘Kamanà yanggay hen chan toray way haén, faénà ah nà-amfaro wat maid mepadpachah an haén ah ligat way kaman hen nafaro.’ ⁸ Ngém hen hiyachiyat, ammag magigsan way mepachah hen nankarakarasey ligat hen hiyachiy fabrèy te machusa ah saket ya étéy ya fitel, ya anat agé maghéb. Ma-ammaan amin chachi te ah Apudyus way manusa an hiyaat hiya hen man-nakafael way ap-apo.”

Yaha hen ekat hen anchi nan-ale ad uchu.

⁹ Yachi yag amin hen anchichay chan toray hen antoy lota way nichagchagas ya nèlamram-ay hen hiyachiy fabrèy way niyalig ah pota, ancha amin ammag kelaan ya ifilan hen hiyachiy fabrèy hen mangil-ancha hen asok hen maghéfana. ¹⁰ Ya ancha agég oma-ad-chawwéy te émégýatcha ah ketapyancha hen kachusaana. Wat anchag hekekelà way mangaliyén, “Kachugchugu lawa hen anchi nanchinamagay fabrèy way Babilonia. Ammag mannakafaelchi way fabrèy yag pakay lawa ammag ihay uras yanggay yag namaichat ah nachusana.”

¹¹ Ya kaman agé hen anchichay chan tetencha hen karotarota, wat ancha agég kelaan ya ifilan hen hiyachiy fabrèy, te no maghéfát maid kasen lomao hen tenchacha. ¹² Wat maid lomàrao ah tenchacha way nammaan ah faletò an cha kantar, ya hen anchichay nan-anginay fato ya perlas way cha ma-ammaan ah haleppon. Yag maid agé lomao hen anchichay nan-anginay lopot way pokkawan ya chittakan ya ngétté-gan ya anat agé hen anchichay sida. Ya maid agé lomao hen anchichay anammay way chan fango way away, ya anat agé hen anchichay henoy na-ammaan ah fàgit chi elefante ya nan-angina way away, ya anat agé hen na-ammaan ah gamfang ya gamà ya hen anammayay fato. ¹³ Yag maid agé lomao hen anchi chacha etencha way nankarakarase way omenpafango

ah ma-an ya hen anchichay fangfangru way frankensens ya mira ya anat hen tapena. Ya maid agé lomao hen chacha elao way fayah ya lana an cha arina an cha pagéy, ya umat agé hen faka ya karnero ya kafayu ya hen kalesa. Ya maid agé lomao hen anchichay tatagu way anchag cha elao ah alepan. ¹⁴ Wat ammag ekat hen anchichay chan tetencha agéén, “Sayang lawahay fabrèy, te ammag namaid hen anchichay patpatigéna way a-anammay ah manlamram-ayana te anchag neopoh amin. Wat amin hen anchichay kafinaknangna way cha mangempachayaw an hiya, ancha amin ammag namaid ah ing-inggana way achi mafalin kasen mifangad.”

¹⁵ Wat amin hen anchichay chan tetencha way fummaknang gapon chacha nangenlàwaràwan hen tenchacha hen hiyachiy fabrèy, wat ancha agég oma-ad-chawwéy te émégýatcha way metakorong hen kachusaana. Ngém ancha chillug hekekelà ya hei-ifil way mangaliyén, ¹⁶ “Ammag kachugchugu lawa hen hiyahay nanchinamag way fabrèy te ammag kaman eman fufae way nanlumfong ah kanginaan way chittakan ya ngétté-gan ya nan-ang-angga agé ah faletò an cha perlas ya hen nan-angina way fato. ¹⁷ Ngém ammag an yanggay ihà-anay uras yag namaichat hen egachay kafinaknangna.”

Yag kaman agé hen amin anchichay chan maneho hen papor ya hen anchichay chan chunu hen papor ya anat agé hen anchichay chan fiyahi hen papor ya umat agé hen aminay tatagu way chan chunu hen fayfay, wat ancha amin ammag oma-adchawwéy, ¹⁸ yag anchag heo-ongaw no ilancho hen anchi asok way cha matood hen hiyachiy fabrèy. Yag mankelacha way mangaliyén, “Anggay-a te nokay lawa hen mepadpachongan nahha way nanchinamag way fabrèy.” ¹⁹ Yag magénén chacha chapchaporan hen urucha ah chan sigfan hen hamhamàcha hen yachiy fabrèy, yag hekekelacha ya hei-ifilcha way mangaliyén, “Ammag kachugchugu lawaha way nanchinamag way fabrèy. Te ammag hen kafinaknangna eman hen fummaknangan hen egachay wachan paporna way chana ifiyahi hen yahay fabrèy. Yag ad uwanat agé yag ammag iggay éméy ah ihay uras yag ammag namaichat hen egachay kafinaknangna.”

²⁰ Ngém chàyu way wachad uchu, an-ayu yanggay ammag lomaylayad. Ya umat agé chàyu way tatagun Apudyus ya hen aposelna ya hen profetana, lomaylayad-ayu amin te imfarés Apudyus chàyu way hen nanusaana hen hiyachiy fabrèy, wat gapon enammaana an chàyu.

²¹ Yachi yag wacha hen ihay ammag orhe way anghel way annag lenabten hen ihay chakaray challug yag empètlàna ah fayfay way mangaliyén, “Yato agé hen mekaman hen anchi nanchinamag way fabrèy way Babilonia way permi hen machachaelana ta achi kasen mail-ila ah ing-inggana. ²² Wat ammag maid kasen magmagngar ah ing-inggana hen hiyachiy fabrèy ah henoy mankankanta ya chan gitgitara ya cha mamabarachong ya mangorkorneta. Yag ammag maid agé

machahan ahchi ah ing-inggana ah heno way manchunu way kaman hen anchichay chan féhféhar ya chan ab-afar. Yag maid agé magmagngar ah ing-inggana ah uray lawa an mamfayu. ²³ Ya maid agé kasen homeh-elawan chi helaw ahchih ing-inggana ya maid agé kasen magmagngar ah umus-usengaran hen chan kasar. Wat uray ta hen anchichay nantetenchahen hiyachiy fabrèy hen kafafaknangan hen amin antoy lota, yachi chillu hen kachusaancha. Yag yachi agé hen kachusaan hen amin anchichay wachan kafaalana ahchi way kaman hen anchichay mamfuni ya manchangar ya mansaromangka, te anchag lenokop hen katagutagu hen antoy lota ah kenasilibcha.”

²⁴ Wat nachusa hen hiyachiy fabrèy way Babilonia, te hen tataguhchi hen namchit hen anchichay profetan Apudyus ya anat agé hen anchichay tapenay tataguna, ya uray heno way tagu way napchit hen antoy lotaat natéycha amin gapon yachiy fabrèy.

Hen laylayad hen anchichay wachad uchu

19 Angkay narpas agéchi yag chengngar-o hen chachanakkar way ale way kaman alen hen ammag chuaray tatagu ad uchu way chacha ekatén, “Antaaw yanggay ammag chachayawén ah Apudyus te hiya yanggay hen makaharà hen tatagu ya hiya yanggay hen mannakafael ya ka-a-ammayan. ² Ya nalilimpiyu ya nenèngong agé hen chana ekaman way manguwis hen tatagu way ammag hen katot-owaan yanggay hen é-égnanana. Wat chinusana hen anchi fufae way nanchinamag hen kenapotana way hiya hen nangawis hen katagutagun antoy lota way mifasor hen fasorna. Yag chinusana agé hiya gapon namchitana hen anchichay nansérfi an hiya.”

³ Yachi yag anchaat agé éngaw way mangaliyén, “Antaaw yanggay ammag chachayawén ah Apudyus te ammag gumigilab ya oma-assok ah ing-inggana hen anchi nanchinamag way fabrèy ah nachusaana.”

⁴ Yag hen anchichay chuwanporo ya opatay mangemponponò ya hen anchi opatay parsowa, nampalentomangcha amin way manayaw agé an Apudyus way tummutùchu way chan toray, ekatchéén, “Oo eman, ta ah Apudyus yanggay hen machachayaw.”

Hen mankasaran hen anchi Karnero

⁵ Yachi yag chengngar-o agé hen ale way narpo hen iggaw hen anchi tummutùchuwan Apudyus way mangaliyén, “Anyug chachayawén ah Apudyus, amin-ayu way chan sérfi an hiya, ya amin-ayu way cha manginyafiin an hiya way uray nangato man ono nafafa, chayawényu amin hen anchi Apotaaw way ah Apudyus.”

⁶ Yag hen hiyachi, chengngar-o agé hen anchi kaman alen chi chuaray tatagu way kaman agé ésar chi mangab-afarug way chanum ya kaman agé hen gagseet chi echor, yag ekatcha way mangaliyén, “Antaaw ammag chachayawén ah Apudyus way hiya

yanggay hen mannakafael way Ap-apotaaw ya hiya yanggay agé hen mantoray hen angamin. ⁷ Wat antaaw ammag lomaylayad ya manlagsaragsak ya chachayawéntaaw hiya way kangangatowan. Te ad uwan, inumchah hen tempon hen mankasaran hen anchi Karnero, ya nansasaggana agé hen anchi ahawéna ⁸ te ninidchat an hiya hen anchi ammag am-ammay way lumfong way pokkawanay térén way poros chi manmansana.” (Yag hen miyaligan hen anchi ammayay lumfongat hen anchichay ammay way enammaan hen anchichay tatagun Apudyus.)

⁹ Angkay hiyachi yag anat ekat hen anchi anghel an haénén, “Esoratnoto way ancha yanggay ammag lomaylayad hen anchichay ma-ayagan way mèkasar hen kasar hen anchi Karnero.” Yag annaat agé epaunud way mangaliyén, “Tot-owachi te yachi hen enalen Apudyus paat.” ¹⁰ Wat anà ammag nampalentomang way manayaw koma hen anchi anghelanchi, ngém ekatnéén, “Aʷ, achim cha ekat hena te haénat ihaà agé way chan sérfi an Apudyus way kaman an chàyu ya hen anchichay ifayu way chitaaw, é-égnanantaaw amin hen anchi tot-owa way intudtuchun Jesus. Wat ah Apudyus yanggay hen machayaw way maid safali.”

Hen nangaryanan nadchi, te hen anchi empaka-awat hen anchichay profeta, wat yachi chillu hen intudtuchun Jesus.

Hen nangafa-an hen anchi nansasakkay ah pokkawanay kafayu

¹¹ Angkay hiyachi yag innila-at agé way ammag nafütan ad uchu yag fummùnag hen anchi ammag pokkawan way kafayu, yag hen anchi nansasakkayat, nangadnan ah “Katalekan ya Katot-owaan.” Te hiya, ammag nalilimpiyu paat hen manguwisana hen uwiséna, ya umat agé hen mangufatana hen gufaténa.

¹² Yag hen anchi matana, ammag tachém way kaman hen anchi gilab hen apoy. Ya hen uruna, nahohòrongan ah chuaray koronan chi are. Yag hen acharna, nasoratan agé ah ngachan way maid poros nangila no heno hen laychényay aryén no achi yanggay hiya. ¹³ Yag hen anchi lumfongna agé, ammag nadcharachara way kaman nesawsaw ah chara. Yag hen ngachan way niyawag an hiyaat “Hen Alen Apudyus”. ¹⁴ Yag amin hen anchichay sorchachu ad uchu, anchag memetnod an hiya way nanlurumfongcha amin agé ah ammag pokkawan way lumfong, ya nansasakkaycha amin agé ah pokkawanay kafayu. ¹⁵ Ya hiya agé, wacha hen fummufùnag ah tapàna way ammag tachémay fangid way yachi hen iyafàna hen tatagu ah katoratoray way achi omafurot an hiya. Wat annag etorayan amin chicha way ammag estrekto hen ekamanna way maid makaafà an hiya. Yag epàilana agé hen kenapararon hen manusaana hen tatagu, te ah mannakafalinna way Apudyusat annag gupesén hen heno way achi manguya way kaman hen mangpesan hen faliwés hen heno way gupeséna. ¹⁶ Yag nasoratan agé hen lumfongna ya umat agé hen orpona ah ihay ngachan way

hen hiyachiy ngachanat "Aren hen egachay Are ya Ap-apon hen egachay Ap-apo."

¹⁷ Angkay hiyachi yag innila-at agé hen ihay anghel way tommatàchég hen anchi init way chana ongawan hen anchichay kakasokasole way chan tayyatayyap ad uchu way mangaliyén, "Wayyu way kakasokasole, ma-among-ayu ta issayu hen anchi ammag chuar way partiyén Apudyus ah issayu. ¹⁸ Wat umaleayu ta issayu hen a-achar hen anchichay chan totoray ya hen anchichay sosorchachu ya hen anchichay kakapetancha agé, ya umat agé hen a-achar hen anchichay kafayu ya hen anchichay nansasakkay an cha nadchi. Ya ta issayu hen a-achar hen aminay tatagu way nan-angato manha ya nan-afafa ya hen anchichay wachan sa-adna ya hen maid."

¹⁹ Yachi yag innila-at agé hen anchi aggaégyatay animar ya hen anchichay i niyamong an hiya way amin hen chan totoray hen antoy lota ya hen aminay sorchachucha. Wat chacha amin ma-among way i mangufat hen anchi nansasakkay hen anchi pokkawanay kafayu ya hen anchichay sorchachuna. ²⁰ Ngém hen hiyachiyat agé, ammag nadpap hen anchi aggaégyatay animar ya umat agé hen anchi senang profeta way penaka-acharna way hiya hen anchi nangamma-amma hen anchichay kaskascha-aw. Yag hen anchichay kakaskascha-aw way enammaana, chichachi hen narokopan hen egachay tatagu way namarkaan ah markan hen animaranchi ya hen egachay tatagu agé way nanayaw hen anchi enan-animar way kapachongna. Yag yachi way nadpapcha hen anchi chuwa, anchag netap-ar way étégchay natatagu hen anchi igaw hen kaman fayfay way hen chanumnaat ammag pararo way apoy way ammag gumigilab way asufre.

²¹ Yag hen aminay sorchachucha, napchitcha amin agé way pinchit hen anchi fangid way fummufùnag ah tapà hen anchi nansasakkay hen anchi pokkawanay kafayu. Wat yachin inibhug hen amin anchichay kakasokasole.

Hen mifaruchan Chumunyu ah henlifu way tawén

20 Angkay hiyachi yag innilà agé hen ihay anghel way cha émhép way narpod uchu yag iné-ég-nanana hen torfek hen anchi fito way maid péppég chi ka-adcharémna ya anat agé hen ammag chakaray kawad. ² Yachi yag annag chinpap hen anchi amoraga way hiyan anchi farakkan ad namenghan way ekatchéén Satanas way ap-apon hen aminay chumunyu, yag annag kenawwachan hiya yag imfarudna ingganah marpas hen henlifu tawén. ³ Annag finarud yag entap-arna hiya hen anchi fito way maid péppég chi ka-adcharémna, yag annaat iyam-amma way mangnéb yag annaat sellaan yag enep-atna ta maid kasen waywayana way manlokop hen tatagu ah katoratoray hen antoy lota ingganah marpas hen anchi henlifu tawén. Manowat te no marpas hen anchi henlifu tawén, masapor kasen chillu meparufus ngém ammag hen-aketan.

⁴ Yachi yag an-owat ilan hen anchichay tùchun hen a-are, yag hen anchichay tummutùchu an cha nadchi, wat nidchat an chicha hen karébféngancha way manuwis. Yag innilà agé hen lennawan hen anchichay napchit gapon chacha ninwarawagan hen alen Apudyus ya hen katot-owaan mepanggép an Jesus. Te chicha hen anchichay ammag nangachi way manayaw hen anchi aggaégyatay animar ya hen anchi enan-animar way kapadpachongna, yag iggaycha agé epamarka hen etongcha ya hen limacha hen markana. Wat amin cha nadchi, nan-uchicha amin hen hiyachi yag nè-toraycha an Jesu Cristu hen anchi henlifu tawén.

⁵ Wat yachi hen anchi pès-éy man-uchiyan hen natéy. Waman hen anchichay tapen hen natéy, achicha mepauchi ingganah marpas hen anchi henlifu way tawén ya anchaat agé mepauchi. ⁶ Ammag pararo hen laylayad hen anchichay tatagu way metape hen anchi pès-éy man-uchiyan hen natéy te chicha hen tatagun Apudyus, yag achicha paat melak-am hen anchi ligat way ekatchéén pegwan chi atéyan. Yag chicha agé, anchag mansérfi ah kaman pachi an Apudyus yah Jesu Cristu, yag mètoraycha agé an hiya hen anchi henlifu tawén.

Hen ma-afa-an Chumunyu ya hen metap-arana

⁷ Angkay no marpas hen anchi henlifu way tawén, meparufus agé ah Chumunyu hen anchi nekorongana ⁸ yag fumùnag way i manlokop hen tatagu hen katoratoray ingganah pengepenget chi lota. Yachi yag amongona amin chicha way na-awagan agé ah Gog ya Magog, yag esaganana chicha way i mīgufat, ya maid makafilang hen kachuarha te kaman hen kachuar hen gahar ah fayfay. ⁹ Wat anchag miyap-ap amin hen antoy lota yag incha agé alekomkomon hen anchi kommampowan hen anchichay tatagun Apudyus ya umat agé hen anchi fabrèy way laylaychéna. Ngém hen hiyachi, ammag mepèchagat agé hen apoy way marpod uchu ah maghèfanha amin. ¹⁰ Yachi yag ah Chumunyu way nanlokop an chicha, ammag metap-ar agé hen anchi pararo way apoy way ammag gumigilab way asufre way yachi chillu hen netap-aran hen anchi aggaégyatay animar ya hen anchi penaka-acharna way senang profeta. Yag ancha amin ammag mapàpà-gang ahchi ah ing-inggana way enag-agaw ya lenafi way maid péppégna.

Hen anongoh hen kauwisan hen tatagu

¹¹ Angkay hiyachi agé yag innilà hen anchi chakar ya pokkawan way tùchun chi Are way wacha agé hen tummutùchu. Yag gapon kenawà-achana, ammag naumah amin hen antoy lota yad uchu ah maid kasen mail-il-ancha. ¹² Yachi yag innilà agé hen amin anchichay nan-atéy way tatagu way nepasangocha amin hen anchi tummutùchu. Wat wacha amin hen nan-angato ya hen nan-afafa, ya uray agé hen anchichay cha natéy ah fayfay, te nepafùnagcha amin. Wat amin hen anchichay nan-atéy way tatagu way ininggaw ad

Hades way kawad-an hen natéy, nepafùnagcha amin ta wéhchiyén mauwis way mifisar hen enammaana hen anchi natatagguwana. Yag yachi way tom-matàchégcha hen sangwanan hen anchi tummutùchu, nafùtan hen anchichay lilibnu way nesosollatan hen aminay enammaan hen katagutagu. Yachi yag anat agé mafùtan hen anchi ihay libnu way nelelestaan hen kangachangachan hen anchichay mi-iggaw an Apudyus ah ing-inggana. Yachi yag nauwischa amin hen anchichay tatagu way nan-uchi way nifisar hen anchichay nesosorat way enammaancha hen natatagguwancha, te nesorat aminchi hen anchichay lilibnu. ¹⁴Yag hen hiyachi, amin hen anchichay natéy way narpod Hades, netap-archa amin hen anchi cha gumilagilab way apoy way kaman yanggay fayfay. Ya hen anchi fayfayanchi, yachi hen anchi ekatchéén pegwan chi atéyan way yachin anchi térén way mesenaan an Apudyus ah ing-inggana. ¹⁵Wat heno way tagu way maid ngachanna hen anchi libnu way nelelestaan hen ngachan hen anchichay mi-iggaw an Apudyus, wat chicha hen metap-ar hen anchi apoy way kaman fayfay.

Hen anchi faru way lota ya uchu

21 Angkay hiyachi yag innilà agé hen anchi faru way uchu ya faru way lota te anchag naumah amin hen anchi pés-éy uchu ya hen pés-éy lota ya umat agé hen anchi fayfayna. ²Yag innilà agé hen anchi cha émhépan hen anchi fabrèy Apudyus way narpon hiya ad uchu way yachin anchi faru way Jerusalem. Yag ammag am-ammay hen anchi fabrèyanchi te kaman yanggay hen ka-ammay hen ihay fufae way nanlurumfong ah am-ammay way lumfong ah para hen mèkasarana.

³Yachi yag chengngar-o agé hen anchi chakaray ale way narpon anchi tummutùchuwan Are way ekatnéén, “Inumchah ad uwan hen mifaryan Apudyus hen tatagu, wat mi-i-iggaw an chicha ta mantataguna chicha, yag hiya, mawawà-acha an chicha ta hiya yanggay hen chachayyawéncha. ⁴Yag pònahana agé hen aminay luwacha. Wat maid kasen matmatéy ya maid agé kasen mankek-ela ya man-ib-ifil ya maid agé kasen maligligatan, te amin hen anchichay cha nepasamak hen anchi pés-éy lotaat, anchag namaid amin.”

⁵Yachi yag nan-ale hen anchi tummutùchu way chan toray way mangaliyén, “Ad uwanat an-og sokatan hen egachay pés-éy enammaa ta fumaru hen angamin.” Yag annaat agé ekat an haénén, “Esoratno hen antochay an-owat enale te tot-owa chato ya sigurachu way ma-ammaan.” ⁶Yachi yag annaat agé ekatén, “Narpas amin wat haén way nangalehto, haén hen anchi nawawà-acha hen laprapon hen egad way mawawà-achaà agé hen karpasancha, te haén hen nanginlugi hen egad ya haén agé hen péppég hen egad. Wat heno way tagu way mangaliyén nàwaw, painumù hiya hen anchi chanum way cha marpon anchi fufun way cha mangidchat hen mannanayun way

ataguwan, ya achì agé mamfayachén hiya. ⁷Chichachi hen epatawid-o hen heno way tagu way mangafà an Chumunyu ya mamfalinè agé hiyah anào ta haén agé hen man-amana. ⁸Ngém ammag safali hen mepatawid hen anchichay tapena way ammag nangemparufus an Chumunyu way mangafà an chicha, kaman hen anchichay nangégyat way manàchég an haén ya hen anchichay annag nanchùgan haén ya umat agé hen anchichay cha mangamma hen ammag afifiin ya hen anchichay pattéyan ya hen anchichay cha manòyong hen faén ahawacha. Ya kaman agé hen anchichay chan funi ya chan changar ya chan saromangka ya uray hen heno way cha manayaw hen faén tot-oway apudyus, ya umat agé hen anchichay ammag nangéttém. Te amin cha nadchiyat an-og etap-ar hen anchi ammag kaman fayfay way hen chanumnaat ammag apoy ya asufre way gumigilab way yachin ekatchéén pegwan chi atéyan.”

Hen anchi faru way Jerusalem way narpod uchu

⁹Angkay hiyachi yag ummale an haén hen iha hen anchichay pituy anghel way i nanginhiyat hen iningaw hen anchi pituy chuyug way nanapno ah anongoh chi ligat, yag ekatnéén, “Waynohto ta epàilà an hea hen anchichay tatagun anchi Karnero way niyalig ah ahawana.” ¹⁰Yachi yag anà ammag pinchén hen anchi Espiritun Apudyus, yag inyéy hen anchi anghel haén hen anchi tongtongetong hen ammag akayyang way filig, yag empàilana an haén hen cha émhépan hen anchi fabrèy Apudyus way yachin anchi faru way Jerusalem way cha marpon hiya ad uchu. ¹¹Yag ammag cha humili agé hen anchi fabrèy ah kaenammay Apudyus te kaman yanggay ammag narawag way sar-meng. Ya hen kenaselapna agé, kaman hen selap hen anchi nanginay fato way ekatchéén haspe. ¹²Yag nararachan agé hen anchi fabrèy ah akayyang way topeng way hemporoy ya chuwa hen hawangna. Ya wachacha agé hen hemporoy ya chuway anghel way nèchèchang hen anchichay hawang way penakaguwar-cha. Ya nasosollatan agé hen anchichay hawang ah ngachan hen anchichay hemporoy ya chuway a-anà Israel way nangingganà hen aminay Judio. ¹³Yag hen anchichay hawangna, toro hen ommapet hen cha fùnagan hen init ya toro agé hen ommapet hen chana malihnugan, ya anat agé hen toro way ommapet ad chaya ya toro agé hen ommapet ad lagud. ¹⁴Yag hen anchi topeng way arachat hemporoy ya chuwa agé hen pégnadna way nangempapaknég. Yag hen anchichay hemporoy ya chuway pégnad, nasosollatancha agé ah ngachan hen anchichay hemporoy ya chuway aposel hen anchi Karnero.

¹⁵Hen anchi anghel way cha managépfar an haén, nan-é-édchén ah kamang way faletò ta ina kamangén hen yachiy fabrèy ya hen anchichay hawangna ya hen anchi aradna. ¹⁶Wat hen anchi fabrèy, ammag napapchong hen ka-anchuna ya hen anchi kachakarna ya umat agé hen ka-akayyangna. Te angkay kenamang hen anchi anghel, wat émméy ah chuwanlifuy ya opat-

gasot way lometor hen ka-anchuna way yachi agé hen kachakarna ya umat agé hen ka-akayyangna. ¹⁷ Yachi yag emparég hen anchi anghel way mangamang hen anchi aradna, yag hen ka-akayyangna agé, natorok ah énémporo ya éném way metros way yachi hen metros hen tatagu way inyusar hen anchi anghel chillu.

¹⁸ Hen anchi fabrý, ammag tunig way faletò way chan kolenawnaw way kaman ammag narawag way sarmeng. Yag hen anchi aradna agé, ammag napahig hen anchi nangina way fato way ekatchéén haspe.

¹⁹ Ya hen anchichay hemporo ya chuway pégnad hen anchi topeng, anchag na-ar-arkosan amin ah nankarakarase way cha somelap way nan-anginay fato.

Hen anchi pés-éy pégnachat na-ar-arkosan ah fato way haspe. Ya hen anchi miyagwa, na-ar-arkosan agéh fato way safiro. Hen anchi miyatlo agé, na-ar-arkosan ah kalsedonia. Ya hen anchi miyapatat na-ar-arkosan ah esmeralda. ²⁰ Hen anchi miyalemaat na-ar-arkosan ah fatoy sardonika, ya hen anchi miyanémat na-ar-arkosan agéh fato way karnelia. Hen anchi miyapitu agé, na-ar-arkosan ah fato way krisolito. Ya hen anchi miyawaruwat na-ar-arkosan ah fato way berilo. Hen anchi miyasyamat, topasio hen ar-arkosna. Ya hen anchi miyaporowat krisoprasio hen ar-arkosna. Ya hen anchi miyaporo ya iha, na-ar-arkosan agéh fato way hasinto. Ya anat agé hen anchi miyaporo ya chuwaat, na-ar-arkosan ah fato way amatista.

²¹ Ya hen anchichay é-énéb hen anchichay hemporo ya chuway hawang, hen-ih-ay ammag chinakkar way perlas way haleppon. Yag hen anchi korsan agé hen anchi fabrý, wat ammag tunig way faletò way chan kolenawnaw way kaman ammag narawag way sarmeng.

²² Ngém maid innilà ah Templo hen hiyachiy fabrý te nawawà-acha paat ah Apudyus way mannakafalin way Ap-apo ya hen anchi Karnero, wat chicha hen kaman Templo ahchi way machachayaw. ²³ Ya hen hiyachiy fabrý agé, achina masapor hen init ya hen hérag ah kahelawana, te ammag machichillangan ah kenafusel Apudyus ya mahehellawan ah kahelaw hen anchi Karnero, ²⁴ wat aminay katagutagu hen antoy lotaat mahehellawanacha amin ah kenahilina. Yag amin agé hen anchichay toray hen antoy lotaat iyéycha agé hen kafinakangcha hen hiyachiy fabrý. ²⁵ Ya hen anchichay hahawangna, wat anchag mafufúatan ah ka-ag-a-ag-agaw way achicha maum-umfan ah ing-ingana, te maid chillu lomafiyana ahchi. ²⁶ Yag amin agé way kafinakang ya chayaw hen karotarota wat miyéycha amin hen hiyachiy fabrý. ²⁷ Ngém ammag achi mafalin hénggép hen uray heno way cha mangamma hen laweng way kaman hen anchichay mankétém ya cha mangamma hen afifiin. Te hen makaghép yanggayat, hen anchichay nelelesta hen ngachancha hen anchi libnun hen anchi Karnero way yachi hen nelelesta hen kangachangachan hen amin anchichay mì-iggaw an Apudyus ah ing-ingana.

22 Angkay hiyachi yag empàilan agé hen anchi anghel an haén hen anchi chan kolenawnaw

way wangwang way ammag chan aletaggaw hen chanumna way yachin cha managu hen tatagu. Yag hen niyuuchan hen anchi wangwang wat hen iggaw paat hen tummutùchuwan Arey Apudyus ya hen anchi Karnero. ² Yag hen chana agé omayohan paatat hen gawan hen anchi korsan hen anchi fabrý. Yag hen nampenenget hen anchi wangwang, wachacha agé hen neloromtà way away way cha agé managu hen tatagu. Ya ammag mangemporo ya chuwa hen mamuraana hen ihay tawén te finuranén namunga. Yag hen tufucha agéat agahchi way cha mangagah hen aminay tatagu ah katoratoray hen antoy lota. ³ Ya an agé ammag maid machahan hen hiyachiy fabrý ah uray heno way achi laychén Apudyus.

Yag hen hiyachiy fabrý agé hen tummutùchuwan paat Apudyus ya hen anchi Karnero way mantoray, ya ahchi agé hen manachayawan hen amin anchichay chan sérfi an chicha. ⁴ Wat aminchaat ilanacha paat hen féhar Apudyus ya masosollatan agé hen etongcha ah ngachanna. ⁵ Ya ammag maid agé lafi ahchi wat anchag achi masapor hen helaw ya uray hen init te mawawà-acha ah Ap-apocha way Apudyus way hiya hen manehelaw an chicha. Wat ancha yanggay ammag ekaman hen cha ekaman hen a-are way mantoray ah ing-ingana way maid péppégna.

Hen mamfangchan Jesus

⁶ Angkay hiyachi yag ekat agé hen anchi anghel an haénén, "Tot-owa hen amin antochay nifaga an hea wat sigurachu way ma-ammaanacha, te ah Apotaaway Apudyus way nangidchat hen Espirituna hen anchichay profetana, hiya agé hen nannag an haén way anghelna way i mangempaka-ammu an chàyu way chan sérfi an hiya hen aminay masapor mepasamak way achi mahen-awniyan yag nepasamakat."

⁷ Yag ekat agé Jesusén, "Changrényu ngén, te achi mahen-awniyan yag mamfangacha-at. Yag anchag lomaylayad hen amin anchichay cha mangafurot hen aminay nesosorat hen antoy libnu."

⁸ Haénay Juan, haén hen anchi nangngar ya nangila paat hen amin an cha nadchi. Yag angkay narpas way chengngar-o ya innilà amin, anà ammag nampalentomang hen sangwanan hen anchi anghel way manayaw koma an hiya gapon empàilana an haén. ⁹ Ngém chinagyayana-at agé way mangaliyén, "Aù, achim cha ekat hena, te haénat ihaà agé way chan sérfi an Apudyus way kaman agén chàyu ya hen anchichay ifayu way profeta ya umat agé hen amin anchichay mangafurot hen nesosorat hen antoy libnu. Wat antaaw amin ammag chachayawén ah Apudyus way maid safali."

¹⁰ Yag annaat agé etoroy way mangalen haénén, "Achim paat cha ilimliméd hen antochay ensoratro hen antoy libnu mepanggép hen mepasamak, te téngangay hen mepasamakancha. ¹¹ Yag hen hiyachiy tempo, amin hen anchichay cha mangamma ah lawengat ammag hen laweng chillu hen chacha amma-amma. Yag kaman agé hen anchichay cha mangamma

hen aggarémha, wat ammag agga-aggarémha chillu agé hen chacha amma-ammaan. Waman hen anchichay cha mangamma hen ammay, wat ammag amma-ammay agé hen chacha amma-ammaan, ya kaman agé hen anchichay cha mangamma hen laychén Apudyus, te yachi agé hen etotoroycha way mangamma.”

¹² “Changrényu ngén,” way ekat Jesus, “te achi mahen-awniyan yag namfangacha-at. Yag etàtaen-o agé hen igunggunà hen aminay tatagu way assong hen chacha enamma-ammaan. ¹³ Haén hen anchi nawawà-acha hen laprapon hen egad ya mawawà-achaà agé hen marpasancha amin, te haén hen nanginglugi hen angamin ya haén agé hen péppégna.”

¹⁴ Ammag pararo hen lomaylaychan hen anchichay nangurah hen lumfongcha te chicha hen wachan karébféngana way omman hen anchi fungan hen anchi away way cha managu hen tatagu, ya karébféngancha agé way hénggép hen anchi am-ammayay fabréy. ¹⁵ Ngém ammag achi poros mepaghép hen anchichay cha mangamma ah afifiin ya hen anchichay chan funi way manchangar ya mansaromangka, ya hen anchichay cha manòyong hen faén ahawacha ya hen anchichay pattéyan ya hen anchichay cha manayaw hen faén tot-oway apudyus ya uray agé hen anchichay chan kété mepanggép ah ale ya hen a-amma. Wat maid an cha nadchi ah makaghép hen anchi am-ammayay fabréy.

¹⁶ Yachi yag nan-ale agéh Jesus way mangaliyén, “Haén ah Jesus way nannag hen anchi anghel-o way i mangimfaga an cha natto an hea ah mangempaka-

ammuam agé hen aminay cha omafurot way cha ma-am-among ah kafabréfabréy. Wat haén hen anchi mamahhéed way ganà paat Are David, ya haén agé hen anchi chan afusengseng way fatakagan way taraw.”

¹⁷ “Wayyuwat ta metapeayu,” way ekat hen anchi Espiritun Apudyus ya hen anchichay niyalig ah ahawan hen anchi Karnero. “Oo, wayyuwat amin,” way ekat agé hen amin anchichay nangngar an cha natto. Chacha amin omayag ta amin-ayu way nàwaw, umaleayu koma, te heno way manlayad, mafalin mìnium hen anchi chanum way managu hen tatagu way maid fab-ayadna.

¹⁸ Changrényu ngénto te haénay Juan, epacha-an-o an chàyu amin way nangngar hen antochay nifaga way nesosorat hen antoy libnu, te no wacha ay ammag manum-un an cha natto, an angkay agég humanan Apudyus hen chusana way mangentape hen amin anchichay ligat way na-ale hen yatoy libnu. ¹⁹ Yag no wacha ay ammag manga-an agé ah uray heno hen antochay nesosorat, wat ka-anén agé Apudyus hen fingayna hen anchi fungan hen anchi away way managu hen tatagu ya ka-anéna agé hen lébféngna way hénggép hen anchi fabréy Apudyus way na-ale hen yatoy libnu.

²⁰ Yag ah Jesus way nangempaka-ammu amin an cha natto, ekatna agéén, “Tot-owa way achi mahen-awniyan yag namfangacha-at.” Yag ekat-o agé way sommongfatén, “Oo, umalea, Apo Jesus.”

²¹ Hen chawat-o, wat ta totollongan chitaaw amin an Apo Jesus. *Haén ah Juan.*